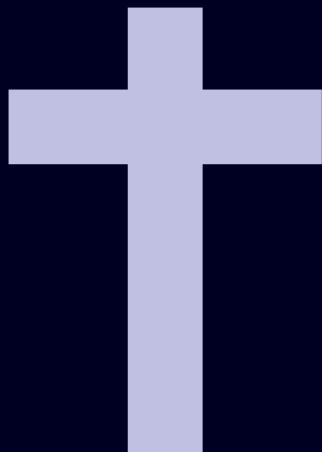

Kagi Ka Manama

New Testament and Shorter Old Testament in Tagabawa

Kagi Ka Manama

New Testament and Shorter Old Testament in Tagabawa

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tagabawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

New Testament and Shorter Old Testament

in Tagabawa

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
bb1b22b0-020d-5555-b0e4-517943a1ed25

Contents

Genesis	1
Exodo	63
Jonas	88
Mateo	91
Marcos	141
Lucas	172
Juan	223
Lumu	261
Roma	306
1 Corinto	329
2 Corinto	349
Galacia	362
Efeso	370
Filipos	378
Colosas	383
1 Tesalonica	388
2 Tesalonica	393
1 Timoteo	396
2 Timoteo	402
Tito	407
Filemon	410
Hebreo	412
Santiago	429
1 Pedro	435
2 Pedro	441
1 Juan	445
2 Juan	451
3 Juan	452
Judas	453
Igpakita	455

Genesis Tô Katigkanayan

Una Basan

Tô kóbadan kani kagi “Genesis” katigkanayan. Ni libro tingód katô tigkanayan ka langun, agad tun ta langit asta nit banuwa, tigkanayan katô mga manubù, asta tigkanayan ka mga rubbad i Israel.

Tikud tun ta kapitulo uno sippang tun ta kapitulo unsi (11), mabasa tô tingód katô kému ka Manama kani banuwa asta katô mga manubù. Ni gó tô igulit tingód ki Adan asta ki Eva, tingód ki Cain asta ki Abel, tingód ki Noe asta katô lunup, asta tingód katô turi ka Babel.

Tikud tun ta kapitulo dusi (12) sippang tun ta kapitulo singkwinta (50), mabasa tô tingód katô mga kamónaan katô mga Judío. Si Abraham tô ibantug tingód katô kapamaké din katô Manama, asta katuman din katô mga sugù ka Manama. Si Abraham tô ámmà i Isaac, asta si Isaac tô ámmà i Jacob. Si Jacob tô ágngádanan ki Israel. Tô sapulù duwa (12) mga gabatà gamama i Jacob ó Israel, tô gó tô igtikudan katô sapulù duwa (12) mga grupo ka mga rubbad i Israel. Si Jose na batâ i Jacob tô inému na gobernador tun ta banuwa ka Ehipto. Purisu igalin si Jacob asta tô langun rubbad din tun ta Ehipto.

Ágpasóddór ni libro ni tingód katô Manama. Sikandin tô igimu katô langit asta kani banuwa. Dakál tô ginawa din katô mga manubù. Sikandin gó tô magak asta tumabang katô mga manubù, asta sikandin tô rumuud asta sumupak katô mga áglumu ka madat.

Tô tigkanayan ka langun

¹ Tô tigkanayan ka langun, igimu ka Manama tô langit^a asta tô tibuk banuwa.

² Ándà pa bónnóng asta dalám katô banuwa. Mangittáng tô kaluwagan katô dagat, asta inalayun igaþabówwó tô Ugis Espiritu tun ta dagat.

³ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán kappawaan.” Purisu duwán dán kappawaan.

⁴ Igkita ka Manama na madigár tô kappawaan, asta igássa din tô kappawaan tikud tun ta kangittángngan.

⁵ Tô kappawaan, tô gó é igngadanan din na álló. Tô kangittángngan, tô gó é igngadanan din na dukilám. Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô una álló.

⁶ Igkagi tô Manama, na mà din, “Massa tô wayig tun datas ka tanà asta tô wayig tun ta bówwo ka tanà.”

⁷ Purisu inému dán ni. Igássa ka Manama tô wayig, su duwán sagulapun tun datas ka tanà, asta duwán wayig tun ta bówwo ka tanà.

⁸ Tô dadan tun datas ka tanà, tô gó é igngadanan ka Manama na langit. Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikaduwa álló.

⁹ Igkagi tô Manama, na mà din, “Malimud tô wayig tun ta bówwo ka tanà ébô duwán matákkang lugar.” Inému dán ni.

¹⁰ Tô matákkang lugar, tô gó é igngadanan ka Manama na tanà. Tô wayig na ilimud, tô gó é igngadanan din na dagat. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din.

¹¹ Na, igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán marapung klasi ka pamulanán tun ta tanà, asta marapung klasi ka kayu. Duwán buuy na duwán lisu ébô tumubù yan puman.” Inému dán ni.

¹² Purisu igtubù dán tô marapung klasi ka pamulanán na duwán lisu, asta marapung tô klasi ka kayu na duwán buuy. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din.

¹³ Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikatállu álló.

¹⁴ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán tun ta langit na giló ébô massa tô álló asta tô dukilám. Tô gó é pató ka mga timpo, mga bulan, mga álló, asta mga ámmé.

¹⁵ Duwán tun ta langit na ágsánnang ébô mappawà tô tanà.” Inému dán ni.

¹⁶ Purisu duwa tô dakál giló na igimu ka Manama. Álló tô ágsánnang ka álló, asta bulan tô giló ka dukilám. Igimu din pagsik tô mga karani.

¹⁷ Tô gó é igtágú ka Manama tun ta langit ébô mappawà tô tanà.

¹⁸ Tô gó é igsánnang ka álló asta igiló ka dukilám ébô massa tô kappawaan asta tô kangittángngan. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din.

¹⁹ Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikappat álló.

²⁰ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán marapung klasi na manté tun ta wayig asta dagat, asta duwán marapung klasi na lumayang tun datas ka tanà.”

---

^a **1:1 1:1** Tô langit, tô gó tô kawang-awangan. Magunawa pagsik tun ta Genesis 1:8,15,17; 2:1,3,4,11.

²¹ Purisu igimu ka Manama tō langun ka magdakál mga mannanap ka dagat, langun klasi na ágkanté tun ta wayig asta dagat, asta langun klasi ka manuk na áglayang. Igkita ka Manama na madigár tō igimu din.

²² Madigár tō ighbággé ka Manama tun ta langun dan, asta igkagiyán din tō langun na ágkanté tun ta wayig asta dagat, na mà din, "Rubbad kó, asta parapung kó ébô mapánnu tō dagat ákníyu." Igkagiyán din tō mga manuk na áglayang, na mà din, "Parapung kó tun ta kaluwagan ka banuwa."

²³ Igdukilám asta igsállám. Tō gó ipángnga tō ikalima álló.

²⁴ Igkagi tō Manama, na mà din, "Duwán marapung klasi na manté tun ta tanà, mga mannanap ka kappawaan asta mga mannanap ka kabánnássan, agad magdakál asta marénták." Inému dán ni.

²⁵ Purisu igimu ka Manama tō langun dan, asta igkita din na madigár tō igimu din.

²⁶ Na, igkagi tō Manama, na mà din, "Mimú ki ka manubù na iring áknita. Imun ta sikandan na pangulu katô langun na igimu ta, agad mga sáddà, mga manuk, asta langun mannanap, agad dakál asta délák."

²⁷ Purisu igimu ka Manama tō manubù na iring kandin. Iring ka Manama tō manubù na igimu din. Igimu din sikandan na mama asta bayi.

²⁸ Madigár tō ighbággé ka Manama tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Parapung kó ébô duwán mga karubbadan yu na móddô tun ta kaluwagan ka banuwa asta mangulu kó kandan. Sikiyu tō mangulu katô mga sáddà, mga manuk, asta langun mannanap na manté nit bówwó ka tanà."

²⁹ Igkagi tō Manama, na mà din, "Igbággé ku ákníyu tō langun pamulanán na duwán lisu nit bówwó ka tanà asta tō langun kayu na duwán buuy ébô duwán ágkakan yu.

³⁰ Igbággé ku tō langun ka madigár mga pamulanán tun ta mga mannanap ka kappawaan, mga manuk, asta mga mannanap ka kabánnássan ébô duwán ágkakan ka langun na manté nit bówwó ka tanà." Inému dán ni.

³¹ Igsállág tō Manama tun ta langun igimu din, asta igkita din na madigár tō igimu din. Igdukilám asta igsállám. Tō gó ipángnga tō ikannám ka álló.

2

¹ Na, ipángnga dán igimu ka Manama tō langit asta tō tibuk banuwa, asta tō langun langun.

² Tō ándà pa dunggù tō ikapittu álló, ipángnga dán tō langun na igimu ka Manama. Purisu tun ta ikapittu álló igañinawa sikandin tikud tun ta lumu din.

³ Igássa ka Manama tō ikapittu álló para kandin. Tō gó é álló na igañinawa sikandin, su ipángnga dán tō iglumu din.

⁴ Iring kani tō kémú katô langit asta tibuk banuwa.

Si Adan asta si Eva

Tō igimu katô Áglangngagán na Manama ni banuwa asta tō langit,

⁵ ándà pa pamulanán nit tanà, asta ándà igtubù, su ándà pa pódani katô Áglangngagán na Manama ni tanà, asta ándà pa manubù na igkamát.

⁶ Asal duwán wayig na igsánnáp tikud tun dalám ka tanà ébô malámmás tō kaluwagan ka tanà.

⁷ Na, igkangé tō Áglangngagán na Manama katô barukbuk ka tanà, asta igimu din tō manubù. Pángnga igimu, igañupan din tō idung katô manubù ébô lumaginawa. Purisu duwán dán kantayan katô manubù.

⁸ Na, igimu katô Áglangngagán na Manama tō kayun tun ta Eden dadan tun ta silatan, asta tō gó é igañodán din katô manubù na igimu din.

⁹ Igpamula katô Áglangngagán na Manama tō marapung klasi ka kayu. Tuu madigár ágsállágán, asta madigár tō buuy. Duwa tō kayu na igañupan din tun ta tágngaan katô kayun. Tō gó é kayu na ágbággé ka kantayan na ándà ágtamanán asta tō kayu na ágbággé katô mga manubù ka kapáttan ka ándin tō madigár asta ka ándin tō madat.

¹⁰ Duwán wayig tun ta Eden na áglámmás ka tanà. Dadan tun ta ágbabà ka Eden, igañupan din katô manubù na igimu din.

¹¹ Pison tō ngadan katô una wayig, asta igañupan tun ta tanà na igañupan Habilna na ágkakitaan ka bulawan.

¹² Madigár tō bulawan dutun, asta duwán dità ka kayu na pamammút, asta mahal mga batu na dakál é lagá.

¹³ Gihon tō ngadan katô ikaduwa wayig, asta igañupan tun ta tanà na igañupan Cus.

¹⁴ Tigris tō ngadan katô ikatállu wayig, asta igañupan dadan tun ta silatan ka tanà na igañupan Asiria. Eufrates tō ngadan katô ikappat wayig.

¹⁵ Igpóddò katô Áglangngagán na Manama tô manubù tun ta kayun ka Eden ébô dumóppón asta ébô tumómmóng sikandin.

¹⁶ Igtaian tô Áglangngagán na Manama kandin, na mà din, “Mému kannán nu tô buuy katô langun kayu tun ta kayun,

¹⁷ asal yaka ágkan katô buuy ka kayu na ágbággé ka kagpáttan ka ándin tô madigár asta ka ándin tô madat. Su atin ka kuman ka kanan, maté ka gó yan álló yan.”

¹⁸ Igkagi tô Áglangngagán na Manama, na mà din, “Dì madigár ka sábbad dád é manubù. Purisu imun ku tô duma din na nángngà para kandin ébô duwán tumabang kandin.”

¹⁹ Na, tikud tun ta tanà igimu katô Áglangngagán na Manama tô langun mannanap asta mga manuk. Igpid ka Manama ni langun tun ta manubù ébô ngadanan din. Agad ándin tô igngadan din, tô dán gó é ngadan dan.

²⁰ Purisu igngadanán katô manubù tô langun mannanap ka kappawaan, mga manuk, asta mga mannanap ka kabánnássan, asal tun kandan ándà palang nángngà para kandin.

²¹ Purisu igtatudug katô Áglangngagán na Manama tô manubù. Róggun igtudug sikandin, igkangé ka Manama tô gusuk, asta igsagpángngan din tô amù ka ákkud.

²² Tô igkangé dán katô Áglangngagán na Manama tô gusuk, igimu din tô bayi tikud tun ta gusuk, asta igpid din tô bayi tun ta mama.

²³ Igkagi tô mama, na mà din, “Na, duwán dán gó! Tikud tun ta tullan ku tô kandin tullan, asta tikud tun ta ákkud ku tô kandin ákkud. Ngadanan ku sikandin na bayi, su igkangé sikandin tikud tun ta mama.”^b

²⁴ Purisu tumanan tô mama katô ámmà din asta katô innà din, asta pasábbadé tô mama asta tô sawa din. Tô duwa dan mému dán sábbad.

²⁵ Agad iglawa-lawa tô mama asta tô bayi, asal ándà dan payyaé.

3

Iglumu tô manubù ka salà

¹ Na, tun ta langun mannanap na igimu katô Áglangngagán na Manama, tô áppuy tô tuu katig áglimbung. Iginsà tô áppuy katô bayi, na mà din, “Bánnal na igkagi tô Manama ákniyu na dí mému kannán yu tô buuy ka langun kayu kannun ta kayun?”

² Igtaba tô bayi, na mà din, “Mému ké kuman katô mga buuy ka kayu kannun ta kayun.

³ Asal igkagi tô Manama na kailangan dí ké kuman katô buuy ka kayu tun ta tángngaan kani kayun, asta kailangan dí ké mawid kanan su maté ké.”

⁴ Asal igkagi tô áppuy, na mà din, “Dì kó gó maté.

⁵ Tô gó é igkagi ka Manama su isóddóran din na atin ka kuman kó kanan, duwán kasóddoran yu asta mému kó na iring kandin, su duwán dán kagpáttan yu ka ándin tô madigár asta ka ándin tô madat.”

⁶ Na, ikagpát tô bayi na madigár kannán tô buuy katô kayu, madigár ágsállággán, asta ágbággé ka kagpáttan. Purisu igkangé din tô buuy asta igkan din. Duwán pagsik igbággé din tun ta duma din, asta igkan sikandin.

⁷ Tô ikakan dan dán, duwán dán kagpáttan dan, asta isóddóran dan na iglawa-lawa dan. Purisu igkangé dan tô mga daun ka kayu ígera asta igimu dan na pagtambun katô lawa dan.

⁸ Na, tô mapun dán, igdinág dan tô kapanó-panó katô Áglangngagán na Manama tun ta kayun. Purisu igállás dan tun ta kayun ébô dí dan kitanán katô Áglangngagán na Manama.

⁹ Asal igtawar tô Áglangngagán na Manama katô mama, na mà din, “Ánda ka?”

¹⁰ Igtaba sikandin, na mà din, “Igdinág ku sikuna tun ta kayun, asta imáddanganna su iglawa-lawa a. Purisu igállássa.”

¹¹ Iginsà tô Manama, na mà din, “Manan ka isóddóran nu na iglawa-lawa ka? Sadan tô igulit áknikó? Igkan ka katô buuy ka kayu na igkagi ku áknikó na dí mému kannán?”

¹² Igkagi tô mama, na mà din, “Tô bayi na igaipaduma nu kanak, tô gó é igbággé katô buuy kanak. Purisu igkanna.”

¹³ Iginsà tô Áglangngagán na Manama katô bayi, na mà din, “Manan ka iglumu nu ni?”

Igtaba tô bayi, na mà din, “Tô áppuy tô iglimbung kanak. Purisu igkanna.”

¹⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán na Manama katô áppuy, na mà din, “Supakan ka tingód kani madat na iglumu nu. Tun ta langun mannanap, sikuna dád tô supakan iring kani. Tikud nigó, dumullug-dullug kad tun ta barukbuk ka tanà sippang ka maté ka.

¹⁵ Sikuna asta tô bayi pósigé, asta pósigé tô áknikó mga karubbidan asta tô kandin mga karubbidan. Bunalán katô mga karubbidan din tô ulu nu, asta kagatán nu tô palu dan.”^c

^b 2:23 2:23 Tun ta kinagiyan ka Hebreo, atin ka madinág tô kagi ka “bayi,” iring katô kagi ka “mama.” ^c 3:15 3:15 Palu dan, ó palu din.

¹⁶ Igkagi tō Manama katō bayi, na mà din, “Dugangan ku tō kahirapan ka kapamasusu nu. Atin ka mamasusu ka, riyun nu tō masakit. Asal kadigárran ka gó katō duma nu,^d asta mangulu sikandin áknikó.”

¹⁷ Igkagi tō Manama katō mama, na mà din, “Igpaminág ka gó katō sawa nu, asta igkan ka katō buuy ka kayu na igkagi ku áknikó na dì mému kannán. Purisu tingód áknikó imun ku na mahirap tō kalumu nu ka tanà. Kailangan lumumu ka gó sippang ka maté ka ébō duwán ágkakan nu.

¹⁸ Tumubù tō mga sigbát asta tō mga dugin tun ta tanà, asta mapirit ka kuman katō mga pamulanán tun ta tanà.

¹⁹ Inalayun ka lumumu asta atingan ébō duwán ágkakan nu sippang ka lábbángngán ka tun ta tanà, su igimu ka tikud tun ta tanà, asta lumónód ka tun ta tanà.”

²⁰ Igngadanan i Adan^e tō sawa din na si Eva, su sikandin tō mému na innà katō langun ka manté mga manubù.^f

²¹ Duwán mga umpak na igimu katō Áglangngagán na Manama tikud tun ta kindal ka mga mannanap, asta igbággé din ki Adan asta katō sawa din.

²² Na, igkagi tō Áglangngagán na Manama, na mà din, “Tō mga manubù inému dán na iring áknita, su duwan dán kagpáttan dan tingód ka ándin tō madigár asta ka ándin tō madat. Dì mému mudù dan katō buuy tikud tun ta kayu na makabággé ka kantayan na ándà ágtamanán, su atin ka kannán dan, dì dan gó maté ka ándà ágtamanán.”

²³ Purisu igpéwà katō Áglangngagán na Manama tō duwa manubù tikud tun ta kayun ka Eden. Igpalumu ka Manama si Adan katō tanà na igtikudan din.

²⁴ Tō igpéwà dán ka Manama tō mga manubù tikud tun ta Eden, igpabanté din tō mga panaligan na ánggadanan kerubin dadan tun ta silatan katō kayun, asta igtagù ka Manama tō kampilan na ágrágrág asta ágbiring-biring ébō ándà palang manubù na makapadani tun ta kayu na ágbággé ka kantayan na ándà ágtamanán.

4

Si Cain asta si Abel

¹ Na, igpalayuké si Adan asta tō sawa din, asta igmabáddás si Eva. Tō ipamasusu dán tō batà din, igkagi si Eva, na mà din, “Ukit ka tabang katō Áglangngagán, itanggap ku tō batà ku mama.” Purisu igngadanan din tō batà din ki Cain.^g

² Pángnga ipamasusu si Cain, ipamasusu puman tō adi din mama na si Abel.

Tō igdakál dán tō duwa gabatà, si Abel tō ágdóppón ka mga karnero, asta si Cain tō ágkamát.

³ Na, duwán álló na igpid i Cain tō mga buuy katō igaipamula din ébō bággén din tun ta Áglangngagán,

⁴ asta si Abel tō igsalin katō madigár tambang kaké nati ka karnero din, igiyó din, asta igaip din tō tuu madigár ákkud ébō bággén din tun ta Manama. Igtanggap katō Áglangngagán tō igbággé i Abel.

⁵ Asal ándà tanggapi ka Manama tō igbággé i Cain. Purisu tuu isókó si Cain, asta igtammud sikandin.

⁶ Na, iginsà tō Áglangngagán ki Cain, na mà din, “Manan ka isókó ka? Manan ka igtammud ka?

⁷ Tumanggappa áknikó ka nángnà tō áglumun nu. Asal ka dì nángnà tō lumun nu, banté ka, su iring na ágbanganan ka katō salà ébō talun ka. Asal kailangan makapanalu ka katō salà.”

⁸ Na, ándà kadugé, igkagi si Cain katō kataladi din na si Abel, na mà din, “Madun ki tun ta kinamát.”

Tō igdunggù dan dán tun ta kinamát, igpadaniyan i Cain tō kataladi din, asta igmatayan din.

⁹ Na, iginsà tō Áglangngagán ki Cain, na mà din, “Ánda tō kataladi nu na si Abel?”

Igtaba si Cain, na mà din, “Taman. Ánnà a taradóppón katō kataladi ku.”

¹⁰ Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Manan ka iglumu nu ni madat? Iring na ágtawar kanak tō dipanug katō kataladi nu tikud tun ta tanà!”

¹¹ Tikud ákganni, supakan ku sikuna, asta ándà dán pulusán nu tun ta pamulanán tun ta tanà, su tanà tō igránnábban katō dipanug din.

^d 3:16 3:16 Kadigárran ka katō duma nu, ó kadigárran ka mangulu katō duma nu. ^e 3:20 3:20a Tō kóbádan katō ngadan Adan, “manubù.” ^f 3:20 3:20b Tō kóbádan katō ngadan Eva, “kantayan.” ^g 4:1 4:1 Tō ngadan Cain, iring katō kagi ka Hebreo, “itanggap.”

12 Atin ka kumamát ka, dì muuy tō pamulanán nu. Tikud áknganni, ándà dán óddóan nu, asta tumalap-talap ka nit banuwa.”

13 Igkagi si Cain, na mà din, “Diya makatiis katô supak nu kanak.

14 Péwaán ad ikuna nigó ébô diyad mamula, asta papanónnad ikuna tikud tun ta saruwan nu. Inalayunna tumalap-talap nit banuwa. Atin ka kitánanma ka duma mga manubù, matayanna.”

15 Asal igkagi tō Áglangngagán kandin, na mà din, “Dì matuman yan, su atin ka duwán mimmaté áknikó, sulian asta supakan ku ka makapittu.”

Purisu igpatowan katô Áglangngagán si Cain ébô dì matayan ka manubù na kumita kandin.

16 Purisu igtanan si Cain katô Áglangngagán, asta igóddô sikandin tun ta lunsud ka Nod,^h danan tun ta silatan ka Eden.

Mga rubbad i Cain

17 Na, igpalayuké si Cain asta tō sawa din, asta duwán batà dan na ipamasusu na si Enoc. Ándà kadugé, igimu si Cain ka dakál lunsud, asta igngadanan din pagsik Enoc na magunawa katô ngadan ka batà din.

18 Si Enoc tō ámmà i Irad. Si Irad tō ámmà i Mehujael. Si Mehujael tō ámmà i Metusael. Si Metusael tō ámmà i Lamec.

19 Igduwé si Lamec. Si Ada tō ngadan katô una sawa din, asta si Sela tō ngadan katô ikaduwa sawa din.

20 Si Ada tō inná i Jabal, asta si Jabal tō inému na kamónaan katô langun na igóddô tun ta mga tulda asta ágdóppón ka mga mannanap.

21 Duwán adi i Jabal na si Jubal, asta sikandin tō inému na kamónaan katô langun manubù na katig ágpadaging ka alpa asta gidup ka plawta.

22 Si Sela tō inná i Tubal-Cain na taraimu ka talumbaga asta putó. Duwán tábbé i Tubal-Cain na si Naama.

23 Igkagi si Lamec katô duwa sawa din, na mà din,
“Ada asta Sela, paminág kó kanak,
su duwán ultán ku ákniyu.

Igmatayan ku tō mallaki na igsuntuk asta igamù kanak.

24 Atin ka makapittu tō kadattan ka supak na dumunggù tun ta manubù na mimmaté ki Cain,
kapittuan pittu (77) pa tō kadattan ka supak na dumunggù tun ta manubù na sumuli kanak.”

Si Set asta si Enos

25 Na, pángnga inaté si Abel, igpalayuké si Adan asta tō sawa din, asta ipamasusu tō batà mama. Igkagi si Eva, na mà din, “Igbággayanna ka Manama kani batà na ikabullas ki Abel, su igmatayan i Cain.” Purisu igngadanan din tō batà din ki Set.ⁱ

26 Duwán batà mama na ipamasusu katô sawa i Set, asta igngadanan i Set tō batà din ki Enos.

Na, tō gó tō timpo na igtikané tō mga manubù naiggamit katô ngadan na Áglangngagán tun ta kapangadap dan katô Manama.

5

Mga rubbad i Adan

1 Ni gó tō mga ngadan katô rubbad i Adan.

Tō igimu ka Manama tō manubù, igimu din sikandin na iring kandin.

2 Igimu din tō manubù mama asta bayi. Madigár tō ighbággé din kandan, asta igngadanan din sikandan na manubù.

3 Tō sábbad gatus tállu pulù (130) dán tō idad i Adan, ipamasusu tō batà din mama iring kandin. Igngadanan din tō batà din ki Set.

4 Pángnga ipamasusu si Set, walu gatus (800) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Adan, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.

5 Tō siyó gatus tállu pulù (930) dán tō idad i Adan, inaté sikandin.

6 Tō sábbad gatus lima (105) dán tō idad i Set, ipamasusu tō batà din mama na si Enos.

7 Pángnga ipamasusu si Enos, walu gatus pittu (807) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Set, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.

^h 4:16 4:16 Tō ngadan ka Nod, iring katô kagi ka Hebreo, “tumalap-talap.” ⁱ 4:25 4:25 Tō ngadan Set, iring katô kagi ka Hebreo, “igbággé.” ^j 4:26 4:26 Áglangngagán. Tun ta kinagiyán ka Hebreo: YAHWEH, ó Jehovah. Ahaán tō Exodus 3:13-15.

- ⁸ Tô siyó gatus sapulù duwa (912) dán tō idad i Set, inaté sikandin.
- ⁹ Tô kasiyawan (90) dán tō idad i Enos, ipamasusu tō batà din mama na si Cainan.
- ¹⁰ Pángnga ipamasusu si Cainan, walu gatus sapulù lima (815) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Enos, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.
- ¹¹ Tô siyó gatus lima (905) dán tō idad i Enos, inaté sikandin.
- ¹² Tô kapittuwан (70) dán tō idad i Cainan, ipamasusu tō batà din mama na si Mahalaleel.
- ¹³ Pángnga ipamasusu si Mahalaleel, walu gatus kappatan (840) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Cainan, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.
- ¹⁴ Tô siyó gatus sapulù (910) dán tō idad i Cainan, inaté sikandin.
- ¹⁵ Tô kannámman lima (65) dán tō idad i Mahalaleel, ipamasusu tō batà din mama na si Jared.
- ¹⁶ Pángnga ipamasusu si Jared, walu gatus tállu pulù (830) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Mahalaleel, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.
- ¹⁷ Tô walu gatus kasiyawan lima (895) dán tō idad i Mahalaleel, inaté sikandin.
- ¹⁸ Tô sábbad gatus kannámman duwa (162) dán tō idad i Jared, ipamasusu tō batà din mama na si Enoc.
- ¹⁹ Pángnga ipamasusu si Enoc, walu gatus ámmé (800) tō iglabé sippang ka inaté si Jared, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.
- ²⁰ Tô siyó gatus kannámman duwa (962) dán tō idad i Jared, inaté sikandin.
- ²¹ Tô kannámman lima (65) dán tō idad i Enoc, ipamasusu tō batà din mama na si Metusela.
- ²² Pángnga ipamasusu si Metusela, maggát igpamaké si Enoc katô Manama ka tállu gatus (300) ámmé. Duwán duma mga gabatà i Enoc na ipamasusu.
- ²³ Igdunggù dán tō idad din ka tállu gatus kannámman lima (365).
- ²⁴ Inalayun maggát igpamaké si Enoc katô Manama sippang ka álló na inandà sikandin, su ighbutan sikandin ka Manama tun ta langit.
- ²⁵ Tô sábbad gatus kawaluwan pittu (187) dán tō idad i Metusela, ipamasusu tō batà din mama na si Lamec.
- ²⁶ Pángnga ipamasusu si Lamec, pittu gatus kawaluwan duwa (782) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Metusela, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.
- ²⁷ Tô siyó gatus kannámman siyó (969) dán tō idad i Metusela, inaté sikandin.
- ²⁸ Tô sábbad gatus kawaluwan duwa (182) dán tō idad i Lamec, duwán batà din mama na ipamasusu.
- ²⁹ Igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tō manubù na papaginawa áknita tikud tun ta kahirapan ka lumu ta nit tanà tingód katô supak katô Áglangngagán.” Purisu igngadanán din tō batà din ki Noe.^k
- ³⁰ Pángnga ipamasusu si Noe, lima gatus kasiyawan lima (595) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Lamec, asta duwán duma mga gabatà din na ipamasusu.
- ³¹ Tô pittu gatus kapittuwان pittu (777) dán tō idad i Lamec, inaté sikandin.
- ³² Pángnga ka lima gatus (500) tō idad i Noe, ipamasusu tō tállu gabatà din gamama na si Sem, si Ham, asta si Japet.

6

Madat linumuwan ka mga manubù

- ¹ Na, tō igmarapung dán tō mga manubù nit bówwó ka tanà, asta tō igmarapung dán tō mga gabayi na ipamasusu,
- ² duwán mga sakup¹ka Manama na igkita na madigár tō bónnóng katô mga gabayi. Purisu igkalyagan dan tō mga gabayi na idigárran dan.
- ³ Na, igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Dì mému kanak ka manté tō mga manubù ka ándà ágtamanán, su manubù dan dád na ágkamaté. Tikud nigó, sippang dád man ka sábbad gatus duwa pulù (120) tō idad ka mga manubù.”
- ⁴ Tô timpo sayyan asta tō mga ámmé na iglabé, duwán mga higante, su sikandan tō mga rubbad ka mga sakup ka Manama tikud tun ta langit na iglayuk katô mga gabayi nit banuwa. Magani asta ibantug dan sayyan.
- ⁵ Igkita katô Áglangngagán na tuu madat tō áglumun katô mga manubù nit banuwa, asta inalayun madat tō panámdám dan asta tō kakalyag dan.
- ⁶ Purisu igrákkád tō Áglangngagán tingód katô mga manubù na igimu din asta igaþóddó din nit banuwa. Tuu iranu sikandin.

^k 5:29 5:29 Tô kóbadan katô ngadan Noe, “kapaginawa.”

¹ 6:2 6:2 Mga sakup ka Manama, ó mga panaligan ka

Manama. Magunawa pagsík tun ta Genesis 6:4.

⁷ Purisu igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Iwaán ku tō mga manubù na igimu ku tikud tun ta bówwó ka tanà. Ipánnasán ku tō mga manubù, tō mga mannanap, asta tō mga manuk, su igrákkadá na igimu kandan.”

⁸ Asal idayawan gó tō Áglangngagán tingód ki Noe.

Si Noe

⁹ Ni gó tō igulit tingód ki Noe. Tun ta langun manubù, si Noe dád tō igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, asta dì ágkabuyas sikandin. Igpadumae si Noe asta tō Manama.

¹⁰ Tállu tō gabatà din gamama, na si Sem, si Ham, asta si Japet.

¹¹ Asal igkita ka Manama na ássa dád ki Noe, madat tō langun manubù nit banuwa, asta ipánnù tō kaluwagan ka banuwa ka samuk.

¹² Igzállág tō Manama tun ta banuwa, asta igkita din na madat tō langun manubù, su inalayun madat tō áglumun dan.

¹³ Igkagi tō Manama ki Noe, na mà din, “Kakalyag ku na dadattan ku tō langun nit banuwa. Purisu ipánnasán ku tō langun manubù, su ipánnù dán tō kaluwagan ka banuwa katô madat mga áglumun dan.

¹⁴ Purisu imu ka ka arka^m ka madigár klasi ka kayu ébô duwán sakayan nu. Imu nu tō mga kuwarto tun dalám katô arka, asta padákkátti nu ka ispalto tō tun dalám asta tō tun ta luwà ébô dì makahu tō wayig.

¹⁵ Sábbad gatus tállu pulù tállu (133) metros tō kalaguyudan katô arka, duwa pulù duwa (22) metros tō kaluwagan, asta sapulù tállu (13) metros tō kallayatan.

¹⁶ Atáppi nu tō arka, asta imu nu tō gukitan ka karamag madani tun ta atáp na tágngà ka metro tō kallayat. Imu nu ka tállu andana tō tun dalám asta sábbad sállat tō tun ta kilidan.

¹⁷ “Palunupan ku ni tanà ka wayig ébô mapánnas tō langun áglaginawa. Maté tō langun nit banuwa.

¹⁸ Asal mimuwa ka kasabotan tun áknikó ébô manté ka. Ahu kó tun ta arka, sikuna, tō mga gabatà nu, tō sawa nu, asta tō mga ikóddó áknikó.

¹⁹⁻²⁰ Pid nu tō sábbad mama asta sábbad bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mga mannanap asta mga manuk. Madun dan tun áknikó ébô manté.

²¹ Pid nu pagsik tō marapung klasi ka makan ébô duwán ággakan para ákniyu langun.”

²² Na, igtuman i Noe tō langun sugù ka Manama kandin.

Tō lunup

¹ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Noe, na mà din, “Ahu ka asta tō pamilya nu tun ta arka, su agad marapung tō mga manubù áknganni, sikuna dád tō nángngà kannun ta saruhan ku.

² Pid nu tō tagpittu paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mannanap na mému góbbón asta bággén kanak, asta pid nu tō tagsábbad paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mannanap na dì mému góbbón asta bággén kanak.

³ Pid nu tō tagpittu paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka manuk ébô duwán puman rubbad katô langun nit bówwó ka tanà.

⁴ Na, pángnga ka pittu álló, pódanán ku, asta dì tumikkas sippang ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám ébô ipánnasán ku tō langun áglaginawa na igimu ku nit bówwó ka tanà.”

⁵ Igtuman i Noe tō langun sugù katô Áglangngagán kandin.

⁶ Tō iglunupan ni banuwa, ánnám gatus (600) tō idad i Noe.

⁷ Igzákké sikandin katô arka, asta igtákkás tō mga gabatà din, tō sawa din, asta tō mga ikóddó kandin ébô dì dan mapánnas ka lunup.

⁸⁻⁹ Ilimud tō tagsábbad paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mga mannanap asta mga manuk, agad tō mému góbbón asta bággén tun ta Manama, asta tō dì mému góbbón. Igssadun tō langun tun ki Noe, asta igahu tun ta arka, iring katô igsugù ka Manama ki Noe.

¹⁰ Pángnga ka pittu álló, igtikané iglunupan tō banuwa.

¹¹ Tō ánnám gatus (600) tō idad i Noe, tun ta ikasapulù pittu (17) álló ka ikaduwa bulan katô ámmé, ipókéan tō langun sánnáp tun dalám ka dagat, asta ipókéan tō langun ágtikudan ka udan tun ta kawang-awangan.

¹² Na, igudan ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám.

¹³ Tô ándà pa lunupi tô tanà, taganà igahu si Noe tun ta arka asta ô mga gabatà din na si Sem, si Ham, asta si Japet, ô sawa i Noe, asta ô mga ikóddô kandin.

¹⁴ Igahu ô langun klasi ka mannanap na magdakál asta marénták, asta langun klasi ka manuk.

¹⁵ Igsadun ô tagduwa-duwa katô mga klasi na áglaginawa, asta igahu dan tun ta arka tâkkás ki Noe.

¹⁶ Duwán mama asta bayi, iring katô igsugù ka Manama ki Noe. Pángnga igahu dan, igsagpángngan katô Áglangngagán ô sállat katô arka.

¹⁷ Dalám ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám, inalayun igudan, asta igmadalám ô wayig sippang ka igkapó ô arka.

¹⁸ Inalayun igmadalám ô wayig tun ta banuwa, asta igkapó-kapó ô arka tun ta bówwó ka wayig.

¹⁹ Inalayun igmadalám ô wayig tun ta banuwa sippang ka iglunupan ô langun ka mällayat mga pabungan.

²⁰ Igmadalám ô wayig sippang ka pittu metros ô kadalámmán tun ta bówwó ka mga pabungan.

²¹ Purisu inaté ô langun tun ta bówwó ka tanà, agad mga manuk, mga mannanap, asta mga manubù.

²² Inaté ô langun na áglaginawa nit bówwó ka tanà.

²³ Icipánnas ka Manama ô langun manubù, mga mannanap, asta mga manuk. Si Noe dâd ô isamà, asta ô mga igduma kandin tun dalám katô arka.

²⁴ Sábbad gatus kaliman (150) álló ô kadugayan katô lunup.

8

Ipángnga ô lunup

¹ Ándà kalingawi ka Manama si Noe asta ô langun mannanap na igduma kandin tun ta arka. Igpakaramagan ka Manama ô wayig, asta igtigkané dán ô wayig igdélák.

² Igdalangan ka Manama ô mga sánnáp tun dalám ka dagat asta ô mga ágtikudan ka udan tun ta kawang-awangan. Purisu igtikkas ô udan.

³ Ô iglabé dán ô sábbad gatus kaliman (150) álló, igdélák ô wayig.

⁴ Ô iglabé dán ô lima bulan,ⁿ ikasapat ô arka tun ta Pabungan ka Ararat.

⁵ Igpanayun igdélák ô wayig, asta pángnga ka duwa bulan ágtángngà,^o ikitaan ô bówwó ka mga pabungan.

⁶ Pángnga ka kappatan (40) álló, igpókéan i Noe ô téwang katô arka,

⁷ asta igpaluwâ din ô sábbad uwak. Asal ándà lónód ô uwak tun ta arka su inalayun iglayang-layang sippang ka matákkang ô tanà.

⁸ Na, igpaluwâ i Noe ô sábbad salapati ébô kasóddóran din ka matákkang dán ô tanà.

⁹ Asal su iglunupan pa ô tanà, ándà kita ô salapati ka madigár apunan din. Purisu iglónód ô salapati tun ta arka. Igtapaya i Noe ô bállad din asta igpahu din ô salapati.

¹⁰ Pángnga ka sábbad linggo,^p igpaluwâ din puman ô salapati.

¹¹ Ô igsalláp dán ô álló, iglónód ô salapati tun ki Noe, asta duwán mantu daun ka kayu olíbo na igpid tun ta tuktuk din. Purisu isóddóran i Noe na igdélák dán ô wayig tun ta tanà.

¹² Na, igangat si Noe ka sábbad linggo, asta igpaluwâ din puman ô salapati. Asal ándà dán lónód.

¹³ Na, ô ánnám gatus sábbad (601) ô idad i Noe, tun ta una álló ka una bulan ka ámmé, igdélák ô wayig tun ta tanà. Igkangé i Noe ô atáp katô arka ébô sumállág sikandin. Igkita din na itákkang dán sagpu ô bówwó ka tanà.

¹⁴ Ô iglabé ô duwa pa bulan,^q tuu itákkang ô tanà.

¹⁵ Purisu igkagi ô Manama ki Noe, na mà din,

¹⁶ "Luwâ kód tikud tun ta arka, agad ô sawa nu, ô mga gabatà nu, asta ô mga ikóddô áknikó.

¹⁷ Paluwâ nu ô langun manuk asta mga mannanap na magdakál asta marénták ébô rumubbad dan asta kumarapung dan tun ta banuwa."

¹⁸ Purisu igluwâ si Noe tikud tun ta arka na igtákkássan katô mga gabatà din, sawa din, asta mga ikóddô kandin.

¹⁹ Igluwâ ô tagsábbad-sábbad klasi ka mga mannanap na magdakál asta marénták, asta mga manuk.

ⁿ 8:4 8:4 Ikasapulù pittu (17) álló ka ikapittu bulan. Ahaán ô Genesis 7:11.   ^o 8:5 8:5 Una álló ka ikasapulù bulan. Ahaán ô Genesis 7:11 asta 8:4.   ^p 8:10 8:10 Sábbad linggo, ó pittu álló. Magunawa tun ta Genesis 8:12.   ^q 8:14 8:14 Ikaduwa pulù pittu ka ikaduwa bulan. Ahaán ô Genesis 8:13.

²⁰ Na, iglimud i Noe tō mga batu ébō imun din tō ággóbbówanan ka mannanap na bággén tun ta Áglangngagán. Duwán igmatayan din tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mannanap asta manuk na mému góbbón asta bággén tun ta Manama, asta iggóbó din.

²¹ Tō ingadággan dán katō Áglangngagán tō mammut, idayawan sikandin, asta igpanámdám sikandin, na mà din, “Agad madat tō kakalyag ka mga manubù tikud tun ta kapamasusu kandan, asal diyad mumana dumadat katō tanà tingód ka madat áglumun katō mga manubù. Diyad mumana mipánnas katō langun manubù asta mga mannanap.

²² Sippang ka duwán pa banuwa, inayalun duwán timpo para ka kapamula asta kakáttu, ágmagánnó asta ágménit, ágsánnang asta gudan, álló asta dukilám.”

9

Kasabotan ka Manama asta si Noe

¹ Madigár tō ighbágge ka Manama ki Noe asta katō pamilya din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Batà kód ka marapung ébō duwán mga rubbad yu na móddó tun ta kaluwagan ka banuwa.

² Tikud áknganni, kamáddangan ákniyu tō langun mannanap, mga manuk, asta mga sáddà. Imun ku sikiyu na pangulu katō langun dan.

³ Mému kannán yu tō mga mannanap asta tō mga pamulanán, su ighbágge kud tō langun ákniyu para ákgakan.

⁴ Asal sábbad dád tō dí mému kannán yu, tō gó ákkud na duwán pa dipanug, su duwán kantayan ukít ka dipanug.

⁵ “Di mému ka duwán mimmaté. Atin ka duwán mannanap na mimmaté katō manubù, kailangan matayan. Atin ka duwán manubù na mimmaté katō duma manubù, kailangan matayan sikandin.

⁶ Igimu ka Manama tō manubù na iring kandin. Purisu kailangan matayan tō manubù na mimmaté katō duma manubù.

⁷ “Batà kód ka marapung ébō duwán mga rubbad yu na móddó tun ta kaluwagan ka banuwa.”

⁸ Na, igkagi tō Manama ki Noe asta katō pamilya din, na mà din,

⁹ “Mimuwu ka kasabotan tun ákniyu asta tun ta mga rubbad yu,

¹⁰ asta tun ta langun manuk asta mga mannanap na igduma ákniyu tun ta arka.

¹¹ Mimuwu ka kasabotan tun ákniyu. Tō langun na áglaginawa dí dán puman mapánnas ka lunup. Dí kud puman dadattan tō banuwa ukít ka lunup.”

¹² Igkagi tō Manama, na mà din, “Duwán pató na imun ku ébō kasóddóran yu na tumanán ku tō kasabotan ku tun ákniyu asta tun ta langun na áglaginawa nit banuwa sippang ka duwán pa mga manubù.

¹³ Taguán ku tō binangunan tun ta sagulapun. Tō gó é pató tingód ka kasabotan ku tun ta mga góddó nit banuwa.

¹⁴ Atin ka duwán sagulapun nit banuwa, asta makita tō binangunan tun ta sagulapun,

¹⁵ kasampáttan ku tō kasabotan ku tun ákniyu asta tun ta langun na áglaginawa na dí dán móman mapánnas tō langun ukít ka lunup.

¹⁶ Atin ka duwán binangunan tun ta sagulapun, kitanán ku, asta kasampáttan ku tō kasabotan ku na ándà ágtamanán tun ta langun na áglaginawa nit banuwa.”

¹⁷ Igkagi tō Manama, na mà din, “Tō gó é pató tingód katō kasabotan ku tun ta langun na áglaginawa nit banuwa.”

Si Noe asta gabatà din

¹⁸ Tō mga gabatà i Noe na igluwà tikud tun ta arka, tō gó si Sem, si Ham, asta si Japet. (Si Ham tō ámmà i Canaan.)¹

¹⁹ Tō tállu gabatà i Noe, tō gó é mga kamónaan katō langun manubù na góddó nit banuwa.

²⁰ Na, igtigkané si Noe igkamát, asta igañala sikandin ka paras.

²¹ Tō igináam din tō bino na igimu din tikud tun ta buuy ka paras, ilasing sikandin. Igdággà sikandin na ándà tambun katō lawa din tun dalám ka tulda na igóddóan din.

²² Igsállág si Ham na ámmà i Canaan na ándà tambun katō lawa katō ámmà din. Igluwà sikandin asta igulit katō mga kataladi din.

²³ Purisu igkangé i Sem asta i Japet tō kisi ébō tambun tō lawa din. Igawidan dan tō kisi tun ta bókkog dan, asta igañala ta bókkog na igahu tun ta tulda din. Igtambunan dan tō lawa din, asal ándà dan séré ébō dí dan kitanán tō lawa katō ámmà dan.

²⁴ Tō ikaginónó dán si Noe tikud ka kalasingan din, isóddóran din tō iglumu i Ham kandin.

¹ 9:18 9:18 Tingód ki Canaan, ahaán tō Genesis 10:6.

²⁵ Purisu igkagi sikandin, na mà din, "Supakan katô Manama si Canaan na batà i Ham. Imun sikandin na állang katô mga kataladi din.

²⁶ Mólà pa ka madigár tó bággén katô Áglangngagán na Manama ki Sem, asta imun si Canaan na állang i Sem.

²⁷ Mólà pa ka imun ka Manama na maluwag tó góddoan katô mga rubbad i Japet.^s Bággyan dan pagsik ka Manama katô madigár na bággén din tun ta mga rubbad i Sem. Asal imun tó mga rubbad i Canaan na állang katô mga rubbad i Japet."

²⁸ Pángnga katô lunup, tálly gatus kaliman (350) ámmé pa tó iglabé sippang ka inaté si Noe.

²⁹ Tô siyó gatus kaliman (950) dán tó idad i Noe, inaté sikandin.

10

Mga rubbad ka mga gabatà i Noe

¹ Ni gó tó mga ngadan ka rubbad katô tálly gabatà i Noe, na si Sem, si Ham, asta si Japet, su duwán mga gabatà dan na ipamasusu pángnga katô lunup.

² Tô mga gabatà gamama i Japet, tó gó si Gomer, si Magog, si Madai, si Jaban, si Tubal, si Mesec, asta si Tiras.

³ Tô mga gabatà i Gomer, tó gó si Askenas, si Rifat, asta si Togarma.

⁴ Tô mga rubbad i Jaban, tó gó si Elisa, si Tarsis, asta tó mga taga Kiti asta tó mga taga Dodani.

⁵ Sikandan tó mga kamónaan katô langun manubù na góddô madani tun ta dagat asta tun ta mga purù. Tô gó é mga rubbad i Japet. Igóddô tó tagsábbad-sábbad grupo tun ta kandan banuwa, asta duwán kinagian ka tagsábbad-sábbad grupo.

⁶ Tô mga gabatà gamama i Ham, tó gó si Cus, si Ehipto, si Put, asta si Canaan.

⁷ Tô mga gabatà gamama i Cus, tó gó si Seba, si Habila, si Sabata, si Raama, asta si Sabaca. Tô mga gabatà gamama i Raama, tó gó si Saba asta si Dadan.

⁸ Duwán sábbad rubbad i Cus na iginngadanán ki Nimrod, asta sikandin tó una manubù na inému ibantug tingód ka kagani din.

⁹ Katig sikandin ágpaná ukit ka tabang katô Áglangngagán. Purisu ágkagi tó mga manubù, na mà dan, "Mólà pa ka imun ka katô Manama na katig ágpaná iring ki Nimrod."

¹⁰ Tô inému dán si Nimrod na harì, iga pangulu sikandin katô mga lunsud ka Babel, Erac, asta Acad, na tálly lunsud tun ta Sinar.

¹¹ Tikud dutun, igsadun sikandin tun ta Asiria, asta igimu sikandin ka mga lunsud ka Ninibe, Rehobot-Ir, Cala,

¹² asta Resen tun ta tángngaan ka Ninibe asta dakál lunsud na Cala.

¹³ Si Ehiptot^t tó kamónaan ka langun manubù na igóddô tun ta Lud, Anam, Laab, Neftu,

¹⁴ Petrusim, Casluim, asta Caftor na kamónaan ka langun Filistihanon.

¹⁵ Tô mga gabatà i Canaan, tó gó si Sidon na tambang kaké, asta si Het.

¹⁶ Si Canaan tó kamónaan katô mga Jebusihanon, Amorihanon, Girgasihanon,

¹⁷ Hebihanon, Arkihanon, Sinaihanon,

¹⁸ Arvadihanon, Semarihanon, asta Hamatihanon. Italap tó tagsábbad-sábbad grupo ka mga rubbad i Canaan

¹⁹ sippang ka isakup dan tó kaluwagan ka banuwa tikud tun ta lunsud ka Sidon sippang tun ta lunsud ka Gerar na madani tun ta Gasa, asta isakup tó mga lunsud ka Sodoma, Gomora, Adma, asta Seboim madani tun ta Lasa.

²⁰ Tô gó é mga rubbad i Ham. Igóddô tó tagsábbad-sábbad grupo tun ta kandan mga banuwa, asta duwán kinagian ka tagsábbad-sábbad grupo.

²¹ Si Sem na kaké i Japet, tó gó é kamónaan katô langun rubbad i Eber.^u

²² Tô mga gabatà i Sem, tó gó si Elam, si Asur, si Arfacsad, si Lud, asta si Aram, asta tó gó tó mga ngadan ka rubbad dan.

²³ Tô mga gabatà i Aram, tó gó si Us, si Hul, si Geter, asta si Mes.

²⁴ Si Arfacsad tó ámmà i Sela, asta si Sela tó ámmà i Eber.

²⁵ Duwa tó gabatà i Eber. Igngadanán tó kaké ki Peleg,^v su tó kapamasusu kandin, itángngá-tángngá tó langun manubù nit banuwa. Igngadanán tó adi din ki Joctan.

²⁶ Si Joctan tó kamónaan i Almodad, si Selap, si Hasarmabet, si Jera,

²⁷ si Hadoram, si Usal, si Dicla,

²⁸ si Obal, si Abimael, si Seba,

²⁹ si Opir, si Habila, asta si Jobab. Mga gabatà i Joctan tó langun dan.

^s 9:27 9:27 Tô ngadan Japet, iring katô kagi ka Hebreo, "maluwag." ^t 10:13 Si Ehipto, ó si Misraim. ^u 10:21 10:21 Duwán mga manubù na ágpanámdám na tó mga rubbad i Eber tó grupo na ágngadanán Hebreo. ^v 10:25 10:25 Tô ngadan Peleg, iring katô kagi ka Hebreo, "ítángngá."

³⁰ Igóddô tō mga rubbad i Joctan tun ta tanà na tikud tun ta Mesa sippang tun ta Separ tun ta pabungan na dadan tun ta silatan.

³¹ Tō gó é mga rubbad i Sem. Igóddô tō tagsábbad-sábbad grupo dan tun ta kandan mga banuwá, asta duwán kinagiyán ká tagsábbad-sábbad grupo.

³² Tō gó tō mga rubbad katô mga gabatâ i Noe, asta duwán mga grupo asta mga pamilya ka tagsábbad-sábbad kandan. Pángnga katô lunup, igtalap tō langun manubù tun ta tagsábbad-sábbad grupo ka banuwa.

11

Turi ka Babel

¹ Sayyan, tō ándà pa katalap tō mga manubù, sábbad dád tō kinagiyán katô langun manubù nit banuwa.

² Tō igalin-alin dan dán, duwán igsadun dadan tun ta silatan, sippang ka igdunggù dan tun ta tanà na maluwag asta pattad tun ta Sinar, asta igóddô dan dutun.

³ Igpatóngkó sikandan, na mà dan, “Na, imun ta tō tisa^W asta patákkangán sippang ka kumatággas ébô duwán pagimu ta katô turi.”

Purisu igimu dan tō mga tisa, asta igkangé dan tō ispalto para padákkát katô mga tisa ébô imun dan turi.

⁴ Na, igkagi sikandan, na mà dan, “Mimu ki ka lunsud asta sábbad turi sippang tun ta kwawang-awangan ébô mabantug ki, asta dì ki matalap tun ta kaluwagan kani banuwa.”

⁵ Na, igsadun tō Áglangngagán ébô kumita katô lunsud asta katô turi na igimu katô mga manubù.

⁶ Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Ágpasábbadé tō langun manubù, asta sábbad dád tō kinagiyán dan. Igtigkané dan igimu kani. Na, dì madugé, agad ándin tō kakalyag dan, tō gó é imun dan.

⁷ Purisu madun ki tun kandan, asta palibugán ta tō kinagiyán dan ébô kumarapung tō mga kinagiyán, asta dì dan pagpátté.”

⁸ Tō gó igtatalap katô Áglangngagán tō langun dan tun ta kaluwagan ka banuwa, asta igsódó dan igimu katô lunsud dan.

⁹ Purisu igngadanan tō lunsud na Babel,^X su igtalibug katô Áglangngagán tō kinagiyán ka mga manubù dutun. Purisu igtatalap katô Áglangngagán tō langun dan tun ta kaluwagan ka banuwa.

Mga rubbad i Sem

¹⁰ Ni gó tō mga ngadan katô rubbad i Sem. Tō iglabé dán tō duwa ámmé pángnga katô lunup, igdunggù ka sábbad gatus (100) tō idad i Sem, asta ipamasusu tō batâ din mama na si Arfacasd.

¹¹ Pángnga ipamasusu sikandin, lima gatus (500) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Sem, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

¹² Tō tallu pulù lima (35) dán tō idad i Arfacasd, ipamasusu tō batâ din mama na si Sela.

¹³ Pángnga ipamasusu sikandin, áppat gatus tallu (403) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Arfacasd, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

¹⁴ Tō tallu pulù (30) dán tō idad i Sela, ipamasusu tō batâ din mama na si Eber.

¹⁵ Pángnga ipamasusu sikandin, áppat gatus tallu (403) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Sela, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

¹⁶ Tō tallu pulù (34) dán tō idad i Eber, ipamasusu tō batâ din mama na si Peleg.

¹⁷ Pángnga ipamasusu sikandin, áppat gatus tallu (430) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si inaté si Eber, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

¹⁸ Tō tallu pulù (30) dán tō idad i Peleg, ipamasusu tō batâ din mama na si Reu.

¹⁹ Pángnga ipamasusu sikandin, duwa gatus siyó (209) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Peleg, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

²⁰ Tō tallu pulù duwa (32) dán tō idad i Reu, ipamasusu tō batâ din mama na si Serug.

²¹ Pángnga ipamasusu sikandin, duwa gatus pittu (207) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Reu, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

²² Tō tallu pulù (30) dán tō idad i Serug, ipamasusu tō batâ din mama na si Nahor.

²³ Pángnga ipamasusu sikandin, duwa gatus (200) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Serug, asta duwán pa duma mga gabatâ din na ipamasusu.

²⁴ Tō duwa pulù siyó (29) dán tō idad i Nahor, ipamasusu tō batâ din mama na si Tera.

^W 11:3 11:3 Tisa tō iring na hollow block para gimun balé. ^X 11:9 11:9 Tō kóbadan katô Babel ó Babilonia, “ilibugan.”

²⁵ Pángnga ipamasusu sikandin, sábbad gatus sapulù siyó (119) ámmé tō iglabé sippang ka inaté si Nahor, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

²⁶ Tô kapittuwan (70) dán tō idad i Tera, ipamasusu tō mga gabatà din gamama na si Abram, si Nahor, asta si Haran.

Mga rubbad i Tera

²⁷ Ni gó tō mga ngadan katô rubbad i Tera. Si Tera tō ámmà i Abram, si Nahor, asta si Haran. Si Haran tō ámmà i Lot.

²⁸ Tô ándà pa kamaté si Tera, inaté tō batà din na sì Haran tun ta banuwa na ipamasusutan din na lunsud ka Ur tun ta Caldea.

²⁹ Igkalyagan i Abram si Sarai, asta igkalyagan i Nahor si Melca na batà bayi katô kataladi din na inaté na si Haran. Duwán batà bayi i Haran na si Isca.

³⁰ Ándà batà i Sarai, su dì sikandin ágbatà.

³¹ Igpid i Tera tō batà din na si Abram, asta tō ikóddô kandin na si Sarai na sawa i Abram, asta tō apù din na si Lot na batà i Haran. Igpanó dan tikud tun ta lunsud ka Ur tun ta Caldea, asta igsadun dan tun ta Canaan. Asal tō igdunggù dan tun ta lunsud ka Haran, igóddô dan dutun.

³² Inaté si Tera tō duwa gatus lima (205) tō idad din.

12

Igtawar ka Manama si Abram

¹ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Abram, na mà din, "Iwà ka tikud tun ta tanà na igóddóan nu. Tanani nu tō mga gakád nu asta tō pamilya katô ámmà nu. Sadun ka tun ta banuwa na tádduán ku áknikó.

² Marapung tō mga rubbad na bággén ku áknikó, asta mému sikandan na dakál grupo. Madigár tō bággén ku áknikó, asta imun ku na mabantug tō ngadan nu. Madigár tō bággén ku tun ta duma mga manubù ukit áknikó.

³ Madigár tō bággén ku tun ta langun manubù na mággé ka madigár tun áknikó. Asal dadattan ku tō langun manubù na dumadat áknikó. Ukit áknikó, madigár tō bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa."

⁴ Purisu igtuman i Abram tō igsugù katô Áglangngagán kandin, asta igpanó sikandin na igtákkássan katô bataánnán din na si Lot. Tō igpanó si Abram tikud tun ta lunsud ka Haran, kapittuwan lima (75) tō idad din.

⁵ Igpid i Abram tō sawa din na si Sarai, asta si Lot, asta igpid din tō langun ka kaduwánnan din asta langun állang na igkangé din tun ta lunsud ka Haran, asta igpanó dan na igsadun tun ta Canaan.

Tô igdunggù dan dán tun ta Canaan,

⁶ igpanayun si Abram sippang tun ta kayu ulayan ka More tun ta lunsud ka Sikem. Tô igdunggù si Abram tun ta Sikem, taganà duwán dán mga Canaanhon na igóddô dutun.

⁷ Igpakita tō Áglangngagán ki Abram, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ni gó tō banuwa na bággén ku tun ta rubbad nu."

Purisu igimu i Abram tō ággóbbówanan ka mannanap na bággén tun ta Áglangngagán na igpakita kandin.

⁸ Pángnga igpakita tō Áglangngagán kandin, igalin si Abram tun ta pabunganán dadan tun ta silatan ka lunsud ka Betel. Tulda tō igóddóan din tun ta tángngaan ka lunsud ka Betel asta Ai. Dadan tun ta ágsalláppan tō lunsud ka Betel, asta dadan tun ta silatan tō lunsud ka Ai. Igimu din tō ággóbbówanan ka mannanap, asta igpangadapY sikandin katô Áglangngagán.

⁹ Na, inalayun igalin-alin si Abram sippang tun ta Negeb.

Igsadun si Abram tun ta Ehipto

¹⁰ Na, duwán ballus tun ta Canaan. Purisu igsadun si Abram tun ta Ehipto ébô móddô dan róggun, su dakál tō ballus.

¹¹ Tô madani dan dán tun ta Ehipto, igkagi si Abram katô sawa din na si Sarai, na mà din, "Madigár gó é bónnóng nu!"

¹² Atin ka kumita tō mga taga Ehipto áknikó, manámdám dan na sikuna tō sawa ku. Purisu matayanna ikandan ébô agón ka.

¹³ Purisu kagiyi nu sikandan na tábbéZ ku sikuna ébô diya matayan ikandan, asta madigár tō imun dan kanak tingód áknikó."

¹⁴ Na, tō igdunggù dan dán tun ta Ehipto, igkita tō mga taga Ehipto na madigár é bónnóng katō sawa i Abram.

¹⁵ Tō igkita tō mga opisyales ka harì kandin, igulitan dan tō harì na madigár é bónnóng katō bayí. Purisu igoeddó katō harì si Sarai tun ta balé din.

¹⁶ Madigár tō igbággé katō harì ki Abram tingód ki Sarai. Igbággayan sikandin ka marapung mga karnero, mga kambing, mga baka, mga asno, mga állang, asta mga kamelyo.

¹⁷ Asal su igoeddó katō harì si Sarai tun ta balé din, duwán madat bógók na igaipid katō Áglangngagán tun ta harì asta langun dumá manubù na góddó tun ta balé din.

¹⁸ Purisu igaipataraw katō harì si Abram, asta igkagi sikandin, na mà din, "Manan ka madat tō igimu nu kanak? Manan ka ándà ka ulit kanak na sawa nu sikandin?

¹⁹ Manan ka igkagi ka na tábbé nu sikandin? Manan ka ignunug ka na imun ku sikandin na sawa ku? Na, ni dán ni sawa nu. Pid nu sikandin, asta panó kód!"

²⁰ Na, igsugú katō harì tō mga sundalo din, asta igaipewá dan si Abram, tō sawa din, asta tō langun katō kaduwánnan din tikud tun ta banuwa dan.

13

Igpassaé si Abram asta si Lot

¹ Na, igpanó si Abram tikud tun ta Ehipto asta iglónód sikandin tun ta Negeb na sakup ka Canaan, asta igtákkás tō sawa din, asta igaipid din tō langun katō kaduwánnan din. Igtákkás si Lot kandin.

² Tuu ágkaduwánnan si Abram, su duwán mga karnero din, mga kambing, mga baka, mga bulawan, asta mga mapputí bulawan.

³ Tō igpanó si Abram tikud tun ta Negeb, igalin-alin sikandin sippang tun ta Betel. Igdunggù sikandin tun ta taganà góddóan din tun ta tángngaan ka Betel asta Ai.

⁴ Tō gó tō taganà lugar na igimuwan din ka ággóbówanan ka mannanap. Igpangadap puman sikandin katō Áglangngagán.

⁵ Na, igtákkás si Lot ki Abram, asta marapung pagsik tō pamilya din, mga állang, mga karnero, mga kambing, asta mga baka.

⁶ Purisu atin ka pasábbadé dan, ánnà nángngà tō tanà na pasabsaban katō langun mannanap dan, su tuu marapung tō mga mannanap dan.

⁷ Purisu igpamatayé tō mga taradóppón i Abram asta tō mga taradóppón i Lot. (Duwán mga Canaanhon asta Perisihanon na igóddó dutun.)

⁸ Purisu igtóngkó si Abram ki Lot, na mà din, "Na, dì mému pamatayé tō mga taradóppón ta, su bataánnán ku sikuna.

⁹ Purisu madigár ka passaé ki. Na, sállág nu tō kaluwagan kani tanà. Atin ka salinán nu tō tanà dadan tun ta ibang, malinna tun ta tanà dadan tun ta kawanan. Atin ka salinán nu tō tanà dadan tun ta kawanan, malinna tun ta tanà dadan tun ta ibang."

¹⁰ Purisu igsállág si Lot, asta igkita din na madigár tō kaluwagan katō tanà madani tun ta Wayig ka Jordan sippang tun ta lunsud ka Soar, su nángngà tō wayig para katō tanà iring katō tun ta kayun na igpamula katō Áglangngagán sayyan, asta iring katō tun ta Ehipto. (Inému ni tō ándà pa dadatti katō Áglangngagán tō mga lunsud ka Sodoma asta Gomora madani tun ta Wayig ka Jordan.)

¹¹ Purisu igsalin i Lot tō kaluwagan ka tanà madani tun ta Wayig ka Jordan, asta igalin sikandin dadan tun ta silatan. Purisu igpassaé dan.

¹² Igóddó pa si Abram tun ta Canaan, asal igalin si Lot tun ta mga lunsud madani tun ta Wayig ka Jordan, asta igóddó sikandin madani tun ta lunsud ka Sodoma.

¹³ Tuu madat tō áglumun katō mga taga Sodoma. Tuu dan masalà-salà tun ta saruhan katō Áglangngagán.

Igalin si Abram tun ta Hebron

¹⁴ Tō igpanó dán si Lot, igkagi tō Áglangngagán ki Abram, na mà din, "Sállág ka tun ta kaluwagan kani tanà agad ánda tō kasállággan nu.

¹⁵ Tō kaluwagan kani tanà na kitánan nu, tō gó é bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu ka ándà ágtamanán.

¹⁶ Imun ku na marapung tō mga rubbad nu sippang ka dì dan méyap, iring na mga barukbuk ka tanà.

¹⁷ Purisu panó-panó ka tun ta kaluwagan kani banuwa, su bággén ku ni langun áknikó."

¹⁸ Purisu igalin si Abram, asta igóddó sikandin madani tun ta kayun ka mga ulayan i Mamre tun ta Hebron, asta igimu sikandin ka ággóbówanan ka mannanap ébô mangadap sikandin katō Áglangngagán.

14*Igtabang si Abram ki Lot*

¹⁻² Na, si Amrafel tō harì tun ta Sinar, si Arioc tō harì tun ta Elasar, si Cadorlahomor tō harì tun ta Elam, asta si Tadal tō harì tun ta Goyim. Róggun igharì dan, igpasábadé dan áppat asta igsulung dan tō lima harì na si Bara na hari tun ta Sodoma, si Birsa na harì tun ta Gomora, si Sinab na harì tun ta Adma, si Semeber na harì tun ta Seboim, asta tō harì tun ta Bela na ássa ngadan ka Soar.

³ Igpasábbadé tō lima harì, asta iglimud dan tō langun sundalo dan madani tun ta kapattadan ka Sidim na inému dán áknganni na Ranó Ka Asin.^a

⁴ Taganà isakup tō lima harì tun ki Cadorlahomor ka sapulù duwa (12) ámmé. Asal tō ikasapulù tallú ámmé, igatu dan kandin.

⁵ Tō ikasapulù áppat ámmé, igsulung si Cadorlahomor asta tō duma mga harì na igpasakup kandin. Igtalu dan tō langun Repaihanon tun ta Astarot-Carnaïm. Igtalu dan tō mga Susihanon tun ta Ham, asta tō mga Emihanon tun ta kapattadan ka Kiriataim.

⁶ Igtalu dan tō langun Horihanon tun ta pabunganán na igóddóan dan tun ta Seir, asta iglupug dan sippang tun ta lunsud ka Elparan madani tun ta disyerto.

⁷ Iglónód dán tun ta lunsud ka Cades (Eumispat tō ássa ngadan din). Igtalu dan tō langun manubù na igóddó tun ta banuwa ka mga Amalekanhon, asta igtalu dan tō mga Amorihanon na igóddó tun ta Hasason Tamar.

⁸ Na, igtapaglimud katô mga harì ka Sodoma, Gomora, Adma, Seboim, asta Belak tō mga sundalo dan. Igsadun dan tun ta kapattadan ka Sidim ébô matu dan

⁹ katô mga sundalo katô áppat harì, na si Cadorlahomor na harì tun ta Elam, si Tadal na harì tun ta Goyim, si Amrafel na harì tun ta Sinar, asta si Arioc na harì tun ta Elasar. Lima tō mga harì na igsulung katô áppat mga harì.

¹⁰ Tun ta Sidim, duwán marapung mga magdakál sábbáng na duwán ispalto na tuu ágdákkát. Tō italu tō harì ka Sodoma asta harì ka Gomora, igtapalaguy tō mga sundalo dan, asta duwán tun kandan na idákkát tun ta ispalto su idabù dan tun ta mga sábbáng, asta igtapalaguy tō duma mga sundalo tun ta pabunganán.

¹¹ Na, igkangé katô áppat harì tō langun ka kaduwánnan asta ágkakan tun ta mga lunsud ka Sodoma asta Gomora, asta igpanó dan.

¹² Su igóddó si Lot na bataánnan i Abram tun ta Sodoma, igámmát dan pagsik sikandin, igkangé dan tō kaduwánnan din, asta igpanó dan.

¹³ Asal duwán sábbad manubù na ikaluwà asta igulit ki Abram na Hebreo. Tō timpo tō, igóddó si Abram madani tun ta kayun ka mga ulayan i Mamre na Amorihanon. Inalayun ágpatbabangé si Abram, si Mamre, asta tō mga kataladi i Mamre na si Escol asta si Aner.

¹⁴ Tō ikasóddó si Abram na inammát tō bataánnan din, iglimud din tō langun állang din na katig ággamit ka laniban, na tallú gatus sapulù walu (318) tō langun dan, asta igagtà dan tō áppat harì sippang tun ta lunsud ka Dan.

¹⁵ Igpagtángngá-tángngá i Abram tō mga állang din. Tō dukilám dán, igsulung dan, asta ikapanalu dan. Igagtà i Abram sikandan sippang tun ta lunsud ka Hoba dadan tun ta Damasco.

¹⁶ Ikangé i Abram tō langun ka kaduwánnan na igagó dan. Igpaluwà din pagsik tō bataánnan din na si Lot, asta iguli din tun ki Lot tō langun ka kaduwánnan na igagó tikud tun kandin. Igpaluwà din tō langun gabayi asta tō duma mga manubù na inammát.

Igdasal si Melkisedec para ki Abram

¹⁷ Tō igulì si Abram tikud tun ta kapanalu din ki Cadorlahomor asta duma mga harì, igsumar kandin tō harì ka Sodoma tun ta Kapattadan ka Sabec (ingadanan Kapattadan ka Hari).

¹⁸ Igsumar ki Abram tō harì ka Salem na si Melkisedec.^b Sikandin tō pangulu na parì ka mga manubù na ágpamaké tun ta Manama na Mallayat ka Langun. Igpid din tō pan asta tō bino tun ki Abram.

¹⁹ Igdasal sikandin ébô madigár tō bággen ka Manama ki Abram. Igkagi sikandin, na mà din, "Madigár tō bággen áknikó tikud tun ta Manama na Mallayat ka Langun na igimu ka langit asta tō tibuk banuwa.

²⁰ Durungán tō Manama na Mallayat ka Langun, su igtabangan ka ikandin ébô makapanalu ka katô mga usig nu!"

Na, igbággé i Abram kandin tō ikasapulù katô langun na ikangé din tikud tun ta áppat harì na igtalu din.

^a 14:3 14:3 Ranó Ka Asin, ó Ranó Na Inaté.

^b 14:18 14:18 Tingód ki Melkisedec, ahaán tō Hebreo 7:1-10.

²¹ Igkagi tō harì ka Sodoma ki Abram, na mà din, “Áknikó dán tō kadakállan katō kaduwánnan ku na ikangé nu tikud tun ta áppat harì na igagó tikud áknami. Mga sakup ku dát tō ulián nu kanak.”

²² Asal igkagi si Abram katō harì ka Sodoma, na mà din, “Duwán igtandō^c ku katō Áglangngagán na Manama na Mallayat ka Langun na ígimu ka langit asta tibuk banuwa.

²³ Igtandō a kandin na ándà palang kaduwánnan nu na kangén ku, agad sábbad sinulid, agad sábbad listun ka sandalyas. Ulián ku tō langun tun áknikó, su dí mému kumagi ka na miduwánnanna ukit áknikó.

²⁴ Ándà palang kangén ku, asal tō dát igkan katō mga állang ku tō mému bullasan nu. Asal mému ka duwán bággen nu katō mga manubù na igtabang kanak, na si Aner, si Escol, asta si Mamre.”

15

Kasabotan ka Manama ki Abram

¹ Na, duwán álló na igañita tō Áglangngagán ki Abram, asta igkagi sikandin, na mà din, “Abram, yaka ágkamáddangan. Sakán tō kumalasag^d áknikó ébō dí ka kadattan. Tuu dakál tō ágpulusán na bággen ku áknikó.”

² Asal igkagi si Abram, na mà din, “Áglangngagán na Manama na ágpangulu katō langun, ándà palang batà ku. Purisu ándà pulusán katō bággen nu kanak. Atin ka matéya, matigatuñ i Elieser na taga Damasco tō kaduwánnan ku.

³ Su ándà batà na igañigé nu kanak, ka matéyad, állang ku dát tō makatigatuñ katō kaduwánnan ku.”

⁴ Na, igkagi puman tō Áglangngagán kandin, na mà din, “Ánnà si Elieser tō makatigatuñ katō kaduwánnan nu, su áknikó batà mama tō makatigatuñ katō kaduwánnan nu.”

⁵ Na, igañid ka Manama si Abram tun ta luwà ka tulda, asta igkagi sikandin, na mà din, “Langngag ka tun ta kawang-awangan. Iyap nu tō mga karani ka makéyap ka. Iring kanan mga karani tō karapungan ka mga rubbad nu.”

⁶ Igpanaké si Abram katō Áglangngagán, asta igtanggap din si Abram na nángngà tun ta saruwān din.^e

⁷ Igkagi tō Manama, na mà din, “Sakán tō Áglangngagán na igañid áknikó tikud tun ta Ur ka Caldea ébō bággen ku áknikó ni tanà ni asta matigatuñ nu.”

⁸ Asal iginsà si Abram, na mà din, “Áglangngagán na Manama na ágpangulu katō langun, ándin tō pató na pakitanán nu kanak ébō kasóddórán ku na makatigatuñ kanan?”

⁹ Igkagi tō Manama, na mà din, “Pid nu dini kanak tō baka, kambing, asta karnero. Kailangan tállu ámmé tō idad dan. Pid nu dini kanak tō sábbad manatad asta salapati.”

¹⁰ Purisu igañid i Abram tō langun tun ta saruwān ka Manama, asta igmatayan din. Igtángngà din tō lawa, igsánnar din na tagduwa-duwa, asta duwán állát tun ta tángngaan. Asal ándà tō tángngai tō duwa manuk.

¹¹ Duwán dakál mga manuk ka kabánnássan na igapun tun ta igtángngà lawa katō mga mannanap, asal igañigó dan i Abram.

¹² Tō igañalláp dán tō álló, tuu igpatudug ka Manama sikandin, asta tuu imáddangan sikandin.

¹³ Igkagi tō Áglangngagán kandin, na mà din, “Pasóddórán ku áknikó na móddô gó tō mga rubbad nu tun ta banuwa ka duma mga manubù. Kahirapan dan asta állangán dan katō duma mga manubù sippang ka áppat gatus (400) ámmé.”

¹⁴ Asal supakan ku tō mga manubù na mállang kandan, asta makaluwà dan na dakál tō piddán dan.

¹⁵ Asal sikuna, tuu ka tumugál asta maté ka na duwán kasunayan nu sippang na lábbángngán ka.

¹⁶ Móddô tō mga rubbad nu tun ta duma banuwa sippang ka lumabé tō ikappat na mga karubbadan patalundugé, asta makalónód dan kannun, su inalayun dugangan katō mga Amorihanon tō salà na áglumun dan sippang ka supakan ku sikandan.”

¹⁷ Tō igañamittáng dán, tigkô igkagi i Abram tō baga na igáblá asta tō sulù na igrágrág. Igukit tun ta tángngaan katō lawa ka mga mannanap na igtángngà din.

¹⁸ Tō oras tō, ígimu tō Áglangngagán ka kasabotan tun ki Abram, na mà din, “Bággen ku tun ta mga rubbad nu tō kaluwagan kami banuwa. Tikud tun ta Wayig ka Ehipto sippang tun ta dakál Wayig ka Eufrates, tō gó tō tanà na bággen ku kandan.

^c **14:22** 14:22 Igtandō, ó igañid. ^d **15:1** 15:1 Kumalasag, ó dumalang. ^e **15:6** 15:6 Tingód ki Abram ó Abraham, ahaán tō Roma 4:3,9,22,23 asta Galacia 3:6-8.

¹⁹ Bággén ku kandan tō tanà na igóddóan katô mga grupo ka manubù na igngadanan Kenihanon, Kenisihanon, Cadmonihanon,
²⁰ Hetihanon, Perisihanon, Repaihanon,
²¹ Amorihanon, Canaanhon, Girkasihanon, asta Jebusihanon.”

16

Si Agar asta si Ismael

¹ Na, ándà palang batà i Sarai asta i Abram. Asal duwán állang bayi i Sarai na igngadanan ki Agar na taga Ehipto.

² Purisu igkagi si Sarai ki Abram, na mà din, “Ándà batà na igbággé katô Áglangngagán kanak. Purisu madigár ka lumayuk ka katô állang ku ébô duwán batà ku ukit kandin.”

Ignunug si Abram katô igkagi i Sarai.

³ Purisu igbággé i Sarai tō állang din ki Abram ébô imun din na sawa din. (Inému ni pángnga igóddó si Abram tun ta Canaan ka sapulù ámmé.)

⁴ Igpalayuké dan asta igmabáddás si Agar. Tō ikasóddór dán si Agar na igmabáddás sikandin, ándà din respetowi si Sarai, asta igbuyas din.

⁵ Purisu igkagi si Sarai ki Abram, na mà din, “Sikuna tō igtikudan ka salà na inému kanak! Sikuna tō igbággayan ku ki Agar, asta igmabáddás sikandin. Purisu ándà a respetowi ikandin. Isóddóran katô Áglangngagán na duwán salà nu kanak!”

⁶ Igtaba si Abram, na mà din, “Na, áknikó állang sikandin. Agad ándin tō kakalyag nu na lumun kandin, mému kanak.”

Na, tuu igirrayatan^f i Sarai si Agar. Purisu igpalaguy si Agar.

⁷ Na, tō panaligan na Áglangngagán igapakita ki Agar tun ta disyerto madani tun ta sánnáp tun ta dalan na pasadun tun ta lunsud ka Sur.

⁸ Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Agar na állang i Sarai, ánda é igtikudan nu, asta ánda é sadunun nu?”

Igtaba si Agar, na mà din, “Igpalaguyiad tikud tun ta amo ku na si Sarai.”

⁹ Igkagi tō panaligan na Áglangngagán, na mà din, “Ulì ka tun kandin, asta tuman nu tō magsugù din.”

¹⁰ Igkagi pagsik tō panaligan na Áglangngagán, na mà din, “Imun ku na tuu marapung tō rubbad nu sippang ka di dan méyap.

¹¹ Duwán batà mama na pamasusun nu, asta ngadanan nu sikandin ki Ismael,^g su igpaminág katô Áglangngagán tō ranginán nu.

¹² Imun tō batà nu na íring ka asno na méla, su ándà palang bánnalán din. Musig sikandin ka langun manubù, asta musig dan kandin. Dì sikandin móddò duma katô mga kataladi din.”

¹³ Igkagi si Agar, na mà din, “Igkita kud gó tō Áglangngagán na igsállág kanak, asal ándà a kanné kamaté.”

Igngadanan i Agar tō Manama na igapakita kandin na mà din, “Manama na ágsállág.”

¹⁴ Purisu ákganni, tō sánnáp na igngadanan Beerla-hai-roi^h tun ta tángngaan ka lunsud ka Cades asta Bered.

¹⁵ Tō ipamasusu dán tō batà mama i Abram tikud ki Agar, igngadanan i Abram sikandin ki Ismael.

¹⁶ Kawaluwan ánnám (86) tō idad i Abram tō ipamasusu si Ismael.

17

Pató katô kasabotan

¹ Na, tō kasiyawan siyó (99) dán tō idad i Abram, igapakita tō Áglangngagán kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tō Tuu Matulus Manama. Tuman nu tō kakalyag ku. Kailangan ándà salà nu tun ta saruwán ku.

² Imun ku tō kasabotan ku tun áknikó. Imun ku na tuu marapung tō mga rubbad nu.”

³ Igingkóod si Abram sippang ka ikadunggù tō ulu din tun ta tanà, asta igkagi tō Manama, na mà din,

⁴ “Ni gó tō kasabotan ku tun áknikó. Imun ku sikuna na kamónaan ka marapung mga grupo.

⁵ Tikud ákganni, dì kad ngadanan ki Abram, asal ngadanan kad ki Abrahamⁱ su imun ku

^f 16:6 16:6 Igirrayatan. Ahaán tō kagi “irrayat” tun ta Lista Katô Mga Kagi. ^g 16:11 16:11 Tō kóbadan katô ngadan Ismael, “ágpaminág tō Manama.” ^h 16:14 16:14 Tō kóbadan katô ngadan Beerla-hai-roi, “Sánnáp Ka Manté Manama Na Ágsállág Kanak.” ⁱ 17:5 17:5 Tō kóbadan katô ngadan Abraham, “ámmà ka marapung mga grupo.”

sikuna na kamónaan ka marapung mga grupo.

⁶ Imun ku na marapung tō mga rubbad nu, asta imun ku sikandan na marapung mga grupo, asta duwán tun kandan na imun na mga hari.

⁷ Imun ku tō kasabotan tun ánikó asta tun ta mga rubbad nu ka ándà ágtamanán. Sakán tō Manama nu asta Manama katō mga rubbad nu.

⁸ Tō kaluwagan ka banuwa ka Canaan na igóddóan nu, tō gó é bággén ku ánikó asta tun ta mga rubbad nu ébō matigatun yu ka ándà ágtamanán. Sakán tō Manama dan.”

⁹ Igkagi tō Manama ki Abraham, na mà din, “Na, sikuna, duwán kailangan lumun nu asta langun rubbad nu ka ándà ágtamanán tingód katō kasabotan ku tun ákniyu.

¹⁰ Ni gó tō kasabotan ku na kailangan tumanán nu, agad sikuna asta tō tagsábbad-sábbad mga rubbad nu. Kailangan tupuwan tō langun gamama dini ánikó.

¹¹ Kailangan tupuwan kó, su tō gó é pató tingód katō kasabotan ku tun ánikó.

¹² Tō mga rubbad nu, kailangan tupuwan tō langun gabatà dan gamama ka ikawalu álló tikud tun ta kapamasusun, agad tō tagsábbad-sábbad mga állang yu gamama, agad sadan é pamasusun tun ákniyu, agad sadan é báljin tun ta duma manubù.

¹³ Kailangan tupuwan tō langun gamama, su ukit katō pató tun ta lawa yu, kasóddóran yu na ándà ágtamanán katō kasabotan ku tun ákniyu.

¹⁴ Atin ka dì tupuwan tō mama, dì mému dumuma ákniyu, su dì sikandin mánna katō kasabotan ku.”

¹⁵ Igkagi tō Manama ki Abraham, na mà din, “Tikud áknganni, dì dán mému si Sarai tō ngadanan katō sawa nu. Kailangan ngadanan nu sikandin ki Sara.j

¹⁶ Madigár tō bággén ku kandin, asta bággén ku ánikó tō batà mama na pamasusun din. Madigár tō bággén ku tun ta sawa nu, asta imun ku sikandin na kamónaan ka marapung mga grupo. Duwán gó mga rubbad din na imun hari.”

¹⁷ Iglingkóod si Abraham sippang ka ikadunggù tō ulu din tun ta tanà. Igngisi sikandin, su igpanámdám sikandin, na mà din, “Duwán kanné batà ku na pamasusun, agad tō idad ku dumunggù tun ta sábbad gatus (100)! Mamasusu kanné si Sara ka batà, agad tō idad din dumunggù tun ta kasiyawan (90)!“

¹⁸ Igkagi si Abraham katō Manama, na mà din, “Kakalyag ku na si Ismael tō bággayan nu ka madigár!”

¹⁹ Asal igkagi tō Manama, na mà din, “Tō sawa nu na si Sara mamasusu ka batà nu mama, asta ngadanan nu tō batà ki Isaac.k Sikandin asta tō mga rubbad din tō katumanan katō kasabotan ku na ándà ágtamanán.

²⁰ Igpaminág ku tō igpamuyù nu para ki Ismael. Purisu madigár tō bággén ku kandin. Bággén ku kandin tō marapung mga gabatà asta mga rubbad din. Imun ku sikandin na kamónaan ka sapulù duwa (12) ággangulun, asta imun ku na dakál grupo tō mga rubbad din.

²¹ Asal tō batà nu na si Isaac tō katumanan katō kasabotan ku tun ánikó. Pamasusun sikandin i Sara kani ámmé na dumunggú.”

²² Pángnga igpatóngkóé dan, igpanó tō Manama.

²³ Na, tō álló tō, igbánnal si Abraham ka Manama, asta igtupuwan din tō batà din na si Ismael, asta tō langun ka duma mga sakup din gamama, agad tō mga állang din, tō mga ipamasusun tun kandin, asta tō igbálí din tun ta duma mga manubù.

²⁴ Kasiyawan siyó (99) tō idad i Abraham tō igtupuwan sikandin,

²⁵ asta sapulù tállu (13) tō idad katō batà din na si Ismael.

²⁶ Tō álló tō, igtupuwan si Abraham asta si Ismael,

²⁷ asta tō langun gamama na sakup i Abraham.

18

Igtandô na mapamasusu si Isaac

¹ Róggun igóddó si Abraham tun ta kayun ka mga ulayan i Mamre, igpakita tō Áglangngagán kandin. Tō ménit tō álló, igunsad si Abraham tun ta sállat ka tulda na igóddóan din.

² Igsállág sikandin, asta igkita din tō tállu manubù na igtindág tun ta luwà. Tō igkita din sikandin, igsékót sikandin igsumar kandan. Iglingkóod sikandin sippang ka ikadunggù tō ulu din tun ta tanà ébō tumanggap kandan.

³ Igkagi sikandin, na mà din, “Sir, ádding kó dini kanak. Yakó áglabé.

⁴ Piddan ku sikiyu ka wayig ébō muras kó katō paa yu, asta makapaginawa kó kannun ta siráb kani kayu.

j 17:15 17:15 Tō kóbadan katō ngadan Sara, “batà bayi ka hari,” ó “prinsesa.” k 17:19 17:19 Tō kóbadan katō ngadan Isaac, “igngisi.”

⁵ Pakannán ku sikiyu ébô kumabákkár kó ka dì kó pa manayun. Idayawanna su igdunggù kó, asta kakalyag ku na tumabangnga ákniyu.”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Mému áknamí.”

⁶ Igsékót si Abraham igahu tun ta tulda, asta igkagiyen din si Sara, na mà din, “Sékót ka! Angé nu tó sábbad sako ka tuu madigár harina, asta imu nu tó pan na pakannán kandan.”

⁷ Igpalaguy si Abraham tun ta mga mannanap din, asta igsalin din tó tuu madigár nati ka baka. Igbaggé din tun ta sábbad állang din ébô iyón din asta sékót lággáan.

⁸ Tô igtaganà dan tô langun, igoipid i Abraham tó gatas na malassám, gatas na mammis, asta ákkud na igtug, asta igoibuwat din tun kandan. Róggun igkan dan, igtindág sikandin madani tun ta siráb katô kayu.

⁹ Iginsà dan kandin, na mà dan, “Ánda tó sawa nu na si Sara?”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Tun dalám katô tulda.”

¹⁰ Igkagi tó Áglangngagán, na mà din, “Tô ámmé na dumunggù, lumónódda dini ákniyu, asta duwán batà mama na pamasusun katô sawa nu na si Sara.”

Na, si Sara madani tun ta sállat tun ta bókkog din, asta igpaminág sikandin katô igkagi dan.

¹¹ Tuu dán tugál si Abraham asta si Sara. Ándà bayí na mamasusu iring katô idad i Sara.

¹² Purisu igngisi si Sara katô kandin sarili, asta igpanámdám sikandin, na mà din, “Tuuwad tugál, asta tuu dán tugál tó duma ku. Pamánnun ka kadunggù katô dayó dini kanak?”

¹³ Na, iginsà tó Áglangngagán ki Abraham, na mà din, “Manan ka igngisi si Sara? Manan ka igkagi sikandin na pamánnun é kapamasusu din ka batà su tuu dán tugál sikandin?”

¹⁴ Ándà palang na dì mému katô Áglangngagán! Tô ámmé na dumunggù, duwán batà mama na pamasusun i Sara.”

¹⁵ Imáddangan si Sara. Purisu igoibulaló sikandin asta igkagi, na mà din, “Ándà a ngisi.”

Asal igkagi tó Áglangngagán, na mà din, “Bulaló yan. Bánnal na igngisi ka.”

Igpamuyù si Abraham para katô mga taga Sodoma

¹⁶ Na, igpanó tó tallú manubù, asta igsadun dan tun ta pabungan ébô sumállág dan katô lunsud ka Sodoma. Igtákkás si Abraham kandan ébô tumáddú kandan ka dalan.

¹⁷ Igpanámdám tó Áglangngagán, na mà din, “Dì ku állássán ki Abraham tó masig dán na lumun ku,

¹⁸ su mému na dakál grupo tó mga rubbad din, asta madigár tó bággén ku tun ta langun manubù ukit kandin.

¹⁹ Igsalin ku sikandin ébô tuminurù sikandin katô mga gabatà din asta mga rubbad din na kailangan mánnal dan kanak asta lumun dan tó nángngà tun ta saruwan ku, ébô tumanán ku tó igtandó ku kandin.”

²⁰ Na, igkagi tó Áglangngagán ki Abraham, na mà din, “Marapung tó igulit kanak na madat tó áglumun katô mga taga Sodoma asta taga Gomora. Tuu kun dakál tó salà dan.

²¹ Purisu madunna ébô kasóddoran ku ka bánnal ó ánnà bánnal tó igdinág ku.”

²² Na, igpanó tó duwa manubù, asta igpanayun dan tun ta Sodoma, asal igduma pa tó Áglangngagán tun ki Abraham.

²³ Igpadani si Abraham tun ta Áglangngagán, asta iginsà sikandin, na mà din, “Atin ka matayan nu tó madat mga manubù, matayan nu pagsik tó mga matalláng?

²⁴ Atin ka duwán kaliman (50) mga matalláng tun ta lunsud, dadattan nu tó langun tun ta lunsud? Duwán kédu nu katô langun tingód katô kaliman (50) mga matalláng?

²⁵ Panámdám ku na dì nu matayan tó mga matalláng apil katô madat mga manubù! Dì mému! Atin ka supakan nu tó madat mga manubù, dì nu apilán tó mga matalláng, su sikuna tó ágruud katô langun manubù, asta kailangan nángngà tó karuud nu.”

²⁶ Igtaba tó Áglangngagán, na mà din, “Atin ka kitanán ku tó kaliman (50) mga matalláng tun ta lunsud, dì ku dadattan tó lunsud.”

²⁷ Igkagi puman si Abraham, na mà din, “Sir, agad tuu ka mallayat ka tandingán kanak, asal pallayat nu tó ginawa nu kanak ka minsà a puman áknikó.

²⁸ Atin ka duwán dád kappatan lima (45) mga matalláng, dadattan nu tó langun tun ta lunsud su ikulangan ka lima?”

Igtaba tó Áglangngagán, na mà din, “Atin ka kitanán ku tó kappatan lima (45) mga matalláng, dì ku dadattan tó lunsud.”

²⁹ Igkagi puman si Abraham, na mà din, “Atin ka kappatan (40) dád tó kitanán nu?”

Igtaba tó Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán kappatan (40), dì ku dadattan.”

³⁰Igkagi si Abraham, na mà din, “Sir, yaka ágkasókó kanak ka minsà a puman áknikó. Atin ka tállu pulù (30) dák tó kitanán nu?”

Igtaba tó Áglangngagán, na mà din, “Atin ka tállu pulù (30) tó kitanán ku, dì ku dadattan.”

³¹Igkagi si Abraham, na mà din, “Sir, pallayat nu tó ginawa nu kanak ka minsà a puman áknikó. Atin ka duwa pulù (20) dák tó kitanán nu?”

Igtaba tó Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwa pulù (20) tó kitanán ku, dì ku dadattan tó lunsud.”

³²Igkagi si Abraham, na mà din, “Sir, yaka ágkasókó kanak, su ni gó é ágtamanán ka insà ku. Atin ka sapulù (10) dák tó kitanán nu?”

Igtaba tó Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán sapulù (10), dì ku dadattan.”

³³Na, pángnga igpatóngkóé tó Áglangngagán asta si Abraham, igpanó tó Áglangngagán, asta iguli si Abraham.

19

Dakál salà katô mga taga Sodoma

¹Tô mapun dán, igdunggù tó duwa panaligan tun ta Sodoma. Si Lot igunsad tun ta plasa madani tun ta sállat katô lunsud. Tô igkita sikandin kandan, igtindág sikandin asta igsumar kandan. Iglingkóód sikandin sippang ka ikadunggù tó ulu din tun ta tanà,

²asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, ádding kó tun ta balé ku. Urasí yu tó paa yu, asta dágga kód, su simag ka sállám mému manayun kó tun ta sadunan yu.”

Asal igkagi sikandin, na mà dan, “Dì ké mádding tun ta balé nu. Dumággà kéd dini ta plasa.”

³Asal igpanayun ginggat si Lot sippang ka igtákkás dan kandin tun ta balé din. Igpému i Lot tó pan asta tó duma mga madigár ágkakan, asta igkan dan.

⁴Tô ándà dan pa dágga tó dukilám, iglibutan tó balé katô langun gamama na taga Sodoma. Ilimud tó langun dan, agad mga mallaki asta mga tugál.

⁵Igtawar dan ki Lot, na mà dan, “Ánda tó duwa gamama na igdunggù géna dini áknikó? Paluwà nu sikandin ébô lumayuk ké kandan.”

⁶Igluwà si Lot tun ta balé din, asta igsagpángngan din tó sállat.

⁷Igkagi sikandin, na mà din, “Mga rarak ku, yakó áglumu katô madat.

⁸Asal duwán duwa gabatà ku daraga na ándà pa palang layuki. Paluwaán ku sikandan, asta mému lumun yu kandan tó agad ándin kakalyag yu. Asal yakó ágsamuk kani duwa gamama, su iga padággà ku sikandan dini kanak, asta kailangan dóppónan ku sikandan.”

⁹Asal igkagi sikandin, na mà dan, “Yaka gilabut áknami! Ánnà ka taga kannun. Purisu dì mému miliabut ka katô lumun dé! Atin ka panámdám nu na madat tó lumun dé kandan, tuu pa madat tó lumun dé áknikó.”

Igsullóy dan si Lot, asta igpadani dan tun ta sagpáng ka sállat ébô siraán dan.

¹⁰Asal igpókéan katô duwa panaligan tó sállat, igguyud dan si Lot tun dalám katô balé, asta igsagpángngan dan tó sállat.

¹¹Na, igimu dan na bólög tó langun gamama madani tun ta sállat ébô dì dan kumita katô sállat.

Igpalaguy si Lot tikud tun ta Sodoma

¹²Igkagi tó duwa panaligan ki Lot, na mà dan, “Atin ka duwán mga kadumaan nu dini, mga gabatà nu, ugang nu, ó duma mga sakup nu na ígóddó dini ta lunsud, pid nu sikandan, asta panó kód,

¹³su dadattan déd ni lunsud ni. Idinág katô Áglangngagán na tuu madat tó áglumun dan. Purisu igpapid ké ikandin ébô dadattan dé tó langun.”

¹⁴Purisu ígsékót si Lot igsadun tun ta duwa banà katô gabatà din gabayi, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sékót kód panó tikud kannun, su dadattan dán katô Áglangngagán ni lunsud ni.”

Asal kéman dan ka ágragórù dák sikandin.

¹⁵Tô sállám dán, igpapalaguy katô mga panaligan si Lot, na mà dan, “Sékót kad! Pid nu tó sawa nu asta tó duwa gabatà nu gabayi, asta palaguy kód ébô dì kó kasabban katô kadattan kani lunsud.”

¹⁶Agad igbaring-baring si Lot, asal inéduwan tó Áglangngagán kandan. Purisu igawidan katô duwa panaligan tó bállad i Lot, tó sawa din, asta tó duwa gabatà dan, asta igoipid dan tun ta luwà katô lunsud.

¹⁷Igkagi tó panaligan kandan, na mà dan, “Palaguy kód! Yakó ágsérê! Yakó ágsódô kannun ta kapattadan, asta palaguy kó sippang tun ta pabunganán agó maté kó.”

¹⁸Asal igkagi si Lot, na mà din, “Sir, diya.

¹⁹ Agad tuu madigár tō tabang yu kanak, asta igpaluwà a ikiyu tikud tun ta kadattan, asal kasabbanna su tuu madiyù tō pabunganán, asta matéya ka diya pa dumunggù.

²⁰ Na, duwán madani lunsud na mému sadunan ku, asta délák gó yan. Papalaguyya baling dutun. Tuu gó délák tō lunsud, asta diya maté dutun!"

²¹ Igtaba tō panaligan, na mà din, "Mému malaguy ka dutun. Dì ku dadattan tō lunsud tō.

²² Asal sékót kód palaguy, su ándà pa mému lumun ku sippang ka dumunggù kó."

Purisu igngadanán tō lunsud na Soar.¹

Idattan tō Sodoma asta Gomora

²³ Tō duwán dán álló asta tō igaunggù dán si Lot tun ta Soar,

²⁴ igaungbù katô Áglangngagán tō asupri na igrágrág tikud tun ta kawang-awangan tun ta lunsud ka Sodoma asta Gomora.

²⁵ Purisu idattan tō duwa lunsud asta tō langun ka duma mga lunsud tun ta kapattadan. Inaté tō langun manubù, asta idattan tō langun ka pamulanán.

²⁶ Asal igsérê tō sawa i Lot tun ta lunsud na igtananan dan. Purisu ibaluy sikandin sumbál na asin.

²⁷ Na, igsállám si Abraham tun ta lugar na igsadunan din tō igtóngkô tō Áglangngagán kandin.

²⁸ Igsállág sikandin tun ta Sodoma asta Gomora, asta tun ta kaluwagan katô kapattadan. Igkita din tō tuu dakál ábbál tikud tun ta tanà, iring na ábbál ka dakál ággóbbówanan.

²⁹ Agad igdadattan katô Manama tō mga lunsud tun ta kapattadan na igóddóan i Lot, asal ándà din kalingawi si Abraham, asta igpaluwà din si Lot ébô dì sikandin maté.

Si Lot asta duwa gabatà din gabayi

³⁰ Na, imáddangan si Lot ka móddó sikandin tun ta Soar. Purisu igalin sikandin asta tō duwa gabatà din gabayi tun ta pabunganán, asta igóddô dan tun ta takub.

³¹ Duwán álló na igkagi tō batà din kaké tun ta adi din, na mà din, "Tugál dán tō ámmà ta, asta ándà palang mama nit banuwa na kumalyag áknita ébô duwán batà ta.

³² Na, madigár ka lasingán ta tō ámmà ta asta lumayuk ki kandin ébô duwán batà ta ukit kandin."

³³ Purisu, tō dukilám dán, iglasing dan tō ámmà dan, asta iglayuk tō kaké kandin. Asal ándà kinanuwan i Lot katô iglumu katô batà din kandin, su tuu ilasing.

³⁴ Tō sállám dán, igkagi tō kaké tun ta adi din, na mà din, "Sakán tō iglayuk katô ámmà ta géna dukilám. Na, madigár ka lasingán ta puman sikandin kani ka dukilám, asta sikuna tō lumayuk kandin ébô duwán batà ta ukit kandin."

³⁵ Tō dukilám dán, iglasing dan puman tō ámmà dan, asta iglayuk tō adi kandin. Ándà kinanuwan din katô iglumu katô batà din kandin, su tuu ilasing.

³⁶ Purisu igmabáddás dán tō duwa gabatà i Lot ukít kandin.

³⁷ Duwán batà mama na ipamasusu tun ta kaké, asta igngadanán din ki Moab.^m Inému sikandin na kamónaan katô langun Moabihanon áknganni.

³⁸ Duwán pagsik batà mama na ipamasusu tun ta adi, asta igngadanán din ki Benami.ⁿ Inému sikandin na kamónaan katô langun Amonihanon áknganni.

20

Si Abraham asta si Abimelec

¹ Na, igalin si Abraham tikud tun ta Mamre sippang tun ta Negeb, asta igóddô dan tun ta lunsud ka Gerar na tun ta tángngaan katô lunsud ka Cades asta Sur.

² Igulit si Abraham katô mga taga Gerar na tábbé din tō sawa din na si Sara. Purisu igpakangé si Sara katô hari ka Gerar na si Abimelec ébô mému na sawa din.

³ Asal igpakita tō Manama ki Abimelec ukit ka tagénáp, asta igkagi sikandin, na mà din, "Maté ka gó su igkangé nu tō bayi na duwán duma."

⁴ Asal su ándà pa layuk si Abimelec ki Sara, igkagi sikandin, na mà din, "Áglangngagán, matayanna gó ikuna asta tō mga sakup ku agad ándà palang salà dé?

⁵ Si Abraham gó tō igulit kanak na tábbé din si Sara, asta igkagi tō bayi na talatábbé dan. Ándà palang madat kakalyag ku, asta ándà palang salà ku kandin."

⁶ Tun ta tagénáp i Abimelec, igkagi tō Manama kandin, na mà din, "Óó. Isóddóran ku na ándà madat kakalyag nu. Purisu igsapadan^o ku sikuna ébô dì ka makasalà kanak. Igdalangan ku tō kapadani nu kandin."

¹ 19:22 19:22 Tō kóbadan katô Soar, "délák." ^m 19:37 19:37 Tō ngadan Moab, iring katô kagi ka Hebreo, "tikud tun ta ámmà." ⁿ 19:38 19:38 Tō ngadan Benami, iring katô kagi ka Hebreo, "batà ka gakád." ^o 20:6 20:6 Igsapadan, ó igbalabagan.

⁷ Na, ulì nu tō bayi tun ta duma din. Propeta si Abraham, asta dumasal sikandin tingód áknikó ébô dì ka maté. Atin ka dì nu sikandin ulián, maté ka gó asta tō langun sakup nu.”

⁸ Na, igsállám si Abimelec iglimud katô langun opisyales din, asta igulit sikandin kandan tingód katô langun tun ta tagénáp din. Purisu tuu dan imáddangan.

⁹ Igpakangé i Abimelec si Abraham, asta igkagi sikandin, na mà din, “Madat tō iglumu nu áknami. Ándin tō salà na ilumu ku áknikó ébô papiddanna ikuna asta tō mga sakup ku katô kadattan? Iglumu nu kanak tō dì mému lumun.

¹⁰ Ándin tō gunayan na iglumu nu ni?”

¹¹ Igtaba si Abraham, na mà din, “Tō panámdám ku na ándà palang manubù dini na duwán máddang tun ta Manama. Kéman ku na duwán mimmaté kanak ébô agón tō sawa ku.

¹² Bánnal tō igkagi ku na tábbé ku sikandin, su batà katô ámmà ku sikandin, asal igpassaé tō inná dé. Purisu igkalyagan ku sikandin.

¹³ Dángngan tō igpewá tō Manama kanak tikud tun ta lunsud na igóddóan katô ámmà ku, igkagiyen ku tō sawa ku, na mà ku, ‘Atin ka duwán kédu nu kanak, agad ánda é dungguan ta, ulit nu na talatábbé ki.’”

¹⁴ Purisu iguli i Abimelec si Sara tun ki Abraham. Duwán igbágge din kandin na mga karnero, mga baka, asta mga álland.

¹⁵ Igkagi si Abimelec, na mà din, “Sállág nu tō kaluwagan kani tanà ku. Óddò ka tun ta agad ánda na kakalyag nu.”

¹⁶ Igkagi sikandin ki Sara, na mà din, “Sábbad mararan (1,000) abuk ka mapputì bulawan tō igbágge ku tun ta tábbé nu ébô kasóddoran katô langun sakup nu na ándà salà nu. Tō gó é pató na ándà dán salà nu kanak.”

¹⁷ Na, igdasal si Abraham tun ta Manama, asta inólían dán si Abimelec, tō sawa din, asta tō mga álland din gabayi ébô makabatà dan puman,

¹⁸ su ándà batà tō sawa i Abimelec asta tō langun sakup din gabayi su igkangé i Abimelec tō sawa i Abraham na si Sara.

21

Ipamasusu si Isaac

¹ Na, igtuman katô Áglangngagán tō igtandô din, asta madigár tō igbágge din ki Sara.

² Igmabáddás sikandin, asta igpamasusu sikandin ka batà mama, agad tugál dán si Abraham. Ipamasusu tō batà tō álló na taganà igtandô katô Manama.

³ Ingadanan i Abraham tō batà din ki Isaac.^P

⁴ Tō igdunggù dán tō ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu ki Isaac, igtupuwan i Abraham sikandin, su tō gó tō igsugù ka Manama kandin.

⁵ Sábbad gatus (100) tō idad i Abraham tō kapamasusu ki Isaac.

⁶ Igkagi si Sara, na mà din, “Igbággyayanna ka Manama ka dayó. Purisu igngisiya. Ngumisi tō langun katô makadinág tingód katô inému kanak.”

⁷ Igkagi si Sara, na mà din, “Dángngan, ándà palang manubù na makakagi ki Abraham na dumunggù tō álló na pasusun ku tō batà din. Agad tugál dán sikandin, asal igpamasusuad gó katô batà din.”

Igpewá si Agar asta si Ismael

⁸ Tō igdakál si Isaac, igdiyà dán sikandin, asta igimu i Abraham tō dakál pista tingód katô álló na igdiyà tō batà din.

⁹ Asal si Ismael na ipamasusu ki Agar na taga Ehipto, inalayun sikandin igyamà-yamà katô batà i Sara na si Isaac. Tō igkita si Sara katô.

¹⁰ Igkagi sikandin ki Abraham, na mà din, “Péwá nu tō álland nu asta tō batà din, su atin dumunggù tō álló na maté ka, dì mému kabággayan tō batà ka álland katô tángngà katô kaduwánnan nu, su bággén tō langun tun ta batà nu na si Isaac.”

¹¹ Tuu iranu si Abraham, su batà din gó si Ismael.

¹² Asal igkagi tō Manama ki Abraham, na mà din, “Yaka ágkaranu tingód kanan batà nu asta álland nu na si Agar. Tuman nu tō igkagi i Sara áknikó, su ukit katô batà nu na si Isaac bággén ku áknikó tō mga karubbadan na igtandô ku áknikó.

¹³ Imun ku pagsik na dakál karubbadan tō mga rubbad katô batà ka álland nu, su batà nu sikandin.”

¹⁴ Purisu igsállám si Abraham igbágge ka ágkakan asta ágdalámmnan na ipánnù ka wayig tun ki Agar ébô baban din. Igpapanó din si Agar asta tō batà din. Igsadun si Agar tun ta disyerto ka Berseba, asta igpanó-pánó dan.

¹⁵ Tô inémmát tō wayig na igrpid dan, itákkangan dan, asta igtananan i Agar tō batà din tun ta siráb ka mabbabà kayu.

¹⁶ Igsadun si Agar tun tóna na mga sábbad gatus (100) metros é kadiyuan, asta igunsad sikandin. Igpanámdám sikandin, na mà din, “Dì mému ka kumita a na maté tō batà ku.”

Róggún igunsad si Agar, igsággo sikandin.

¹⁷ Igdinág ka Manama tō sággón din, asta igtawar tō panaligan ka Manama tikud tun ta langit, na mà din, “Agar, imánnu ka? Yaka ágkamáddangan. Igdinág ka Manama tō sággón katô batà nu.

¹⁸ Na, sadun ka tun kandin, asta óróru nu sikandin, su imun ku na dakál grupo tō mga karubbadan din.”

¹⁹ Na, igrpakita ka Manama tō balun tun ki Agar. Purisu igsadun sikandin tun ta balun, igipánnù din tō ágdalámmman ka wayig, asta igpénám din tō batà din.

²⁰ Madigár tō tabang ka Manama katô batà. Sippang ka igdakál sikandin, igóddô tun ta disyerto ka Paran, asta tuu katig sikandin ágpaná.

²¹ Tun ta Paran, igrpakalyag katô innà din sikandin katô bayi na taga Ehipto.

Igpasaboté si Abraham asta si Abimelec

²² Na, tó timpo tō, si Abimelec asta si Picol na pangulu katô mga sundalo din igsadun tun ki Abraham. Igkagi si Abimelec, na mà din, “Isóddoran ku na agad ándin tō áglumun nu, inalayun ka ágtabangan katô Manama.

²³ Purisu kakalyag ku na tumandô ka tun ta saruwan ka Manama na dì ka lumimbung kanak, mga gabatà ku, asta mga rubbad ku. Inalayun madigár tō iglumu ku áknikó. Purisu tandô ka na inalayun madigár tō lumun nu kanak asta katô mga sakup ku na góddô kannun ta banuwa na igóddóan nu.”

²⁴ Igkagi si Abraham, na mà din, “Tô gó é tandô ku áknikó.”

²⁵ Na, igulit si Abraham kandin na duwán balun na igagó katô mga állang i Abimelec.

²⁶ Igkagi si Abimelec, na mà din, “Ándà ku kasóddóri ka sadan tō igagó katô balun. Ándà a ikuna uliti, asta ándà ku yan kasóddóri sippang ni álló ni.”

²⁷ Na, duwán mga karnero asta mga baka na ibrágge i Abraham ki Abimelec, asta igpasaboté dan.

²⁸ Igsalin si Abraham ka pittu nati bayi ka karnero tikud tun ta mga karnero din.

²⁹ Iginsá si Abimelec, na mà din, “Manan ka igsalin nu yan?”

³⁰ Igtaba si Abraham, na mà din, “Tanggap nu ni pittu nati ka karnero ébô mému pató na sakán tō igpakali kani balun ni.”

³¹ Purisu igngadanan tó lugar na Berseba, ¶ si igrpasaboté dan dutun.

³² Tô igpasaboté dán si Abraham asta si Abimelec, iguli si Abimelec asta si Picol tun ta banuwa katô mga Filistihanon.

³³ Igpamula si Abraham ka kayu tamarisko tun ta Berseba, asta igpangadap sikandin katô Áglangngagán na ándà ágtamanán.

³⁴ Idugé si Abraham igóddô tun ta banuwa katô mga Filistihanon.

22

Igkinnaman ka Manama si Abraham

¹ Na, duwán álló na igkinnaman ka Manama tō kapamaké i Abraham kandin. Igtawar tō Manama, na mà din, “Abraham!”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Óó. Kannunna.”

² Igkagi tō Manama, na mà din, “Pid nu tō bugtung batà nu na si Isaac na tuu nu ágginawaan, asta sadun kó tun ta banuwa ka Moria. Tikáddág kó tun ta pabungan na tádduán ku áknikó. Matayi nu sikandin asta góbbó nu tō lawa din ébô hággén nu sikandin kanak.”

³ Purisu igsállám si Abraham, igpaningkayu, asta igruran din tun ta asno din. Igpatákkás din tō batà din na si Isaac asta tō duwa állang din, asta igpanó dan tun ta lugar na igpasadunan ka Manama kandin.

⁴ Itálluwan dan igpanó, igkita i Abraham tō lugar tun ta madiyù.

⁵ Igkagi si Abraham katô duwa állang din, na mà din, “Óddó kó dád kannun duma katô asno, su sakán asta ni batà ku tó manayun tun ta pabungan ébô mangadap ké katô Manama, asta lumónód ké dini ákniyu.”

⁶ Igpapid i Abraham tō pagsunnuk ki Isaac. Igrpid i Abraham tō kutsilyo asta tō baga ka apuy, asta igpanayun dan.

⁷ Igkagi si Isaac, na mà din, “Ámmà!”

¶ 21:31 21:31 Tô kóbadan katô Berseba, “balun katô tandô,” ó “balun katô pittu.”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Ándin?”

Íginsà si Isaac, na mà din, “Duwán baga ka apuy asta pagsunnuk ta, asal ánda tō nati ka karnero na góbbón asta bággén tun ta Manama?”

⁸ Igtaba si Abraham, na mà din, “Manama tō mággé áknita katō nati ka karnero na góbbón asta bággén kandin.”

Na, igpanayun dan igpanó.

⁹ Tō igdunggù dan dán tun ta pabungan na igapasadunan ka Manama ki Abraham, igimu din tō ággóbówanan ka mannanap na bággén tun ta Manama, asta igtagu din tō pagsunnuk tun ta bówwo. Igbagkás din tō batà din asta igtagu din tun ta bówwo katō pagsunnuk.

¹⁰ Igkangé din tō kutsilyo ébô matayan din dán tō batà din.

¹¹ Asal tō panaligan na Áglangngagán igtawar kandin tikud tun ta langit, na mà din, “Abraham! Abraham!”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Ó. Kannunna.”

¹² Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Yaka ágdadat kanan batà nu. Yaka nu ágmánnuwi. Isóddóran kud na tuu ka ágbánnal ka Manama, su agad tō bugtung batà nu, bággén nu kanak.”

¹³ Na, igkita i Abraham tō karnero na ikasanggat tō panga din tun ta sigbát na dugin. Tō gó é igkangé i Abraham, igmatayan din, asta iggóbó din na igabullas katō batà din.

¹⁴ Igngadanan i Abraham tō lugar na, “Áglangngagán tō Ágbágé.” Agad áknganni, duwán ágkagin na, “Tun ta pabungan katō Áglangngagán, duwán ágbágé din.”

¹⁵ Igawar puman tō panaligan na Áglangngagán ki Abraham tikud tun ta langit, na mà din,

¹⁶ “Matuman gó ni tandô katō Áglangngagán áknikó. Su igaánnal ka kanak, asta ándà nu tingáttí tō bugtung batà nu, asal igbágé nu sikandin kanak,”

¹⁷ madigár gó tō bággén ku áknikó, su imun ku na tuu marapung tō mga rubbad nu iring na karapungan katō mga karaní tun ta langit, asta iring na karapungan katō mga baklayan tun ta dagat. Makapanalu tō mga rubbad nu katō mga lunsud ka usig dan.

¹⁸ Madigár tō bággén ku tun ta langun manubù ka banuwa ukit katō mga rubbad nu. Tō gó é lumun ku, su igtuman nu tō igsugú ku áknikó.”

¹⁹ Na, iglónód si Abraham asta si Isaac tun ta duwa állang, igulu dan langun, asta igóddó si Abraham tun ta Berseba.

Mga gabatà i Nahor

²⁰ Na, ándà kadugé, igulitan si Abraham na duwán dán mga gabatà katō kataladi din na si Nahor, su igaipamasusu tō ipag din na si Melca.

²¹ Si Hus tō tambang kaké batà din, si Bus tō ikaduwa, si Samuel na ámmà i Aram,

²² si Cased, si Asau, si Feldas, si Jedaf, asta si Betuel.

²³ (Si Betuel tō ámmà i Rebecca.) Tō gó é mga ngadan katō walu gabatà i Nahor na ipamasusu ki Melca na ipag i Abraham.

²⁴ Igngadanan ki Roma tō ikaduwa sawa i Nahor. Ipamasusu tun kandin si Teba, si Gaam, si Taas, asta si Maaca.

23

Inaté si Sara

¹ Na, tō sábbad gatus duwa pulù pittu (127) tō idad i Sara, inaté sikandin

² tun ta lunsud ka Hebron na sakup ka Canaan. Iranu asta igsággó si Abraham tingód katō kamatayan i Sara.

³ Igntanan i Abraham tō inaté sawa din, igaadun sikandin tun ta mga Hetihanon, asta igkagi sikandin, na mà din,

⁴ “Ánnà a taga kannun, su igalinna dák dini ákniyu. Málliya pád ka tanà dini ákniyu ébô duwán lábbánggan ku katō sawa ku na inaté.”

⁵ Igkagi tō mga Hetihanon, na mà dan,

⁶ “Sir, paminág nu ni kagi dé. Isóddóran dé na sikuna tō ágkabantug pangulu na iga salin katō Áglangngagán. Mému lábbángngán nu tō sawa nu dini ta tuu madigár áglábbángnganan dé. Agad ándin lábbángngi tō salinán nu, kadayawan tō tigatun na mággé kanan áknikó ébô duwán lábbángngan nu kandin.”

⁷ Purisu iglingkóod si Abraham tun kandan,

⁸ asta igkagi sikandin, na mà din, “Su mému lábbángngán ku tō sawa ku dini, pamuyù yu ki Efron na batà i Sohar

⁹ ébô barigyaán din kanak tō takub ka Macpela tun ta ligad katô kinamát din. Kagiyyi yu sikandin na agad pira tō lagà katô takub, bággen ku kandin tun ta tubang yu ébô duwán lábbángngan ku."

¹⁰ Tō timpo tō, igunsad si Efron duma katô mga Hetihanon na ilimud tun ta sállat katô lunsud dan, asta igdinág katô langun tō igtaba din ki Abraham, na mà din,

¹¹ "Sir, paminág nu ni kagi ku. Bággen ku gó áknikó tō tibuk katô kinamát ku asta tō takub din. Tun ta tubang kani langun kadumaan ku, bággen kud áknikó ébô duwán lábbángngan nu katô sawa nu."

¹² Na, iglingkóod puman si Abraham tun ta mga Hetihanon,

¹³ asta igkagi sikandin ki Efron tun ta tubang katô langun dan, na mà din, "Paminág nu ni kagin ku. Bayadan ku áknikó tō kadakállan katô lagà katô kinamát nu. Tanggap nu tō bayad ku ébô duwán lábbángngan ku katô sawa ku."

¹⁴ Ikgagi si Efron, na mà din,

¹⁵ "Sir, paminág nu ni kagin ku. Agad áppat gatus (400) abuk na mapputì bulawan tō lagà katô kinamát, asal dì ku pabayadan áknikó, su rarak ku gó sikuna. Panayun nu lábbángngi tō sawa nu dutun."

¹⁶ Ignunug si Abraham ki Efron tingód katô lagà na igdinág katô langun Hetihanon na ilimud. Purisu igpesar din tō áppat gatus (400) abuk na mapputì bulawan, iring katô ágpesaranan na gamítan katô mga negosyante, asta igbággé din ki Efron.

¹⁷ Purisu si Abraham dán tō inému na tigatun katô kinamát i Efron tun ta Macpela dadan tun ta silatan ka lunsud ka Mamre. Igbayanán din tō tanà asta tō takub, asta tō langun kayun na isakup tun ta kaluwagan katô tanà.

¹⁸ Inému si Abraham na tigatun katô tanà tun ta tubang katô langun Hetihanon na ilimud tun ta plasa madani tun ta gahuwanan katô lunsud.

¹⁹ Na, iglábbáng i Abraham tō lawa katô sawa din na si Sara tun dalám katô takub ka Macpela madani tun ta lunsud ka Mamre tun ta Canaan.

²⁰ Purisu inému si Abraham na tigatun katô tanà asta takub katô Hetihanon, asta inému na áglábbángnganan din.

24

Si Isaac asta si Rebecca

¹ Na, tuu dán tugál si Abraham, asta inalayun madigár tō igbággé katô Áglangngagán kandin.

² Duwán sábbad állang i Abraham na inému na amo katô duma mga állang asta igsarigan i Abraham katô langun ka kaduwánnan din. Igkagi si Abraham kandin, na mà din, "Dappán nu yan bállad nu nít bubun ku."^r

³ Tandô ka kanak ukit tun ta ngadan katô Áglangngagán na igimu katô langit asta banuwa ta. Tandô ka na dì nu pakalyagán tō batâ ku katô bayi na Canaanhon.

⁴ Asal lónód ka tun ta tanà na igtikudan ku, asta salin nu tō bayi tikud tun ta mga gakád ku ébô duwán kalyagan katô batâ ku na si Isaac."

⁵ Asal iginsà tō ágsarigan din, na mà din, "Pamánnun ku ka dì malyag tō bayi mákkás kanak ka muli a dini? Piddán ku tō batâ nu tun ta banuwa na igtikudan nu?"

⁶ Igtaba si Abraham, na mà din, "Dí! Yaka ágpid katô batâ ku dutun."

⁷ Dángngan, tō Áglangngagán na Manama na góddô tun ta langit tō igpid kanak tikud tun ta mga gakád katô ámmâ ku asta tikud tun ta banuwa na ipamasusuwan ku, asta igtandóanna ikandin na bággen din ni tanà ni tun ta mga rubbad ku. Pónan katô Áglangngagán tō panaligan din áknikó. Tumabang sikandin áknikó ébô makakangé ka katô bayi ná kalyagan katô batâ ku.

⁸ Atin ka dì malyag tō bayi mákkás áknikó, mému dì nu tumanán tō tandô nu kanak. Asal yaka nu ágpiddi tō batâ ku dutun."

⁹ Purisu igdappán katô ágsarigan tō bállad din tun ta bubun katô amo din na si Abraham, asta igtandô sikandin na tumanán din tō igsugù i Abraham kandin.

¹⁰ Na, igkangé katô ágsarigan tō sapulù kamelyo katô amo din, asta igruran din tō marapung klasi ka madigár gasa. Igpanó sikandin igsadun tun ta lunsud na igóddóan katô kataladi i Abraham na si Nahor tun ta Mesopotamia.

¹¹ Tō igdunggù dán sikandin, tuu dán mapun. Tō gó tō oras ka kakangé katô mga gabayi ka wayig. Igádding sikandin madani tun ta balun tun ta luwà katô lunsud, asta igpapaginawa din tō mga kamelyo din.

^r 24:2 24:2 Atin ágdappánnán (ó itapion) tō bállad tun ta bubun, ni gó tō pató na dì dán mému mapalin tō kasabotan.

¹² Igdasal sikandin, na mà din, “Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô amo ku na si Abraham, tabangiya nigó ébô matuman tô sugù katô amo ku na si Abraham na ágginawaan nu.

¹³ Na, igtindággad dini ta balun na ágkangayanan ka wayig katô mga daraga na góddô din.

¹⁴ Kumagiya tun ta sábbad daraga, na, ‘Pénámma tun ta tibud nu.’ Atin ka tumaba sikandin, ‘Inám ka, asta mangéya ka wayig ébô makénám tô mga kamelyo nu,’ kasóddoran ku na sikandin tô igsalin nu ébô kalyagan i Isaac. Atin ka tumanán nu ni, kasóddoran ku na igaipakita nu tô dakál ginawa nu katô amo ku.

¹⁵ Róggun ágdasal sikandin, igdunggù si Rebecca na batà bayi i Betuel. Igtiang sikandin ka tibud. Tô apù din mama si Nahor na kataladi i Abraham, asta si Melca tô apù din bayi.

¹⁶ Daraga pa si Rebecca, asta tuu madigár tô bónnóng din. Ándà palang sikandin layuki ka mama. Igsadun sikandin tun ta balun, igkangé ka wayig, asta iglónód.

¹⁷ Igsékót tô ágsarigan igsumar kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pénámma yan ta tibud nu.”

¹⁸ Igkagi tô daraga, na mà din, “Óo, sir. Inám ka.”

Sékót din igsánnar tô tibud na igtiang din, asta igpénám din sikandin.

¹⁹ Tô iginám dán sikandin, igkagi tô daraga, na mà din, “Mangéya pagsik ka wayig ébô makénám tô mga kamelyo nu sippang ka kólian tô tákkan dan.”

²⁰ Sékót din igaibusbus tô wayig tun ta ginámmaman, asta igaipalaguy sikandin tun ta balun asta igkangé puman ka wayig sippang ka inólían tô tákkan katô langun kamelyo.

²¹ Ándà kagi tô ágsarigan, asal igsállág dád sikandin katô áglumun katô daraga ébô kasóddoran din ka igtuman katô Áglangngagán tô kakalyag din.

²² Tô inólían dán tô tákkan katô mga kamelyo din, ighbágge katô ágsarigan kandin tô bulawan arites na dakál é lagá para ka idung din, asta tô duwa magdakál pangkis bulawan para ka bállad din.

²³ Iginsâ sikandin, na mà din, “Sadan tô ámmà nu? Duwán lugar tun ta balé din ébô dumággà ké?”

²⁴ Igtaba tô bayi, na mà din, “Si Betuel tô ámmà ku. Si Nahor tô ámmà din asta si Melca tô inná din.”

²⁵ Igkagi pagsik tô bayi, na mà din, “Dakál tô ragami na dággan katô mga kamelyo nu asta dakál tô ággakan dan tun áknami. Duwán gó lugar ébô dumággà kó.”

²⁶ Purisu iglingkóod tô ágsarigan, asta igdurung din tô Áglangngagán.

²⁷ Igkagi sikandin, na mà din, “Durungán tô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô amo ku na si Abraham, su ágkasarigan tô Áglangngagán, asta igtuman din tô tandô din katô amo ku. Purisu igtákkássanna ikandin ébô makadunggù a tun ta balé katô gakád katô amo ku.”

²⁸ Igaipalaguy tô bayi igulì, asta igulit sikandin katô inná din asta katô mga kadumaan din tingód katô langun.

²⁹⁻³⁰ Duwán kataladi mama i Rebecca na igngadanan ki Laban. Tô igkita dán si Laban katô arites asta pangkis katô tábbé din, asta tô igdinág sikandin tingód katô igkagi katô manubù na igdunggù, igsékót sikandin igsumar.

Tô igdunggù si Laban tun ta balun, dutun pô gó tô ágsarigan i Abraham asta tô mga kamelyo din.

³¹ Igkagi si Laban, na mà din, “Madigár gó tô ighbágge katô Áglangngagán áknikó. Tákkás ka kanak tun ta balé. Yaka góddô kannun, su duwán lugar na igpataganá ku para áknikó, asta duwán lugar para katô mga kamelyo nu.”

³² Purisu igsadun dan tun ta balé, igaipapónág dan tô igruran katô mga kamelyo, asta igpakan dan. Igkangé dan tô wayig ébô urasan tô paa katô ágsarigan i Abraham asta mga kadumaan din.

³³ Asal tô igsánnar dan tô ággakan, igkagi tô ágsarigan, na mà din, “Diya pa kuman ka dì ku pa ulitán tô ágdantulán ku dini ákniyu.”

Igkagi si Laban, na mà din, “Uliti ké.”

³⁴ Igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tô ágsarigan i Abraham.

³⁵ Tuu madigár tô ighbágge katô Áglangngagán katô amo ku, asta inému dán ágpangulun asta ágkabantug manubù. Igbággyan sikandin katô Áglangngagán ka marapung mga karnero, mga kambing, mga baka, bulawan, mga állang, mga kamelyo, asta mga asno.

³⁶ Agad tugál dán tô sawa din na si Sara, asal igaipamasu ka batà mama na igaipataganá i Abraham katô langun ka kaduwánnan din.

³⁷ Igtandô a katô amo ku na dì ku pakalyagán tô batà din katô bayi na Canaanhon.

³⁸ Asal igaipalónódda ikandin tun ta mga gakád din, tun ta mga rubbad katô ámmà din. Igsugù a ébô pamasakán ku tô bayi na kalyagan katô batà din.

³⁹ “Iginsà ku sikandin, na, ‘Pamánnun ku ka dì malyag tô bayi na mákkás kanak ka mulì a?’

⁴⁰ “Igtaba sikandin, ‘Duwán panaligan katô Áglangngagán na ágbánnalán ku na patákkássán din áknikó ébô matuman tô ágdantulán nu. Kailangan angén nu tô bayi na kalyagan katô batà ku tun ta mga gakád ku, tun ta mga rubbad katô ámmà ku.’

⁴¹ Atin ka madun ka tun ta mga gakád ku asta dì dan maminág áknikó asta dì dan patákkássán tô bayi, mému di nu tumanán tô tandó nu kanak.’

⁴² “Na, tô igdunggù a géna tun ta balun, igdasalla, na mà ku, ‘Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô amo ku na si Abraham, atin ka mému áknikó, patuman nu tô ágdantulán ku kannun.’

⁴³ Na, igtindággad dini ta balun. Atin ka dumunggù tô daraga ébô mangé ka wayig, asta kumagiya kandin, na mà ku, “Pénámma yan ta tibud nu.”

⁴⁴ atin ka tumaba sikandin, na mà din, “Inám ka, asta mangéya pagsík ka wayig para katô mga kamelyo nu,” madigár gó ka sikandin tô bayi na igsalin nu, Áglangngagán, ébô kalyagan katô batà katô amo ku.’

⁴⁵ “Na, róggun ágdasalla, igdunggù si Rebecca na igtiang ka tibud. Igsadun sikandin tun ta balun asta igkangé ka wayig. Igkagiya kandin, ‘Pénámma’.

⁴⁶ “Igsékót din igsánnar tô tibud na igtiang din, asta igkagi sikandin, ‘Ó. Inám ka, asta mangéya pagsík ka wayig para katô mga kamelyo nu.’

“Purisu iginámma, asta igaipénám din pagsík tô mga kamelyo ku.

⁴⁷ Iginsà a kandin ka sadan tô ámmà din, asta igkagi sikandin, ‘Si Betuel tô ámmà ku. Si Nahor tô ámmà din, asta si Melca tô innà din.’

“Purisu ighbágge ku kandin tô arites para ka idung din, asta tô duwa pangkis para ka bállad din.

⁴⁸ Iglingskóódda asta igpangadappa katô Áglangngagán. Igdurung ku sikandin na ágpangadapán katô amo ku na si Abraham, su igtákkássanna katô Áglangngagán ébô makadunggù a kannun asta mangéya katô bayi tikud tun ta rubbad katô kataladi katô amo ku ébô kalyagan katô batà din mama.

⁴⁹ Na, ulitiya ka kéduwan yu tô amo ku asta madigár tô lumun yu tingód kandin. Atin ka dì mému ákniyu, ulitiya ébô kasóddórán ku ka ándin tô lumun ku.”

⁵⁰ Igkagi si Laban asta si Betuel, na mà dan, “Igpasóddór dán katô Áglangngagán tô kakalyag din. Purisu dì mému méllé ké kandin.

⁵¹ Mému piddán nu si Rebecca ébô kalyagan katô batà katô amo nu, su tô gó tô igpasóddór katô Áglangngagán áknikó.”

⁵² Tô igdinág katô ágsarigan i Abraham tô igkagi dan, iglingkóód sikandin asta igdurung din tô Áglangngagán.

⁵³ Igukar din tô mga gasa, mga umpak, mga bulawan, asta mga mapputí bulawan, asta ighbágge din ki Rebecca. Duwán pagsík mga gasa na dakál élagà na ighbágge din katô kataladi asta innà katô bayi.

⁵⁴ Pángnga ighbágge, igkan sikandin asta tô duma mga manubù na igtákkás kandin, asta igdággà dan.

Tô sállám dán, igkagi tô ágsarigan, na mà din, “Atin ka mému ákniyu, pólì ad ikiyu tun ta amo ku.”

⁵⁵ Asal igtaba tô kataladi asta tô innà i Rebecca, na mà dan, “Madigár ka dì nu pô piddán sikandin sippang ka lumabé tô mga sapulù álló, yan pa mému kód panó.”

⁵⁶ Asal igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágbaring áknami, su igtuman dán katô Áglangngagán tô ágdantulán ku dini. Atin ka mému ákniyu, pólì ad gó tun ta amo ku.”

⁵⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Tawarán dé si Rebecca, asta sikandin tô insaán dé ka ándin tô kakalyag din.”

⁵⁸ Purisu igtawar dan si Rebecca, asta iginsà dan kandin, na mà dan, “Ándin tô kakalyag nu? Tumákkás ka kandin nigó?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Óó, mákkássad kandin.”

⁵⁹ Purisu igpatákkás dan si Rebecca katô ágsarigan i Abraham asta mga kadumaan din. Duwán tugál bayi na taganà igdóppón ki Rebecca na igtákkás kandin.

⁶⁰ Tô ándá dan pa panó, igdasalan dan pa si Rebecca na madigár tô bággén ka Manama kandin. Igkagi sikandan, na mà dan,

“Tábbé dé, mórlà pa ka mému ka na kamónaan ka mga mararan karubbádan nu.

Mórlà pa ka makapanalu tô mga rubbad nu tun ta langun lunsud ka mga usig dan!”

⁶¹ Na, igsaké si Rebecca asta tō duma mga gabayi katō mga kamelyo ébō tumákkás dan katō ágsarigan i Abraham. Igpanó tō langun dan.

⁶² Na, igóddō si Isaac tun ta Negeb, asta mantu sikandin igulì tikud tun ta Beerla-hai-roi.

⁶³ Tō igsalláp dán tō álló, igsadun sikandin tun ta kinamát din ébō manó-panó.^S Igsállág sikandin asta igkita din na duwán mga manubù na igdunggù na igsaké ka mga kamelyo.

⁶⁴ Tō igkita si Rebecca ki Isaac, igpónög sikandin tikud tun ta kamelyo,

⁶⁵ asta iginsà sikandin katō ágsarigan, na mà din, "Sadan tō manubù tun ta kinamát na igsumar áknita?"

Igtaba sikandin, na mà din, "Amo ku sikandin."

Purisu igtambunan i Rebecca tō báttuk din ukit ka respeto din.

⁶⁶ Na, igulit tō ágsarigan ki Isaac tingód katō langun na iglumu din.

⁶⁷ Igpíd i Isaac si Rebecca tun dalám katō tulda na taganà igóddóan katō innà din na si Sara. Inému din si Rebecca na sawa din, asta tuu igginawaan i Isaac sikandin. Purisu inandà tō ranu i Isaac tingód katō innà din na inaté.

25

Tō duma rubbad i Abraham

¹ Na, igkalyag puman si Abraham katō bayi na iginadanan ki Katura.

² Tō mga gabatà gamama i Abraham na ipamasusu i Katura, tō gó si Simran, si Jocsan, si Medan, si Midian, si Isbac, asta si Suas.

³ Si Jocsan tō ámmà i Seba asta i Dedan. Tō mga rubbad i Dedan, tō gó é inému na mga Asurim, Letusim, asta Leumin.

⁴ Tō mga gabatà gamama i Midian, tō gó si Epa, si Eper, si Hanoc, si Abida, asta si Eldaa. Mga rubbad i Katura tō langun dan.

⁵ Si Isaac tō igbággayan i Abraham katō langun kaduwánnan din.

⁶ Asal tō ánda pa kamaté si Abraham, duwán igbággé din tun ta mga gabatà katō duma mga sawa din. Igapanó din sikandan igsadun tun ta silatan ébō makapadiyù dan tun ta batà din na si Isaac.

Inaté si Abraham

⁷ Tō sábbad gatus kapittuwan lima (175) tō idad i Abraham, inaté sikandin.

⁸ Tō inaté sikandin, tuu dán sikandin tugál asta madigár tō kóddô din. Ikatalundug sikandin katō mga kamónaan din na inaté.

⁹ Tō lawa din iglábbáng katō gabatà din na si Isaac asta si Ismael tun ta takub^t ka Macpela tun ta tanà dadan tun ta silatan katō lunsud ka Mamre na taganà igtigatun i Efron na batà i Sohar na Hetihanon.

¹⁰ Tō gó tō tanà na taganà igbayadan i Abraham katō mga Hetihanon. Tō gó é iglábbángngan i Abraham katō sawa din na si Sara.

¹¹ Pángnga inaté si Abraham, madigár tō igbággé katō Manama tun ta batà i Abraham na si Isaac, asta igóddó sikandin madani tun ta Beerla-hai-roi.

Mga rubbad i Ismael

¹² Ni gó tō mga rubbad i Ismael na batà i Abraham na ipamasusu ki Agar na taga Ehipto na állang i Sara.

¹³ Ni gó tō ngadan katō mga gabatà i Ismael tikud tun ta tambang kaké sippang tun ta tambang adi. Si Neabiot tō kaké, si Kedar, si Adbeel, si Mibsam,

¹⁴ si Misima, si Durna, si Masa,

¹⁵ si Hadad, si Tema, si Jetur, si Napis, asta si Kedema.

¹⁶ Tō gó é mga gabatà i Ismael, asta inému dan na mga ágpangulun katō sapulù duwa (12) grupo. Purisu tō gó tō iginadan katō mga lunsud na igóddóan dan.

¹⁷ Tō sábbad gatus tállu pittu (137) tō idad i Ismael, inaté sikandin.

¹⁸ Igóddó tō mga rubbad i Ismael tun ta kaluwagan ka banuwa tikud tun ta lunsud ka Habila sippang tun ta Sur dadan tun ta silatan ka Ehipto tun ta Asiria. Igássa dan góddó tun ta duma mga rubbad i Abraham.

Si Esau asta si Jacob

¹⁹ Ni gó tō tingód katō batà i Abraham na si Isaac.

²⁰ Kappatan (40) dán tō idad i Isaac tō igkalyag sikandin ki Rebecca na batà i Betuel na Arameanhon na góddó tun ta Mesopotamia. Si Rebecca tō tábbé i Laban na Arameanhon.

^S 24:63 24:63 Manó-panó. Tun ta kinagiyán ka Hebreo, ánnà matayyó ka ándin tō gunayan na igsadun sikandin tun ta kinamát.

^t 25:9 25:9 Takub, ó langob.

²¹ Na, ándà palang batà i Rebecca. Purisu igdasal si Isaac tun ta Áglangngagán tingód katô sawa din. Igpaminág tō Áglangngagán katô igpamuyù din. Purisu igmabáddás si Rebecca.

²² Duwán dáppi tun ta mabataan din, asta iring na ágpadatté dan tō ándà dan pa pamasusuwi. Igkagi si Rebecca, na mà din, “Manan ka ilumu ni kanak?”

Purisu iginsà sikandin katô Áglangngagán tingód katô dáppi.

²³ Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Tō dáppi tun ta mabataan nu, tō gó é mému na kamónaan katô duwa grupo. Dì dan pasábbadé. Mému na tuu mabákkár tō sábbad grupo, asta tō kaké batà mému na állang katô adi din.”

²⁴ Na, tō igdunggù dán tō álló ka kapamasusu, dáppi tō ipamasusu.

²⁵ Mallutú tō una iglássut asta bulbulán tō lawa din. Purisu igngadanan dan sikandin ki Esau.^u

²⁶ Tō iglássut tō adi din, igawid sikandin katô palu katô kaké din. Purisu igngadanan sikandin ki Jacob.^v Kannámíman (60) dán tō idad i Isaac tō kapamasusu kandan.

²⁷ Tō igmallaki dán tō duwa dan, katig si Esau ágpangággu, asta inalayun sikandin ágtalap tun ta kabánnássan. Asal ágtónnók si Jacob, asta góddó sikandin tun ta tulda.

²⁸ Tuu igginawa si Isaac ki Esau, su kakalyag din kannán tō mga mannanap ka kabánnássan na ággaggut i Esau. Asal tuu igginawa si Rebecca ki Jacob.

²⁹ Duwán álló na iglággà si Jacob ka mallutú gulay. Igdunggù si Esau tikud tun ta kabánnássan, asta tuu ággallusán sikandin.

³⁰ Igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, “Bággayiya katô mallutù gulay, su tuuwa igballus!” (Purisu duwán duma ngadan i Esau na si Edom.^w)

³¹ Igkagi si Jacob, na mà din, “Duwán bággén ku áknikó ka bággayanna ikuna katô ágpulusán na tanggapán nu ka maté tō ámmà ta, su sikuna tō tambang kaké batà din.”

³² Ignunug si Esau, na mà din, “Ó. Ándà palang pulsán ku ka matéya tingód kani ballus ku.”

³³ Igkagi si Jacob, na mà din, “Kailangan una ka pa tandó.”

Purisu igtandó si Esau na bággén din ki Jacob tō ágpulusán na bággén katô ámmà dan tun ta tambang kaké batà din.

³⁴ Purisu duwán pan asta iglággà mallutù gulay na igbággé i Jacob ki Esau. Pángnga igkan asta iginám si Esau, igpanó sikandin. Tun ta panámdám din, iring na ándà lagá katô agpulusán na bággén katô ámmà din tun ta tambang kaké batà din.

26

Si Isaac asta si Abimelec

¹ Na, duwán puman ballus tun ta Canaan. Ássa tō ballus na igdunggù ki Abraham. Igsadun si Isaac tun ta banuwa i Abimelec na harì katô mga Filistihanon tun ta lunsud ka Gerar.

² Tō gó é igsadunan din, su igaipakita tō Áglangngagán ki Isaac, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágsadun tun ta Ehipto. Óddó ka tun ta banuwa na tádduán ku áknikó.

³ Atin ka móddó ka dini, tumabangnga áknikó, asta madigár tō bággén ku áknikó. Tō kaluwagan kani banuwa tō bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu, su tumanán ku tō igtandó ku katô ámmà nu na si Abraham.

⁴ Imun ku na tuu marapung tō mga rubbad nu, iring na karapungan katô mga karani tun ta langít. Bággén ku kandan tō kaluwagan kani banuwa. Madigár tō bággén ku tun ta langun manubù ka banuwa ukit katô mga rubbad nu.

⁵ Tō gó é imun ku su igbánnal si Abraham kanak. Igbánnal sikandin katô langun sugù ku, mga kagi ku, asta mga igtinurù ku kandin.”

⁶ Purisu igóddó si Isaac tun ta Gerar.

⁷ Iginsà tō mga gamama na taga Gerar tingód katô sawa din, asta igtaba sikandin, na mà din, “Tábbé ku sikandin.”

Ándà din uliti na taladuma dan, su imáddangan sikandin. Panámdám din na matayan sikandin katô mga gamama ébô agón dan si Rebecca, su tuu madigár tō bónnóng din.

⁸ Tō itagad-tagad dán tō kóddó i Isaac tun ta Gerar, igsállág si Abimelec na harì katô mga Filistihanon, asta igkita din si Isaac asta si Rebecca na igaipakápakké.

⁹ Purisu igpatawar din si Isaac, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sawa nu kannê sikandin. Manan ka igkagi ka na tábbé nu sikandin?”

Igtaba si Isaac, na mà din, “Su panámdám ku na matayanna ka kumagiya na sawa ku sikandin.”

^u 25:25 25:25 Tō kóbádan katô ngadan Esau, “bulbulán.” ^v 25:26 25:26 Tō kóbádan katô ngadan Jacob, “igawid katô palu” asta áglimbung. ^w 25:30 25:30 Tō kóbádan katô ngadan Edom, “mallutù.”

¹⁰ Igkagi si Abimelec, na mà din, “Madat tō iglumu nu áknami, su atin ka duwán sakup ku na iglayuk katô sawa nu, dungguan ké ka supak ka Manama ukit áknikó.”

¹¹ Purisu igkagi si Abimelec katô langun sâkup din, na mà din, “Atin ka duwán lumumu ka madat kani manubù ni asta sawa din, tō gó é matayan.”

¹² Tō ámmé tō, iga pamula si Isaac tun ta Gerar, asta igkáttu sikandin ka ginatus-gatus, su madigár tō igbágge katô Áglangngagán kandin.

¹³ Inalayun idugangan tō kaduwánnan din sippang ka tuu dán iduwánnan sikandin.

¹⁴ Tuu marapung tō mga karnero, mga baka, asta mga állang din. Purisu isabuan tō mga Filistihanon kandin,

¹⁵ asta igtambunan dan tō langun balun na taganà iga pakali katô ámmà din na si Abraham tō ándà pa sikandin kamaté.

¹⁶ Na, igkagi si Abimelec ki Isaac, na mà din, “Iwà ka tikud dini áknami, su inému kad tuu mábákkár ka tandingán áknami.”

¹⁷ Purisu igpanó si Isaac, igalin sikandin tun ta kapattadan ka Gerar, asta igóddô sikandin.

¹⁸ Igpakali din puman tō mga balun na taganà iga pakali katô ámmà din, su igtambunan katô mga Filistihanon pángga inaté si Abraham. Igngadanan i Isaac tō mga balun magunawa katô igngadanan katô ámmà din.

¹⁹ Igkali tō mga állang i Isaac ka mantu balun tun ta kapattadan, asta duwán wayig na igsánnáp.

²⁰ Asal iga papulé tō mga taradóppón na taga Gerar asta tō mga taradóppón i Isaac, asta igkagi tō mga taga Gerar, na mà dan, “Áknami ni wayig ni.”

Purisu igngadanan i Isaac tō balun na Esec,^X su iga papuley dan.

²¹ Na, igkali puman tō mga állang din ka ássa balun. Asal iga pul puman tō taga Gerar kandan tingód katô balun. Purisu igngadanan i Isaac tō balun na Sitna.^Z

²² Na, igalin si Isaac, asta duwán ássa balun na iga pakali din. Ándà dan dán apul. Purisu igngadanan din tō balun na Rehobut,^a su igkagi sikandin, na mà din, “Nángngà dán tō lugar na igbágge katô Áglangngagán áknita, asta madigár dán tō kóddô ta dini.”

²³ Igalin puman si Isaac, asta iga sadun sikandin tun ta Berseba.

²⁴ Tō dukilám dán, iga pakita tō Áglangngagán kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tō Manama na ágpangadapán katô ámmà nu na si Abraham. Yaka ágkamáddangan, su ágtákkássan ku sikuna. Madigár tō bággén ku áknikó, asta imun ku na tuu marapung tō mga rubbad nu, su tō gó é igtandó ku ki Abraham na igbánnal kanak.”

²⁵ Igimú i Isaac tō ággóbówanan ka mannanap na ágbággen tun ta Áglangngagán, asta iga pangadap sikandin katô Áglangngagán. Igóddô si Isaac, asta igkali tō mga állang din ka balun.

²⁶ Na, igahà si Abimelec ki Isaac. Igdunggù sikandin tikud tun ta Gerar. Igpatakkás din tō tarausay na si Ahusa asta tō ágpangulun ka mga sundalo din na si Picol.

²⁷ Igkagi si Isaac, na mà din, “Dángngan isókówanna ikiyu, asta iga péwà a ikiyu. Purisu manan ka iga sadun kó dini kanak?”

²⁸ Igitala sikandan, na mà dan, “Igasadun ké dini su isóddoran dé na inalayun ka ágtabangan katô Áglangngagán. Purisu panámdám dé na madigár ka pasaboté ki. Kakalyag dé na tumandó ka áknami

²⁹ na dì ka dumadat áknami, iring na ándà ké dadat áknikó. Madigár tō iglumu dé áknikó, asta masuné^b tō ginawa dé tō igpanó ka. Isóddoran dé na madigár tō ágbággen katô Áglangngagán áknikó.”

³⁰ Na, iga pému i Isaac tō kalimudan, asta igkan dan asta iginám dan.

³¹ Tō sállám dán, iga pasaboté dan, asta iga papanó dan i Isaac na masuné tō ginawa dan langun.

³² Tō álló tō, igdunggù tō mga állang i Isaac, asta igulit dan kandin tingód katô mantu balun na igkali dan. Igkagi sikandan, na mà dan, “Duwán gó wayig!”

³³ Purisu igngadanan i Isaac tō balun na Seba,^C asta sippang ángganni ánggadan tō lunsud dutun na “Berseba.”^d

Mga sawa i Esau

³⁴ Tō kappatan (40) dán tō idad i Esau, igkalyagan din si Judita na batà i Beeri na Hetihanon. Igkalyagan din si Basimat na batà i Elon na Hetihanon.

^X 26:20 26:20a Tō kóbadan katô ngadan Esec, “papulé.” ^Y 26:20 26:20b Igpapulé, ó naglalís. ^Z 26:21 26:21 Tō kóbadan katô ngadan Sitna, “pasókowé.” ^a 26:22 26:22 Tō kóbadan katô ngadan Rehobut, “nángngà lugar.” ^b 26:29 Masuné, ó masunay (kalinaw). ^c 26:33 26:33a Tō kóbadan katô ngadan Seba, “pasaboté.” ^d 26:33 26:33b Tō kóbadan katô ngadan Berseba, “balun katô pasaboté.”

³⁵ Tuu iranu si Isaac asta si Rebecca tingód katô duwa ikóddô kandan.

27

Igdasal si Isaac para ki Jacob

¹ Na, tuu dán tugál si Isaac, asta dì dán ágkita. Igtawar din tō tambang kaké batà din na si Esau, na mà din, "Esau."

Igtaba si Esau, na mà din, "Kannunna, Ámmà."

² Igkagi si Isaac, na mà din, "Tugállad, asta masiggad maté."

³ Na, kangé nu tō panà nu, asta sadun ka tun ta kabánnássan ébô mangággut ka.

⁴ Óméng ka katô ákkud na duwán madigár nanam iring katô tuu ku ágkadigárran ébô kannán ku tō diya pa maté, su dumasalla ébô madigár tō bággén katô Áglangngagán áknikó."

⁵ Róggun igkagi si Isaac ki Esau, igdinág i Rebecca tō igkagi din. Tō igpanó si Esau ébô mangággut,

⁶ igkagi si Rebecca katô batà din na si Jacob, na mà din, "Na, igdinág ku géna tō igkagi katô ámmà nu tun ta také nu na si Esau.

⁷ Igkagi sikandin, 'Pangággut ka asta óméng ka katô ákkud na duwán madigár nanam ébô kannán ku tō diya pa maté, su dumasalla ébô madigár tō bággén katô Áglangngagán áknikó.'

⁸ "Na, bánnal nu ni sugù ku áknikó.

⁹ Sadun ka tun ta mga mannanap, kangé nu tō duwa malambù nati ka kambing, asta sakán tō mórméng katô duwán madigár nanam iring katô tuu ágkadigárran katô ámmà nu.

¹⁰ Sikuna tō mid katô ágkakan tun ta ámmà nu ébô sikuna tō bággayan ka madigár ka dumasal sikandin ka dì pa maté."

¹¹ Asal igkagi si Jacob katô innà din, na mà din, "Bulbulán si Esau, asal sakán ánnà bulbulán.

¹² Atin ka sapunna katô ámmà ku, kasóddoran din na iglimbungan ku sikandin. Purisu ándà ágpulusán na tanggapán ku, asal padungguanna baling ka kadattan."

¹³ Igkagi tō innà din, na mà din, "Atin ka dumunggù tō kadattan, sakán tō dunguan. Bánnal nu ni sugù ku! Kangé nud tō mga kambing!"

¹⁴ Purisu igkangé i Jacob tō mga kambing asta igrpid din tun ta innà din. Igóméng tō innà din katô duwán madigár nanam iring katô ágkadigárran i Isaac.

¹⁵ Igkangé i Rebecca tō madigár umpak i Esau na igtagù tun ta balé, asta igrpómpak din ki Jacob.

¹⁶ Igtagù din tō kindal ka kambing tun ta bállad asta alig i Jacob.

¹⁷ Igbággé din ki Jacob tō madigár ágkakan asta tō pan na igimu din.

¹⁸ Igsadun si Jacob tun ta ámmà din, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ámmà."

Igkagi si Isaac, na mà din, "Óo, sadan ka batai?"

¹⁹ Igtaba si Jacob, na mà din, "Sakán tō tambang kaké batà nu na si Esau. Igbánnal ku tō igsugù nu kanak. Ánnó ka, asta kan ka kani na igrpid ku asta dasal ka ébô madigár tō bággén katô Áglangngagán kanak."

²⁰ Iginsà si Isaac, na mà din, "Esau, manan ka ándà ka kadugé katô kapangággut nu?"

Igtaba si Jacob, na mà din, "Igtabanganna katô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán nu."

²¹ Na, igkagi si Isaac ki Jacob, na mà din, "Padani ka kanak, su sumapuwa áknikó ébô kasóddoran ku na bánnal ka gó batà ku na si Esau."

²² Igpadani si Jacob katô ámmà din, asta igsapu si Isaac kandin. Igkagi si Isaac, na mà din, "Agad iring na kagi i Jacob tō kagi nu, asal iring na bállad i Esau tō bállad nu."

²³ Ándà din kilalayi si Jacob, su bulbulán tō bállad din iring na bállad i Esau. Purisu igdasal si Isaac ébô madigár tō bággén ka Manama kandin.

²⁴ Iginsà si Isaac, na mà din, "Bánnal na sikuña tō batà ku na si Esau?"

Igtaba si Jacob, na mà din, "Óo."

²⁵ Igkagi si Isaac, na mà din, "Bággayiya katô ágkakan. Kumanna, asta dumasalla ébô madigár tō bággén katô Áglangngagán áknikó."

Purisu igbággé i Jacob tō ágkakan tun kandin, asta igkan si Isaac. Igbággé i Jacob tō bino, asta iginám si Isaac.

²⁶ Na, igkagi si Isaac, na mà din, "Esau, padani ka, asta adák ka kanak."

²⁷ Igpadani si Jacob asta igadák katô ámmà din. Tō ingadággan i Isaac tō umpak i Esau, igdasal sikandin. Igkagi sikandin, na mà din, "Madigár tō ngadág kani batà ku, iring katô ngadág ka tanà na igrpalambù katô Áglangngagán!"

²⁸Mólà pa ka bággayan ka katô Manama katô tanà na malambù asta inalayun ágkalámmás ka udan ébô dakál tô káttun nu, asta ébô dakál tô bino na imun nu.

²⁹Mólà pa ka marapung tô mga grupo na mému állang nu.^e Mólà pa ka marapung tô mga manubù na lumingkóod tun áknikó. Mólà pa ka mangulu ka tun ta langun kataladi nu. Mólà pa ka bánnalán ka katô langun gabatâ katô innà nu. Supakan ka Manama tô langun manubù na dumadat áknikó, asal madigár tô bággén ka Manama tun ta langun manubù na mággé ka madigár tun áknikó!"

³⁰Pángnga igdasal si Isaac asta róggun igpanó si Jacob, igdunggù si Esau tikud tun ta kapangággu din.

³¹Igoméng pagsik sikandin katô duwán madigár nanam, asta igapid din tun ta ámmà din. Igkagi si Esau, na mà din, "Ámmà, ánnó kad asta kan kad kani ágkakan na igapid ku ébô dumasal ka na madigár tô bággén katô Áglangngagán kanak."

³²Iginsà si Isaac, na mà din, "Sadan ka batai?"

Igtaba si Esau, na mà din, "Sakán gó tô tambang kaké batâ nu na si Esau."

³³Na, tuu igkárkár si Isaac su isalábbuan. Iginsà sikandin, na mà din, "Atin ka sikuna si Esau, sadan tó igoméng katô ákkud géna asta igaapan kanak? Tô ándà ka pa dunggù, igkanna, asta igdasallad ébô madigár tô bággén ka Manama kandin, asta dì dán mému umanán ku."

³⁴Tô igdinág dán si Esau katô igkagi katô ámmà din, tuu igsággó sikandin asta igdarawit. Igkagi sikandin, na mà din, "Ámmà, dasal ka ébô madigár pagsik tô bággén katô Manama kanak!"

³⁵Asal igkagi si Isaac, na mà din, "Iglimbunganna katô adi nu, asta igagó din dán tó dasalán ku pád para áknikó."

³⁶Igkagi si Esau, na mà din, "Nángngà tô pagngadan ki Jacob,^f su makaduwa dán sikandin iglimbung kanak. Dángngan igagó sikandin katô ágpulusán na tanggapán katô tambang kaké batâ nu ka maté ka, asta igagó din dán tó madigár na bággén pád ka Manama kanak. Asal duwán pa basí madigár na mému dasalán nu ébô bággén katô Manama kanak?"

³⁷Igtaba si Isaac, na mà din, "Na, igdasallad ébô mému sikandin na pangulu nu, asta mému na mga álland din tô langun gakád din. Igdasallad tun ta Áglangngagán ébô dakál tô káttun din asta dakál tô bino din. Ándà dán palang madigár na dasalán ku ébô bággén katô Áglangngagán áknikó."

³⁸Igkagi si Esau, na mà din, "Ámmà, ándà dán ássa madigár na bággén ka Manama kanak? Ámmà, dasal ka ébô madigár pagsik tô bággén ka Manama kanak!"

Asta igsággó si Esau.

³⁹Na, igkagi si Isaac, na mà din, "Móddô ka tun ta tanà na ándà kalambuan asta ándà udan.

⁴⁰Kailangan gamitán nu tó laniban ébô duwán kantayan nu. Mému ka na álland katô adi nu. Asal ka matu ka kandin, makéwà ka tikud tun ta pagpangulu din áknikó."

Igpalaguy si Jacob tun ki Laban

⁴¹Tuu isókó si Esau ki Jacob su igagó sikandin katô madigár na bággén kandin. Igpiano si Esau, na mà din, "Dì madugé, maté dán tô ámmà ku. Atin ka mapángnga lábbángngán sikandin, matayan ku si Jacob."

⁴²Asal duwán igulit ki Rebecca tingód katô plano i Esau. Purisu igtawar din si Jacob, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ágplano si Esau mimmataé áknikó ébô sorian ka."

⁴³Purisu tuman nu ni sugú ku áknikó. Palaguy ka, asta sadun ka tun ta kataladi ku na si Laban tun ta Haran.

⁴⁴Óddô ka tun kandin sippang ka mandà tô sókó katô kataladi nu.

⁴⁵Atin ka kalingawan din dán tô iglumu nu kandin, pakangén ku sikuna ébô makolì ka dini. Kailangan miwà kad, su dì mému ka kamatayanna ka duwa gabatâ ku dalám dád ka sábbad álló."

⁴⁶Igkagi si Rebecca ki Isaac, na mà din, "Tuu mahirap tô kóddô ku tingód katô mga ikóddô áknita na Hetihanon. Atin ka duwán Hetihanon na kalyagan i Jacob iring kani duwa sawa i Esau, tuu pa madigár ka matéyad!"

28

¹Purisu igtawar si Isaac ki Jacob, asta igdasal sikandin ébô madigár tô bággén katô Manama kandin. Igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, "Yaka ágkalyag ka bayi na Canaanhon.

^e 27:29 27:29 Mému álland nu asta álland ka mga rubbad nu. Magunawa pagsik tun ta Genesis 27:39,40. ^f 27:36 27:36 Tô kóbadan katô ngadan Jacob, "igawid katô palu" asta áglimbung." Ahaán tó Genesis 25:26.

² Sadun ka baling tun ta Mesopotamia tun ta pamilya katô apù nu na si Betuel. Madigár ka kalyagan nu tô batâ katô amayánnán nu na si Laban.

³ Mólà pa ka madigár tô bággén katô Tuu Matulus Manama áknikó, asta imun din na marapung tô mga rubbad nu ébô mému ka na kamónaan katô marapung mga grupo ka manubù.

⁴ Mólà pa ka tumanán katô Manama tô igtandô din ki Abraham ébô matigatun nu asta katô mga rubbad nu ni tanà na igóddóan ta, su ni gó tô tanà na igtandô ka Manama ki Abraham!

⁵ Na, igpapanó i Isaac si Jacob, asta igsadun sikandin tun ta Mesopotamia sippang tun ki Laban na batâ i Betuel na Arameanhon. Si Laban tô kataladi i Rebecca na innâ i Jacob asta i Esau.

⁶ Na, igulitan si Esau na igdasal si Isaac ébô madigár tô bággén ka Manama ki Jacob asta igpasadun din si Jacob tun ta Mesopotamia ébô kumalyag sikandin. Igulitan si Esau na maggát igkagi si Isaac ki Jacob na di mému kalyagan din tô bayi Canaanhon.

⁷ Ikasóddór si Esau na igtuman si Jacob katô ámmâ asta innâ din, asta igsadun sikandin tun ta Mesopotamia.

⁸ Agad duwán dán duwa sawa i Esau, asal tô ikasóddór sikandin na ándà kadayawi tô ámmâ din tingód katô mga gabayi na Canaanhon,

⁹ igsadun sikandin tun ta amayánnán din na si Ismael na batâ i Abraham, asta igkalyagan din tô batâ i Ismael na si Mahalat na adi i Neabiot.

Igtagénáp si Jacob tun ta Betel

¹⁰ Tô igpanó si Jacob tikud tun ta Berseba, igsadun sikandin tun ta Haran.

¹¹ Asal idukilámmán sikandin tun ta dalan. Purisu igdággà sikandin tun ta tanà ébô tumudug, asta batu tô iggulunan din.

¹² Igtagénáp sikandin. Igkita din tô téte na igtatindág tun ta tanà asta igdunggù tun ta langit. Marapung tô mga panaligan na ágpénék asta ágpónón!

¹³ Igkita din tô Áglangngagán na igtindág tun datas, asta igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, "Sakán tô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô apù nu na si Abraham, asta ámmâ nu na si Isaac. Ni tanà na igdágaan nu, tô gó é bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu.

¹⁴ Imun ku na marapung tô mga rubbad nu sippang ka dì dan méyap, iring na mga barukbuuk ka tanà. Matalap tô mga rubbad nu tun ta kaluwagan kani banuwa agad ánda kitánan nu. Madigár tô bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa ukit áknikó asta mga rubbad nu.

¹⁵ Na, dumuma a gó áknikó, asta dóppónan ku gó sikuna agad ánda é sadunan nu. Sakán tô pólî áknikó nit tanà ni, su inalayunna dumuma áknikó sippang ka tumanán ku tô langun katô igtandô ku áknikó."

¹⁶ Na, ikannó si Jacob, asta igkagi sikandin, na mà din, "Kannun gó tô Áglangngagán ta lugar ni, asal ándà ku kasóddóri."

¹⁷ Imáddangan sikandin, asta igkagi, na mà din, "Makamáddang ni lugar ni, su ni gó tô balé katô Manama! Kannun tô sállat tun ta langit!"

¹⁸ Tô sállám dán, igkangi i Jacob tô batu na iggulunan din, asta igtatindág din ébô imun din na kasampáttan batu.^g Igbususan din tô batu ka langis ka olibo, su igimu din na ágpangadapanan din katô Manama.

¹⁹ Igngadanán din tô lugar na Betel.^h Asal taganà igngadanán na Luz tô lugar tô.

²⁰ Igtandô si Jacob katô Manama, na mà din, "Atin dumuma ka asta ágbanté ka kanak tun ta panawan ku, asta mágge ka kanak ka ágkakan asta umpakán

²¹ sippang muli a tun ta balé katô ámmâ ku na ándà makadadat kanak, sikuna na Áglangngagán tô inalayun ku gó pangadapán.

²² Ni batu na igtatindág ku imun ku na balé nu, asta bággén ku áknikó tô ikasapulù katô langun ka kaduwánnan na bággén nu kanak."

29

Igdunggù si Jacob tun ki Laban

¹ Na, igpanayun si Jacob sippang ka igdunggù sikandin tun ta tanà na igóddóan katô mga manubù dadan tun ta silatan.

^g 28:18 28:18 Kasampáttan batu, ó monomento.

^h 28:19 28:19 Tô kóbadan ka Betel, "balé katô Manama."

² Igkita din tō balun na madiyù tun ta lunsud, asta duwán tállu grupo ka mga karnero na igdággà madani tun ta balun. Ilimud tō mga karnero su minám dan. Asal duwán dakál batu na pagtambun katô balun.

³ Atin ágkalimud dán tō langun karnero, áglilidán katô mga taradóppón tō batu tikud tun ta bóbbo katô balun, asta ágkangé dan ka wayig ébô minám tō mga karnero. Pángnga iginám, tambunan dan puman tō balun.

⁴ Iginsà si Jacob katô mga taradóppón, na mà din, “Mga rarak ku, ánda kó tikud?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Taga Haran ké.”

⁵ Iginsà si Jacob, na mà din, “Igkilala kó ki Laban na apù i Nahor?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó. Igkilala kék kandin.”

⁶ Iginsà si Jacob, na mà din, “Madigárrù tō kóddô din?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Madigárrù. Na, yan dán gó tō batà din bayi na si Raquel na ágpid katô mga karnero!”

⁷ Igkagi si Jacob, na mà din, “Na, mallayat pa tō álló. Ándà pa dunggù tō oras ka kalimud katô mga karnero. Madigár ka pénámmán yu tō mga karnero asta pasabsabán yu puman.”

⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Dì pa mému pénámmán dé tō mga karnero. Atin ka malimud dán tō langun, liliidán dé tō batu tikud tun ta bóbbo katô balun, asta pénámmán dé tō mga karnero.”

⁹ Róggun ágkagi si Jacob kandan, igdunggù si Raquel na igrpid katô mga karnero katô ámmà din, su sikandin tō taradóppón.

¹⁰ Tō igkita i Jacob si Raquel na ágpid katô mga karnero i Laban na amayánnán i Jacob, igsadun sikandin tun ta balun, iglilid din tō batu na igtambun katô balun, igkangé din tō wayig, asta igpénám din tō mga karnero katô amayánnán din.

¹¹ Igadák si Jacob ki Raquel asta igsággo tingód ka dayó din.

¹² Igkagi sikandin ki Raquel, na mà din, “Bataánnánna katô ámmà nu, su tábbé din si Rebecca tō innà ku.”

Purisu igrpalayug si Raquel igulì, asta igulit sikandin katô ámmà din.

¹³ Tō ikasóddór si Laban na igdunggù tō bataánnán din na si Jacob, igsékót sikandin igsumar. Igkápakkáppan din si Jacob, asta igadákkán din. Igrpid din si Jacob tun ta balé din. Igulit si Jacob ki Laban tingód katô langun na ilumu.

¹⁴ Igkagi si Laban, na mà din, “Bánnal gó na bataánnán ku sikuna!”

Igóddô si Jacob tun ki Laban dalám ka sábbad bulan.

Igkalyag si Jacob ki Lea asta ki Raquel

¹⁵ Na, igkagi si Laban ki Jacob, na mà din, “Agad bataánnán ku sikuna, asal dì mému lumumu ka dini kanak na ándà tandan ku áknikó. Purisu ulitiya ka ándin tō tandan ku áknikó.”

¹⁶ Na, duwa tō gabatâ daraga i Laban. Si Lea tō kaké, asta si Raquel tō adi.

¹⁷ Agad madigár ágsállággán tō mata i Lea, asal tuu pa madigár é lawa i Raquel, asta tuu madigár ágsállággán é bónnóng din.

¹⁸ Dakál gó tō ginawa i Jacob ki Raquel. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Lumumuwa dini áknikó ka pittu ámmé ka pakalyagan nu kanak tō batà nu adi na si Raquel.”

¹⁹ Igkagi si Laban, na mà din, “Madigár gó ka sikuna tō pakalyagán ku kandin, su sikuna tō tuu madigár ka tandingán katô duma mga manubù na kumalyag pád kandin. Na, óddó ka dini, asta lumu ka dini kanak.”

²⁰ Purisu iglumu si Jacob ka pittu ámmé ébô kalyagan din si Raquel. Asal tun ta panámdám i Jacob, iring na pira dát álló tō kadugayan, su tuu dakál tō ginawa din ki Raquel.

²¹ Tō iglabé dán tō pittu ámmé, igkagi si Jacob ki Laban, na mà din, “Na, bágge nu tō batà nu kanak ébô mému dán sawa ku, su ituman dán tō pittu ámmé.”

²² Purisu igrpému i Laban tō dakál kalimudan, asta igrpalimud din tō langun manubù na igóddó dutun.

²³ Asal tō dukilám dán, ánnà si Raquel tō igrpid i Laban tun ki Jacob, asal si Lea, asta sikandin tō iglayukan i Jacob.

²⁴ (Igbaggé i Laban ki Lea tō álland din bayi na si Zilfa ébô tumabang kandin.)

²⁵ Na, tō sállám dán, igkita i Jacob na si Lea kanné tō iglayukan din. Purisu igésà sikandin katô ugang din, na mà din, “Madat ni iglumu nu kanak! Si Raquel tō igtandô nu kanak tingód katô lumu ku. Manan ka iglimbung ka kanak?”

²⁶ Igtaba si Laban, na mà din, “Duwán ágkémun dé na dì mému pakalyagan tō adi daraga ka dì pa unan pakalyagan tō kaké.

²⁷ Angat ka ká sábbad linggo sippang ka mapángnga tō kalimudan ka kasal nu ki Lea, asta bággen ku pagsik áknikó tō adi din na si Raquel. Asal kailangan lumumu ka puman kanak ka pittu pa ámmé.”

²⁸ Na, ignunug si Jacob. Tô ipángnga dán tō sábbad linggo katô kasal i Jacob ki Lea, igbággé i Laban tō batâ din na si Raquel ki Jacob ébô mému na sawa din.

²⁹ (Igbággé i Laban ki Raquel tō állang din bayi na si Bilha ébô tumabang kandin.)

³⁰ Iglayuk pagsik si Jacob ki Raquel, asta dakál pa tō ginawa i Jacob ki Raquel ka tandingán ki Lea. Iglumu si Jacob tun ki Laban ka pittu pa ámmé.

Mga gabatà i Jacob

³¹ Tô ikasóddór tō Áglangngagán na délák tō ginawa i Jacob ki Lea, iga gabatà din si Lea, asal ándà palang batâ i Raquel.

³² Igmabáddás si Lea asta iga pamasusu sikandin ka batâ mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Igkita katô Áglangngagán tō kahirapan ku. Na, ginawaannad pád katô duma ku.” Purisu igngadanan din tō batâ din ki Ruben.ⁱ

³³ Igmabáddás puman si Lea, asta iga pamasusu puman sikandin ka batâ mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Igbággayanna puman katô Áglangngagán kani batâ, su igdinág din na délák tō ginawa katô duma ku kanak.” Purisu igngadanan din tō batâ din ki Simeon.^j

³⁴ Igmabáddás puman si Lea, asta iga pamasusu puman sikandin ka batâ mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Ginawaannad basi katô duma ku, su iga pamasusuwad kani tállu gabatâ din gamama.” Purisu igngadanan din tō batâ din ki Levi.^k

³⁵ Igmabáddás puman si Lea, asta iga pamasusu puman sikandin ka batâ mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Durungán kud tō Áglangngagán.” Purisu igngadanan din tō batâ din ki Juda.^l Pángnga iga pamasusu si Lea ki Juda, ándà pa puman sikandin batâ.

30

¹ Asal ándà palang batâ na ipamasusu i Raquel. Purisu isabuan sikandin katô kaké din. Igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, “Atin ka diya ikuna pabataán, matéyal!”

² Isókó si Jacob ki Raquel, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ánnà a Manama! Sikandin tō ándà pabata áknikó.”

³ Igkagi si Raquel, na mà din, “Bággén ku áknikó tō állang ku na si Bilha. Layuk ka kandin ébô duwán pamasusun din na mému mga gabatâ ku ukit kandin.”

⁴ Purisu igbággé i Raquel tō állang din na si Bilha ki Jacob ébô imun na sawa din. Tô igpalayuké dan,

⁵ Igmabáddás si Bilha, asta iga pamasusu sikandin ka batâ mama.

⁶ Igkagi si Raquel, na mà din, “Inéduwan tō Manama kanak. Igpaminág sikandin katô iga pamuyú ku, asta igbággayanna ikandin kani batâ mama!” Purisu igngadanan i Raquel tō batâ ki Dan.^m

⁷ Igmabáddás puman si Bilha, asta iga pamasusu sikandin katô ikaduwa batâ din mama.

⁸ Igkagi si Raquel, na mà din, “Sakán asta tō kaké ku, iga pamatayé ké dángngan, asal ákganni italu kud sikandin.” Purisu igngadanan i Raquel tō batâ ki Neftali.ⁿ

⁹ Na, tō ikapanámdám si Lea na ándà puman sikandin batâ, igbággé din tō állang din na si Zilfa ki Jacob ébô mému na sawa din.

¹⁰ Igmabáddás si Zilfa, asta iga pamasusu sikandin ka batâ mama.

¹¹ Igkagi si Lea, na mà din, “Igtabanganna katô Manama!” Purisu igngadanan i Lea tō batâ ki Gad.^o

¹² Duwán ikaduwa batâ mama i Jacob na iga pamasusu ki Zilfa.

¹³ Igkagi si Lea, na mà din, “Tuuwa idayawan! Kumagi dán tō duma mga gabayi na tuuwa idayawan.” Purisu igngadanan i Lea tō batâ ki Aser.^p

¹⁴ Na, tun ta timpo ka kakáttu ka trigo, igsadun si Ruben tun ta kinamát, asta igkita din tō mga sigbát na ánggadanan mandragora na ákgannán ka mga gabayi ébô matâ dan. Igpid din tō mga mandragora tun ta inná din na si Lea. Igkagi si Raquel ki Lea, na mà din, “Bággayiya katô mga mandragora na iga pid katô batâ nu.”

¹⁵ Igkagi si Lea, na mà din, “Igagó nu gó tō duma ku. Agón nud puman tō mga mandragora na iga pid katô batâ ku?”

Igkagi si Raquel, na mà din, “Na, bággé nu kanak tō mga mandragora, asta sikuna tō palayukan ku ki Jacob kani ka dukilám.”

ⁱ 29:32 29:32 Tô ngadan Ruben, iring katô kagi ka Hebreo, “duwán gó batâ mama” ó “igkita din tō kahirapan ku.”

^j 29:33 29:33 Tô ngadan Simeon, iring katô kagi ka Hebreo, “ágdinág.” ^k 29:34 29:34 Tô ngadan Levi, iring katô kagi ka Hebreo, “Ginawa.” ^l 29:35 29:35 Tô ngadan Juda, iring katô kagi ka Hebreo, “kadurung.” ^m 30:6 30:6 Tô ngadan Dan, iring katô kagi ka Hebreo, “inéduwan.” ⁿ 30:8 30:8 Tô ngadan Neftali, iring katô kagi ka Hebreo, “igpanalu.”

^o 30:11 30:11 Tô ngadan Gad, iring katô kagi ka Hebreo, “igtabangan.” ^p 30:13 30:13 Tô ngadan Aser, iring katô kagi ka Hebreo, “kadayawan.”

¹⁶ Na, tō igsalláp dán tō álló, igulli si Jacob tikud tun ta kinamát. Igsumar si Lea kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, "Kailangan lumayuk ka kanak ni dukilám, su duwán mga mandragora na igkita katô batà ku, asta tō gó tō igbayad ku ki Raquel ébô lumayuk ka kanak."

Purisu si Lea tō iglayukan i Jacob ka dukilám.

¹⁷ Igpaminág ka Manama tō dasalán i Lea. Purisu igmabáddás sikandin, asta igpamasusu ka ikalima batà mama i Jacob.

¹⁸ Igkagi si Lea, na mà din, "Duwán ágpulusán na igbággé ka Manama kanak su igbággé ku tō állang ku ki Jacob ébô imun sawa din." Purisu igngadanan i Lea tō batà din ki Isacar.[¶]

¹⁹ Igmabáddás puman si Lea, asta igpamasusu sikandin ka ikannám batà mama i Jacob.

²⁰ Igkagi si Lea, na mà din, "Tuu madigár tō igbággé katô Manama kanak. Purisu pabantugánnna basi katô duma ku, su ánnám dán tō gabatà din gamama na igpamasusu ku." Purisu igngadanan i Lea tō batà din ki Zabulon.^r

²¹ Igpamasusu pagsik si Lea ka batà bayi, asta igngadanan din tō batà ki Dina.

²² Inéduwan tō Manama ki Raquel, igpaminág ka Manama tō dasalán din, asta igpabatà ka Manama sikandin.

²³ Igmabáddás si Raquel, asta igpamasusu ka batà mama. Igkagi sikandin, na mà din, "Igkangé dán katô Manama tō kayyaan ku.

²⁴ Mólà pa ka dugangan katô Áglangngagán ni batà ku mama." Purisu igngadanan i Raquel tō batà din ki Jose.^s

Igpasaboté si Jacob asta si Laban

²⁵ Na, pángnga ipamasusu si Jose, igkagi si Jacob ki Laban, na mà din, "Kakalyag ku na muli ad tun ta igpamasusuan kanak.

²⁶ Papanó kad kanak, tō mga sawa ku, asta tō mga gabatà ku, su sikandan gó tō bullas katô lumu ku para áknikó. Isóddóran nu na madigár tō igpulus nu ukit katô lumu kū para áknikó."

²⁷ Igkagi si Laban, na mà din, "Atin ka duwán kédu nu kanak, óddô ka pa dini. Yaka pa ágpanó, su ukit katô salamangka isóddóran ku na madigár tō igbággé katô Áglangngagán kanak tingód katô kóddô nu dini.

²⁸ Agad ándin tō kakalyag nu, tō gó é tandan ku áknikó."

²⁹ Igkagi si Jacob, na mà din, "Isóddóran nu na madigár tō kalumu ku para áknikó. Igmarapung dán tō mga mannanap nu sa kakan tō igdóppón.

³⁰ Dángngan tō ándà a pa dunggù, délák dád tō kaduwánnan nu. Asal tuu kad iduwánnan ákganni, su madigár tō igbággé katô Áglangngagán áknikó ukit katô lumu ku. Purisu ákganni, kailangan duwán pulsán katô pamilya ku ukit katô lumu ku."

³¹ Iginsà si Laban, na mà din, "Ándin tō tandem ku áknikó?"

Igtaba si Jacob, na mà din, "Yaka ágtandan kanak. Asal ka kakalyag nu na dóppónan ku pa tō áknikó mga mannanap, kailangan numunug ka kani kagin ku áknikó.

³² Ni álló ni, tumalappa tun ta langun mannanap nu, asta kangén ku tō langun nati ka karnero na métám asta tō langun nati ka kambing na kabang. Tō gó tō nángngà tandem nu kanak.

³³ Tun ta dumunggù álló, atin ka sumállág ka katô mga mannanap ku, atin ka kitánan nu tō mga kambing na ánnà kabang, asta tō mga karnero na ánnà métám, kasóddóran nu na igtakó ku yan áknikó."

³⁴ Ignumug si Laban, na mà din, "Óo! Tuman nu tō igkagi nu."

³⁵ Asal tō álló tō, igkangé i Laban tō langun kambing na kabang asta tō ibaláttan ka mapputí agad mama ó bayi, asta tō langun karnero na métám. Igpadóppónan din katô mga gabatà din gamama.

³⁶ Igpid i Laban tō mga mannanap tun ta madiyù tanà na ágkadunggù ka tállu álló ágpanón, asta igdóppón si Jacob katô mga mannanap i Laban na isamá.

³⁷ Na, igkangé i Jacob tō mga panga ka kayu alamo, almendras, asta platano, asta igluwitan din, asal duwán állát-állát na ándà din luwiti ébô duwán mapputí kórét.

³⁸ Igbumusdin tō mga panga madani tun ta ginámmanan ka mga mannanap ébô kitánan dan ka minám dan, su tō iginám tō mga kambing, igpatampaké dan.

³⁹ Tō igpatampaké tō mga mannanap madani tun ta panga na igkórétan, kabang tō mga nati na ipamasusu.

[¶] **30:18** 30:18 Tō ngadan Isacar, iring katô kagi ka Hebreo, "duwán ágpulusán." ^r **30:20** 30:20 Tō ngadan Zabulon, iring katô kagi ka Hebreo, "pabantugán." ^s **30:24** 30:24 Tō ngadan Jose, iring katô kagi ka Hebreo, "dugangan."

⁴⁰ Igássá i Jacob tō mga bayi na mga karnero asta mga kambing, asta igpatubang din katō mga mama na mga mannanap i Laban na kabang asta métám. Purisu igmarapung tō kandin mga mannanap, asta ándà din pasábredi tun ta mga mannanap i Laban.

⁴¹ Atin ka ágpatampaké tō mga mannanap na malambù, ágbunsudán i Jacob tō mga panga na igkórétan madani tun ta ginámmaman ébō kitánan dan.

⁴² Asal ka magasà tō mga mannanap, dì din ágbunsudán tō mga panga. Purisu si Laban tō ikatigatun katō mga mannanap na magasà, asta si Jacob tō ikatigatun katō mga malambù.

⁴³ Purisu tuu iduwánnan si Jacob. Marapung tō mga mannanap, mga állang, mga kamelyo, asta mga asno na itigatun din.

31

Igpalaguy si Jacob tikud tun ki Laban

¹ Na, ikadínág si Jacob katō igkagi katō mga gabatà gamama i Laban, na mà dan, “Igkangé i Jacob tō langun mannanap i Ámmà, su igtigatun dán i Jacob tō taganà igtigatun katō ámmà ta.”

² Ikasóddór si Jacob na iring na ándà dán ginawa i Laban kandin ka tandingán katō dakál ginawa din dángngan.

³ Na, igkagi tō Aglangngagán ki Jacob, na mà din, “Ulì kad tun ta tanà na igóddóan katō ámmà nu, apú nu, asta mga gakád nu. Tabangan ku gó sikuna.”

⁴ Purisu igpatawar i Jacob si Raquel asta si Lea tun ta lugar na igdóppónan din ka mga mannanap ébō patóngkóé dan.

⁵ Igkagi si Jacob kandan, na mà din, “Dángngan, dakál tō ginawa katō ámmà yu kanak. Asal áknganni, ándà dán ginawa din kanak. Asal inalayunna ágdumaan katō Manama na ágpangadapán katō ámmà ku.

⁶ Isóddórán yu na igággár-ággárra iglumu para katō ámmà yu.

⁷ Asal iglimbunganna ikandin, su makapira din uman-umani tō tandô din tingód ka tandan din kanak. Asal ukit katō tabang ka Manama, ándà a ikandin dadatti.

⁸ Tō igtandô tō ámmà yu kanak na langun kambing na kabang tō tandan din kanak, kabang tō langun na ipamasusu. Tō igtandô puman sikandin kanak na langun kambing na kórétán tō tandan din kanak, kórétán tō langun na ipamasusu.

⁹ Purisu igkangé katō Manama tō mga mannanap tikud tun ta ámmà yu, asta igbággé din kanak.

¹⁰ “Dángngan tō timpo na igpatampaké tō mga kambing, igtágénáppa. Igkita ku na kórétán asta kabang tō langun kambing na mama na igtampak.

¹¹ Róggun igtágénáppa, igkagi tō panaligan ka Manama kanak, na mà din, ‘Jacob.’ Igtaba a, ‘Kannunna!’

¹² Igkagi tō panaligan, ‘Sállág ka. Kórétán asta kabang dák tō langun kambing na mama na igtampak katō mga bayi. Imun ku na marapung tō mga mannanap nu, su igkita ku tō langun madat na iglumu i Laban áknikó.’

¹³ Sakán tō Manama na igpakita áknikó dángngan tun ta Betel. Igimu nu tō kasampáttan batut na igsbususan nu ka langis, asta igpasakup ka kanak. Na, panó kad! Ulì kad tun ta igpamasusuwan áknikó.’”

¹⁴ Igkagi si Raquel asta si Lea, na mà dan, “Mému áknami, su ándà dán isamà na bággén áknami ka maté tō ámmà dé.

¹⁵ Tun ta panámdám din, iring ké na ánnà gabatà din, su igbarigýà ké ikandin iring na állang, asta inémmát dán tō igsablag nu kandin.

¹⁶ Tō langun ka kaduwánnan katō ámmà dé igkangé dán katō Manama asta igbággé din dán áknita asta tun ta mga gabatà ta. Purisu agad ándin tō igkagi katō Manama áknikó, tunan nu.”

¹⁷ Purisu igpasaké i Jacob tō mga gabatà din asta tō mga sawa din tun ta mga kamelyo.

¹⁸ Igpóna din tō langun mannanap din, agad tō langun na itigatun din tun ta Mesopotamia. Igpanó sikandin igsadun tun ta tanà katō ámmà din na si Isaac tun ta Canaan.

¹⁹ Tō igpanó dan, ándà si Laban, su igsadun sikandin tun ta mga karnero din na igpasabsab ébō buruwan din. Igtakó i Raquel tō mga ágmanaman tikud tun ta balé katō ámmà din, asta igpid din.

²⁰ Iglimbung si Jacob ki Laban, su ándà din pasóddórí tingód katō kapanó dan.

²¹ Igpíd i Jacob tō langun katō kaduwánnan din, asta igpalaguy sikandin. Igtalipag dan katō Wayig ka Eufrates, asta igsadun dan tun ta pabunganán ka Galaad.

^t 31:13 31:13 Kasampáttan batu, ó monomento.

Iglupug si Laban ki Jacob

²² Tô itállawan dan dán, igulitan si Laban na iga palaguy dán si Jacob.

²³ Purisu iga pid i Laban tō mga gakád din, asta iglupug dan si Jacob. Tô iglabé dán tō pittu álló, isabban dan sikandin tun ta pabunganán ka Galaad.

²⁴ Asal tō ándà dan pa ikasab kandin, iga pakita tō Manama ki Laban ka dukilám ukit ka tagénáp, asta igkagi sikandin, na mà din, "Piyà-piyà ka gó. Yaka ágkagi ka madat ki Jacob."

²⁵ Na, igkampo si Jacob tun ta pabunganán ka Galaad. Tô ikasab si Laban asta tō mga kadumana din ki Jacob, igkampo dan madani.

²⁶ Igkagi si Laban ki Jacob, na mà din, "Madat tō iglumu nu. Iglimbung ka kanak, asta igpid nu tō mga gabatà ku iring na manubù na inammát ka mangayó.

²⁷ Manan ka iga palaguy ka? Manan ka iglimbung ka kanak? Atin ka iga pasóddorrá ikuna, papanón ku pág sikiyu na duwán dakál dayó asta kanta na tákkássan ka dagingán katō tamburin asta alpa.

²⁸ Ándà a ikuna padákki katō mga apù ku asta mga gabatà ku. Tuu madat tō iglumu nu kanak.

²⁹ Agad mému dadattan ku sikuna, asal géna dukilám igkagi yanna katō Manama na ágpangadapán katō ámmà nu na dì mému kumagiya ka madat áknikó.

³⁰ Isóddoran ku na duwán kakalyag nu na mulì ka tun ta ámmà nu. Asal manan ka igtakó nu tō mga ágmanaman tikud tun ta balé ku?"

³¹ Igtaba si Jacob, na mà din, "Ándà a pasóddór áknikó su imáddanganna agó angén nu ni mga sawa ku.

³² Asal tingód katō mga ágmanaman nu, atin ka kitanán nu tō igtakó katō, matayan sikandin. Na, tumandô a tun ta tubang kani mga gakád ta, atin ka duwán kaduwánnan nu na kitanán nu dini, mému piiddán nu."

Asal ándà sóddór i Jacob na si Raquel tō igtakó katō mga ágmanaman i Laban.

³³ Purisu iga pamasak si Laban tun ta tulda i Jacob, tun ta tulda i Lea, asta tun ta tulda katō duwa álland bayi, asal ándà palang igkita din. Igahu sikandin tun ta tulda i Raquel.

³⁴ Taganà igálás i Raquel tō mga ágmanaman tun ta siyà katō kamelyo din, asta igunsad sikandin tun ta bówwo. Agad iga pamasak si Laban katō langun tun dalám ta tulda, asal ándà din kitayi.

³⁵ Igkagi si Raquel katō ámmà din, na mà din, "Ámmà, yaka ágkasókó kanak, asal diya tumindág su ágdipanugánnna."

Purisu iga pamasak si Laban, asal ándà din kitayi tō mga ágmanaman din.

³⁶ Tuu isókó si Jacob, asta igsawé din si Laban, na mà din, "Ándin tō salà ku áknikó? Ándin tō sugù nu na iglapas ku? Iglupugga ikuna iring na tulisanna.

³⁷ Igahà nu tō langun kaduwánnan ku. Pakita nu kanak ka ándin tō igtakó ku tikud tun áknikó! Atin ka duwán igkita nu, pid nu dini ta tubang ta ébô ruudan ki katō mga gakád ta!

³⁸ "Iglumu tun áknikó ka duwa pulù (20) ámmé. Róggun igdóppónan ku tō áknikó mga mannanap, ándà palang kapákkasi tō mga karnero nu asta tō mga kambing nu. Ándà karnero nu na igkan ku.

³⁹ Atin ka duwán igmatayan ka mga mannanap ka kabánnássan, ándà ku piddi tun áknikó, asal kanak mannanap tō iga bullas ku katō inaté. Atin ka duwán igtakó agad álló ó dukilám, iga bayadan nu kanak.

⁴⁰ Mahirap tō iglumu ku, su marikitta ágkélad ka álló, asta ágkagánnawanna ka dukilám. Inalayunna ágkapuló.

⁴¹ Tō gó tō inókitan ku dalám ka duwa pulù (20) ámmé tingód katō kalumu ku para áknikó. Sapulù áppat (14) ámmé tō kalumu ku áknikó su tō gó tō sablag ku katō duwa gabatà nu. Ánnám ámmé tō kalumu ku áknikó su tō gó tō bayad ku kani mga mannanap. Asal ikapira nu uman-umani tō tandô nu tingód ka tandan nu kanak.

⁴² Asal igtabanganna katō Manama na ágpangadapán katō apù ku na si Abraham asta tō ámmà ku na si Isaac. Atin ka ándà a ikandin tabangi, iga péwà a ikuna na ándà palang ágpulusán ku. Asal igkita katō Manama tō kahirapan ku asta pagud ku. Purisu iga padan ka ikandin géna dukilám."

⁴³ Igkagi si Laban, na mà din, "Kanak gó gabatà tō mga sawa nu, asta kanak apù tō mga gabatà dan. Kanak ni mga mannanap ni. Agad ándin tō kitanán nu dini, kanak tō langun. Asal dì mému madat tō lumun ku tun ta mga gabatà ku asta tun ta mga apù ku.

⁴⁴ Madigár gó ka pasaboté ki. Madigár ka imun ta tō kasampáttan batu ébô dì ta kalingawan tō kasabotan ta."

⁴⁵ Purisu igkangé i Jacob tō dakál batu, asta iga patindág din ébô mému kasampáttan batu.

⁴⁶ Igusù din tō mga gakád din, na mà din, "Limud yu tō mga batu."

Purisu iglimud dan tō mga batu, asta igaengluntud-luntud dan. Igkan dan langun tun ta madani.

⁴⁷ Igngadanan i Laban tō kasampáttan batu na Jegar Sahaduta tun ta kinagiyán ka Aramea, asta igngadanan i Jacob tō kasampáttan batu na Galeed tun ta kinagiyán ka Hebreo.^u

⁴⁸ Igkagi si Laban, na mà din, “Ni mga batu na igaenglud, tō gó é kasampáttan batu ébô dì ta kalingawan tō tandô ta.”

Purisu igngadanan tō tanà na Galeed.

⁴⁹ Igngadanan tō tanà na Mispa^v su igkagi si Laban ki Jacob, na mà din, “Atin ka pasuwayé ki tikud kannun, ágbanté tō Áglangngagán tun ta tángngaan ta ébô dì ki pasulungé, agad padiyué ki.

⁵⁰ Atin ka dadattan nu tō mga gabatà ku na mga sawa nu, asta kumalyag ka katô ássa bayi na ánnà batâ ku, agad dì ku kasóddóran, asal kitánán ka katô Manama, asta supakan ka ikandin.

⁵¹ Ni dán tō mga batu na iglimud ku tun ta tángngaan ta, asta ni dán tō batu na igapatindág ku asta inému na kasampáttan batu.

⁵² Igtagù ta ni kannun ébô dì ta kalingawan tō tandô ta na diya gó lumapas kani mga batu ni ébô dumadatta áknikó, asta dì ka gó lumapas kani mga batu ni ébô dumadat ka kanak.

⁵³ Atin ka dì ta tumanán ni tandô ta, supakan ki katô Manama na ágpangadapán katô apù nu na si Abraham asta apù ku na si Nahor.”

Igtandô si Jacob ukit katô ngadan ka Manama na ágpangadapán katô ámmà din na si Isaac.

⁵⁴ Igmanan i Jacob tō mannanap. Iggoóbó din asta igaígge din tun ta Manama dutun ta pubungan. Igimú din tō pan, asta igaipakan din tō mga gakád din. Pángnga igkan dan, igdággà dan tun ta pubunganán.

⁵⁵ Tō sállám dán, igadák si Laban katô mga apù din asta tō mga gabatà din, asta igdasal sikandin ébô madigár tō bággén ka Manama kandan. Igpanó sikandin asta iguli.

32

Igapapid i Jacob tō mga gasa tun ki Esau

¹ Na, tō igpanó si Jacob, duwán mga panaligan ka Manama na igsumar kandin tun ta dalan.

² Tō igkita si Jacob kandan, igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tō góddóan ka Manama!” Purisu igngadanan din tō lugar na Mahanaim.^w

³ Na, duwán mga ágsuguánnán na igaóna i Jacob ébô sumumar katô kataladi din na si Esau tun ta tanà ka Edumea.

⁴ Igsgugù si Jacob kandan, na mà din, “Ulit yu ni kagi ku tun ta kaké ku na si Esau. ‘Sakán si Jacob na tuu ágpabbabà tun áknikó. Agad idugéya igóddó tun ta amayánnán ta na si Laban, asal mulí ad gó puman.’

⁵ Marapung dán tō mga baka, tō mga asno, tō mga karnero, tō mga kambing, asta tō mga állang na itigatun ku. Ágpasóddórra áknikó tingód katô kadunggù ku, ébô mému pô móli tō ginawa nu kanak.”

⁶ Tō iglónód tō mga baka, tō mga asno, tō mga karnero, tō mga kambing, asta tō mga állang na itigatun ku. Ágpasóddórra áknikó tingód katô kadunggù ku, ébô mému pô móli tō ginawa nu kanak.”

⁷ Purisu tuu imáddangan si Jacob, asta itanaan sikandin. Igfángngà din tō mga manubù na igtákkás kandin, asta igtángngà din tō mga karnero, tō mga kambing, tō mga baka, asta tō mga kamelyo din,

⁸ su igpanádmáan sikandin, na mà din, “Atin ka dadattan i Esau tō una grupo, makaluwà tō tapuri grupo.”

⁹ Na, igdasal si Jacob, na mà din, “Áglangngagán na ágpangadapán katô apù ku na si Abraham asta tō ámmà ku na si Isaac, Áglangngagán ku, sikuna tō igkagi kanak na mulì a tun ta igaipamasuwan kanak asta tun ta mga gakád ku. Igtandô ka na tumabang ka kanak.

¹⁰ Ánnà a nángngà para katô kédu nu kanak, asal tuu ka ágkasarigan asta igtuman nu gó tō tandô nu kanak. Tō igtalipaga kani Wayig ka Jordan dágngan tō igsadunna tun ki Laban, tukád ku dád tō igpid ku. Asal ákganni duwán dán duwa magdakál grupo na ágpiddán ku.

¹¹ Tabangiya gó ébô diya dadattan katô kaké ku na si Esau. Ágkamáddanganna agó matayan ké langun ikandin, asta mapánnas tō langun sawa ku asta mga gabatà ku.

^u 31:47 31:47 Tingód katô Jegar Sahaduta asta Galeed, magunawa tō kóbadan katô duwa ngadan, “kalimud ka mga batu ka kasampáttan.” ^v 31:49 31:49 Tō kóbadan katô Mispa, “bantéyanan.” ^w 32:2 32:2 Tō kóbadan ka Mahanaim, “duwa grupo ka mga sundalo ka Manama.”

¹² Yaka nu ágkalingawi tō igtandō nu na madigár tō lumun nu kanak, asta imun nu marapung tō mga rubbad ku sippang ka dì dan méyap iring na karapungan katō mga baklayan tun ta dagat.”

¹³ Na, igdággà si Jacob dutun. Igsalin din tō mga mannanap ébô duwán bággén din ki Esau.

¹⁴ Duwa gatus (200) tō mga kambing bayi, duwa pulù (20) tō mga kambing mama, duwa gatus (200) tō mga karnero bayi, duwa pulù (20) tō mga karnero mama,

¹⁵ tallu pulù (30) tō mga kamelyo bayi asta tō mga nati dan, kappatan (40) tō mga baka bayi, sapulù (10) tō mga baka mama, duwa pulù (20) tō mga asno bayi, asta sapulù (10) tō mga asno mama.

¹⁶ Igpagtángngà-tángngà din tō langun dan, asta duwán állang na iga padóppón din tun ta tagsábbad-sábbad grupo. Igkagiyán din tō mga állang din, na mà din, “Pid yu tō mga mannanap tun tóna, asta kailangan duwán állát tun ta tagsábbad-sábbad grupo.”

¹⁷ Igsugù si Jacob katō állang na iga póna din, na mà din, “Atin ka kitanán nu tō kataladi ku na si Esau, atin ka minsà sikandin ka sadan tō amo nu asta ánda é sadunan nu, asta sadan tō tigatun kani mga mannanap na iga pid nu,

¹⁸ taba ka kandin, ‘Ni gó tō mga mannanap i Jacob na tuu ágpabbabà tun áknikó. Igpapid din ni ébô bággén áknikó. Tun pa sikandin ta tapuri.’”

¹⁹ Magunawa gó pagsik tō igsugù i Jacob katō ikaduwa asta ikatállu manubù, asta tun ta langun manubù na iga pid katō mga mannanap. Igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka kumita kó kandin, magunawa tō kagin yu kandin.

²⁰ Kailangan kumagi kó kandin, ‘Tun pa ta tapuri si Jacob na tuu ágpabbabà tun áknikó.’”

Tó gó é igsugù din kandan, su igpanámdám sikandin, “Ukit kani bággén ku kandin, makóbi a kandin. Purisu atin ka pakitae ké, pasinsiyaan din basì tō salà na íglumu ku kandin.”

²¹ Purisu iga póna i Jacob tō mga ágbággén din ki Esau, asal igdággà pa si Jacob.

Igpadumogé si Jacob asta tō Manama

²² Na, tō dukilám dán, igánno si Jacob asta iga pid din tō duwa sawa din, tō duwa állang dan, asta tō sapulù sábbad (11) mga gabatà din gamama, asta iga patalipag din sikandan tun ta Wayig ka Jordan tun ta Jaboc.

²³ Igpatalipag din pagsik tō langun mannanap na itigatun din.

²⁴ Si Jacob dák tō ándà talipag.

Na, duwán manubù na iga dungsù tun ki Jacob asta iga padumogé dan sippang ka sállám.

²⁵ Tó ikasóddór tō manubù na dì ágkatalu si Jacob, igawidan din tō laluwadan ka bubun i Jacob ébô kaliusan.

²⁶ Igkagi tō manubù, na mà din, “Lángngaiyad, su masig dán ágkasállám.”

Asal igkagi si Jacob, na mà din, “Diya gó lumángngà áknikó. Tandô ka pa na madigár tō bággén nu kanak.”

²⁷ Iginsà tō manubù, na mà din, “Sadan tō ngadan nu?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Sakán si Jacob.”

²⁸ Igkagi tō manubù, na mà din, “Tikud ákganni, dì kad ngadanan ki Jacob, asal ngadanan kad ki Israel,^X su iga padumogé kó katō Manama asta katō mga manubù, asta igpanalu ka.”

²⁹ Iginsà si Jacob, na mà din, “Uliiya. Sadan tō ngadan nu?”

Igtaba tō manubù, na mà din, “Yaka ginsà ka sadan tō ngadan ku.”

Na, madigár tō iga bággé din ki Jacob, asta igpanó sikandin.

³⁰ Iggadanan i Jacob tō lugar na Peniel,^Y su igkagi sikandin, na mà din, “Agad igkita ku tō bónnóng katō Manama, asal ándà a gó kamaté.”

³¹ Tō duwán dán álló, igpanó si Jacob tikud tun ta Peniel. Igténgkà sikandin su ilius tō bubun din.

³² Purisu agad ákganni, dì ágkannán katō mga rubbad i Israel tō ugat ka ákkud madani tun ta laluwadan ka bubun ka mannanap na giyón dan, su tō gó é igawidan katō Manama tun ta bubun i Jacob.

33

Igpakitaé si Jacob asta si Esau

¹ Na, igkita i Jacob si Esau tun ta madiyù asta tō áppat gatus (400) mga manubù na igtákkás kandin. Igpadóppón din si Lea, si Raquel, asta tō duwa állang dan katō mga gabatà dan.

² Iga póna din tō duwa állang asta tō mga gabatà dan, iga patalundug din si Lea asta tō mga gabatà din, asta iga patapuri din si Raquel asta si Jose.

^X 32:28 32:28 Tó kóbádan katō ngadan Israel, “Tó igdumog katō Manama.”   ^Y 32:30 32:30 Tó kóbádan ka Peniel, bónnóng katō Manama.”

³Iguna si Jacob tun ta langun dan, asta makapittu sikandin iglingkóód tun ta tanà sippang ka igdunggù sikandin tun ta kaké din.

⁴Asal igaipalaguy si Esau igsumar ki Jacob, igkápkáppan din tō adi din, asta igadákkán din. Igsággo tō duwa dan.

⁵Tō igkita si Esau katō mga gabayi asta mga gabatà, iginsà sikandin, na mà din, "Sadan ni mga kadumaan nu?"

Igtaba si Jacob, na mà din, "Ni gó tō mga gabatà na ighbágge katô Manama kanak ukit katô kédú din."

⁶Igpadani tō duwa állang asta tō mga gabatà dan, asta iglingkóód dan tun ki Esau.

⁷Igpadani si Lea asta tō mga gabatà din, asta iglingkóód dan. Tun ta tapuri katô langun, igpadani si Jose asta si Raquel, asta iglingkóód dan.

⁸Iginsà si Esau, na mà din, "Manan ka igaipid nu tō marapung mga mannanap na isumaran ku géna?"

Igtaba si Jacob, na mà din, "Tō gó tō gasa ku áknikó ébô móli tō ginawa nu kanak."

⁹Asal igkagi si Esau, na mà din, "Nángngà dán tō kanak mga mannanap. Yakad ágbággé kanak."

¹⁰Igkagi si Jacob, na mà din, "Bággén ku áknikó. Atin ka duwán ginawa nu kanak, tanggap nu ni gasa ku áknikó. Tō igkita ku tō bónnóng nu, iring na igkita ku tō bónnóng ka Manama.

¹¹Tanggap nu ni gasa ku, su madigár tō tabang ka Manama kanak, asta nángngà tō kaduwánnan ku."

Tuu igaipirit i Jacob si Esau. Purisu igtanggap i Esau tō gasa.

¹²Igkagi si Esau, na mà din, "Na, panó kid. Padángngané kid."

¹³Asal igkagi si Jacob, na mà din, "Isóddóran nu na marénták pa tō mga gabatà ku, asta duwán mga natí katô mga karnero asta mga baka ku. Atin ka pasigán tō kapanó dan ka sábbad álló, maté dan gó."

¹⁴Mólà pa ka muna ka áknami su lumagénut ké dát na tumalundug áknikó ébô nángngà tō panawán dé, agad tō mga mannanap asta tō mga gabatà ku, sippang ka dumunggù ké tun áknikó tun ta Edumea."

¹⁵Igkagi si Esau, na mà din, "Madigár ka tananan ku áknikó ni mga manubù ku ébô dumuma asta mullug dan ákniyu."

Asal igkagi si Jacob, na mà din, "Yakad kanan. Nángngà dán su madigár tō ginawa nu kanak."

¹⁶Purisu tō álló tō, igpanó si Esau asta iguli tun ta Edumea.

¹⁷Asal igsuwé baling si Jacob tun ta Sucot, asta igaipému din tō balé na góddóan dan, asta tō mga rákkó asta tō mga koral para katô mga mannanap din. Purisu igaingadanán tō lugar na Sucot.^Z

¹⁸Na, tō iguli si Jacob tikud tun ta Mesopotamia, igdunggù sikandin tun ta lunsud ka Siquem tun ta Canaan na ándà ikadadat kandin. Igóddó sikandin madani tun ta lunsud ka Siquem.

¹⁹Igbayadan din tō tanà na igóddóan din. Sábbad gatus (100) abuk ka mapputi bulawan tō bayad din tun ta mga rubbad i Hamor na ámmà i Siquem.

²⁰Igimu i Jacob tō ággóbówanan ka mannanap na ágbággén tun ta Manama, asta igaingadanán din tō El Elohe Israel.^a

34

Igpamókkós i Siquem si Dina

¹Na, si Dina tō batà daraga i Jacob ki Lea. Sábbad álló, igbisita si Dina tun ta mga daraga na igóddó tun ta lunsud.

²Na, si Siquem tō batà mama katô ágpangulun na si Hamor na Hebihanon. Tō igkita i Siquem si Dina, igawidan din, asta igaipamókkós din.

³Idigárran si Siquem ki Dina, asta dakál tō ginawa din kandin. Purisu madigár tō igkagi din kandin.

⁴Igkagi si Siquem katô ámmà din, na mà din, "Bággé nu tō sablag tingód kani bayi ébô kalyagan ku."

⁵Na, igdinág si Jacob tingód katô kapamókkós ki Dina, asal su igdóppón pa tō mga gabatà din gamama ka mga mannanap din tun ta madiyù, igtagnáp sikandin sippang ka iguli dan.

⁶Igsadun si Hamor na ámmà i Siquem tun ki Jacob ébô patóngkóé dan.

^Z **33:17** 33:17 Tō kóbadan ka Sucot, "mga rákkó." ^a **33:20** 33:20 Tō kóbadan ka El Elohe Israel, "Manama tō ágpangadapán i Israel."

⁷ Tô igdunggù si Hamor, igdunggù pagsik tō mga gabatà i Jacob. Tô igdinág dan na igpamókkós si Dina, iranu dan asta tuu dan isókó, su tuu madat tō iglumu i Siquem tun ta pamilya i Israel. Dì mému tō iglumu din.

⁸ Igkagi si Hamor kandan, na mà din, “Dakál gó tō ginawa katô batà ku na si Siquem tun ta batà nu na si Dina, asta kakalyag din na kumalyag kandin. Atin ka mému ákniku, pakalyagan yu sikandin katô batà ku.

⁹ Madigár ka pakalyagé tō mga gabatà ta. Kumalyag ké katô mga gabatà yu daraga, asta kumalyag kó katô mga gabatà dé daraga.

¹⁰ Mému móddô kó dini áknami, agad ánda tō kadigárran yu. Mému numigosyo kó, asta makatigatun kó ka tanà.”

¹¹ Igkagi si Siquem katô ámmà asta mga kataladi i Dina, na mà din, “Atin ka kéduwan kó kanak asta mággé kó kanak kani bayi, agad ándin tō pamuyuán yu, bággén ku ákniku.

¹² Uliitiya ikiyu ka ándin tō sablag na bággén ku, su agad ándin tō pamuyuán yu, bággén ku ákniku ébô mému sikandin na sawa ku.”

¹³ Tô igtaba tō mga gabatà i Jacob ki Siquem asta katô ámmà din na si Hamor, iglimbung dan kandan su igpamókkós i Siquem tō tábbé dan na si Dina.

¹⁴ Igkagi sikandin, na mà dan, “Dì mému pakalyagan tō tábbé dé tun ta manubù na ándà tupuwi, su kayyañan ké.

¹⁵ Asal ka patupu tō langun yu na mga gamama iring áknami,

¹⁶ mému kumalyag kó katô mga gabatà dé daraga, asta kumalyag ké katô mga gabatà yu daraga. Móddô ké dini ákniku, asta mému ki sábbad grupo.

¹⁷ Asal ka dì kó patupu, piddán dé tō tábbé dé asta panó ké.”

¹⁸ Idayawan si Hamor asta tō batà din na si Siquem, asta ignunug dan.

¹⁹ Ándà baring-baring tō mallaki tingód katô katuman din, su dakál tō ginawa din katô batà bayi i Jacob. Si Siquem tō tuu ágkabantug tun ta langun kataladi din.

²⁰ Igstubang si Hamor asta si Siquem katô mga ágtugállán tun ta lunsud dan, asta igkagi sikandin, na mà dan,

²¹ “Duwán kakalyag dan na pararaké ki. Madigár ka póddoán ta sikandan dini áknita, asta numigosyo dan, su duwán pa lugar kannun. Madigár ka kumalyag ki katô mga gabatà dan daraga, asta kumalyag dan katô mga gabatà daraga.

²² Asal atin ka móddô dan dini áknita asta mému ki sábbad grupo, duwán kailangan lumun ta. Kailangan patupu tō langun ta na mga gamama iring kandan.

²³ Atin ka tō gó é lumun ta, makatigatun ki katô langun mannanap dan asta langun ka kaduwánnan dan. Purisu madigár ka tumanán ta tō kakalyag dan ébô móddô dan dini áknita.”

²⁴ Na, ignunug tō langun gamama, asta igpatupu dan.

²⁵ Tō itálluwan dán, róggun ággasakitan pa tō langun dan tingód ka kapatupu dan, igsadun tō duwa gabatà i Jacob na si Simeon asta si Levi na bánnal tábbé i Dina. Igpid dan tō kampilan, asta igsulung dan tō lunsud ka Siquem. Ándà palang manubù na igatu kandan. Purisu ipánnas tō langun gamama.

²⁶ Igmatayan dan si Hamor asta tō batà din na si Siquem. Igkangé dan si Dina tikud tun ta balé i Siquem, asta iguli dan.

²⁷ Igsadun tō langun gabatà gamama i Jacob, asta igkangé dan tō kaduwánnan katô mga inaté ébô makasuli dan tingód katô kapamókkós katô tábbé dan.

²⁸ Igpid dan tō langun karnero, mga baka, asta mga asno, agad ándin tō duwán tun ta lunsud ka Siquem asta tun ta kaligadan din.

²⁹ Igkangé dan tō langun na duwán lagà, asta igpid dan tō langun gabayi asta mga gabatà, asta tō langun kaduwánnan tun ta dalám katô mga balé.

³⁰ Tō iguli dan dán, igkagi si Jacob ki Simeon asta ki Levi, na mà din, “Igpid yu tō samuk kanak ukit kani madat iglumu yu. Miringasa dán kanak tō mga Canaanhon asta tō mga Perisihanon na góddô dini. Ándà tuu karapungan ta. Atin ka palimudé dan ébô sumulung áknita, maté ki gó langun.”

³¹ Igtaba sikandin, na mà dan, “Asal dì mému péringán din tō tábbé dé na madat bayi.”

35

Iglónód si Jacob tun ta Betel

¹ Na, igkagi tō Manama ki Jacob, na mà din, “Sadun ka tun ta Betel, asta óddô ka dutun. Imu nu tō ággóbbówanan ka mga mannanap ébô mangadap ka kanak, su sakán tō Manama na igpakita áknikó dángngan tō igpalaguy ka tikud tun ki Esau na kataladi nu.”

² Purisu igkagiyán i Jacob tō pamilya din asta tō mga sakup din, na mà din, “Iwà yu tō langun ágmanaman yu, tō ágpangadapán katō mga ándà íkasóddór katō Manama. Padigus kó, asta umpak kó katō malinis ébō dì kó maripá tun ta tubang ka Manama.

³ Madun kid tun ta Betel, asta imun ku tō ággóbbówanan katō mga mannanap ébō mangadappa katō Manama. Tō idungguanna ka kahirapan dángangan, igtabanganna ikandin, asta inalayunna ágtákkássan agad ánda tō igsadunan ku.”

⁴ Purisu igbágge dan ki Jacob tō langun ágmanaman dan apil tō mga igarites dan. Iglábbáng din tō langun tun ta siyung katō ulayan tun ta lunsud ka Síquem.

⁵ Tō igpanó si Jacob asta tō pamilya din, ándà manubù na iglupug kandan, su tingód katō Manama, tuu imáddangan tō langun manubù na ígóddó tun ta mga lunsud na madani.

⁶ Igsadun si Jacob tun ta Luz (na ássa ngadan din Betel) tun ta Canaan, asta langun manubù na igduma kandin.

⁷ Igimu din tō ággóbbówanan ka mga mannanap, asta igngadanan din tō lugar na “El-Betel,”^b su igpakita tō Manama kandin tō igpalaguy sikandin dángangan tikud tun ta kataladi din.

⁸ Inaté dutun si Debora na igdóppón ki Rebecca tikud pô tun ta kapamasusu kandin, asta iglábbáng tō lawa din tun ta siyung ka ulayan madani tun ta lunsud ka Betel. Purisu igngadanan tō lugar na Allon-bacuth.^c

⁹ Tō iguli si Jacob tikud tun ta Mesopotamia, igpakita puman tō Manama kandin, asta igtandó sikandin na madigár tō bággen din kandin.

¹⁰ Igkagi tō Manama, na mà din, “Ngadanan ka ki Jacob, asal tikud ni, dì ka ngadanan ki Jacob, su ngadanan kad ki Israel.”^d

Purisu igngadanan katō Manama sikandin ki Israel.

¹¹ Igkagi tō Manama, na mà din, “Sakán tō tuu matulus Manama. Batà kad ka marapung ébō duwán mga rubbad nu. Imun ku na marapung grupo tō mga rubbad nu, asta duwán tun kandan na imun na mga hari.

¹² Tō kaluwagan kani tanà na igbágge ku ki Abraham asta ki Isaac, tō gó é bággen ku áknikó, asta bággen ku tun ta mga rubbad nu tun ta tapuri álló.”

¹³ Pángnga igkagi tō Manama, igiwá sikandin.

¹⁴ Tun ta lugar na igtóngkóan katō Manama kandin, igpatindág i Jacob tō batu ébō imun din na kasampáttan batu. Igbusbusan din tō batu ka bino asta langis ka olibo, su igimu din na ágpangadapanan tun ta Manama.

¹⁵ Tō lugar na igtóngkóan katō Manama kandin, tō gó tō igngadanan din na Betel.^e

Inaté si Raquel

¹⁶ Na, igpanó si Jacob asta tō pamilya din tikud tun ta Betel. Tō ándà dan pa dunggù tun ta Efrata, igdunggù tō álló na mamasusu si Raquel, asta tuu ihirapan sikandin.

¹⁷ Tō ágkahirapan sikandin, igkagi tō mabaliyan kandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan, su mama tō igpamasusu nu.”

¹⁸ Ibugtus tō ginawa din asta inaté sikandin. Tō ándà pa sikandin kamaté, igngadanan din tō batá din ki Benoni.^f Asal igngadanan i Jacob tō batá ki Benjamin.^g

¹⁹ Tō inaté si Raquel, iglábbáng dan tō lawa din madani tun ta dalan na gukitan tun ta lunsud ka Efrata. (Tō lunsud ka Efrata, tō gó é igngadanan Betlehem áknganni.)

²⁰ Igpatindág i Jacob tō dakál batu tun ta lábbáng din ébō duwán kasampáttan batu, asta tun ta lábbáng din ní sippang áknganni.

²¹ Igpanó si Jacob asta tō pamilya din, asta ígóddó dan tun ta baluy katō turi ka Eder.

Mga gabatá i Jacob

²² Róggun igóddó si Jacob tun ta Eder, iglayukan i Ruben tō sábbad sawa katō ámmà din na si Bilha, asta igdinág si Jacob tingód katō iglumu din.

Sapulù duwa (12) tō mga gabatá gamama i Jacob.

²³ Tō mga gabatá din gamama na ipamasusu ki Lea, tō gó si Ruben na tambang kaké batá i Jacob, si Simeon, si Levi, si Juda, si Isacar, asta si Zabulon.

²⁴ Tō mga gabatá gamama i Jacob na ipamasusu ki Raquel, tō gó si Jose asta si Benjamin.

²⁵ Tō mga gabatá din gamama na ipamasusu katō állang i Raquel na si Bilha, tō gó si Dan asta si Neftali.

^b 35:7 35:7 Tō kóbadan katō ngadan El-Betel, “Manama katō Betel.” ^c 35:8 35:8 Tō kóbadan katō ngadan Allon-bacuth,

“Ulayan ka Kasággo.” ^d 35:10 35:10 Tō kóbadan ka ngadan Israel, “igdumog katō Manama.” ^e 35:15 35:15 Tō kóbadan

ka Betel, “balé katō Manama.” ^f 35:18 35:18a Tō kóbadan katō ngadan Benoni, “tō batá ka kahirapan.” ^g 35:18

35:18b Tō kóbadan katō ngadan Benjamin, “tō batá na duwán ágpulusán.”

²⁶ Tô mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu katô állang i Lea na si Zilfa, tô gó si Gad asta si Aser. Tô gó é mga gabatà gamama i Jacob na igpamasusu tun ta Mesopotamia.

Inaté si Isaac

²⁷ Na, iguli si Jacob tun ta ámmà din na si Isaac tun ta Mamre madani tun ta Hebron na taganà igóddóan i Abraham asta i Isaac.

²⁸ Igdinggù ka sábbad gatus kawaluwan (180) tô idad i Isaac.

²⁹ Tô inaté sikandin, tugál dán sikandin. Ibugtus tô ginawa din, asta ikatalundug sikandin katô mga kamónaan din na inaté. Tô lawa din iglábbang katô mga gabatà din na si Esau asta si Jacob.

36

Mga rubbad i Esau

¹ Ni gó tó tingód katô mga rubbad i Esau na ássa ngadan din si Edom.

² Igkalyag si Esau ka tallú gabayi na Canaanhon na si Ada na batà i Elon na Hetihanon, si Oholibama na batà i Anas asta apù i Sibeon na Hebihanon,

³ asta si Basimat na batà i Ismael asta tábbé i Neabiot.

⁴ Si Elifas tó batà i Esau ipamasusu ki Ada. Si Reuel tó batà din igpamasusu tun ki Basimat.

⁵ Duwán mga gabatà din na ipamasusu ki Oholibama na si Jeus, si Jalam, asta si Coras. Tô gó é mga gabatà i Esau na igpamasusu tun ta Canaan.

⁶ Igpid i Esau tó langun sawa din, mga gabatà din, asta mga sakup din, asta igpid dan tó langun mannanap din asta tó langun ka kaduwánnan din na ikangé din tun ta Canaan. Igpanó dan tikud tun ta kataladi din na si Jacob, asta igalin dan tun ta sábbad lugar na madiyù.

⁷ Igalin si Esau su atin ka pasábbadé dan, ánnà nángngà tó tanà na igkampowan dan ébô pasabsaban katô marapung mga mannanap dan.

⁸ Purisu igóddô si Esau tun ta pabungan tun ta Edumea.^h

⁹ Ni gó tó mga rubbad i Esau na kamónaan katô mga manubù na igóddô tun ta pabunganán ka Edumea.

¹⁰ Duwán batà din mama na si Elifas na ipamasusu ki Ada, asta si Reuel na ipamasusu ki Basimat.

¹¹ Tô mga gabatà gamama i Elifas, tô gó si Teman, si Omar, si Sefo, si Gatam, asta si Kenas.

¹² Duwán duma sawa i Elifas na si Timna, asta igpamasusu sikandin ki Amalec. Tô sawa i Esau na si Ada tó apù bayi katô langun dan.

¹³ Tô mga gabatà gamama i Reuel, tô gó si Nahat, si Seras, si Samas, asta si Misas. Tô sawa i Esau na si Basimat tó apù bayi katô langun dan.

¹⁴ Tô mga gabatà gamama i Esau na ipamasusu ki Oholibama na batà i Anas asta apù i Sibeon, tô gó si Jeus, si Jalam, asta si Coras.

¹⁵ Ni gó tó ngadan katô mga rubbad i Esau na inému mga ágpangulun. Tô mga gabatà i Elifas na tambang kaké batà i Esau inému mga ágpangulun, tô gó si Teman, si Omar, si Sefo, si Kenas,

¹⁶ si Coras, si Gatam, asta si Amalec. Tô gó é mga gabatà i Elifas na inému na mga ágpangulun tun ta Edumea, asta si Ada tó apù bayi katô langun dan.

¹⁷ Tô mga gabatà i Reuel na batà i Esau na inému mga ágpangulun, tô gó si Nahat, si Seras, si Samas, asta si Misas. Tô gó é mga gabatà i Reuel na inému mga ágpangulun tun ta Edumea, asta si Basimat tó apù bayi katô langun dan.

¹⁸ Tô mga gabatà i Esau na ipamasusu ki Oholibama na inému mga ágpangulun, tô gó si Jeus, si Jalam, asta si Coras. Tô gó é mga gabatà katô sawa i Esau na si Oholibama na batà i Anas na inému mga ágpangulun.

¹⁹ Tô gó é mga rubbad i Esau na ássa ngadan din si Edom na inému mga ágpangulun.

Mga rubbad i Seir

²⁰ Ni gó tó mga ngadan katô mga gabatà gamama i Seir na Horihanon, asta igóddô dan tun ta Edumea. Si Lotan, si Sobal, si Sibeon, si Anas,

²¹ si Dison, si Eser, asta si Disan. Tô mga gabatà i Seir, tô gó é mga ágpangulun katô mga Horihanon na igóddô tun ta Edumea.

²² Tô mga gabatà gamama i Lotan, tô gó si Hori asta si Heman. Si Timna tó tábbé i Lotan.

²³ Tô mga gabatà gamama i Sobal, tô gó si Alban, si Manahat, si Ebali, si Sefo, asta si Onam.

²⁴ Tô mga gabatà gamama i Sibeon, tô gó si Aias asta si Anas. Si Anas tó igkita katô ménit sánnáp tun ta disyerto tó igpasabsab din tó mga asno katô ámmà din.

²⁵ Tô mga gabatà i Anas, tô gó é mama na si Dison, asta bayi na si Oholibama.

^h 36:8 36:8 Edumea, ó Seir.

26 Tô mga gabatà gamama i Dison, tô gó si Hemdan, si Esban, si Etran, asta si Seran.
 27 Tô mga gabatà gamama i Eser, tô gó si Bilhan, si Saaban, asta si Acan.
 28 Tô mga gabatà gamama i Disan, tô gó si Os asta si Aran.
 29 Tô mga ágpangulun katô mga Horihanon, tô gó si Lotan, si Sobal, si Sibeon, si Anas,
 30 si Dison, si Eser, asta si Disan. Tô gó é mga ágpangulun katô tagsábbad-sábbad grupo katô
 mga Horihanon na igóddó tun ta Seir.

Mga harì tun ta Edumea

31-39 Ni gó tô mga ngadan katô harì na igabullas-bullasé tô pagpangulu dan tun ta
 Edumea tô ándà pa harì na iga pangulu katô mga rubbad i Israel.
 Si Belas na batà i Beor na taga Dinhaba.
 Si Jobab na batà i Seras na taga Bosra.
 Si Husan na taga Teman.
 Si Hadad na batà i Bedad na taga Abit. (Si Bedad tô ikatalu katô mga Midianhon tun ta tanà
 ka Moab.)
 Si Samla na taga Masreca.
 Si Saul na taga Rehobot tun ta Wayig ka Eufrates.
 Si Baal Hanan na batà i Acbor.
 Si Hadad na taga Pau. (Tô sawa din si Mehetabel na batà bayi i Matred asta apù i Mesahab.)
 40 Ni gó tô mga ngadan katô mga rubbad i Esau na inému mga ágpangulun katô tagsábbad-
 sábbad grupo dan asta mga lunsud dan. Si Timna, si Albas, si Jetet,
 41 si Oholibama, si Elas, si Pinon,
 42 si Kenas, si Teman, si Mibzar,
 43 si Magdiel, asta si Iram. Tô gó é mga ágpangulun katô tagsábbad-sábbad lunsud tun
 ta Edumea. Si Edom (na ássa ngadan din si Esau) tô kamónaan katô langun manubù na
 ágngadan na Edom.

37

Si Jose asta mga kataladi din

¹ Igóddó si Jacob tun ta Canaan na igóddóan katô ámmà din.
² Ni gó tô inému katô mga gabatà i Jacob.
 Na, tô sapulù pittu dán tô idad i Jose, igtabang sikandin katô mga kataladi din kaké na
 ágdóppón ka mga mannanap katô ámmà dan na si Jacob. Tô mga kataladi i Jose, tô gó tô
 mga gabatà gamama katô duma mga sawa katô ámmà din na si Bilha asta si Zilfa. Madat
 tô áglumun katô mga kataladi i Jose. Purisu igsadun si Jose tun ta ámmà din, asta igulit din
 kandin tô tingód kandan.
³ Agad ágginaawa si Jacob katô langun gabatà din, asal tuu pa dakál tô ginawa din ki Jose,
 su tugál dán si Jacob katô kapamasusu ki Jose. Purisu iga patábbir din tô mallayat umpak na
 madigár, asta iga bágge din ki Jose.

⁴ Tô igkita tô mga kataladi i Jose na sikandin tô tuu pa ágginaawaan katô ámmà dan, iringasa
 dan ki Jose, asta ándà palang madigár kagi dan kandin.

⁵ Na, igtagénáp si Jose. Tô igulit din tô tagénáp tun ta mga kataladi din, tuu dan pa iringasa.
⁶ Igkagi si Jose, na mà din, "Paminág kó tingód katô tagénáp ku.
⁷ Igkattú ki ka trigo tun ta kinamát, asta iga bagkás ki katô kináttawan ta. Ikatindág tô
 kanak binagkássan na iga libutan katô ákniyu mga binagkássan, asta iga langkáb tô ákniyu mga
 binagkássan tun ta kanak binagkássan."

⁸ Igkagi tô mga kataladi din, na mà dan, "Kéman nu ka imun ka harì dé! Kéman nu ka
 mangulu ka áknami!"

Purisu igtuu pa tô ringasa dan kandin tingód katô tagénáp na igulit din kandan.

⁹ Igtagénáp puman si Jose, asta igulit din tun ta mga kataladi din, na mà din, "Igtagénáppad
 puman, asta igkita ku tô álló, tô bulan, asta tô sapulù sábbad karani na iga langkáb dadan tun
 ta paa ku."

¹⁰ Tô igulit si Jose katô ámmà din asta katô mga kataladi din, iga sawé tô ámmà din kandin,
 na mà din, "Ándin man tô kóbadan katô tagénáp nu? Lumangkáb ké tun áknikó, agad sakán,
 tô innà nu, asta tô mga kataladi nu?"

¹¹ Isabuan tô mga kataladi din, asal inalayun iga panámdám tô ámmà din tingód katô
 kóbadan katô tagénáp.

Igbarigyà si Jose

¹² Na, sábbad álló, iga pid tô mga kataladi i Jose ka mga mannanap katô ámmà dan tun ta
 Sikem ébô pasabsabán.

¹³ Igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Tô mga kataladi nu igsadun tun ta Sikem ébô pasabsab dan katô mga mannanap. Taganà kad, su palupugán ku sikuna tun kandan.”

Igkagi si Jose, na mà din, “Ikataganà ad.”

¹⁴ Igkagi tô ámmà din, na mà din, “Panó kad, asta sállág nu sikandan asta tô mga mannanap na ágdóppónan dan. Atin ka mapángnga, ulì ka dini ébô makasóddorrà tingód kandan ka madigár.”

Purisu igbánnal si Jose katô ámmà din, asta igpanó sikandin tikud tun ta Kapattadan ka Hebron.

Tô igdunggù dán si Jose tun ta Sikem,

¹⁵ igpanó-panó sikandin ébô mamasak katô mga kataladi din. Duwán manubù na igkita kandin, asta iginsà ka ándin tô ágpamasakán din.

¹⁶ Igtaba si Jose, na mà din, “Ágpamasakka katô mga kataladi ku. Ulitiya ka ánda é ágpasabsaban dan ka mga mannanap.”

¹⁷ Igkagi tô manubù, na mà din, “Igpanó dan dán, asta igkagi dan na madun dan tun ta Dotan.”

Purisu igtalundug si Jose kandan, asta igkita din tun ta Dotan.

¹⁸ Tô madiyù pô si Jose, igkilala dán katô mga kataladi din. Tô ándà pa dunggù tun kandan, igplano dan na matayan sikandin.

¹⁹ Igpátóngkóé sikandan, na mà dan, “Igsadun dán dini tô inalayun ágtagénáp.

²⁰ Bé kód. Matayan ta sikandin, asta dabuán ta tun ta madalám balun. Kumagi ki na igmatayan ka magani mannanap ka kabánnássan. Na, ahaán ta ka matuman tô mga tagénáp din.”

²¹ Asal tô igdinági i Ruben tô lumun dan, igtabangan din si Jose ukit kani kagi din, na mà din, “Madigár ka dì ta matayan.

²² Yakó yu ágmatayi sikandin, asal nángngà ka dabuán ta dák tun ta madalám balun kannun ta disyerto. Tô gó tô maté sikandin asal ánnà ukit ka bállad ta.”

Tô gó é igkagi i Ruben su kakalyag din na kangén din si Jose ébô ulián din tun ta ámmà dan.

²³ Na, tô igdunggù dán si Jose tun kandan, iglusut dan tô mallayat umpak din.

²⁴ Igpid dan sikandin tun ta madalám balun na itittian, asta igdabù dan dutun.

²⁵ Na, róggun igkan tô mga kataladi din, igkita dan tô mga Midianhon na rubbad i Ismael asta tô mga kamelyo na gukit tikud tun ta Galaad. Duwán igrururan katô mga kamelyo na mga anag asta bawì na mammutⁱ na ágpiddán dan tun ta banuwa ka Ehipto ébô barigaýan.

²⁶ Purisu igkagi si Juda tun ta mga kataladi din, na mà din, “Atin ka matayan ta tô adi ta, asta bulunán ta, ándà pulsusán ta.

²⁷ Asal madigár pa ka barigaýan ta sikandin tun ta mga rubbad i Ismael. Dì mému matayan ta, su kataladi ta sikandin tun ta ámmà ta.”

Purisu ignunug tô mga kataladi din.

²⁸ Tô ikadunggù dán tô mga Midianhon tun kandan, igkangé dan si Jose tikud tun ta balun, asta igbarigýà dan sikandin. Duwa pulù (20) abuk na mapputì bulawan tô bayad katô mga rubbad i Ismael kandin, asta igpid dan si Jose tun ta Ehipto.

²⁹ Na, tô iglónód si Ruben tun ta balun, igkita din na ándà dán taddô si Jose. Purisu igbissé din tô umpak din tingód ka ranu din.

³⁰ Igsadun si Ruben tun ta mga kataladi din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pamánnun ta? Su ándà dán taddô si Jose.”

³¹ Purisu igiyó dan ka kaming, asta igarám dan tun ta dipanug tô mallayat umpak i Jose.

³² Na, igpid dan tô umpak din tun ta ámmà dan, asta igkagi dan, na mà din, “Ni gó tô ikita dé. Sállág nu ni ébô kasóddórán nu ka umpak katô batà nu.”

³³ Igkilala i Jacob na tô gó tô umpak i Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Óó, kandin gó ni. Igmatayan basí ka magani mannanap ka kabánnássan, asta igkan tô lawa din.”

³⁴ Purisu igbissé i Jacob tô umpak din, asta igumpak sikandin katô óggét na gimun sako tingód ka ranu din. Ídugé sikandin igranu tingód ka kamatayan katô batà din.

³⁵ Ilimud tô langun gabatà din ébô dì maranu si Jacob, asal igéllé sikandin, na mà din, “Inalayunna ágranu tingód katô kamatayan katô batà ku sippang ka kumita a kandin tun ta góddóan ka mga manubù na inaté.”

Purisu inalayun ágsággó si Jacob tingód katô batà din na si Jose.

³⁶ Asal si Jose dutun dán ta Ehipto, su igpid katô mga Midianhon, asta igbarigýà dan sikandin. Igbálí i Potifar na sábbad opisyales katô hari ka Ehipto, su si Potifar tô kapitan katô mga sundalo din.

ⁱ 37:25 37:25 Bawi na mammut, ó salong ug mga pahumot.

38

Si Juda asta si Tamar

¹ Na, duwán álló na igtanan si Juda katô mga kataladi din, asta igóddô sikandin madani tun ki Hiras na taga Adulam.

² Duwán bayi na igkita i Juda na Canaanhon na batà i Suas, asta igkalyagan i Juda sikandin.

³ Igmabáddás tô sawa i Juda, duwán batà mama na ipamasusu, asta igngadanan i Juda ki Er.

⁴ Igmabáddás puman tô sawa din, duwán batà mama na ipamasusu, asta igngadanan katô innà din ki Onan.

⁵ Duwán puman batà mama na ipamasusu, asta igngadanan katô innà din ki Selas. Dutun dan ta Sesib tô kapamasusu ki Selas.

⁶ Na, tô igdakál dán tô tambang kaké batà i Juda na si Er, igaikalyag din katô daraga na si Tamar.

⁷ Madat tô áglumun i Er, asta dì ágkadawayan tô Áglangngagán tingód kandin. Purisu igmatayan katô Áglangngagán.

⁸ Na, igkagi si Juda tun ki Onan, na mà din, "Kailangan lumayuk ka katô ipag nu na balu ébô matuman tô ágkémun ta tingód ka kataladi katô mama na inaté na ándà pa batà din, ébô mému batà katô inaté."

⁹ Asal isóddoran i Onan na tô batà na pamasusun katô ipag din dì mému na kandin batà, su imun yan batà katô kaké din na inaté. Purisu atin áglayuk sikandin katô ipag din na balu, inalayun din ágpaluwaán tô bánni din ébô ándà rubbad katô kaké din na inaté.

¹⁰ Asal dì ágkadawayan tô Áglangngagán tingód katô iglumu i Onan. Purisu igmatayan pagsik ka Manama sikandin.

¹¹ Na, igkagi si Juda tun ta ikóddô kandin na si Tamar, na mà din, "Ulì kad, asta óddô ka tun ta balé katô ámmà nu róggun ándà pa duma nu sippang ka dumakál tô adi batà ku na si Selas."

Tô gó é igkagi i Juda, su imáddangan sikandin agó maté si Selas iring katô mga kataladi din kaké. Purisu iguli si Tamar tun ta balé katô ámmà din.

¹² Na, tô idugé dán, inaté tô sawa i Juda na batà bayi i Suas. Pángnga katô mga álló ka karanu i Juda, igaadun sikandin tun ta lunsud ka Timna su paburuwan din tô mga karnero. Igpatakkássé si Juda asta tô rarak din na si Hiras na taga Adulam.

¹³ Na, igulitan si Tamar na igaadun tô ugang din tun ta Timna ébô paburuwan tô mga karnero.

¹⁴ Purisu iglusut din tô umpak na gumpakán ka bayi balu, asta igumpak sikandin ka sábbad klasi. Igtambunan din tô báttuk din ébô di sikandin kilalan. Igaadun sikandin tun ta dalan madani tun ta lunsud ka Enaim, asta igunsad sikandin tun ta ligad ka dalan, su tô gó é gukitanan ka mga manubù na ágsadun tun ta Timna. Agad igdakál dán si Selas, asal ándà dan pa pagkalyagi.

¹⁵ Na, tô igkita si Juda ki Tamar, kékman din ka madat bayi, su igtambunan i Tamar tô báttuk din.

¹⁶ Ándà din kilalayi tô ikóddô kandin. Purisu igpadani si Juda tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, "Atin ka mému, lumayukka áknikó."

Iginsà si Tamar, na mà din, "Atin ka lumayuk ka kanak, ándin tô bayad nu?"

¹⁷ Igtaba si Juda, na mà din, "Papiddán ku áknikó tô nati ka kambing tikud tun ta mga mannanap ku."

Igkagi si Tamar, na mà din, "Duwán tananan nu kanak sippang ka papiddán nu tô kambing?"

¹⁸ Iginsà si Juda, na mà din, "Ándin tô tananan ku áknikó?"

Igtaba si Tamar, na mà din, "Tô paningsing nu na silyo apil tô tali din, asta tô tukád nu."

Purisu tô gó é igaibággi i Juda ki Tamar. Igpaleyuké dan asta igmabáddás si Tamar.

¹⁹ Igulì si Tamar, asta igiwà din tô pagtambun din ka báttuk, asta igumpak puman sikandin ka umpak ka balu.

²⁰ Na, igaugù i Juda tô rarak din na si Hiras ébô piddán tô kambing tun ta bayi, asta kangén din tô igtananan din kandin. Asal ándà din kitayi tô bayi.

²¹ Iginsà si Hiras katô mga manubù na igóddô tun ta Enaim, na mà din, "Ánda tô madat bayi na igunsad géna tun ta ligad ka dalan?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Ándà palang madat bayi dini."

²² Purisu iglónód si Hiras tun ki Juda, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ándà ku kitayi tô bayi. Igkagiyanna katô mga manubù dutun na ándà palang madat bayi dutun."

²³ Igkagi si Juda, na mà din, “Tógón din. Kandin dán tō igtananan ku ébô dì kid kayyaan. Bággayan ku pád sikandin ka kambing, asal ándà nu sikandin kitayi.”

²⁴ Na, pángnga katô tallu bulan, igulitan si Juda, “Iring na madat bayi tō ikóddô áknikó na si Tamar, su igmabáddás dán sikandin.”

Purisu igkagi si Juda, na mà din, “Pid yu sikandin, asta góbbó yu ébô maté!”

²⁵ Tō igkangé dan si Tamar, duwán manubù na igaipapid din ébô kumagi katô ugang din, na mà din, “Igmabáddássa ukit katô tigatun kani paningsna silyo apil tō tali din, asta kani tukád. Ikasóddór ka basi ka sadan tō tigatun kani.”

²⁶ Igkilala i Juda, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tuu madat tō iglumu ku tandingán katô iglumu din, su ándà ku sikandin pakalyagi katô batà ku na si Selas.”

Ándà puman layuk si Juda ki Tamar.

²⁷ Na, tō igdunggù tō álló ka kapamasusu i Tamar, isóddóran din na dáppi tō pamasusun din.

²⁸ Róggun katô kapamasusu din, igluwà tō bállad katô sábbad batà. Igbagkássan katô taraawat tō bállad din ka sinulid na tuu mallutù, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tō una iglássut!”

²⁹ Asal igpalónód katô batà tō bállad din tun dalám, asta tō dáppi din baling tō una iglássut. Purisu igkagi tō taraawat tun ta batà, na mà din, “Magani ka iglássut!” Purisu igngadanan sikandin ki Fares.j

³⁰ Ipamasusu pagsik tō dáppi din na igbagkássan tō bállad din ka sinulid na tuu mallutù. Igngadanan sikandin ki Seras.k

39

Si Jose asta sawa i Potifar

¹ Na, si Jose igaipid katô mga rubbad i Ismael tun ta Ehipto. Igbarigýà dan sikandin tun ki Potifar. Si Potifar tō sábbad opisyales katô hari ka Ehipto, asta sikandin tō kapitan ka mga sundalo katô hari.

² Igtabangan katô Áglangngagán si Jose. Purisu madigár tō langun na áglumun din. Igóddô si Jose tun ta balé katô amo din na taga Ehipto.

³ Igkita i Potifar na igtabangan katô Áglangngagán si Jose, asta tingód katô tabang katô Áglangngagán, madigár tō langun na áglumun din.

⁴ Idawayan si Potifar tingód ki Jose na ágsuguánnán din. Purisu igimu din si Jose na tarapid katô langun manubù tun ta balé din asta langun katô kaduwánnan din.

⁵ Purisu tingód ki Jose, igtabangan katô Áglangngagán si Potifar, asta dakál tō igaipulus din, agad tun ta balé din asta tun ta mga kinamat din.

⁶ Igsarig i Potifar tō langun katô kaduwánnan din ki Jose, su róggun igaipid si Jose, ándà ássa ágpanámdámmán i Potifar, kannà tō dák ágkakan din.

Na, madigár tō bónnóng i Jose, asta mabákkár tō lawa din.

⁷ Duwán álló na idigárran tō sawa i Potifar ki Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Layuk ka kanan.”

⁸ Asal igéllié si Jose, asta igtaba sikandin, na mà din, “Ándà dán ássa ágpanámdámmán katô amo ku, su sakán é ágsarigan din. Igsarig din kanak tō langun katô kaduwánnan din.

⁹ Magunawa tō kallayat ku katô kallayat din dini ta balé din. Igsarig din gó tō langun kanak, asal sikuna dák na sawa din tō ándà din sarigi kanak. Purisu dí mému lumumuwa ka madat íring katô kakalyag nu. Dí mému lumumuwa katô salà tun ta saruhan ka Manama.”

¹⁰ Na, kada álló ginggat sikandin ki Jose ébô lumayuk kandin, asal ándà paminág si Jose katô kagi din.

¹¹ Na, sábbad álló, igahu si Jose tun ta balé, su duwán lumun din. Ándà ássa ágsuguánnán tun dalám ka balé.

¹² Purisu igawidan katô bayi tō umpak i Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Layuk ka kanak.”

Igsékóti si Jose igluwà tikud tun ta balé, asta igpalaguy sikandin, asal itananan din tō umpak na igawidan katô bayi.

¹³ Tō igkita katô sawa i Potifar na itananan i Jose tō umpak din asta igpalaguy sikandin tikud tun ta balé,

¹⁴ igtawar din tō ássa mga ágsuguánnán, asta igkagi sikandin, na mà din, “Na, igaipid katô duma ku dini tō Hebreo ébô mággé ka karryá áknita. Igahu géna sikandin tun ta kuwarto ku ébô mamókkós pád kanak, asal igpagayissa.

j 38:29 38:29 Tō kóbadan katô ngadan Fares, “magani iglássut.” k 38:30 38:30 Tō kóbadan katô ngadan Seras, “tuu mallutù.”

¹⁵ Tô igpagayissa, itananan din tō umpak din dini kanak, igluwà sikandin tikud tun ta balé, asta igpalaguy."

¹⁶ Na, igtgù katô bayi tō umpak i Jose sippang ka igulì tō duma din.

¹⁷ Tô igulì dán si Potifar, magunawa tō igulit katô bayi, na mà din, "Tô Hebreo állang na ippid nu dini igahu géna kannun ta kuwarto ku ébô mamókkós pád kanak.

¹⁸ Asal tō igpagayissa, itananan din tō umpak din dini kanak, igluwà sikandin tikud tun ta balé, asta igpalaguy."

¹⁹ Na, tō igdinág tō amo i Jose katô igulit katô sawa din na madat tō iglumu i Jose, isókó sikandin.

²⁰ Igpammát din si Jose, asta igpapriso din tun ta prisowan ka mga manubù na ágsupakan ka hari ka Ehipto.

²¹ Asal igtabangan katô Áglangngagán si Jose, asta inalayun ágginawa tō Áglangngagán kandin. Idayawan tō taradóppón katô prisowan tingód ki Jose,

²² asta ígimu din si Jose na tarapid katô langun manubù na igpriso. Si Jose tō ágsugù ka ándin tō áglumun tun dalám ka prisowan.

²³ Ándà ássa ágpanádmámmán katô taradóppón ka prisowan tingód katô áglumun i Jose, su igtabangan katô Áglangngagán si Jose. Purisu madigár tō langun katô áglumun din.

40

Tagénáp katô duwa mga manubù na igpriso

¹ Na, duwán tarapid ka bino para katô hari ka Ehipto, asta duwán taraimu ka pan para katô hari. Duwán sábbad álló iglumu dan ka madat katô hari.

² Isókó tō hari kandan.

³ Purisu igpapriso din sikandan tun ta balé i Potifar na kapitan ka mga sundalo katô hari. Tō gó é igprisowan ki Jose.

⁴ Igímu katô kapitan si Jose na tarabanté katô duwa manubù, asta idugé dan igpriso.

⁵ Duwán sábbad dukilám na igtagénáp tō tarapid ka bino asta tō taraimu ka pan. Ánnà magunawa tō tagénáp dan, asta ánnà magunawa tō kóbadan katô tagénáp dan.

⁶ Tō sállám dán, igsadun si Jose tun kandan, asta igkita din na ágkasasó dan.

⁷ Purisu iginsà si Jose, na mà din, "Manan ka ágkasasó kó?"

⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, "Igtagénáp ké, asta ándà manubù na makólit áknami ka ándin tō kóbadan."

Ikgagi si Jose, na mà din, "Manama tō ágbaggé ka kakatigan tun ta manubù ébô makólit katô kóbadan ka tagénáp. Ulit yu kanak tō tagénáp yu."

⁹ Purisu igulit tō tarapid ka bino tingód katô tagénáp din, na mà din, "Tô igtagénáppa, igkita ku tō butbut ka paras na

¹⁰ duwán tállu panga. Igdaun, igsábbung, igbuuy, asta ilutuan tō buuy.

¹¹ Igawidda katô kopa katô hari. Purisu igudù ku tō buuy ka paras, igkámmás ku tun ta kopa, asta ippid ku tun ta hari."

¹² Ikgagi si Jose, na mà din, "Ni gó tō kóbadan katô tagénáp nu. Tô tállu séngê, tō gó é tállu álló.

¹³ Tállu álló tikud áknganni, paluwaán ka katô hari tikud dini ta prisowan, asta palónódán ka puman ikandin tun ta taganà lumu nu. Mid ka puman ka bino para kandin, iring katô taganà lumu nu.

¹⁴ Atin ka madigár dán tō kóddó nu, sampáttta. Uliti nu tō hari tingód kanak ébô makaluwà a tikud dini ta prisowan,

¹⁵ su igpiritta ippid tikud tun ta madiyù banuwa dé na mga Hebreo. Agad ándà palang madat na iglumu ku, asal igpaprisowa dini ta Ehipto."

¹⁶ Na, tō ikasóddór dán tō taraimu ka pan para katô hari na madigár tō kóbadan katô tagénáp katô tarapid ka bino, igkagi sikandin ki Jose, na mà din, "Duwán pagsik tagénáp ku. Duwán tállu digu na ipánnù ka pan na igsudu ku.

¹⁷ Tô ikabówwó digu duwán marapung klasi ka pan na ágpiddán ku tun ta hari, asal igkan katô mga manuk ta kayun."

¹⁸ Na, igkagi si Jose, na mà din, "Ni gó tō kóbadan katô tagénáp nu. Tô tállu digu, tō gó é tállu álló.

¹⁹ Tállu álló tikud áknganni, paluwaán ka katô hari tikud dini ta prisowan, asta patampáddán din tō alig nu! Pabitinán tō lawa nu tun ta kayu, asta tō ákkud nu kannán ka mga manuk ta kayun."

²⁰ Na, ituman gó tō igkagi i Jose kandan, su pángnga katô tállu álló, igimu tō hari ka dakál kalimudan, su tō gó é álló din, asta iglimud din tō langun opisyales. Igpaluwà din tikud tun

ta prisowan tō tarapid ka bino asta tō taraimu ka pan. Igpapid din sikandan tun ta tubang katō mga opisyales na ilimud.

²¹Tō tarapid ka bino, tō gó é igaipalónód katō harì tun ta taganà lumu din, asta sikandin tō igpid puman ka bino para kandin.

²²Asal tō taraimu ka pan, tō gó é igaipamatayan katō harì. Ituman tō langun katō igkagi i Jose kandan.

²³Asal ándà ikasampát tō tarapid ka bino tingód ki Jose. Ilingawan din sikandin.

41

Tagénáp katō harì

¹Na, tō iglabé dán tō duwa ámmé, igttagénáp tō harì ka Ehipto. Igtindág sikandin tun ta ligad katō Wayig ka Nilo.

²Tigkô dák igkita din tō pittu baka na tuu malambù asta madigár tō bónnóng. Igláttó tō mga baka tikud tun ta wayig, asta igsabsab ka sigbát tun ta ligad katō wayig.

³Tigkô dák igkita din tō ássa pittu baka na igláttó tikud tun ta wayig, asal tuu magasà asta madat tō bónnóng. Igsadun tō mga baka tun ta ássa pittu baka na igtindág tun ta ligad katō wayig.

⁴Igkan katō mga magasà baka tō mga malambù baka. Pángnga igttagénáp tō harì, ikannó sikandin.

⁵Na, igtudug puman tō harì ka Ehipto, asta igttagénáp puman sikandin. Igkita din tō sábbad lábbut ka trigo na duwán pittu kanguy na tuu malambù asta madigár tō bónnóng.

⁶Igtubù tō ássa pittu kanguy na madat asta igkipás guné katō ménit karamag tikud tun ta silatan.

⁷Igkan katō mga kipás kanguy tō mga malambù kanguy. Pángnga igttagénáp tō harì, ikannó sikandin asta ikasóddór sikandin na tagénáp din dák.

⁸Tō sállám dán, isasó tō harì. Purisu igaipakangé din tō langun tarasalamangka asta tō duma mga katig manubù tun ta Ehipto. Igulit tō harì kandan tingód katō tagénáp din, asal ándà palang manubù na ikólit kandin ka ándin tō kóbadan.

⁹Na, igkagi tō tarapid ka bino katō harì, na mà din, "Sir, kailangan mulitta nigó tingód katō madat na ilumu ku.

¹⁰Dángngan tō isókówanne ikuna, isókówan nu tō taraimu ka pan para áknikó. Igpapriso ké ikuna tun ta balé katō kapitan ka mga sundalo nu.

¹¹Duwán sábbad dukilám na igttagénáp ké, asal ánnà magunawa tō kóbadan katō tagénáp dé.

¹²Tun ta prisowan, duwán sábbad Hebreo na mallaki asta álland katō kapitan ka mga sundalo nu. Igulit ké kandin tingód katō tagénáp dé, asta igulit din áknami tō kóbadan.

¹³Ituman tō langun ka igkagi din, su igaipalónódda puman ikuna tun ta taganà lumu ku, asta igaipamatayan nu tō taraimu ka pan."

¹⁴Purisu igaipakangé katō harì si Jose, asta sékót igaipaluwà si Jose tikud tun ta prisowan. Igpaburu sikandin, igilis, asta igsadun tun ta harì.

¹⁵Igkagi tō harì ki Jose, na mà din, "Igttagénáppa, asta ándà manubù na ikólit kanak ka ándin tō kóbadan. Igulitanna na katig ka gubad ka tagénáp ka ultán áknikó."

¹⁶Igtaba si Jose, na mà din, "Sir, ánnà tikud tun kanak tō kakatigan, asal Manama dák tō pasóddór áknikó katō madigár kóbadan katō tagénáp nu."

¹⁷Igkagi tō harì, na mà din, "Tun ta tagénáp ku, igtindágga tun ta ligad katō Wayig ka Nilo.

¹⁸Tigkô dák igkita ku tō pittu baka na tuu malambù asta madigár tō bónnóng. Igláttó tō mga baka tikud tun ta wayig, asta igsabsab dan ka sigbát tun ta ligad katō wayig.

¹⁹Tigkô dák igkita ku tō ássa pittu baka na igláttó tikud tun ta wayig, asal tuu magasà asta madat tō bónnóng. Ándà palang baka na igkita ku dini ta Ehipto na tuu gó magasà ka tandingán kani mga baka.

²⁰Na, igkan katō mga magasà baka tō mga malambù baka.

²¹Agad igkan katō mga magasà tō mga malambù, asal iring na ándà palang igkan, su tuu gó magasà tō mga baka. Pángnga igttagénáppa, ikannówa.

²²"Na, igttagénáppa puman, asta igkita ku tō sábbad lábbut ka trigo na duwán pittu kanguy na tuu malambù, asta madigár tō bónnóng.

²³Igtubù pagsik tō ássa pittu kanguy na madat asta igkipás katō ménit karamag tikud tun ta silatan.

²⁴Igkan katō mga kipás kanguy tō mga malambù kanguy. Na, tō gó é tagénáp na igulit ku katō mga tarasalamangka, asal ándà palang manubù na ikólit kanak ka ándin tō kóbadan."

²⁵Igkagi si Jose, na mà din, "Sir, sábbad dák tō kóbadan katō duwa tagénáp nu. Igpasóddór katō Manama áknikó tingód katō lumun din."

²⁶ Tô pittu baka na malambù, asta tô pittu kanguy ka trigo na malambù, tô gó é pittu ámmé. Sábbad dád tô kóbadan katô duwa tagénáp nu.

²⁷ Tô pittu magasà baka, asta tô pittu kanguy na igkipás katô ménit karamag tikud tun ta silatan, tô gó é pittu ámmé na ballus.

²⁸ Bánmal tô igkagi ku géna. Igpasóddór ka Manama áknikó tingód katô lumun din.

²⁹ Dalám ka pittu ámmé, tuu dakál tô káttun dini ta kaluwagan ka Ehipto.

³⁰ Asal pángnga katô pittu ámmé na madigár, dumunggù tô pittu ámmé na ballus, asta tô gó é makadadat kani langun dini ta Ehipto. Purisu kalingawan tô pittu ámmé na duwán dakál igkáttu.

³¹ Kalingawan gó tô madigár mga ámmé tingód katô kadattan ka ballus na dumunggù.

³² Makaduwa ka igtágénáp ébô kasóddóran nu na tô gó é lumun katô Manama, asta tumanán din ka dì madugé.”

³³ Igkagi si Jose, na mà din, “Na, sir, madigár ka salinán nu tô sábbad manubù na duwán kakatigan, asta imun nu sikandin ágsarigan ka langun dini ta Ehipto.

³⁴ Madigár ka salinán nu tô duma mga opisyales tun ta tagsábbad-sábbad lunsud ébô limudán dan tô ikalima kináttawan katô madigár trigo dalám ka pittu ámmé na duwán dakál káttun.

³⁵ Kailangan limudán dan tô trigo dalám ka mga ámmé na duwán dakál káttun ébô taguán tun ta tagsábbad-sábbad lunsud, asta tómmóngan dan.

³⁶ Tô taguán, tô gó é kannán katô mga manubù ka dumunggù tô pittu ámmé na ballus dini ta Ehipto, ébô dì maté tô mga manubù.”

Inému si Jose gobernador

³⁷ Na, idayawan tô hari asta tô duma mga opisyales tingód katô igkagi i Jose.

³⁸ Igkagi tô hari kandan, na mà din, “Ándà duma manubù na kitánan ta na tuu pa madigár ka tandingán ki Jose, su ágdumaan sikandin ka Manama.”

³⁹ Purisu igkagi tô hari ki Jose, na mà din, “Su sikuna tô igpasóddór ka Manama katô langun, ándà palang manubù na katig pa ka tandingán áknikó.”

⁴⁰ Imun ku sikuna na mallayat tun ta gobyerno. Agad ándin tô sugù nu, tô gó é kailangan bánnalán katô langun manubù. Sakán dád tô mallayat pa áknikó, su sakán tô hari.”

⁴¹ Igkagi tô hari ki Jose, na mà din, “Imun ku sikuna gobernador dini ta kaluwagan ka banuwa ka Ehipto.”

⁴² Purisu iglusut katô hari tô paningsing din na pató katô pagpangulu din, asta igbággé din ki Jose. Igpómpak din si Jose katô mapputí óggét na tuu dakál é lagà, asta igpasalagbat din si Jose ka bulawan.

⁴³ Igpasaké din si Jose tun ta ikaduwa kalesa din, asta duwán mga manubù na igpóna din ki Jose ébô tumawar dan, na mà dan, “Lingkóod kó!”

Tô gó inému si Jose gobernador tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁴⁴ Igkagi pagsik tô hari ki Jose, na mà din, “Agad sakán tô hari, ándà gó mému lumun dini ta kaluwagan ka Ehipto ka dì mukit áknikó.”

⁴⁵ Igbullasan katô hari tô ngadan i Jose, su igngadianan din si Jose ki Sapanat Panea. Igpakalyag din si Jose ki Asenat na batà i Potiferas. Si Potiferas tô tarapid katô mga manubù na ágpangadap ka álló tun ta lunsud ka On. Purisu inému si Jose na ágpangulun tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁴⁶ Tô inému dán si Jose na opisyales katô hari ka Ehipto, tállu pulù (30) tô idad din. Igpánó si Jose tikud tun ta balé katô hari, asta igtalap sikandin tun ta langun lunsud tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁴⁷ Dalám katô pittu ámmé na madigár, dakál tô kináttawan.

⁴⁸ Igpalimud i Jose tô ikalima kináttawan ka trigo, asta igpatagù din tun ta mga lunsud. Duwán igtágù tun ta tagsábbad-sábbad lunsud tikud tun ta mga kinamát na madani.

⁴⁹ Tô kádakállan katô trigo na igtágù íring na karapungan katô mga baklayan tun ta dagat, su tuu dakál. Purisu igpasódô i Jose tô kényap ka pira tô kádakállan katô trigo, su tuu dakál.

⁵⁰ Tô ándà pa dunggù tô ballus, duwa é gabatâ i Jose gamama na ipamasusu i Asenat na batâ i Potiferas.

⁵¹ Igngadianan din tô kaké ki Manases^l su igkagi si Jose, na mà din, “Igtabanganna katô Manama. Purisu ilingawan kud tô langun kahirapan na inókitan ku tun ta góddóan katô ámmà ku asta mga kataladi ku.”

⁵² Igngadianan din tô adi ki Efraim,^m su igkagi si Jose, na mà din, “Igtabanganna katô Manama. Purisu tuuwa igbuuy nit banuwa na ihirapan ku.”

⁵³ Na, iglabé tô pittu ámmé na dakál tô kináttawan katô mga taga Ehipto,

^l 41:51 41:51 Tô kóbadan katô ngadan Manases, “ilingawan.” ^m 41:52 41:52 Tô kóbadan katô ngadan Efraim, “igbuuy.”

⁵⁴ asta igdunggù tō pittu ámmé na ballus, iring katô taganà igkagi i Jose. Iballusan tō mga manubù tun ta langun banuwa, asal duwán trigo na itagù tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁵⁵ Tō ighballus dán tō mga taga Ehipto, igpamuyù dan ka trigo tun ta hari. Igkagi sikandin, na mà din, “Sadun kó tun ki Jose, asta tuman kó katô kagin din ákniyu.”

⁵⁶ Igtuu tō ballus. Purisu igpapokéan i Jose tō langun balé na igtuguán katô trigo, asta igpabarigyà din tun ta mga taga Ehipto, su dakál tō ballus tun ta Ehipto.

⁵⁷ Marapung pagsik tō mga manubù na igsadun tun ta Ehipto tikud tun ta ássa mga banuwa ébô málli dan ka trigo tun ki Jose, su dakál tō ballus tun ta kaluwagan ka banuwa.

42

Igsadun tō mga kataladi i Jose tun ta Ehipto

¹ Na, tō ikasóddor si Jacob na duwán trigo tun ta Ehipto, igkagi sikandin tun ta mga gabatà din, na mà din, “Manan ka góddô-óddô kó dád?”

² Duwán kun trigo tun ta Ehipto. Purisu sadun kó, asta bálli kó ébô dì ki maté kani ballus.”

³ Purisu igpanó tō sapulù kataladi kaké i Jose, asta igsadun dan tun ta Ehipto ébô málli ka trigo.

⁴ Asal tō bánnal kataladi i Jose na si Benjamin, ándà din patákkassi, su ágkamáddangan si Jacob agó duwán madat na makadunggù ki Benjamin.

⁵ Purisu igsadun tō mga gabatà i Jacob tun ta Ehipto, asta tō duma mga manubù na igpamasak ka trigo, su iballusan tō mga Canaanhon.

⁶ Na, si Jose tō gobernador tun ta Ehipto, asta sikandin tō ágbarigyà ka trigo tun ta langun manubù. Purisu tō igdunggù tō mga kataladi i Jose tun ta Ehipto, igpadani dan tun kandin, asta iglingkóod dan sippang ka ikadunggù tō ulu dan tun ta taná.

⁷ Tō igkagi i Jose tō mga kataladi din, igkilala din sikandan, asal mà kagi ándà kilala. Igkagi si Jose ka mabákkár, na mà din, “Ánda é igtikudan yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Igtikud ké tun ta Canaan ébô málli ké ka trigo.”

⁸ Agad igkilala i Jose tō mga kataladi din, asal ándà dan kilalayi na sikandin tō kataladi dan adi.

⁹ Isampáttan i Jose tō tagénáp din dángngan tingód kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Madat kó mga manubù! Igsadun kó dini ébô mahà kó katô kalómétan dé ébô makapanalu kó áknami.”

¹⁰ Igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, ánnà bánnal. Igsadun ké dini ébô málli ké ka trigo.

¹¹ Mataladi tō langun dé. Tuu ké matalláng. Ándà ké sadun dini ébô mahà katô kalómétan yu.”

¹² Igkagi si Jose, na mà din, “Bulalón kó! Igsadun kó dini ébô mahà katô kalómétan dé ébô makapanalu kó áknami.”

¹³ Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, sapulù duwa tō langun dé na mataladi, asta sábbad dád tō ámmà dé na góddô tun ta Canaan. Inaté tō sábbad kataladi dé, asta igpatanan tō tambang adi dé tun ta ámmà dé.”

¹⁴ Asal igkagi si Jose, na mà din, “Bánnal tō igkagi ku géna. Igsadun kó dini ébô mahà kó katô kalómétan dé.

¹⁵ Na, duwán lumun ku ébô kasóddoran ku ka bánnal tō igkagi yu. Ukit katô ngadan ka hari, kagin ku na dì kó makapanó tikud dini sippang ka makasadun dini tō adi yu.

¹⁶ Pólíán ku tō sábbad ákniyu ébô mangé kandin, asal paprison ku tō siyó sippang ka kasóddoran ku ka bánnal tō igkagi yu. Atin ka ánnà bánnal tō igkagi yu, kasóddoran ku na igsadun kó dini ébô mahà kó katô kalómétan dé.”

¹⁷ Purisu igpapiro din sikandan ka tallú álló.

¹⁸ Na, tō itálluwan dán, igkagi si Jose tun ta mga kataladi din, na mà din, “Atin ka mánnal kó kanak, di kó matayan, su ágrespetowan ku tō Manama.

¹⁹ Atin ka matalláng kó, sábbad dád ákniyu tō paprison ku, asta makólì tō mga duma ébô mid ka trigo tun ta mga pamilya yu na ággaballusan.

²⁰ Asal kailangan piddán yu dini kanak tō tambang adi yu ébô kasóddoran ku na bánnal tō igkagi yu, asta dì kó matayan.”

Na, ignunug dan ki Jose.

²¹ Igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Igdungguan kid kani kadattan tingód katô madat na iglumu ta katô kataladi ta dángngan. Tō igrangin sikandin áknita, agad igkita ta tō ranu din, asal ándà ta sikandin paminággi. Purisu igdungguan ki kani kadattan.”

²² Igkagi si Ruben, na mà din, “Igkagiya ákniyu na dì mému dadattan yu sikandin, asal ándà kó paminág kanak. Purisu igsulian kid tingód katô kamatayan din.”

²³ Agad ikagpáttu si Jose katô langun na igkagi dan, asal ándà dan kasóddori, su tō igtóngkó dan kandin, duwán tarasugpat na gubad katô kagi dan na Hebreo tun ki Jose.

²⁴ Na, igtanan si Jose kandan dógó su igsággó sikandin. Tô iglónód sikandin tun kandan, igsalin din si Simeon, asta igpabagkás din sikandin tun ta tubang dan.

Iguli tō mga kataladi i Jose

²⁵ Na, igsugù i Jose tō ágsuguánnán din ébô ipánnuán ka trigo tō sako katô mga kataladi din, asta ulián din tō bayad dan tun dalám ka mga sako dan. Igpabággéyan din sikandan ka makan dan róggun ágpanó dan. Tô gó é iglumu i Jose kandan.

²⁶ Na, igruran tō mga kataladi i Jose katô mga sako ka trigo tun ta mga mannanap dan na asno, asta igpanó dan.

²⁷ Tô duklám dán, igádding dan ébô dumágga. Igukar tō sábbad kandan katô sako din ébô pakannán tō asno din. Igkita din tun dalám katô sako tō salapì na bayad din ka trigo.

²⁸ Purisu igtawar din tō mga kataladi din, na mà din, “Dini dalám kani sako tō salapì ku! Igluli kanné kanak.”

Purisu tuu dan imáddangan, asta igpénсаé dan, na mà dan, “Ándin ni iglumu ka Manama áknita?”

²⁹ Tô igdunggù dan dán tun ta Canaan, igulit dan katô ámmà tō langun.

³⁰ Igkagi sikandan, na mà dan, “Igsawé tō gobernador ka Ehipto áknami, asta igkagi sikandin na igsadun ké ébô mahà ké katô kalómétan dan asta makapanalu ké kandan.

³¹ Igtaba ké na ánnà bánnal, su matalláng ké.

³² Igulit ké kandin na sapulù duwa tō langun dé na mga mataladi na gamama, asta sábbad däd tō ámmà dé. Må dé inaté tō sábbad kataladi dé, asta igpatanan tō tambang adi dé tun ta ámmà dé tun ta Canaan.

³³ Asal igkagi tō gobernador tun áknami, ‘Ni gó tō lumun ku ébô kasóddóran ku ka matalláng kó. Sábbad ákniyu tō paprison ku dini róggun muli tō mga duma ébô mid ka trigo tun ta mga pamilya yu na ágkaballusan.

³⁴ Atin ka piddán yu dini kanak tō tambang adi yu, kasóddóran ku na ánnà kó madat mga manubù, asal matalláng kó. Paluwaán ku tō kataladi yu, asta mému kó málli dini ta Ehipto.’”

³⁵ Na, tō igukar dan katô mga sako dan, igkita katô tagsábbad-sábbad kandan tō salapì na bayad dan katô trigo. Tô igkita dan dán katô salapì, imáddangan tō langun dan asta si Jacob.

³⁶ Igkagi si Jacob, na mà din, “Ukit ákniyu, mandà tō langun gabatà ku. Ándà dán si Jose, ándà dán si Simeon, asta kakalyag yu na mandà si Benjamin dini kanak. Tuuwa igdungguan ka kahirapan.”

³⁷ Igkagi si Ruben tun ta ámmà din, na mà din, “Sarig nu si Benjamin kanak, asta ulián ku sikandin dini áknikó. Atin ka dì ku sikandin móli dini áknikó, matayi nu tō duwa gabatà ku gamama.”

³⁸ Asal igkagi si Jacob, na mà din, “Dì mému tumákkás si Benjamin ákniyu, su inaté dán tō kaké din na si Jose, asta si Benjamin däd tō isamà. Tuuwad tugál. Mamánuwa ka kadungguan sikandin ka madat tun ta dalan? Atin ka maté sikandin, matéya tingód katô ranu ku kandin.”

43

Iglónód tō mga kataladi i Jose na igtákkás si Benjamin

¹ Na, igtuu pa tō ballus tun ta Canaan.

² Tô inémmát dán tō trigo na igmangé dan tun ta Ehipto, igkagi si Jacob tun ta mga gabatà din, na mà din, “Lónód kó tun ta Ehipto, asta bálli kó ka délák däd trigo para áknita.”

³ Asal igtaba si Juda, na mà din, “Igkagi tō manubù na dì ké makalónód tun kandin ka dì mákkás tō tambang adi dé.

⁴ Atin ka patákkássán nu si Benjamin, lumónód ké ébô málli ké ka trigo para áknikó.

⁵ Asal ka dì nu patákkássán, dì ké lumónód, su igkagi tō manubù na atin ka dì mákkás tō tambang adi dé, dì ké makalónód tun kandin.”

⁶ Igkagi si Jacob na duwán ássa ngadan din si Israel, na mà din, “Manan ka iglumu kó kanak ka madat ukit ka kólit yu katô manubù na duwán pa kataladi yu?”

⁷ Igtaba sikandan, na mà dan, “Marag sikandin ginsà tingód áknita asta tingód ka pamilya ta. Iginsà sikandin, ‘Ándà pa kamaté tō ámmà yu? Duwán pa duma kataladi yu?’ Purisu igtaba ké katô mga insà din. Ándà ké panámdám na piritán ké ikandin na piddán tō kataladi dé tun kandin.”

⁸ Igkagi si Juda tun ta ámmà din, na mà din, “Sarig nu si Benjamin kanak ébô panó ké agó maté ki langun asta ni mga gabatà ukit kani ballus.

⁹ Tumandò a áknikó na sakán tō tumómmóng kandin ébô ándà makamánnu kandin. Atin ka dì ku sikandin móli dini áknikó, tō gó é salà ku áknikó sippang ka ándà ágtamanán.

¹⁰ Atin ka ándà ké kabaring, ikaduwa kéd pád ikalónód.”

¹¹ Igkagi tō ámmà dan, na mà din, “Atin ka ágkailanganán, ni gó tō lumu yu. Pid yu tō mga madigár buuy tikud dini ébô duwán bággen yu katô gobernador, na délák bawì asta tánnáb, mga anag, mga pamammut, asta mga buuy ka kayu pistasiyo asta almendras.

¹² Pid yu tō duwa luppi ka salapì yu, su kailangan piddán yu puman tō salapì na inóli tun ta mga sako yu, su ilingawan dan basi.

¹³ Pid yu pagsik tō kataladi yu, asta sékót kó lónód.

¹⁴ Mólà pa ka tabangan kó katô Manama ébô kéduwan tō manubù ákniyu, asta pólián din si Benjamin asta si Simeon. Na, tingód kanak, atin ka kamatayanna katô mga gabatâ ku, tógón din.”

¹⁵ Purisu igpid dan tō mga gasa asta tō duwa luppi katô salapì dan, asta igsadun dan tun ta Ehipto na igtákkássan i Benjamin. Tō igdunggù dan dán, igpanayun dan tun ki Jose.

¹⁶ Tō igkita dán si Jose na igtákkás si Benjamin kandan, igkagi sikandin tun ta ágsuguánnán din, na mà din, “Pid nu tō mga manubù tun ta balé ku. Iyó ka ka sábbad baka asta óménge ka ágkakan, su kuman dan duma kanak kani ka malássad álló.”

¹⁷ Igbanal tō ágsuguánnán, asta igpid din tō mga kataladi i Jose tun ta balé din.

¹⁸ Tō ikasóddór dan na balé i Jose tō sadunan dan, imáddangan dan, asta igpatóngkóé sikandin, na mà dan, “Pasadunán ki dutun su tingód katô salapì na inóli tun ta mga sako ta dángangan. Ámmáttán ki, agón tō mga asno ta, asta imun ki na mga állang din.”

¹⁹ Purisu tō igdunggù dan tun ta téte katô balé, igkagi sikandin tun ta ágsuguánnán, na mà dan,

²⁰ “Sir, paminág ka áknami. Igsadun ké dini dángangan ébô málli ké ka trigo.

²¹ Tō igdággà kéd tun ta dalan tō iguli ké, igukar ké katô mga sako dé, asta igkita tō tagsábbad-sábbad áknami katô salapì tun ta bówwó ka trigo tun dalám ka mga sako. Ni tó kadakallan katô salapì na igpid dé puman ébô ulián dé.

²² Igpid dé tō ássa salapì na bayad dé ka trigo. Ándà sóddór dé ka sadan tō igdalám katô salapì tun ta mga sako dé dángangan.”

²³ Igkagi tō ágsuguánnán, na mà din, “Yakó ágkasasó. Yakó ágkamáddangan. Tō Manama na ágpangadápán yu asta ágpangadápán katô ámmà yu, tō gó basí è igdalám ka salapì tun ta mga sako yu. Igtanggap ku tō pagbálli yu dángangan.”

Na, igpid din si Simeon tun kandan.

²⁴ Igpahu din sikandin tun ta balé i Jose, asta igpid din tun kandan tō wayig ébô urasan dan tō mga paa dan. Igpakan din tō mga asno dan.

²⁵ Igukar dan tō mga gasa dan ki Jose ka dumunggù sikandin ka malássad álló, su igulitan dan na kuman dan tun kandin.

²⁶ Tō iguli si Jose, igbágge dan kandin tō mga gasa na igpid dan, asta iglingkóod dan sippang ka ikadunggù tō ulu dan tun ta tanà.

²⁷ Iginsà si Jose kandan tingód katô kóddó dan. Iginsà sikandin, na mà din, “Mabákkár pa tō ámmà yu, tō tugál na igulit yu kanak dángangan? Manté pa sikandin?”

²⁸ Igtaba sikandin, na mà dan, “Sir, manté pô tō ámmà dé, asta mabákkár pa sikandin.”

Na, iglingkóod dan, asta igrespetowan dan sikandin.

²⁹ Tō igkita dán si Jose katô adi din na si Benjamin, igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tō tambang adi yu na igulit yu kanak dángangan?”

Igkagi si Jose tun ki Benjamin, na mà din, “Batà, mólà pa ka kéduwan tō Manama áknikó!”

³⁰ Na, masig dán pád ikasággó si Jose, su ágginaawaan din tō adi din. Purisu sékót sikandin igsadun tun ta kuwarto din, asta igsággó sikandin.

³¹ Tō itagad-tagad dán, igdappug sikandin, asta iglónód tun ta mga kataladi din. Igpasarig din tō ginawaan din, asta igpasánnar sikandin ka ágkakan.

³² Igássá tō ágkannanan dan, su duwán lamisa para ki Jose, asta ássa tō lamisa para katô mga kataladi din. Ássa tō lamisa para katô mga taga Ehipto na igkan tun kandan, su tō mga taga Ehipto dì mému kuman duma katô mga Hebreo, su dì madigár tun kandan.

³³ Igpónsad i Jose tō tagsábbad-sábbad katô kataladi din tun ta tubang din, tikud tun ta kaké sippang tun ta adi. Tō igkita dan tō kapónsad din kandan, igpasállággé dan su isalábbuan dan.

³⁴ Igpabággé i Jose tō ágkakan tikud tun ta lamisa din tun ta mga kataladi din, asal makalima luppi tō ágkakan na igpabággé din tun ki Benjamin. Dakál tō iginám dan, asta idayawan dan.

¹ Na, igkagiyán i Jose tō ágsuguánnán din, na mà din, "Ipánnù nu tō mga sako dan ka trigo sippang ka maggán katō mga asno dan, asta dalám nu tō salapì na bayad dan tun ta sako katō tagsábbad-sábbad kandan.

² Dalám nu tō mapputí bulawan kopa ku tun ta sako katō tambang adi dan, asta tō bayad din ka trigo."

Purisu igbánnal tō ágsuguánnán katō igkagi i Jose.

³ Tō sállám dán, igpanó tō mga kataladi i Jose asta tō mga asno dan.

⁴ Tō ándà dan pa ikapanó ka madyù tikud tun ta lunsud, igkagiyán i Jose tō ágsuguánnán din, na mà din, "Lupug nu sikandin. Atin ka kasabban nu, insá nu, 'Manan ka madat tō iglumu yu katō manubù na iglumu ka madigár ákniyu?'

⁵ Manan ka igtakó yu tō mapputí bulawan kopa katō amo ku? Tō gó é ginámmaman din, asta ággamítan din ka ágsalamangka sikandin. Tuu madat tō iglumu yu."

⁶ Na, tō ikasab dán tō ágsuguánnán, igkagiyán din sikandin katō igkagi i Jose.

⁷ Asal igtaba sikandin, na mà dan, "Sir, manan ka ápgagtám ka áknami? Dì ké gó makalumu iring katō igkagi nu!"

⁸ Agad tō salapì na igkita dé tun ta mga sako dé tun ta Canaan, igull dé áknikó. Purisu manan ka tumakó ké katō bulawan ó mapputí bulawan tikud tun ta balé katō amo nu?

⁹ Sir, atin ka kitanán nu ka sadan tō igtakó kannun áknami, mému matayan nu sikandin, asta sikiná mu mému na mga állang nu."

¹⁰ Igtaba tō ágsuguánnán, na mà din, "Madigár tō igkagi yu, asal tō manubù na igtakó katō kopa, tō dád gó é mému na állang, asta makóli tō mga duma."

¹¹ Purisu sékót dan igpapónág tō mga sako dan, asta igukar dan tō langun.

¹² Tuu igahà katō ágsuguánnán tō sako katō tagsábbad-sábbad kandan tikud tun ta kaké sippang tun ta adi, asta igkita din tō kopa tun ta sako i Benjamin.

¹³ Purisu tō langun dan ighbissé katō umpak dan tingód katō ranu dan. Igruran dan puman tō mga sako tun ta mga asno, asta iglónód dan tun ta lunsud.

¹⁴ Tō igdunggú dán si Juda asta tō mga kataladi din tun ta balé i Jose, dutun pa sikandin. Iglingskóod tō langun dan sippang ka ikadunggú tō ulu dan tun ta tanà.

¹⁵ Igkagi si Jose, na mà din, "Manan ka iglumu kó kani madat? Ándà basí sóddór yu na makémwu makakita katō áglumun yu ukit ka salamangka."

¹⁶ Igtaba si Juda, na mà din, "Sir, ándin basí tō lumen dé? Ándà mataba dé áknikó. Igpasóddór dán ka Manama na ikasalà ké dágngan. Purisu tō langun dé mému na mga állang nu duma katō ikitaan nu katō kopa."

¹⁷ Asal igkagi si Jose, na mà din, "Dì! Dì mému! Tō manubù dád na ikitaan katō kopa tō mému na állang ku. Asal sikiyu na mga kataladi din, makóli kó tun ta ámmà yu."

¹⁸ Na, igpadani si Juda tun ki Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, "Sir, atin ka mému áknikó, malyagga pád kumagi áknikó. Yaka ágkasókó kanak. Magunawa tō kallayatan katō kamanubuan nu asta tō kallayatan katō hari."

¹⁹ Sir, dágngan iginsà ka áknami ka duwán pa ámmà dé asta mga kataladi dé.

²⁰ Igtaba ké na duwán pa ámmà dé na tugál, asta duwán pa adi dé na ipamasusu tun ta katugállan katō ámmà dé. Sikandin dád tō isamá katō duwa gabatà katō innà dan, su inaté tō kaké din. Tuu ágginawaan sikandin katō ámmà dé.

²¹ Sir, igkagi ka áknami na kailangan piddán dé sikandin dini áknikó ébô kumita ka kandin.

²² Igkagi ké áknikó na dì sikandin pakataanan katō ámmà dé su agó maté tō ámmà dé tingód ka ranu din.

²³ Asal igkagi ka na dì ké makalónód dini áknikó ka dì mákkás tō tambang adi dé.

²⁴ Tō iguli ké tun ta ámmà dé, igulit ké kandin tingód katō igkagi nu áknami.

²⁵ "Na, sábbad álló igkagi tō ámmà dé na kailangan lumónód ké dini ébô málli ka trigo.

²⁶ Asal igkagi ké na dì ké lumónód. Atin ka dì mákkás tō adi dé, dì ké makalónód dini. Asal ka mákkás sikandin, lumónód ké.

²⁷ Na, igkagi tō ámmà dé áknami, na mà din, 'Isóddóran yu na duwa dád tō gabatà ku na ipamasusu katō sawa ku na si Raquel.'

²⁸ Inatayannad katō sábbad. Igmatayan basí sikandin ka magani mannanap ka kabánnássan, asta ándà kud gó kitayi.

²⁹ Purisu atin ka dì mákkás tō adi yu asta maté sikandin, matéya tingód ka ranu ku kandin, su tuuwad tugál.'

³⁰⁻³¹ "Purisu, sir, atin ka dì mákkás tō adi dé ka mulì ké, asta kasóddóran katō ámmà dé na ándà sikandin ikólì, maté sikandin, su tuu din ágginawaan ni batà din. Purisu ukít áknami, maté tō ámmà dé tingód ka ranu din."

³² Sakán tō igtandô katô ámmà ku na bantéyan ku ni adi dé ébô ándà makamánnu kandin. Igkagiya na atin dì ku móli mapid ni adi dé tun kandin, tō gó é salà ku kandin ka ándà ágtamanán.

³³ Purisu, sir, pòddô ka kanak dini áknikó ébô imunna na állang na bullas kandin. Pólî nu sikandin asta tō duma mga kataladi din.

³⁴ Diya muli tun ta ámmà ku ka dì mákkás tō adi dé. Diya malyag kumita katô kadattan na dumunggù tun ta ámmà ku.”

45

Igpakilala si Jose katô mga kataladi din

¹ Na, ándà ikatiis si Jose katô igriyu din tun ta tubang katô mga ágsuguánnán din. Purisu igapéwâ din tō langun dan ébô ándà duma manubù tun dalám ka balé ka kapakilala din katô mga kataladi din.

² Su tuu igsággó si Jose, ikadinág tō mga taga Ehipto tun ta luwà katô balé, asta igulitan tō mga manubù tun ta balé katô hari.

³ Igkagi si Jose tun ta mga kataladi din, na mà din, “Sakán si Jose! Manté pô tō ámmà ta?”

Tō igdinág dán tō mga kataladi din katô kagi din, ándà dan ikataba kandin tingód katô máddang dan.

⁴ Purisu igkagi si Jose, na mà din, “Padani kó dini kanak.”

Tō iga padani dan dán tun kandin, igkagi si Jose, na mà din, “Sakán tō kataladi yu na si Jose na ibgarigiyà yu, asta iga pidda dini ta Ehipto.

⁵ Na, yakó ágkasasó. Yakó ágkaranu tingód katô kabarigiyà yu kanak, su iga póna a katô Manama dini ébô dì kó maté.

⁶ Agad iglabé dán tō duwa ámmé katô ballus, asal lima pa ámmé na ándà káttun tun ta mga kinamát.

⁷ Igpóna a katô Manama dini ébô makatabangnga ákniyu, su kakalyag din na dì kó maté ka ballus ébô manté kó asta tō mga rubbad yu.

⁸ Purisu ánnà sikiyu tō iga pid kanak dini, asal Manama tō iga pid kanak dini. Igimuwá ikandin na mallayat katô mga opisyales katô hari. Sakán tō ágsugù katô langun opisyales katô hari, asta sakán tō pangulu dini ta kaluwagan ka Ehipto.

⁹ “Purisu sékót kód uli tun ta ámmà ta, asta ulit kó kandin, ‘Ni gó tō igkagi katô batà nu na si Jose. Igpapanguluwad ka Manama dini ta kaluwagan ka Ehipto. Sékót kó sadun dini kanak.

¹⁰ Pòddóán ku sikiyu dini ta banuwa ka Gosen ébô madani kó langun dini kanak, agad sikuna, asta tō mga gabatâ nu, tō mga apù nu, tō mga karnero, tō mga kambing, tō mga baka, asta tō langun katô kaduwánnan nu.

¹¹ Atin ka móddô kó dini ta Gosen, dóppónan ku sikiyu. Lima pa ámmé tō ballus, asta dì mému kahirapan ka, tō mga gabatâ nu, asta tō mga mannanap nu.”

¹² Igkagi si Jose, na mà din, “Na, tō langun yu mga kaké ku, asta sikuna Benjamin, ikakilala kólu na bánnal sakán si Jose.

¹³ Ujiti yu tō ámmà ta tingód ka kallayatan katô kamanubuan ku dini ta Ehipto, asta tingód katô langun na igkita yu dini. Purisu sékót kód, asta pid yu sikandin dini.”

¹⁴ Na, igkápkap si Jose katô adi din na si Benjamin, asta iga sággó sikandin. Tō igkápkap si Benjamin ki Jose, iga sággó sikandin.

¹⁵ Igkápkappan i Jose tō tagsábbad-sábbad kandan, igadákkan din sikandan, iga sággó sikandin, asta iga patóngkóe dan.

¹⁶ Tō ikadinág dán tō hari na iga dnunggù tō mga kataladi i Jose, idayawan sikandin asta tō langun opisyales din.

¹⁷ Igkagi tō hari ki Jose, na mà din, “Kagiyi nu tō mga kataladi nu na ruranan tō mga asno dan asta muli dan tun ta Canaan

¹⁸ ébô kangén dan tō ámmà yu asta tō mga pamilya dan, asta lumónód dan dini. Pòddóán ku sikandan tun ta madigár tanà dini ta Ehipto, asta tuu madigár tō makan dan dini.

¹⁹ Bággé nu pagsik kandan tō mga karetón tikud dini ébô duwán sakayan katô mga sawa dan asta mga gabatâ dan. Kailangan pididán dan tō ámmà yu.

²⁰ Kagiyi nu sikandan na kailangan dì dan ágkasasó tingód katô kaduwánnan dan na katananan tun ta Canaan, su bággayan dan katô tuu madigár dini ta banuwa ka Ehipto.”

²¹ Na, ignunug tō mga gabatâ i Jacob. Duwán mga karetón na iga bággé i Jose kandan magunawa katô sugù katô harì kandin, asta duwán iga bággé din kandan na makan dan róggun ágpanó dan.

²² Duwán madigár umpak na iga bággé i Jose katô tagsábbad-sábbad kandan, asal si Benjamin tō iga bággayan din ka tállu gatus (300) abuk ka mapputi bulawan asta lima tō umpak.

²³ Duwán igpapid i Jose tun ta ámmà din, sapulù asno na igrururanan ka madigár klasi ka kaduwánnan tikud tun ta Ehipto, asta sapulù tō asno na igrururanan ka trigo, pan, asta duma mga klasi ka makan ébô duwán kannán i Jacob róggun ágpanó dan.

²⁴ Na, igkagi si Jose tun ta mga kataladi din, na mà din, "Yakó ágpóiyé tun ta dalan." Purisu igpapanó din sikandan.

²⁵ Igpapanó dan tikud tun ta Ehipto, asta iguli dan tun ta ámmà dan na si Jacob tun ta Canaan.

²⁶ Igkagi sikandan, na mà dan, "Manté pô si Jose! Sikandin tō ágpangulun katô langun tun ta kaluwagan ka Ehipto."

Tuu isalábbuan si Jacob, su ándà sikandin bánnal.

²⁷ Asal tō igulit dan kandin tingód katô langun na igkagi i Jose, asta tō igkita din tō mga karetón na igpapid i Jose ébô duwán sakayan din na madun tun ta Ehipto, inanté puman tō pusung din.

²⁸ Igkagi si Jacob, na mà din, "Nángngà dán. Isóddóran kud na manté pa tō batà ku na si Jose. Kailangan madunnad ébô kumita a kandin ka diya pa maté."

46

Igalin si Jacob tun ta Ehipto

¹ Na, igruran i Jacob tō langun katô kaduwánnan din, asta igpanó dan tikud tun ta Canaan. Tō igrunggù dan tun ta Berseba, duwán mga mannanap na igmatayan i Jacob, asta iggóbbó din ébô mangadap sikandin katô Manama iring na kapangadap katô ámmà din na si Isaac.

² Tō dukilám tō, igpakita tō Manama ki Jacob. Igtawar tō Manama, na mà din, "Jacob."

Igtaba si Jacob, na mà din, "Óó, kannunna."

³ Igkagi tō Manama, na mà din, "Sakán tō Manama. Sakán tō Manama katô ámmà nu sayyan. Yaka ágkamáddangan, asal sadun ka tun ta Ehipto, su tun ta Ehipto imun ku na tuu marapung tō mga rubbad nu.

⁴ Mákkassa ákníyu tun ta Ehipto, asta pólián ku pagsik tō mga rubbad nu dini ta Canaan. Atin ka maté ka, si Jose tō lumábbáng áknikó."

⁵ Na, igpanayun si Jacob tikud tun ta Berseba. Igpasaké katô mga gabatà din si Jacob tun ta karetón na igpapid katô hari. Igpasaké dan tō mga gabatà asta tō mga sawa dan.

⁶ Igpid dan pagsik tō mga mannanap dan asta tō mga kaduwánnan dan tikud tun ta Canaan, asta igsadun dan tun ta Ehipto. Igtákkás si Jacob tō langun rubbad din,

⁷ tō mga gabatà din gamama asta gabayi, asta tō mga apú din gamama asta gabayi.

⁸ Na, ni gó tō mga ngadan katô mga rubbad i Jacob na igtákkás kandin tun ta Ehipto. Si Ruben tō kaké batà i Jacob.

⁹ Igtákkás si Ruben asta tō mga gabatà din gamama na si Hanoc, si Pallu, si Hesron, asta si Carmi.

¹⁰ Si Simeon asta tō mga gabatà din gamama na si Jemuel, si Jamin, si Ohad, si Jakin, si Sohar, asta si Saul na batà ka bayi na Canaanhon.

¹¹ Si Levi asta tō mga gabatà din gamama na si Gerson, si Cohat, asta si Merari.

¹² Si Juda asta tō mga gabatà din gamama na si Selas, si Peres, asta si Seras. (Inaté tun ta Canaan tō duma gabatà i Juda na si Er asta si Onan.) Duwán gabatà gamama i Peres na si Hesron asta si Hamul.

¹³ Si Isacar asta tō mga gabatà din gamama na si Tolas, si Puas, si Jasub, asta si Simron.

¹⁴ Si Zabulon asta tō mga gabatà din gamama na si Sered, si Elon, asta si Jaleel.

¹⁵ Tō gó é mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu i Lea tun ta Mesopotamia. Duwán pagsik batà dan bayi na si Dina. Tállu pulù tállu (33) tō mga rubbad i Jacob asta i Lea.

¹⁶ Igtákkás si Gad asta tō mga gabatà din gamama na si Sifeon, si Hagi, si Suni, si Esbon, si Eri, si Arod, asta si Areli.

¹⁷ Si Aser asta tō mga gabatà din gamama na si Imnas, si Iskas, si Isvi, si Berias, asta tō tábbé dan na si Sera. Duwán gabatà gamama i Berias na si Eber asta si Malkiel.

¹⁸ Tō gó é mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu i Zilfa na állang na ighbággé i Laban katô batà din na si Lea. Sapulù ánnám (16) tō mga rubbad i Jacob asta i Zilfa.

¹⁹ Duwa tō mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu katô sawa din na si Raquel, asta tō mga ngadan dan na si Jose asta si Benjamin.

²⁰ Duwa tō gabatà gamama i Jose na ipamasusu tun ta Ehipto, na si Manases asta si Efraim. Tō gó é gabatà i Jose asta i Asenat na batà i Potiferas na tarapid katô mga manubù na ágpangadap katô álló tun ta lunsud ka On.

²¹ Duwán mga gabatà gamama i Benjamin na si Belas, si Betser, si Asbel, si Geras, si Naaman, si Ehi, si Ros, si Mufim, si Hufim, asta si Ared.

²² Tô gó é mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu i Raquel. Sapulù áppat (14) tô mga rubbad i Jacob asta i Raquel.

²³ Igtákkás si Dan asta tô batà din mama na si Husim.

²⁴ Si Neftali asta tô mga gabatà din gamama na si Jaseel, si Guni, si Jeser, asta si Selem.

²⁵ Tô gó é mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu i Bilha na állang na igbágge i Laban katô batà din na si Raquel. Pittu tô mga rubbad i Jacob asta i Bilha.

²⁶ Kannámmán ánnám (66) tô langun rubbad i Jacob na igsadun tun ta Ehipto. Ándà iyapi tô mga sawa katô mga gabatà din.

²⁷ Duwa tô gabatà i Jose na ipamasusu tun ta Ehipto. Purisu kapittuwan (70) tô langun dan tun ta pamilya i Jacob na igsadun tun ta Ehipto.

Igódóo si Jacob tun ta Ehipto

²⁸ Na, igsadun i Jacob si Juda tun tóna dan ébô madun tun ki Jose, su kakalyag din na sumarán dan i Jose tun ta Gosen. Tô igdunggù dan dán tun ta banuwa ka Gosen,

²⁹ igsaké si Jose katô kalesa din, asta igsadun sikandin tun ta Gosen ébô sumumar katô ámmà din. Tô igdunggù dán sikandin, tigkô dát igkápkkáppan din tô ámmà din, asta idugé sikandin igsággo.

³⁰ Igkagi si Jacob ki Jose, na mà din, "Mému matéyad, su igkita ad áknikó, asta isóddórán kud na manté ka pa."

³¹ Na, igkagi si Jose tun ta mga kataladi din asta duma mga manubù tun ta pamilya katô ámmà din, na mà din, "Madunna tun ta harì ébô mulitta kandin na igdunggù dán tikud tun ta Canaan tô langun yu na mga kataladi ku asta tô duma mga manubù tun ta pamilya katô ámmà ku.

³² Mulitta kandin na taradóppón kó katô mga mannanap, asta igo pid yu tô langun karnero yu, tô duma mga mannanap yu, asta tô langun katô kaduwánnan yu.

³³ Purisu atin ka tawárán kó katô harì, asta insaán kó ikandin ka ándin tô áglumun yu,

³⁴ kailangan kumagi kó kandin na taradóppón kó tikud pô tun ta kadélákkan yu, magunuwa katô áglumun katô mga kamónaan yu sayyan ébô póddóán kó ikandin tun ta Gosen."

Tô gó é igkagi i Jose kandan, su ágbuyasan katô mga taga Ehipto tô mga taradóppón ka mannanap.

47

¹⁻² Na, igsalin i Jose tô lima kataladi din, asta igsadun dan tun ta harì. Igkagi si Jose, na mà din, "Igdunggù dán tô ámmà ku asta tô mga kataladi ku tikud tun ta Canaan na tákás katô langun karnero dan, duma mga mannanap dan asta langun katô kaduwánnan dan. Dutun dan dán ta banuwa ka Gosen."

Na, igo pakilala din tô lima kataladi din tun ta harì.

³ Iginsà tô harì kandan, na mà din, "Ándin tô áglumun yu?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Sir, taradóppón ké ka mga mannanap, magunawa katô áglumun katô mga kamónaan dé sayyan."

⁴ Igsadun ké dini su tuu dakál tô ballus tun ta Canaan. Purisu ándà palang ágkakan katô mga mannanap dé. Atin ka mému áknikó, móddô ké tun ta banuwa ka Gosen."

⁵ Igkagi tô harì ki Jose, na mà din, "Madigár su igdunggù dán tô ámmà nu asta ni mga kataladi nu.

⁶ Sikuna tô pangulu dini ta kaluwagan ka Ehipto. Póddô nu sikandan tun ta banuwa ka Gosen, su tô gó é tuu madigár tana. Atin ka duwán mga manubù tun kandan na katig ágdóppón ka mannanap, imun nu sikandan na taradóppón katô mga mannanap ku."

⁷ Na, igo pid i Jose tô ámmà din na si Jacob asta igo pakilala din tun ta harì. Igdasal si Jacob ébô madigár tô bággén katô Manama tun ta harì.

⁸ Iginsà tô harì kandin, na mà din, "Pira dán é idad nu?"

⁹ Igtaba si Jacob, na mà din, "Sábbad gatus tállu pulù (130) tô idad ku. Mabbabà dát tô idad ku, asta mahirap tô kóddô ku. Ándà pa ráppà tô idad ku katô idad katô mga kamónaan ku."

¹⁰ Igdasal puman si Jacob ébô madigár tô bággén katô Manama tun ta harì, asta igo panó sikandin.

¹¹ Na, igo póddô i Jose tô ámmà din asta tô mga kataladi din tun ta Ehipto. Tuu madigár tô tanà na igbágge i Jose kandan madani tun ta lunsud ka Rameses, magunawa katô igkagi katô harì kandin.

¹² Duwán ágkakan na igbágge i Jose katô ámmà din, mga kataladi din, asta mga manubù tun ta pamilya katô ámmà din asta mga gabatà dan.

Tô ballus

¹³ Tuu dakál tō ballus, asta ándà palang ággakan agad ánda. Iballusan tō langun manubù tun ta Ehipto asta Canaan, su tuu dakál tō ballus.

¹⁴ Igbálli dan ka trigo tun ki Jose, asta igpid i Jose tō kadakállan katō salapì na bayad dan tun ta balé katō hari.

¹⁵ Tō inémmát tō kadakállan katō salapì tun ta kaluwagan ka Ehipto asta Canaan, igsadun tō mga taga Ehipto tun ki Jose, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Bággyéi ké ka ággakan dé, su masig kéd maté. Tabangi ké, su ándà dán trigo dé, asta inémmát dán tō salapì dé.”

¹⁶ Iggagi si Jose, na mà din, “Atin ka inémmát dán tō salapì yu, pid yu dini tō mga mannanap yu, su tō gó é bullas yu katō trigo.”

¹⁷ Purisu igpid dan tun ki Jose tō mga mannanap dan, agad tō mga kudà, tō mga karnero, tō mga kambing, tō mga baka, asta tō mga asno. Tō gó é bullas dan ka trigo tun ki Jose. Igbagé din tō trigo tun kandan na ighbullasan dan katō langun mannanap dan dalám katō ammē tō.

¹⁸ Tō iglabé dán tō sábbad ámmé, iglónód dan tun ki Jose, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, bánnal tō kagi dé áknikó na inémmát dán tō salapì dé, asta igtigatun nud tō langun mannanap dé. Ándà dán bággén dé áknikó su kinamát dé asta lawa dé dád man tō isamà.”

¹⁹ Atin ka dì ka tumabang áknami, maté ké, asta kadattan tō kinamát dé. Lawa asta kinamát dé tō bullas dé ka trigo. Mému imun kéd na mga állang katō hari, asta bággén dé tō tanà dé tun kandin. Asal bággéyi ké dád ka trigo ébô dì ké maté, asta ébô duwán pamulan dé tun ta kinamát.”

²⁰ Purisu igbálli i Jose tō kaluwagan ka tanà tun ta Ehipto para katō hari. Igbarigyà tō langun taga Ehipto katō mga tanà dan su tuu dakál tō ballus. Purisu inému tō hari na tigatun katō kaluwagan ka tanà.

²¹ Inému na mga állang katō hari tō langun manubù tun ta kaluwagan ka Ehipto.

²² Asal ándà bálliyyi i Jose tō tanà na igtigatun katō mga tarapid ka simbaan tun ta Ehipto. Ándà dan barigayai tō tanà dan su ággagyan dan katō hari ka makan, asta nángngà dád para kandan.

²³ Iggagi si Jose tun ta mga manubù, na mà din, “Igbálli kód katō hari, asta igbálli din tō tanà yu. Purisu bággén kud ákniyu tō similya na pamulan yu.”

²⁴ Asal ka kumáttu kó, kailangan bággén yu tō ikalima kináttawan tun ta hari. Ákniyu tō samà katō makáttu yu ébô duwán similya na pamulan yu, asta ébô duwán makan yu asta katō mga pamilya yu.”

²⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, tingód katō tabang nu áknami, dì kéd maté. Purisu atin ka mému áknikó, imu ké na mga taralumu katō hari.”

²⁶ Purisu igsugù si Jose tun ta mga taga Ehipto na kailangan bággén tun ta hari tō ikalima kináttawan, asta tō gó é sugù na ágbánnalán katō mga manubù.ⁿ Tanà dád katō mga tarapid ka simbaan dan tō ándà tigatuni katō hari.

Tō panalan i Jacob

²⁷ Igóddô tō mga rubbad i Israel^o tun ta banuwa ka Gosen na sakup ka Ehipto. Inému dakál tō kaduwánnan dan, asta tuu dan igrubbad.

²⁸ Igóddô si Jacob tun ta Ehipto ka sapulù pittu (17) ámmé sippang ka sábbad gatus kappatan pittu (147) tō idad din.

²⁹ Tō ikasóddor si Jacob na masig dán sikandin maté, igtawar din tō batà din na si Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka mému áknikó, dappán nu yan bállad nu nit bubun ku ébô kasóddóran ku na tumanán nu ni panalan ku áknikó. Atin ka duwán kédu nu kanak, tandô ka na dí nu lábbángngán ni lawa kú kannun ta Ehipto,

³⁰ su kakalyag ku na lábbángngán ni lawa ku tun ta lábbángnganan katō mga kamónaan ku. Atin ka matéya, pid nu ni lawa ku tikud dini ta Ehipto, asta lábbángnga tun ta iglábbángngan kandan.”

Iggagi si Jose, na mà din, “Óó. Tumanán ku ni igpanalan nu kanak.”

³¹ Iggagi si Jacob, na mà din, “Tandô ka kanak na tō gó é lumun nu.”

Purisu igtandô si Jose. Igunduk si Jacob tun ta ágdágaan din, asta igpasalamat sikandin katō Manama.

48

Igdasal si Jacob para katō duwa gabatà i Jose

¹ Na, duwán álló na igulitan si Jose na ibóggókan tō ámmà din. Purisu igpid din tō duwa gabatà din na si Efraim asta si Manases, asta igsadun dan tun ki Jacob.

ⁿ 47:26 47:26 Ágbánnalán tō sugù sippang ka igsulat si Moises kani libro. ^o 47:27 47:27 Israel, ó Jacob na taganà ngadan din.

² Tô igulitan si Jacob na igdunggù dán tō batà din na si Jose, igmabákkár sikandin, asta igánnó tun ta ágdággan din.

³ Igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Tô Tuu Matulus Manama ipakita kanak tun ta Luz sakup ka Canaan, asta madigár tō igtandô din kanak.

⁴ Igkagi sikandin, ‘Marapung tō gabatà na bággen ku áknikó ébô kumarapung tō mga grupo ka rubbad nu. Tô tanà tun ta Canaan bággen ku tun ta mga rubbad nu ébô matigatun dan sippang ka ándà ágtamanan.’”

⁵ Igkagi si Jacob, na mà din, “Tô duwa gabatà nu na ipamasusu dini ta Ehipto tō ándà a pa alin dini, tō gó é imun ku na mga gabatà ku. Imun ku na kanak gabatà si Efraim asta si Manases, magunawa katô bánnal gabatà ku si Ruben asta si Simeon.

⁶ Atin ka matà ka pa, dì kud imun na mga gabatà ku tō mga gabatà nu, asal tingód katô tanà na tanggapán ka mga rubbad ku ka matéya, mému masakup dan katô grupo katô kaké dan na si Efraim asta si Manases.

⁷ Tô gó é lumun ku para kandan tingód ka dakál ginawa ku katô innà nu na si Raquel. Tô iguli a tikud tun ta Mesopotamia, tuuwa iranu su inaté si Raquel tun ta Canaan madani tun ta lunsud ka Efrata. Iglábbáng ku sikandin madani tun ta dalan na gukitan tun ta lunsud ka Efrata.” (Tô lunsud ka Efrata, tō gó é ánggadan Betlehem ángganni.)

⁸ Na, tō igkita si Jacob katô duwa gabatà i Jose, iginsà sikandin, na mà din, “Sadan ni mga mallaki ni?”

⁹ Igtaba si Jose, na mà din, “Ámmà, ni gó tō duwa gabatà ku na ighbágge ka Manama kanak kannun ta Ehipto.”

Igkagi si Jacob, na mà din, “Papadani nu sikandan, su dumasalla ébô madigár tō bággen ka Manama kandan.”

¹⁰ Tabag bólög dán si Jacob su tugál dán sikandin. Purisu dì dán tuu ágkita sikandin. Igpadapadani i Jose tō gabatà din, asta igkápakkáppan asta igadákkán i Jacob sikandan.

¹¹ Igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Ándà a panámdám na kumita a pa áknikó, asal ukit ka tabang ka Manama kanak, ikakita a pa áknikó asta kani mga gabatà nu.”

¹² Na, igkangé i Jose tō gabatà din, asta iglangkáb sikandin tun ta tubang katô ámmà din sippang ka ikadunggù tō ulu din tun ta tanà.

¹³ Igawidan i Jose tō duwa gabatà din na si Efraim dadan tun ta ibang i Jacob, asta si Manases dadan tun ta kawanan. Igpadapadani din puman sikandan tun ki Jacob.

¹⁴ Asal igaungkálli i Jacob tō bállad din, su bállad din dadan tun ta kawanan tō igaungkálli din katô ulu i Efraim, agad adi sikandin, asta bállad din dadan tun ta ibang tō igaungkálli din katô ulu katô kaké na si Manases.

¹⁵ Na, igdasal si Jacob ébô madigár tō bággen ka Manama kandan, na mà din, “Manama, sikuna tō ágpangadapán katô mga kamónaan ku na si Abraham asta si Isaac. Sikuna tō inalayun ágdóppón kanak sippang ángganni.

¹⁶ Tô panaligan nu tō igpaluwà kanak ébô ándà gó makadadat kanak. Mólà pa ka madigár tō bággen nu kani duwa mallaki. Mólà pa ka dì gó kalingawan tō ngadan ku asta tō ngadan katô mga kamónaan ku na si Abraham asta si Isaac ukit kani duwa apù ku. Mólà pa ka kumarapung tō mga gabatà dan asta tō mga rubbad dan.”

¹⁷ Na, tō igkita i Jose na si Efraim tō igaungkálliwan katô kawanan bállad katô ámmà din, dì mému kandin. Purisu igawidan din tō bállad katô ámmà din ébô alinán din tun ta ulu i Manases.

¹⁸ Igkagi si Jose, na mà din, “Ámmà, ánnà nángngà, su ni gó tō kaké. Ni gó tō kailangan pabówowan nu katô kawanan bállad nu.”

¹⁹ Asal igéllé si Jacob, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isóddóran ku, Jose! Isóddóran ku! Mému mabantug pagsik tō mga rubbad i Manases, asal tuu pa mabantug si Efraim, su imun marapung mga grupo tō mga rubbad din.”

²⁰ Purisu madigár tō kadasal din tingód kandan dalám katô álló ka kakagi din kani, na mà din, “Ákniyu ngadan tō gamítán katô mga rubbad ku ka kumustan dan tō duma mga manubù, su kumagi dan, ‘Mólà pa ka madigár tō bággen ka Manama ákniyu, iring na ágbággen din ki Efraim asta ki Manases.’”

Ukit kani kadasal din, igimu i Jacob si Efraim na tuu pa mabantug ka tandingán ki Manases.

²¹ Na, igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Na, masiggad maté, asal dóppónan ka katô Manama, asta pólíán din tō mga rubbad ta tun ta tanà na igóddóan katô mga kamónaan ta sayyan.

²² Tingód katô tanà ku tun ta Sikem, ánnà mga kataladi nu tō bággyan ku, asal sikuna tō bággyan ku. Tô gó é malambù tanà na igagó ku katô mga Amoríhanon tō kasulung ku kandan ukit ka kampilan asta panà ku.”

49

Igkagi si Jacob tingód katô mga gabatâ din gamama

¹ Na, igtawar i Jacob tô langun gabatâ din gamama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Padani kód dini kanak, su mulittad ákniyu tingód katô dumunggù ákniyu tun ta tapuri álló.

² Mga gabatâ ku, padani kód dini kanak. Paminág kó kanak.

³ “Sikuna Ruben tô panganayan ku, tô bákkár ku, asta tô una kakilalaan ka kasarig ku. Tun ta langun kani mga gabatâ ku, sikuna tô tuu ágkabantug asta tuu ágrespetowan.

⁴ Asal iring ka katô wayig na ágbahâ, su di ka pakapáttud katô kakalyag nu. Purisu mandà tô bantug nu, su igaipayayyâ ka kanak ukit ka kalayuk nu katô sábbad sawa ku!

⁵ “Si Simeon asta si Levi, magunawa kó duwa, su ágtagnus kó ka laniban ébô lumumu kó ka madat.

⁶ Diya maminág katô kagi Yu. Diya mákkás ákniyu. Ukit katô sókó Yu, ágmaté kó. Ukit katô di kó pakapáttud, ágpantigan Yu tô mga baka.

⁷ Supakan kó katô Manama tingód katô sókó Yu, su tuu kó magani asta tuu kó makamáddang! Passa-assaé tô mga rubbad Yu asta makatalap dan tun ta mga lunsud katô duma mga rubbad ku.

⁸ “Sikuna Juda tô durungán kani mga kataladi nu. Makapanalu ka katô mga usig nu. Purisu lumiengkóod tô mga kataladi nu tun ta tubang nu.

⁹ Juda, magani ka iring katô mannanap na ánggadanán liyun na ágdawi katô ágkakan din, asta guli tun ta góddoán din asta ágdággâ. Ándâ manubù na sumamuk áknikó.

¹⁰ Si Juda tô mawid ka tukád ka hari, su manayun tô mga rubbad din mangulu sippang ka dumunggù tô bánnal hari na bánnalán katô langun manubù.

¹¹ Ikáttán din tô nati ka asno tun ta séngê ka paras na duwán tuu madigár buuy. Makému sikandin lumaba katô umpak din tun ta támmák ka buuy ka paras na inému bino, su tuu marapung tô mga buuy ka paras din.

¹² Tô mga mata din tuu pa mallutù ka tandingán katô bino, asta tô ngipán din tuu pa mapputi ka tandingán katô gatas.

¹³ “Si Zabulon tô móddô madani tun ta dagat. Angklaan tô mga barko tun ta góddoán din. Makatigatun sikandin katô tanâ sippang tun ta Sidon.

¹⁴ “Si Isacar tô iring na mabákkár asno na inayalun ágdággâ madani tun ta piniddan din.

¹⁵ Asal ka kumita sikandin na madigár tô lunsud asta madigár tô tanâ dutun, tumiis sikandin ka kahirapan, asta mággár-ággár sikandin lumumu iring na állang.

¹⁶ “Madigár tô kapid i Dan katô mga sakup din, iring na duma mga grupo ka mga rubbad i Israel.

¹⁷ Si Dan tô iring na áppuy tun ta ligad ka dalan na tumungkâ katô paa ka kudâ ébô madabù tô manubù na igsaké.

¹⁸ “Áglangngagán ku, gimanan ku tô katábus nu kanak.

¹⁹ “Si Gad tô sulungán ka mga mangayó, asal atuwan din sikandan, asta agtaán din.

²⁰ “Madigár tô káttun tun ta mga kinamát i Aser. Madigár tô makan na kangén tun kandin iring na madigár ágkakan ka hari.

²¹ “Si Neftali tô iring na saladáng na di ágkammát. Madigár tô bónnóng katô mga gabatâ din.

²² “Si Jose tô iring na kayu na igpamula madani tun ta sánnáp. Marapung tô buuy din, asta makadunggù tô mga panga din tun ta ágbaluy ka koral.

²³ Duwán mga manubù na sumulung kandin asta manâ kandin, asta mirrayat kandin.

²⁴ Asal masarig tô panâ din, asta mabákkár tô braso din tingód katô tabang ka Matulus Manama na ágpangadapán ku. Manama tô dumóppón asta pabákkár ka mga rubbad kani batâ ku.

²⁵ Tô Manama na ágpangadapán ku, tô gó é tumabang ákniyu. Tô Manama na matulus, tô gó é mággé ákniyu ka madigár. Sikandin tô mággé ákniyu ka udan tikud tun ta langit, asta wayig na ágsánnáp tikud tun ta siráb ka tanâ. Sikandin tô mággé ákniyu ka marapung mga mannanap asta marapung mga gabatâ.

²⁶ Igbággayanna ka Manama ka madigár na tuu pa dakál ka tandingán katô mga pabungan, asta tuu pa dakál ka tandingán katô ágkáttun tun ta mga pabunganán na ándâ ágtamanán. Jose, mólâ pa ka bággayan ka ka Manama kani langun, su igsalin ka ikandin tun ta langun kataladi nu.

²⁷ “Si Benjamin tô iring na magani mannanap ka kabánnássan na ánggadanán lobo, su ka sállám ágmaté sikandin ka mga usig din, asta ka mapun ágkangén din tô kaduwánnan dan.”

²⁸ Tô gó é mga gabatâ gamama i Jacob na inému sapulù duwa (12) grupo tun ta Israel, asta tô gó é igkagi katô ámmâ dan tô igpanalan sikandin kandan. Nángngâ tô igkagi din tun ta tagsábbad-sábbad kandan.

Inaté asta iglabbáng si Jacob

²⁹ Na, duwán igpanalan i Jacob katô mga gabatâ din, na mà din, “Masiggad tumalundug katô mga kamónaan ku na inaté. Lábbángnga tun ta iglabbángngan katô mga kamónaan ku tun ta takub katô tanà na itigatun i Efron na Hetihanon

³⁰ tun ta Macpela dadan tun ta silatan ka lunsud ka Mamre tun ta Canaan. Tô gó é takub asta tô tanà na ighbálí i Abraham ki Efron ébô duwán lábbángnganan din.

³¹ Iglabbángngan ki Abraham asta katô sawa din na si Sara. Iglabbángngan ki Isaac asta katô sawa din na si Rebecca. Iglabbángngan ku ki Lea.

³² Tô tanà asta tô takub ighbálí tilikud tun ta mga Hetihanon sayyan.”

³³ Pángnga igpanalan si Jacob katô mga gabatâ din, igdággå sikandin, asta inaté.

50

¹ Na, igkápkáp si Jose katô ámmâ din, asta igsággo asta igadákkân din é báttuk.

² Na, igkagi si Jose na pabalsamarán tô lawa katô ámmâ din.

³ Dalám ka kappatan (40) álló tô kadugayan ka kabalsamar dan kandin yan pa ágkapángnga, su tô gó é kadugayan ka kabalsamar ka mga taga Ehipto. Igraru tô mga taga Ehipto ki Jacob dalám ka kapittuwán (70) álló.

⁴ Tô ipángnga tô ranu dan kandin, igkagi si Jose tun ta mga opisyales ka harì, na mà din, “Atin ka duwán kédu yu kanak, ulit yu ni kagi ku tun ta hari.

⁵ Tô ándâ pa kamátê tô ámmâ ku, igtandô a kandin na lábbángngán ku sikandin tun ta lábbángnganan na igtaganâ din dán tun ta Canaan. Purisu ka mému áknikó, madunna ébô lábbángngán ku, asta mulâ dini.”

⁶ Igtabá tô harì, na mà din, “Óó. Pid nu asta lábbáng nu tô ámmâ nu, su tô gó é igtandô nu kandin.”

⁷ Purisu igpanó si Jose ébô lábbángngán din tô ámmâ din tun ta Canaan. Igtákkássan sikandin katô langun opisyales katô harì, mga ágtugállán na ágsarigan katô hari, asta duma mga manubù na ágkangadanán tun ta Ehipto.

⁸ Igtákkás pagsik tô langun katô pamília i Jose, tô mga kataladi din, asta tô langun manubù tun ta pamília katô ámmâ din. Ándâ patákkássi tô marénták mga gabatâ, tô mga karnero, tô mga kambing, asta tô mga baka, asal igóddô dan tun ta banuwa ka Gosen.

⁹ Igtákkás pagsik tô mga manubù na igsaké ka mga kalesa asta mga kudâ. Tuu marapung tô mga manubù na igsadun tun ta Canaan.

¹⁰ Na, tô igdunggù dan tun ta garikanan tun ta Atad dipag ka Wayig ka Jordan, idugé dan igdarawit. Iranu si Jose katô ámmâ din dalám ka pittu álló.

¹¹ Tô igkita katô mga Canaanhon tô ranu dan tun ta Atad, igkagi sikandan, na mà dan, “Tuu iranu tô mga taga Ehipto!”

Purisu igngadanán tô lugar na Abel Misraim^P

¹² Purisu igtuman katô mga gabatâ i Jacob tô igpanalan din kandin.

¹³ Igpid dan tô lawa din tun ta Canaan, asta iglabbáng dan tun ta takub ka Macpela dadan tun ta silatan ka lunsud ka Mamre. Tô gó é takub asta tanà na ighbálí i Abraham ki Efron na Hetihanon ébô duwán lábbángnganan din.

¹⁴ Pángnga iglabbáng si Jose katô ámmâ din, iguli sikandin tun ta Ehipto na igtákkássan katô mga kataladi din asta langun katô duma mga manubù na igtákkás kandin.

Igkagi si Jose katô mga kataladi din

¹⁵ Na, su inaté dán si Jacob, igpatóngkóé tô mga kataladi i Jose, na mà dan, “Pamánnu ki ka kasókowan ki i Jose, asta ka sumuli sikandin áknita tingód katô madat na iglumu ta kandin?”

¹⁶ Purisu igpólít dan tô kagi dan tun ki Jose, na mà dan, “Tô ándâ pa kamátê tô ámmâ ta,

¹⁷ igtalan sikandin na ulitan dé sikuna katô kagi dan, na mà din, ‘Mólâ pa ka pasinsiyayan nu tô mga kataladi nu na iglumu áknikó ka madat dángngan.’ Purisu pasinsiyayi ké na mga ágsuguánnán ka Manama na ágpangadapán katô ámmâ ta.”

Tô igdinág si Jose katô kagi dan, igsággo sikandin.

¹⁸ Na, igsadun tô mga kataladi din tun kandin, asta iglingkóod dan. Igkagi sikandan, na mà dan, “Igsadun ké dini áknikó ébô mému ké na mga állang nu.”

¹⁹ Asal igkagi si Jose, na mà din, “Yakó ágkamáddangan kanak. Ánnâ sakán tô rumuud ákniyu, su Manama dâd tô nángngâ rumuud.

²⁰ Agad madat tô iglumu yu kanak, asal igimu yan katô Manama na madigár, su igimuwa ikandin na gobernador ébô marapung tô mga manubù na dì maté ka ballus. Purisu sippang áknganni, manté ki pô.

²¹ Yakó ágkamáddangan, su sakán tô dumóppón ákniyu asta katô mga pamília yu.”

P 50:11 50:11 Tô kóbádan katô Abel Misraim, “ágranuwanan katô mga taga Ehipto.”

Madigár tō kagi din kandan ébô dì dan maranu.

Inaté si Jose

²² Igóddô pa tun ta Ehipto si Jose asta tō langun rubbad katô ámmà din. Ikadunggù ka sábbad gatus sapulù (110) tō idad din.

²³ Ikakita pô sikandin katô mga apù din ka abul, na mga apù i Efraim. Ikakita pô pagsik sikandin katô mga apù din ka abul, na mga gabatà i Makir na batà i Manases, asta igsipit din sikandan.

²⁴ Na, tō ándà pa kamaté si Jose, igkagi sikandin tun ta mga kataladi din, na mà din, “Masiggad gó maté, asal yakó ágkatanaan, su inalayun kó dóppónan ka Manama, asta piddán kó ikandin tikud kannun ta banuwa ni. Pólián kó ikandin tun ta Canaan na igtandô din katô mga kamónaan ta na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.”

²⁵ Na, igpatandô i Jose tō duma mga rubbad i Jacob, na mà din, “Tandô kó kanak na piddán yu tō mga tullan ku ka pólián kód katô Manama tun ta Canaan.”

²⁶ Purisu inaté si Jose tun ta Ehipto na sábbad gatus sapulù (110) tō idad din. Igpabalsamar dan tō lawa din, asta igtágù dan tun ta lungun.

Exodo Kéwà katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto

Una Basan

Tô kóbadan kani kagi "Exodo" kéwà. Ni libro tingód katô mga rubbad i Israel na inallang tun ta banuwa ka Ehipto, asta tingód katô kéwà dan. Si Moises tô igsulat kani libro ni. Sikandin tô igsalin ka Manama ébô mid katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.

Tun ta libro ka Exodo duwán kappatan kapitulo, asal igubad dâd tó tánggà, sippang tun ta bersikulo 17 ka kapitulo 20. Tun ta una kapitulo sippang tun ta kapitulo 14, mabasa tô tingód katô kéwà dan tun ta kallang kandan. Tun ta kapitulo 15 sippang tun ta kapitulo 18, mabasa tô tingód katô kapanó dan tun ta Pabungan ka Sinai. Tun ta kapitulo 19 sippang tun ta kapitulo 20, mabasa tô tingód katô Sapulù Sugù katô Manama kandan.

Ihirapan tó mga rubbad i Israel tun ta Ehipto

¹ Ni gó tó mga gabatà gamama i Jacob^a asta tó tagsábbad-sábbad pamilya dan na igtákkás kandin tun ta Ehipto.

² Si Ruben, si Simeon, si Levi, si Juda,

³ si Isacar, si Zabulon, si Benjamin,

⁴ si Dan, si Neftali, si Gad, asta si Aser.

⁵ Tô timpo tó, taganà dán si Jose dutun ta Ehipto. Tô langun kani mga gamama na rubbad i Jacob igdunggu ka kapittuwanan (70).

⁶ Na, tó iglabé dán tó pira ámmé, inaté si Jose, tó mga kataladi din, asta tó langun manubù na manté tó timpo i Jose.

⁷ Asal marapung tó mga gabatà dan asta mga apù dan. Ándà kadugé, igmarapung tó mga rubbad i Israel, asta italap dan gó tun ta kaluwagan ka banuwa ka Ehipto.

⁸ Na, duwán mantu hari tun ta Ehipto na ándà sóddór din tingód ki Jose.

⁹ Igkagi sikandin katô mga sakup din, na mà din, "Tuu marapung asta tuu pa mabákkár tó mga rubbad i Israel ka tandingán áknita.

¹⁰ Purisu kailangan mamasak ki ka kapókit ébô dì dan kumarapung, su atin ka duwán gira, malát dan tun ta mga usig ta, matu dan áknita, asta miwà dan tikud tun ta banuwa ta."

¹¹ Purisu igimu dan tó mga rubbad i Israel na iring na mga állang, asta duwán mga taga Ehipto na igimu na amo dan, su kakalyag dan na kahirapan tó mga rubbad i Israel ukit ka kalumu dan katô mabággat. Igppirit dan na igrému katô mga lunsud ka Pitom asta Rameses ébô duwán áglimudanan katô mga ágkakan para katô hari ka Ehipto.

¹² Agad tuu dan igpahirapan katô mga taga Ehipto, asal tuu gó igmarapung tó mga rubbad i Israel, asta italap dan tun ta Ehipto. Purisu ágkamáddangan tó mga taga Ehipto tingód katô mga rubbad i Israel.

¹³ Purisu tuu dan igpahirapan tó kóddô katô mga rubbad i Israel.

¹⁴ Tuu dan gó igrému ka mga materyales ka balé asta áglumu kada álló tun ta mga kinamát. Ándà kédu dan kandan.

¹⁵ Na, igkagiyán katô hari ka Ehipto si Sipra asta si Pua na mga mabaliyan katô mga gabayi ka Hebreo, na mà din,

¹⁶ "Atin ka gawat kó katô mga gabayi ka Hebreo, matayi yu tó mga gabatà gamama, asal yakó yu ágmatayi tó mga gabatà gabayi."

¹⁷ Asal tuu ágkamáddangan tó mga mabaliyan tun ta Manama. Purisu ándà dan bánnali tó sugù katô hari. Ándà dan matayi tó mga gabatà gamama.

¹⁸ Na, igpatawar katô hari sikandan, asta iginsà, na mà din, "Manan man ka ándà yu bánnali tó sugù ku ákniku na kailangan matayan yu tó mga gabatà gamama?"

¹⁹ Igtaba dan, na mà dan, "Sir, magani tó mga gabayi ka Hebreo, asta sékót dan gó ágpamasusu, su tó dì ké pa ágdunggu, áglássut dán tó gabatà dan. Dì dan ágkatággasan iring katô mga gabayi ka taga Ehipto."

²⁰⁻²¹ Tingód katô máddang ka mga mabaliyan tun ta Manama, inéduwan tó Manama kandan, asta igbággayan din sikandan ka mga pamilya. Purisu tó mga rubbad i Israel ágpanayun na ágrubbad, asta inalayun dan igmabákkár.

²² Na, igsugù katô hari tó langun sakup din, na mà din, "Antug yu tun ta Wayig ka Nilo tó langun gabatà gamama ka Hebreo na mantu ipamasusu, asal yakó yu gapili tó mga gabatà dan gabayi."

---

^a **1:1** 1:1 Si Jacob, ó si Israel.

2

Ipamasusu si Moises

¹ Na, duwán sábbad mama asta sábbad bayi tun ta mga rubbad i Levi na igapakalyagé.

² Igmabáddás tó bayi, asta igpamasusu ka mama. Igkita din na madigár é bónnóng katô batà, asta igállás din dalám ka tállu bulan.

³ Asal su dí dán gó mému állássán tó batà, igkangé katô innà din tó sábbad basket na igimu tikud tun banban^b na igtapóngan ka ispalto ébô dì makahu tó wayig. Igdalám din tó batà tun ta basket asta igapakapó tun ta ligad ka wayig na sigbáttán.

⁴ Igtindág tun ta madiyù puri tó tábbé katô batà ébô sumállág ka mamánnu tó batà.

⁵ Ándà kadugé, igdunggù tó prinsesa tun ta wayig ébô madigus, róggun igpanó-panó tó mga ágsuguánnán din tun ta ligad katô wayig. Igkita katô prinsesa tó basket tun ta ligad ka wayig na sigbáttán, asta igsugù din tó ágsuguánnán din ébô kangén.

⁶ Igpókéan katô prinsesa tó basket asta igkita din tó batà. Igsággó tó batà, asta inéduwan tó prinsesa kandin. Igkagi sikandin, na mà din, "Hebreo ni batà ni."

⁷ Na, igpadani tó tábbé katô batà, asta iginsà din tó prinsesa, na mà din, "Malyag ka na mangéya ka sábbad innà ka Hebreo ébô pasusun din ni batà para áknikó?"

⁸ Igtaba tó prinsesa, na mà din, "Óó. Kangé ka gó."

Purisu igpalaguy tó bayi, asta igkangé din tó innà katô batà.

⁹ Igkagi tó prinsesa kandin, na mà din, "Pid nu ni batà, asta pasusu nu sikandin. Tandanán ku sikuna."

Purisu igpid katô innà tó batà din, asta igpasusu din.

¹⁰ Tô dakál dán puri tó batà, igpid katô innà din tun ta prinsesa, asta igimu katô prinsesa na kandin sarili batà. Igkagi sikandin, na mà din, "Igkangé ku sikandin tikud tun ta wayig."

Purisu igngadanán din tó batà ki Moises.^c

Igpalaguy si Moises tun ta Midian

¹¹ Na, tó iglabé tó pira ámmé asta dakál dán si Moises, duwán álló na igahà sikandin katô mga unawa din na Hebreo, asta igkita din na ágpiritán dan ágpalumun ka mabággat. Igkita din tó sábbad taga Ehipto na áglagpás katô sábbad Hebreo na állang.

¹² Igsérê-sérê si Moises agó duwán kumita kandin, igmatayan din tó taga Ehipto, asta igtambunan din ka baklayan.

¹³ Pagkasimag, iglónód puman sikandin, asta igkita din tó duwa Hebreo na ágpamatayé. Igkagiyan din tó ikasalà, na mà din, "Manan ka áglagpássán nu tó unawa nu?"

¹⁴ Igtaba sikandin, na mà din, "Ándin é katundanan nu? Sadan tó igimu áknikó na mangulu asta rumuud áknami? Matayanna ikuna iring katô kamaté nu katô taga Ehipto bani?"

Tuu imáddangan si Moises, su igpanámdám sikandin na ikasóddór kannê tó langun manubù tingód katô iglumu din.

¹⁵ Na, tó ikasóddór tó hari katô iglumu i Moises, kakalyag din na matayan si Moises. Asal igpalaguy si Moises tun ta Midian.

Tó igdunggù dán si Moises tun ta Midian, igunsad sikandin madani tun ta sábbad balun.

¹⁶ Na, duwán parì ka Midian na si Jetro, asta duwán pittu gabatà din gabayi. Ágsadun tó mga gabayi tun ta balun ébô mangé ka wayig na inámmán katô mga karnero asta mga kambing katô ámmà dan.

¹⁷ Asal duwán ássa mga taradóppón ka karnero na ágdunggù, asta ágpéwaán dan tó mga gabayi asta tó mga mannanap dan. Asal igtabangan i Moises tó mga gabayi ébô dì dan péwaán, asta igkangé din tó wayig ébô minám tó mga mannanap dan.

¹⁸ Tó iguli dan tun ta ámmà dan na si Jetro,^d iginsà sikandin, na mà din, "Manan ka sékót kó ikólí?"

¹⁹ Igtaba dan, na mà dan, "Duwán sábbad taga Ehipto na igtabang áknami, asta ándà ké péwai katô ássa mga tarabanté ka karnero. Igkangé pô gó sikandin ka wayig para áknami, asta igpénám din tó mga mannanap dé."

²⁰ Iginsà tó ámmà dan, na mà din, "Ánda sikandin? Manan ka ándà yu gó patákkássi? Lónodi yu sikandin, asta pasadun yu dini ébô kuman sikandin duma áknita."

²¹ Ignunug si Moises, asta igtákkás kandan. Igóddô sikandin tun kandan, asta igapakalyagan i Jetro ki Moises tó batà din na si Sefora.

^b 2:3 2:3 Banban tó mallayat sigbát iring na balagán na ággamítán para gimun basket asta digu. ^c 2:10 2:10 Tô ngadan Moises, iring katô kagi ka Hebreo, "igkangé." ^d 2:18 2:18 Duwán ássa ngadan i Jetro na si Reuel.

²² Na, igbatà si Sefora ka mama, asta igngadanan i Moises tō batà din ki Gerson,^e su mà din, “Annà a tigbanuwa kannun.”

²³ Tō iglabé dán tō pira ámmé, inaté tō harì ka Ehipto. Asal tuu pô gó mappait tō kahirapan katô mga rubbad i Isræl tingód ka kallang kandan. Igpédu-édu dán ka tabang ka Manama kandan.

²⁴ Igpaminág tō Manama katô mga arangán dan, asta isampáttan din tō kasabotan din ki Abraham, ki Isaac, asta ki Jacob.

²⁵ Igkita din na mappait tō minókitan katô mga rubbad i Israel, asta inéduwan sikandin kandan.

3

Igtawar katô Manama si Moises

¹ Na, igdóppón si Moises katô mga karnero asta mga kambing katô ugang din na si Jetro na pari tun ta Midian. Duwán sábbad álló na igrpid din tō mga mannanap tun ta disyerto sippang tun ta Sinai na pabungan ka Manama.^f

² Igpakita kandin tō panaligan na YAHWEH^g na Áglangngagán tun ta mabbabà kayu na ágrágrág. Isalabbuan si Moises su agad igrágrág tō mabbabà kayu, asal ándà kagóbbó.

³ Iganamádám sikandin, na, “Manan ka ándà gó kagóbbó tō mabbabà kayu? Padaniyan ku, asta ahaán ku ni kasalábbuan ni.”

⁴ Tō igkita tō YAHWEH na igrpadani si Moises, igtawar sikandin tikud tun ta tángngaan katô mabbabà kayu, na mà din, “Moises, Moises!”

Igtaba si Moises, na mà din, “Kannunna.”

⁵ Igkagi tō Manama, na mà din, “Yaka ágpadani. Lusut nu yan sandalyas nu, su ugis ni lugar na ágtindággan nu.

⁶ Sakán tō Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan nu. Sakán tō ágpangadapán i Abraham, si Isaac, asta si Jacob.”

Purisu igtambunan i Moises tō báttuk din su imáddangan sikandin agó kasállággan din tō Manama.

⁷ Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Igkita ku na igrahirapan tō mga sakup ku tun ta Ehipto, asta igrdinág ku tō karangin dan kanak tingód katô madat mga amo dan. Isóddoran ku tō katiis dan katô mga kahirapan.

⁸ Purisu igsunnadda ébô paluwaán kud sikandan tikud tun ta bállad katô mga taga Ehipto, asta péwaán kud sikandan tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Piddán ku sikandan tun ta ássa banuwa na madigár gó asta tuu malambù. Bággén ku kandan tō kaluwagan katô banuwa na igóddóan katô mga Canaanhon, mga Hetihanon, mga Amorihanon, mga Perishahanon, mga Hebihanon, asta mga Jebusihanon.

⁹ Igdinág ku tō karangin katô mga rubbad i Israel, asta igkita ku na tuu dan igrahirapan katô mga taga Ehipto.

¹⁰ Purisu papiddán ku sikuna tun ta harì ka Ehipto. Sikuna tō mid katô mga sakup ku na mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.”

¹¹ Asal igkagi si Moises, na mà din, “Mabbabà é kamanubuan ku. Dì méu na sakán tō pasadunán nu tun ta harì ébô mid katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto!”

¹² Igkagi tō Manama, na mà din, “Tákkássan ku sikuna, asta pángnga péwaán ku sikiyu na mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, mangadap kó langun kanak nit pabungan ni. Ukit kani, kasóddoran nu na sakán tō igrapid áknikó.”

¹³ Asal igkagi si Moises tun ta Manama, na mà din, “Atin ka sadunan ku tō mga rubbad i Israel, asta kagiyan ku sikandan, na ‘Tō Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ta tō igrapid kanak dini ákniyu,’ dì dan mánnal kanak, su minsá sikandan na, ‘Sadan tō ngadan kani manama ni?’ Ándin é taba ku kandan?”

¹⁴ Igkagi tō Manama, na mà din, “Sakán gó tō sakán. Kagiyi nu tō mga rubbad i Israel, na ‘Tō ágpatawar katô sarili din na sakán, sikandin gó tō igrapid kanak dini ákniyu.’”

¹⁵ Na, igkagi puman tō Manama, na mà din, “Ni gó tō kagin nu tun ta mga rubbad i Israel, ‘Tō YAHWEH na Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan yu sayyan na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob, sikandin gó tō igrapid kanak dini ákniyu.’ Ni gó tō ngadan ku sippang ka ándà ágtamanán. Ni gó tō ngadan ku na kailangan gamítán katô langun rubbad yu ka dumasał dan kanak.

^e 2:22 2:22 Tō ngadan Gerson, iring katô kagi ka Hebreo, “annà a tigbanuwa.” ^f 3:1 3:1 Pabungan ka Manama, ó pabungan na igsunnaddan katô Manama. ^g 3:2 3:2 Tun ta kinagiyan ka Hebreo: YAHWEH, ó Jehovah. Tō mga Hebreo ágkamáddangan na kumagi katô ngadan na YAHWEH, su tun ta panamádám dan na tuu ugis tō ngadan katô Manama. Purisu tō igkagi dan, iggamit dan tō ngadan “Adonai,” na kóbádan Áglangngagán.

16 “Saduni nu asta limud nu tō mga ágpangulun katō mga rubbad i Israel, asta kagiyi nu sikandan, ‘Tō YAHWEH na Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō kamónaan yu na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob, tō gó tō igpakita kanak. Igkagi sikandin, na mà din: Isóddóran ku asta igkita ku tō mga madat na iglumu katō mga taga Ehipto ákniyu.

17 Tumandô a ákniyu na péwaán ku sikiyu tikud tun ta kahirapan yu tun ta Ehipto. Piddán ku sikiyu tun ta banuwa na igóddóan katō mga Canaanhon, mga Hetihanon, mga Amorihanon, mga Perishahanon, mga Hebihanon, asta mga Jebusihanon. Tuu gó malambù tō tanà dutun.’

18 Maminág tō mga ágpangulun áknikó. Patákkás ka kandan tun ta hari ka Ehipto, asta kagiyi yu sikandin, na, ‘Igpakita áknami tō Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō mga Hebreo. Purisu pasadun ké tun ta disyerto tun ta kadiyuan na tallu álló panón ébô mággé ké katō kailangan bággén tun ta Áglangngagán na Manama dé.’

19 Asal isóddóran ku na dì kó gó papanón katō hari ka Ehipto sippang ka kasóddóran din na tuuwa matulus.

20 Purisu gamitán ku tō katulusan ku, asta supakan ku tō mga taga Ehipto ukit katō mga kasalábbuan na lumun ku. Ukit katō lumun ku, papanón din sikiyu ébô miwà kó.

21 Ukit katō lumun ku kandan, respetowan kó katō mga taga Ehipto. Purisu ka miwà kó, tuu dakál tō bággén dan ákniyu asta piddán yu.

22 Tō tagsábbad-sábbad bayi na mga rubbad i Israel mamuyù katō mga simbalé dan na taga Ehipto asta tikud tun ta mga gabayi na góddó tun ta balé dan. Pamuyuán dan tō mga umpak, tō mga salagbat, tō mga pangkis, asta tō mga bulawan arites. Pómpak yu ni tun ta mga gabatá yu. Ukit katō kapamuyù yu kandan, piddán yu tō langun kaduwánnan katō mga taga Ehipto.”

4

Igbággé katō Manama tō katulusan ki Moises

1 Igtaba si Moises katō Áglangngagán, na mà din, “Asal dì mánnał tō mga rubbad i Israel kanak. Dì dan maminág katō kagin ku kandan, su kumagi dan, na, ‘Ándà gó pakita tō Áglangngagán áknikó,’”

2 Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Ándin yan gawidan nu?”
Igtaba si Moises, na mà din, “Tukád ku.”

3 Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Dabù nu yan tun ta tanà.”
Tō igdabù dán i Moises tō tukád din tun ta tanà, minému na áppuy, asta igpalaguy si Moises.

4 Na, igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Awidi nu yan ikug din.”
Purisu igawidan i Moises tō ikug, asta inému dán puman na tukád.

5 Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Lumu nu ni kasalábbuan ébô mánnał dan na igpakita áknikó tō Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō mga kamónaan dan na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.”

6 Na, igkagi puman tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Dalám nu yan bállad nu yan ta umpak nu.”

Igbánnal si Moises, asta tō igpaluwà din tō bállad din, isalábbuan sikandin su iglamputì dán tō bállad din ka tétek.h

7 Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Dalám nu puman yan bállad nu yan ta umpak nu.”

Igbánnal si Moises, asta tō igpaluwà din tō bállad din, isalábbuan gó sikandin, su minólian dán iring katō tibuk lawa din.

8 Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka dì dan maminág áknikó asta ka dì dan mánnał tingód katō una kasalábbuan, mánnał dan kani ikaduwa kasalábbuan.

9 Asal ka dì dan mánnał kani duwa kasalábbuan, asta ka dì dan maminág katō ágkagin nu, kangé ka ka wayig ka Nilo, asta busbus nu tun ta tanà, su tō wayig mému na dipanug.”

10 Igkagi si Moises, na mà din, “Áglangngagán, ándà gó kakafigan ku na gulit-ulit, agad dángngan ó agad nigó ukit katō katóngkô nu kanak. Asal diya tuu pakabólós,i asta ándà sóddór ku ka ándin tō madigár kagin ku.”

11 Asal igkagi tō Áglangngagán kandin, na mà din, “Sadan tō igimu katō mga manubù ébô makakagi dan? Sadan tō igimu katō mga manubù na ómmó, ó bingál, ó makakita, ó bólög? Sakán dád na Áglangngagán tō makémü!”

12 Purisu panó ka, su tabangan ku sikuna ébô nángngà tō kakagi nu, asta ultán ku áknikó ka ándin tō kagin nu.”

h 4:6 4:6 Tétek, ó sanla. i 4:10 4:10 Pakabólós, ó pakabalós. Magunawa tun ta 6:12,30.

¹³ Asal igkagi si Moises, na mà din, “Áglangngagán, pasinsiyayiya. Atin ka mému, ássa dátô suguán nu.”

¹⁴ Purisu isókó tô Áglangngagán ki Moises, asta igkagi sikandin, na mà din, “Dwúan kataladi nu na si Aaron na Levita. Ikasóddórra na katig sikandin ágkagi-kagi. Igpanó dán sikandin ébô sumumar áknikó. Kadayawan sikandin ka kumita áknikó.

¹⁵ Sikandin dátô pakagin nu katô kakalyag nu kagin. Tabangan ku sikiyu kumagi, asta kagiyani ku sikiyu ka ándin tô lumen yu.

¹⁶ Si Aaron tô taraulit katô kagi nu tun ta mga manubù. Méring ka na Manama tun ki Aaron, su mulit sikandin katô kagi nu, iring na propeta na gulit katô kagi ka Manama tun ta mga manubù.

¹⁷ Pid nu yan tukád nu, su yan gó tô gamitán nu ébô imun nu tô mga kasalábbuan.”

Iglónód si Moises tun ta Ehipto

¹⁸ Na, iglónód si Moises tun ta ugang din na si Jetro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka mému áknikó, lumónódda tun ta mga gakád ku tun ta Ehipto ébô kasóddoran ku ka manté pô sikandan.”

Ignunug si Jetro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka madigár tô kapanó nu.”

¹⁹ Tô ándà pa panó si Moises tikud tun ta Midian, igkagi tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Lónód ka tun ta Ehipto, su inaté dán tô langun manubù na malyag mimmaté áknikó.”

²⁰ Purisu igpid i Moises tô sawa din asta tô mga gabatâ din gamama, asta igpasaké din tun ta asno. Igsadun dan tun ta Ehipto. Igpid din tô tukád na igpapid ka Manama kandin.

²¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Atin ka dumunggù kad tun ta Ehipto, imu nu gó tô mga kasalábbuan tun ta tubang katô hari ukit katô katulusan na igbágge ku áknikó. Asal patággasán ku tô ulu din ébô dì din péwaán tô mga rubbad í Israel.

²² Kagiyi nu tô hari, ‘Ni gó tô kagi katô Áglangngagán áknikó: Tô mga rubbad í Israel iring gó na sarili batâ ku, iring na tambang kaké batâ ku.

²³ Igkagiyan ku sikuna na kailangan péwaán nu tô batâ ku ébô mangadap sikandin kanak. Asal su igéllé ka, matayan ku tô tambang kaké batâ nu mama.’”

²⁴ Tô igdággà dan tun ta dalan, igpadani tô Áglangngagán tun ki Moises ébô matayan pád sikandin.

²⁵ Asal igawid si Sefora ka matam batu, asta igtupuwan din tô batâ din. Igpolét din tô kindan na igtampád tun ta pusù din.^j

²⁶ Purisu ándà matayi katô Áglangngagán si Moises. Na, igkagi si Sefora ki Moises, na mà din, “Sikuna tô duma ku na igdaddasan ka dipanug!” Tô gó é igkagi din tingód katô katupu din katô batâ din.

²⁷ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Aaron, na mà din, “Sadun ka tun ta disyerto, asta sumar nu si Moises.”

Purisu igpanó si Aaron, asta igkita din si Moises tun ta Sinai na pabungan ka Manama. Tô igpakitaé dan, igadákkan din si Moises.

²⁸ Igulitan i Moises si Aaron katô langun na igkagi katô Áglangngagán kandin tingód katô lumun din asta kagin din. Igulitan din tingód katô langun kasalábbuan na palumun katô Áglangngagán kandin.

²⁹ Purisu igsadun si Moises asta si Aaron tun ta Ehipto, asta igauglimud dan tô langun ágpangulun ka mga rubbad í Israel.

³⁰ Igulit si Aaron kandan tingód katô langun na igkagi katô Áglangngagán ki Moises, asta igimu dink^k tô langun kasalábbuan tun ta tubang dan.

³¹ Igbánnal dan na si Moises asta si Aaron tô igpapid katô Áglangngagán. Tô ikasóddór dan na inéduwan tô Áglangngagán katô mga rubbad í Israel, asta igkita tô Áglangngagán katô kahirapan dan, igunduk asta igaugadap dan.

5

Igtubang si Moises asta si Aaron katô hari ka Ehipto

¹ Na, pángnga igpalimudé, igsadun si Moises asta si Aaron tun ta hari ka Ehipto, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Ni gó tô kagi katô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga rubbad í Israel: Péwà nud tô mga sakup ku ébô madun dan tun ta disyerto, su kailangan palimudé dan ébô pabantugánnna ikandán.”

^j 4:25 4:25 Tun ta kinagiyán ka Hebreo, “pusù din.” Ándà kasóddóri ka pusù katô batâ i Sefora ó pusù i Moises. ^k 4:30 4:30 Tun ta kinagiyán ka Hebreo, “igimu din.” Ándà kasóddóri ka si Moises ó si Aaron tô igimu.

² Asal igtaba tō harì, na mà din, "Sadan ni Áglangngagán? Manan ka kailangan bánnalán ku sikandin asta manan ka péwaán ku tō mga rubbad i Israel? Ándà a gó kilala kandin, asta dì ku gó péwaán tō mga rubbad i Israel."

³ Na, igtaba si Moises asta si Aaron, na mà dan, "Igpakita áknami tō Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo. Pasadun ké tun ta disyerto na ágkadunggù ka tallu álló ágpanón ébô mággé ké katô kailangan bággén tun ta Áglangngagán na Manama dé. Atin ka dì dé ni lumun, matayan ké ikandin ukit ka bógók ó gira."

⁴ Igtaba tō harì, na mà din, "Yakó ágbaring katô mga manubù tun ta áglumun dan! Palónód yu tō langun állang tun ta mga áglumun dan!"

⁵ Igmarapung dán gó ni mga manubù kannun ta Ehipto, asta pasódóán yu pád sikandan ébô dì dan lumumu!"

⁶ Tō álló tō, igsugù katô hari tō mga ágsuguánnán din na taga Ehipto asta tō mga amo na mga rubbad i Israel, na mà din,

⁷ "Yakó ágbágge katô ragami tun ta mga manubù na ágbalát katô libutà asta ragami ébô duwán ákgagamit para gimun balé. Sikandan tō pakangén yu katô ragami.

⁸ Asal kailangan magunawa gó tō karapungan ka mga tisa¹ na gimun dan. Yakó yu ákulangi. Tukukán gó sikandan. Purisu ágrangin dan na péwaán ku sikandan ébô madun dan tun ta disyerto asta mággé dan tun ta manama dan.

⁹ Dugangi yu pa baling tō kailangan lumun dan ébô tuu dan ágkasasó tingód katô mga áglumun dan, asta dì dan dán maminág katô mga bulaló."

¹⁰ Purisu igpanó tō mga ágsuguánnán din asta tō mga amo, asta igkagi sikandan katô mga rubbad i Israel, na mà dan, "Igsugù tō harì na dì kód bággyan ka ragami.

¹¹ Sikiyu dán tō mangé katô ragami agad ánda, asal kailangan imun yu tō karapungan ka mga tisa na magunawa katô igimu yu tō iglabé."

¹² Purisu tō langun rubbad i Israel, igpanalap dan ka ragami tun ta kaluwagan ka banuwa ka Ehipto.

¹³ Inalayun dan ágpíritán katô mga amo dan. Igkagi tō mga amo dan, na mà dan, "Imu yu tō karapungan ka mga tisa kada álló na magunawa katô igimu yu tō iglabé."

¹⁴ Marag áglagpássán katô mga ágsuguánnán katô hari tō mga amo na rubbad i Israel. Ginsà dan, na mà dan, "Manan ka ándà kó ikému katô karapungan ka mga tisa ni álló ni na magunawa katô igimu yu tō iglabé?"

¹⁵ Na, tō mga amo na rubbad i Israel igsadun tun ta harì, asta iga-pédu-édu dan, na mà dan, "Sir, yaka ágpahirap áknami!

¹⁶ Ándà dán ragami na ágbággen áknami, asal ágpémun ké pô gó katô karapungan ka mga tisa na magunawa katô igimu dé tō iglabé. Agad ándà salà dé, áglagpássán ké pô gó! Asal tō salà tun ta mga sakup nu."

¹⁷ Asal igtaba tō harì, na mà din, "Tukukán kó gó! Ánnà kó malóggód áglumu! Purisu iga-pédu-édu kó na péwaán ku sikiyu ébô mággé kó tun ta Áglangngagán yu.

¹⁸ Lónód kó tun ta áglumun yu! Ándà ragami na bággén ákniyu, asal kailangan mimu kó katô karapungan ka mga tisa na magunawa katô igimu yu tō iglabé."

¹⁹ Igkita tō mga amo ka mga rubbad i Israel na ándà gó mému dan ébô méwà tō kahirapan dan, su igsugù tō harì kandan na kailangan magunawa tō karapungan ka mga tisa na imun dan kada álló.

²⁰ Tō igtananan dan tō harì, igsumar dan si Moises asta si Aaron na gangat kandan,

²¹ asta igkagiyan dan, na mà dan, "Mólà pa ka kitanán pád katô Áglangngagán tō iglumu yu, asta supakan kó ikandin, su ukit ákniyu, miringasa tō hari asta tō mga opisyales din áknami. Igbággé yu kandan tō gunayan ébô matayan ké ikandan."

²² Purisu igdasal dán puman si Moises tun ta Áglangngagán. Igkagi sikandin, na mà din, "Áglangngagán, manan ka igpadunggù nu ni kahirapan tun ta mga sakup nu? Manan ka igpapidda ikuna?

²³ Su tikud gó katô katubang ku ka hari ébô ultán ku tō kagi nu, igpahirapan din baling tō mga sakup nu, asta ándà palang tabang nu kandan!"

6

¹ Asal igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Dì madugé, kitanán nu tō lumun ku katô hari ka Ehipto. Atin kinnaman din tō katulusan ku, péwaán din tō mga sakup ku, asta píritán din gó sikandan ébô malaguy dan tikud tun ta banuwa din."

Igtawar puman ka Manama si Moises

¹ 5:8 5:8 Tisa tō iring na hollow block para gimun balé.

² Igkagi tō Manama ki Moises, na mà din, “Sakán tō Áglangngagán.

³ Igpakita a ki Abraham, ki Isaac, asta ki Jacob. Igpasóddór kuanan na sakán tō Tuu Matulus Manama, asal ándà ku pasóddór kuanan tō ngadan ku na YAHWEH.^m

⁴ Igimu ku pagsik tō kasabotan tun kuanan, su bággén ku kuanan tō banuwa ka Canaan na igóddoan dan sayyan iring na mga bisita.

⁵ Igdinág ku tō mga arangan katō mga rubbad i Israel na igállang katō mga taga Ehipto, asta isampáttan ku tō kasabotan ku tun kuanan.

⁶ Purisu ulit nu ni kagi ku tun ta mga rubbad i Israel, ‘Sakán tō Áglangngagán. Péwaán ku sikiyu tikud tun ta kallang ákniyu tun ta Ehipto. Ukit katō katulusan ku padungguan ku sikandin katō supak na makamáddang, asta tābbusán ku sikiyu.

⁷ Imun ku sikiyu na kanak mga manubù, asta mémwu na Manama yu. Atin ka paluwaán ku sikiyu tikud tun ta kallang ákniyu tun ta Ehipto, kasóddoran yu na sakán tō Áglangngagán na Manama yu.

⁸ Piddán ku sikiyu tun ta banuwa na igtandó ku ki Abraham, ki Isaac, asta ki Jacob!

Bággén ku ni banuwa ákniyu ébô matigatun yu. Sakán tō Áglangngagán.’”

⁹ Agad igulit ni i Moises tun ta mga rubbad i Israel, asal ándà dan paminág kandin, su inandaan dan dán ka gimanan tingód katō kahírapan ka kallang kuanan.

¹⁰ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din,

¹¹ “Lónód ka tun ta harì ka Ehipto, asta kagiyu ni sikandin na kailangan péwaán din tō mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa din.”

¹² Asal igtaba si Moises, na mà din, “Atin ka dì maminág kanak tō mga rubbad i Israel, sobra pa na dì maminág tō harì, su diya tuu pakabolós ágkagi.”

¹³ Asal igsugù katō Áglangngagán si Moises asta si Aaron, na mà din, “Uliyu tō mga rubbad i Israel asta tō harì na sikiyu tō igsugù ku ébô mid katō mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.”

Mga kamónaan i Moises asta i Aaron

¹⁴ Ni gó tō mga kamónaan i Moises asta i Aaron. Si Ruben tō tambang kaké batà i Jacob. Duwán áppat gabatà din gamama, na si Hanoc, si Palu, si Hesron, asta si Carmi. Tō gó tō mga rubbad i Ruben.

¹⁵ Si Simeon duwán ánnám gabatà din gamama, na si Jemuel, si Jamin, si Ohad, si Jaquin, si Sohar, asta si Saul na batà katō bayi na Canaanhon. Tō gó tō mga rubbad i Simeon.

¹⁶ Si Levi duwán tallu gabatà din gamama, na si Gerson, si Cohat, asta si Merari. Igdunggù ka sábbad gatus tallu pulù pittu (137) tō idad i Levi.

¹⁷ Si Gerson duwán duwa gabatà din gamama, na si Libni asta si Simei. Marapung tō mga rubbad dan.

¹⁸ Si Cohat duwán áppat gabatà din gamama, na si Amram, si Isar, si Hebron, asta si Usiel. Igdunggù ka sábbad gatus tallu pulù tallu (133) tō idad i Cohat.

¹⁹ Si Merari duwán duwa gabatà din gamama, na si Mali asta si Musi. Tō gó tō mga rubbad i Levi.

²⁰ Igkalyagan i Amram si Jocabed na tábbé katō ámmà din, asta igbatà si Jocabed ki Aaron asta ki Moises. Igdunggù ka sábbad gatus tallu pulù pittu (137) tō idad i Amram.

²¹ Si Isar duwán tallu gabatà din gamama, na si Core, si Nefeg, asta si Secri.

²² Si Usiel duwán tallu gabatà din gamama, na si Misael, si Elsafan, asta si Setri.

²³ Igkalyagan i Aaron si Eliseba na batà i Aminadab asta tábbé i Nason. Igbatà sikandin ki Nadab, ki Abihu, ki Eleasar, asta ki Itamar.

²⁴ Si Core duwán tallu gabatà din gamama, na si Aser, si Elcanas, asta si Abiasaf. Tō gó tō mga rubbad i Core.

²⁵ Si Eleasar tō batà mama i Aaron. Igkalyagan din tō sábbad batà i Futiel, asta igbatà sikandin ki Pinehas. Ni gó tō mga kamónaan katō mga rubbad i Levi, asta mga pamilya dan.

²⁶ Iglista tō ngadan i Moises asta i Aaron apil katō duma mga rubbad i Jacob. Sikandin tō igkagyian katō Áglangngagán, na mà din, “Sikiyu tō mid katō mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.”

²⁷ Si Moises asta si Aaron tō igkagi tun ta harì ébô péwaán din tō mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.

Igsugù puman katō Áglangngagán si Moises asta si Aaron

²⁸ Na, tō igtóngkō tō Áglangngagán ki Moises tun ta Ehipto,

^m 6:3 6:3 Tingód katō ngadan YAHWEH, ahaán tō Exodo 3:2.

²⁹ igkagi sikandin, na mà din, "Sakán tō Áglangngagán! Kagiyi nu tō harì ka Ehipto katō igkagi ku áknikó."

³⁰ Asal igtaba si Moises, na mà din, "Su diya tuu pakabólós ágkagi, manan ka maminág tō harì kanak?"

7

¹ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Imun ku sikuna iring na Manama tun ta tubang katō hari ka Ehipto, asta imun ku tō kataladi nu si Aaron iring na propeta nu na kumagi tun ta hari.

² Kagiyi nu si Aaron katō langun na ágsuguán ku áknikó. Sikandin tō sumugù katō hari na kailangan péwaán din tō mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa din.

³ Asal patággasán ku tō ulu ka harì. Agad imun ku tō marapung mga kasalábbuan tun ta Ehipto,

⁴ asal dì sikandin maminág áknikó. Purisu ukit katō katulusan ku, supakan ku tō mga taga Ehipto ukit ka marapung mga supak, asta sakán tō mid katō langun sakup ku tikud tun ta Ehipto.

⁵ Atin ka pakitanán ku tō katulusan ku tun ta mga taga Ehipto, asta piddán ku tō mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa dan, kasóddoran dan na sakán tō Áglangngagán."

⁶ Purisu igbánnal si Moises asta si Aaron katō igsugù ka Áglangngagán kandan.

⁷ Tō igtubang si Moises asta si Aaron katō harì ka Ehipto, kawaluwan (80) tō idad i Moises, asta kawaluwan tallu (83) tō idad i Aaron.

Tō tukád i Aaron

⁸ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron, na mà din,

⁹ "Kumagi tō harì ka Ehipto ákniyu na kailangan duwán kasalábbuan na imun yu ébô kasóddoran din na igaipapid kó ka Manama. Purisu kagiyi nu si Aaron na dabuán din tō tukád din tun ta tanà na tubang katō harì ébô mému na áppuy."

¹⁰ Na, igaipapid si Moises asta si Aaron tun ta harì, asta igimu dan tō kasalábbuan na igsugù katō Áglangngagán kandan. Igdabù i Aaron tō tukád din tun ta tanà na tubang katō harì asta mga opisyales din, asta inému na áppuy.

¹¹ Na, igaipataraw katō harì tō mapandé mga sakup din asta tō mga tarasalamangka, asta ukit katō mga salamangka dan igimu dan pagsík tō kasalábbuan na igimu i Aaron.

¹² Igdabù dan tō kandan mga tukád tun ta tanà, asta inému na mga áppuy. Asal iglámmád katō tukád i Aaron tō kandan mga tukád.

¹³ Asal igmatággas tō ulu ka harì, asta igéllé sikandin na maminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katō taganà igkagi katō Áglangngagán kandan.

Igdunggù tō mga kadattan tun ta Ehipto

Exo 7:14-12:36

Tō dipanug

¹⁴ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Tuu matággas tō ulu ka harì, asta dì din péwaán tō mga manubù.

¹⁵ Purisu simag ka sállám, atin ka madun tō harì tun ta Wayig ka Nilo, saduni nu sikandin. Pid nu tō tukád nu na inému áppuy, asta angati nu sikandin tun ta ligad katō wayig.

¹⁶ Kagiyi nu sikandin, "Tō Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō mga Hebreo tō igaipapid kanak dini áknikó ébô kagin ku áknikó na kailangan péwaán nu tō mga sakup din ébô mangadap dan kandin tun ta disyerto. Sippang áknganni igéllé ka asta ándà ka paminág kandin.

¹⁷ Na, igkagi katō Áglangngagán na duwán gó lumun din ébô kasóddoran nu na sikandin gó tō Áglangngagán. Gamítan ku ni tukád ku asta lagpássán ku ni Wayig ka Nilo ébô mému na dipanug.

¹⁸ Maté tō mga sáddà, asta kumawù ni wayig. Dì dán makénám tō mga taga Ehipto katō wayig tikud tun ta Nilo."

¹⁹ Na igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Kagiyi nu si Aaron ébô tádduán din ka tukád tō langun wayig na garus tun ta Ehipto, agad tō tun ta mga kanal, tō tun ta mga basakán, asta tō tun ta mga lino. Mému dipanug tō wayig tun ta kaluwagan ka Ehipto, agad tō tun ta mga ágtguanan na igimu ka kayu ó igimu ka batu."

²⁰ Purisu igbánnal si Moises asta si Aaron katō igsugù ka Áglangngagán kandan. Tun ta tubang katō harì asta mga opisyales din, igtáddù i Aaron tō tukád din, asta iglagnás din tō wayig. Inému na dipanug tō Wayig ka Nilo.

²¹ Inaté tō mga sáddà, asta igmawù tō wayig. Dì dán makénám tō mga taga Ehipto katō wayig. Inému tō wayig na dipanug tun ta kaluwagan ka Ehipto.

²² Magunawa tō igimu katō mga tarasalamangka na taga Ehipto ukit katō kakatigan dan. Purisu matággas gó tō ulu ka harì. Ándà sikandin paminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katō taganà igkagi katō Áglangngagán.

²³ Iguli tō harì tun ta balé din, asta ándà din panámdámmi tō ilumu.

²⁴ Igkali tō langun taga Ehipto tun ta ligad katō wayig ébô makakangé dan ka wayig na ginámmán, su dì gó ágkénám tō Wayig ka Nilo.

²⁵ Iglabé tō pittu álló pángnga igimu ka Áglangngagán tō Wayig ka Nilo na dipanug.

8

Tō mga bakbak

¹ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Sadun ka tun ta harì ka Ehipto, asta kagiyi nu sikandin, ‘Ni gó tō igkagi katō Áglangngagán: Péwà nu tō mga sakup ku ébô mangadap dan kanak.

² Asal ka méllé ka asta dì nu sikandan péwaán, ipánnuán ku gó tō kaluwagan ka Ehipto ka marapung mga bakbak.

³ Mapánnù tō Wayig ka Nilo ka mga bakbak. Mahu tun ta balé nu, tun ta kuwarto nu, asta tun ta katri nu. Mahu tō mga bakbak tun ta mga balé katō mga opisyales nu, asta mga sakup nu. Mahu gó tō mga bakbak agad tun ta abu nu, asta tun ta ágmasaanan nu ka pan.

⁴ Láttuwan ka gó asta tō mga sakup nu, asta tō mga opisyales nu.”

⁵ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Kagiyi nu si Aaron na tádduán din ka tukád din tō mga wayig, tō mga kanal, asta tō mga ranó ébô lumuwà tō mga bakbak asta tumalap tun ta kaluwagan ka Ehipto!”

⁶ Purisu igbánnal si Aaron ki Moises, asta igluwà tō mga bakbak tikud tun ta wayig, asta igitlap tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁷ Magunawa tō igimu katō mga tarasalamangka taga Ehipto ukit katō kakatigan dan, su igpaluwà dan tō mga bakbak tikud tun ta wayig.

⁸ Na, igpatawar katō harì si Moises asta si Aaron, asta igkagiyán din, na mà din, “Dasal kó tun ta Áglangngagán ébô iwaán din tō mga bakbak tikud kanak asta tikud tun ta mga sakup ku. Péwaán ku gó tō langun yu ébô mangadap kó katō Áglangngagán.”

⁹ Igtaba si Moises, na mà din, “Kagi ka dád ka kadángngan tō kadasal ku para áknikó, tō mga opisyales nu, asta tō mga sakup nu ébô méwà ni mga bakbak tikud tun ákniyu asta tun ta mga balé yu. Masamà dád tō mga bakbak na tun ta Wayig ka Nilo.”

¹⁰ Igtaba tō harì, na mà din, “Dasal ka para kanak simag.”

Igkagi si Moises, na mà din, “Matuman tō kakalyag nu ébô kasóddóran nu na ándà ássa manama na duwán katulusan ka tandingán katō Áglangngagán na Manama dé.

¹¹ Méwà tō mga bakbak tun ákniyu, tun ta mga balé yu, tun ta mga opisyales nu asta tun ta mga sakup nu. Masamà dád tō mga bakbak na tun ta Wayig ka Nilo.”

¹² Tō igluwà dán si Moises asta si Aaron tikud tun ta balé katō harì, igdasal si Moises tun ta Áglangngagán tingód katō mga bakbak na igpapid din.

¹³ Igtuman katō Áglangngagán tō igpamuyù i Moises, asta inaté tō mga bakbak tun dalám ta mga balé, tun ta luwà ka mga balé, asta tun ta mga kinamat.

¹⁴ Iglimud katō taga Ehipto tō inaté mga bakbak tun ta magdakál mga kalimud, asta igmawù tō tibuk Ehipto.

¹⁵ Asal tō igkita katō harì na inaté dán tō mga bakbak, igpatággas din tō ulu din, asta ándà paminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katō taganà igkagi katō Áglangngagán.

Tō mga tagánnák

¹⁶ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Kagiyi nu si Aaron na lagpássán din tō taná ka tukád din ébô tō barukbuk mému na tagánnák tun ta kaluwagan ka Ehipto.”

¹⁷ Igbánnal dan katō igsugù katō Áglangngagán kandan. Tō iglagpás i Aaron tō tukád din tun ta taná, ipánnù ka tagánnák tō mga taga Ehipto asta tō mga mannanap dan, su tō langun ka barukbuk tun ta Ehipto inému na mga tagánnák.

¹⁸ Igkinnam tō mga tarasalamangka na igimu ka mga tagánnák ukit katō mga kakatigan dan, asal ándà dan ikému. Ipánnù ka tagánnák tō mga manubù asta tō mga mannanap dan.

¹⁹ Igkagi tō mga tarasalamangka katō harì, na mà dan, “Manama tō igimu kani kasalábbuan.”

Asal igmatággas gó tō ulu ka harì, asta ándà paminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katō taganà igkagi katō Áglangngagán.

Tô mga langó

²⁰ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Simag ka tuu sállám, atin ka madun tō harì tun ta wayig, angati nu sikandin, asta kagiyi nu, 'Ni gó tō igkagi katō Áglangngagán: Péwà nu tō mga sakup ku ébô mangadap dan kanak.

²¹ Atin ka méllé ka, papiddán ku tō marapung mga langó tun áknikó, tun ta mga opisyales nu, asta tun ta mga sakup nu. Mapánnù ka mga langó tō mga balé yu asta tō kaluwagan kani tanà.

²² Asal ássa tō lumun ku para katō mga rubbad i Israel, su ándà langó na papiddán ku tun ta Gosen na góddóan katō mga sakup ku, ébô makasóddór ka na sakán tō Áglangngagán agad kannun ta Ehipto.

²³ Ássan ku tō kanak mga sakup asta tō áknikó mga sakup. Mému ni na kasalábbuan simag."

²⁴ Igimú ni katō Áglangngagán, asta igahu tō marapung mga langó tun ta balé katō hari, tun ta langun balé katō mga opisyales din, asta tun ta langun balé tun ta Ehipto. Idattan tō langun tun ta Ehipto tingód katō mga langó.

²⁵ Na, igpatawar katō harì si Moises asta si Aaron, asta igkagiyán din, na mà din, "Panó kód gó. Bággé yu tō mga mannanap tun ta Manama yu kannun ta Ehipto."

²⁶ Igtaba si Moises, na mà din, "Di mému ni, su miringasa tō mga taga Ehipto áknami ukit katō kabággé dé ka mga mannanap tun ta Áglangngagán na Manama dé. Purisu atin ka makakita dan katō kabággé dé, timbagán ké gó ikandin ka batu ébô maté ké.

²⁷ Kailangan madun ké tun ta disyerto na ágkadunggù ka tálü álló ágpanón ébô mággé ké katō kailangan bággén tun ta Áglangngagán na Manama dé, magunawa katō igsugù din áknami."

²⁸ Purisu igkagi tō harì, na mà din, "Atin ka dì kó madun tun ta madiyù, péwaán ku sikiyu ébô madun kó tun ta disyerto asta mággé kó katō kailangan bággén yu tun ta Áglangngagán na Manama yu. Asal dasal kó tun kandin para kanak."

²⁹ Igkagi si Moises, na mà din, "Manówad, asta dumasalla tun ta Áglangngagán ébô simag andaán din tō langó tun áknikó, tun ta mga opisyales nu, asta tun ta mga taga Ehipto. Asal yakó áglimbung puman áknami. Yaka nu ágbaringi tō mga rubbad i Israel, su kailangan mággé ké tun ta Áglangngagán dé."

³⁰ Igpanó si Moises asta igdasal sikandin tun ta Áglangngagán.

³¹ Igtuman katō Áglangngagán tō igpamuyù i Moises, asta inéwà tō langun langó. Ándà palang langó na isamà.

³² Asal igpatággas puman tō harì ka ulu din, asta ándà din péwai tō mga rubbad i Israel.

9*Inaté tō mga mannanap*

¹ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Saduni nu tō harì ka Ehipto, asta kagiyi nu sikandin, 'Ni gó tō igkagi katō Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō mga Hebreo: Péwà nu tō mga sakup ku ébô mangadap dan kanak.

² Atin ka méllé ka pa, asta dì nu puman péwaán,

³ supakan ku sikuna ukit katō makamáddang bógók na dumunggù tun ta mga mannanap yu, tun ta mga kudà, mga asno, mga kamelyo, mga baka, mga karnero, asta mga kambing yu.

⁴ Asal ássan ku puman tō mga mannanap katō mga rubbad i Israel, su ándà palang mannanap dan na maté."

⁵ Na, igsalin katō Áglangngagán tō álló ébô tumanán din ni, su igkagi sikandin na imun din ni simag."

⁶ Pagkasimag, igtuman katō Áglangngagán tō igkagi din, asta inaté tō langun mannanap ka mga taga Ehipto, asal tun ta mga mannanap katō mga rubbad i Israel, ándà palang inaté.

⁷ Duwán mga manubù na igsugù katō harì ébô kasóddórán din ka imánnu tō mga mannanap katō mga rubbad i Israel, asta igulitan dan sikandin na ándà gó palang inaté. Asal igmatággas gó puman tō ulu ka harì, asta ándà din gó péwai.

Tô mga pigsá

⁸ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron, na mà din, "Kangé kó ka abu tikud tun ta ággóbbówanan. Tô gó é sabudán i Moises tun ta karamag na tubang katō harì.

⁹ Matalap ni iring na barukbuk tun ta kaluwagan ka Ehipto, asta pigsan tō mga manubù asta tō mga mannanap dan tingód katō barukbuk, asta mému ni na mga bakukang."

¹⁰ Purisu igkangé dan tō abu tun ta ággóbbówanan, asta igtubang dan tō harì. Igsabud i Moises tun ta karamag, asta iga pigsa tō mga taga Ehipto asta tō mga mannanap dan, asta inému na mga bakukang.

¹¹ Ándà ikatubang tō mga tarasalamangka ki Moises, su iga pigsa dan, magunawa katō duma mga taga Ehipto.

¹² Asal iga patággas gó katō Áglangngagán tō ulu ka harì, asta ándà din pamináaggi si Moises asta si Aaron, magunawa katō taganà igkagi ka Áglangngagán.

Igpadabù tō magdakál mga ayis tun ta banuwa

¹³ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Simag ka tuu sállám, saduni nu tō harì, asta kagiyí nu sikandin, 'Ni gó tō igkagi katō Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō mga Hebreo: Péwà nu tō mga sakup ku ébô mangadap dan kanak."

¹⁴ Atin méllé ka pa, papiddán ku tō mga supak tun áknikó, tun ta mga opisyales nu, asta tun ta mga sakup nu ébô kasóddoran nu na ándà ássa na magunawa kanak tun ta tibuk kani banuwa.

¹⁵ Atin ka ándà pa kédu ku ákniyu, igmatayan kud pád sikiyu langun. Mému ka papiddan ku sikiyu ka bógók ébô maté kó langun.

¹⁶ Asal ándà ku sikiyu matayí ébô kitánán yu tō katulusan ku, asta ébô pabantugánnna ikiyu tun ta kaluwagan ka banuwa.

¹⁷ Asal ágpahirap ka pa katō mga sakup ku, asta ándà ka pa péwà kandan.

¹⁸ Purisu simag ka' iring kani oras ni, padabuán ku tō magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu. Ándà pa idabù iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddò tun ta Ehipto sippang áknganni.

¹⁹ Purisu sugú ka na kailangan pallungán tō langun mannanap asta tō mga taralumu tun ta kinamát, su madabù tō magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu, asta maté gó tō mga manubù asta tō mga mannanap na itananan tun ta luwà ka balé."

²⁰ Duwán mga opisyales na igbánnal katō igkagi ka Áglangngagán, asta iga pasékót dan igpallung tō mga álland dan asta tō mga mannanap tun ta balé.

²¹ Asal tō duma mga opisyales na ándà bánnal katō igkagi ka Áglangngagán, itananan dan tō mga álland dan asta tō mga mannanap dan tun ta luwà ka bale.

²² Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Tayó nu tō bállad nu tun ta langit ébô madabù tō magdakál mga ayis tun ta kaluwagan ka Ehipto, agad tun ta mga manubù, tun ta mga mannanap, asta tun ta mga pamulanán tun ta kinamát."

²³ Purisu igtayó i Moises tō tukád din tun ta langit, asta iga pakilat katō Áglangngagán, igpadabù din tō magdakál mga ayis, asta igkirám tun ta banuwa. Igpadabù katō Áglangngagán tō magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu tun ta kaluwagan ka Ehipto.

²⁴ Tuu mabákkar tō kadabù ka mga ayis, asta marag igkirám. Ándà gó palang inému iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddò tun ta Ehipto.

²⁵ Tun ta kaluwagan ka Ehipto, isugatan ka mga ayis tō langun na ándà pallungi, agad tō mga manubù asta tō mga mannanap dan. Idattan gó puman tō langun pamulanán asta mga kayu.

²⁶ Tō banuwa ka Gosen na góddóan katō mga rubbad i Israel, tō dák gó tō lugar na ándà kadabui ka mga ayis.

²⁷ Na, iga patawar katō harì si Moises asta si Aaron, asta igkagiyán din, na mà din, "Ikasalá a. Nángngá tō iglumu katō Áglangngagán. Ánnà nángngá tō iglumu ku asta katō mga sakup ku, su ándà ké péwà katō mga rubbad i Israel.

²⁸ Dasal kó tun ta Áglangngagán su dí ké pakatiis kani madat kilat asta ágkadabù na mga ayis. Péwáán kud gó sikiyu. Dí kéd lumiput ákniyu."

²⁹ Igkagi si Moises kandin, na mà din, "Atin ka panówad tikud tun ta lunsud, tayón ku tō bállad ku asta dumasalla tun ta Áglangngagán. Sumódó tō kilat asta tō mga ayis ágkadabù. Purisu kasóddoran nu na Áglangngagán tō tigatun kani tibuk banuwa.

³⁰ Asal ikasóddórra na sikuna asta tō mga opisyales nu, ándà pô gó máddang yu katō Áglangngagán na Manama."

³¹ Idattan tō sebada asta tō mga pamula na ágkangayan katō duru, su tō sebada malutù dán, asta ágbulak dán tō pamula na ágkangayan katō iring na duru.

³² Asal ándà kadatti tō trigo, su ándà pa tubù.

³³ Na, igtananan i Moises tō harì, asta iga panó sikandin tikud tun ta lunsud. Tō igtayó si Moises katō bállad din asta igdasal sikandin tun ta Áglangngagán, igsódó tō kilat asta tō kadabù ka mga ayis.

³⁴ Tô igkita tō harì na igsódô dán tō udan, tō kadabù ka mga ayis, asta tō kirám, ikasalà dán puman sikandin asta tō mga opisyales din,

³⁵ su igpatággas din puman tō ulu din, asta ándà din péwai tō mga rubbad i Israel, magunawa katô taganà igkagi katô Áglangngagán ukit ki Moises.

10

Tō mga apang

¹ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Saduni nu tō harì ka Ehipto. Igpatággas ku tō ulu din asta tō ulu ka mga opisyales din ébô pakitanán ku tō katulusan ku kandan ukit kani mga kasalábbuan.

² Atin ka matugál kód, kólitan yu tō mga gabatà yu asta tō mga apù yu tingód katô mga kasalábbuan na gímun ku ukit ka supak ku katô mga taga Ehipto ébô makasóddór kó langun na sakán gó tō Áglangngagán."

³ Purisu igsadun si Moises asta si Aaron tun ta harì, asta igkagi sikandan kandin, na mà dan, "Ni gó tō igkagi katô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo: Manan ka ágpanayun ka géllé na pabbabà kanak? Péwà nud tō mga sakup ku ébô mangadap dan kanak!

⁴ Atin ka manayun ka méllé, banté ka gó, su simag papiddán ku tō mga apang tun ta banuwa nu.

⁵ Tingód katô karapungan dan, katambunan tō bówwó ka tanà ébô dì yu gó kitanán tō tanà. Kannán dan tō langun na ándà kadatti katô kadabù ka mga ayis. Kannán dan tō langun kayu yu.

⁶ Mapánnù tun ta mga balé nu na dakál é lagà, tun ta mga balé katô mga opisyales nu, asta tun ta mga balé katô langun sakup nu. Ándà gó palang kadattan iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddò tun ta Ehipto."

Na, igtananan i Moises tō harì.

⁷ Igkagi tō mga opisyales katô harì, na mà dan, "Manan ka ágpabayaán nu ni manubù na ágsamuk áknita? Péwà nud tō mga gamama ébô mangadap dan katô Áglangngagán na Manama dan! Ándà nu pa kasóddóri na idattan dán tō banuwa ka Ehipto?"

⁸ Purisu igpalónód katô harì si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, "Mému dán ka panó kód ébô mangadap kó katô Áglangngagán na Manama yu. Asal sadan tō manó?"

⁹ Igtaba si Moises, na mà din, "Manó ké langun, agad tō mga gabatà dé asta tō mga tugál. Piddán dé tō mga karnero dé, tō mga kambing dé, asta tō mga baka dé, su palimudé ké ébô pabantugán dé tō Áglangngagán."

¹⁰ Igkagi tō harì, na mà din, "Atin ka piddán yu tō langun pamilya yu, kailangan tabangan kó katô Áglangngagán tingód katô lumun ku ákniyu, su di mému piddán yu sikandan. Tuu dán matayyó na madat gó tō plano yu.

¹¹ Dì mému kanak! Mga gamama dád tō makapanó ébô mangadap katô Áglangngagán, su tō gó é kakalyang yu."

Na, igtewá dan tikud tun ta tubang katô harì.

¹² Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Tayó nu tō bállad nu ébô dumunggù tō mga apang tun ta banuwa ka Ehipto. Matalap dan tō kaluwagan ka Ehipto, asta kannán tō langun pamulanán na ándà kadatí katô mga ayis."

¹³ Purisu igtayó i Moises tō tukád din, asta igpapid katô Áglangngagán tō mabákkár karamag tikud tun ta silatan ka Ehipto igladé ka álló asta dukilám. Tō igsállám dán, duwán mga apang na igpid katô karamag.

¹⁴ Tuu marapung tō mga apang, asta igsunnad tun ta kaluwagan ka Ehipto. Ándà palang apang na ikadunggù iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddò tun ta Ehipto, asta ándà dán palang dumunggù iring kani.

¹⁵ Itambunan katô mga apang tō bówwó ka tanà tun ta kaluwagan ka Ehipto sippang igmétám tō tanà. Igkan dan tō langun pamulanán asta tō mga buuy ka kayu na ándà kadatti ukit ka kadabù ka mga ayis. Ándà gó palang malunnó daun na isamà tun ta kaluwagan ka Ehipto.

¹⁶ Na, sékót igpatawar katô harì si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, "Bánnal na ikasalà a tun ta Áglangngagán na Manama yu asta tun ákniyu.

¹⁷ Pasinsiyayiya kani salà na ilumu ku nigó, asta dasal kó tun ta Áglangngagán na Manama yu ébô iwaán din ni tuu madat supak."

¹⁸ Purisu igtananan i Moises tō harì, asta igdasal sikandin tun ta Áglangngagán.

¹⁹ Purisu igpapid katô Áglangngagán tô mabákkár karamag na tikud tun ta salláppan, asta ipid tô mga apang tun ta Dagat na Mallutù.ⁿ Ándà gó palang apang na isamà, agad sábbad, tun ta kaluwagan ka Ehipto.

²⁰ Asal igpatággas puman katô Áglangngagán tô ulu ka harì, asta ándà din péwai tô mga rubbad i Israel.

Tô kangittánggan

²¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tayò nu tô bállad nu tun ta langit ébô dumunggù tô kangittánggan tun ta kaluwagan ka Ehipto. Tuu kumangittáng asta makamáddang.”

²² Purisu igtayó i Moises tô bállad din tun ta langit, asta igdunggù tô tuu kangittánggan tun ta kaluwagan ka Ehipto sippang tun ta ikatállu álló.

²³ Ándà pakitaé tô mga taga Ehipto, asta ándà dan luwà tikud tun ta mga balé dan dalám ka tallú álló. Asal mappawà tô tun ta góddoan katô mga rubbad i Israel.

²⁴ Igpatawar katô harì si Moises, asta igkagiyán din, na mà din, “Makapanó kód langun ébô mangadap kó katô Áglangngagán. Mému ka mákkás dán ákniyu tô mga gabayi asta tô mga gabatâ yu. Asal tô dák mga karnero, tô mga kambing, asta tô mga baka tô tananan yu dinu.”

²⁵ Asal igtaba si Moises, na mà din, “Dì mému! Kailangan piddán dé pagsik tô mga mannanap na matayan asta góbbón ébô bággen dé tun ta Áglangngagán na Manama dé.

²⁶ Kailangan piddán dé tô langun mannanap dé. Dì mému ka duwán tananan, agad sábbad, ébô makasalin ké katô matayan dé asta bággen dé tun ta Áglangngagán na Manama dé. Dì ké pa makasóddor ka ándin mannanapi tô matayan dé sippang ka dumunggù ké.”

²⁷ Asal igpatággas puman katô Áglangngagán tô ulu ka harì, asta ándà din péwai.

²⁸ Igkagi tô hari ki Moises, na mà din, “Iwà ka kannun ta tubang ku, asta yakad gó ágpakita puman kanak, su atin ka kitanán ku puman sikuna, pamatayan ku.”

²⁹ Igtaba si Moises, na mà din, “Matuman tô kakalyag nu! Dì kad puman kumita kanak.”

11

Inaté tô mga tambang kaké gabatâ gamama

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Papiddán ku tô sábbad pa supak tun ta harì ka Ehipto asta tun ta mga sakup din ébô péwaán kó ikandin. Atin ka péwaán kód, pamagaan kó gó ikandin ébô makéwâ kó.

² Kagiyi nu tô mga rubbad i Israel ébô pamuyuán dan tô mga salagbat, tô mga pangkis, asta tô bulawan mga arites tun ta mga simbalé dan na taga Ehipto.”

³ Igimu ka Áglangngagán na kadayawan tô mga taga Ehipto tingód katô mga rubbad i Israel. Tô mga opisyales ka harì asta tô mga taga Ehipto igrespeto ki Moises na sábbad ágkabantug manubù tun ta Ehipto.

⁴ Purisu igkagi si Moises katô harì, na mà din, “Ni gó tô igkagi ka Áglangngagán: Tángngà ka dukilám, panó-panówa tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁵ Maté tô langun tambang kaké gabatâ gamama dini ta Ehipto, agad tô tambang kaké batâ mama katô harì na sumui kandin, asta tambang kaké batâ mama katô álland din na ággiling dák ka trigo. Maté tô mga tambang kaké nati mama katô mga baka.

⁶ Tuu gó mabákkár tô darawítán katô mga manubù tun ta kaluwagan ka Ehipto. Ándà gó palang darawítán iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddo tun ta Ehipto, asta ándà dán dalan darawítán iring kani.

⁷ Asal tumagnáp gó tô tun ta mga rubbad i Israel, su agad tô mga asu dì mábbu katô mga manubù ó mga mannanap ébô kasóddóran nu gó na ássan katô Áglangngagán tô mga rubbad i Israel tun ta mga taga Ehipto.”

⁸ Igkagi si Moises, na mà din, “Tumubang tô langun opisyales nu kanak, asta lumingkóod dan. Pédu-édu dan na miwà a, asta patákkássan ku tô mga sakup ku. Atin ka matuman dán ni, miwà ad.”

Tuu isókó si Moises, asta igtananan din tô harì.

⁹ Ituman tô igkagi katô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Dì maminág tô harì áknikó ébô marapung tô mga kasalábbuan na imun ku tun ta Ehipto.”

¹⁰ Agad igimu si Moises asta si Aaron kani mga kasalábbuan tun ta tubang katô harì, asal igpatággas katô Áglangngagán tô ulu din ébô dì din péwaán tikud tun ta Ehipto tô mga rubbad i Israel.

ⁿ **10:19** 10:19 Dagat na Mallutù, ó Dagat katô mga Banban.

12

Tingód katô dukilám ka kalabé

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron dutun ta Ehipto, na mà din,

² “Imun ni bulan ni na tagnà bulan ka ámmé para ákniyu.

³ Pasóddór yu tun ta langun rubbad i Israel na tun ta ikasapulù álló kani bulan ni, tô kada mama na duwán sawa kailangan sumalin ka nati ka karnero ó nati ka kambing na nángngà para kannán ka kandin pamilya. Sábbad mannanap tô iyón katô kada pamilya.

⁴ Atin ka délák dát pamilya, asta dì makémmat kuman ka sábbad mannanap, sábbad dát mannanap tô kannán katô duwa pamilya na ágpasimbalayé. Agad ándin tô lumun dan kailangan makanángngà katô karapungan dan asta kadakállan katô makan dan.

⁵ Mému ka salinán yu tô karnero ó tô kambing, asal kailangan salinán yu tô mama na gídad ka sábbad ámmé, asta ándà gó depekto.

⁶ Iyó yu ni ka ágsalláp dán tô álló katô ikasapulù áppat álló kani bulan ni,⁰ su tô gó tô álló na padángngané tô langun pamilya katô mga rubbad i Israel na miyó katô mga mannanap na igsalin dan.

⁷ Atin ka iyón yu tô mannanap, pólét yu tô dipanug tun ta duwa ligad katô sállat asta dadan tun datas katô sállat katô mga balé na kannan yu katô mga mannanap.

⁸ Atin ka dukilám dán, ággang yu, asta kan yu duma katô pan na ándà pagpatubù asta katô mga gulay na mappait.

⁹ Yakó ágkan katô karne na igsabawan ó ándà ággangi. Ággang yu gó tô tibuk mannanap, agad tô ulu, tô paa, asta tô mga bituka.

¹⁰ Kan yu tô tibuk lawa dalám ka dukilám. Yakó ágsamà, agad délák, sippang ka sállám. Atin ka duwán masamà na dì ágkémmat, góbbó yu.

¹¹ Atin ka kuman kó, kailangan mangómpak kó ébô tumaganà kó na panó. Állán kó, sandalyas kó, asta awid kó katô tukád yu. Sékót kó kan. Ni gó tô lumun yu ka dukilám ka lumabéya na Áglangngagán yu.

¹² Tô dukilám tô, madunna tun ta Ehipto, asta matayan ku tô langun tambang kaké mama, agad manubù ó mannanap. Sakán gó tô Áglangngagán, asta supakan ku tô langun ágmanaman na ágpangadapán tun ta Ehipto.

¹³ Tô dipanug na pólétán yu tun ta duwa ligad ka sállat, tô gó é pató tun ta mga balé na góddoan yu. Atin ka kitánan ku tô dipanug, labéyan kù sikiyu. Agad supakan ku tô mga taga Ehipto, asal dì kó kadattan.

¹⁴ Kailangan dì yu kalingawan ni álló ni sippang tun ta ándà ágtamanán. Kada ámmé, kailangan palimudé kó asta tô mga rubbad yu ébô pabantugánya ikiyu tingód katô iglumu ku para ákniyu.”

Kalimudan Tingód Ka Pan Na Ándà Pagpatubù

¹⁵ “Dalám ka pittu álló, kan yu tô pan na ándà pagpatubù. Tun ta tagnà álló, iwà yu tô langun ka pagpatubù ka pan tikud tun ta mga balé yu, su atin ka duwán kuman katô pan na duwán pagpatubù tikud tun ta tagnà álló sippang tun ta ikapittu álló, kailangan péwaán yu sikandin tikud tun ta grupo yu na mga rubbad i Israel.

¹⁶ Tun ta tagnà álló asta tun ta ikapittu álló, palimudé kó ébô mangadap kó kanak. Tô duwa álló tô, ándà palang lumun yu, asal makémú kó móémeng.

¹⁷ Imu kó gó kani Kalimudan Tingód Ka Pan Na Ándà Pagpatubù ébô dì yu kalingawan na ni álló ni tô kapid ku katô langun yu tikud tun ta Ehipto. Imu yu ni álló ni na kalimudan yu, agad sikiyu ó tô mga rubbad yu, kada ámmé sippang tun ta ándà ágtamanán.

¹⁸ Tô tagnà bulan, tikud tun ta dukilám katô ikasapulù áppat (14) álló sippang ka dukilám katô ikaduwa pulù sábbad (21) álló, kailangan kannán yu tô pan na ándà pagpatubù.

¹⁹ Dalám ka pittu álló, kailangan ándà palang pagpatubù tun ta mga balé yu, su atin ka duwán kuman katô pan na duwán pagpatubù, agad rubbad i Israel ó ánnà, kailangan péwaán yu sikandin tikud tun ta grupo yu na mga rubbad i Israel.

²⁰ Dalám ka pittu álló, yakó gó ágkan katô pan na duwán pagpatubù. Kan yu dát tô pan na ándà pagpatubù.”

Tagnà kakan dan tingód katô dukilám ka kalabé

²¹ Igpatawar i Moises tô langun katô ágpangulun ka mga rubbad i Israel, asta igkagiyán din, na mà din, “Kagiyi yu tô tagsábbad-sábbad pamilya na salinán dan tô nati ka karnero ó nati ka kambing, asta iyón dan tingód katô kalabé katô Áglangngagán.

²² Salud yu tō dipanug tun ta palanggana. Tugsak yu tō panga ka isupu tun ta dipanug na igsalud tun ta palanggana, asta pólét yu tō dipanug tun ta duwa ligad katō sállat asta dadan tun datas katō sállat. Yakó ágluwà tikud tun ta balé yu sippang ka sállám,

²³ su panó-panó tō Áglangngagán tun ta kaluwagan ka Ehipto ébô matayan din tō mga taga Ehipto. Asal ka kitanán din tō dipanug tun ta duwa ligad katō sállat asta dadan tun datas katō sállat, lumabé sikandin. Dì din pahun tō taramaté na panaligan tun ta balé yu, asta di matayan tō mga tambang kaké gabatà yu gamama.

²⁴ Kada ámmé, kailangan bánnalán yu ni sugù, agad sikiyu asta tō mga rubbad yu sippang tun ta ándà ágtamanán.

²⁵ Atin ka dumunggù kó tun ta tanà na igtandô katō Áglangngagán na bággén din ákniyu, kailangan inalayun yu bánnalán ni sugù ni.

²⁶ Atin ka minsà tō mga gabatà yu ka manan ka áglumun yu ni ágkémun ni,

²⁷ kagiyi yu sikandan na ni gó tō sugù tingód katō kalabé katō Áglangngagán, su iglabéyan din tō mga balé na góddóan katō mga rubbad i Israel tun ta Ehipto. Agad igmatayan din tō mga taga Ehipto, asal ándà ki ikandin matayi."

Na, tō igpaminág dan ni igkagi i Moises kandan, iglingkóod tō langun dan, asta igpan-dap dan tun ta Áglangngagán.

²⁸ Igpampanó dan, asta igbánnal dan tō igsugù katō Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron.

Igmatayan tō mga tambang kaké gabatà gamama

²⁹ Tun ta tángngà ka dukilám, igmatayan katō Áglangngagán tō langun tambang kaké gabatà gamama tun ta kaluwagan ka Ehipto, agad tō tambang kaké batà mama katō hari na sumui kandin, agad tō mga tambang kaké gabatà gamama katō mga igpriso. Igmatayan din tō tambang kaké mama katō mga mannanap.

³⁰ Tō dukilám tō, ikannó tō hari, tō mga opisyales din, asta tō langun taga Ehipto. Igdarawit dan, su duwán inaté tun ta tagsábbad-sábbad balé.

³¹ Tō dukilám tō, igpatawar katō hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyán din, na mà din, "Na, panó kód gó langun, asta iwà kód tikud dini áknami na mga taga Ehipto. Sadun kó asta pangadap kó katō Áglangngagán na Manama yu iring katō igkagi din ákniyu.

³² Pid yu tō mga karnero yu, tō mga kambing yu, asta tō mga baka yu, asta panó kód! Dasal kó pagsik ébô madigár tō dumunggù kanak!"

³³ Igpmagaun katō mga taga Ehipto tō mga rubbad i Israel na tumanan katō banuwa ka Ehipto. Igkagi sikandan, na mà dan, "Atin ka dì kó miwà, maté ké gó langun."

³⁴ Purisu igkangé katō mga rubbad i Israel tō mga palanggana na igdaláman ka harina na igmasa dan asal ándà pa tagui ka pagpatubú, igdalám dan ni tun ta umpak dan, igtánggás dan, asta igpid dan.

³⁵ Igbánnal katō mga rubbad i Israel tō igkagi i Moises kandan, asta igpamuyù dan tō mga salagbat, tō mga paningsing, tō mga pangkis, tō bulawan mga arites, asta tō mga umpaktun ta mga simbalé dan na taga Ehipto.

³⁶ Igimu katō Áglangngagán na madigár tō panámdám katō mga taga Ehipto tingód katō mga rubbad i Israel, asta igbággé dan tō langun igpamuyù dan. Ukit ka kapamuyù katō mga rubbad i Israel, inémmát tō kaduwánnan katō mga taga Ehipto.

Igiwà tō mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa ka Ehipto

³⁷ Igpanó tō mga rubbad i Israel tikud tun ta Rameses, asta igsadun dan tun ta Sucot. Duwán mga ánnám gatus mararan (600,000) na mga gamama, asta ándà kéyap tō mga gabayi asta mga gabatà. Igpanóttanà dan.

³⁸ Marapung pagsik tō ássa mga manubù na igtákkás kandan, asta marapung tō mga karnero, tō mga kambing, asta tō mga baka dan.

³⁹ Atin ka ágsodó dan ébô kuman, ággamitán dan tō igmasa na ándà pagpatubù na igpid dan tikud tun ta Ehipto, asta áglutuán dan tō pan tun ta baga. Tō harina dan ándà tagui katō pagpatubù su sékót dan igpéwà tikud tun ta Ehipto, asta ándà timpo para taganaán tō ágkannán dan asta patubuán tō pan.

⁴⁰ Igóddó tō mga rubbad i Israel tun ta Ehipto dalám ka áppat gatus tállu pulù (430) ámmé.

⁴¹ Tun ta tapuri gó álló katō áppat gatus tállu pulù (430) ámmé, igiwà tō mga sakup katō Áglangngagán tikud tun ta Ehipto.

⁴² Tō gó tō dukilám na igbanté tō Áglangngagán ébô piddán din tō mga sakup din tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Purisu kailangan ágbanté tō mga rubbad i Israel ébô dì dan kalingawan tō iglumu katō Áglangngagán kandan, asta pabantugán dan sikandin kada ámmé sippang tun ta ándà ágtamanán.

Mga sugù tingód katō Kalimudan Ka Kalabé

⁴³ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron, na mà din, "Ni gó tō mga sugù ku tingód katô Kalimudan Ka Kalabé. Dì mému kuman tō mga ánnà rubbad i Israel.

⁴⁴ Asal atin ka igtupuwan tō mga állang na igbálli yu, mému makakan dan.

⁴⁵ Dì makakan tō mga ágróggun na góddô, asta tō mga taralumu na ágtandanan.

⁴⁶ Kailangan kannán ni mannanap tun ta balé na igágangan. Dì mému piddán yu ni tun ta luwà ka balé. Dì mému pantigán tō mga tullan.

⁴⁷ Kailangan padángngané tō langun rubbad i Israel tun ta Kalimudan Ka Kalabé.

⁴⁸ Atin ka duwán ánnà mga rubbad i Israel na góddô duma ákniyu, asta malyag dan na mapil ákniyu ébô mamista katô Kalimudan Ka Kalabé, kailangan patupu tō langun gamama ébô makapil dan ákniyu. Makakan dan katô Kalimudan Ka Kalabé iring katô bánnal na mga rubbad i Israel. Asal di gó makakan tō ándà tupuwi.

⁴⁹ Tō gó tō ágkémun na kailangan ágtumanán katô mga rubbad i Israel, asta tō ánnà mga rubbad i Israel na góddô tun ákniyu."

⁵⁰ Purisu igbánnal katô langun rubbad i Israel tō igsugù katô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron.

⁵¹ Tō gó tō álló na igrpid katô Áglangngagán tō mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Ipgaglimud din sikandan tun ta tagsábbad-sábbad pamilya dan.

13

Ágbággén tō mga tambang kaké gabatà tun ta Áglangngagán

¹ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din,

² "Bággé yu kanak tō langun tambang kaké gabatà yu gamama asta tō tambang kaké nati mama katô mga mannanap yu, su kanak sikandan."

Kalimudan Tingód Ka Pan Na Ándà Pagpatubù

³ Na, igkagi si Moises katô mga manubù, na mà din, "Kailangan dì yu kalingawan ni álló ni, su ni gó tō kewà yu tikud tun ta Ehipto na lugar ka kallang ákniyu. Igpewà kó katô Áglangngagán ukit katô makasalábbù katulusan din. (Yakó ágkan katô pan na duwán pagpatubù.)

⁴ Ni álló ni tun ta tagnà bulan ka AbibP tō kewà yu tikud tun ta Ehipto.

⁵ "Purisu atin ka piddán kód katô Áglangngagán tun ta tanà na igóddóan katô mga Canaanhon, mga Hetihanon, mga Amorihanon, mga Hebihanon, asta mga Jebusihanon, kailangan palimudé kó gó ni bulan ni. Tō gó tō tanà na tuu malambù na igtandô katô Áglangngagán tun ta mga kamónaan yu na bággén din ákniyu.

⁶ Dalám ka pittu álló, kan yu tō pan na ándà pagpatubù. Tun ta ikapittu álló, palimudé kó ébô pabantugán yu tō Áglangngagán.

⁷ Dalám ka pittu álló, kan kó katô pan na ándà pagpatubù. Tun ta kaluwagan katô banuwa yu, kailangan ándà gó palang pagpatubù ó pan na duwán pagpatubù.

⁸ Tō álló tō, pénapgát yu ni tun ta mga gabatà yu, na, "Gimun ni langun kani ébô kasampáttan tō igimum katô Áglangngagán para áknami tō igrpewà ké ikandin tikud tun ta banuwa ka Ehipto."

⁹ "Ni áglumun yu ni iring na pató tun ta bállad yu ó tun ta bukád yu. Ukit katô kapalimudé yu, dì yu ágkalingawan na kailangan ulit-ulitán yu tō mga sugù katô Áglangngagán, su sikandin tō igrpewà ákniyu tikud tun ta banuwa ka Ehipto ukit katô katulusan din.

¹⁰ Purisu palimudé kó kada ámmé tun ta timpo na igsalin katô Áglangngagán.

¹¹ "Igtandô tō Áglangngagán na póddóan kó tun ta tanà na igóddóan katô mga Canaanhon. Atin ka póddóan kó dutun,

¹² bággé yu tun ta Áglangngagán tō mga tambang kaké gabatà yu gamama, asta tō tambang kaké nati mama katô mga mannanap yu, su tō Áglangngagán tō tigatun kandan.

¹³ Atin ka ágpamasusun tō tambang kaké nati mama katô asno yu, tábbus yu ka nati ka karnero. Asal ka dì yu tábbusán tō asno, kailangan táppuán yu tō alig din ébô maté. Kailangan tábbusán yu tō mga tambang kaké gabatà yu gamama.

¹⁴ "Atin ka duwán álló na minsà tō gabatà yu na manan ka ágtábbusán yu tō tambang kaké, taba yu sikandan, 'Igpewà tō Áglangngagán áknami tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Inallang ké, asal ikewà ké ukít katô katulusan din.'

¹⁵ Tō igéllé tō harì na péwà áknami, igmatayan katô Áglangngagán tō mga tambang kaké gabatà gamama katô taga Ehipto, agad tō mga manubù asta tō mga mannanap. Purisu ágbággén ta tun ta Áglangngagán tō langun tambang kaké gabatà ta gamama asta tō mga

tambang kaké nati mama katô mga mannanap. Asal ágtábbusán ta tô mga tambang kaké gabatâ ta gamama.'

¹⁶ Ni ágkémun ta ni iring na pató tun ta bállad ta ó tun ta bukád ta, su igapéwâ ké katô Áglangngagán tikud tun ta banuwa ka Ehipto ukit katô katulusan din."

Tô sagulapun asta tô apuy

¹⁷ Tô igapéwâ katô hari ka Ehipto tô mga rubbad i Israel, ándà dan pókiti katô Manama tun ta dalan tun ta tanà na igóddoran katô mga manubù na ánggadan na Filistihanon, agad madani, su igkagi tô Manama, na mà din, "Atin ka dungguan tô mga rubbad i Israel ka gira, mapalin tô panámdám dan, asta lumónód dan tun ta Ehipto."

¹⁸ Purisu igapid din sikandan na igukit tun ta disyerto dadan tun ta Dagat na Mallutù. Tô igiwâ tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, igapid dan tô mga laniban dan agó duwán sumulung kandan.

¹⁹ Igpida i Moises tô mga tullan i Jose, su taganà igtandô tô mga rubbad i Israel ki Jose sayyan na tô gó é lumun dan. Tô ándà pa kamaté si Jose, igkagi sikandin, na mà din, "Atin ka péwaán kó katô Manama tikud tun ta Ehipto, pid yu tô mga tullan ku."^q

²⁰ Tô igpanó dan tikud tun ta Sucot, igkampo dan tun ta Etam, tun ta ligad katô disyerto.

²¹ Igladé ka álló na iguna tô Áglangngagán kandan ukit katô sagulapun na iring na sumbál ébô kasóddoran dan ka ánda tô sadunan dan. Igladé ka dukilám na iguna sikandin kandan ukit ka apuy na iring na sumbál ébô tumaddó kandan. Purisu ikapanó dan agad álló asta dukilám.

²² Inalayun dan ágkitanán tô sagulapun ka álló, asta tô apuy ka dukilám.

14

Igtalipag dan tun ta Dagat na Mallutù

¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din,

² "Kagiyi nu tô mga rubbad i Israel na sumuwé dan, asta póddô nu pa róggun sikandan madani tun ta Pihahirot tun ta tángngaan katô Migdol asta Dagat na Mallutù madani tun ta Baalsepon,

³ su manámdám tô hari ka Ehipto na itadin kó, asta dì kó makaluwà tun ta disyerto.

⁴ Patággasán ku tô ulu ka hari, asta agtaán kó ikandin. Purisu pabantugánnna ukit katô kapanaluwanu ku katô hari asta katô mga sundalo din. Kasóddoran katô mga taga Ehipto na sakán tô Áglangngagán."

Igbánnal katô mga rubbad i Israel tô igsugù ka Manama kandan.

⁵ Tô igulitan tô hari ka Ehipto na igiwâ dán tô mga rubbad i Israel, ipalin tô panámdám din asta tô panámdám katô mga opisyales din tingód katô mga rubbad i Israel, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Manan ka igapéwâ ta gó tô mga rubbad i Israel? Ándà dán gó mga állang ta."

⁶ Na, igtaganà katô hari tô kalesa din na para ka gira asta tô mga sundalo din.

⁷ Igpida din tô ánnám gatus (600) madigár kalesa asta tô duma pa mga kalesa na ágsakayan katô mga opisyales din.

⁸ Igpataággas katô Áglangngagán tô ulu ka hari, asta iglupug din tô mga rubbad i Israel na igiwâ ukit katô kadóppón katô Áglangngagán kandan.

⁹ Iglupig tô langun sundalo katô hari ka Ehipto, agad tô mga igsaké ka kalesa, tô mga igsaké ka kudà, asta tô mga igpanóttanà. Inasabban dan tô mga rubbad i Israel na igkampo madani tun ta Pihahirot tun ta ligad katô Dagat na Mallutù.

¹⁰ Na, tô madani dán tô hari asta tô mga sundalo din, tuu imáddangan tô mga rubbad i Israel, asta igrangin dan katô Áglangngagán.

¹¹ Igkagi sikandan ki Moises, na mà dan, "Manan ka igapid ké ikuna ébô maté ké dini ta disyerto? Manan? Ándà dán gó lábbánggan áknami tun ta Ehipto? Sállág nu ka ándin tô inókitan dé!

¹² Yaka nu ágkalingawi tô igkagi dé áknikó tô ándà ki pa panó na dungguan ki katô madat. Igkagiyán dé sikuna, na mà dé, 'Pabayà kéd na pallang katô mga taga Ehipto.' Madigár pa gó ka manayun ké móddô na állang ka tandingán katô maté ké tun ta disyerto."

¹³ Igkagi si Moises katô mga manubù, na mà din, "Yakó ágkamáddangan! Pasarig yu tô panámdám yu, asta sállág yu tô lumun katô Áglangngagán ni álló ni ébô paluwaán kó ikandin. Tô mga taga Ehipto na ágkitanán yu, dì yud gó kitinan puman.

¹⁴ Tô Áglangngagán tô manalu kandan, asta ándà dán lumun yu."

¹⁵ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Manan ka ágrangin ka kanak? Kagiyi nu tō mga rubbad i Israel na kailangan manayun dan tun tóna.

¹⁶ Tayó nu tō tukád nu asta táddù nu tun ta dagat, asta matángngà tō dagat ébô makapanó tō mga rubbad i Israel tun ta matákkang tanà.

¹⁷ Patággasán ku tō ulu ka mga taga Ehipto ébô lupugán dan tō mga rubbad i Israel. Ukit kani, pabantugáanna ukit katô kapanaluwan ku katô harì ka Ehipto asta tō langun sundalo din, agad tō mga igsaké ka kalesa asta tō mga igsaké ka kudà.

¹⁸ Kasóddórán katô langun taga Ehipto na sakán tō Áglangngagán ukit ka igtalu ku tō harì dan, tō mga sundalo din na ágsaké ka mga kalesa, asta tō mga ágsaké ka mga kudà.”

¹⁹ Na, tō panaligan ka Manama na guna tun ta mga rubbad i Israel igalin dadan tun ta bókkög dan. Tō sagulapun na iring na sumbál igalin dadan tun ta bókkög dan.

²⁰ Igsunnad tun ta tángngaan katô mga sundalo ka taga Ehipto asta mga rubbad i Israel. Tō dukilám dán, tō sagulapun na iring na sumbál inému na apuy na ighbaggé ka kappawaan tun ta mga rubbad i Israel. Asal tō sagulapun inému na mangittáng tun ta mga taga Ehipto, asta ándà dan ikapadani tun ta mga rubbad i Israel tō dukilám.

²¹ Na, igtayó i Moises tō bállad din, asta igtáddù din tun ta dagat. Igpadid katô Áglangngagán tō mabákkár karamag tikud tun ta silatan na igladé ka dukilám. Itángngà tō dagat, asta itákkang tō tanà tun ta tángngaan ka dagat.

²² Inému tō dagat na iring na duwa labat tun ta ibang asta tun ta kawanan dan, asta igukit tō mga rubbad i Israel tun ta matákkang tanà tun ta tángngaan katô dagat.

²³ Iglupug tō mga taga Ehipto, agad tō langun sundalo na igsaké katô mga kalesa dan. Igitur dan katô igukitan katô mga rubbad i Israel tun ta tángngaan katô dagat.

²⁴ Tō ándà pa kasállám, igsállág tō Áglangngagán katô mga sundalo tikud tun ta sumbál na apuy. Iglimáddang asta iglibug din sikandan.

²⁵ Ikasanggat tō mga ligid katô mga kalesa, asta ágkatággasan dan ágpapalaguy. Igpadigayisé tō mga taga Ehipto, na mà dan, “Miwà kid tikud kannun, su igdapit tō Áglangngagán kandan asta di ki manalu kandan.”

²⁶ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Táddù nu puman yan bállad nu tun ta dagat ébô lumónód tō dagat asta katambunan tō mga taga Ehipto.”

²⁷ Purisu igtáddù i Moises tō bállad din tun ta dagat, asta tō igsállám dán, iglónód tō dagat. Igkinnam tō mga taga Ehipto na malaguy, asal igpasabban katô Áglangngagán ka dagat.

²⁸ Iglónód tō dagat, asta itambunan tō mga kalesa, tō mga ágsaké kani, asta tō langun sundalo katô harì na iglupug kandan sippang tun ta dagat. Ándà gó palang sábbad na isamà.

²⁹ Asal inému tō dagat na iring na duwa labat tun ta ibang asta tun ta kawanan dan, asta igukit tō mga rubbad i Israel tun ta matákkang tanà tun ta tángngaan katô dagat.

³⁰ Tō gó tō kapaluwà katô Áglangngagán katô mga rubbad i Israel. Igkita dan tō mga inaté lawa katô taga Ehipto na inanud tun ta ligad ka dagat.

³¹ Tō igkita dan tō katulusan katô Áglangngagán na iggamit din ébô dì dan matalu katô mga taga Ehipto, igpangadap dan kandin. Igsarigan dan tō Áglangngagán asta tō ágsuguánnán din na si Moises.

15

Tō kanta i Moises

¹ Na, igkanta si Moises asta tō mga rubbad i Israel tun ta Áglangngagán. Igkanta dan kani, na mà dan,

“Kantaan ku tō Áglangngagán, su tuu madigár tō kapanaluwan din.

Igantug din tun ta dagat tō mga kudà asta tō mga igsaké kani.

² Tō Áglangngagán tō masarig taradóppón kanak,
asta ágkanta a tingód kandin.

Sikandin gó tō igpaluwà kanak.

Sikandin tō Manama na pangadapán ku,
asta durungán ku sikandin.

Sikandin tō Manama na ágpangadapán katô ámmà ku,
asta pabantugán ku sikandin.

³ Magani tō Áglangngagán,
asta YAHWEH tō ngadan din.

⁴ Igpangantug din tun ta dagat tō mga kalesa asta tō mga sundalo katô harì ka Ehipto.
Ilánnad tō mga opisyales din tun ta Dagat na Mallutù.

⁵ Itambunan dan katô madalám dagat,
asta ilánnad dan iring na batu tun ta kadalámmán ka dagat.

6 Áglangngagán, tuu madigár tō katulusan nu.

Ágrupákkán nu tō mga usig nu.

7 Tuu madigár tō kapanaluwan nu,
asta igtalu nu tō mga usig nu.

Igpandà nu sikandan tingód katô sókó nu,
iring na apuy na ággóbbó ka ragami.

8 Igidup ka, asta ilimud tō dagat.

Igtindág tō dagat iring na labat.

Igmatággas tō kadalámmán katô dagat.

9 Igkagi tō usig nu, 'Lupugán ku sikandan,
kasabban ku, asta ámmáttán ku.

Taladán ku tō mga kaduwánnan dan,
asta sulian ku sikandan.

Tagnusán ku tō kampilan ku,
asta dadattan kú tō langun dan.'

10 Asal igidup nu sikandan,
asta itambunan dan ka dagat.

Ilánnád dan tun ta kadalámmán katô dagat iring na timággá.

11 Áglangngagán, ándà palang mga ágmanaman na magunawa áknikó!

Ándà palang ugís na tuu madigár iring áknikó!

Ándà palang ássa na duwán katulusan na ágkasalábbuan!

12 Iggamit nu tō bálland nu,
asta iglámmád katô tanà tō mga usig dé.

13 Ukit katô ginawa nu na ándà ágtamanán, igpid nu tō mga manubù na igtábbus nu.

Ukit katô bákkár nu, igagak nu sikandan tun ta ugís góddóan nu.

14 Ikadinág tō mga manubù tun ta duma mga banuwa,
asta igkárkár dan tingód ka máddang dan.

Tuu imáddangan tō mga Filistihanón.

15 Imáddangan tō mga ágpangulun tun ta Edumea.
Igkárkár tō magani mga manubù tun ta Moab.

Mataló tō langun na igóddó tun ta Canaan.

16 Imáddangan asta igkállas dan.

Áglangngagán, su igkita dan tō matulus áglumun nu,
igtagnáp dan iring na batu,
sippang ka iglabé tō mga sakup nu,
sippang ka iglabé tō mga manubù na igtábbus nu.

17 Piddán nu sikandan asta póddóan nu tun ta pabungan na igsalin nu.
Tō gó tō lugar na igimu nu na góddóan nu, Áglangngagán,
tun ta templo na igimu nu.

18 Mangulu tō Áglangngagán sippang tun ta ándà ágtamanán."

19 Tō gó tō igkanta dan su igukit tō mga rubbad i Israel katô dagat tun ta matákkang tanà.
Asal igpalónódan katô Áglangngagán ka dagat tō langun kudà katô harí ka Ehipto, tō mga
kalesa asta tō mga sundalo na igsaké na iglupug kandan tun ta tángngaan ka dagat, asta
ilánnád dan langun.

Tō kanta i Miriam

20 Na, propeta si Miriam na tábbé i Aaron asta i Moises. Igkangé din tō tamburin, asta
igpatákkás din tō langun ka duma mga gabayi na igañadaging katô mga tamburin asta
igsayó.

21 Igkanta si Miriam tun kandan, na mà din,

"Kantayi yu tō Áglangngagán ta, su tuu madigár tō kapanaluwan din.
Iganug din tun ta dagat tō mga kudà asta tō mga igsaké kani."

Tō wayig na mappait

22 Igpid i Moises tō mga rubbad i Israel, igpanó dan tikud tun ta Dagat na Mallutù, asta
igsadun dan tun ta disyerto tun ta Sur. Itálluwan dan igpanó tun ta disyerto, asal ándà wayig
na igkita dan.

23 Tō igdunggù dan tun ta Mara, agad duwán wayig, asal ándà dan ikénám su mappait.
Purisu iginzádanan ni na Mara.^r

24 Igburáng-buráng^s tō mga manubù ki Moises, asta igsà sikandan, na mà dan, "Ándin

^r 15:23 15:23 Tō kóbadan ka Mara, "mappait."

^s 15:24 15:24 Igburáng-buráng, ó igañung-bugung.

tô inámmán ta?"

²⁵ Purisu igrangin si Moises tun ta Áglangngagán, asta duwán kayu na igapakita katô Áglangngagán kandin. Tô igantug i Moises tô panga ka kayu tun ta wayig, inému tô wayig na madigár ginámmán.

Na, dutun ta Mara duwán igsugù katô Áglangngagán kandan, asta igkinnaman din sikandan.

²⁶ Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, "Atin ka tuu kó maminág kanak, asta lumun yu tô nángngá tun ta saruwán ku, asta mánnal kó katô mga sugù ku, asta tumanán yu tô langun ka palumun ku ákniyu, dì ku sikiyu supakan katô mga bógók na igaipid ku tun ta mga taga Ehipto. Sakán tô Áglangngagán na ágtabang ákniyu ébô kólian tô mga bógók yu."

²⁷ Na, tô igapanó dan dán tikud tun ta Mara, igdunggù dan tun ta Elim na duwán sapulù duwa (12) mga sánnáp asta kapittuwán (70) mga kayu palmera. Igóddô dan róggun madani tun ta mga sánnáp.

16

Mana asta mga pitó

¹ Igapanó tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Elim, asta igsadun dan tun ta Sin na disyerto tun ta tángngaan ka Elim asta Sinai. Tô igdunggù dan, iglabé tô sábbad bulant tikud tun ta kewà dan tikud tun ta Ehipto.

² Tun ta disyerto, ighburáng-buráng dan langun ki Moises asta ki Aaron.

³ Igkagi sikandan, na mà dan, "Tuu pa madigár ka igmatayan ké katô Áglangngagán tun ta Ehipto, su madigár é ágkakan dé dutun. Asal igaipid ké ikiyu dini ta disyerto ébô maté ké langun ukit ka ballus."

⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Dabuán ku tô pan para ákniyu tikud tun ta langit iring na udan. Kada álló kailangan lumimud tô mga manubù katô pan na nángngá para kannán dan dalám ka sábbad dád álló. Ukit kani, kinnaman ku sikandan ka mánnal dan katô mga sugù ku kandan.

⁵ Sugù yu sikandan na kailangan dublin tô pan na limudán dan tun ta ikannám álló kada linggo."

⁶ Purisu igkagiyan i Moises asta i Aaron tô langun rubbad i Israel, na mà dan, "Kani ka ágsalláp dán tô álló, kasóddoran yu na tô Áglangngagán tô igaipid ákniyu tikud tun ta Ehipto,

⁷ su simag ka sállám, kitanán yu tô séllaán katô Áglangngagán. Igdinág din tô kaburáng-buráng yu tingód kandin. Bánnal na ighburáng-buráng kó tingód katô Áglangngagán, ánná tingód áknami."

⁸ Igkagi si Moises, na mà din, "Tô Áglangngagán tô mággé ákniyu ka karne kada ágsalláp tô álló, asta mággé ákniyu ka pan kada sállám. Igpaminág sikandin katô kaburáng-buráng yu tingód kandin. Bánnal na ighburáng-buráng kó ánná tingód áknami, asal tingód katô Áglangngagán."

⁹ Igkagi si Moises ki Aaron, na mà din, "Kagiyi nu tô mga manubù, na, 'Padani kó tun ta saruwán katô Áglangngagán, su igaipinág din tô kaburáng-buráng yu.'"

¹⁰ Róggun igkagi si Aaron katô mga manubù, igsállág dan tun ta disyerto. Igkita dan tô séllaán katô Áglangngagán tun ta sagulapun na igtákkás kandan.

¹¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din,

¹² "Igdinág ku tô kaburáng-buráng katô mga sakup ku. Kagiyi nu sikandan na kani ka ágkasalláp dán, tanggapán dan tô karne, asta simag ka sállám, tanggapán dan tô pan na nángngá para kandan. Purisu kasóddoran dan na sakán tô Áglangngagán na Manama dan."

¹³ Tô ágkasalláp dán ô álló, marapung tô mga pitó na igdunggù, asta igsunnad tô mga pitó tun ta kaluwagan katô kampo dan. Tô igsállám dán, duwán damur tun ta kampo dan.

¹⁴ Na, tô itákkang dán ô damur, duwán igkita dan na marénták, manipis asta mapputì tun ta kaluwagan ka tanà.

¹⁵ Tô igkita dan, igapénsaé dan, na mà dan, "Ándin ni?"

Igkagi si Moises kandan, na mà din, "Ni gó ô igbággé katô Áglangngagán ákniyu ébô kannán yu."

¹⁶ Igsugù ô Áglangngagán na kailangan limudán yu langun ô ágkailanganán yu. Limud kó ka duwa litro para katô tagsábbad-sábbad manubù tun ta pamilya yu."

^t **16:1** 16:1 Sábbad bulan, ó tun ta ikasapulù lima (15) álló tun ta ikaduwa bulan. Igiwà dan tikud tun ta Ehipto ka ikasapulù áppat (14) álló tun ta una bulan. Igsulat ni tun ta Exodo 12:6.

¹⁷ Purisu igbánnal tō mga rubbad i Israel. Duwán mga manubù na iglimud ka dakál, asta duwán mga manubù na iglimud ka délák dát.

¹⁸ Asal tō igtáppáng dan kani, tō iglimud ka dakál, ándà kasobrayi, asta tō iglimud ka délák, ándà kakulangi. Nángngà tō iglimud para katô tagsábbad-sábbad manubù.

¹⁹ Na, igkagi si Moises kandan, na mà din, "Yakó ágsamà para ka simag."

²⁰ Asal duwán gó mga manubù na ándà paminág ki Moises, asta duwán igsamà dan para ka simag. Asal tō sállám dán, igulád asta imawù. Purisu isóko si Moises kandan.

²¹ Kada sállám iglimud tō tagsábbad-sábbad pamilya katô ágkailanganán dan. Asal tō igménit dán tō álló, itunó tō isamà tun ta taná.

²² Tun ta ikannám álló, iglimud dan tō dubli, su duwán áppat litro para katô tagsábbad-sábbad manubù. Purisu igsadun tō mga ágpangulun tun ki Moises, asta igulit dan kandin.

²³ Igkagi si Moises, na mà din, "Simag tō ikapittu álló, asta igsugù tō Áglangngagán na tō ikapittu álló, tō gó é álló ka kapaginawa. Ándà ássa lumun ta kannà pangadapán ta sikandin. Purisu lutù yu asta ómeng yu tō ágkadigárran yu, asta tagù yu tō samà para kannán yu ka simag."

²⁴ Purisu igtágù dan sippang simag, magunawa katô igsugù i Moises kandan. Pagkasimag, madigár pô tō igsamà dan, su ándà uláddi asta ándà kamawù.

²⁵ Igkagi si Moises, na mà din, "Ni gó tō kannán yu ni álló ni, su ni gó tō álló ka kapaginawa ébô pabantugán ta tō Áglangngagán. Ándà ágkakan na kitánán yu tun ta tanà ni álló ni.

²⁶ Limud yu tō ágkakan dalám ka ánnám dát álló, asal tō ikapittu álló tō álló ka kapaginawa ta. Ándà ágkakan na kitánán yu tun ta tanà."

²⁷ Na, agad tun ta ikapittu álló, duwán duma mga manubù na igpamasak katô ágkakan. Asal ándà gó igkita dan.

²⁸ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, "Manan ka ándà kó bánnal katô mga sugù ku asta mga kagi ku?

²⁹ Manan ka ándà dan ikapagtá na igsalinna katô ikapittu álló ébô paginawa dan? Tō gó tō gunayan na dubli tō ágkakan na ágbággen ákniyu tun ta ikannám álló ébô duwán nángngà para katô duwa álló. Dalám ka álló ka kapaginawa, kailangan tumónnók kó. Yakó áglimud katô ágkakan tun ta ikapittu álló."

³⁰ Purisu igpaginawa tō langun manubù tun ta ikapittu álló.

³¹ Ingadanan dan tō ágkakan na mana.^u Mapputi ni iring na marénták lisu, asta tō nanam iring katô pan na ighbaláttan ka tánnáb.

³² Igkagi si Moises, na mà din, "Igsugù tō Áglangngagán na kailangan taguán ta tō duwa litro ka mana para katô mga rubbad ta ébô makita dan tō ágkakan na igbágge din áknita tun ta disyerto pángnga igo pid sikandin áknita tikud tun ta banuwa ka Ehipto."

³³ Igkagiyán i Moises si Aaron, na mà din, "Kangé nu tō bangà, asta dalám nu tō duwa litro ka mana. Tagù nu ni tun ta saruwán katô Áglangngagán ébô duwán pa ágkakitaan para katô mga rubbad ta."

³⁴ Igbánnal si Aaron katô igsugù katô Áglangngagán ki Moises. Itagù din ni bangà tun dalám katô kaban tingód katô kasabotan ka Manama kandan.^v

³⁵ Mana tō igkan katô mga rubbad i Israel dalám ka kappatan (40) ámmé sippang ka igóddò dát tun ta banuwa ka Canaan.

³⁶ Na, tō pagtáppáng na iggamit dan, duwán gó duwa litro.

17

Wayig tikud tun ta batu

¹ Igiwà tō mga rubbad i Israel tun ta tanà na igngadanan Sin, asta igalin-alin dan igkampo tun ta igsuguán katô Áglangngagán kandan. Tō igdunggù dan tun ta Repidim, ándà wayig na igkita dan para inámmán dan.

² Purisu igo buráng-buráng dán puman, asta igkagi sikandan ki Moises, na mà dan, "Bággyéi ké ka wayig ébô duwán inámmán dé."

Igkagi si Moises kandan, na mà din, "Manan ka ágburáng-buráng kó kanak? Manan ka ágkinnaman yu gó tō Áglangngagán?"

³ Asal su tuu ágkatákkangan tō mga manubù, marag dan ágburáng-buráng ki Moises, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Manan ka igo pid ké ikuna tikud tun ta banuwa ka Ehipto? Malyag ka na matéé ké ukit ka tákkang, agad tō mga gabatà dé asta tō mga mannanap dé?"

^u **16:31** 16:31 Tō kóbádan ka mana, "Ándin ni?" Ahaán tō Exodo 16:15. ^v **16:34** 16:34 Tingód katô mga igdalám katô kaban, ahaán tō Hebreo 9:4.

⁴ Na, igrangin si Moises katô Áglangngagán, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pamánnun ku ni mga manubù? Masiggad ikandan timbagán ka batu ébô matéya.”

⁵ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Pid nu tô tukád nu na iglagpás nu katô Wayig ka Nilo. Limud nu tô mga ágpangulun katô mga rubbad i Israel, asta sadun ka tun tóna kandan.

⁶ Mangatta ákniyu tun ta dakál batu tun ta Sinai.^W Lagpás nu tô batu, asta marus tô wayig ébô duwán ginánnman katô mga manubù.”

Igbánnal i Moises tô igsugù kandin róggun ágsállág tô mga ágpangulun ka mga rubbad i Israel.

⁷ Igngadanan i Moises tô lugar na Masa^X asta Meriba,^Y su ighburáng-buráng tô mga manubù ki Moises, asta igkinnaman dan tô Áglangngagán ukit katô igkagi dan, na mà dan, “Dumóppón tô Áglangngagán áknita, ó dì?”

Igpanalu dan katô mga Amalekanhon

⁸ Na, tô igkampo tô mga rubbad i Israel tun ta Repidim, igsulung tô mga Amalekanhon kandan.

⁹ Igkagi si Moises ki Josue, na mà din, “Tawar nu tô mga manubù, asta atu kó katô mga Amalekanhon. Simag, tumindággá tun datas katô pabungan, asta mawidda katô tukád na igbággé ka Manama kanak.”

¹⁰ Purisu ighbánnal si Josue katô igkagi i Moises kandin. Igpíid din tô mga manubù ébô atuwan dan tô mga Amalekanhon. Igsadun si Moises, si Aaron, asta si Hur tun datas katô pabungan.

¹¹ Róggun igtayó pa i Moises tô tukád din, igpanalu tô mga rubbad i Israel. Asal róggun igpasunnad din tô tukád din, igpanalu tô mga Amalekanhon.

¹² Na, su ibállé dán tô mga bállad i Moises, igkangé si Aaron asta si Hur ka batu ébô munsad si Moises. Igtindág si Aaron asta si Hur tun ta kilid din, asta igtayó dan tô mga bállad i Moises. Igpanayun dan igtayó kani sippang ka igsalláp tô álló.

¹³ Purisu tô langun Amalekanhon igipánnas i Josue asta tô mga kadumaan din.

¹⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Sulat nu ni tun ta libro, asta ulit nu ni ki Josue. Ipánnasán ku tô langun Amalekanhon ébô kalingawan sikandan ka ándà ágtamanán.”

¹⁵ Igimu i Moises tô góbbówanan katô ágbággén tun ta Manama, asta igngadanan din ni na “Tô Áglangngagán gó tô bandera ku.”

¹⁶ Igkagi sikandin, na mà din, “Igtayó tô bandera katô Áglangngagán! Purisu atuwan katô Áglangngagán tô mga Amalekanhon ka ándà ágtamanán.”

18

Igahà i Jetro si Moises

¹ Na, si Jetro na ugang i Moises asta parì tun ta Midian, ikadinág sikandin tingód katô langun na iglumu ka Manama ki Moises asta katô mga rubbad i Israel. Ikadinág sikandin na igapéwà katô Áglangngagán sikandan tikud tun ta banuwa ka Ehipto.

² Purisu igsadun sikandin tun ki Moises. Igpíid din si Sefora na sawa i Moises na taganà igpóddó i Moises tun ta Midian.

³ Igpíid pagsik i Jetro tô duwa gabatâ i Moises. Si Gerson^Z tô ngadan katô tambang kaké batâ din, su tô ipamasusu sikandin, igkagi si Moises, na mà din, “Ánnà a taga kannun.”

⁴ Si Eliesera tô ngadan katô adi, su tô ipamasusu sikandin, igkagi si Moises, na mà din, “Igtabanganna katô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ku, asta igpaluwà a tikud tun ta bállad katô harì ka Ehipto.”

⁵ Si Jetro, tô sawa i Moises, asta tô mga gabatâ din igsadun tun ki Moises tun ta disyerto, su igóddó pa sikandin asta tô mga rubbad i Israel madani tun ta pabungan na igsunnadan ka Manama.

⁶ Duwán igulit ki Moises, na mà din, “Igdunggù dán tô ugang nu na si Jetro, tô sawa nu, asta tô duwa gabatâ yu gamama.”

⁷ Purisu igsumar si Moises katô ugang din. Iglingkóod asta igadák si Moises kandin. Igpakumustaé dan, asta igahu dan tun ta tulda i Moises.

^W 17:6 17:6 Sinai, ó Horeb na ássa ngadan ka Sinai. ^X 17:7 17:7a Tô kóbádan ka Masa, “kinnamanan.” ^Y 17:7 17:7b Tô kóbádan ka Meriba, “ágburáng-buránggan.” ^Z 18:3 18:3 Tingód katô ngadan Gerson, ahaán tô Exodo 2:22. ^a 18:4 18:4 Tô ngadan Elieser, iring katô kagi ka Hebreo, “igtabanganna katô Manama.”

⁸ Igulitan i Moises sikandin tingód katô langun ka iglumu katô Áglangngagán katô hari ka Ehipto asta mga sakup din ébô tabangan tô mga rubbad i Israel. Igulitan din tingód ka mga kahirapan na inókitan dan tun ta dalan, asta tingód katô kapéwà katô Áglangngagán kandan.

⁹ Idayawan si Jetro tingód katô langun na iglumu katô Áglangngagán para katô mga rubbad i Israel ébô makaluwà dan tikud tun ta bállad katô mga taga Ehipto.

¹⁰ Igkagi sikandin, na mà din, "Durungán tô Áglangngagán su igaipaluwà kó ikandin tikud tun ta bállad katô hari ka Ehipto asta mga sakup din!

¹¹ Ikasóddórrad na tuu pa matulus tô Áglangngagán ka tandingán tun ta langun ka ássa mga ágmanaman, su igaipaluwà din tô mga sakup din tikud tun ta bállad katô mga taga Ehipto na ágpallayat-layat asta ágpahirap kandan."

¹² Na, iggóbbó i Jetro tô mga mannanap na igbággé din katô Manama. Iglimud si Aaron asta tô mga ágpangulun katô mga rubbad i Israel, asta igkan dan duma ki Jetro tun ta saruhan ka Manama.

Igkagiyan i Jetro si Moises

¹³ Pagkasimag, igusay i Moises tô mga manubù. Igsadun dan tun kandin tikud tun ta sállám sippang ka ágkasalláp dán tô álló.

¹⁴ Tô ikakita tô ugang i Moises katô langun ka áglumun i Moises, igkagi sikandin, na mà din, "Manan ka sikuna dád tô gusay katô langun manubù? Ánnà nángngà ni! Igangat dan katô kósay nu kandan tikud tun ta sállám sippang ka ágkasalláp tô álló!"

¹⁵ Igtaba si Moises, na mà din, "Gimun ku ni su ágsadun gó tô mga manubù dini kanak ébô makasóddór dan katô kakalyag ka Manama na bánnalán dan.

¹⁶ Atin ka ágpasamuké tô mga manubù, sakán tô rumuud kandan, asta gulitan ku sikandan ka ándin tô mga sugù asta kakalyag katô Manama."

¹⁷ Igkagi tô ugang i Moises, na mà din, "Dì madigár ni áglumun nu!

¹⁸ Mabállé ka gó, asta mabállé tô mga manubù. Tuu gó mabággat ni ka sábbad nu dád! Dì mému ka sábbad nu dád tô musay.

¹⁹ Na, paminág ka kanak. Kagiyan ku sikuna ka ándin tô madigár lumun nu. Mólà pa ka tabangan ka katô Manama! Madigár ka sikuna tô taratapid^b para katô mga manubù tun ta saruhan ka Manama. Pid nu tun kandin tô mga problema dan.

²⁰ Tinurù nu kandan ka ándin tô mga sugù asta kakalyag katô Manama. Pénagpát nu kandan ka ándin tô madigár ágkémun dan asta áglumun dan.

²¹ Asal salin nu tô ágkasarigan mga manubù na duwán kapandayan, tô mga ágrespeto katô Manama, asta tô dì ágpapid ka tandem. Imu nu sikandan na ágpangulun katô mga sábbad mararan (1,000) manubù, ágpangulun katô mga sábbad gatus (100) manubù, ágpangulun katô mga kaliman (50) manubù, asta ágpangulun katô mga sapulù (10) manubù.

²² Sikandan tô makatabang katô mga manubù ukit katô kósay dan. Atin ka duwán kasó na tuu mahirap, tô gó tô papiddán dan tun áknikó. Asal sikandan gó tô musay katô mga kasó na dì mabággat. Mému malumák tô mga áglumun nu, su makatabang dan áknikó.

²³ Atin ka turmanán nu ni ágkagin ku, asta atin ka ni gó tô sugù ka Manama áknikó, makatiis ka, asta makolí ni mga manubù na masuné tô pusung dan."

²⁴ Igpaminág si Moises katô ugang din, asta igaibánnal din tô igkagi kandin.

²⁵ Igsalin i Moises tô mga manubù na duwán kapandayan tun ta langun rubbad i Israel, asta igimu din sikandan na ágpangulun katô mga manubù. Igimu din sikandan na ágpangulun katô mga sábbad mararan (1,000) manubù, ágpangulun katô mga sábbad gatus (100) manubù, ágpangulun katô mga kaliman (50) manubù, asta ágpangulun katô mga sapulù (10) manubù.

²⁶ Inalayun dan gusay katô mga manubù. Igpadid dan tô mga kasó na tuu mahirap tun ki Moises, asal sikandan tô igusay katô mga kasó na dì mabággat.

²⁷ Na, ándà kadugé, igtananan i Jetro si Moises, asta iguli tun ta kandin banuwa.

19

Igpakita tô Áglangngagán tun ta pabungan ka Sinai

¹ Na, tô iglabé tô duwa bulan^c ensakto tikud tun ta kewà dan tikud tun ta banuwa ka Ehipto, igdunggù dan tun ta disyerto na igngadanán na Sinai.

² Igpanó dan tikud tun ta Repidim, igsadun dan tun ta lindig katô pabungan ka Sinai, asta igkampo dan.

^b **18:19** 18:19 Taratapid, ó tarausay (tigpataliwa).   ^c **19:1** 19:1 Duwa bulan, ó tun ta una álló tun ta ikatállu bulan. Igiwà dan tikud tun ta Ehipto ka ikasapulù áppat (14) álló katô una bulan. Igsulat ni tun ta Exodo 12:6.

³ Na, igtikáddág si Moises tun ta pabungan ébô madani tun ta saruwan katô Manama. Igawar tô Áglangngagán ki Moises tikud tun ta pabungan, na mà din, “Ni gó tô kagin ku katô mga rubbad i Israel^d

⁴ Igkita yu tô iglumu ku tun ta mga taga Ehipto. Isóddórán yu na igrpid ku sikiyu tun ta madani ku, iring katô kapid katô banug katô pispis din tun ta mga pakpak din.

⁵ Atin ka mánnal kó kanak asta tumuman kó katô kasabotan ku tun ákniyu, imun ku sikiyu na mga manubù na igsalin ku tun ta langun manubù, su sakán tó tigatun katô tibuk banuwa.

⁶ Imun ku sikiyu na kanak mga manubù tun ta pagpangulu ku ébô pabantugánnna ikiyu tun ta langun banuwa. Na, ulit nu ni igkagi ku tun ta mga rubbad i Israel.”

⁷ Purisu igtupang si Moises, iglimud din tô mga ágpangulun, asta igulitan din sikandan katô igkagi katô Áglangngagán kandin.

⁸ Igpadánggané dan langun igtaba, na mà dan, “Bánnalán dé tô langun sugù katô Áglangngagán.”

Purisu igulit si Moises katô Áglangngagán ka ándin tô igtaba dan.

⁹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Madunna diyan áknikó ukit ka mangittáng sagulapun ébô makadinág tô mga manubù ka tumóngkô a áknikó. Purisu inalayun dan sumaríg áknikó.”

Igulitan i Moises tô Áglangngagán katô igkagi katô mga manubù.

¹⁰ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tupang ka tun ta mga manubù, asta ni álló ni asta simag, pataganà nu sikandan ébô mangadap dan kanak. Kailangan labaan dan tô umpak dan.

¹¹ Kailangan tumaganà dan ka dì pa dumunggù tô ikatállu álló, su sumunnadda tun ta pabungan ka Sinai róggun na sumállág tô langun dan.

¹² Pému nu tô mga pató tun ta lindig katô pabungan ébô di lumapas tô mga manubù tun ta pabungan. Kagiyi nu sikandan na dì dan tumikáddág tun ta pabungan. Di gó mému awidan dan tô lindig katô pabungan, su matayan gó tô dì mánnal.

¹³ Agad manubù asta mannanap, ka lumapas dan katô pató tun ta pabungan, kailangan timbagán dan ka batu ó panaán dan ébô maté, su dì mému awidan yu tô lumapas katô pató. Kailangan lumili tô mga manubù katô pabungan sippang ka idupán tô trumpeta. Atin ka dinággán dan tô trumpeta, kailangan malimud dan tun ta lindig katô pabungan.”

¹⁴ Na, igtupang si Moises katô pabungan, asta igrpataganà din tô mga manubù ébô mangadap dan. Iglabaan dan tô mga umpak dan.

¹⁵ Igkagiyán i Moises sikandan, na mà din, “Taganà kó para katô ikatállu álló, asta yakó ágpalayuké.”

¹⁶ Tô igsállám dán tô ikatállu álló, tuu igkilat asta igkirám tun ta pabungan. Igsunnad tô mangittáng sagulapun tun ta pabungan. Igdinág dan tô mabákkár dagingán katô trumpeta, asta igkárkár dan langun tingód ka máddang dan.

¹⁷ Igpid i Moises tô mga manubù tikud tun ta kampo dan ébô sumumar katô Manama. Igtingdán dan tun ta lindig katô pabungan.

¹⁸ Ándà kakitayi tô pabungan su isidalungan katô mangittáng ábbál, su igsunnad tô Áglangngagán na iring na bónnóng ka apuy. Ibatun tô ábbál iring na ábbál na ágtikud tun ta dakál ággóbbówanan. Tuu igkállang-kállang tô tibuk katô pabungan.

¹⁹ Tô tuu pa igmabákkár tô dagingán katô trumpeta, igkagi si Moises, asta mabákkár tô kataba katô Manama iring na dalágdág ka kilat.

²⁰ Igsunnad tô Áglangngagán tun ta bówwó katô pabungan ka Sinai, asta igtawar din si Moises na madun tun datas ta pabungan. Purisu igtikáddág si Moises.

²¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tupang ka, asta sugù nu tô mga manubù ébô di dan lumapas katô pató. Dì mému tumikáddág dan ébô sumállág dan kanak, su maté tô lumapas.

²² Agad tô mga parì na ágpadani kanak, kailangan palinis dan agó matayan ku sikandan.”

²³ Igkagi si Moises katô Áglangngagán, na mà din, “Asal dì tumikáddág tô mga manubù, su taganà ka igkagi kandan na dì mému. Igkagi nu kanak na imun ku tô pató ébô dì makapadani tô mga manubù tun ta pabungan.”

²⁴ Asal igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Tupang ka pa, asta tikáddág ka puman na tákkássan i Aaron. Asal yaka nu ágpalapasi tô mga parì asta tô duma mga manubù ébô tumikáddág dan agó supakan ku sikandan.”

^d 19:3 19:3 Israel, ó Jacob. Si Jacob tó taganà ngadan i Israel.

²⁵ Purisu igtupang si Moises tun ta mga manubù, asta igulitan din sikandan katô igkagi katô Áglangngagán.

20

Tô Sapulù Mga Sugì

¹ Ni gó tó igkagi katô Manama tun ta mga manubù, na mà din,

² "Sakán tó Áglangngagán na Manama yu. Igpaluwà a ákniyu tikud tun ta kallang ákniyu tun ta banuwa ka Ehipto.

³ "Yakó ágpangadap katô ássa mga ágmanaman. Sakán dád gó tó pangadapán yu.

⁴ "Yakó gimu katô ágmanaman iring na bónnóng ka agad ándin tun ta langit, tun ta banuwa, ó tun ta dalám ka dagat.

⁵ Yakó ágpangadap asta áglingkóod kanan, su sakán dád tó Áglangngagán na Manama yu. Diya pabayá katô mangadap katô ágmanaman. Supakan ku tó mélle kanak, asta supakan ku tó mga gabatà din asta mga rubbad din sippang tun ta apù ka abul.

⁶ Asal tó mga manubù na ágginawa kanak asta ágbánnal katô mga sugù ku, tó gó é inalayun ku ginawaan sippang tun ta mga mararan karubbadan.

⁷ "Yakó ágtawang ákgagi tingód katô ngadan katô Áglangngagán na Manama yu, su supakan ku tó manubù na tumawang kumagi tingód katô ngadan ku.

⁸ "Tuman yu tó ágkémun tingód katô álló ka kapaginawa, su tuu ugis tó álló ka kapaginawa.

⁹ Makalumu kó dalám ka ánnám álló.

¹⁰ Asal tó ikapittu álló, tó gó é álló ka kapaginawa yu ébô pangadapán yu tó Áglangngagán na Manama yu. Tun ta álló ka kapaginawa, yakó áglumu, agad sikiyu, tó mga gabatà yu, tó mga taratabang yu, tó mga mannanap yu, asta tó ássa mga manubù na góddò tun ákniyu.

¹¹ Dalám ka ánnám álló, igimu ku tó langit, tó tanà, tó dagat asta tó langun-langun. Asal igpaginawa a tun ta ikapittu álló. Purisu igimu ku na madigár asta ugis tó álló ka kapaginawa.

¹² "Respetowi yu tó ákniyu ámmà asta innà ébô kumallayat tó kantayan yu diyan ta tanà na bággen ákniyu katô Áglangngagán na Manama yu.

¹³ "Yakó ágmaté.

¹⁴ "Yakó áglibug.

¹⁵ "Yakó ágtakó.

¹⁶ "Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu.

¹⁷ "Yakó ágkasabuan ka balé katô unawa yu manubù. Yakó ágkasabuan ka sawa katô unawa yu manubù, mga taratabang din, baka din ó asno din, ó agad ándin tó kaduwánnan katô unawa yu manubù."

Ni Libro Tingód Ki Jonas

Una Basan

Si Jonas tō propeta ka Manama. Sikandin tō batà i Amitai na taga Gat na sakup ka Ofer. Ahaán tō 2 Mega Hari 14:25.

Na, igsulat kannun ta libro ni tō inókitan i Jonas na sábbad propeta na igsuwé katô ágpalumun katô Manama kandin. Igpasadun ka Manama si Jonas tun ta dakál lunsud ka Ninibe ébô mulit-ulit katô kagi ka Manama, su papiddán ka Manama tō supak tun ta mga taga Ninibe tingód katô dakál salà dan. Ni lunsud ka Ninibe góddóan katô mga gusig ka mga rubbad i Israel.

Na, tō kakalyag i Jonas na supakan katô Manama tō mga taga Ninibe. Tō gó tō gunayan na ándà sikandin nunug ka Manama asta ándà sadun, su panámdám din na atin rumákkád dan, dì dan supakan ka Manama. Purisu igpalaguy sikandin ébô makapadiyù pád tikud tun ta Manama.

Na, igpapiddan ka Manama si Jonas ka mabággat karasayan. Tingód katô inókitan din, igbánnal sikandin katô Manama asta igsadun tun ta Ninibe. Igulit-ulitan din tō mga taga Ninibe na kailangan rumákkád katô salà dan tun ta Manama. Purisu igrákkád sikandan. Asal tuu isókó si Jonas su kakalyag din na supakan katô Manama sikandan.

Bánnal tō inókitan i Jonas su igkagi si Jesus tingód ki Jonas. Ahaán tō Mateo 12:39-41 asta tō Lucas 11:29-32.

Na, tō lunsud ka Ninibe tapé igimu i Nimrod na sábbad apù abul i Noe. Ahaán tō Genesis 10:8-12. Basan yu tō tingód ka madat mga iglumu katô mga taga Ninibe tun ta Nahum kapítulo 2 asta kapítulo 3. Tingód ka Ninibe, ahaán tō Sofonias 2:13-15.

Na, ukit kani kantayan i Jonas, isóddóran ta na tō kakalyag ka Manama é matuman, ánnà tō áknita kakalyag, su tō langun nit banuwa tun ta bállad katô Manama. Isóddóran ta pagsik na tuu dakál tō ginawa asta kédu katô Manama tun ta mga manubù, asta pasinsiyaan din tō rumákkád katô salà, agad ándin tō ilumu.

Ándà bánnal si Jonas katô Manama

¹ Na, duwán sábbad álló igkagi tō Áglangngagán ki Jonas na batà i Amitai, na mà din,

² “Panó ka, sadun ka tun ta Ninibe tō dakál lunsud, asta sapadi nu tō mga taga Ninibe, su isóddóran ku na tuu dán madat tō áglumun dan.”

³ Asal ándà sadun si Jonas tun ta lunsud ka Ninibe. Igplano baling sikandin na madun tun ta banuwa ka Espanya* ébô makapadiyù pád tikud tun ta Áglangngagán. Purisu igsadun sikandin tun ta Jopa, asta ikakita sikandin ka barko na madun tun ta Espanya. Na, igbággé din tō plite, asta igsaké sikandin duma katô mga taralumu tun ta barko, su kéman din ka makapadiyù tikud tun ta Áglangngagán.

⁴ Asal tō tun dan dán ta dagat, igpapiddan dan katô Áglangngagán ka tuu mabákkár karamag asta magdakál mga balud, asta masirà tō barko.

⁵ Purisu imáddangan tuu tō mga taralumu. Igpédu-édu tō tagsábbad-sábbad tun ta kandan mga ágmanaman, asta igpangantug dan tō mga piniddan dan tun ta dagat ébô ágmagan tō barko asta dì malánnád. Asal si Jonas igdággà dutun ta sunu tun dalám katô barko, asta tuu italáp sikandin ka katudug.

⁶ Na, ikitaan sikandin katô kapitan ka barko, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka ágtudug ka dalám kani kadattan ta? Ánnó ka, asta pamuyù ka ka tabang katô áknikó manama agó kéduwan sikandin áknita ébô dì ki mate!”

⁷ Na, igpatóngkóé tō mga taralumu, na mà dan, “Bé kód! Rumipa ki ébô kasóddóran ta ka sadan tō gunayan kani kadattan.”

Purisu igripa dan, asta tō ngadan i Jonas tō ipudutan.

⁸ Na, iginsà dan si Jonas, na mà dan, “Síkuna tō gunayan kani kadattan? Manan ka kannun ka? Ánda banuwayi é igtikudan nu? Ándin manubui é igtikudan nu?”

⁹ Igtaba si Jonas, “Sákán é sábbad Hebreo. Ágpangadapán ku tō Áglangngagán na Manama tun datas ta langit na igimu katô dagat asta katô tanà.”

¹⁰ Na, igulit si Jonas kandan na kéman din ka makapadiyù sikandin tikud tun ta Áglangngagán.

* 1:3 1:3 Tarsis tō taganà ngadan katô banuwa ka Espanya.

Purisu tuu imáddangan sikandan, asta igkagi dan ki Jonas, "Makamáddang gó ni iglumu nu!"

¹¹ Na, tuu dán ágdakál tō mga balud. Purisu igkagiyan dan si Jonas, na mà dan, "Mánnun dé sikuna ébō sumódō ni mabákkár karamag na ágpid kani magdakál balud."

¹² Igtaba si Jonas, na mà din, "Antugga tun ta dagat ébō sumódō tō magdakál balud, su isóddórán ku na sakán é gunayan kani dakál kadattan na igdunggú ákniyu."

¹³ Na, ándà nunug tō mga taralumu, asal igággár-ággár dan baling ágbugsay sippang katō ákémü dan ébō mapid pád tō barko tun ta ligad ka dagat. Asal ándà dan ikémü su tuu ágmabákkár tō karamag.

¹⁴ Purisu iga-pédu-édu dan katō Áglangngagán, na mà dan, "Áglangngagán, yaka ágsupak áknami tingód katō kamaté dé kani manubù ni, su sikuna, Áglangngagán, tō iga-papid kani tingód ka kakalyag nu."

¹⁵ Na, igánnat dan si Jonas. Igantug dan tun ta dagat. Igtigkarun dád igsódō tō magdakál balud.

¹⁶ Purisu tuu imáddangan tō mga taralumu tun ta Áglangngagán, asta iga-pangadap dan kandin ukit katō mannanap na iga-bágge asta iga-góbó dan tun ta saruhan din, asta duwán mga igtandô dan kandin.

¹⁷ Na, tō igantug si Jonas tun ta dagat, iga-pámmád katō Áglangngagán ka tuu dakál sáddà. Dutun si Jonas ta gátták katō sáddà dalám ka tallu álló asta tallu dukilám.

2

Igdasal si Jonas

¹ Na, róggun si Jonas tun dalám katō gátták katō sáddà, igdasal sikandin tun ta Áglangngagán na Manama na ágpangadapán din, na mà din,

² "Áglangngagán, tō dutunna ta karasayan, igtawarra áknikó,
asta igtaba ka kanak.

Agad madaniya tun ta góddóan ka mga inaté,
iga-pédu-éduwa tun áknikó,
asta iga-paminágga ikuna.

³ Igantugga ikuna tun ta madalám dagat,
ilibutanna katō dagat,
asta itambunanna katō mga magdakál balud na iga-papid nu.

⁴ Igpanámdámmá na iga-padiyù a ikuna,
asta diya muman makasadun tun ta ugis templo nu.

⁵ Ilánnádda tun ta dagat,
tuuwa itambunan katō dagat,
asta itángngás ni ulu ku katō mga sigbát ka dagat.

⁶ Ilánnádda sippang tun ta ágpónsadan katō mga pabungan tun dalám ka dagat.
Tó milánnádda, duwán ikadalang kanak, asta kéman ku na diyad makaluwà.
Asal Áglangngagán na Manama na ágpangadapán ku,
iga-pid ka kanak na manté tikud tun ta kadalámmán.

⁷ Áglangngagán, tō igriyuwa na masiggad maté,
isampáttan ku sikuna.
Purisu igdasalla áknikó
asta iga-paminág ka kanak tun ta ugis templo nu.

⁸ Na, tō mga manubù na ágpangadap katō mga ágmanaman na ándà ágpulusán,
ágtanan dan áknikó na makatabang pád kandan.

⁹ Asal sakán, kumanta a asta dumurungnga áknikó.
Mangadappa áknikó ukit ka mannanap na bággén ku áknikó asta góbbón.
Tumanán ku tō mga igtandô ku áknikó.

Áglangngagán, tikud tun áknikó tō kaluwaan!"

¹⁰ Na, iga-papid katō Áglangngagán tō sáddà na luwaán si Jonas tun ta ligad ka dagat.

3

Si Jonas dutun ta Ninibe

¹ Na, igkagi puman tō Áglangngagán ki Jonas, na mà din,

² "Panó ka. Sadun ka tun ta Ninibe tō dakál lunsud, asta ulit-ulit nu tun ta mga manubù tō kagi ku na igsarig ku áknikó."

³ Purisu igbánnal si Jonas katô Áglangngagán, asta igsadun sikandin tun ta Ninibe. Ni Ninibe tuu dakál lunsud, su mga tálú álló ágpanón yan pa makadunggù dutun ágbaluy.

⁴ Tô una álló katô kapanó i Jonas tun ta lunsud, igullaó sikandin, na mà din, “Kappatan däd man álló, dadattan dán ni lunsud ka Ninibe!”

⁵ Na, tô langun manubù na góddô tun ta Ninibe igbánnal katô Manama. Purisu tô langun manubù, tikud tun ta mallayat é kamanubuan sippang tun ta mabbabà é kamanubuan, igaþuwasá asta igumpak dan katô óggét na gimun sako na pató katô karákkád dan.

⁶ Na, tô mikadinág tô hari ka Ninibe, igtananan din tô gunsadanan din, iglusut din tô kapa din, igumpak sikandin katô óggét na gimun sako, asta igunsad tun ta abu.

⁷ Na, igaþapid din tô pasóddór tun ta mga manubù na góddô tun ta Ninibe, na mà din, “Ni gó tó sugù katô hari asta mga opisyales din, na dì mému kuman asta minám tó langun ka manubù, agad tó mga baka asta tó mga karnero.

⁸ Asal kailangan mumpak tó langun manubù katô óggét na gimun sako, asta tambunan tó langun baka asta mga karnero katô óggét na gimun sako. Tó langun manubù kailangan tuu pédu-édu dumasal tun ta Manama, asta sumugban katô madat áglumun dan asta katô kamaté dan ka manubù

⁹ agó mapalin pa tó plano katô Manama. Mólà pa ka dì dán tuu masókó sikandin áknita, asta dì ki maté!”

¹⁰ Na, tó migkita ka Manama tó iglumu dan, asta tó igsugban sikandan katô mga madat áglumun dan, inéduwan tó Manama kandan, asta ándà din panayuni tó supak na papiddán din pád kandan.

4

Tô sókó i Jonas asta tó kédu katô Áglangngagán

¹ Asal si Jonas tuu iranu tingód katô karákkád dan, asta isókó sikandin.

² Purisu igaþasal sikandin tun ta Áglangngagán, na mà din, “Áglangngagán, ituman dán tó igkagi ku tó dutunna pa ta banuwa ku, asta tó gó tó gunayan na sékóttá igaþuwé asta igaþadunna pád tun ta Espanya! Su ikasóddorrá na sikuna tó duwán dakál ginawa, asta médu-édu ka katô mga manubù. Mallayat é ginawa nu, asta tuu ka ágginawa, asta ikataganà ka ágpalin katô plano nu tingód katô supak nu.

³ Purisu angéyad, su madigár pa ka matéyad.”

⁴ Na, igaþaba tó Áglangngagán, na mà din, “Dì nángngà na masókó ka.”

⁵ Na, igaþiwa si Jonas tikud tun ta Ninibe, igaþadun dadan tun ta silatan katô lunsud, igimu din tó gállunganán din, asta igunsad sikandin róggun gangat ébô kitanán din ka mamánnu tó lunsud ka Ninibe.

⁶ Na, igaþatubù katô Áglangngagán na Manama tó pamula ébô kallungan tó ulu i Jonas asta kumadigár tó ginawa din. Purisu tuu idayawan si Jonas tingód katô pamula.

⁷ Asal pagkasimag tó masig dán ágkasállám, igaþakan ka Manama ka ulád tó butbut katô pamula. Purisu ilanás dán.

⁸ Tô igaþilat dán tó álló, igaþapid ka Manama tó ménit karamag tikud tun ta silatan, asta igaþalómét si Jonas tingód katô sánnang na ikaþugat katô ulu din. Purisu igkagi sikandin tun ta Manama, na mà din, “Madigár pa ka matéyad.”

⁹ Asal igaþinsà tó Manama kandin, na mà din, “Nángngà ka masókó ka tingód katô pamula?”

Igtaba si Jonas, “Nángngà ka masókówa. Purisu kakalyag ku na matéyad.”

¹⁰ Na, igkagi tó Áglangngagán kandin, na mà din, “Ni pamula ni igaþtubù ka sábbad däd dukilám, na pagkasimag ilanás. Ándà nu imuwi ni. Ánnà sikuna tó igaþatubù. Agad ándà kédu nu katô mga manubù tun ta Ninibe, asal iranu ka tingód kani pamula.

¹¹ Na, tuuwa pa ágkéduwan katô mga manubù tun ta Ninibe na dakál lunsud, su sobra ka sábbad gatus duwa pulù mararan (120,000) tó mga gabatá dutun na ándà kinanuwan ka ándin é madigár asta madat, asta marapung tó mga baka asta tó mga karnero.”

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Mateo

Una Basan

Dalám ka kóddô i Jesu-Cristo nit banuwa ta, iga pangulu tô mga taga Roma tun ta kaluwagan ka banuwa na góddóan ka mga Judío. Tô emperador ka Roma tô iga pangulu kandan. Purisu marapung tô mga sundalo ka Roma tun ta góddóan ka mga Judío.

Ihirapan tô mga Judío su kailangan bayadan dan tô buwis tun ta gobyerno ka Roma. Purisu duwán mga Judío na iga palumu katô gobyerno ébô lumimud ka buwis. Madat tô áglumun dan su ágdugangan dan tô lagà katô buwis na áglumudán dan. Purisu isókó tô mga unawa dan na Judío.

Si Mateo tô sábbad na taralimud ka buwis. Tô igkagi si Jesus ki Mateo na mákkás kandin, tigkô igtananan i Mateo tô áglumun din, asta igtákkás sikandin ki Jesus. Si Mateo tô sábbad katô sapulù duwa na mga manubù na igsalin i Jesus ébô tinuruán din asta mulit-ulit katô mga kagi din.

Igsulat i Mateo ni libro para katô mga unawa din na Judío. Igulit sikandin tingód katô igtinurù asta iglumu i Jesus ébô makagpát tô mga Judío na si Jesus na taga Nazaret tô bánnal Manama. Si Jesus tô igtuman katô langun na igsulat i Moises asta mga propeta sayyan. Duwán tandô na igsulat dan na duwán Mesiyas na papiddán ka Manama nit banuwa ébô mangulu katô mga Judío asta tumabang kandan. Purisu igangat tô mga Judío katô Mesiyas na igtandô ka Manama. Igsulat i Mateo ni libro ébô mánnal dan na si Jesus tô Mesiyas.

Mga kamónaan i Jesu-Cristo

Mat 1:1-17; Luc 3:23-38

¹ Ni gó tô mga ngadan katô mga kamónaan i Jesu-Cristo na rubbad i David. Si David tô rubbad i Abraham.

² Si Abraham tô ámmà i Isaac. Si Isaac tô ámmà i Jacob. Si Jacob tô ámmà i Juda asta mga kataladi din gamama.

³ Si Juda tô ámmà i Fares asta i Sara. Si Tamar tô innà dan. Si Fares tô ámmà i Esrom. Si Esrom tô ámmà i Aram.

⁴ Si Aram tô ámmà i Aminadab. Si Aminadab tô ámmà i Naason. Si Naason tô ámmà i Salmon.

⁵ Si Salmon tô ámmà i Boos.* asta si Rahab tô innà din. Si Boos tô ámmà i Obed, asta si Ruth tô innà din. Si Obed tô ámmà i Isai.[†]

⁶ Si Isai tô ámmà katô hari na si David.

Si David tô ámmà i Solomon, asta innà din tô sawa dánggan i Urias.[‡]

⁷ Si Solomon tô ámmà i Roboam. Si Roboam tô ámmà i Abias. Si Abias tô ámmà i Asa.

⁸ Si Asa tô ámmà i Josafat. Si Josafat tô ámmà i Joram. Si Joram tô ámmà i Usias.

⁹ Si Usias tô ámmà i Jotam. Si Jotam tô ámmà i Acas. Si Acas tô ámmà i Ezequias.

¹⁰ Si Ezequias tô ámmà i Manases. Si Manases tô ámmà i Amon. Si Amon tô ámmà i Josias.

¹¹ Si Josias tô ámmà i Jeconias asta mga kataladi din gamama. Igámmát dan asta tô mga unawa dan na mga rubbad i Israel, asta iga pid sikandin tun ta madiyù banuwa na ánggadanan Babilonia.

¹² Róggun igóddô dan tun ta Babilonia, si Jeconias tô ámmà i Salatiel. Si Salatiel tô ámmà i Sorobabel.

¹³ Si Sorobabel tô ámmà i Abiud. Si Abiud tô ámmà i Eliakim. Si Eliakim tô ámmà i Asor.

¹⁴ Si Asor tô ámmà i Sadoc. Si Sadoc tô ámmà i Aquim. Si Aquim tô ámmà i Eliud.

¹⁵ Si Eliud tô ámmà i Eleasar. Si Eleasar tô ámmà i Matan. Si Matan tô ámmà i Jacob.

¹⁶ Si Jacob tô ámmà i Jose. Si Jose tô duma i Maria na innà i Jesus. Si Jesus tô ágtawarán Mesiyas.[§]

¹⁷ Purisu tikud tun ki Abraham sippang tun ki David, sapulù áppat (14) é karubbidan katô mga pamilya na iga patalundugé. Tikud tun ki David sippang tun ta kapid katô mga rubbad i Israel tun ta Babilonia, sapulù áppat (14) é karubbidan katô mga pamilya na iga patalundugé. Tikud tun ta kapid kandan tun ta Babilonia sippang tun ta kapamasusu katô Mesiyas, sapulù áppat (14) é karubbidan katô mga pamilya na iga patalundugé.

* **1:5** 1:5a Boos, ó Booz. † **1:5** 1:5b Isai, ó Jesse. Magunawa pagsik tun ta 1:6. ‡ **1:6** 1:6 Si Batseba. Ahaán tô 2 Samuel 12:24. § **1:16** 1:16 Tô kagi Mesiyas tun ta kinagiyán ka Griego, Cristo na iga pid ka Manama.

*Ipamasusu si Jesus**Mat 1:18-25; Luc 2:1-7*

¹⁸ Na, ni gó tō gulitán tingód katô kapamasusu ki Jesu-Cristo. Si Maria tō innà din, asta duwán banà din na ánggadanan ki Jose. Tô ándà dan pa padumaé, igmabáddás si Maria ukit katô Ugis Espiritu.

¹⁹ Na, tō banà din na si Jose ágbánnal katô mga sugù ka Manama. Purisu tō ikasóddór sikandin na igmabáddás dán si Maria, igpanámdám sikandin na dì dán pakasal ki Maria. Tô kakalyag i Jose na pasugbané dan na ándà manubù na makasóddór ébô dì kayyaan si Maria.

²⁰ Asal róggun katô kapanámdám din, duwán panaligan katô Áglangngagán na igapakita kandin ukit ka tagénáp. Igkagi tō panaligan, na mà din, "Jose, rubbad i David, yaka ágkamáddangan na pakasal ki Maria, su igmabáddás sikandin ukit ka Ugis Espiritu.

²¹ Duwán batà mama na pamasusun din, asta ngadanan nu tō batà ki Jesus, su sikandin tō tumábbus katô kandin mga manubù* tikud tun ta salà."

²² Inému ni ébô matuman tō taganà igkagi katô Áglangngagán ukit katô propeta din sayyan, na mà din,

²³ "Na, kumabáddás tō sábbad bayi na ándà pa kalayuki,[†] asta mapamasusu tō batà mama na ngadanan ki Emmanuel."[‡]

(Tô kóbadan, "Tô Manama igduma áknita.")

²⁴ Tô igánnó dán si Jose, igbánnal sikandin katô igkagi ka panaligan katô Áglangngagán kandin, asta igapakasal sikandin ki Maria.

²⁵ Asal ánda dan palayuké sippang ka ipamasusu dán tō batà. Igngadanan i Jose tō batà ki Jesus.

2

Mga manubù tikud tun ta silatan

¹ Ipamasusu si Jesus tun ta lunsud ka Betlehem na sakup ka probinsya ka Judea dalám ka pagpangulu katô hari na si Herodes.

Na, duwán mga manubù na igaunggù tun ta lunsud ka Jerusalem tikud tun ta madiyù banuwa tun ta silatan. Sikandan tō katig tingód katô pató na kakilalaan tun ta mga karani.

² Iginsà sikandan, na mà dan, "Ánda tō délák batà na mému Harì ka mga Judío? Tun ta góddóan dé tun ta silatan, igkita dé tō karani na pató tingód katô kapamasusu kandin. Igsadun ké dini ébô mangadap kandin."

³ Tô igdinág i Herodes na duwán mému harì na mullas kandin, itanaan sikandin asta tō langun taga Jerusalem.

⁴ Purisu igaipalimud din tō langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka mga sugù i Moises.* Iginsà sikandin ka ánda mapamasusu tō Mesiyas.

⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, "Tun ta Betlehem kannun ta probinsya ka Judea, su tō gó tō igsulat katô propeta ka Manama sayyan, na mà din,

⁶ "Sikiyu mga taga Betlehem, agad ibantug tō duma mga lunsud tun ta probinsya yu na Judea, asal tuu pa mabantug tō lunsud yu, su tikud tun ákniyu tō Áglangngagán na mangulu katô mga rubbad i Israel na igsalin ku."[†]

⁷ Purisu igaikangé i Herodes tō mga manubù na katig tingód katô pató na kakilalaan tun ta mga karani. Ilimud dan na ánda duma manubù na ikasóddór, asta iginsà si Herodes kandan na kadángganan dan igkita tō karani.

⁸ Igkagiyán din sikandan, na mà din, "Sadun kó tun ta Betlehem, asta pamasak yu tō batà. Atin ka kitanán yu sikandin, lónód kó dini asta ulitiya ébô madunna pagsik, asta mangadappa kandin."

⁹⁻¹⁰ Na, igpanó dan asta igkita dan puman tō karani na igkita dan dán tun ta silatan. Tô igkita dan dán tō karani, tuu dan idayawan, asta tō gó tō igtákkássan dan sippang ka igsóod tun dasat katô balé na igóddóan i Jesus.

¹¹ Tô igahú dan dán tun ta balé, igkita dan tō batà, asta tō innà din na si Maria. Iglingkóod dan, asta igaipangadap dan katô batà. Igukar dan tō piniddan dan, na mga bulawan, mga pamammut na góbbón, asta mga bawì na ánggadanan míra. Igbággé dan tō langun tun ki Jesus.

¹² Na, igkagi tō Manama kandan ukit ka tagénáp na dì mému ka lumónód dan tun ki Herodes. Purisu tō iguli dan tun ta banuwa dan, igukit dan tun ta ássa dalan.

* **1:21** 1:21 Tô "kandin mga manubù," tō gó é mga Judío. † **1:23** 1:23a Sábbad bayi na ándà pa kalayuki; tun ta kinagiyan ka English, "virgin." ‡ **1:23** 1:23b Isaias 7:14. * **2:4** 2:4 Manama tō igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawárán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

† **2:6** 2:6 Miqueas 5:2.

Igpalaguy dan tun ta Ehipto

¹³ Na, tō igpanó dán tō katig mga manubù, duwán panaligan katô Áglangngagán na igañita ki Jose ukit ka tagénáp. Igkagi tō panaligan, na mà din, “Ánnó ka. Pid nu tō batà asta tō innà din, asta palaguy kó tun ta banuwa ka Ehipto. Óddô kó tun sippang ka pólíán ku sikiyu, su duwán mga sundalo na papiddán i Herodes ébô pamasaakán tō batà asta matayan.”

¹⁴ Purisu tō dukilám tō, igánnó si Jose, asta igañid din tō batà asta tō innà tun ta banuwa ka Ehipto.

¹⁵ Igóddô dan tun sippang na inaté si Herodes.

Inémú ni ébô matuman tō igkagi katô Áglangngagán ukit katô propeta din sayyan, na mà din, “Pólíán ku tō batà ku tikud tun ta Ehipto.”[‡]

Igmatayan tō marénták mga gabatà gamama

¹⁶ Na, tō ikasóddór dán si Herodes na ándà lónód tō katig mga manubù tun kandin, tuu isókó sikandin. Purisu igsugú din tō mga sundalo tun ta lunsud ka Betlehem asta madani mga lunsud ébô matayan tō langun gabatà gamama tikud tun ta mantu igañamasusu sippang ka duwa ámmé, su tō gó é kadugéyan na igulit katô katig mga manubù tingód katô pató na kakilalaan tun ta mga karani.

¹⁷ Inémú ni ébô matuman tō igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Jeremias, na mà din,

¹⁸ “Duwán dinággán yu tun ta lunsud ka Rama. Sumággó asta dumarawit si Raquel,[§] su maranu tingód ka mga gabatà din. Sumággó asta dì móror su inandaan ka mga gabatà din.”*

Iglónód dan tikud tun ta Ehipto

¹⁹ Na, tō inaté dán si Herodes, duwán panaligan katô Áglangngagán na igañita ki Jose ukit ta tagénáp tun ta banuwa ka Ehipto.

²⁰ Igkagi tō panaligan, na mà din, “Ánnó ka. Pid nu tō batà asta tō innà din, asta ulì kó tun ta banuwa ka Israel, su inaté dán tō manubù na mimmaté pád katô batà.”

²¹ Purisu igánnó si Jose, asta igañid din tō batà asta tō innà, asta iguli dan tun ta banuwa ka Israel.

²² Asal ándà dan sadun tun ta probinsya ka Judea. Imáddangan si Jose su igdinág sikandin na igañangulo dán si Arquelao na bullas katô ámmà din na inaté na si Herodes. Igkagiyan ka Manama si Jose ukit ka tagénáp. Purisu igsadun dan tun ta probinsya ka Galilea.

²³ Igóddô dan tun ta lunsud ka Nazaret. Purisu ituman tō igkagi katô mga propeta ka Manama sayyan na si Jesus ngadanan na taga Nazaret.

3

Igulit-ulit si Juan na Tarabunyag

Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luc 3:1-18; Juan 1:19-28

¹ Na, duwán álló na igsadun si Juan na Tarabunyag tun ta disyerto ka probinsya ka Judea. Igulit-ulit sikandin katô mga manubù ná igsadun dutun kandin, na mà din,

² “Rákkád kód, su masig dán mangulu tó Manama.”

³ Na, duwán igsulat tingód ki Juan tun ta libro katô propeta sayyan na si Isaias, na mà din, “Duwán sábbad manubù na dinággán yu na gullaó tun ta disyerto, na mà din, ‘Taganá yu tó ukitanan katô Áglangngagán. Tullid yu tó dalan na ukitan din.’ ”*

⁴ Na, tō umpak i Juan igabálí tikud tun ta bulbul ka mannanap na kamelyo, asta tō állán din kindal ka mannanap. Tō ágkannán din mga apang asta tánnáb na ágkangén din tun ta disyerto.

⁵ Marapung tō mga manubù tikud tun ta Jerusalem asta duma mga lunsud na sakup ka probinsya ka Judea asta madani tun ta Wayig ka Jordan na igsadun tun ki Juan.

⁶ Igrákkád dan katô mga salà dan, asta ighbunyagan din sikandan tun ta Wayig ka Jordan.

⁷ Na, tō igkita si Juan katô marapung mga Pariseo asta mga Saduseo na igsadun tun kandin ébô pabunyag dan, igkagi sikandin, na mà din, “Madat kó iring na mga áppuy! Manan ka pabunyag kó agad ándà kó rákkád? Kéman yu ka dì kó supakan ka Manama tun ta tapuri álló.

[‡] 2:15 2:15 Oseas 11:1.   [§] 2:18 2:18a Si Raquel tō sawa i Jacob na kamónaan katô mga Judio. Iglábbáng sikandin madani tun ta lunsud ka Betlehem. Igpanunggiringan sikandin ka mga innà tun ta Betlehem na igsággó tingód ka mga gabatà dan na igmatayan.   * 2:18 2:18b Jeremias 31:15.   * 3:3 3:3 Isaias 40:3.

⁸ Lumu yu tō nángngà tun ta saruhan ka Manama ébô kasóddóran na bánnal igrákkád kód asta igsodó kód áglumu ka salà.

⁹ Yakó ágpanámdám na dì kó supakan su sikiyu tō mga rubbad i Abraham. Kagiyán ku sikiyu, agad ni mga batu mému imun ka Manama na mga rubbad i Abraham na bullas ákniyu.

¹⁰ Iring kó na kayu na masig dán pilén, su ágpilén asta ággóbbón tō langun kayu na ándà madigár buuy.

¹¹ Ágbunyagga ákniyu ka wayig ébô kakitaan na igrákkád kó ka mga salà. Asal duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán kanak. Ánnà e nángngà na tumabang kandin agad midda dád ka sandalyas din. Sikandin tō munyang ákniyu ka Ugis Espiritu asta apuy.

¹² Iring sikandin na manubù na ágpalayap ka trigo na igarik din, tipunán din, asta taguán din tun ta lukung. Asal tō uut asta uppis góbbón din tun ta apuy na dì ágkapadáng.”

Igpabunyag si Jesus

Mat 3:13-17; Mar 1:9-11; Luc 3:21-22

¹³ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea, asta igsadun sikandin tun ta Wayig ka Jordan ébô pábunyag ki Juan.

¹⁴ Asal dì malyag si Juan munyang ki Jesus, su igkagi si Juan, na mà din, “Dì mému ka sakán tō munyang áknikó. Kailangan sikuna tō munyang kanak.”

¹⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Bunyagiya gó, su kailangan tumuman ki katô langun kakalyag ka Manama.”

Purisu ignunug si Juan,

¹⁶ asta ighbunyagan din si Jesus. Tō igiwà si Jesus tikud tun ta wayig, ipókéan tō langit, asta igkita din tō Ugis Espiritu na igsunnad tun kandin na iring na salapati.

¹⁷ Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na ágginawaan ku. Ágkadawayanana gó kandin.”

4

Igtintal i Maibuyan si Jesus

Mat 4:1-11; Mar 1:12-13; Luc 4:1-13

¹ Na, igpid katô Ugis Espiritu si Jesus tun ta disyerto ébô tintalán i Maibuyan.

² Dalám ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám, ándà palang igkan i Jesus. Purisu igballus sikandin.

³ Igpadani si Maibuyan kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka sikuna tō Batà ka Manama, imu nu pan ni mga batu.”

⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katô kagi ka Manama,

“Ánnà dád ágkannán é ágkailanganán katô kantayan ka manubù, asal tuu ágkailanganán tō langun igkagi ka Manama.” *

⁵ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpatindág din tun ta bówwo katô templo.

⁶ Ígkagi si Maibuyan, na mà din, “Na, atin ka sikuna tō Batà ka Manama, tuppas ka tun ta tanà. Di ka mamánnu, su mà katô kagi ka Manama,

“Papiddán katô Manama tō mga panaligan din ébô tumómmóng áknikó.”

“Sakámmán ka katô mga panaligan din ébô dì makadag tō paa nu tun ta mga batu.” †

⁷ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà pagsík katô kagi ka Manama,

“Yakó ágtintal katô Áglangngagán na Manama yu.” ‡

⁸ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta mallayat pabungan, asta igpakita din ki Jesus tō langun banuwa dini ta bówwo ka tanà asta tō kadigárran kani.

⁹ Ígkagi si Maibuyan, na mà din, “Atin ka lumingkóod ka asta mangadap ka kanak, bággén ku áknikó ni langun.”

¹⁰ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Maibuyan, iwà ka! Diya, su mà katô kagi ka Manama,

“Tō dád Áglangngagán na Manama tō kailangan ágpangadapán yu, asta sikandin dád tō kailangan bánnalán yu.” §

¹¹ Purisu igiwà si Maibuyan, asta igmunggù tō mga panaligan ka Manama na igtabang ki Jesus.

Igtigkané si Jesus igtinurù

Mat 4:12-17; Mar 1:14-15; Luc 4:14-15

* 4:4 4:4 Deuteronomio 8:3. † 4:6 4:6 Salmo 91:11-12. ‡ 4:7 4:7 Deuteronomio 6:16. § 4:10 4:10 Deuteronomio 6:13.

¹² Na, igpammát i Herodes si Juan na Tarabunyag, asta igpapriso din. Tô ikasóddór dán si Jesus, igulí sikandin tun ta probinsya ka Galilea.

¹³ Ándà sikandin óddô tun ta lunsud ka Nazaret, asal igallus sikandin tun ta lunsud ka Capernaum tun ta ligad ka ranó na dadan tun ta tanà ka mga rubbad i Zabulon asta mga rubbad i Neftali.

¹⁴ Purisu ituman tô igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Isaías tingód katô kadunggù i Jesus na igpanunggiringan ka iló, na mà din,

¹⁵ “Tô langun manubù na góddô tun ta tanà ka Zabulon asta Neftali, tun ta ligad ka ranó, tun ta dipag ka Wayig ka Jordan, asta tun ta Galilea na góddóan katô mga manubù na dì ágbánnal ka Manama,

¹⁶ agad iring na góddô dan tun ta kangittángngan, asal kitanán dan tô kappawaan. Agad góddô dan tun ta kangittángngan asta ágkamáddangan dan ka kamatayan, asal kataddawan dan.”*

¹⁷ Na, igtigkané si Jesus igulit-ulit, asta igkagi sikandin, na mà din, “Rákkád kód, su masig dán mangulu tô Manama.”

Igtawar i Jesus tô áppat taraággu ká sáddà

Mat 4:18-22; Mar 1:16-20; Luc 5:1-11

¹⁸ Duwán sábbad álló, igpanó si Jesus tun ta ligad ka Ranó ka Galilea. Igkita din tô duwa mataladi gamama na si Simón na ángngadan ki Pedro, asta si Andres. Igpamukut dan su taraággu dan ka sáddà.

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tákkás kó kanak, su tinuruan ku sikiyu na mággut ka mga manubù.”

²⁰ Tíkgô dan igtananan tô mga pukut, asta igtákkás dan ki Jesus.

²¹ Igpanayun si Jesus igpanó, asta igkita din tô ássa mataladi gamama na si Santiago asta si Juan na duwa gabatà i Sebedeo. Tun dan ta barangé[†] asta tô ámmà dan, su ágpiyà dan ka mga pukut. Igtawar dan i Jesus.

²² Tíkgô dan igtananan tô barangé asta tô ámmà dan, asta igtákkás dan ki Jesus.

Igtinurù si Jesus tun ta Galilea

Mat 4:23-25; Luc 6:17-19

²³ Na, igsadun si Jesus tun ta langun lunsud tun ta kaluwagan ka probinsya ka Galilea, asta igulit-ulit sikandin tun ta mga simbaan ka Judio. Igtinurù sikandin ka Madigár Gulitán tingód katô pagpangulu ka Manama, asta igdappánnan din ka bállad tô langun manubù na ágkabógoán asta duwán kalómétan ébô kólian.

²⁴ Purisu ibantug sikandin tun ta kaluwagan ka Siria. Igpid tun kandin tô langun manubù na ágkabógoán, agad ándin klasiyi ka bógók, asta manubù na gahuwan ka madat espiritu, asta manubù na ágbabayán, asta manubù na dì ágriyu é lawa. Igdappánnan din ka bállad din, asta inólian tô langun dan.

²⁵ Tuu marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea, tikud tun ta Dekapolis, Jerusalem, probinsya ka Judea, asta tikud tun ta dipag ka Wayig ka Jordan.

5

Igtinurù si Jesus tun ta pabungan

Mat 5:1-12; Luc 6:20-23

¹ Na, tô igkita i Jesus tô marapung manubù na ilimud, igtikáddág sikandin tun ta pabungan, asta igunsad sikandin. Igpadani tô langun manubù na igtinuruan din,

² asta igtinurù si Jesus kandan, na mà din,

³ “Kadayawan tô mga manubù na isóddórán dan na atin ka dì dan tabangan ka Manama, dì dan makému ka madigár. Kadawayan dan su mangulu tô Manama kandan.

⁴ “Kadayawan tô mga manubù na ágkarunu, su órórán dan ka Manama.

⁵ “Kadayawan tô mga manubù na ágpabbabá-babà, su makatigatun dan katô banuwa na igtandó ka Manama kandan.

⁶ “Kadayawan tô mga manubù na malyag lumumu katô nángngà tun ta saruwan ka Manama, su tabangan dan ka Manama ébô matuman tô kakalyag dan.

⁷ “Kadayawan tô mga manubù na médu-édu, su duwán kédu ka Manama kandan.

⁸ “Kadayawan tô mga manubù na malinis é pusung, su kumita dan ka Manama.

⁹ “Kadayawan tô mga manubù na gusay katô ágpasamuké ébô duwán kasunayan, su imun dan ka Manama na mga gabatà din.

* **4:16** 4:15-16 Isaías 9:1-2. † **4:21** 4:21 Barangé tô ássa ngadan ka bangkà.

¹⁰ "Kadayawan tō mga manubù na girrayatan tingód katō katuman dan katō kakalyag ka Manama, su sakupán dan tun ta pagpangulu katō Manama.

¹¹ "Kadayawan kó ka ágbuyas-buyasan kó, girrayatan kó asta górom-órómán kó tingód katō katákkás yu kanak.

¹² Atin ka tō gó é dumunggù ákniyu, kailangan tuu kó kadayawan, su dakál tō pulsán na matanggap yu tun ta langit. Sampát yu na igirrayatan pagsík tō mga propeta ka Manama sayyan."

Asin asta sulù

Mat 5:13-16; Mar 9:50; Luc 14:34-35

¹³ "Sikiyu na ágtákkás kanak, iring kó na asin nit banuwa. Asal atin ka mandà tō nanam katō asin, dì dán lumónod tō nanam. Ándà dán palang ágpulusán. Purisu antugán dán asta gittan-gittan ka mga manubù.

¹⁴ "Iring kó na sulù na ágbággé ka kappawaan tun ta langun manubù nit banuwa. Tō lunsud tun ta bówwó ka pabungan di ágkallás.

¹⁵ Atin ka ágrákkáttan é sulù, dì ágtambunan, asal ágsapatán ébô kataddawan tō langun manubù tun dalám ka balé.

¹⁶ Kailangan makéring kó na sulù na ágbággé ka kappawaan, su atin ka kumita tō duma mga manubù katō madigár áglumun yu, durungán dan tō Ámmà yu na Manama tun ta langit."

Tō mga sugù

¹⁷ "Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ébô pandaán ku tō mga sugù ka Manama asta tō mga kagi ka mga propeta ka Manama na igsulat sayyan. Asal igsadunna dini ébô tumanán ku ni.

¹⁸ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Róggun duwán pa langit* asta tanà, ándà palang kórét tun ta mga sugù ka Manama na manda, su matuman tō langun na igkagi din.

¹⁹ Purisu atin ka méllé tō manubù ka sábbad sugù ka Manama asta tuminurù kani tun ta duma manubù, tuu mabbabà é kamanubuan din tun ta pagpangulu ka Manama. Asal atin ka mánnal tō manubù ka langun sugù ka Manama asta tuminurù ka duma manubù kani, tuu mabantug sikandin tun ta pagpangulu ka Manama.

²⁰ Purisu kumagiya ákniyu, atin ka malyag kó sakupán katō Manama tun ta pagpangulu din, kailangan tuu pa nánggá tō áglumun yu ka tandingán katō áglumun katō mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù."

Tinurù tingód katō sókó

²¹ "Idinág yu na igsugù ka Manama ukit ki Moises tun ta mga kamónaan yu sayyan, na, 'Yakó ágmaté, su kailangan supakan tō mimmaté.'†

²² Asal kumagiya ákniyu, agad masókó dák tō manubù, kailangan supakan sikandin. Atin ka kumagi tō manubù ka madat tun ta kataladi din, kailangan piddán sikandin tun ta mallayat gusayanán. Atin ka kumagi tō manubù, 'Ákgangulág ká!' kailangan piddán sikandin tun ta ágsupakanan ka apuy.

²³ Purisu atin ka madun kó tun ta templo ébô mággé ka gasa yu tun ta Manama, asta kasampáttan yu na duwán manubù na isókó ákniyu tingód katō iglumu yu,

²⁴ tanani yu pa tō gasa yu, asta sadun kó tun kandin ébô pólié kó. Atin ka pólié kód, mému kód lumónod tun ta templo asta mággé kód katō gasa yu tun ta Manama.

²⁵ "Atin ka duwán manubù na dumimanda ákniyu, sékót kó pólié ka dì kó pa dumunggù tun ta ágruudanan, agó piddán kó tun ta huwes, bággen kó tun ta bállad ka polis, asta prison kó.

²⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka prison kó, dì kó makaluwà sippang ka bayadan yu tō kadakállan katō kadattan na ilumu yu."

Tinurù tingód katō áglibug

²⁷ "Idinág yu na igsugù tō Manama ukit ki Moises sayyan, na, 'Yakó áglibug.'‡

²⁸ Asal kumagiya ákniyu na agad makasállág dák tō mama katō bayi, asta madat tō kakalyag din, ikalibug dán sikandin tun ta pusung din.

²⁹ Purisu atin ka tō ágbaluy mata nu tō gunayan na makasalà ka, lássù nu asta antug nu, su tuu pa madigár ka mandà tō sábbad bahin katō lawa nu ka tandingán ka antugán tō tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan.

* **5:18** 5:18 Langit, ó kawang-awangan. † **5:21** 5:21 Exodus 20:13; Deuteronomio 5:17. ‡ **5:27** 5:27 Ahaán tō Exodus 20:14; Deuteronomio 5:18.

30 Atin ka tō bállad nu dadan ta kawanan tō gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár ka manda tō sábbad bahin katō lawa nu ka tandingán ka makasadun tō tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan.”

Tinurù tingód ka ágpasugbané

Mat 5:31-32; 19:9; Mar 10:11-12; Luc 16:18

31 “Igsugù pagsik tō Manama ukit ki Moises sayyan na atin ka sumugban tō mama katō sawa din, kailangan duwán papeles na bággen din tingód katō pasugbané dan. §

32 Asal kumagiya ákniyu, atin ka sumugban tō mama katō sawa din na ándà libug, madat tō kasugban din, su ukit kandin makalibug tō sawa din ka kumalyag puman. Makalibug tō mama na kumalyag katō bayi na igsugbanan katō duma din.”

Tinurù tingód katō tandô

33 “Idinág yu pagsik na igsugù tō Manama ukit ki Moises tun ta mga kamónaan yu sayyan na di mému ka dì tumanán tō tandô. Kailangan tumanán tō tandô na igsarig tun ta ngadan katō Áglangngagán.*

34 Asal kumagiya ákniyu, atin ka tumandô kó, yakó ágtandô ukit ka agad ándin. Yakó ágtandô ukit ka langit, su gunsadanan ka Manama.

35 Yakó ágtandô ukit ka tanà, su iring na ágtindággan ka Manama. Yakó ágtandô ukit ka lunsud ka Jerusalem, su tō gó é góddóan katō Hari na mallayat ka langun.

36 Yakó ággagi, na ‘agad matéya pa,’ su agad tō sábbad dád silag ka ulu yu, dì kó makapapputi ó makapamétám.

37 Atin ka ágkasarigan tō kagi yu, nángngà ka kumagi kó dád, ‘Óó,’ ó ‘Dì.’ Atin ka pasarig kó pa katō tandô yu, tikud dán tun ki Maibuyan.”

Tinurù tingód katō kasuli

Mat 5:38-42; Luc 6:29-30

38 “Idinág yu na igsugù tō Manama ukit ki Moises sayyan, na tō dumadat ka mata katō unawa din manubù, dadattan tō kandin mata. Asta tō dumadat ka ngipán katō unawa din manubù, dadattan tō kandin ngipán.†

39 Asal kumagiya ákniyu, atin ka duwán manubù na lumumu ka madat ákniyu, yakó áglumu ka madat kandin. Atin ka sampalán kó katō duma manubù tun ta pusángngi yu na dadan ta kawanan, pasampal yu pagsik tō pusángngi yu na dadan ta ibang.

40 Atin ka duwán mid ákniyu tun ta huwes asta mangé ka kamisita yu, agad tō umpak yu bágge yu kandin.

41 Atin ka duwán sundalo na ágpirit ákniyu na mid katō piniddan din tun ta kadiyù na sábbad kilometro, pid kó sippang ka duwa kilometro.

42 Bággyéi yu tō mamuyù, asta pabállás yu tō mállás.”

Ginawayi yu tō usig yu

Mat 5:43-48; Luc 6:27-28,32-36

43 “Idinág yu na duwán ágitinuruán sayyan na kailangan ginawaan yu tō mga rarak yu, asta karingasayi yu tō mga usig yu.‡

44 Asal kumagiya ákniyu, ginawayi yu tō mga usig yu, asta dasalan yu tō mga manubù na gírrayat ákniyu.

45 Atin ka ni gó tō áglumun yu, mému kó na bánnal na mga gabatà katō Ámmà yu na Manama tun ta langit, su ánnà dád tō mga madigár manubù tō ágpaséllaan din ka álló, asal tō mga madat pagsik. Ánnà dád tō mga ágbánnal katō mga sugù ka Manama tō ighbággayan din ka udan, asal tō mga dì ágbánnal pagsik.

46 Yakó ágpanámdám na duwán pulusán yu tingód katō dakál ginawa yu tun ta mga ágginawa ákniyu, su agad tō mga taralimud ka buwis§ na ágbuyasán yu, ágginawa dan katō mga manubù na ágginawa kandan.

47 Atin ka mga kataladi yu dád tō tagadán yu, ándà ilumu yu na madigár ka tandingán katō áglumun ka ássa mga manubù, su agad tō langun manubù na dì ágbánnal ka Manama, ágtabang dan ka mga kataladi dan.

48 Purisu kailangan tuu nángngà tō áglumun yu iring katō tuu nángngà na áglumun katō Ámmà yu na Manama tun ta langit.”

§ 5:31 5:31 Ahaán tō Deuteronomio 24:1-4. * 5:33 5:33 Ahaán tō Levítico 19:12; Numeros 30:2; Deuteronomio 23:21.

† 5:38 5:38 Ahaán tō Exodus 21:24; Levítico 24:20; Deuteronomio 19:21. ‡ 5:43 5:43 Ahaán tō Levítico 19:18. § 5:46

5:46 Mga taralimud ka buwis tō ággirasingasaan katō mga Judio su tō ágkémun dan, ágdugangan dan tō lagà ka buwis.

6*Tinurù tingód katô kabággé*

¹ “Banté kó! Yakó ágpasállág-sállág katô katabang yu ka mga unawa yu, su atin ka ágpasállág-sállág kó, ándà gó pulsán na tanggapán yu tikud tun ta Ámmà yu na Manama na góddò tun ta langit.

² “Purisu atin ka mággé kó tun ta ágkayu-ayuan, yakó gulit tun ta mga manubù ébô durungán kó ikandan, su tó gó é áglumun katô mga manubù na kéman dan ka nángngà tó áglumun dan tun ta saruwán ka Manama. Tó gó é áglumun dan tun ta mga simbaan ka Judío asta tun ta dalan ébô kitánán asta durungán dan ka duma mga manubù. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dán igpulus dan, asal ánnà tikud tun ta Manama.

³ Atin ka mággé kó katô mga ágkayu-ayuan, yakó ágpasóddór agad tun ta rarak yu

⁴ ébô ándà makasóddór tingód katô kabággé yu, asta duwán pulsán yu tikud tun ta Ámmà yu na Manama na ágkita katô áglumun yu na inallás.”

Tinurù tingód katô kadasal

Mat 6:5-15; Luc 11:2-4

⁵ “Atin ka dumasal kó tun ta Manama, yakó giring katô mga manubù na kéman dan ka nángngà tó áglumun dan tun ta saruwán ka Manama, su ágkadigárran dan na ágdasal tun ta simbaan asta tun ta dalan ébô kitánán dan ka duma mga manubù. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dán igpulus dan, asal ánnà tikud tun ta Manama.

⁶ Asal atin ka ágdasal kó, ahu kó tun ta kuwarto yu, sagpángngi yu tó sállat, asta dasal kó tun ta Ámmà yu na Manama na dì ágkitanán, asta duwán pulsán yu tikud tun ta Ámmà yu na Manama na ágkita katô áglumun yu na inallás.

⁷ “Atin ágdasal kó, yakó ágtawang ágkagi-kagi iring katô kadasal ka mga manubù na ándà sóddór ka bánnal Manama, su kéman dan ka maminág tó Manama kandan ka marapung tó ágkagin dan.

⁸ Yakó giring kandan, su isóddóran dán katô Ámmà yu na Manama ka ándin tó ágkailanganán yu agad ándà kó pa pamuyù tun kandin.

⁹ Iring kani é kadasal yu. ‘Ámmà tun datas ta langit, móla pa ka pangadapán ka katô langun manubù.

¹⁰ Móla pa ka mangulu ka tun ta langun manubù. Móla pa ka matuman tó kakalyag nu kannun ta banuwa iring katô katuman ka kakalyag nu tun ta langit.

¹¹ Bággéyi ké ka ágkannán dé álló-álló.

¹² Pasinsiyayi ké na ikasalà áknikó, su ágpasinsiyaan dé tó langun manubù na ikasalà áknami.

¹³ Yaka ágpókit áknami tun ta pagtintal, asal papadiyù ké tikud tun ki Maibuyan.’

¹⁴ “Atin ka ágpasinsiyaan yu tó duma manubù na ikasalà ákniyu, pasinsiyaan kó pagsik katô Ámmà yu na Manama.

¹⁵ Atin ka dì yu pasinsiyaan tó duma manubù na ikasalà ákniyu, dì kó pagsik pasinsiyaan katô Ámmà yu na Manama.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

¹⁶ “Atin ka ágpuwasa kó, yakó ágpasóddór ukit ka bónnóng yu iring katô áglumun ka mga manubù na kéman dan ka nángngà tó áglumun dan tun ta saruwán ka Manama. Gimun dan na madat tó bónnóng dan ébô kasóddóran na dì dan ágkan. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dán igpulus dan, asal ánnà tikud tun ta Manama.

¹⁷ Asal atin ka ágpuwasa kó, suwat kó asta dappug kó

¹⁸ ébô ándà makasóddór na dì kó ágkan. Asal makasóddór dád tó Ámmà yu na Manama na dì ágkitanán, asta duwán pulsán yu tikud tun ta Ámmà yu na ágkita katô áglumun yu na inallás.”

Kaduwánnan tun ta langit

Mat 6:19-21; Luc 12:33-34

¹⁹ “Yakó áglimud ka kaduwánnan dini ta banuwa, su ágdadattan ka mga ané, asta ágkararingán, asta ágtakón.

²⁰ Asal limud kó baling ka kaduwánnan tun ta langit, su ándà ané asta kararing na dumadat diyan, asta ándà takón na makahu.

²¹ Agad ánda é limudan yu katô kaduwánnan yu, dutun pagsik tó pusung yu.”

Mata tó sulù ka lawa

Mat 6:22-23; Luc 11:34-36

22 “Sulù ka lawa tō mata. Purisu atin ka mappawà tō kasállág nu, kappawaan tō tibuk lawa nu.

23 Asal ka mangittáng tō kasállág nu, kangittángngan tō tibuk lawa nu. Purisu atin ka mangittáng tō sulu tun ta lawa nu, tuu mangittáng tō kóddô nu!”

Manama asta kaduwánnan

Mat 6:24-34; Luc 16:13; 12:22-31

24 “Ándà palang manubù na lumumu tun ta duwa amo. Atin ka dakál tō ginawa din tun ta sábbad, karingasaan din tō sábbad. Sábbad dák tō amo din na mému tákkássan din, asta tō sábbad di din nunugan. Di mému pagdángnganán tō kapamasak katô kaduwánnan asta katumunyu katô lumu ka Manama.

25 “Purisu kagiyen ku sikiyu, yakó ágkataanaan tingód katô kantayan yu ka ándin tō kannán yu asta tō inámmán yu. Yakó ágkataanaan tingód katô lawa yu ka ándin tō umpakán yu. Su tuu pa ágkailanganán tō kantayan ta ka tandingán katô ágkannán, asta tuu pa ágkailanganán tō lawa ta ka tandingán katô gumpakán.

26 Sállág yu tō mga manuk ta kayun. Di dan ágpamula. Di dan ágkáttu. Di dan ágtaguù ka ágkakan dan tun ta ágtaguanan. Asal inalayun dan ágbággayan katô Ámmà yu na Manama ka ágkakan. Su ágdóppónan ka Manama tō langun manuk ta kayun agad iring na ándà lagà dan, yakó ágkataanaan, su tō lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô langun manuk ta kayun.

27 Agad katananaan kó, asal di kasugpatan tō kantayan yu ukit katô tana yu.

28 “Yakó ágkataanaan tingód katô gumpakán yu. Panámdám yu tō mga bulak ka kabánnássan na inalayun ágtubù. Di áglumu, asta di pagsík gabál.

29 Asal kagiyen ku sikiyu, agad madigár ágsállággnan tō mga umpak i Hari Solomon sayyan, asta tuu pa madigár ágsállággnan tō mga bulak ka kabánnássan.

30 Délák tō kasarig yu ka Manama. Igimu din na madigár ágsállággnan tō mga bulak ka kabánnássan na di madugé góbbón. Purisu kasóddoran yu na bággayan kó ka Manama ka gumpakán yu.

31 “Yakó ágkataanaan tingód katô ágkannán yu, ginámmán yu, asta gumpakán yu.

32 Tō langun manubù na di ágbánnal ka Manama, inalayun dan ágpamasakán ni langun. Isóddoran katô Ámmà yu na Manama tō mga ágkailanganán yu.

33 Asal una yu pamasaki tō pagpangulu ka Manama asta tuman yu tō kakalyag din, asta bággayan kó pagsík ikandin katô mga ágkailanganán yu.

34 “Purisu yakó ágkataanaan ka ándin tō dumunggu ákniyu simag. Pabayà yu tō kahirapan yu simag, su nángngà tō kahirapan yu ni álló ni.”

7

Tinurù tingód ka karuud

Mat 7:1-6; Luc 6:37-38,41-42

1 “Yakó ágruuud katô duma mga manubù ébô di kó ruudan ka Manama,

2 su ruudan kó ka Manama na magunawa ka karuud yu katô duma mga manubù. Bággayan kó ka Manama na magunawa katô kabággé yu tun ta mga manubù.

3 Sékót yu ágkitanán tō pássák tun ta mata katô kataladi yu, asal ándà yu kasóddori na duwán pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata.

4 Atin ka di yu kitanán tō pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata, di kó makatabang mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu.

5 Kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Kangé yu pa tō pássák na iring na batang tikud tun ta ákniyu mata, ébô matayyó dán tō kasállág yu na mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu.

6 “Yakó ágbággé katô tingód ka Manama tun ta mga asu agó kagatán kó. Yakó ágbággé katô perlas na dakál é lagà tun ta mga babuy agó gittan-gittan dan dák.”*

Tinurù tingód ka kadasal

Mat 7:7-12; Luc 11:9-13

7 “Pamuyù kó inalayun tun ta Manama, asta bággayan kó ikandin. Pamasak kó inalayun tun kandin, asta kitanán yu. Tákták kó inalayun tun ta sállat, asta pójéan kó ikandin.

8 Makatanggap tō langun manubù na ágpamuyù. Makakita tō langun manubù na ágpamasak. Pójéan tō langun manubù na ágtákták.

9 Sikiyu na mga ámmà, atin ka mamuyù tō batà yu ka pan, ánnà batu tō bággén yu kandin.

10 Atin ka mamuyù tō batà yu ka sáddà, ánnà áppuy tō bággén yu kandin.

* 7:6 7:6 Tō sábbad kóbadan, yakó ágtinurù katô kagi ka Manama tun ta mga manubù na di malyag maminág.

¹¹ Na, sikiyu, agad duwán madat mga áglumun yu, asal inalayun madigár tō mga ágbággén yu tun ta mga gabatà yu. Na, tō Ámmà yu na Manama tun ta langit tuu pa mággé ka madigár tun ta langun manubù na ágpamuyù kandin!

¹² “Agad ándin tō kakalyag yu na lumun katô duma mga manubù ákniyu, tō gó é kailangan lumun yu tun ta duma mga manubù. Atin ka malumu yu ni, tō gó tō katumanan katô langun sugù asta mga kagi katô mga propeta ka Manama na igsulat sayyan.”

Duwa sállat

Mat 7:13-14; Luc 13:24

¹³ “Ahu kó tun ta sállat na maliggát, su maluwag tō sállat, asta maluwag tō dalan na pasadun tun ta ágsupakanan, asta marapung tō mga manubù na gukit.

¹⁴ Asal maliggát tō sállat, asta maliggát tō dalan na pasadun tun ta kantayan na ándà ágtamanán, asta tagsábbadé dád tō mga manubù na gukit.”

Ágkilalan tō kayu ukit ka buuy din

Mat 7:15-20; Luc 6:43-44

¹⁵ “Banté kó ébô dì kó mapid katô mga manubù na mà kagi propeta. Tun ta luwà iring dan na karnero, asal tun dalám iring dan na magani lobo na ágdadat ka mga karnero.

¹⁶ Atin ka ágkitanán yu tō áglumun ka mga propeta, ágkasóddóran yu ka mà kagi dan propeta. Ándà palang buuy ka paras na uduán tikud tun ta sigbát mayyà. Ándà buuy ka igeria na uduán tikud tun ta sigbát talayid.

¹⁷ Tō áglumun ka mga manubù iring na buuy ka kayu. Tō madigár kayu ágbuuy ka madigár. Tō madat kayu ágbuuy ka madat.

¹⁸ Tō madigár kayu dì ágbuuy ka madat. Tō madat kayu dì pagsik ágbuuy ka madigár.

¹⁹ Tō langun ka kayu na ándà madigár buuy, tō gó é ágpilén asta ággóbbón.

²⁰ Purisu atin ka ágkitanán yu tō áglumun katô mga propeta, ágkasóddóran yu ka bánnal dan na mga propeta ka Manama.”

Bánnal mga sakup ka Manama

Mat 7:21-23; Luc 13:25-27

²¹ “Ánnà langun manubù na ákgagi na sakán tō Áglangngagán dan tō sakupán tun ta pagpangulu ka Manama, su sakupán dád tō mga manubù na ágtuman ka kakalyag katô Ámmà ku na Manama tun ta langit.

²² Tun ta álló ruudan ku, marapung tō mga manubù na kumagi kanak, ‘Áglangngagán, pasakup ké, su igulit ké katô kagi ka Manama ukit katô ngadan nu, asta igpaluwà dé tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù ukit katô ngadan nu, asta duwán mga kasalábbuan na íglumu dé ukit katô ngadan nu.’

²³ Asal kumagiya kandan, na mà ku, ‘Ándà a kilala ákniyu. Iwà kó na áglumu ka madat.’ ”

Ágtuman asta dì ágtuman

Mat 7:24-27; Luc 6:47-49

²⁴ “Tō manubù na ágpaminág asta ágtuman kani mga ágkagin ku, iring sikandin katô mapandé manubù na ígimu ka balé, asta igpatindág din tun ta bówwo ka batu.

²⁵ Tō igudan, igbahà tō wayig asta idungguan tō balé din. Igdunggù tō mabákkár karamag, asal ándà kapilé tō balé din, su igpatindág tun ta bówwo ka batu.

²⁶ “Na, tō manubù na ágpaminág kani mga ágtinuruán ku asal dì ágtuman, iring sikandin katô ágkatulan manubù na ígimu ka balé din tun ta bówwo ka baklayan.

²⁷ Tō igudan, igbahà tō wayig. Igdunggù tō mabákkár karamag. Ipité tō balé din asta idattan langun.”

Matulus tinurù i Jesus

²⁸ Pángnga igitinurù si Jesus, isalábbuan tō langun manubù na igpaminág katô igitinurù din,

²⁹ su duwán katulusan katô katinurù i Jesus ánnà iring katô katinurù ka mga taratinurù ka sugù.

8

Inólian tō tétekán

Mat 8:1-4; Mar 1:40-45; Luc 5:12-16

¹ Na, tō igitupang dán si Jesus tikud tun ta pabungan, marapung tō mga manubù na igtakkás kandin.

² Duwán sábbad tétekán* na igpadani tun ki Jesus. Iglingkóod sikandin asta igkagi, na mà din, ‘Áglangngagán, atin ka kakalyag nu, isóddóran ku na makólì ka kani bógók ku.’ ”

* **8:2** 8:2 Tétekán, ó sanlahon.

³Igdappánnan[†] i Jesus sikandin ka bállad, asta igkagi si Jesus, na mà din, “Malyagga. Kólian kad.”

Tigkô dád inólían sikandin.

⁴Igkagi si Jesus, na mà din, “Dì mému ka ulitan nu tó agad sadan manubui. Asal sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bággé nu tó manuk na góbbón tun ta saruwán ka Manama, su tó gó tó igsugù i Moises ébô makasóddór tó langun manubù na inólían kad.”[‡]

Igsarig tó kapitan ki Jesus

Mat 8:5-13; Luc 7:1-10

⁵Na, tó igdunggù si Jesus tun ta Capernaum, duwán sábbad kapitan ka mga sundalo ka gobyerno ka Roma na igsúmar kandin, asta igpamuyù sikandin ka tabang, na mà din,

⁶“Sir, ágkabogókan tó sábbad állang ku tun ta balé ku. Dì dán ágriyu é lawa din, asta masig dán maté.”

⁷Igkagi si Jesus, na mà din, “Madunna, asta dappánnan ku sikandin ka bállad ébô kólian.”

⁸Asal igkagi tó kapitan, na mà din, “Áglangngagán, atin ka mahu ka tun ta balé ku, kayyaanna su tuu mabbabà é kamanubuan ku ka tandingán áknikó. Asal nángngà ka kumagi ka dád na kólian tó állang ku, su kólian sikandin.

⁹Sakuppa katô manubù na ágsugù kanak, asta duwán mga sundalo na ágsuguán ku. Atin ka duwán sundalo na suguán ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán sundalo na pakangén ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán palumun ku katô állang ku, lumumu sikandin.”

¹⁰Tó igdinág si Jesus katô kagi din, isalábbuan sikandin. Igkagi si Jesus tun ta mga manubù na igtákkás kandin, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad tun ta mga rubbad i Israel, ándà palang manubù na ikitaan ku na igsarig kanak iring katô kasarig kani ánnà Judio.

¹¹Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tun ta álló ka pagpangulu ka Manama, marapung tó mga ánnà Judio manubù na dumunggù tikud tun ta langun banuwa, asta pasakupán dan tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu ka Manama duma katô mga kamónaan yu na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.

¹²Na, duwán mga Judio na giman ka sakupán dan, asal papiddán dan baling tun ta luwà tun ta kangittánggan ébô supakan. Dutun tuu dan sumággó asta kumurigát tó ngipán dan tingód katô kasakit dan.”

¹³Igkagi si Jesus katô kapitan, na mà din, “Ulì kad, su ituman dán tó igpamuyù nu ukit katô kasarig nu kanak.”

Tó oras tó, tigkô dád inólían tó állang katô kapitan.

Inólían tó marapung manubù

Mat 8:14-17; Mar 1:29-34; Luc 4:38-41

¹⁴Na, igsadun si Jesus tun ta balé i Pedro, asta igkita din tó bayi na ugang i Pedro na igdágà su ágkalinturan.

¹⁵Igdappánnan i Jesus sikandin ka bállad, asta tigkô dád inólían. Igánnó sikandin asta igbuwat ka ágkannán ki Jesus.

¹⁶Tó ágsalláp dán tó álló, igpid katô mga manubù tun ki Jesus tó marapung na gahuwan ka madat espiritu, asta igpaluwà din tó mga madat espiritu ukit ka kagi din. Igdappánnan din ka bállad tó langun manubù na duwán ássa-ássa bógók, asta inólían dan.

¹⁷Ukit katô iglumu i Jesus kandan, ituman tó igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias, na mà din,

“Sikandin tó mangé katô langun kalómétan ta,

asta makóli katô langun bógók ta.”[§]

Tó mákkás ki Jesus

Mat 8:18-22; Luc 9:57-62

¹⁸Na, tó igkita si Jesus katô marapung manubù na iglibut kandin, igkagi sikandin katô mga disipulu din na tumalipag dan tun dipag ka ranó.

¹⁹Na, duwán taratinurù ka sugù na igpadani tun ki Jesus. Igkagi sikandin, na mà din, “Sir, mákkásas áknikó agad mánta ka madun.”

²⁰Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tó mga mannanap ka kabánnássan, duwán pa góddoan dan, asta tó mga manuk ta kayun, duwán pa gapunanan dan. Asal sakán na Igpamanubù, ándà palang góddoan ku na ágkadággaa.”

[†] 8:3 8:3 Igdappánnan, ó gihi kap, ó gitapin-an.

[‡] 8:4 8:4 Ahaán tó Levítico 14:1-9.

[§] 8:17 8:17 Isaias 53:4.

²¹ Duwán ássa disipulu na igkagi, na mà din, “Áglangngagán, mákkássa áknikó, asal póli a pa ébô lábbángngán ku tō ámmá ku.”

²² Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tákkás kad kanak, su tō mga manubù na ándà kantayan, tō gó é lumábbáng katô mga kadumaan dan na inaté.”*

Igpasódô i Jesus tō mabákkár karamag asta balud

Mat 8:23-27; Mar 4:35-41; Luc 8:22-25

²³ Na, tō igsaké si Jesus tun ta barangé, igsaké pagsik tō mga disipulu din.

²⁴ Ándà kadugé, igdunggù tō mabákkár karamag. Tō barangé idalámmán ka dakál wayig. Asal igtudug si Jesus.

²⁵ Purisu iga padani tō mga disipulu ki Jesus, asta igánnó dan sikandin, na mà dan, “Áglangngagán, malánnád kid.”

²⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Manan ka ágkamáddangan kó? Délák é kasarig yu kanak!”

Na, igánnó si Jesus, asta iga pasódô din tō karamag asta tō mga balud, asta tigkó dád igtónnók tō mga balud katô ranó.

²⁷ Isalábbuan dan, asta iga patóngkóe sikandan, na mà dan, “Matulus gó kanné sikandin, su agad tō karamag asta tō mga balud ágbánnal kandin.”

Igpaluwà i Jesus tō madat espiritu

Mat 8:28-34; 5:1-20; Luc 8:26-39

²⁸ Na, igdunggù dan tun dipag ka ranó madani tun ta Gadara. Duwán duwa manubù na igahuwan ka madat espiritu, asta igsumar dan ki Jesus tikud tun ta mga áglábbángnganan. Tuu dan magani. Purisu ándà manubù na pakókit dutun.

²⁹ Igullaó dan, na mà dan, “Batà ka Manama, yaka ágsamuk áknami, su ándà pa dunggù tō álló ka supak nu áknami.”

³⁰ Na, marapung tō mga babuy na ágsukat tun tóna na dì madiyu.

³¹ Igpédu-édu tō madat mga espiritu, na mà dan, “Atin ka péwaán ké ikuna, pahu ké tun ta mga babuy.”

³² Igkagi si Jesus, na mà din, “Tun kód.”

Purisu igluwà tō madat mga espiritu tikud tun ta duwa manubù, asta igahu dan tun ta mga babuy. Igpalaguy tō langun babuy pasadun tun ta karaban tun ta ligad ka ranó, igtuppas dan, asta ilánnád tō langun.

³³ Igpalaguy tō mga taradóppón ka babuy, asta igsadun dan tun ta lunsud. Igulit dan tō langun na igkita dan asta tō ilumu tun ta duwa manubù na igahuwan katô madat mga espiritu.

³⁴ Purisu igsadun tō langun taga Gadara tun ki Jesus. Tō igkita dan dán kandin, igpédu-édu dan na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan.

9

Inólian tō manubù na dì ágriyu é lawa

Mat 9:1-8; Mar 2:1-12; Luc 5:17-26

¹ Na, igsaké si Jesus katô barangé, asta iguli tun ta lunsud na igtikudan din.

² Ándà kadugé, igdunggù tō mga manubù na igié ka kadumaan dan na dì ágriyu é lawa. Tō igkita si Jesus katô kasarig dan kandin, igkagi sikandin tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na mà din, “Rarak, pasarig nu tō pusung nu, su iga pasinsiyaan dán tō mga salà nu.”

³ Na, duwán mga taratinurù ka sugù na iga panámdám, “Ánnà nángngà tō igkagi kani manubù ni su iga pagunawa sikandin katô Manama.”

⁴ Asal isóddórán i Jesus tō panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpanámdám ka madat.

⁵ Atin ka matággas tō katuman ka kagi, na, ‘Igpasinsiyaan dán tō mga salà nu,’ matággas pagsik tō katuman ka kagi, na, ‘Tindág ka asta panó ka.’*

⁶ Na, sakán tō Igpamanubù, asta pakitanán kud ákniyu na makémwa makapasinsiya katô masalà-salà[†] mga manubù nit banuwa.”

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na mà din, “Tindág ka. Pid nu yan ágdágaan nu, asta uli kad.”

⁷ Purisu igtindág sikandin asta iguli.

* 8:22 8:22 Tō kóbadan, tō mga manubù na mánnal ki Jesus, dì mému ka mabaring dan su tuu pa ágkailanganán tō katuman dan ka kakalyag katô Manama. * 9:5 9:5 Tō manubù dì makémwa makólí ka mga ágkabógoán asta dì makapasinsiya ka salà ka mga manubù, asal tō Manama dád tō makólí asta makapasinsiya. Ikóli si Jesus kani manubù ébô kasóddoran dan na sikandin tō makapasinsiya ka salà ka mga manubù. † 9:6 9:6 Ágtawárán dan na “masalà-salà mga manubù” su ándà dan tuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judío.

⁸Tô igkita tō langun manubù, imáddangan dan, asta igdurung dan tō Manama tingód katō katulusan na igbágge din tun ta mga manubù.

Igtawar i Jesus si Mateo

Mat 9:9-13; Mar 2:13-17; Luc 5:27-32

⁹Na, tō igpanó si Jesus tikud dutun, igkita din tō sábbad taralimud ka buwis na ánggadanan ki Mateo na igunsad tun ta opisina din. Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

Purisu igtindág si Mateo, asta igtákkás ki Jesus.[‡]

¹⁰Na, róggun igkan si Jesus tun ta balé i Mateo, igdunggù tō marapung mga taralimud ka buwis asta tō duma mga masalà-salà. Igunsad dan duma ki Jesus asta tō mga disipulu din.

¹¹Tō igkita tō mga Pariseo ka sadan tō mga igduma ki Jesus, igkagi dan tun ta mga disipulu din, na mà dan, “Manan ka igkan tō taratinurù yu duma katō mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà?”

¹²Tō igdinág si Jesus katō igkagi dan, igkagi sikandin, na mà din, “Tō manubù na ándà bógók, di sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tō manubù na ágkabóbókan, tō dád gó tō kailangan bawian ka doktor.

¹³Kailangan panámdámmán yu ka ándin tō kóbadan kani kagi ka Manama,

“Ánnà kabágge yu tō kakalyag ku, asal kakalyag ku na pédu-éduwé kó.”[§]

Igsadunna dini ánnà ébô pamasakán ku tō mga manubù na ágbánnal katō mga sugù ka Manama, asal pamasakán ku tō mga masalà-salà.”

Tinurù tingód ka kapuwasa

Mat 9:14-15; Mar 2:18-20; Luc 5:33-35

¹⁴Na, igsadun tō mga disipulu i Juan na Tarabunyag tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Inalayun ké ágpuwasa íring katō áglumun katō mga Pariseo. Manan ka di ágpuwasa tō áknikó mga disipulu?”

¹⁵Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán kalimudan ka kasal, tō mga kadumaan katō mama na ágkasalán, di dan ágkaranu róggun ka dutun pa tō mama na ágkasalán. Asal duwán álló na dumunggù na kangén tikud tun kandan tō mama na ágkasalán, asta tō gó é álló na muwasan dan.”*

Tingód katō mantu ágtinuruán i Jesus

Mat 9:16-17; Mar 2:21-22; Luc 5:36-39

¹⁶“Dí mému ka mantu óggét na ándà pa labayi tō pagtapóng katō tapé umpak, su kumáskás tō pagtapóng, asta dumakál pa tō bissé katō umpak.

¹⁷Atin ka dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, di mému dalámmán tō tapé dán iglanit, su atin ka murà tō bino, máttu tō ágtaguanan na tapé dán iglanit, kólaan tō bino, asta kadattan tō ágtaguanan. Asal kailangan dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na mantu iglanit ébô di kadattan.”†

Inólían tō duwa gabayi

Mat 9:18-26; Mar 5:21-43; Luc 8:40-56

¹⁸Na, róggun igtinurù si Jesus, duwán sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na igdunggù. Iglingkóod sikandin tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mantu pa minaté tō batà ku bayi. Sékót ka, asta dappánni nu ka bállad sikandin ébô manté puman.”

¹⁹Purisu igtindág si Jesus, asta igtákkás sikandin asta tō mga disipulu din.

²⁰Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé. Igpadani sikandin tun ta bókkóg i Jesus, asta igawidan din dád tō ugpu katō umpak i Jesus,

²¹su taganà igpanámdám sikandin na kólian sikandin ka awidan din dád tō umpak i Jesus.

²²Igséré si Jesus, asta igkita din tō bayi. Igkagiyan i Jesus tō bayi, na mà din, “Pasarig nu tō pusung nu. Inólían kad ukít ka kasarig nu kanak.”

Tigkó dád, inólían sikandin.

²³Na, tō igdunggù si Jesus tun ta balé katō ágpangulun, igkita din tō mga manubù na gidup ka plawta tingód katō ranu dan, asta marapung tō ilimud mga manubù na ágsággó.

²⁴Igkagi si Jesus, na mà din, “Luwà kó, su ándà kamaté tō batà. Igtudug dád sikandin.”

Na, igngisiyan dan si Jesus.

²⁵Asal igaipaluwà i Jesus tō ilimud mga manubù asta igahu sikandin tun ta kuwarto. Igawidan din tō bállad katō batà, asta igánnó tō batà.

‡ 9:9 9:9 Igtákkás ki Jesus, ó inému sikandin na disipulu i Jesus. § 9:13 9:13 Oseas 6:6. * 9:15 9:15 Muwasa dan su maranu dan. † 9:17 9:16-17 Tō tapé óggét asta tō tapé ágtaguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganà ágtinuruán katō mga taratinurù ka sugù i Moises. Tō mantu óggét asta tō mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinuruán i Jesus.

²⁶ Ibantug tō kanté i Jesus katō batà tun ta kaluwagan katō probinsya.

Inólian tō duwa bólög

²⁷ Na, tō igpanó si Jesus, duwán duwa bólög manubù na igtalundug kandin. Igullaó sikandan, na mà dan, "Rubbad i David,[‡] kédowi ké."

²⁸ Tō igdunggú si Jesus tun ta balé, igpadani tō duwa bólög tun kandin. Igkagi si Jesus, na mà din, "Ágbánnal kó na makémwa makólí ákniyu?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Óó, Áglangngagán. Ágbánnal ké."

²⁹ Na, igdappánnan i Jesus ka bállad din tō mata dan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Kólian kó tingód katō kapamaké yu kanak."

³⁰ Tigkô dan dák ikakita. Maggát igsapad si Jesus kandan, na mà din, "Kailangan ándà palang manubù na ulitan yu."

³¹ Asal igpanó dan asta iglít dan tun ta duma mga manubù. Purisu ibantug si Jesus tun ta kaluwagan katō probinsya.

Inólian tō ómmó

³² Na, róggun igpanó tō duwa bólög manubù na inólian, duwán sábbad ómmó manubù na igpid tun ki Jesus. Inómmó sikandin su igahuwan ka madat espiritu.

³³ Igpaluwà i Jesus tō madat espiritu, asta ikakagi dán tō manubù. Isalábbuan tō ilimud mga manubù, asta igkagi sikandin, na mà dan, "Ándà palang igkita ta na iring kani dini áknita na mga rubbad i Israel."

³⁴ Asal igkagi tō mga Pariseo, na mà dan, "Ágpaluwà sikandin ka madat mga espiritu ukit katō pangulu ka mga madat espiritu."

Inéduwan si Jesus katō mga manubù

³⁵ Na, igsadun si Jesus tun ta langun lunsud. Igtinurù sikandin tun ta mga simbaan ka Judio. Igulit-ulit din tō Madigár Gullitán tingód katō pagpangulu ka Manama. Igdappánnan din ka bállad tō langun manubù na ágkabóbókan asta duwán kalómétan ébô kólian.

³⁶ Tō igkita si Jesus katō marapung manubù na ilimud tun kandin, inéduwan sikandin kandan, su tuu dan ágkaranu asta makédu-édu. Iring dan katō itadin na mga karnero na ándà taradóppón.

³⁷ Purisu igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, "Dakál tō ágkáttun, asal tagsábbadé dák tō tarakáttu.

³⁸ Purisu dasal kó tun ta Áglangngagán na tigatun ka kinamát ébô papid sikandin ka duma mga tarakáttu."

10

Tō sapulù duwa apostoles

Mat 10:1-4; Mar 3:13-19; Luc 6:12-16

¹ Na, igsalin i Jesus tō sapulù duwa (12) disipulu din, asta igbággé din kandan tō katulusan ébô makapaluwà dan katō madat mga espiritu na igahu tun ta manubù, asta ébô makólí dan katō langun manubù na ágkabóbókan asta duwán kalómétan.

² Ni gó tō mga ngadan katō sapulù duwa (12) apostoles, si Simon na ángadan i Jesus ki Pedro, tō kataladi i Pedro na si Andres, tō duwa gabatá i Sebedeo na si Santiago asta si Juan,

³ si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo na taralimud ka buwis, si Santiago na batà i Alfeo, si Tadeo,

⁴ si Simon na magani, asta si Judas Iscariote na igpammát ki Jesus.

Igpapanó i Jesus tō sapulù duwa apostoles

Mat 10:5-15; Mar 6:7-13; Luc 9:1-6

⁵ Ni gó tō sapulù duwa (12) apostoles na igpapanó i Jesus, su igkagi sikandin kandan, na mà din, "Yakó ágsadun tun ta mga lunsud ka mga manubù na ánnà Judio, asta yakó ágsadun tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Samaria.

⁶ Asal sadun kó dák tun ta mga rubbad i Israel na iring na mga karnero na itadin.

⁷ Agad ánda tō sadunan yu, ulit-ulit kó na masig dán mangulu tō Manama.

⁸ Dappánni yu ka bállad tō mga ágkabóbókan ébô kólian. Anté yu tō mga inaté. Dappánni yu ka bállad tō mga tétekán ébô kólian. Paluwà yu tō madat mga espiritu na igahu tun ta mga manubù. Ándà yu bayadi tō katulusan na igbággé ku ákniyu. Purisu yakó yu ágpabayadi tō mga manubù na tabangan yu.

⁹ Yakó ágpid ka salapi.

[‡] 9:27 9:27 Tō Mesiyas na gangatan ka mga Judio tō rubbad ka hari dan sayyan na si David. Purisu ágtawarán tō Mesiyas na Rubbad i David.

¹⁰ Yakó ágpid ka kabir, umpak na gilisan, sandalyas ó tukád, su tō manubù na áglumu kailangan bággyan katô ágkailanganán din.

¹¹ Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud ó duma banuwa, insà kó ka sadan tō madigár manubù na óddóan yu. Óddó kó tun ta balé din sippang tun ta álló ka kapanó yu tun ta duma mga lunsud.

¹² Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, una yu kagiyi tun ta mga tigbalé, na mà yu, 'Mólà pa ka duwán kasunayan yu.'

¹³ Atin ka tanggapán kó katô mga tigbalé, bággyan dan ka Manama ka kasunayan. Asal atin ka dì kó tanggapán katô mga tigbalé, pamuyù yu tun ta Manama na angén din tō kasunayan na bággen yu pád tun kandan.

¹⁴ Atin ka dì kó tanggapán katô mga manubù, asta dì dan paminággán tō ágtinuruán yu, ka panó kó tikud tun ta balé dan asta lunsud dan, padpad yu tō barukbuk tikud tun ta paa yu ébô kasóddoran dan na duwán sókó ka Manama kandan.

¹⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tun ta álló na rumuud tō Manama, agad supakan din tō mga taga Sodoma asta tō mga taga Gomora tingód ka mga salà dan, asal tuu pà madat tō supak din katô mga manubù tun ta lunsud na dì tumanggap ákniyu."

Mga kérayat na dumunggù

Mat 10:16-25; Mar 13:9-13; Luc 21:12-17

¹⁶ "Na, tun ta pasadunan ku ákniyu, banté kó katô madat mga manubù, su iring kó na mga karnero na ágbanganan katô mannanap ka kabánnássan na ánggadan lobo. Purisu kailangan tuu kó mapandé, asta kailangan ándà palang madat lumun yu.

¹⁷ Banté kó katô madat mga manubù na mid ákniyu tun ta mga huwes, asta palagpásán kó ikandan tun ta mga simbaan ka Judio.

¹⁸ Tingód katô kapasakup yu kanak, piddán kó tun ta tubang katô mga gobernador asta mga hari ébô mulit kó tingód kanak tun kandan asta tun ta langun manubù na ánnà Judio.

¹⁹ Atin ka piddán kó tun ta mga manubù na rumuud ákniyu, yakó ágkatanaan tingód katô taba asta kagin yu kandan, su tō álló tō, bággyan kó katô Ugis Espiritu ka kakatigan ébô makataba kó kandan.

²⁰ Ánnà tikud tun ákniyu tō kagin yu, su tō Ugis Espiritu na papiddán ka Manama na Ámmà yu tō kumagi ukit ákniyu.

²¹ "Duwán mga manubù na pammát katô mga kataladi dan ébô matayan. Duwán mga ámmà na pamaté katô mga gabatà dan. Duwán mga gabatà na musig katô ámmà asta innà dan, asta pamatayan dan.

²² Karingasaan kó katô karapungan ka mga manubù tingód katô kapasakup yu kanak. Asal matábbus tō manubù na makatiis katô langun kahirapan.

²³ Atin ka girrayatan kó tun ta sábbad lunsud, palaguy kó asta sadun kó tun ta ássa lunsud. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō dì pa mapángnga tō katinurù yu tun ta langun lunsud tun ta Israel, dumunggù a na Igpanamanubù.

²⁴ "Ándà estudyante na mallayat pa katô kandin taratinurù. Ándà pagsik állang na mallayat pa katô kandin amo.

²⁵ Purisu nángngà ka makéring tō estudyante katô kandin taratinurù, asta nángngà ka makéring tō állang katô amo din. Atin ka igngadanan katô mga manubù tō Áglangngagán yu ki Belsebul,* tuu pa madat tō ngadanán dan ákniyu."

Nángngà kamáddangan

Mat 10:26-31; Luc 12:2-7

²⁶ "Purisu yakó ágkamáddangan katô mga manubù, su ándà palang gallássán áknganni na dì pakitanán tun ta tapuri álló, asta ándà ágbulunán áknganni na dì pasóddórán tun ta tapuri álló.

²⁷ Agad ándin tō igkagi ku ákniyu ka dukilám, tō gó é kailangan pasóddórán yu ka álló. Agad ándin tō igitinurù ku ákniyu na sikiyu dák, tō gó é kailangan ultí-ultítan yu tun ta duma mga manubù.

²⁸ Yakó ágkamáddangan katô mga manubù na makamaté katô lawa yu, su dì dan kamatayan tō gimukud yu. Asal kamáddangi yu balig tō Manama, su sikandin tō mému ágsasadun katô gimukud asta lawa ka manubù tun ta ágsupakanan.

²⁹ "Agad délák é lagà katô duwa manuk ta kayun na ágbällin yu, asal ándà palang manuk ta kayun na madabù tun ta tanà ka ánnà kakalyag katô Ámmà yu na Manama.

³⁰ Agad tō silag katô ulu yu inéyap dán ka Manama.

³¹ Purisu yakó ágkamáddangan, su tō lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô marapung mga manuk ta kayun."

* **10:25** 10:25 Si Belsebul tō ássa ngadan i Maibuyan.

Tô kumagi na igpasakup asta tô mulun

Mat 10:32-33; Luc 12:8-9

³² “Tô manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na igpasakup sikandin kanak, kumagiya pagsik tun ta saruhan katô Ámmà ku tun datas ta langit na sikandin tô sakup ku.”

³³ Asal tô manubù na mulun kanak tun ta duma mga manubù, bulunán ku pagsik sikandin tun ta saruhan katô Ámmà ku.”

Ágpósigé tô mga manubù tingód ki Cristo

Mat 10:34-39; Luc 12:51-53; 14:26-27

³⁴ “Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ta banuwa ébô duwán kasunayan ka manubù, asal ágpósigé tô mga manubù tingód kanak.

³⁵ Tingód ka kasadun ku dini, pósigé tô mga gabatà gamama katô mga ámmà dan, pósigé tô mga gabatà gabayi katô mga inná dan, asta pósigé tô mga ikóddô katô mga ugang dan.

³⁶ Tô mga usig ka manubù tikudù tun ta kandin pamilya.[†]

³⁷ “Atin ka dakál tô ginawa ka manubù kanak asal tuu pa dakál tô ginawa din tun ta ámmà asta inná din, dì mému pasakup kanak. Atin ka dakál tô ginawa katô manubù kanak asal tuu pa dakál tô ginawa din tun ta mga gabatà din, dì mému pasakup kanak.

³⁸ Tô manubù na máddang matayan[‡] tingód katô kapasakup din kanak, dì ku sakupán.

³⁹ Tô manubù na áglággâd katô kantayan din, kandaan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán. Asal tô manubù na mákkás kanak agad matayan, matanggap din tô kantayan na ándà ágtamanán.”

Pulusán na bággen ka Manama

Mat 10:40-42; Mar 9:41

⁴⁰ “Tô manubù na ágtanggap ákniyu, ukit kani ágtanggapánna ikandin. Tô manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tô Ámmà ku na igpapid kanak.

⁴¹ Tô manubù na ágtanggap ka propeta ka Manama tingód katô kólit din ka kagi ka Manama, duwán pulusán na bággen ka Manama kandin na magunawa katô pulusán na bággen din tun ta propeta. Tô manubù na ágtanggap ka unawa din na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, duwán pulusán na bággen ka Manama kandin na magunawa katô pulusán na bággen din tun ta manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama.

⁴² Paminág yu ni kagi ku ákniyu. Atin ka ágkatákkangan tô ágpabbabà manubù na ágpasakup kanak, asta duwán manubù na mággé ka wayig kandin tingód katô kapasakup din kanak, duwán pulusán na bággen ka Manama kandin.”

11

Si Jesus asta si Juan na Tarabunyag

Mat 11:1-6; Luc 7:18-23

¹ Tô igitinurù dán si Jesus katô sapulù duwa (12) disipulu din, igsadun sikandin tun ta mga lunsud na madani ébô mulit-ulit katô mga manubù.

² Na, róggun igpriso si Juan na Tarabunyag, igulitan sikandin tingód katô iglumu katô Mesiyas. Purisu igpasadun i Juan tô mga disipulu din tun ki Jesus ébô minsà, na mà dan,

³ “Síkuna tô bánnal igpapid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé?”

⁴ Igtaba si Jesus tun ta mga disipulu i Juan, na mà din, “Uli kód, asta uliti yu si Juan tingód katô langun na igdinág yu asta igkita yu kanak.

⁵ Duwán mga bólög na ikakita dán. Duwán mga kapig na ikapanó dán. Duwán mga tétekán na inólían dán. Duwán mga bingál na ikadinág dán. Duwán mga inaté manubù na inanté dán. Duwán mga ágkayu-ayuan na igulit-ulitan dán katô Madigár Gulitán.

⁶ Uli yu sikandin na kadayawan tô mga manubù na dì ágduwa-duwa tingód kanak.”

Igkagi si Jesus tingód ki Juan na Tarabunyag

Mat 11:7-19; Luc 7:24-35

⁷ Róggun igpanó tô mga manubù na iguli tun ki Juan, igkagi si Jesus tun ta ilimud mga manubù tingód ki Juan, na mà din, “Na, tô igsadun kó tun ta disyerto, ándà yu pamasaki tô manubù na íring ka banban na ágkállang-kállangngán ka karamag.

⁸ Ándà yu pamasaki tô manubù na gumpak ka dakál élagà, su tô gó é góddô tun ta palasyo ka hari.

⁹ Asal ni gó tô ágpamasakán yu. Igsadun kó tun ta disyerto ébô kitanán yu tô propeta ka Manama. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa mallayat tô kamanubuan i Juan ka tandingán katô langun propeta ka Manama.

[†] **10:36** 10:35-36 Ahaán tô Miqueas 7:6.   [‡] **10:38** 10:38 Máddang matayan, ó dì tumiang ka krus.

¹⁰ Igtuman din ni tandô na igsulat tun ta kagi ka Manama,
“Na, duwán manubù na papiddán ku muna áknikó ébô pataganaán tô langun manubù katô kadunggù nu.”*

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô kamanubuan i Juan na Tarabunyag tuu pa mallayat ka tandingán katô langun manubù. Asal tô manubù na tuu mabbabà é kamanubuan tun ta pagpangulu ka Manama, tô gó é tuu pa mallayat ka tandingán ki Juan.

¹²⁻¹³ Tô ándà pa tinurù si Juan na Tarabunyag, inalayun gulit tô mga propeta ka Manama asta igsulat si Moises na duwán álló na tumigkané tô Manama mangulu. Agad tikud tun ta katigkanayan katô katinurù i Juan sippang ákganní, duwán kakalyag katô mga manubù na pasakup tun ta pagpangulu ka Manama, asta marapung tô mga manubù na mirit pád magó katô pagpangulu ka Manama.

¹⁴ Atin ka mánnal kó kanak, kasóddoran yu na si Juan tô igtuman katô igtandô dan na duwán dumunggù na iring katô propeta ka Manama sayyan na si Elias.

¹⁵ Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makapát kó.

¹⁶ “Na, ultán ku ákniyu tô tingód ka ágkérigan katô mga manubù ákganní. iring sikandan na mga gabatâ na gunsad tun ta plasa na ákgalingánnan asta ágpatawaré dan, na mà dan,

¹⁷ ‘Igidup ké ka lantuy ébô sumayó kó, asal ándà kó sayó. Igkanta ké tingód katô kamatayan, asal ándà kó sággo’.

¹⁸ iring kandan tô mga manubù ákganní, su si Juan na Tarabunyag inalayun ágpuwasa, asta dì gó ginám. Purisu ákgagi dan na igahuwan sikandin ka madat espiritu.

¹⁹ Asal sakán na Igpamanubù, ágkanna asta ginámma. Purisu ákgagi sikandan na áglólóbanna, sunnudda ginám, asta ágrarakán ku tô mga taralimud ka buwís asta tô duma mga manubù na masalà-salà! Asal ukit katô áglumun ka Manama, ágkasóddoran na nángngá tô kapandayan din.”

Tô mga manubù na ándà rákkád

Mat 11:20-24; Luc 10:13-15

²⁰ Na, igsawé i Jesus tô langun manubù na góddô tun ta mga lunsud na igimuwan din katô marapung mga kasalábbuan, su ándà dan rákkád ka mga salà dan.

²¹ Igkagi sikandin, na mà din, “Makédu-édu kó na mga taga Corasin, asta makédu-édu kó na mga taga Betsaida, su ándà kó rákkád! Atin ka igimu tô mga kasalábbuan tun ta mga taga Tiro asta mga taga Sidon sayyan iring katô mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igumpak dan pád katô óggét na gimun sako, asta igtagu dan pád ka abu tun ta ulu dan ébô pakitanán dan naigrákkád dan.

²² Purisu kagiyán ku sikiyu, tun ta álló na rumuud tô Manama, agad supakan din tô mga taga Tiro asta tô mga taga Sidon tingód ka mga salà dan, asal tuu pa madat tô supak din ákniyu.

²³ Sikiyu na mga taga Capernaum, kéman yu ka pabantugán kó sippang tun ta langit, asal dabuán kó baling tun ta góddóan katô mga inaté. Atin ka igimu tô mga kasalábbuan tun ta mga taga Sodoma sayyan iring katô mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igrákkád dan pád, asta ándà pád kadattó tô lunsud dan.

²⁴ Purisu kagiyán ku sikiyu, tun ta álló na rumuud tô Manama, agad supakan din tô mga taga Sodoma tingód ka mga salà dan, asal tuu pa madat tô supak din ákniyu.”

Duwán kapaginawa tun ki Jesus

Mat 11:25-30; Luc 10:21-22

²⁵ Na, tô oras tô, igdasal si Jesus, na mà din, “Ámmà, Áglangngagán katô langun tun ta langit asta dini ta banuwa, ágpasalamatta áknikó, su ándà nu pasóddori ni kabánnalan tun ta mga manubù na kéman dan ka mapandé asta dakál é isóddoran, asal ipgasóddor nud ni kabánnalan tun ta mga manubù na mabbabà dák é kamanubuan.

²⁶ Durungán ku sikuna, Ámmà, su tikud tun ta madigá kakalyag nu.”

²⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsarig katô Ámmà ku tô langun dini kanak. Tô Ámmà ku dák tô ikasóddór kanak, su sakán tô Batà din. Sakán dák tô ikasóddór tingód katô Ámmà ku, asta tô langun manubù na ágsalinán ku ébô makasóddór tingód katô Ámmà ku.

²⁸ “Tô langun yu na ágmalómét tingód katô kapid yu katô kahirapan tun ta pusung yu, padani kó dini kanak, su iwaán ku tô kalómétan yu ébô makapaginawa kó.

²⁹ Tiang yu tô papiddán ku ákniyu iring na yugo. iring kó kanak, su mabbabà tô kamanubuan ku, asta makapaginawa kó.

³⁰ Madigár tô papiddán ku ákniyu, asta magan tô patiangán ku ákniyu.”

* 11:10 11:10 Malaquias 3:1.

12

Tingód katô álló ka kapaginawa

Mat 12:1-8; Mar 2:23-28; Luc 6:1-5

¹ Na, tō timpo tō, dalám katô álló ka kapaginawa ka mga Judio, igukit si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na iga parámmasan ka trigo. Igballus tō mga disipulu din. Purisu igbagti dan tō mga kanguy ka trigo, asta igkan dan.

² Tō igkita tō mga Pariseo, igkagi sikandan tun ki Jesus, na mà dan, “Ku! Iglapas tō mga disipulu nu katô sugù, su dì mému kumáttu dalám ka álló ka kapaginawa.”*

³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ilingawan yu basi ka ándin tō igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta tō mga kadumaan din.

⁴ Purisu igahu sikandin tun ta balé ka Manama, asta igkan din tō pan na iga bágge tun ta Manama. Duwán pan na iga bágge din tun ta mga kadumaan din. Agad tō mga pangulu ka templo dád tō mému kuman katô pan, asal ándà ikasalà si David.[†]

⁵ Ilingawan yu basi na duwán igsulat i Moises na iglapas tō mga pangulu ka templo katô sugù tingód ka álló ka kapaginawa ukit ka kalumu dan, asal ándà dan ikasalà.

⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad mallayat tō templo, asal duwán dán iga dunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat ka tandingán katô templo.

⁷ Mâ katô kagi ka Manama,

“Ánnà tō ágbaggén yu tō kakalyag ku, asal kakalyag ku na pédu-éduwé kó.”‡

Atin ka ikagpát kó kanan, dì kó pág sumawé katô mga disipulu ku na ándà lapas ka mga sugù.

⁸ Sakán na Igpananubù tō mému kumagi ka ándin tō nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

Inólían tō manubù na igkángkáng é bállad

Mat 12:9-14; Mar 3:1-6; Luc 6:6-11

⁹ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta simbaan ka Judio.

¹⁰ Duwán sábbad manubù na igkángkáng é bállad. Duwán ássa mga manubù na ágparimuya asta ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu igsinsa sikandan, na mà dan, “Atin ka duwán dumappán ka bállad katô ágkabógoán ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa, makalapas sikandin ka sugù ka Manama?”

¹¹ Igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Atin ka duwán karnero yu na madabù tun ta madalám bóbbo dalám ka álló ka kapaginawa, sadan tun ákniyu tō dì tumabang katô karnero ébô makaluwà?

¹² Tō lagà ka manubù tuu pa dakál ka tandingán katô karnero! Purisu dì makalapas tō manubù ka sugù ka Manama tingód katô katabang din katô unawa din dalám ka álló ka kapaginawa.”

¹³ Na, igkagi si Jesus tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Káttáng nu yan bállad nu.”

Tō igkáttáng din, inólían dán, asta magunawa dán katô ágbaluy.

¹⁴ Asal igluwà tō mga Pariseo tikud tun ta simbaan, asta iga patóngkóé dan ka ándin tō lumun dan ébô matayan dan si Jesus.

Si Jesus tō igsalin asta igpapid ka Manama

¹⁵ Na, tō ikasóddór si Jesus na madat tō plano katô mga Pariseo, igpanó sikandin. Marapung tō mga manubù na igtákkás kandin. Igdappánnan din ka bállad tō langun na ágkabógoán ébô kólian.

¹⁶ Igsapad sikandin na kailangan ándà palang manubù na ultan dan tingód kandin

¹⁷ ébô matuman tō igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias, na mà din,

¹⁸ “Ni gó tō igsalin ku ébô papiddán tun ákniyu.

Sikandin tō ágginawaan ku asta tō dayó ku.

Bággén ku tō Ugis Espiritu na móddó tun kandin.

Pasóddórán din na ukit kandin,

imun nángngà tō langun manubù tun ta saruhan ka Manama.

¹⁹ Dì sikandin mullaó, dì sikandin mapul,
asta dì sikandin madiinág tun ta mga dalan.

²⁰ Dì din gésaan tō mga malómét,
asta dì din ágkasókówan tō ándà bákkár
sippang ka kasóddórán katô langun na nángngà tō áglumun din,

* **12:2** 12:2 Ahaán tō Exodus 20:10, asta ahaán tō kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katô Mga Kagi. † **12:4** 12:4 Ahaán tō Samuel 21:1-6. ‡ **12:7** 12:7 Oseas 6:6.

21 asta sikandin tō ágsarigan katō mga manubù tun ta langun banuwa.”[§]

Si Jesus asta si Maibuyan

Mat 12:22-32; Mar 3:20-30; Luc 11:14-23

22 Na, duwán sábbad manubù na bólög asta inómmó su igahuwan ka madat espiritu. Igpidikandin tun ki Jesus. Igpaluwà i Jesus tō madat espiritu na igahu kandin, asta ikakagi sikandin asta ikakita dán.

23 Islábbuan tō langun manubù asta iga patóngkóé dan, na mà dan, “Sikandin basì tō sábbad rubbad i David.”*

24 Tō igdinág tō mga Pariseo na iga paluwà i Jesus tō madat espiritu, igkagi sikandin, na mà dan, “Ágpaluwà sikandin katō mga madat espiritu ukit katō pangulu ka madat mga espiritu na si Belsebul.”†

25 Isóddoran i Jesus na madat tō panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka ágpamatayé tō mga sakup ka sábbad pangulu, dì madugé mandà tō pagpangulu din. Atin ka ágpamatayé tō mga sakup ka sábbad lunsud, asta ágpamatayé tō sábbad pamilya, dì madugé padiyaé dan.

26 Purisu atin ka ágpaluwà si Maibuyan katō mga sakup din, mandà tō pagpangulu din, su imun din na usig tō mga sakup din.

27 Atin ka sawén yu ni kapaluwà ku katō madat mga espiritu ukit ki Belsebul, ágsawén yu tō ákniyu mga disipulu, su ágpaluwà dan ka madat mga espiritu. Purisu sikandan tō ágpasóddór na ánnà nángngà tō kasawé yu kanak.

28 Atin ka ágpaluwà a katō madat mga espiritu ukit katō Ugis Espiritu ka Manama, igdunggú dán gó dini ákniyu tō pagpangulu ka Manama.

29 “Atin ka mabákkár tō manubù, dì kahuwan tō balé din asta dì kangén tō kaduwánnan din. Asal atin ka dumunggù tō ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tō gó é makabagkás katō tigatun ka balé asta makakangé katō langun tun ta balé din.

30 “Tō langun manubù na dì ágtákkás kanak, tō gó é gusig kanak, asta tō langun manubù na dì áglimud ka mga manubù dini kanak, tō gó é ágpewá ka mga manubù tikud dini kanak.

31 Purisu paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō manubù na masalà-salà asta ágkagi ka madat tingód ka manubù, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tō manubù na ágkagi ka madat tingód katō Ugis Espiritu, dì gó sikandin kapasinsiyaan ka Manama.

32 Tō manubù na ágkagi ka madat tingód kanak na Igpamanubù, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tō manubù na ágkagi ka madat tingód katō Ugis Espiritu, dì gó sikandin kapasinsiyaan, agad áknganni ó tun ta tapuri álló.”

Ágkilalan tō kayu ukit katō buuy din

Mat 12:33-37; Luc 6:43-45

33 “Atin ka madigár tō kayu, madigár tō buuy din. Atin ka madat tō kayu, madat tō buuy din. Atin ka ágkitanán ta tō buuy, kasóddoran ta ka madigár ó madat tō kayu.

34 Madat kó iring na mga áppuy! Ándà palang madigár ágkagin yu, su madat tō tun ta dalám katō pusung yu. Atin ka ágkagi tō manubù, ágpasóddórán din tō tun ta dalám katō pusung din.

35 Atin ka madigár tō ágkémun katō manubù, madigár tō ágkagin din. Atin ka madat tō ágkémun katō manubù, madat tō ágkagin din.

36 “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka dumunggù tō álló na rumuud tō Manama, supakan din tō langun manubù na igkagi ka mga ándà ágpulusán.

37 Tō ágkagin yu áknganni, tō gó é gamítán ka ruudan kó ka Manama tun ta kapasóddór din ka nángngà ó ánnà nángngà tō igkagi yu.”

Tō mga malyag kumita ka kasalábbuan

Mat 12:38-42; Mar 8:11-12; Luc 11:29-32

38 Na, igkagi tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù, na mà dan, “Sir, pakita ké katō kasalábbuan ébó kasóddoran dé na iga papid ka katō Manama.”

39 Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Tō mga malyag na duwán kasalábbuan na pakitanán kandan, tō gó é mga madat asta igtayyug ka Manama. Asal sábbad dád tō kasalábbuan na pakitanán kandan na iring katō ilumu tun ta propeta ka Manama sayyan na si Jonas.

40 Su itálluwan si Jonas tun ta dalám ka gátták katō dakál sáddà,‡ sakán pagsik na Igpamanubù, katálluwanna tun ta dalám ka taná.

§ 12:21 12:18-21 Isaías 42:1-4. * 12:23 12:23 Ágtawarán tō Mesiyas na Rubbad i David. Ahaán tō 9:27. † 12:24 12:24 Si Belsebul tō ássa ngadan i Maibuyan. ‡ 12:40 12:40 Ahaán tō Jonas 1:17.

⁴¹ Tun ta álló na rumuud tō Manama, tumindág tō mga taga Ninibe, asta kumagi dan na kailangan supakan kó su ándà kó rákkád katō mga salà yu. Su tō igdinág tō mga taga Ninibe katō igulit-ulit i Jonas, igrákkád dan. Na, duwán dán igdunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán ki Jonas.

⁴² Tun ta álló na rumuud tō Manama, tumindág tō rayna na iga pangulu tun ta Siba sayyan, asta kumagi sikandin na kailangan supakan kó su ándà kó paminág kanak. Agad madiyù tō góddoan katō rayna, asal igsadun sikandin tun ki Solomon ébô maminág dák katō kapandayan na ágtinuruán i Solomon. Na, duwán dán igdunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán ki Solomon.”

Tō kalónód ka madat espiritu

Mat 12:43-45; Luc 11:24-26

⁴³ “Na, atin ka duwán madat espiritu na paluwaán tikud tun ta manubù, ágpanó-panó tō madat espiritu tun ta disyerto ébô mamasak sikandin ka madigár óddoan din. Atin ka ándà ágkitanán din,

⁴⁴ kumagi sikandin, na mà din, ‘Lumónódda tun ta manubù na taganà igahuwan ku.’ Purisu lumónód tō madat espiritu tun kandin, asta kitanán din na madigár dán tō manubù na taganà din igahuwan, iring na malinis asta matémmos bále.

⁴⁵ Purisu kangén katō madat espiritu tō ássa pittu madat espiritu na tuu pa madat ka tandingán kandin. Madun dan langun tun ta manubù, asta mahú dan tun kandin. Purisu tuu pa madat tō dungguán kani manubù ni. Na, madat pagsik tō dungguán katō langun manubù ákganni na madat tō áglumon dan.”

Tō innà asta mga kataladi i Jesus

Mat 12:46-50; Mar 3:31-35; Luc 8:19-21

⁴⁶ Na, róggun ágtinurù si Jesus, igdunggù tō innà asta tō mga kataladi din. Igtindág dan tun ta luwà katō balé, su kakalyag dan na tumóngkô kandin.

⁴⁷ Duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Tun ta luwà tō innà nu asta tō mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na tumóngkô áknikó.”

⁴⁸ Asal igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Kagin ku áknikó ka sadan tō innà ku asta tō mga kataladi ku!”

⁴⁹ Na, igtáddù i Jesus tō mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tō innà ku asta tō mga kataladi ku.

⁵⁰ Tō mga manubù na ágbánnal ka kagi katō Ámmà ku tun ta langit, sikandan tō mému na innà ku asta mga kataladi ku na gamama asta gabayi.”

13

Tō manubù na igsabud ka bánnì

Mat 13:1-9; Mar 4:1-9; Luc 8:4-8

¹ Na, tō álló tō, igluwà si Jesus tikud tun ta balé, igsadun sikandin tun ta ligad ka ranó, asta igunsad dutun.

² Asal su iglibutan sikandin katō marapung manubù, igsaké sikandin tun ta barangé na iga pundowan asta igunsad ébô tuminurù. Igtindág tō langun manubù tun ta ligad ka ranó ébô maminág kandin.

³ Marapung tō kabánnalan na igtinurù din kandan ukit ka panunggiringan.

Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát ébô sumabud ka bánnì.

⁴ Tō igsabud sikandin, duwán isabud tun ta dalan, asta igtuktuk katō mga manuk ta kayun.

⁵ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta batun tanà. Sékót igtubù, su ánnà madalám tō tanà.

⁶ Tō igménit dán tō álló, ilanás asta inaté, su ándà tuu ikaramut.

⁷ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta tángngaan katō dugin sigbát. Asal itambunan katō dugin sigbát tō pamula, asta inaté.

⁸ Asal duwán bánnì na isabud tun ta malambù tanà. Tō gó tō madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus, ó kannámmán (60), ó tállu pulù (30).”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makagpát kó.”

Ágdantulán ka mga panunggiringan

Mat 13:10-17; Mar 4:10-12; Luc 8:9-10

¹⁰ Na, iga padani tō mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Manan ka ukit ka mga panunggiringan tō katinurù nu katō mga manubù?”

¹¹ Igtaba si Jesus, na mà din, "Sikiyu tō iga paka itaan ka Manama katō kabánnalan na ándà din pasóddori dángngan tingód katō pagpangulu din. Asal ándà din pakitayi tō duma mga manubù.

¹² Tō manubù na ágbánnal katō kabánnalan, tō gó é dugangan katō kabánnalan ébō tuu pa dakál. Asal tō manubù na dì ágbánnal katō kabánnalan, tō gó é kangayan katō kabánnalan.

¹³ Purisu ukit dák tun ta mga panunggiringan tō katinurú ku katō duma mga manubù su agad sumállág dan, dì dan makakita katō kóbadan. Agad maminág dan, dì dan makagpát katō kabánnalan.

¹⁴ Purisu ituman tō igulit katō propeta ka Manama sayyan na si Isaías,
"Agad tuu kó gó maminág, dì kó makagpát. Agad tuu kó gó sumállág, dì kó makagpát,
¹⁵ su iga patággas kani mga manubù tō ulu dan agó makagpát dan. Igsagpángngan dan tō talinga dan agó dumínág dan ka kabánnalan. Iglipáddáng dan tō mata dan agó kumita dan ka kóbadan ka kagi ku kandan. Ándà kakalyag dan na padamí kanak ébō tabangan ku sikandin."^{*}

¹⁶ "Asal sikiyu, ágkadawayan kó, su ikakita kód asta ikadinág kód katō kabánnalan.

¹⁷ Paminág yu ní kagin ku ákniyu. Tō marapung mga propeta ka Manama sayyan asta tō duma mga manubù na ighánnal katō mga sugú ka Manama, agad malyag dan na kumita katō igkita yu, asal ándà dan ikakita. Agad malyag dan maminág katō igdinág yu, asal ándà dan ikadinág."

Kóbadan katō panunggiringan tingód katō bánnì na igsabud

Mat 13:18-23; Mar 4:13-20; Luc 8:11-15

¹⁸ "Na, paminág kód ka kóbadan katō panunggiringan tingód katō manubù na igsabud ka bánnì.

¹⁹ Tō bánnì na isabud tun ta dalan, iring katō manubù na ágpaminág tingód katō pagpangulu ka Manama, asal dì sikandin pakagpát. Ágsadunan i Maibuyan ébō agón din tō kagi ka Manama na igdinág din.

²⁰ Tō bánnì na isabud tun ta batun, iring katō manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asta ágtanggap sikandin na duwán dayó din.

²¹ Asal ka kahirapan asta kérrayatan sikandin tingód ka kabánnal din katō kagi ka Manama, sékót ágkandà tō kabánnal din, su iring sikandin katō pamulanán na ándà tuu ramut.

²² Na, tō bánnì na isabud tun ta tángngaan ka dugin sigbát, iring katō manubù na ágpaminág katō kagi ka Manama na igtinurú. Asal talun sikandin katō sasó tingód ka kantayan asta kakalyag din na kaduwánnan. Purisu ándà ágpulusán din katō kagi ka Manama na igdinág din.

²³ Na, tō bánnì na isabud tun ta malambù tanà, iring katō manubù na ágpaminág katō kagi ka Manama, asta makagpát. Duwán gó ágpulusán din iring katō madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus, ó kannámman (60) ó tallu pulù (30)."

Panunggiringan tingód ka sigbát

²⁴ Na, igtinurú si Jesus kani panunggiringan, na mà din, "Iring kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán manubù na igsabud katō madigár klasi ka bánnì ka trigo tun ta kinamát din.

²⁵ Asal róggun igtudug tō mga manubù, duwán usig na igsadun tun ta kinamát din, igsabud din tō bánnì ka sigbát, asta iguli.

²⁶ Igpadángngané igtubù tō trigo asta tō sigbát. Tō igkanguy dán tō trigo, ikitaan tō sigbát.

²⁷ Igsadun tō mga állang tun ta amo dan, asta iginsà dan, "Tuu madigár tō bánnì na igsabud ta tun ta kinamát nu. Asal ánda tikud tō sigbát?"

²⁸ Igtaba tō tigatun, "Tō gó é igsabud katō usig ku." Iginsà dan, "Malyag ka na béttódán dé tō sigbát?"

²⁹ Asal igkagi sikandin, 'Yakó pa ágbéttód katō sigbát agó mabéttód pagsik tō trigo na igpamula ta.

³⁰ Pabayà yu sippang ka dumakál. Atin ka dumunggù tō álló ka kakáttu, suguán ku tō mga manubù na upusán dan pa béttódán tō sigbát asta baékkássán dan ébō góbbón. Asal káttun dan tō trigo, asta taguán dan tun ta lukung."

Panunggiringan tingód ka tuu délák lisu

Mat 13:31-32; Mar 4:30-32; Luc 13:18-19

³¹ Na, igtinurú si Jesus kani panunggiringan, na mà din, "Tō pagpangulu ka Manama iring na lisu ka mustasa na igpamula ka manubù tun ta kinamát din.

* **13:15** 13:14-15 Isaías 6:9-10.

³² Agad tuu pa délák tō lisu ka mustasa ka tandingán katô mga duma lisu, asal ka tumubù, mému dakál pa ka tandingán ka langun ka duma mga pamula. Mému dakál iring na kayu. Purisu ágsalagan katô mga manuk ta kayun."

Panunggiringan tingód ka pagpatubù ka pan

Mat 13:33; Luc 13:20-21

³³ Na, igitinurù si Jesus kani panunggiringan, na mà din, "Tô pagpangulu ka Manama iring katô pagpatubù ka pan, su atin ka baláttán tun ta dakál harina, tumubù tō langun harina na igmasa."

Ukit ka panunggiringan tō igitinurù i Jesus

Mat 13:34-35; Mar 4:33-34

³⁴ Tô gó é igitinurù i Jesus katô ilimud mga manubù ukit tun ta panunggiringan tingód katô pagpangulu ka Manama. Igpólik din tun ta panunggiringan tō langun igitinurù din kandan.

³⁵ Purisu ituman tō kagi katô propeta ka Manama sayyan, na mà din, "Tuminurù a katô mga manubù ukit ka panunggiringan. Ulitán ku kandan tō ándà ku pasóddóri tikud tun ta katigkanayan kani banuwa."[†]

Kóbidan katô panunggiringan tingód ka sigbát

³⁶ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta mga manubù na ilimud, asta igahu sikandin tun ta balé. Igtaikkás tō mga disipulu din, asta igapédu-édu dan, na mà dan, "Ulti ké ka ándin tō kóbidan katô panunggiringan tingód katô sigbát na igtubù tun ta kinamát."

³⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, "Tô igsabud ka madigár bánnì, sakán gó na Igpamanubù.

³⁸ Tô kinamát, ni gó banuwa. Tô madigár bánnì, tō gó tō mga manubù na igapasakup tun ta pagpangulu ka Manama. Asal tō sigbát, tō gó tō mga sakup i Maibuyan.

³⁹ Tô usig na igsabud katô sigbát, tō gó si Maibuyan. Tô kóbidan katô kakáttu, tō gó tō ágtamanán kani banuwa, asta tō mga tarakáttu, tō gó tō mga panaligan ka Manama.

⁴⁰ Tô kalimud asta kágóbbó dan katô sigbát, iring katô malumu tun ta ágtamanán kani banuwa.

⁴¹ Sakán na Igpamanubù tō sumugù katô mga panaligan ka Manama ébô linisan ni banuwa na ágpanguluwan ku, su limudán dan tō langun manubù na ágtintal ka duma manubù asta áglumu ka madat.

⁴² Antugán katô mga panaligan ka Manama tō langun dan tun ta apuy na ágsupakanan. Tuu dan sumággó dutun, asta kumurigát tō ngipán dan tingód katô kasakit dan.

⁴³ Asal tō mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama miló iring katô sánnang ka álló kannun ta banuwa, asta ágpanguluwan dan katô kandan Ámmà na Manama. Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makagpát kó."

Panunggiringan tingód katô bulawan na iglábbáng

⁴⁴ "Iring pagsik kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán bulawan na idugé dán iglábbáng tun ta tanà. Na, duwán manubù na ikakita katô bulawan. Idayawan sikandin, asal igtambunan din puman, asta iguli sikandin. Igbarigýà din tō langun kaduwánnan din asta igbálli din tō tanà."

Panunggiringan tingód katô perlas

⁴⁵ "Iring pagsik kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán negosyante na ágpamasak ka madigár klasi ka perlas.

⁴⁶ Na, duwán perlas na igkita din na tuu dakál é lagà. Iguli sikandin, asta igbarigýà din tō langun kaduwánnan din, asta igbálli din tō perlas."

Panunggiringan tingód katô pukut

⁴⁷ "Iring pagsik kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán pukut na igdabù tun ta ranó, asta marapung tō mga klasi ka sáddà na ikuhú.

⁴⁸ Tô igmarapung dán tō sáddà, igguyud katô mga taraággut tun ta ligad ka ranó ébô kangén dan tō sáddà. Itagù dan tō mga madigár klasi tun ta mga basket, asal igantug dan tō mga madat.

⁴⁹ Iring kanan tō malumu tun ta ágtamanán kani banuwa. Ássan katô mga panaligan ka Manama tō mga manubù na madat asta tō mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama.

⁵⁰ Antugán dan tō madat mga manubù tun ta apuy na ágsupakanan. Tuu dan sumággó dutun, asta kumurigát tō ngipán dan tingód katô kasakit dan."

Tapé asta mantu kabánnalan

[†] **13:35** 13:35 Salmo 78:2.

⁵¹ Na, iginsà si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Inagpáttan yu tô langun igtinurù ku?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó. Inagpáttan dé.”

⁵² Purisu igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán taratinurù na duwán kakatigan din tingód katô kagi ka Manama na taganà dán igsulat, asta miring sikandin katô mantu katinurù ku tingód katô pagpangulu ka Manama, iring sikandin katô tigatun ka balé na duwán dakál kaduwánnan na inalayun din ággamítan, agad tapé dán ó mantu.”

Ándà tanggapí si Jesus tun ta Nazaret

Mat 13:53-58; Mar 6:1-6; Luc 4:16-30

⁵³ Na, pángnga igtinurù si Jesus katô langun kani mga panunggiringan, igpanó sikandin,

⁵⁴ asta iguli tun ta kandin banuwa. Igtinurù sikandin tun ta simbaan ka Judio. Tuu isalábbuan tô mga manubù dutun, asta igkagi dan, na mà dan, “Ánda igkangé ni manubù ni katô kapandayan din? Ánda é igkangayan din kani katulusan ébô makalumu kani mga kasalábbuan?

⁵⁵ Su batâ dákò taraimu ka balé sikandin, asta tô innà din si Maria. Tô mga kataladi din na si Santiago, si Jose, si Simon, asta si Judas.

⁵⁶ Tô mga tábbé din pagsik góddô dini áknita. Ánda é igkangayan din kani langun áglumun din?”

⁵⁷ Purisu ándà dan bánnal kandin. Asal igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Agad ágtanggapán tô propeta ka Manama tun ta ássa lunsud, asal di sikandin ágtanggapán katô mga manubù tun ta kandin banuwa asta tun ta pamilya din.”

⁵⁸ Purisu tagsábbadé dákò tô mga kasalábbuan na iglumu i Jesus dutun, asta ándà dan tanggap kandin.

14

Igmatayan si Juan na Tarabunyag

Mat 14:1-12; Mar 6:14-29; Luc 9:7-9

¹ Na, si Herodes tô iga pangulu tun ta Galilea, asta igulitan sikandin tingód katô áglumun i Jesus.

² Igkagi sikandin tun ta mga opisyales din, na mà din, “Sikandin gó si Juan na Tarabunyag na inanté puman. Purisu duwán katulusan din ébô imun din ni mga kasalábbuan.”

³ Tô gó é igkagi i Herodes, su dángngan igpammát din si Juan, igpabagkás din é bállad, asta igpapiro din. Tô gó é iglumu i Herodes ki Juan ébô kadayawan tô ipag din na si Herodias na igagó din tikud tun ta kataladi din na si Felipe.

⁴ Tô igagó si Herodes katô ipag din, igkagi si Juan kandin, na mà din, “Iglapas ka katô sugù ka Manama, su igagó nu tô ipag nu.”

⁵ Na, tô kakalyag i Herodes na pamatayan din si Juan, asal ándà din panayuni. Imáddangan sikandin agó masókó tô langun manubù kandin, su igpanámdám dan na propeta ka Manama si Juan.

⁶ Na, igimú si Herodes ka kalimudan tingód katô álló din, asta igsayó tô batà daraga i Herodias ébô kadayawan tô mga manubù na ilimud. Idayawan si Herodes.

⁷ Purisu igtandó sikandin na bággen din tun ta daraga tô agad ándin é pamuyuán din.

⁸ Igbánnal tô daraga katô igkagi katô innà din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Bágge nu kanak tó ulu i Juan na Tarabunyag na taguán tun ta dakál pinggan.”

⁹ Iranu si Herodes. Asal tingód katô tandô din, asta agó buyasán sikandin katô mga manubù na ilimud, igtuman din tô iga pamuyù katô daraga.

¹⁰ Purisu igpatampád i Herodes tô alig i Juan tun ta prisowan.

¹¹ Igtagù tó ulu i Juan tun ta dakál pinggan, iga bágge tun ta daraga, asta iga pid din tun ta innà din.

¹² Igsadun tô mga disipulu i Juan tun ta prisowan, igkangé dan tô lawa din, asta iglábbáng dan. Igsadun dan tun ki Jesus, asta igulit dan kandin tingód katô kamatayan i Juan.

Igpakan i Jesus tô sobra lima mararan manubù

Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luc 9:10-17; Juan 6:1-14

¹³ Na, tô igdinág si Jesus tingód katô kamatayan i Juan, igpanó sikandin tikud dutun. Igsaké sikandin ka barangé, asta iga sadun tun ta lugar na ándà manubù. Asal tô ikasóddór tô langun manubù ka ánda é iga sadun i Jesus, igpanóttanà dan tikud tun ta mga lunsud asta iga sadun dan tun ta iga sadun i Jesus

¹⁴ Tô igpónág si Jesus, igkita din tô marapung manubù na igangat kandin. Inéduwan sikandin kandan, asta igdappánnan din ka bállad tô langun na ággabóókan, asta inólian dan.

¹⁵ Tô mapun dán, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà mga manubù na góddô kannun, asta masig dán dumukilám. Purisu papanó nu tô langun manubù tun ta mga lunsud ébô málli ka makan dan.”

¹⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Dì dán kailangan na manó dan. Sikiyu é mággé ka makan dan.”

¹⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Asal lima dák abuk ni pan ta, asta duwa dák abuk ni sáddà ta.”

¹⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pid yu dini kanak.”

¹⁹ Na, igpónsad i Jesus tô langun manubù tun ta sigbáttán tanà. Igkangé din tô lima abuk pan asta tô duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igapasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tô pan, asta ighbágge din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud.

²⁰ Ikakan tô langun manubù, asta ibássug dan. Duwán pa sapulù duwa (12) magdakál basket na ipánnù katô isamà na iglimud katô mga disipulu din.

²¹ Mga lima mararan (5,000) tô mga gamama na ikakan, asta ándà iyapi tô mga gabayi asta tô mga gabatà.

Igpanó si Jesus tun ta bówwo ka ranó

Mat 14:22-33; Mar 6:45-52; Juan 6:15-21

²² Na, igpónia i Jesus tô mga disipulu din igsaké ka barangé ébô tumalipag dan katô ranó róggun ágpólián din tô langun manubù na ilimud.

²³ Tô igpanó dan dán, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasał na sábbad din dák. Tô ágkasalláp dán tô álló, tun pô ta pabungan si Jesus.

²⁴ Asal madiyù dán tô barangé su tun dán ta tángngaan katô ranó. Tuu dan ihirapan, su idungguan dan ka magdakál balud, asta ikasumar dan ka mabákkár karamag.

²⁵ Na, tô masig dán igsállám, igsadun si Jesus tun kandin, asta igpanó sikandin tun ta bówwo katô ranó.

²⁶ Tô igkita dan na igpanó sikandin tun ta bówwo katô ranó, tuu dan imáddangan. Tingód katô máddang dan, igullaó sikandan, na mà dan, “Gimukud!”

²⁷ Asal tigkô dák igkagi si Jesus kandin, na mà din, “Pasarig yu tô pusung yu, su sakán ni. Yakó ágkamáddangan.”

²⁸ Igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, atin ka bánnal na sikuna yan, papanówa nit bówwo ka ranó ébô makasadunna diyan áknikó.”

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun ka dini.”

Purisu igpónög si Pedro tikud tun ta barangé, asta igpanó tun ta bówwo ka ranó ébô madun tun ki Jesus.

³⁰ Asal tô igriyu din tô mabákkár karamag, imáddangan sikandin asta masig pád ilánnád. Igtawar sikandin, na mà din, “Áglangngagán, tabangiya.”

³¹ Sékut si Jesus igawid kandin, asta igkagi, na mà din, “Délák tô kasarig nu kanak. Yaka ágduwa-duwa.”

³² Tô igsaké dan tun ta barangé, igsódô dán tô karamag.

³³ Iglingskóod tô mga disipulu tun ki Jesus, iga pangadap dan kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sikuna tô bánnal Batà ka Manama.”

Inólían tô mga manubù tun ta Genesaret

Mat 14:34-36; Mar 6:53-56

³⁴ Na, tô igtalipag dan katô ranó, iga dunggù dan tun ta Genesaret.

³⁵ Igkilala tô mga taga Genesaret ki Jesus. Purisu igpakangé dan tô langun ágkabógoikan tikud tun ta mga banuwa na madani.

³⁶ Igpédu-édu dan ki Jesus ka mému mawid dan katô ugpu ka umpak din, asta inólían tô langun dan na ikawid.

15

Ágkémun ka kamónaan

Mat 15:1-9; Mar 7:1-13

¹ Na, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igsadun tun ki Jesus tikud tun ta Jerusalem. Iginsà dan kandin, na mà dan,

² “Manan ka dì ágbánnal tô mga disipulu nu katô ágkémun ka mga kamónaan ta? Atin ka ágkan dan, dì dan ágdamù.”

³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Áglapas kó katô mga sugù ka Manama ukit ka kabánnal yu katô ágkémun ka mga kamónaan yu.

⁴ Igsugù tō Manama, ‘Respetowi yu tō ákniyu ámmà asta innà.* Igsugù pagsik sikandin, ‘Kailangan matayan tō manubù na ákgagi ka madat tun ta ámmà ó innà din.’†

⁵ Asal ágtinurù kó na mému ka dì tumabang tō manubù katô ámmà ó innà din ka kumagi dád, ‘Tô bággén ku pád ákniyu ighbágge kud tun ta Manama.’

⁶ Asal ukít ka kabánnal yu kani ágkémun, géllé kó katô sugù ka Manama na kailangan tabangan yu tō ámmà asta innà yu.

⁷ Kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama! Sikiyu tō igtádduan kani kagi ka Manama na igulit i Isaías sayyan,

⁸ ‘Ákgagi tō mga manubù na ágpangadap dan kanak, asal madiyù tō pusung dan kanak.

⁹ Dì nángngà tō kapangadap dan kanak, su igimu dan iring na tinurù ka Manama tō mga ágtinuruán ka manubù.’”‡

Tô makaripà ka manubù

Mat 15:10-20; Mar 7:14-23

¹⁰ Na, marapung tō mga manubù na ilimud dutun, asta igtawar si Jesus kandan ébô madani dan tun kandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Paminág kó kanak ébô makagpát kó.

¹¹ Ánnà tō ágkakan na mahu tun ta babbà tō makaripà ka manubù, asal tō madat mga kagi na ágluwà tikud tun ta babbà din tō makaripà ka manubù tun ta saruhan ka Manama.”

¹² Na, igpadani tō mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi dan, na mà dan, “Miringasa tō mga Pariseo tingód katô igkagi nu géna.”

¹³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Péwaan tō langun dan, su béttódán tikud tun ta kinamat tō langun pamula na ándà pamulayi katô Ámmà ku na góddò tun ta langit.

¹⁴ Liliyu yu tō mga Pariseo. Iring dan na bólög na gagak. Atin ka magak tō bólög katô ássa bólög, madabù tō duwa dan tun ta madalám bóbbo.”

¹⁵ Igkagi si Pedro, na mà din, “Uliti ké ka ándin é kóbadan katô panunggiringan na igtinurù nu géna.”

¹⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su iring kó na mga manubù na dì pakagpát.

¹⁷ Agad ándin tō ágkakan na pahun tun ta babbà ka manubù, tō gó é manayun tun ta gátták, asta lumuwà tikud tun ta lawa.

¹⁸ Asal tō kagi na lumuwà tikud tun ta babbà ka manubù, tikud tun ta pusung din, asta tō gó é makaripà kandin.

¹⁹ Tô pusung tō ágtikudan katô madat mga panámdám, ágmaté, áglibug, ágtakó, ágtestigos ka bulaló, asta ákgagi ka madat tingód ka duma manubù.

²⁰ Karipaan tō manubù ukít kani langun. Asal dì karipaan tō manubù na ágkan ka dì ágdamù.”

Igsarig tō bayi na ánnà Judío

Mat 15:21-28; Mar 7:24-30

²¹ Igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya na madani tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon.

²² Duwán sábbad bayi na igóddò dutun na ánnà Judío, su Canaanhon tō mga kamónaan din. Igsadun sikandin tun ki Jesus, asta igtawar, na mà din, “Sir, rubbad i David, kéduwiya, su ágkatiuwán ni batà ku bayi na gahuwan ka madat espiritu.”

²³ Asal ándà taba si Jesus kandin. Purisu igpadani tō mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Péwà nu yan bayi, su ágtákkás sikandin áknita, asta tuu gótep.”

²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igpapidda ébô tabangan ku dád tō mga rubbad i Israel na iring na mga karnero na itadin.”

²⁵ Na, igpadani tō bayi tun ki Jesus, iglingkóod asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, tabangiya.”

²⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Asal duwán ákgagin na dì mému ka kangén tō ágkakan ka mga gabatá ébô pakannán ka mga asu.”

²⁷ Igkagi tō bayi, na mà din, “Sir, bánnal tō igkagi nu. Asal tō mga asu mému kuman katô mumu na ágkadabù tikud tun ta lamisa katô amo.”

²⁸ Igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, “Dakál tō kasarig nu kanak! Tumanán ku tō kakalyag nu.”

Tigkó dád igmadigár tō batà din tō oras tō.

Inólán tō marapung manubù

²⁹ Na, igpanó si Jesus, asta igukit sikandin tun ta ligad ka Ranó ka Galilea. Igtikáddág sikandin tun ta madani pabungan asta igunsad sikandin.

* **15:4** 15:4a Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16.

† **15:4** 15:4b Exodus 21:17.

‡ **15:9** 15:8-9 Isaías 29:13.

³⁰ Marapung tō mga manubù na igsadun tun kandin, asta igpid dan tō duma mga manubù na duwán ássa-ássa bógók. Duwán mga kapig, mga pantig, mga bólög, mga ómmó, asta marapung tō duma na mga ágkabogókan. Igpid dan madani tun ki Jesus. Igdappánnan din ka bállad sikandan, asta inólian dan.

³¹ Isalábbuan tō langun manubù, su igkita dan na ikakagi tō mga ómmó, inólian tō mga pantig, ikapanó tō mga kapig, asta ikakita tō mga bólög. Purisu igdurung dan tō Manama na ágpangadapán katō mga rubbad i Israel.

Igpakan i Jesus tō sobra áppat mararan manubù

Mat 15:32-39; Mar 8:1-10

³² Na, igtawar i Jesus tō mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Inéduwanna kani mga manubù, su itálluwan dan dán na ágtákkás kanak, asta ándà dán ágkannán dan. Dí mému ka pólíán ku sikandan na ágballusán agó kagáttasan dan tun ta dalan.”

³³ Igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, “Ándà góddô kannun, asta ándà palang kangayan ta ka makan para kandan, su tuu dan marapung.”

³⁴ Iginsà si Jesus, na mà din, “Pira abuk tō pan tun ákniyu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Pittu abuk pan, asta pira dák abuk marénták sáddà.”

³⁵ Na, igpónsad i Jesus tō langun manubù tun ta tanà.

³⁶ Igkangé din tō pittu abuk pan asta tō sáddà, asta igpasalamat din tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tō pan asta tō sáddà, ighbágge din tun ta mga disipulu din, asta igtalad dan tun ta mga manubù na ilimud.

³⁷ Ikakan tō langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud dan tō isamà, asta pittu tō magdakál basket ná ipánnu.

³⁸ Mga áppat mararan (4,000) tō mga gamama na ikakan, asta ándà iyapi tō mga gabayi asta tō mga gabatà.

³⁹ Igpolí i Jesus tō langun dan, igsaké sikandin ka barangé, asta igsadun sikandin tun ta probinsya na madani tun ta Magadan.

16

Kakalyag dan na kumita katō kasalábbuan

Mat 16:1-4; Mar 8:11-13; Luc 12:54-56

¹ Na, duwán mga Pariseo asta mga Saduseo na igpadani tun ki Jesus ébô kuminnam kandin. Purisu igpamuyù dan na pakitanán din tō kasalábbuan tikud tun ta Manama.

² Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágmallutù tō langit ka ágsalláp tō álló, kasóddóran yu na di mudan simag.

³ Atin ka mallutù asta mangittáng tō sagulapun ka ágsilat tō álló, kasóddóran yu na mudan. Agad ággakilalaan yu tō gahaanan tun ta langit, asal ándà yu kagpátti tō mga kakilalaan ángganni.

⁴ Kakalyag yu na pakitanán ku ákniyu tō kasalábbuan su madat kó asta igtayyug kó katō Manama. Asal sábbad dák é kasalábbuan na pakitanán ákniyu na iring katō ilumu ki Jonas.”* Na, igpanó si Jesus tikud tun kandan.

Tinurù tingód katō mga Pariseo asta mga Saduseo

Mat 16:5-12; Mar 8:14-21

⁵ Na, tō igtalipag tō mga disipulu i Jesus katō ranó, ándà pan na igpid dan, su ilingawan dan tō tánnó dan.

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó katō pagpatubù ka pan[†] katō mga Pariseo asta mga Saduseo.”

⁷ Igpatóngkóé tō mga disipulu din, na mà dan, “Tō gó é igkagi din su ándà pan na igpid ta.”

⁸ Asal isóddóran i Jesus ka ándin tō panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Délák tō kasarig yu kanak. Ándà kó pa ikagpát. Purisu ágpatóngkóé kó na ándà pan na igpid yu.

⁹ Isalábbuanna ákniyu, su ándà kó pa ikasóddór ka ándin tō mému lumun ku. Iring na ilingawan yud tō igpakan ku tō lima mararan (5,000) manubù katō lima abuk pan, asta marapung tō magdakál basket na igipánnu yu katō isamà.

¹⁰ Iring na ilingawan yu tō igpakan ku tō áppat mararan (4,000) manubù katō pittu abuk pan, asta marapung tō magdakál basket na igipánnu yu katō isamà.

¹¹ Asal isalábbuanna su ándà kó pa ikagpát na ánná pan tō kóbádan katō igkagi ku géna. Kailangan banté kó katō pagpatubù ka pan katō mga Pariseo asta mga Saduseo.”

* **16:4** 16:4 Ahaán tō Mateo 12:40. † **16:6** 16:6 Ágkáttin tō madat ágkémun katō mga Pariseo asta mga Saduseo iring ka pagpatubù ka pan.

¹² Na, ikagpát dan na ánnà pagpatubù ka pan tō bantéyan dan, asal kailangan bantéyan dan tō ágtinuruán katô mga Pariseo asta mga Saduseo.

Igkagi si Pedro na si Jesus tō Mesiyas

Mat 16:13-20; Mar 8:27-30; Luc 9:18-21

¹³ Na, igsadun si Jesus madani tun ta lunsud ka Cesarea Filipos. Iginsà sikandin katô mga disipulu din, na mà din, “Ándin tō ágkagin ka mga manubù tingód kanak na Igpamanubù? Sadanna kun?”

¹⁴ Igtaba sikandan, na mà dan, “Duwán mga manubù na ágkagi na sikuna si Juan na Tarabunyag. Duwán ássa mga manubù na ágkagi na sikuna si Elias. Duwán ássa ágkagi na sikuna si Jeremias ó sábbad propeta ka Manama sayyan.”

¹⁵ Iginsà si Jesus, na mà din, “Asal ándin é ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?”

¹⁶ Igtaba si Simon Pedro, na mà din, “Sikuna tō Mesiyas. Sikuna tō Batà katô manté Manama na ándà ágtamanán.”

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Simon, batà i Jonas, duwán dayó nu! Ánnà manubù tō igpasóddór áknikó na sakán tō Batà ka Manama, asal Ámmà ku tun ta langit tō igpasóddór kanan áknikó.

¹⁸ Purisu kagin ku áknikó, sikuna si Pedro,[‡] asta ni gó tō batu[§] na patindággan ku katô mga ággampamaké. Dì dan talun ka katulusan ka kamatayan.

¹⁹ Bággén ku áknikó tō susì katô pagpangulu ka Manama. Tô dian nu dini ta banuwa, tō gó é dian katô Manama na góddò tun ta langit, asta tō nunugan nu dini ta banuwa, tō gó é nunugan katô Manama na góddò tun ta langit.”

²⁰ Na, maggát igsapad si Jesus na kailangan dì dan mulit tun ta duma mga manubù na sikandin tō Mesiyas.

Igkagi si Jesus na matayan sikandin

Mat 16:21-28; Mar 8:31-9:1; Luc 9:22-27

²¹ Tikud katô álló tō, igulit si Jesus tun ta mga disipulu din ka ándin tō matuman dumunggù tun kandin. Kailangan madun sikandin tun ta Jerusalem, asta pahirapan sikandin katô mga ágtugállán ka Judio, mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka sugù. Matuman sikandin matayan, asal manté puman sikandin tun ta ikatallu álló.

²² Na, igpadani si Pedro tun ki Jesus, asta igsapadan din, na mà din, “Áglangngagán, mólà pa ka dì malumu diyan áknikó! Dì pád gó matuman.”

²³ Asal igbariring si Jesus tun ki Pedro, asta igkagiyán din, na mà din, “Iwà ka, Maibuyan! su sumapad ka pád kanak. Ánnà tikud tun ta Manama tō kakalyag nu, asal tikud dád tun ta panámdám nu.”

²⁴ Na, igkagi si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Tō manubù na mákkás kanak, kailangan dì sikandin mákkás ka kakalyag ka pusung din, asal kailangan tumiis sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin,* asta kailangan mákkás kanak.

²⁵ Tō manubù na áglaggád katô kantayan din, kandaan sikandin katô kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tō manubù tingód katô katákkás din kanak, matanggap din tō kantayan na ándà ágtamanán.

²⁶ Atin ka makatigatun tō manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katô kantayan, ándà palang pulusán din, su ándà bullas katô kantayan na ándà ágtamanán.

²⁷ Sakán tō Igpamanubù, asta lumónódda dini na tákkássan katô mga panaligan asta séllaán katô Ámmà ku. Atin ka lumónódda, sumulì a katô langun manubù tingód katô iglumu dan.

²⁸ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na dì maté sippang ka kumita dan katô katigkanayan ka pagpangulu ku na Igpamanubù.[†]

17

Ipalin tō bónnóng i Jesus

Mat 17:1-13; Mar 9:2-13; Luc 9:28-36

¹ Na, pángnga ka ánnám álló, igapatákkás i Jesus si Pedro, si Santiago, asta si Juan na adi i Santiago. Igtikáddág dan tun ta mallayat pabungan na ándà palang manubù.

[‡] **16:18** Pedro. Tun ta kinagiyán ka Griego *petrosna* tō kóbadian “délák batu.” [§] **16:18** Batu. Tun ta kinagiyán ka Griego *petrana* tō kóbadian “dakái batu.” Panungirinan ni tingód basi katô kabánnalan na igkagi i Pedro, ó tingód ki Jesu-Cristo.

^{*} **16:24** 16:24 Kailangan tumiis sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus.

[†] **16:28** 16:28 Ituman ni tō igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katô kapalin ka bónnóng i Jesus tun ta pabungan (Mateo 17:1-13).

² Róggun igsállág dan ki Jesus, ipalin tō bónnóng din na iring na sánnang ka álló. Ágséllà ka kapputian tō langun katō umpak din.

³ Tigkō dan dák igkita si Moises asta si Elias na igtóngkó ki Jesus.

⁴ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, madigár su dini ké. Atin ka mému áknikó, mimuwa dini ka tallu rákkó, sábbad para áknikó, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

⁵ Róggun na igkagi si Pedro, tigkō dák duwán ágséllà sagulapun na ikatambun kandan. Igdinág dan tō kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na ágginawaan ku, asta tuuwa idayawan kandin. Paminág yu sikandin.”

⁶ Tō igdinág tō tallu disipulu, iglangkáb dan asta tuu dan imáddangan.

⁷ Asal igpadani si Jesus tun kandan, igawidan din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tindág kó. Yakó ágkamáddangan.”

⁸ Tō iglangngag dan, igkita dan si Jesus na sábbad din dák man.

⁹ Na, róggun igtupang dan tikud tun ta pabungan, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Yakó gulit tingód katō igkita yu róggun ándà a pa kanté puman na Igpananubù.”

¹⁰ Na, iginsà tō mga disipulu din, na mà dan, “Manan ka ágtinurù tō mga taratinurù ka sugù na kailangan lumónodi Elias tō di pa dumunggù tō Mesiyas?”*

¹¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal na dumunggù pa si Elias, su sikandin tō tumaganà katō langun.

¹² Asal mulitta ákniyu na igdunggù dán sikandin, asal ándà sikandin kilalayi ka mga manubù. Asal igtuman dan tō madat kakalyag dan kandin. Iring pagsik kanan, pahirap-panna na Igpananubù ukit ka lumun dan kanak.”

¹³ Purisu ikagpát tō mga disipulu din na si Juan na Tarabunyag tō igtuman katō tandô tingód katō kadunggù i Elias.

Tō batà mama na igahawan ka madat espiritu

Mat 17:14-21; Mar 9:14-29; Luc 9:37-43

¹⁴ Tō igdunggù dan tun ta marapung manubù na igangat kandan, duwán sábbad mama na igpadani tun ki Jesus. Iglingkóod sikandin, asta igkagi, na mà din,

¹⁵ “Áglangngagán, kéduwi nu ni batà ku mama, su ágtuyù-tuyù sikandin, asta ágkahirapan. Marag sikandin ágkabantang tun ta apuy asta tun ta wayig.”

¹⁶ Igpid ku sikandin tun ta mga disipulu nu ébô kólian sikandin, asal ándà dan ikému.”

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù ákganni, di kó ágsarig kanak, asta madat tō panámdám yu. Di dán madugé na dumuma a ákniyu, asal kailangan tumissa pa. Na, pid yu dini kanak tō batà.”

¹⁸ Na, igspadan i Jesus tō madat espiritu, asta igluwà tikud tun ta batà. Tigkō inólían sikandin.

¹⁹ Na, igpadani tō mga disipulu i Jesus tun kandin na ándà duma manubù, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Manan ka ándà ké ikapaluwà katō madat espiritu?”

²⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Su délák pa tō kasarig yu kanak. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán kasarig yu kanak iring dák na délák lisu ka mustasa, makakagi kó tun ta pabungan, na mà yu, ‘Alin ka dutun.’ Purisu malin tō pabungan. Ándà palang na dì yu mému.

²¹ [Asal paluwaán ni klasi ka madat espiritu ukit dák ka kadasal asta kapuwasa.]”

Igkagi puman si Jesus tingód ka kamatayan din

Mat 17:22-23; Mar 9:30-32; Luc 9:43-45

²² Na, tō ilimud dán tō mga disipulu i Jesus tun ta probinsya ka Galilea, igkagi si Jesus, na mà din, “Matuman ni dumunggù kanak na Igpananubù. Kailangan bággéna tun ta bállad katō duma mga manubù.

²³ Matayanna ikandan, asta mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Purisu tuu dan iranu.

Bayad ka buwis para ka templo

²⁴ Tō igdunggù dan tun ta lunsud ka Capernaum, duwán mga taralimud ka buwis para katō templo. Iginsà dan ki Pedro, na mà dan, “Ágbayad tō pangulu yu ka buwis para katō templo?”

²⁵ Igtaba si Pedro, na mà din, “Óó.”

Tō igulì dán si Pedro tun ta balé, tō ándà pa kagi sikandin, igkagi si Jesus ki Pedro, na mà din, “Simon, duwán insà ku áknikó. Sadan tō mga manubù na kailangan mayad ka buwis tun ta hari? Tō kandin pamilya, ó tō ássa mga manubù?”

* **17:10** 17:10 Ahaán tō Malaquias 4:5.

²⁶ Igtaba si Pedro, na mà din, “Tô ássa mga manubù.”

Ikgagi si Jesus, na mà din, “Purisu dì ágbayad tò kandin pamilya.

²⁷ Asal ébô dì maringasa tò mga taralimud ka buwis áknita, sadun ka tun ta ranó, asta pamunuwit ka. Duwán salapì na kitanán nu tun ta babbà katô tagnà sáddà na maggut nu. Nángngà tò salapì para bággén ta tun ta templo. Angé nu, asta bággé nu tun ta mga taralimud ka buwis.”

18

Sadan tò tuu mallayat?

Mat 18:1-5; Mar 9:33-37; Luc 9:46-48

¹ Na, ándà kadugé, igaipadani tò mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Sadan tò mallayat é kamanubuan tun ta pagpangulu ka Manama?”

² Purisu igtawar i Jesus tò sábbad batà, asta igaipatindág din tun ta tángngaan dan.

³ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka malyag kó sakupán katô Manama tun ta pagpangulu din, kailangan pamantun yu tò panámdám yu asta makéring kó na mga gabatà,

⁴ su tò manubù na ágpabbabà ka kamanubuan na iring katô kapabbabà kani batà, tò gó é tuu mallayat tun ta pagpangulu ka Manama.

⁵ Atin ka ágtanggap kó katô sábbad batà tingód katô kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánna ikiyu.”

Mga tintal ka kalumu ka salà

Mat 18:6-9; Mar 9:42-48; Luc 17:1-2

⁶ “Atin ka duwán makandà ka kapamaké katô agad sábbad kani mga marénták gabatà, tuu pa madigár ka ikáttán tò alig din tun ta dakál batu, asta antugán sikandin tun ta dagat.

⁷ Makédu-édu tò mga manubù nit banuwa su duwán pakatintal! Ándà makalili katô pagtintal, asal makédu-édu tò manubù na mému gunayan ka pagtintal katô duma manubù!

⁸ “Atin ka tò bállad nu ó paa nu tò gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad sábbad dád tò bállad ó paa nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka antugán tò tibuk lawa nu tun ta apuy na dì gó mapadáng ka ándà ágtamanán.

⁹ Atin ka tò mata nu tò gunayan na makasalà ka, lássù nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad mandà tò sábbad mata nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka duwán duwa mata nu asta antugán tò tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan ka apuy.”

Panunggiringan tingód katô karnero na itadin

Mat 18:10-14; Luc 15:3-7

¹⁰ “Yakó ágbuyas katô sábbad sakup ku na mabbabà é kamanubuan iring katô kapabbabà kani batà, su kagin ku ákniyu na ágbantéyan dan katô mga panaligan ka Manama na inalayun ágtubang katô Ámmà ku tun ta langit.

¹¹ [Igsadunna na Igpamanubù dini ta banuwa ébô tumábbussa katô mga manubù na itadin tingód ka mga salà dan.]

¹² “Panámdám yu ni. Tô manubù na duwán sábbad gatus (100) karnero din, atin ka sábbad tò matadin, tananan din tò kasiyawan siyó (99) tun ta pabungan ébô pamasakán din tò sábbad karnero na itadin.

¹³ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka kitanán din dán, tuu pa dakál tò dayó din ka tandingán katô dayó din tingód katô kasiyawan siyó (99) na ándà katadin.

¹⁴ Iring kani tò riyun katô Ámmà ku tun ta langit, su dì gó mému kandin ka mandà tò sábbad sakup din.”

Tô ágpamaté na makalumu ka salà

¹⁵ “Na, atin ka duwán kataladi nu na makalumu ka salà tun áknikó, sadun ka tun kandin na ándà ássa manubù, asta sapadi nu sikandin tingód katô salà na iglumu din. Atin ka maminág sikandin katô kagi nu, mapalonód nu sikandin tun ta Manama.

¹⁶ Atin ka dì sikandin maminág katô kagi nu, patákkás nu tò sábbad ó duwa manubù, asta lónód kó tun kandin, ébô duwán duwa ó tallu testigos na maminág katô tinóngkóan yu.*

¹⁷ Atin ka diyù gó sikandin maminág kandan, ulit yu tun ta mga ágpampamaké. Atin ka diyù gó sikandin maminág kandan, yakó ágtagad kandin, asal panámdám yu na iring sikandin na ánnà Judio asta iring na taralimud ka buwis.”

Tô dian asta tò nunugan

* **18:16** 18:16 Ahaán tò Deuteronomio 19:15.

¹⁸ “Na, paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô dian yu dini ta banuwa, tô gó é dian katô Manama na góddô tun ta langit, asta tó nunugan yu dini ta banuwa, tô gó é nunugan katô Manama na góddô tun ta langit.

¹⁹ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán duwa manubù nit banuwa na pasábbadé tun ta kadasal, bággén katô Ámmà ku tun ta langit tó ágpamuyuán dan.

²⁰ Su agad ánda ágpalinudé tó duwa ó tallu manubù ébô mangadap kanak, dutunna duma kandan.”

Kapasinsiya ka salà

²¹ Na, igpadani si Pedro tun ki Jesus, asta iginsà sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin duwán kataladi ku na marag áglumu ka salà kanak, makapira tó kapasinsiya ku kandin? Nángngà tó makapittu?”

²² Igkagi si Jesus, na mà din, “Ánnà nángngà ka makapittu dâd, su agad luppián din tó kapittuwán (70) ka makapittu, kailangan pasinsiyaan nu sikandin.

²³ “Iring kani tó pagpangulu ka Manama. Duwán hari na igpanámdám na sumukut sikandin katô utang ka mga opisyales din.

²⁴ Tô igtigkané sikandin, duwán sábbad opisyales na igaipayaw din na tuu dakál tó utang din, su mga mararan tó salapi na utang din.

²⁵ Asal dì sikandin pakabayad. Purisu igkagi tó hari na kailangan imun sikandin na állang, apil tó sawa din asta tó mga gabatâ din, asta barigmaán tó langun ka kaduwánnan dan ébô kabayadan tó utang din.

²⁶ Asal ightingkóod tó manubù, asta igaipédu-édu, na mà din, ‘Sir, angat ka pa, su bayadan ku tó langun katô utang ku áknikó.’

²⁷ Purisu igpandà katô hari tó utang katô manubù tingód katô kédu din, asta igaipólì din.

²⁸ Tô igpanó tó manubù, igkita din tun ta dalan tó ássa opisyales na duwán délák utang kandin. Tigkô din dâd igaíkkál tó alig katô manubù, asta igkagi sikandin, ‘Bayadi nud tó utang nu kanak.’

²⁹ Purisu ightingkóod tó ássa opisyales, asta igaipédu-édu, na mà din, ‘Angat ka pa, su bayadan ku tó langun katô utang ku áknikó.’

³⁰ Asal ándà kédu din, asta igaipriso din sikandin sippang ka kabayadan tó utang din.

³¹ Na, tó ikasóddór tó mga ássa opisyales din, tuu iranu tó pusung dan. Purisu igsadun dan tun ta hari, asta igulit dan tingód katô langun na ilumu.

³² Purisu igaipakangé katô hari tó una opisyales, asta igkagi sikandin, ‘Madat ka manubù! Tô igaipédu-édu ka kanak, igpandà ku tó langun ka utang nu.

³³ Su inéduwanna áknikó, kailangan médu-édu ka katô unawa nu na opisyales.’

³⁴ Tuu isókowan katô hari sikandin, asta igaipriso din ébô supakan sippang ka kabayadan tó langun katô utang din.”

³⁵ Igkagi si Jesus, “Atin ka dì kó ágpasinsiya katô kataladi yu tikud tun ta tibuk pusung yu, magunawa pagsik tó lumun katô Ámmà ku tun ákniyu.”

19

Tinurù tingód ka ágpasugbané

Mat 19:1-12; Mar 10:1-12

¹ Na, pángnga iginurù si Jesus kani langun, igiwà sikandin tikud tun ta probinsya ka Galilea, asta igukit sikandin tun dipag ka Wayig ka Jordan sippang tun ta probinsya ka Judea.

² Marapung tó mga manubù na igtalundug kandin, asta igaipánnan din ka bállad tó langun na ágkabógoán, asta inólían.

³ Duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus ébô kumiinnam kandin. Iginsà sikandan, na mà dan, “Mému ka sumugban tó manubù katô sawa din agad ándà madat na iglumu din?”

⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándà yu basì basayi tó kagi ka Manama na igsulat. Tô igimu tó Manama katô manubù sayyan, igimu din sikandan na mama asta bayi.”*

⁵ Igkagi tó Manama,

“Purisu tumanan tó mama katô ámmà din asta katô innà din, asta pasábbadé tó mama asta tó sawa din. Tô duwa dan mému dán sábbad.”†

⁶ Purisu ánnà dan dán duwa, su inému dan dán sábbad. Na, su igimu dan ka Manama na sábbad, dì mému na pagsugbanán ka manubù.”

* 19:4 19:4 Ahaán tó Genesis 1:27; 5:2. † 19:5 19:5 Genesis 2:24.

⁷ Iginsà sikandan, na mà dan, “Atin ka dì mému, manan igsugù si Moises sayyan na kailangan duwán papeles na bággén katô mama tun ta sawa din tingód katô kasugban din kandin, asta mému din péwaán?”[‡]

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsugù si Moises na mému kó sumugban katô sawa yu, su isóddoran din na tuu matággas tó ulu yu. Asal tó igimu tó Manama katô manubù sayyan, dì mému pasugbané.

⁹ Purisu kagiyán ku sikiyu, atin ka sumugban tó mama katô sawa din na ándà libug, asta kumalyag sikandin katô ássa bayi, makalibug sikandin.”

¹⁰ Igkagi tó mga disipulu din, na mà dan, “Atin ka tó gó é malumu, tuu pa madigár ka dì dán kumalyag tó mga manubù.”

¹¹ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Ánnà langun manubù tó dì gó kumalyag, asal makatiis dád tó mga manubù na ágtabangan ka Manama.

¹² Duwán mga imanubù na dì kumalyag. Duwán mga duma na dì kumalyag su taganà ikapunan dan. Duwán mga duma na dì kumalyag su duwán lumun dan tingód katô pagpangulu ka Manama. Purisu tó makatanggap na dì dan kumalyag, dì dan gó kumalyag.”

Si Jesus asta tó marénták mga gabatà

Mat 19:13-15; Mar 10:13-16; Luc 18:15-17

¹³ Na, duwán mga manubù na igapid ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébô dappánnan din ka bállad asta dasalan din. Asal igsapadan dan katô mga disipulu din.

¹⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pabayà yu yan mga gabatà ébô makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandán, su tó mga manubù na ágsarig ka Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, tó gó é panguluwan ka Manama.”

¹⁵ Tó igdappán dán si Jesus ka bállad tun kandan asta igdasal, igpanó sikandin.

Kahirapan tó mga ágkaduwánnan

Mat 19:16-30; Mar 10:17-31; Luc 18:18-30

¹⁶ Na, duwán sábbad manubù na igaipadi tun ki Jesus, asta iginsà, na mà din, “Sir, ándin tó madigár lumun ku ébô makatanggappa ka kantayan na ándà ágtamanán?”

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanu su iginsà ka kanak tingód katô madigár. Sábbad dád tó tuu madigár, tó dád Manama. Atin ka malyag ka tumanggap ka kantayan na ándà ágtamanán, kailangan mánnal ka katô mga sugù ka Manama.”

¹⁸ Iginsà tó manubù, na mà din, “Ándin mga sugui?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágmaté. Yakó áglibug. Yakó ágtakó. Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu.

¹⁹ Respetowi yu tó ákniyu ámmà asta innà. Ginawayi yu tó unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.”[§]

²⁰ Igkagi tó manubù, na mà din, “Igbánnalla katô langun. Ándin tó ándà ku pa lumuwi?”

²¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin duwán kakalyag nu na tuu nángngà tó áglumun nu, uli ka, asta barigyà nu tó langun kaduwánnan nu. Tukid nu bággyéi tó salapì nu tun ta mga manubù na ágkayu-ayuan. Atin ka tó gó é lumun nu, duwán pulusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákkás ka kanak.”

²² Tó igdinág katô manubù tó igkagi i Jesus, igpanó sikandin na iranu, su dakál tó kaduwánnan din.

²³ Na, igkagi si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Mahirap tó kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katô Manama.

²⁴ Kumagiya pagsik ákniyu na agad mahirap tó dakál mannanap na ánggadanan kamelyo na mukit tun ta bóbbo ka simat, asal tuu pa mahirap tó kapasakup katô ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama.”

²⁵ Tó igdinág katô mga disipulu tó igkagi din, tuu dan isalábbuan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Purisu ándà palang manubù na makaluwà tikud tun ta supak ka Manama.”

²⁶ Asal igsállág si Jesus tun kandan asta igkagi sikandin, na mà din, “Dì gó ni malumu ka manubù, asal malumu ka Manama tó langun.”

²⁷ Igkagi si Pedro, na mà din, “Sikami, igtananan déd tó langun katô kaduwánnan dé ébô mákkás ké áknikó. Ándin tó matanggap dé?”

²⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tun ta mantu banuwa na imun ka Manama, munsadda na Igpamanubù tun ta madigár gunsadanan ku. Sikiyu na igtákkás kanak, munsad kó pagsik tun ta sapulù duwa (12) gunsadanan ka harì, asta mangulu kó katô sapulù duwa (12) grupo katô mga rubbad i Israel.

²⁹ Tô manubù na igtanan katô kaduwánnan din, mga kataladi din, ámmà din, innà din, mga gabatà din, asta kinamát din élô pasakup kanak, tô gó tô makatanggap ka kadigárran na ginatus-gatus na dakál pa ka tandingán katô igtananan din, asta bággayan sikandin katô kantayan na ándà ágtamanán.

³⁰ Marapung tô mga manubù na ikóna áknganni makatapuri baling tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na ikatapuri áknganni makóna baling tun ta tapuri álló.*

20

Panunggiringan tingód ka mga iglumu

¹ “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igsállám tô tigatun igpamasak ka mga manubù na lumumu tun ta kinamát din.

² Igpasábbadé dan na bággén din kandan tô sábbad salapì denario, su ni tô nángngà tandan ka sábbad álló. Igpadid din sikandan tun ta kinamát, asta iglumu dan.

³ Tô alas nuybe dán, igpamasak puman sikandin ka mga manubù na lumumu. Duwán mga manubù na igkita din tun ta plasa na ánda áglumun dan.

⁴ Purisu igkagi sikandin, ‘Atin ka lumumu kó tun ta kinamát ku, nángngà tô tandan ku ákniyu.’ Purisu igsadun dan pagsik, asta iglumu dan.

⁵ Igpamasak puman sikandin ka mga manubù tô alas dusi asta tô alas tres ka mapun, asta magunawa tô igkagi din kandan.

⁶ Masig dán alas singko ka mapun, igkita din tô duma mga manubù na ánda áglumun dan. Iginsà sikandin, ‘Manan ka ándà palang áglumun yu ni álló ni?’

⁷ Igtaba dan, ‘Su ándà manubù na igpalumu áknami.’ Igkagi sikandin, ‘Lumu kó pagsik tun ta kinamát ku.’

⁸ “Na, tô igsalláp dán tô álló, igkagi tô tigatun tun ta állang na ágsarigan din, ‘Tawar nu tô langun manubù na iglumu, asta bággé nu kandan tô tandan. Una nu tô mga manubù na tapuri iglumu, asta yan pa tô mga manubù na una iglumu.’

⁹ Tô igtandan sikandin katô mga manubù na igtigkané ka alas singko ka mapun, sábbad denario tô salapì na igtandan din tingód ka sábbad álló tun ta tagsábbad-sábbad kandan.

¹⁰ Purisu tô ándà pa tandani tô mga manubù na iglumu tikud ka sállám, igpanámdám dan na tuu pa dakál tô tandanán din kandan. Asal sábbad pagsik denario tô salapì na igtandan din tingód ka sábbad álló tun ta tagsábbad-sábbad kandan.

¹¹ Tô igtanggap dan katô salapi, igpaburáng-burángngé dan tingód katô tigatun ka paras.

¹² Igkagi dan, ‘Tô mga ikatapuri, sábbad dád oras tô kalumu dan, asal tikud ka sállám tô áknami kalumu, asta inélad kék a álló. Manan ka magunawa tô igtandan nu áknami langun?’

¹³ Igkagi tô tigatun tun ta sábbad kandan, ‘Rarak ku, ándà a limbung áknikó, su sábbad denario tô salapi na ignunugan nu na tandan ku áknikó.

¹⁴ Purisu pid nu tô salapì na igtandan ku áknikó, asta ulì kad. Kakalyag ku na magunawa tô bággén ku tun ta langun yu.

¹⁵ Atin ka malyagga mággé ka salapì ku tun ta manubù na salinán ku, ándà basì makasapad kanak. Isabuan ka basì su madigár tô iglumu ku kandan.”

¹⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu tô mga manubù na ikatapuri áknganni makóna baling tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na ikóna áknganni makatapuri baling tun ta tapuri álló.”*

Igkagi puman si Jesus tingód ka kamatayan din

Mat 20:17-19; Mar 10:32-34; Luc 18:31-34

¹⁷ Na, róggun igpanó si Jesus tun ta Jerusalem, igpid din tô sapulù duwa (12) disipulu din tun ta ándà mga manubù, asta igkagi sikandin, na mà din,

¹⁸ “Na, madun kid tun ta Jerusalem. Sakán na Igpmamanubù tô bággén tun ta bállad katô mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka sugù. Pasábbadé dan kumagi na kailangan matayanna.

¹⁹ Bággenna ikandan tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judio. Ngisiyanna ikandan, lagpássánnna, asta pansalanna tun ta krus. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Tô duwa gabatà i Sebedeo

Mat 20:20-28; Mar 10:35-45

* ^{19:30} 19:30 Marapung tô mga manubù na ákgangadanán áknganni mabbabà baling é kamanubuan dan tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na mabbabà é kamanubuan áknganni kangadanán baling tun ta tapuri álló.” * ^{20:16} 20:16 Tô mga manubù na ákgangadanán áknganni, mabbabà baling tô kamanubuan dan tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na tuu mabbabà é kamanubuan áknganni kangadanán baling tun ta tapuri álló.”

²⁰ Na, igsadun tun ki Jesus tō sawa i Sebedeo asta tō duwa gabatà din na si Santiago asta si Juan. Iglingkóod sikandin tun ki Jesus su duwán ágpamuyuán din.

²¹ Igsà si Jesus, na mà din, “Ándin tō kakalyag nu kanak?”

Igkagi sikandin, na mà din, “Tun ta pagpangulu nu, pónsad nu tō duwa gabatà ku madani tun áknikó, na sábbad dadan ta kawanan nu, asta sábbad dadan ta ibang nu.”

²² Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà yu kasóddóri ka ándin tō igaipamuyù yu. Makatiis kó katô kahirapan iring katô kahirapan na masig dán dumunggù kanak?”[†]

Igtaba sikandan, na mà dan, “Ó, makatiis ké.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Matuman na dungguan kó gó katô kahirapan iring katô kahirapan na dumunggù kanak, asal diya makatandó ákniyu ka makónsad kó madani tun kanak, su munsad madani kanak tō mga manubù na igsalin katô Ámmà ku.”

²⁴ Na, tō igdiná tō sapulu (10) disipulu ka ándin tō igkagi dan ki Jesus, isókó dan ki Santiago asta ki Juan.

²⁵ Purisu igpaglimud i Jesus tō langun dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isóddórán yud na tun ta mga manubù na ánnà Judio, inalayun ágsugù tō mga ágpangulun katô mga sakup dan. Inalayun ágsugù-sugù tō mallayat mga manubù katô mga ágpanguluan dan.

²⁶ Asal dì mému ka makéring kó kandan. Su tō manubù tun ákniyu na imun mallayat é kamanubuan, tō gó tō kailangan imun na ágsuguánnán yu.

²⁷ Asta tō manubù na imun pangulu yu, tō gó tō kailangan mému na állang yu.

²⁸ Méring sikandin kanak na Igpamanubù, su igsadunna dini ánnà ébô tabanganna katô mga manubù, asal igsadunna dini ébô tumabangnga katô mga manubù. Ikataganà ad na matayan ébô tábusán ku tō marapung manubù.”

Inólian tō duwa bólóg

Mat 20:29-34; Mar 10:46-52; Luc 18:35-43

²⁹ Na, tō igpanó dan tikud tun ta Jerico, tuu marapung tō mga manubù na igtalundug ki Jesus.

³⁰ Duwán duwa bólóg na igunsad tun ta ligad ka dalan. Tō igdinág dan na si Jesus tō iglabé, igulláo sikandan, na mà dan, “Rubbad i David, kéduwi ké!”

³¹ Igsapadan dan katô mga manubù, asta igkagi dan na kailangan dì dan mótep. Asal igrayan dan baling gullaó, na mà dan, “Áglangngagán, rubbad i David, kéduwi ké!”

³² Purisu igsodó si Jesus, asta igtawar kandan, na mà din, “Ándin tō kakalyag yu na lumun ku para ákniyu?”

³³ Igtaba tō duwa bólóg, na mà dan, “Áglangngagán, malyag ké makakita.”

³⁴ Inéduwan si Jesus kandan, asta igdappánnan din ka bálland tō mata dan. Tigkô dan dád ikakita, asta igtalundug dan ki Jesus.

21

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luc 19:28-40; Juan 12:12-19

¹ Na, tō igsadun dan tun ta Jerusalem, igdunggù dan tun ta lunsud ka Betpahé na tun ta Pabungan ka Olibo. Igpóna i Jesus tō duwa disipulu din, na mà din,

² “Una kó tun ta lunsud, asta kitánan yu tō asno* asta nati. Igikát tō asno, asal akas yu, asta pid yu dini kanak.

³ Atin ka duwán manubù na minsà ákniyu ka manan ka igakas yu, kagiyi yu na kailangan sakayan katô Áglangngagán yu, asta sékót din papiddán ákniyu.”

⁴ Ilumu ni ébô matuman ni igkagi katô propeta ka Manama sayyan, na mà din,

⁵ “Uliti nu tō langun taga Sion,[†] ‘Na, dumunggù dán tó hari yu, asta mabbabà tō ka manubuan din, su ágsaké ka nati ka asno.’ ”[‡]

⁶ Igpánó tō duwa disipulu din, asta igtuman dan tō igsugù i Jesus kandan.

⁷ Igpid dan tō asno asta tō nati tun ki Jesus. Tō mga umpak dan igampas dan tun ta bókkóng katô nati, asta igsaké si Jesus.

⁸ Igsánnar katô karapungan ka mga manubù tō umpak dan tun ta dalan na ukitan din. Igtampád katô mga manubù tō mga daun ka palmera asta igsánnar dan tun ta dalan.[§]

* 20:22 20:22 Tō gó é kóbádan ka kagi din, “Makému kó minám tun ta kopa na masig kud inámman?” * 21:2 21:2 Iring na kudá tō asno. † 21:5 21:5a Sion tō ássa ngadan katô lunsud ka Jerusalem. ‡ 21:5 21:5b Isaias 62:11; Zacarias 9:9.

§ 21:8 21:8 Tō gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tō manubù na imun hari.

⁹ Igullaó tō langun manubù na igtákkás ki Jesus, agad tō ikóna asta tō ikatalundug, na mà dan, “Durungán ta ni rubbad i David! Durungán ta ni igpapid katô Áglangngagán! Durungán ta tō Manama tun ta langit!”*

¹⁰ Tō igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem, isalábbuan tō langun manubù. Igpénsaé sikandan, na mà dan, “Sadan sikandin?”

¹¹ Igtaba tō mga manubù na igtákkás ki Jesus, na mà dan, “Sikandin si Jesus na propeta ka Manama tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea.”

Igsadun si Jesus tun ta templo

Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Luc 19:45-48; Juan 2:13-22

¹² Na, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tō langun manubù na ágballi asta ágbarigyà tun ta plasa ka templo.[†] Igbantang din tō mga lamisa katô mga manubù na ágbullas ka salapi,[‡] asta igbantang din tō gunsadanan katô mga manubù na ágbarigyà ka salapati na ágbaggén tun ta Manama.

¹³ Igkagi sikandin, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,

“Tō balé ku, tō gó é ágdasalanan;[§]

Asal igimu yud ni na gallássan ka mga tulisan.”

¹⁴ Igpadani tun ki Jesus tō mga bólög asta tō mga kapig, asta igdappánnan dan i Jesus ka bállad, asta inólidan dan tun ta templo.

¹⁵ Asal isókó tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga taratinurù ka sugù, su igkita dan tō mga kasálabbuan na iglumu i Jesus, asta igdinág dan tō mga gabatà na igpanggullao tun ta templo, na mà dan, “Durungán ni rubbad i David!”

¹⁶ Purisu iginsà dan ki Jesus, na mà dan, “Igpaminág nu tō kagi dan?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Ó. Ándà yu basì basayi ni kagi ka Manama, na mà din,

“‘Agad tō mga marénták gabatà igitinuruán nu ébô dumurung áknikó.’”*

¹⁷ Na, igpanó si Jesus tikud tun kandan, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Betania, asta igdággà sikandin dutun.

Tō kayu igera na igangu

Mat 21:18-22; Mar 11:12-13,20-24

¹⁸ Tō sállám dán, róggun iglónód si Jesus tun ta Jerusalem, igballus sikandin.

¹⁹ Igkita din tō kayu igera tun ta ligad ka dalan, asta igpadani sikandin ébô mamasak ka buuy. Asal ándà palang buuy na igkita din, su marag dád daun. Purisu igkagi sikandin tun ta kayu, na mà din, “Tikud áknganni, dí dán gó makabuuy ni kayu ni!”

Tō dád gó, igangu tō kayu.

²⁰ Tō ikakita tō mga disipulu din, isalábbuan dan gó, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sékót igangu tō kayu igera.”

²¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka sumarig kó katô Manama, asta dí kó ágduwa-duwa, makému kó katô mga kasálabbuan íring katô iglumu ku kani kayu igera, asta mga kasálabbuan na tuu pa matulus. Atin ka kumagi kó kani pabungan na malin tun ta dagat, mému ni.”

²² Agad ándin tō pamuyuán yu katô Manama ukit ka kadasal, matanggap yu ka mánnal kó kandin.”

Insà tingód katô igpapid ki Jesus

Mat 21:23-27; Mar 11:27-33; Luc 20:1-8

²³ Na, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igitinurù sikandin. Ándà kadugé, duwán mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judío na igpadani tun kandin. Iginsà sikandin, na mà dan, “Sadan tō igtikudan katô langun na áglumun nu? Sadan tō igpapid áknikó?”

²⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán pagsík insà ku ákniyu. Atin ka makataba kó, mulitta ákniyu ka sadan tō igpapid kanak.

²⁵ Na, sadan tō igpapid ki Juan na munyag? Tō Manama, ó tō manubù?”

Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tō madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tō igpapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan.

²⁶ Asal atin ka tumaba ki na manubù tō igpapid ki Juan, kamáddangan ki kani mga manubù na ilimud, su ágpanámdám dan na bánnal propeta ka Manama si Juan.”

²⁷ Purisu igtaba sikandin ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri.”

* **21:9** 21:9 Ahaan tō Salmo 118:25-26.   † **21:12** 21:12a Plasa ka templo; tō mga pari dád tō makahu tun dalám ka templo. Dutun ta plasa tō duma mga manubù.   ‡ **21:12** 21:12b Ágbullas ka salapi; kailangan bullasán tō salapi ka ássa mga banuwa ébô duwán salapi na ággamitán tun ta templo.   § **21:13** 21:13 Isaias 56:7; Jeremias 7:11.   * **21:16** 21:16 Salmo 8:2. Tō gó tō igkanta i David para katô Manama.

Igkagi si Jesus, na mà din, "Su ándà kó taba katô insà ku, diya pagsik mulit ákniyu ka sadan tò igpapid kanak na lumumuwa katô áglumun ku."

Panunggiringan tingód katô duwa mataladi gamama

²⁸ "Panámdám yu ni. Duwán manubù na duwán duwa gabatà din gamama. Igkagi sikandin tun ta batà din kaké, 'Batà, lumu ka tun ta kinamát ni álló ni.'

²⁹ Igkagi tò batà din, 'Diya.' Asal ándà kadugé, ipalin tò panámdám din, asta igsadun sikandin tun ta kinamát asta iglumu.

³⁰ Igsadun pagsik tò ámmà tun ta batà din adi, asta magunawa tò igkagi din kandin. Igkagi tò adi, 'Óó, ámmà. Madunna.' Asal ándà sikandin sadun.

³¹ Na, ulitiya ikiyu. Sadan batai tò igbánnal katô ámmà din?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Tò batà din kaké."

Igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán masalà-salà mga manubù na makóna ákniyu masakup tun ta pagpangulu ka Manama íring katô mga taralimud ka buwis asta madat mga gabayi.

³² Tò iginurù si Juan na kailangan rumákkad kó katô salà ébô tanggapán kó ka Manama, ándà kó bánnal kandin. Asal marapung baling tò mga taralimud ka buwis asta madat mga gabayi na igbánnal kandin. Agad igkita yu ni, asal ándà kó rákkad, asta ándà kó bánnal kandin."

Panunggiringan tingód katô kinamát

Mat 21:33-46; Mar 12:1-12; Luc 20:9-19

³³ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, "Paminág yu ni panunggiringan. Duwán sábbad manubù na duwán tanà na iga pamulaan din ka paras. Igkoralan din ni, asta igimu din tò garikanan ka buuy ka paras. Igpatindág din tò balé na ágtómmónganan. Igpadóppónan din tò kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igsadun sikandin tun ta madiyù banuwa.

³⁴ Tò igdunggù tò timpo na matássan dán tò buuy katô paras, duwán mga állang na igpapid katô tigatun ébô mangé katô buuy na kandin bahin.

³⁵ Tò igdunggù dán tò mga állang din tun ta kinamát, duwán iglagpás katô mga taradóppón, duwán igmatayan dan, asta duwán igtimbagan dan ka batu.

³⁶ Marapung pa puman tò ássa mga állang na igpapid din tun kandan. Asal magunawa tò madat na iglumu katô mga taradóppón tun kandan.

³⁷ Purisu igpapid din tò batà din, su tò panámdám din na bánnalán dan tò kandin batà.

³⁸ Tò igkita tò mga taradóppón katô batà din, igpatóngkóé dan, na mà dan, 'Ni gó tò makatigatun kani tanà ka maté tò ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tò makatigatun kani tanà.'

³⁹ Purisu igámmát dan sikandin, igguyud dan tun ta luwà katô kinamát, asta igmatayan dan.

⁴⁰ "Na, ulitiya ikiyu. Atin lumónód tò tigatun katô kinamát, ándin tò lumun din tun ta mga manubù na igpadóppón din?"

⁴¹ Igtaba sikandan, na mà dan, "Ándà kédu din katô madat mga manubù, asal matayan din sikandan, asta padóppónan din katô ássa mga manubù na mággé ka bahin tun kandin ámmé-ámmé."

⁴² Igkagi si Jesus, na mà din, "Iring na ándà kó gó basa kani kagi ka Manama, na mà din, "Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé, su kémán dan ka ánda ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddori na tò gó tò batu na tuu ágkailanganán katô balé. Madigár ni iglumu katô Áglangngagán, asta durungán ta sikandin." [†]

⁴³ Igkagi si Jesus, na mà din, "Purisu kagin ku ákniyu, dì kó sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din, asal sakupán din tò ássa mga manubù na mánnal katô kakalyag din.

⁴⁴ [Atin ka madabù tò manubù nit batu ni, katápü-táppuan sikandin. Asal ka kadabuan tò manubù katô batu, maróddög sikandin.]"

⁴⁵ Na, tò igdinág tò mallayat ka mga pangulu ka templo asta tò mga Pariseo katô kagi i Jesus, isóddoran dan na sikandan tò isugatan katô panunggiringan na iglulit din.

⁴⁶ Purisu kakalyag dan dán gó na ámmáttán si Jesus. Asal ándà dan ikému, su imáddangan dan katô mga manubù na ágpaminág ki Jesus, su ágbánnal tò mga manubù na propeta ka Manama si Jesus.

22

Panunggiringan tingód katô dakál kalimudan

Mat 22:1-14; Luc 14:15-24

¹ Iginurù puman si Jesus kandan ukit kani panunggiringan, na mà din,

[†] 21:42 21:42 Salmo 118:22-23.

²“Iring kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán sábbad harì na igimu ka dakál kalimudan su kasalan tō batà din mama.

³Igsugù din tō mga állang din ébô ulitan tō langun manubù na ágpasakupán din. Asal igéllé tō langun.

⁴Purisu igsugù katô harì tō ássa mga állang din ébô ulitan tō mga ágpasakupán din, ‘Na, igtaganà dán tō langun. Igyó dán tō mga baka asta tō mga igaipalambù nati, asta igtaganà dán tō ágkannán. Sadun kód dini ta ágkasalan.’

⁵Asal ándà dan bánnal. Tō sábbad igsadun tun ta kandin kinamát, asta duwán igsadun tun ta kandin tindaan.

⁶Duwán mga manubù na igámmát, igirrayat asta igmaté katô mga állang din.

⁷Purisu tuu isókó tō harì, asta igaipid din tō mga sundalo din ébô matayan sikandan asta góbbón tō lunsud dan.

⁸Na, igkagi tō harì tun ta mga állang din, ‘Igtaganà dán tō ágkannán, asal díku gó pakannán tō mga manubù na tagnà igkagiyán ku.

⁹Purisu sadun kó tun ta mga dalan na marapung gukit, asta piddán yu tō langun manubù na kasumaran yu.’

¹⁰Purisu igsadun tō mga állang din tun ta mga dalan, asta igpatákkás dan tō langun manubù na igsumar dan, agad madigár ó madat. Purisu ipánnu tō ágkasalan su marapung tō mga manubù na ilimud.

¹¹“Na, ándà kadugé, igahu tō harì ébô tanggapán din tō mga manubù na ilimud tun ta ágkasalan. Igkita din tō sábbad manubù na ándà umpak iring katô gumpakán ka mga manubù na madun tun ta ágkasalan.

¹²Purisu íginsà tō harì kandin, ‘Rarak, manan ka dini ka na ándà umpak nu iring katô gumpakán ka mga manubù na madun tun ta ágkasalan?’ Asal ándà palang igtaba din.

¹³Purisu igkagi tō harì tun ta mga állang din, ‘Bagkás yu tō bállad din asta tō paa din, asta antug yu sikandin tun ta luwà tun ta kangittángngan ébô supakan. Tuu sumággo tō mga manubù dutun, asta kumurigá tō ngípán dan tingod katô kasakit dan.’

¹⁴Na, igkagi si Jesus, na mà din, ‘Tuu marapung tō mga manubù na ágtawarán ka Manama, asal tagsábbadé dád tō masakup.’

Insà tingód katô bayad ka buwis

Mat 22:15-22; Mar 12:13-17; Luc 20:20-26

¹⁵Na, igaipalimudé tō mga Pariseo, asta igplano dan ka ándin tō insaán dan ki Jesus ébô duwán madimanda dan ukit katô taba din.

¹⁶Purisu duwán mga disipulu dan asta mga igpasakup tun ki Herodes na igaipid dan tun ki Jesus. Igkagi dan kandin, na mà dan, “Sir, isóddoran dé na ágkasarigan ka, asta ágtinurù ka katô kabánnal tingód ka kakalyag ka Manama. Dí ka ágkapid ka panámdám ka mga manubù agad ándin tō bónnóng dan.

¹⁷Purisu uliti ké ka ándin tō panámdám nu. Atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Mému bayadan, ó dí mému?”

¹⁸Asal isóddoran i Jesus na madat tō kakalyag dan kandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama. Manan ka kuminnam kó kanak?

¹⁹Pakita yu kanak tō salapì na bayad yu katô buwis.”

Igpakita dan kandin tō salapì.

²⁰Iginsà si Jesus, na mà din, “Sadan bónnóng asta ngadan tō igtágù nit salapì?”

²¹Igtaba sikandan, na mà dan, “Tō emperador ka Roma.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu bággé yu tun ta emperador tō nángngà bággén yu tun ta emperador, asta bággé yu tun ta Manama tō nángngà bággén yu tun ta Manama.”

²²Tō igdinág dan katô kagi din, isalábbuan dan, asta igpanó dan tikud tun kandin.

Insà tingód katô kantayan

Mat 22:23-33; Mar 12:18-27; Luc 20:27-40

²³Ándà kadugé, duwán mga Saduseo na igaipadani tun ki Jesus. Tō gó tō mga manubù na ágtinurù na dí manté puman tō mga manubù na inaté dán. Iginsà dan ki Jesus, na mà dan,

²⁴“Sir, igsugù si Moises áknita tingód katô lumun katô mga mataladi gamama. Atin ka maté tō mama na ándà pa batà katô sawa din, tō kataladi din kailangan kumalyag katô sawa katô inaté, na ipag din na ibalu, ébô ukit kandin duwán mému batà para katô kataladi din na inaté.*

²⁵Na, duwán pittu mataladi gamama sayyan. Igkalyag tō kaké dan, asal inaté sikandin na ándà pa batà din. Purisu tō ikauduwa kataladi igkalyag katô bayi,

* 22:24 22:24 Ahaán tō Deuteronomio 25:5.

²⁶ asal magunawa tō inému tun kandin asta tun ta ikatállu sippang tun ta ikapittu. Tō tagsábbad-sábbad katō pittu mataladi na igkalyag katō bayi, inaté dan langun na ándà palang batà dan.

²⁷ Tun ta katapuriyan, inaté tō bayi.

²⁸ Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tō mga manubù, sadan tun ta pittu mataladi tō bánnal duma katō bayi? Su igkalyag tō langun dan kandin.”

²⁹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán sayup yu, su ándà yu kagpátti tō kagi ka Manama na igsulat, asta ándà yu kasóddori ka ándin tō lumen ka Manama ukit katō katulusan din.

³⁰ Tun ta kanté puman ka Manama katō mga manubù, dì dan dán pakalyagé, su iring dan dán katō mga panaligan ka Manama tun ta langit.

³¹ Tingód katō kanté ka Manama ka mga manubù, iring na ándà kó gó basa kani kagi ka Manama ákniyu, na mà din,

³² “Sakán tō Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob.”[†]

Dì ágpangadap ka Manama tō mga manubù na ándà kantayan, asal tō mga manubù na duwán kantayan, tō gó tō ágpangadap ka Manama.”

³³ Tō igdinág tō ilimud mga manubù kani igtinurù din, tuu isalábbuan tō langun dan.

Tō sugù na tuu ágkailanganán

Mat 22:34-40; Mar 12:28-34; Luc 10:25-28

³⁴ Na, tō igdinág tō mga Pariseo na ándà ikataba tō mga Saduseo ki Jesus, igpalimudé dan puman asta iga padani dan tun ki Jesus.

³⁵ Duwán sábbad tun kandan na katig ágtinurù katō mga sugù. Kakalyag din na kuminnam sikandín minsà ki Jesus. Purisu iginsà sikandín, na mà din,

³⁶ “Sir, tun ta langun sugù ka Manama ukit ki Moises, ándin sugui tō tuu ágkailanganán?”

³⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ginawayi yu tō Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, asta tikud tun ta tibuk panámdám yu.”[‡]

³⁸ Tō gó tō sugù na tuu ágkailanganán katō langun.

³⁹ Na, ni gó tō sugù na ikatalundug katō tagná. ‘Ginawayi yu tō unawa yu na iring katō kaginawa yu katō ákniyu sarili.’[§]

⁴⁰ Atin ka ágbánnalán yu ni duwa sugù ni, ágbánnalán yu tō langun sugù ka Manama asta mga kagi ka propeta ka Manama na igsulat sayyan.”

Insà tingód katō Mesiyas

Mat 22:41-46; Mar 12:35-37; Luc 20:41-44

⁴¹ Tō ándà pa panó tō mga Pariseo, iginsà si Jesus kandan, na mà din,

⁴² “Ándin tō panámdám yu tingód katō Mesiyas? Sadan tō kamónaan din?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Rubbad i David tō Mesiyas.”

⁴³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka bánnal yan, manan ka igpakagi katō Ugis Espiritu si David na ágtawárán din na Áglangngagán din tō Mesiyas? Igsulat i David ni kagi ni,

⁴⁴ “Igkagi tō Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsat ka kannun ta kawanán ku sippang ka manaluwa katō mga usig nu, asta pabánnal ku sikandan áknikó.”^{*}

⁴⁵ Purisu su si David tō igkagi na Áglangngagán din tō Mesiyas, pamánnun na tō Mesiyas tō rubbad i David.”

⁴⁶ Asal ándà palang manubù na ikataba ki Jesus. Tikud katō álló tō, ándà palang manubù na igkinnam iginsà kandin.

23

Igkagi si Jesus tingód katō mga taratinurù ka sugù

Mat 23:1-12; Mar 12:38-39; Luc 11:43,46; 20:45-46

¹ Na, igtinurù si Jesus katō mga ilimud manubù asta mga disipulu din. Igkagi sikandin, na mà din,

² “Tō mga taratinurù ka sugù asta tō mga Pariseo, sikandan tō igsarigan na pénapgát katō mga sugù ka Manama ukit ki Moises.

³ Purisu kailangan mánnal kó katō langun gulit-ulitán dan. Asal yakó giring katō áglumun dan, su dì dan ágbánnal katō mga sugù na gulit-ulitán dan.

⁴ Iring dan katō mga manubù na ágpírit ka duma manubù na tumiang katō tuu mabággat asta mahirap ágpiddán, asal ándà palang tabang dan kandan.”*

[†] 22:32 22:32 Exodo 3:6,15. [‡] 22:37 22:37 Deuteronomio 6:5. [§] 22:39 22:39 Levítico 19:18. ^{*} 22:44 22:44 Salmo 110:1. ^{*} 23:4 23:4 Inalayun dan ágdugangan tō sugù ka Manama na tuu mahirap ágtumanán katō mga manubù, asal dì dan ágtabang kandan ébô makabánnal dan katō mga sugù.

⁵ Ágpadadurungán dan tō langun ka áglumun dan. Gimun dan tuu dakál tō ágtaguanan ka kagi ka Manama na ágpiddán dan, asta ágpallayatán dan tō upgu katō umpak dan.[†]

⁶ Malyag dan munsad tun ta lugar na igañtaganà katō mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan, asta tun ta madigár gunsadanán tun ta mga simbaan ka Judío.

⁷ Malyag dan respetowan katō duma mga manubù tun ta plasa, asta tawarán dan na rabbi.[‡]

⁸ Asal di mému ka tawarán kó na rabbi, su sábbad dád tō Taratinurù yu, asta mataladi kó langun.

⁹ Dì mému ka pabantugán yu tō duma mga manubù nit banuwa ukit katō katawar yu kandan na ámmà, su sábbad dád gó tō Ámmà yu na Manama tun ta langit.

¹⁰ Dì pagsik mému ka tawarán kó amo, su sábbad dád tō Amo yu na Mesiyas.

¹¹ Tō manubù tun ákniyu na mallayat é kamanubuan, tō gó tō kailangan imun iring na ágsuguánnán yu.

¹² Atin ka ágpallayat tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

Kéman dan ka nángngà tō áglumun dan

Mat 23:13-28; Mar 12:40; Luc 11:39-42,44,52; 20:47

¹³ “Síkiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama. Makédu-édu kó! su ágdalangan yu tō mga manubù na pasakup tun ta pagpangulu ka Manama. Madat su ándà kó pasakup tun kandin, asal tuu pa madat su ágdalangan yu tō mga manubù na pasakup.

¹⁴ [“Síkiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama. Makédu-édu kó su ágtalap-talap kó tun ta madiyù ébô sakupán yu tō sábbad dád manubù, asta ukit ka katinurù yu kandin, duwa luppi tō kadattan din ka tandingán ákniyu na makapid kandin tun ta ágsupakan!]

¹⁵ “Makédu-édu kó, su iring kó na bólög na gagak ka duma manubù. Ágkagi kó na atin ka tumandô tō manubù ukit dád kani templo, mému ka dì din tumanán tō tandô. Asal ágkagi kó pagsik, atin ka tumandô tō manubù ukit katō bulawan na igañdákkát kani templo, kailangan tumanán din gó tō tandô.

¹⁶ “Iring kó na bólög! Ánnà nángngà tō panámdám yu. Tuu pa ugís tō templo ka tandingán katō bulawan na igañdákkát kani templo, su ágkemu ugís tō bulawan tingód katō kógisán kani templo.

¹⁷ “Ágkagi kó na atin ka tumandô tō manubù ukit katō ággóbbówanan ka mannanap tun ta saruhan ka Manama, mému ka dì din tumanán tō tandô. Asal ágkagi kó pagsik na atin ka tumandô tō manubù ukit ka mannanap na góbbón tun ta saruhan ka Manama, kailangan tumanán din gó tō tandô.

¹⁸ “Iring kó na bólög! Tuu pa ugís tō ággóbbówanan ka tandingán katō mga mannanap na ággóbbón dutun, su ágkemu ugís tō mannanap na ággóbbón tun ta saruhan ka Manama tingód katō kógisán katō ággóbbówanan.

¹⁹ Purisu atin ka tumandô tō manubù ukit katō ággóbbówanan, tumandô sikandin ukit katō mannanap na ággóbbón dutun.

²⁰ Atin ka tumandô tō manubù ukit katō templo, tumandô sikandin ukit katō Manama na góddö tun ta templo.

²¹ Atin ka tumandô tō manubù ukit katō langit, tumandô sikandin ukit katō Manama asta katō gunsadanán din.

²² “Síkiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama. Makédu-édu kó su agad ágbággén yu tun ta Manama tō ikasapulù katō langun pamulanán yu agad mga anag, asal ándà yu bánnali tō mga sugù ka Manama na tuu ágkailanganán, tō tingód katō nángngà lumun yu tun ta mga manubù, asta kédu yu, asta kasarig yu ka Manama! Nángngà tō kabágge yu katō ikasapulù, asal yakó ágsódö katō mga ágkailanganán na nángngà yu áglumun.

²³ “Iring kó na bólög na gagak ka duma manubù! Ágkangén yu tō délák ulád tikud tun ta wayig na ginámmán yu, asal áglámmáddán yu tō dakál kamelyo.

[†] 23:5 23:5 Tō gó tō iglumu dan ébô manámdám tō duma manubù na mabákkár tō kasarig dan katō Manama. [‡] 23:7

23:7 Rabbi é pagtawar katō mga taratinurù ka mga Judío. Magunawa pagsik tun ta 23:8.

²⁵ "Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruwān ka Manama. Makédu-édu kó su iring kó na mga baso asta mga pinggan na igurasan dád tō tun ta luwà ukit katô mga áglumun ó ágkémun yu, asal maripâ tō tun dalám, su tuu madat tō áglumun yu, asta tagawán kó!

²⁶ Sikiyu mga Pariseo, iring kó na bólógl! Kailangan una yu urasi tō tun dalám ka baso asta pinggan ébô malinis pagsik tō tun ta luwà.

²⁷ "Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruwān ka Manama. Makédu-édu kó su iring kó na pantyun na igaipinturaan ka mapputi. Agad madigár ágsállággan tō tun ta luwà, asal tō tun dalám tuu mawù asta marag mga tullan.

²⁸ Sikiyu pagsik, atin ka ágsállággan kó katô duma mga manubù, iring na ágbánnal kó katô mga sugù ka Manama. Asal tō tun dalám ka pusung yu, ipánnuan kó katô madat, asta kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruwān ka Manama."

Supakan dan ka Manama

Mat 23:29-36; Luc 11:47-51

²⁹ "Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruwān ka Manama. Makédu-édu kó su gimin yu tō mga pantyun para katô mga propeta, asta ágpiyà-piyaan yu tō mga monomento katô mga manubù sayyan na igaibánnal katô mga sugù ka Manama.

³⁰ Ágkagi kó na atin ka imanubù kó duma katô mga kamónaan yu sayyan, dì kó pád mimmaté katô mga propeta ka Manama iring katô iglumu dan.

³¹ Asal ukit katô kagi yu na sikiyu tō mga rubbad katô manubù na igmataé katô mga propeta ka Manama, ágpasóddór kó na iring kó kandan.

³² Purisu makéring kó katô mga kamónaan yu ébô tumanán yu tō madat na ándà dan tumaní.

³³ Madat kó iring na mga áppuy. Dì kó gó makaluwà tikud tun ta supak ka Manama tun ta ágsupakanan.

³⁴ Purisu pasadunán ku tun ákniyu tō mga propeta ku, tō mga manubù na ikasóddór ka kagi ku, asta tō mga manubù na tuminurù ákniyu, asal duwán tun kandan na matayan ukit ka kapansal yu tun ta krus. Duwán lagpássán yu tun ta mga simbaan, asta irrayatan yu agad ándá é sadunan dan.

³⁵ Purisu supakan kó gó katô Manama tingód ka kamatayan katô langun manubù na igaibánnal katô mga sugù din, tikud katô kamaté ki Abel na ándà salà, sippang katô kamaté ki Zacarias na batà i Baraquias na igmatayan yu tun ta tángngaan katô templo asta katô ággóbówanan ka mga mannanap.

³⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu na mga manubù áknganni. Supakan kó katô Manama tingód katô kamatayan dan."

Iranu si Jesus tingód katô mga taga Jerusalem

Mat 23:37-39; Luc 13:34-35

³⁷ "Makédu-édu kó na mga taga Jerusalem! Inalayun yu ágmatayan tō langun propeta ka Manama, asta ágtimbagán yu ka batu ébô maté tō langun manubù na igaipid ka Manama dini ákniyu! Inalayunna lumimud pád ákniyu ébô dumóppónna, iring na marán na áglangkâb katô mga piyak din. Asal dì kó malyag!"

³⁸ Purisu iring kó na igtananan balé na ándà dalám.

³⁹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Dì kó kumita puman kanak sippang ka kumagi kó, 'Durungán ta sikandin na ipasadun katô Áglangngagán na Manama ta dini áknita.' §

24

Tigkanayan ka kahirapan

Mat 24:1-14; Mar 13:1-13; Luc 21:5-19

¹ Na, tō igpanó si Jesus tikud tun ta templo, igaipadani tō mga disipulu din, asta igaipakita dan kandin tō mga ássa-ássa balé tun ta templo na madigár ágsállággan.

² Asal igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ni mga ássa-ássa balé tun ta templo na ágsállággan yu, dadattan tō langun, asta ándà palang sábbad batu na masamà tun ta bówwo katô ássa batu."

³ Na, igsadun si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo, asta igunsad sikandin. Igaipadani tō mga disipulu din tun kandin tun ta ándà mga manubù, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Uiliti ké. Kadánggan matuman tō igulit nu? Ándin tō kakilalaan na masig kad lumónód asta masig dán tō ágtamanán kani banuwa?"

§ 23:39 23:39 Ahaán tō Salmo 118:26.

⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Banté kó ébô dì kó mapid,
⁵ su marapung tō mga manubù na mid ka ngadan ku, su mà kagi dan Mesiyas, asta marapung tō mga manubù na mapid asta mákkás kandan.

⁶ Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira tun ta madani asta tun ta madiyù, yakó ágkamáddangan kanan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tō ágtamanán.

⁷ Su marapung tō mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tō mga sakup ka sábbad harì katô mga sakup ka ássa harì. Duwán ballus asta mga linug tun ta kaluwagan kani banuwa.

⁸ Ni gó tò tigkanayan katô kahirapan na dumunggù.

⁹ "Paruudan kó ébô irrayatan kó asta matayan kó. Karingasaan kó katô mga manubù tun ta langun banuwa tingód katô kapasakup yu kanak.

¹⁰ Marapung tō mga manubù na sumungkù katô kasarig dan kanak. Pammáttán dan tō unawa dan, asta paringasaé dan.

¹¹ Marapung tō mà kagi mga propeta ka Manama, asta marapung tō mapid dan.

¹² Tuu madat tō áglumun ka mga manubù. Purisu mandà tō ginawa katô karapungan.

¹³ Asal matábbus tō manubù na makatiis katô langun kahirapan.

¹⁴ Tō dì pa dumunggù tō ágtamanán, ulit-ulitán pa ni Madigár Gulitán tingód katô pagpan-gulu ka Manama tun ta kaluwagan kani banuwa ébô makasóddor tō langun manubù."

Makamáddang na kitanán tun ta templo

Mat 24:15-28; Mar 13:14-23; Luc 21:20-24

¹⁵ "Na, atin ka kitanán yu tō ágkaringasaan ka Manama na igtindág tun ta templo iring katô igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Daniel (kailangan makagpát tō manubù na masa kani),

¹⁶ kailangan malaguy tō langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán.

¹⁷ Tō mga manubù na tun ta luwà katô balé dì mému makahu ébô mangé ka kaduwánnan.

¹⁸ Tō mga manubù na áglumu tun ta kinamát dì mému makóli ébô mangé ka gilisan dan.

¹⁹ Makédu-edú tō mga gabayi na mabáddás ó ágpasusu tō álló tō!

²⁰ Dasal kó tun ta Manama ébô ánnà magánnó timpo ó álló ka kapaginawa ka malaguy kó.

²¹ Tuu madat tō kahirapan na dumunggù. Ándà palang kahirapan na tuu pa madat tikud tun ta katigkanayan kani banuwa sippang ákganni, asta ándà palang kahirapan na dumunggù na tuu pa madat ka tandingán kani.

²² Atin ka dì pabbabaán ka Manama tō kadugayan katô kahirapan, maté tō langun manubù. Asal tingód katô mga manubù na igsalin ka Manama, pabbabaán din tō kadugayan.

²³ "Purisu atin ka duwán kumagi ákniyu, 'Na, dini dán tō Mesiyas!' ó duwán kumagi, 'Taddô tō Mesiyas!' yakó ágbánnal kandan.

²⁴ Su duwán mga manubù na mà kagi Mesiyas asta mà kagi propeta ka Manama. Lumun dan tō mga pató asta mga kasalábbuan ébô mapid pád tō mga manubù na igsalin ka Manama.

²⁵ Na, banté kó, su taganà a igulit ákniyu.

²⁶ "Purisu atin ka duwán kumagi ákniyu, 'Na, tun ta disyerto tō Mesiyas,' yakó ágsadun. Atin ka duwán kumagi, 'Na, tun dalám ka balé sikandin,' yakó gó ágbánnal.

²⁷ Matayyó tō kalónód ku na Igpamanubù iring na kirám na ágséllà tun ta kaluwagan ka langit, asta kitanán katô langun manubù.

²⁸ "Atin ágkitanán yu tō mga ilimud uwak, kasóddoran yu na duwán inaté lawa dutun."*

Lumónód si Jesus nit banuwa

Mat 24:29-31; Mar 13:24-27; Luc 21:25-28

²⁹ "Atin ka mapángnga ni kahirapan, kumangittáng tō álló asta dì miló tō bulan. Mómpad tō mga karaní asta makálláng tō langun tun ta langit.

³⁰ Pakitanan ku tō kakilalaan tun ta langit ka masiggad lumónód na Igpamanubù. Rumanu tō langun manubù nit banuwa su kitanán dan tō kadunggù ku tun ta mga sagulapun tikud tun ta langit, su lumónódda na Igpamanubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.[†]

³¹ Pédupán ku tō trumpetá, papiddán ku tō mga panaligan ka Manama, asta limudán dan tō langun manubù na igsalin ku tikud tun ta kaluwagan kani banuwa."

Panunggiringan tingód katô kayu igera

Mat 24:32-35; Mar 13:28-31; Luc 21:29-33

³² "Na, paminág kó kani panunggiringan tingód katô kayu igera. Atin ka kitanán yu tō kayu na gugbus asta ágdaun, kasóddoran yu na masig dán dumunggù tō ágsánnang timpo.

* 24:28 24:28 Tō kóbadan, atin kitanán yu ni mga pató, kasóddoran yu na masiggad lumónód. † 24:30 24:30 Ahaán tō Daniel 7:13.

³³ Purisu atin ka kitanán yu tō katumanan katō igkagi ku ákniyu, kasóddóran yu na masiggad lumónód.

³⁴ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō dì pa maté tō mga manubù áknganni, matuman pa ni langun.

³⁵ Mandà gó tō langit asta ni tanà, asal dì gó mandà tō mga kagi ku, asal matuman gó.”

Kailangan tumaganà tō langun manubù

Mat 24:36-44; Mar 13:32-37; Luc 17:26-30,34-36

³⁶ “Asal ándà palang manubù na ikasóddór ka ándin állawi ó urasi tō kalónód ku. Ándà pagsik ikasóddór tō mga panaligan ka Manama tun ta langit. Agad sakán na Batà ka Manama, ándà a ikasóddór, su Ámmà ku dák tō ikasóddór.

³⁷ Tun ta kalónód ku na Igpamanubù, marapung tō mga manubù na dì makataganà ka kadunggù ku, iring katō mga manubù sayyan na ándà paminág ki Noe.

³⁸ Inalayun ágkan tō mga manubù sayyan, ginám dan, asta ággakalyagé dan, sippang na igdunggù tō álló na igahu dán si Noe asta tō pamilya din tun ta arka.

³⁹ Asal ándà ikasóddór tō mga manubù ka ándin tō dumunggù sippang ka ipánnas dan inaté si ighlunupan tō tanà, asta ilánnád dan langun. Tō kalónód ku na Igpamanubù iring katō álló sayyan.

⁴⁰ Duwán duwa gamama na áglumu tun ta kinamát, angén tō sábbad, asta katananan tō sábbad.

⁴¹ Duwán duwa gabayi na ággiling, angén tō sábbad, asta katananan tō sábbad.

⁴² Purisu taganà kó, su ándà yu kasóddóri ka kadángnganna dumunggù na Áglangngagán yu.

⁴³ Panámdám yu ni. Atin ka kasóddóran katō tigatun ka balé ka kadángngan dumunggù tō takón, makataganà sikandin, asta dì katakawan tō balé din.

⁴⁴ Purisu kailangan tumaganà kó gó, su dumunggù a na Igpamanubù katō oras na ándà yu panámdámmi.”

Tō állang na ágkasarigan

Mat 24:45-51; Luc 12:41-48

⁴⁵ “Tō állang na ágkasarigan asta katig, tō gó é imun katō amo din na tarapid ka langun ka duma mga állang tun ta balé din ébô mággé kandan ka ágkannán kada álló.

⁴⁶ Atin ka inalayun ágtuman tō állang katō igaipalumu katō amo din, kadayawan sikandin ka dumunggù tō amo din.

⁴⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka tō gó é áglumun katō állang, imun sikandin na tarapid ka langun tun ta balé katō amo din.

⁴⁸ Asal ágpanámdám tō madat állang na madugé pa tō kadunggù katō amo din,

⁴⁹ asta áglagpássán din tō duma mga állang na gamama asta gabayi, asta inalayun sikandin ágkan asta ginám ágdángngan katō mga tuu ágganggiám,

⁵⁰ dumunggù tō amo din katō álló na ándà din panámdámmi asta tō oras na ándà din kasóddóri.

⁵¹ Purisu supakan sikandin katō amo din, asta papiddán tun ta mga manubù na kéman dan ka nángngà tō áglumun. Tuu sumággó tō mga manubù dutun, asta kumurigát tō ngipán dan tingód katō kasakit dan.”

25

Panunggiringan tingód katō sapulù mga daraga

¹ “Iring kani tō katigkanayan katō pagpangulu ka Manama. Duwán sapulù (10) mga daraga na igsumar katō mama na ágkasalán. Tō tagsábbad-sábbad kandan igpid ka sulù.

² Lima tō mga daraga na mapandé, asta lima tō mga daraga na ágkatuluan.

³ Tō lima mga daraga na ágkatuluan igpid ka sulù, asta ándà langis* na igpid dan ébô dalámmán dan tun ta sulù ka kémmáttan dan.

⁴ Asal tō lima mga daraga na mapandé igpid katō sulù asta langis na dalámmán dan puman.

⁵ Idugé na ándà dunggù tō mama na ágkasalán. Purisu itudugan tō langun daraga asta ináknákkán dan.

⁶ “Tō tángngà dán ka dukilám, igdinág dan tō manubù na igkagi, na mà din, ‘Na, igdunggù dán tō ágkasalán! Sékót kó sumar kandin.’

⁷ Purisu igánnó tō langun daraga, asta igpiyaan dan tō mitsa katō sulù dan.

⁸ Igkagi tō lima mga daraga na ágkatuluan tun ta lima mga daraga na mapandé, na mà dan, ‘Bággéyi ké ka langis, su masig dán mapadáng ni sulù dé’.

* 25:3 25:3 Langis ka olibo.

⁹ Asal igkagi tō lima mga daraga na mapandé, ‘Dì ké mággé agó dì makanángngà ni langis na iga pid dé. Madigár pa ka madun kó tun ta tindaan ébô málli kó.’

¹⁰ Purisu igsadun dan tun ta tindaan ébô málli dan. Róggun katô kapanó dan, iga dunggù tō mama na ágkasalán. Igtákkás tō langun daraga na ikataganà, asta igsadun dan tun ta ágkasalan. Tō igahú dan dán tun ta balé, igsagpángngan dán tō sállat.

¹¹ ‘Tō itagad-tagad dán, iga dunggù tō lima mga daraga tikud tun ta tindaan, igtawar dan tikud tun ta luwà katô balé, na mà dan, ‘Sir, abriyi ké pa.’

¹² Asal igtaba tō ágkasalán, na mà din, ‘Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ándà a kilala ákniyu.’

¹³ ‘Purisu kailangan inalayun kó tumaganà, su ándà yu kasóddóri ka ándin állawi ó urasi tō kalónód ku.’

Panunggiringan tingód katô tállu mga állang

Mat 25:14-30; Luc 19:11-27

¹⁴ ‘Iring kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta madiyù banuwa. Tō ándà pa sikandin panó, iga patawar din tō mga állang din, asta igsarigan din sikandin ka salapi din.

¹⁵ Duwán iga bággé din tun ta tagsábbad-sábbad kandan na nángngà dád katô kakatigan dan. Lima abuk bulawan tō iga bággé din tun ta sábbad állang, duwa abuk bulawan tō iga bággé din tun ta ikaduwa állang, sábbad abuk bulawan tō iga bággé din tun ta ikatállu állang, asta iga panó sikandin.

¹⁶ Na, tō állang na iga bággayan katô lima abuk bulawan, ignegosyo din, asta duwán lima abuk bulawan na iganansya din.

¹⁷ Tō állang na iga bággayan katô duwa abuk bulawan, duwán pagsik duwa abuk na iganansya din.

¹⁸ Asal tō állang na iga bággayan din katô sábbad abuk bulawan, iga kali sikandin tun ta tanà, asta iga lóbáang din tō bulawan na iga bággé kandin.

¹⁹ ‘Na, tō idugé dán, iguli tō amo dan, asta igtawar din tō tállu állang na iga bággayan din ka bulawan ébô kasóddóran din ka duwán iganansya dan.

²⁰ Tō iga padani tō állang na iga bággayan katô lima abuk bulawan, iga pid din tō iga bággé kandin asta tō lima abuk bulawan na iganansya din. Igkagi sikandin, ‘Sir, lima abuk bulawan tō iga bággé nu kanak, asta duwán dán lima abuk bulawan na iganansya ku.’

²¹ Igkagi tō amo din, ‘Madigár tō iglumu nu. Madigár ka manubù asta ágkasarigan ka. Agad délák tō iga bággé ku áknikó, ágkasarigan ka. Purisu dakál tō sarigán ku áknikó. Kadawayan ka iring katô dayó ku.’

²² Iga padani pagsik tō állang na iga bággayan ka duwa abuk bulawan, asta igkagi sikandin, ‘Sir, duwa abuk bulawan tō iga bággé nu kanak, asta duwán dán duwa abuk bulawan na iganansya ku.’

²³ Igkagi tō amo din, ‘Madigár tō iglumu nu. Madigár ka manubù asta ágkasarigan ka. Agad délák tō iga bággé ku áknikó, ágkasarigan ka. Purisu dakál tō sarigán ku áknikó. Kadawayan ka iring katô dayó ku.’

²⁴ Iga padani pagsik tō állang na iga bággayan din ka sábbad abuk bulawan, asta igkagi sikandin, ‘Sir, isóddóran ku na magani ka manubù, su ágkáttun nu tō iga pamula ka duma mga manubù, asta ágtaguán nu tun ta lukung nu tō trigo na iga playapan ka duma mga manubù.

²⁵ Purisu imáddanganna áknikó asta iga lóbáang ku tō bulawan nu tun ta tanà. Ulián kud áknikó ni sábbad abuk bulawan na iga bággé nu kanak.’

²⁶ Igkagi tō amo din, ‘Tukukán ka, asta madat tō iglumu nu! Igkagi ka na ágkáttun ku tō iga pamula ka duma mga manubù, asta ágtaguán ku tun ta lukung ku tō trigo na iga playapan ka duma mga manubù. Su isóddóran nu yan,

²⁷ madigár pád ka iga tagúnu tō bulawan ku tun ta bangko ébô matanggap ku pád na duwán dán tubù tō iga dunggù a.’

²⁸ Purisu igkagi sikandin tun ta duma mga állang, na mà din, ‘Kangé yu tō sábbad abuk bulawan na iga bággé ku kandin, asta bággé yu tun ta állang na duwán sapulù (10) abuk bulawan.

²⁹ Su tō manubù na duwán kandin, bággayan sikandin katô tuu pa dakál katô ágkailanganán din. Asal tō manubù na ándà kandin, kangayan sikandin katô langun tun kandin.

³⁰ Na, ni madat manubù, pid yu sikandin tun ta luwà tun ta kangittángngan ébô supakan. Tuu sumággó tō mga manubù dutun, asta kumurigát tō ngipán dan tingód katô kasakit dan.’”

Ruudan tō langun manubù

³¹ ‘Tō álló na lumónódda na Igpamanubù, tákkássanna katô langun panaligan ka Manama asta katô séllaán ku. Munsadda tun ta madigár gunsadanán ka pagpangulu.

³² Tô langun manubù tikud tun ta kaluwagan ka banuwa malimud tun ta saruwan ku, asta passan ku sikandan iring na áglumun katô taradóppón ka karnero ka ágpassan din tō mga karnero asta tō mga kambing,

³³ su áglimudán din tō mga karnero na dadan ta kawanan din, asal áglimudán din tō mga kambing na dadan ta ibang din.

³⁴ Iring kani tō lumun ku ka rumuudda, su kumagiya katô mga manubù na dadan ta kawanan ku, 'Tákkás kó kanak, su duwán kadayawan yu na igbággé katô Ámmà ku na Manama, su tumigkanéyad mangulu ákniyu iring katô plano katô Ámmà ku para ákniyu tō ándà pa imuwi ni banuwa.

³⁵ Tô igballussa, igpakanna ikiyu. Tô itákkanganna, igpénámma ikiyu. Agad ándà a ikiyu kilalayi tō kadunggù ku tun ákniyu, asal igpóddó a ikiyu tun ta balé yu.

³⁶ Tô ándà umpak ku, duwán igbággé yu kanak. Tô ibogókanna, igdóppónanna ikiyu. Tô igprisowa, igahà a ikiyu.'

³⁷ Na, mínsà tō mga igbánnal katô mga sugù ka Manama na dadan ta kawanan ku, na mà dan, 'Sir, kadángngan ka iballusan, asta igpan dé sikuna? Kadángngan ka itákkangan, asta igpénám dé sikuna?

³⁸ Kadángngan ka dunggù na ándà dé sikuna kilalayi, asta igpóddó dé sikuna tun ta balé dé? Kadángngan na ándà umpak nu, asta igbággayan dé sikuna?

³⁹ Kadángngan ka ibogókan ó igpriso, asta igahà ké áknikó?

⁴⁰ Tumaba a, 'Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ukit ka kalumu yu kani tun ta agad sábbad dád kataladi ku na mabbabà é kamanubuan, iring na iglumu yu ni kanak.'

⁴¹ "Na, kumagiya katô mga manubù na dadan ta ibang ku, 'Kaíllangan supakan kó. Iwà kó tikud dini kanak. Sadun kó tun ta apuy na dì gó mapadáng ka ándà ágtamanán, su tó gó tó igitaganà ka Manama ébô duwán antugan din ki Maibuyan asta langun panaligan din.

⁴² Tô igballussa, ándà a ikiyu pakanni. Tô itákkanganna, ándà a ikiyu pénammi.

⁴³ Tô igdunggù a tun ákniyu, ándà a ikiyu pódói tun ta balé yu. Tô ándà umpak ku, ándà a ikiyu bággyéi. Tô ibogókanna, ó igprisowa, ándà a ikiyu dóppóni.'

⁴⁴ Minsà dan pagsik, 'Sir, kadángngan ké kita áknikó na igballus ka, itákkangan ka, ándà góddóan nu, ándà umpak nu, ibogókan ka, ó igpriso ka, asal ándà ké tabang áknikó?'

⁴⁵ Tumaba a, 'Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Su ándà kó tabang katô sábbad dád kadumaan ku na mabbabà é kamanubuan, iring na ándà kó tabang kanak.'

⁴⁶ Purisu pasadunán dan tun ta ágsupakanan na ándà ágtamanán. Asal tō mga manubù na igbánnal katô mga sugù ka Manama, bággyan dan ka kantayan na ándà ágtamanán."

26

Plano na matayan si Jesus

Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luc 22:1-2; Juan 11:45-53

¹ Tô igitinurù si Jesus kani langun, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din,

² "Isóddóran yu na duwa pa álló tō kadunggù katô Kalimudan Ka Kalabé, asta bággénnna na Igpananubù tun ta bállad ka mga manubù na mansal kanak tun ta krus."

³ Na, ilimud tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga ágtugállán ka Judio tun ta balé katô tuu mallayat ka pangulu dan na si Caifas.

⁴ Igplano dan na ámmáttán si Jesus na ándà duma manubù na makasóddór ébô matayan sikandin.

⁵ Igkagi sikandan, na mà dan, "Kailangan dì ta sikandin pammáttán dalám ka kalimudan agó sumamuk tō langun manubù na inalayun ágpaminág kandin."

Igbusbusan si Jesus ka pamammut

Mat 26:6-13; Mar 14:3-9; Juan 12:1-8

⁶ Na, róggun dutun si Jesus ta lunsud ka Betania, igsadun sikandin tun ta balé i Simon na inólian katô bógók din na tétek.

⁷ Róggun igkan dan, duwán bayi na igrpid ka pamammut na dakál é lagà asta igdalám tun ta katiyà na alabastro. Igpadani tō bayi tun kí Jesus, asta igbusbus din tō pamammut tun ta ulu i Jesus.

⁸ Na, tō igkita tō mga disipulu i Jesus katô iglumu katô bayi, isókó dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Inólaan tō pamammut.

⁹ Madigár pád ka barigyaán ka dakál lagà asta bággyen tun ta mga ágkayu-ayuan."

¹⁰ Asal isóddóran i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, "Pabayà yu ni bayi, su madigár tō iglumu din kanak."

¹¹ Inalayun duwán mga ágkayu-ayuan na mému yu tabangan. Asal diya móddó dini ákniyu ka ándà ágtamanán.

¹² Ukit katô kabusbus din ka pamammut kani lawa ku, igpataganà a ikandin para katô kalábbáng kanak.

¹³ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad ánda é gulit-ulitan katô Madigár Gulitán tun ta kaluwagan kani banuwa, ulitán tô iglumu din kanak. Dì sikandin kalingawan.”

Igtandô si Judas na pammáttán din si Jesus

Mat 26:14-16; Mar 14:10-11; Luc 22:3-6

¹⁴ Na, duwán sábbad tun ta sapulu duwa (12) disipulu i Jesus na ánggadanan ki Judas Iscariote. Igsadun sikandin tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo,

¹⁵ asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka pammáttán ku sikandin, ándin é bággén yu kanak?”

Purisu igbággé dan kandin tô tallu pulù (30) abuk mapputí bulawan.

¹⁶ Tikud katô oras tô, igangat si Judas ka madigár timpo ébô pammáttán din si Jesus.

Kalimudan Ka Kalabé

Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Luc 22:7-14,21-23; Juan 13:21-30

¹⁷ Na, igdunggù tô tagnà álló ka kalimudan na ágkan tô mga Judio katô Pan Na Ándà Pagpatubu. Igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Ánda táppad tô kakalyag nu na taganaan dé katô kannan katô Kalimudan Ka Kalabé?”

¹⁸ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sadun kó tun ta sábbad manubù tun ta Jerusalem, asta kagiyi yu sikandin, ‘Igkagi tô Taratinurù na igdunggù dán tô oras na igsalin para kandin. Kuman sikandin katô Kalimudan Ka Kalabé nit balé nu na duma áknami na mga disipulu din.’”

¹⁹ Na, igbánnal tô mga disipulu din, asta igtaganà dan dutun tô ágkannán para katô Kalimudan Ka Kalabé.

²⁰ Tô ágsalláp dán tô álló, igkan si Jesus asta tô sapulu duwa (12) disipulu din.

²¹ Róggun ágkan dan, igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán sábbad ákniyu na pammát kanak.”

²² Purisu tuu iranu tô pusung dan, asta iginsà tô tagsábbad-sábbad kandan, na mà dan, “Áglangngagán, sakán?”

²³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Pammát kanak tô ágtugán kanak.”*

²⁴ Matéya na Igpamanubù, su tô gó é igsulat sayyan tingód kanak. Asal makédu-édu tô manubù na pammát kanak! Tuu pa madigár kandin ka ándà kamanubù.”

²⁵ Iginsà tô pammát kandin na si Judas, na mà din, “Sir, sakán?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikuna tô igkagi kanan.”

Tingód ka kamatayan katô Áglangngagán

Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; Luc 22:15-20; 1Cor 11:23-25

²⁶ Na, róggun ágkan dan, igkangé si Jesus ka pan, igpasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din tô pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din. Igkagi sikandin, na mà din, “Tanggap yu ni pan asta kan yu, su ni gó ni lawa ku.”

²⁷ Igkangé din pagsik tô kopa, igpasalamat sikandin tun ta Manama, asta igpénám din kandan. Igkagi sikandin, na mà din, “Inám kó langun kani,

²⁸ su ni ginámmán ni tô dipanug ku na ulaán ébô kapasinsiyaan tô mga salà katô marapung manubù. Ni gó tô ágpasóddór na duwán kapókit ka Manama dutun ta mga manubù.

²⁹ Kagin ku ákniyu, diyad muman minám kani ginámmán ta sippang ka minám ki katô mantu bino tun ta pagpangulu katô Ámmà ku.”

³⁰ Na, igkanta dan tingód katô kadurung dan ka Manama, asta igsadun dan tun ta Pabungan ka Olibo.

Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin

Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luc 22:31-34; Juan 13:36-38

³¹ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Kani ka dukilám, tumanan tô langun yu kanak tingód katô kahirapan na dumunggù kanak, su mà katô kagi ka Manama, “Pamatayan ku tô taradóppón, asta pasállabé† tô mga karnero na igdóppónan din.”‡

³² Asal pángnga ka mantéya puman, muna a ákniyu tun ta Galilea.”

³³ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Agad tumanan tô langun dan, asal diya gó tumanan áknikó.”

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Kani ka dukilám ka dì pa mukkarà tô manuk, makatállu ka mulun kanak.”

³⁵ Igkagi si Pedro, na mà din, “Agad matayanna duma áknikó, asal diya mulun áknikó.”

* 26:23 26:23 Ahaán tô Salmo 41:9. † 26:31 26:31a Pasállabé, ó tibulaag. ‡ 26:31 26:31b Zacarias 13:7.

Magunawa tō igkagi katō langun disipulu.

*Igdasal si Jesus tun ta Getsemane
Mat 26:36-46; Mar 14:32-42; Luc 22:39-46*

³⁶ Na, igsadun si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta lugar na ángadanana Getsemane. Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Unsad kó kannun róggun madunna taddó ébō dumasalla.”

³⁷ Igpatakkás din si Pedro asta tō duwa gabatá i Sebedeo. Tuu iranu si Jesus, asta mabággat tō pusung din.

³⁸ Igkagi sikandin, na mà din, “Tuu iranu ni pusung ku, iring na matéya. Kannun kó dád, asal yakó ágtudug.”

³⁹ Na, igpanayun si Jesus tun tóna na dì madiyù, iglangkáb sikandin, asta igdasal, na mà din, “Ámmà, atin ka mému áknikó, yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggù. Asal tuman nu tō áknikó kakalyag, ánnà tō kanak kakalyag.”

⁴⁰ Tō iglónód si Jesus tun ta mga disipulu din, igauntudug dan. Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, “Ísalábbuanna su ándà ka ikatis ka sábbad dád oras.

⁴¹ Yakó ágtudug, asal dasal kó ébō dì kó matalu ka pagtintal. Tuu madigár tō kakalyag ka pusung yu, asal malómét tō lawa yu.”

⁴² Igpanó puman si Jesus tun tóna, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, atin ka kailangan mukitta tun ta kahirapan na masig dán dumunggù, kakalyag ku na tō áknikó kakalyag é matuman.”

⁴³ Igglónód puman si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkita din sikandan na igauntudug, su ágkatudugan dan.

⁴⁴ Purisu igpanó puman si Jesus, asta igdasal sikandin ka ikatállu. Magunawa tō dasalán din.

⁴⁵ Na, iglónód sikandin tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ísalábbuanna su igauntudug kó puman asta igañinawa kó. Na, igdunggú dán tō oras na pammáttáanna na Igpamanubù, su bággéenna tun ta bállad katō mga manubù na masalà-salà.

⁴⁶ Tindág kód su panó kid. Igdunggú dán tō manubù na pammát kanak.”

*Igámmát si Jesus
Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luc 22:47-53; Juan 18:3-12*

⁴⁷ Róggun igkagi si Jesus, igdunggú si Judas na sábbad katō sapulù duwa (12) disipulu. Tuu marapung tō mga manubù na igtákkás kandin, asta igapid dan ka mga kampilan asta mga paglagpás. Igpapid dan katō mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judío.

⁴⁸ Taganà igañosodór i Judas tō kakilalaan tun kandan, su igkagi sikandin, na mà din, “Tō manubù na adákkan ku, tō gó é ágpamasakán yu. Ámmát yu sikandin.”

⁴⁹ Tō igdunggú si Judas, sékót igpadani sikandin tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, madigár dukilámlí”

Asta igadák sikandin ki Jesus.

⁵⁰ Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Rarak, manan ka igsadun ka dini?”

Purisu igpadani tō duma mga manubù, asta igámmát dan si Jesus.

⁵¹ Na, duwán sábbad disipulu na igtákkás ki Jesus na igañinus katō kampilan din, igtigbas din tō állang katō tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tō talinga din.

⁵² Asal igañapadan i Jesus sikandin, na mà din, “Ulì nu tō kampilan tun ta rumà. Tō manubù na gumamit ka kampilan, tō gó é matayan ka kampilan.

⁵³ Ándà nu basí kasóddói ni. Atin ka dumasalla tun ta Ámmà ku, mému papiddán din tō sobra pa katō sapulù duwa (12) magdakál grupo[§] ka mga panaligan din ébō tumabang kanak.

⁵⁴ Asal atin ka tabanganna ikandan, dì dán matuman tō kagi ka Manama na igsulat sayyan na matumanna dungguan ka kahirapan.”*

⁵⁵ Na, igkagi si Jesus tun ta mga manubù, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukit ka mga kampilan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan. Álló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asal ándà a ikiyu ámmátti.

⁵⁶ Asal inému ni langun ébō matuman tō kagi ka Manama na igsulat katō mga propeta din sayyan tingód kanak.”†

Na, tō langun disipulu i Jesus igañan kandin, asta igpalaguy dan.

§ 26:53 26:53 Mga mararan é karapungan tun ta tagsábbad-sábbad grupo. * 26:54 26:54 Ahaán tō Zacarias 13:7.

† 26:56 26:56 Ahaán tō Isaías 50:6; 53:2-11.

*Igpid si Jesus tun ta ágruuudanan katô templo**Mat 26:57-68; Mar 14:53-65; Luc 22:54-55,63-71; Juan 18:13-14,19-24*

⁵⁷ Na, tō mga manubù na igámmát ki Jesus igpid kandin tun ta balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Caifas. Taganà igaipalimudé tō mga taratinurù ka sugù asta tō mga ágtugállán ka Judío.

⁵⁸ Igtalundug si Pedro, asal igaipadiyù dák sikandin sippang ka igaunggù dan tun ta luwà ka balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igunsad si Pedro duma katô mga tarabante ka templo ébô kasállággan din ka ándin é lumun dan ki Jesus.

⁵⁹ Na, tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō langun ágpangulun ka templo, igpamasak ka mga testigos na mulaló tingód ki Jesus ébô duwán gunayan na matayan dan sikandin.

⁶⁰ Asal ándà dan kanángngai katô igulit dan tingód kandin, agad marapung tō mga igtestigos ka bulaló. Tō itagad-tagad dán, duwán duwa manubù na igaipadani tun kandan,

⁶¹ asta igkagi sikandan, na mà dan, "Igdinág dé tō igkagi din, na mà din, 'Makémawa dumadat kani templo ka Manama, asta patindággán ku puman dalám ka tállu álló.'"[‡]

⁶² Igtindág tō tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta iginsà sikandin, na mà din, "Ándin é taba nu? Bánnal tō igkagi kani mga manubù?"

⁶³ Asal ándà gó taba si Jesus. Purisu igkagi tō tuu mallayat ka pangulu ka templo, na mà din, "Maggátta ágkagi áknikó ukit ka ngadan ka manté Manama na kailangan mulit ka katô kabánnalan. Ulití ké ka sikuna tō Mesiyas na Batà ka Manama."

⁶⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Bánnal tō igkagi nu. Ulitán ku ákniyu, duwán álló na kumita kó kanak na Igpamanubù na gunsad dadan tur ta kawanan katô Matulus Manama ébô manguluwa duma kandin. Tákkássanna katô mga sagulapun tun ta langit."[§]

⁶⁵ Purisu igaibisé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo tō kapa din tingód ka sókó din, asta igkagi sikandin, na mà din, "Igpagunawa sikandin katô Manama. Ándà dán kailangan na ulitan ki pa ka duma manubù tingód kandin. Igdinág tad na igpagunawa sikandin katô Manama.

⁶⁶ Na, ándin é ruud yu tingód kandin?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Kailangan matayan sikandin."

⁶⁷ Na, igilábban dan tō báttuk din, igsuntuk dan sikandin, asta duwán igsampal kandin.

⁶⁸ Igkagi sikandan, na mà dan, "Na, atin ka bánnal na sikuna tō Mesiyas, ulití ké ka sadan tō igsuntuk áknikó!"*

*Igbulun i Pedro si Jesus**Mat 26:69-75; Mar 14:66-72; Luc 22:54-62; Juan 18:15-18,25-27*

⁶⁹ Na, igunsad si Pedro tun ta luwà katô balé. Duwán sábbad állang bayi na igaipadani tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, "Sikuna pagsik tō kadumaan i Jesus na taga Galilea."

⁷⁰ Asal igbulun si Pedro na igdinág katô langun manubù, na mà din, "Ándà sóddór ku tingód katô igkagi nu."

⁷¹ Na, tō igalin si Pedro madani tun ta sállat, duwán ássa állang bayi na igkita kandin, asta igkagi tō bayi tun ta duma mga manubù, na mà din, "Ni manubù ni kadumaan i Jesus na taga Nazaret."

⁷² Asal igbulun dán puman si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ándà a kilala kandin."

⁷³ Ándà kadugé, duwán puman mga manubù na igaipadani tun ki Pedro, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Bánnal gó sikuna tō sábbad kadumaan i Jesus, su ágkilalan na iring kandin tō kakagi nu."

⁷⁴ Asal igaipá gó si Pedro, na mà din, "Agad matéya pa, ándà ku gó kilalayi tō manubù tō."

Tigkô dák igukkarà tō manuk.

⁷⁵ Purisu isampáttan i Pedro tō taganà igkagi i Jesus na mulun sikandin ki Jesus ka makatállu ka dì pa mukkarà tō manuk. Na, igluwà si Pedro, asta tuu gó igsággó.

27*Igpid si Jesus tun ki Pilato**Mat 27:1-2; Mar 15:1; Luc 23:1-2; Juan 18:28-32*

¹ Na, tuu pô sállám, igaipalimudé tō langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga ágtugállán ka Judío. Igpatóngkóé dan ka ándin é dimanda dan tun ta gobyerno tingód ki Jesus ébô matayan sikandin.

‡ 26:61 26:61 Ahaán tō Juan 2:19-22. § 26:64 26:64 Ahaán tō Salmo 110:1; Daniel 7:13. * 26:68 26:68 Ahaán tō Lucas 22:64.

² Ibagkás dan tō bállad i Jesus, asta igpid dan sikandin tun ta gobernador na si Pilato.

Igpangarát si Judas

Mat 27:3-10; Lumu 1:18-19

³ Na, si Judas na iga pammát ki Jesus, tō ikasóddór sikandin na igruudan si Jesus na matayan, iranu sikandin tingód katô iglumu din. Iguli din tō tálлу pulù (30) abuk mapputì bulawan tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio.

⁴ Ikgagi sikandin, na mà din, “Duwán salà ku, su iga pammát ku tō manubù na ándà palang salà.”

Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà labut dé kanan! Áknikó salà!”

⁵ Purisu igantug din tō mga abuk mapputì bulawan tun ta dalám ka templo, igpanó sikandin, asta igpangarát na igirát katô alig din.

⁶ Igamudut katô mallayat ka mga pangulu ka templo tō mga abuk mapputì bulawan na igantug i Judas, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka taguán ta ni mapputì bulawan tun ta ágtuguanañ ka salapi ka templo, makalapas ki ka sugù, su ni gó é bayad ka kamatayan katô sábbad manubù.”

⁷ Purisu igpasábbadé dan, asta tō gó é bayad dan katô tanà katô taraimu ka kudán ébô duwán áglábángganan ka mga manubù na ánnà taga Jerusalem.

⁸ Purisu ánggadan tō “Tana Ka Dipanug” sippang áknganni.

⁹ Purisu ituman tō igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Jeremias, na mà din, “Tálлу pulù (30) abuk mapputì bulawan tō lagà din na igsábbadan katô pira mga rubbad i Israel.

¹⁰ Tō gó é bayad dan katô tanà katô taraimu ka kudán, su tō gó é igsugù katô Áglangngagán kanak.”*

Iginsà-insà i Pilato si Jesus

Mat 27:11-14; Mar 15:2-5; Luc 23:3-5; Juan 18:33-38

¹¹ Na, tō igpid dan ki Jesus tun ta gobernador, iginsà tō gobernador, na mà din, “Sikuna tō Hariì ka mga Judio?”

Ikgagi si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tō igkagi nu.”

¹² Tō igdimanda tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga ágtugállán ka Judio tingód ki Jesus, ándà gó taba si Jesus.

¹³ Purisu igkagi si Pilato, na mà din, “Marapung tō igkagi dan tingód áknikó. Ándà taba nu kandan?”

¹⁴ Asal ándà gó taba si Jesus. Purisu tuu isalábbuan tō gobernador.

Igruudan si Jesus na matayan

Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Luc 23:13-25; Juan 18:39-19:16

¹⁵ Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun katô gobernador na ágpaluwaán din tō sábbad manubù na igpriso, agad sadan tō salinán katô langun manubù.

¹⁶ Na, duwán madat manubù na igpriso na tuu ibantug na ánggadan ki Barabas.

¹⁷ Purisu tō ilimud tō marapung manubù, iginsà si Pilato, na mà din, “Sadan tō kakalyag yu na paluwaán ku? Si Barabas ó si Jesus na ágtawarán na Mesiyas?”

¹⁸ Tō gó é igkagi i Pilato, su isóddoran din na iga pammát tō mga pangulu ka templo ki Jesus su gingá dan dák kandin.

¹⁹ Róggun igunsad si Pilato tun ta ágruudanan, duwán manubù na igpapid katô sawa din ébô ultíán tō kagi din, na mà din, “Yaka gilabut katô manubù na ándà salà, su tuuwa isamuk tingód kandin ukit ka tagénáp ku géna dukilám.”

²⁰ Na, tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga ágtugállán ka Judio inalayun igsutsut katô ilimud mga manubù ébô paluwaán si Barabas asta pamatayan si Jesus.

²¹ Ándà kadugé, iginsà puman tō gobernador, na mà din, “Sadan tō kakalyag yu na paluwaán ku?”

Igtaba sikandin, na mà dan, “Si Barabas.”

²² Iginsà si Pilato, na mà din, “Pamánnun ku si Jesus na ágtawarán Mesiyas?”

Igtaba tò langun dan, na mà dan, “Pansalan sikandin tun ta krus!”

²³ Iginsà si Pilato, na mà din, “Manan? Ándin é iglumu din na madat?”

Asal igtuu baling igmabákkár tō ullaón dan, na mà dan, “Pansalan sikandin tun ta krus!”

²⁴ Na, isóddoran dán i Pilato na ándà dán mému din kandan, asta masig dan dán sumamuk. Purisu igkangé sikandin ka wayig, asta igdamù sikandin róggun igsállág dan kandin. Ikgagi sikandin, na mà din, “Ándà labut ku ka kamatayan kani manubù ni. Ákniyu kakalyag ni.”

* **27:10** 27:9-10 Zacarias 11:12-13.

²⁵ Igkagi tō langun manubù, na mà dan, “Mému supakan ké katô Manama asta tō mga rubbad dé tingód katô kamatayan din!”

²⁶ Purisu igpaluwà i Pilato si Barabas tikud tun ta prisowan. Igpalagpás din si Jesus, asta igbággé din tun ta mga sundalo din ébô pansalan tun ta krus.

Igbuyas-buyas katô mga sundalo si Jesus

Mat 27:27-31; Mar 15:16-20; Juan 19:2-3

²⁷ Na, igpid katô mga sundalo si Jesus tun dalám ka balé katô gobernador, asta iglimud dan tō langun ka kadumaan dan na mga sundalo.

²⁸ Iglusutan dan si Jesus ka umpak, asta igumpakan dan sikandin ka mallutù kapa.

²⁹ Igpakkù dan tō dugin balagán, asta tō gó é igkorona dan tun ta ulu din. Duwán iring na balakayu na igawidan dan kandin iring na tukád ka hari. Iglingkóod dan asta mà kagi ágtanggap dan ka hari. Igkagi sikandan, na mà dan, “Durungán ka na Hari ka mga Judío!”

³⁰ Igilábban dan sikandin. Igkangé dan tō iring na balakayu tikud tun kandin, asta iglagpás dan tō ulu din.

³¹ Pángnga igbuyas-buyas dan kandin, iglusut dan tō mallutù kapa tikud tun kandin, asta igpómpak dan puman ki Jesus tō kandin umpak. Igpid dan sikandin tikud tun ta balé katô gobernador ébô pansalan tun ta krus.

Igpansalan si Jesus tun ta krus

Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luc 23:26-43; Juan 19:17-27

³² Tō igluwà dan tikud tun ta Jerusalem, ikitaan ka mga sundalo tō sábbad taga Cirene na ánggadanan ki Simon. Igpirit dan sikandin igaatiang katô krus na pansalan ki Jesus.

³³ Igsadun dan tun ta lugar na ánggadanan Golgota. (Tō kóbádan, “Bóngó-bóngó.”)

³⁴ Igbággé dan ki Jesus tō bino na igaíbaláttan ka mappait bawì.† Tō igkinnam sikandin, ándà din panayuni ínammí.

³⁵ Igpansalan katô mga sundalo si Jesus tun ta krus. Igtalad-talad dan tō umpak din ukit ka ripa.‡

³⁶ Igunsad dan, asta igbanté dan kandin.

³⁷ Duwán igsulat na igaipatágù tun datas ka ulu din tingód katô dimanda kandin, na ágkabasa, “SI JESUS NA HARI KA MGA JUDÍO.”

³⁸ Madani tun ki Jesus, duwán duwa tulisan na igpansalan tun ta duwa krus, tō sábbad dadan tun ta ibang din asta tō sábbad dadan tun ta kawanán din.

³⁹ Tō mga manubù na iglabé dutun, igkiring-kiring dan na igbuyas-buyas kandin,§

⁴⁰ asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka sikuna tō makémú dumadat katô balé ka Manama, asta patindággán nu puman dalám ka tállu álló, tabangi nu tō áknikó sarili ébô dì ka maté! Atin ka bánnal ka Batà ka Manama, pónog ka tikud dun ta krus.”

⁴¹ Iring pagsik kanan tō kabuyas-buyas katô mallayat ka mga pangulu ka templo, mga taratinurù ka sugù, asta mga ágtugállán ka Judío. Igkagi sikandan, na mà dan,

⁴² “Igtabangan din tō duma mga manubù ébô dì maté. Asal di sikandin makatabang katô kandin sarili ébô dì sikandin maté. Sikandin kun tō Hari ka mga rubbad i Israel. Atin ka makapónog sikandin tikud dun ta krus, mamaké ki kandin.

⁴³ Manama kun tō ágsarigan din. Atin ka duwán kakalyag ka Manama kandin, tumabang tō Manama kandin, su igkagi sikandin, ‘Batà a katô Manama.’”

⁴⁴ Iring pagsik kanan tō kabuyas-buyas katô duwa tulisan na igpansalan tun ta krus duma kandin.

Inaté si Jesus

Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luc 23:44-49; Juan 19:28-30

⁴⁵ Na, tō malássád dán tō álló, igmangittáng tō kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras.*

⁴⁶ Tō alas tres ka mapun, igullaó si Jesus ka mabákkár tun ta kagi ka Hebreo, na mà din, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Tō kóbádan, “Manama ku, Manama ku, manan ka igaíbabaya a ikuna?”

⁴⁷ Tō igdinág tō duma mga manubù kandin, igkagi sikandan, na mà dan, “Igtawar sikandin ki Eliás na propeta ka Manama sayyan.”

⁴⁸ Duwán sábbad manubù na igpalaguy, igkangé ka espungha, asta igarám tun ta bino na igaíbaláttan ka wayig. Igtakós din tun ta iring na balakayu asta igpadatas tun ta babbà i Jesus.†

† 27:34 27:34 Bággen dan pád ki Jesus tō bawi ébô di sikandin makariyu ka masakit. ‡ 27:35 27:35 Ahaán tō Salmo

22:18. § 27:39 27:39 Ahaán tō Salmo 22:7-8. * 27:45 27:45 Dalám ka tállu oras, ó sippang ka alas tres ka mapun.

† 27:48 27:48 Ahaán tō Salmo 69:21.

⁴⁹ Asal igkagi tō duma mga manubù, na mà dan, “Pabayà nu sikandin, su sállággán ta ka dumunggu si Elias ébô tumabang kandin.”

⁵⁰ Na, igullaó puman si Jesus ka mabákkár, igsarig din tō espiritu din tun ta Ámmà din asta inaté sikandin.

⁵¹ Tigkô dád itángngà tō tabir[‡] tun ta tángngaan katô templo. Itángngà tikud tun datas sippang tun ta asag. Iglinug, asta itábbag tō magdakál mga batu.

⁵² Ipókéan tō mga lábbáng, asta inanté puman tō marapung manubù na igbánnal ka Manama.

⁵³ Igluwá dan tikud tun ta mga lábbáng dan. Pángnga inanté puman si Jesus, igsadun tō mga inanté tun ta Jerusalem, asta marapung tō mga manubù na ikakita kandan.

⁵⁴ Na, tō mga sundalo asta tō kapitan na ighbante ki Jesus, tō igriyu dan katô linug asta igkita dan tō ilumu, igkállas dan asta igkagi sikandin, na mà dan, “Bánnal gó na Batà sikandin ka Manama!”

⁵⁵ Marapung tō mga gabayi tun ta madiyù puri na ikakita pagsik katô ilumu. Sikandan tō taganá igtákkás ki Jesus tikud tun ta Galilea asta igtabang kandin.

⁵⁶ Tō mga igapil kandan si Maria na taga Magdala, tō sangé din si Maria na innà katô mallaki na si Santiago asta si Jose, asta tō sawa i Sebedeo.

Tō kalábbáng ki Jesus

Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luc 23:50-56; Juan 19:38-42

⁵⁷ Tō mapun dán, igaunggù tō ágkaduwánnan na ánggadanan ki Jose na taga Arimatea na igpamaké ki Jesus.

⁵⁸ Igsadun si Jose tun ki Pilato, asta igpamuyù din tō lawa i Jesus ébô lábbángngán din. Igkagi si Pilato na bággen tō lawa kandin.

⁵⁹ Na, igkangé i Jose tō lawa i Jesus tikud tun ta krus, asta igtángngás din katô mantu mapputì óggét.

⁶⁰ Duwán lábbáng na mantu igpémou i Jose para kandin tun ta pangpang, asta tō gó tō iglábbángngan din katô lawa i Jesus. Iglilid din tō dakál batu na pagsagpáng katô lábbáng, asta igpanó sikandin.

⁶¹ Igunsad si Maria na taga Magdala asta tō sangé din tun ta tubang katô lábbáng.

Igpabantéyan tō iglábbángngan

⁶² Pagkasimag, dalám ka álló ka kapaginawa, igsadun tun ki Pilato tō mga Pariseo asta tō mallayat ka mga pangulu ka templo.

⁶³ Igkagi sikandin, na mà dan, “Sir, duwán isampáttan dé. Tō ándà pa kamátē tō manubù na mà kagi Mesiyas, igkagi sikandin na manté puman tun ta ikatállu álló.

⁶⁴ Purisu madigár ka pabantéyan nu tō iglábbángngan kandin ka mga sundalo dalám ka tallú álló agó takón katô mga disipulu din tō lawa din asta mulit dan na inanté dán sikandin. Atin ka makalimbung dan na mà kagi inanté sikandin, tuu pa madat ka tandingán katô una kalimbung din.”

⁶⁵ Purisu igkagi si Pilato, na mà din, “Óó. Patákkás yu tō mga sundalo, asta tuu yu pabantéyi tō iglábbángngan kandin.”

⁶⁶ Purisu igsadun dan tun ta lábbáng, asta igtaguán dan ka pató tō dakál batu na igsagpáng ébô ándà makahu. Igpabantéyan dan katô mga sundalo.

28

Inanté puman si Jesus

Mat 28:1-10; Mar 16:1-10; Luc 24:1-12; Juan 20:1-10

¹ Na, pángnga katô álló ka kapaginawa, tō ándà pa silat tō álló ka sállám ka Linggo, igsadun si María na taga Magdala asta tō sangé din tun ta iglábbángngan ki Jesus ébô mahà.

² Tigkô dád tuu iglinug, su duwán panaligan katô Áglangngagán na igaúnó tikud tun ta langit, iglilid din tō dakál batu na igsagpáng katô lábbáng, asta igunsadan din.

³ Tuu pakasirang tō bónnóng din iring na kirám, asta tuu mapputi tō umpak din.

⁴ Igkárkár tō mga sundalo na ighbante tingód katô máddang dan, asta ibantang dan tun ta tana iring na inate.

⁵ Igkagi tō panaligan tun ta mga gabayi, na mà din, “Yakó ágkamáddangan. Isóddóran ku na ágpamasakán yu si Jesus na igpansalan tun ta krus.

[‡] **27:51** 27:51 Tō ánggadanan “tabir” iring na kurtina na tuu makáppal tun ta tángngaan katô templo ka Jerusalem. Tō tabir igimu na sampáng katô tuu ugís góddóan katô Manama. Dalám ka sábbad ámmé, makasábbad dád makahu tō tuu mallayat ka pangulu ka templo ébô katambunan tō salà ka mga manubù. Itángngà tō tabir su ukit ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tō langun manubù tun ta Manama.

⁶ Ándà dini sikandin su inanté dán puman. Tô gó é igkagi din dánggan. Padani kó asta sállág yu ni iga padággan kandin.

⁷ Na, sékót kó tun ta mga disipulu din, asta uliti yu sikandan na inanté dán sikandin. Muna sikandin kandan tun ta probinsya ka Galilea. Kitanán dan sikandin dutun. Yakó yu ágkalingawi ni igkagi ku ákniyu."

⁸ Purisu sékót dan igpanó tikud tun ta lábbáng. Agad imáddangan dan, asal idayawan dan. Igpalaguy dan ébô mulit dan katô mga disipulu i Jesus.

⁹ Tigkó dád iga pakita si Jesus kandan tun ta dalan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Madigár sállám!"

Igpadani dan tun ki Jesus, igawidan dan tó paa din, asta iga pangadap dan sikandin.

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, "Yakó ágkamáddangan. Sadun kó tun ta mga kataladi ku, asta kagiyi yu sikandan na madun dan tun ta Galilea, su kitanánnna ikandan dutun."

Tô igulit katô mga tarabante

¹¹ Na, róggun igpanó tó mga gabayi, igsadun tun ta Jerusalem tó mga sundalo na iga banté katô lábbáng. Igulit dan katô mallayat ka mga pangulu ka templo tingód katô langun na ilumu.

¹² Purisu iga palimudé dan asta tó mga ágtugállán ka Judío, asta iga patóngkóé dan. Dakál tó salapi na iga bággé dan tun ta mga sundalo,

¹³ asta igkagi sikandan, na mà dan, "Ulit kó katô duma mga manubù na róggun ágtudug kó tó dukilám, igsadun tó mga disipulu din asta igtakó dan tó lawa din.

¹⁴ Atin ka makasóddór tó gobernador, sikami tó tumóngkô kandin ébô ándà madat na makadunggú ákniyu."

¹⁵ Purisu iga tanggap katô mga sundalo tó salapi, asta iga bánnal dan katô igkagi kandan. Tô gó tó gulit-ulitán katô mga Judío sippang áknganni.

Igpakita si Jesus tun ta mga disipulu din

Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luc 24:36-49; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

¹⁶ Na, igsadun tó sapulù sábbad (11) disipulu i Jesus tun ta Galilea sippang tun ta pabungan na iga pasadunan i Jesus kandan.

¹⁷ Tô igkita dan kandin, iga pangadap dan kandin. Asal ágduwa-duwa tó mga duma ka bánnal gó si Jesus tó igkita dan.

¹⁸ Igpadani si Jesus tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Igapapanguluwad katô langun tun ta langit asta dini ta banuwa.

¹⁹ Purisu sadun kó asta imu yu na mga disipulu tó mga manubù tun ta langun banuwa. Bunyagi yu sikandan ukit ka ngadan katô Ámmà na Manama, katô Batà, asta katô Ugis Espíritu.

²⁰ Tinurui yu sikandan na kailangan tumuman dan katô langun igkagi ku ákniyu. Yakó yu ágkalingawi na inalayunna dumuma ákniyu sippang tun ta ágtamanán kani banuwa."

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Marcos

Una Basan

Tô igpamanubù si Jesu-Cristo, mallaki pa si Marcos. Igóddô sikandin tun ta Jerusalem. Tô balé din tō marikit ágkalinudan katō mga disipulu i Jesus. Purisu ikasóddór si Marcos ki Pedro asta katō duma mga disipulu i Jesus. Úkit basì katō igkagi i Pedro ki Marcos, igpamaká sikandin ki Jesu-Cristo.

Tô igsadun si Pablo asta si Bernabe tun ta mga manubù na ánnà Judio ébô mulit-ulit kandan tingód ki Jesus, igtákkás si Marcos su si Bernabe tō imaluy kataladi din. Asal tō ándà dan pa sadun tun ta ássa mga banuwa na sadunan dan, igdiyà si Marcos kandan.

Tô iglabé tō duwa ámmé, igplano si Pablo asta si Bernabe na lumónód dan tun ta mga banuwa na igsadunan dan dágngan. Tô kakalyag i Bernabe na patákkássán dan puman si Marcos, asal dì mému ki Pablo. Purisu igsasawayé si Pablo asta si Bernabe su ándà dan pasábbadé. Igpatákkás i Bernabe si Marcos, asta igsadun dan tun ta ássa mga banuwa ébô mulit-ulit.

Tô iglabé tō mga pira ámmé, igmabákkár dán tō kapamaké i Marcos ki Jesus. Tô igóddô si Pablo tun ta lunsud ka Roma, si Marcos tō sábbad kadumaan din. Dakál tō igtinurú i Pablo ki Marcos.

Ni libro igsulat i Marcos róggun na góddô sikandin tun ta Roma. Igsulatan din tō mga manubù na ánnà Judio. Si Marcos tō tagnà igsulat tingód katō mga iglumu i Jesus. Igsulat din ni ébô makasóddór tō mga taga Roma tingód ki Jesus. Délák tō igsulat din tingód ka ágtinurú i Jesus, asal dakál tō igsulat din tingód ka mga kasalábbuan na ígimu i Jesus ébô kasóddóran dan na matulus sikandin. Igsulat din pagsík na igsasinsiya si Jesus katō mga manubù na masalà-salà.

Igtinurú si Juan na Tarabunyag

Mar 1:1-8; Mat 3:1-12; Luc 3:1-18; Juan 1:19-28

¹ Ni gó tō katigkanayan katō Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo na Batà ka Manama.

² Na, igsulat katō propeta sayyan na si Isaias tō kagi ka Manama, na mà din,

“Duwán sábbad manubù na papiddán ku muna áknikó ébô taganaán tō ukitan nu.” *

³ Mabákkár tō kóllao din tun ta disyerto, ‘Taganà yu tō ukitanan katō Áglangngagán. Tullid yu tō dalan na ukitan din.’ ”†

⁴ Na, si Juan na Tarabunyag tō igsadun tun ta disyerto asta igulit-ulit sikandin na kailangan rumákkád tō mga manubù ka mga salà dan asta bunyagan dan ébô pasinsiyaan dan ka Manama.

⁵ Marapung tō mga manubù tikud tun ta mga lunsud na sakup ka probinsya ka Judea asta tikud tun ta lunsud ka Jerusalem na igsadun tun ki Juan ébô maminág kandin. Igrákkád dan katō mga salà dan, asta ighbunyagan din sikandin tun ta Wayig ka Jordan.

⁶ Na, tō umpak i Juan igabál tikud tun ta bulbul ka mannanap na kamelyo, asta tō állán din kindal ka mannanap. Ágkannán din tō mga apang asta tánnáb na ágkangén din tun ta disyerto.

⁷ Igulit-ulit sikandin, na mà din, “Duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán kanak. Purisu ánnà nángngà agad lumingkóodda ébô lumusut dák katō sandalyas din.

⁸ Sakán ágbunyag dák ákniyu ka wayig. Asal sikandin tō munyang ákniyu ka Ugis Espiritu.”

Igbunyagan asta igtintal si Jesus

Mar 1:9-13; Mat 3:13-4:11; Luc 3:21-22; 4:1-13

⁹ Na, ándà kadugé, igpanó si Jesus tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea, igsadun sikandin tun ta Wayig ka Jordan, asta igsabunyag ki Juan.

¹⁰ Tō igiwà si Jesus tikud tun ta wayig, tigkô dák igkita din tō langit na ipókéan asta igsunnad tō Ugis Espiritu tun kandin na íring na salapati.

¹¹ Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Sikuna tō kanak Batà na ágginawaan ku. Ágkadawayanna gó áknikó.”

¹² Na, tigkô dák igo pid katō Ugis Espiritu si Jesus tun ta disyerto.

¹³ Dalám ka kappatan (40) álló, igóddô sikandin tun ta disyerto asta igtintal i Maibuyan. Duwán magani mga mannanap ka kabánnássan dutun, asta duwán mga panaligan ka Manama na igtatabang ki Jesus.

Igtigkané si Jesus igtinurù

Mar 1:14-15; Mat 4:12-17; Luc 4:14-15

¹⁴ Na, pángga igpriso si Juan na Tarabunyag, igsadun si Jesus tun ta probinsya ka Galilea, asta igulit-ulit sikandin katô Madigár Gulitán tikud tun ta Manama.

¹⁵ Ikgagi sikandin, na mà din, “Ituman dán tô álló na taganà igtandô, asta masig dán mangulû tô Manama. Purisu rákkád kó ka mga salà yu, asta bánnal kó katô Madigár Gulitán.”

Igtawar i Jesus tô áppat taraág�ut ka sáddà

Mar 1:16-20; Mat 4:18-22; Luc 5:1-11

¹⁶ Na, róggun igpanó si Jesus tun ta ligad ka Ranó ka Galilea, igkita din tô duwa mataladi gamama na si Simon asta tô adi din na si Andres. Igpamukut dan su taraág�ut dan ka sáddà.

¹⁷ Ikgagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Tákkás kó kanak, su tinuruuan ku sikiyu na mággut ka mga manubù.”

¹⁸ Tigkô dan igtananan tô mga pukut, asta igtákkás dan ki Jesus.

¹⁹ Igpanayun si Jesus igpanó tun ta ágkónaan, asta igkita din si Santiago asta tô adi din na si Juan na duwa gabatâ i Sebedeo. Tun dan ta barangé,[‡] su ágpiyà dan ka mga pukut.

²⁰ Tigkô dád, igtawar dan i Jesus. Igtananan dan tô ámmà dan tun ta barangé asta tô mga taralumu din, asta igtákkás dan ki Jesus.

Tô manubù na igahuwan ka madat espiritu

Mar 1:21-28; Luc 4:31-37

²¹ Na, igsadun si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta lunsud ka Capernaum. Tô álló ka kapaginawa ka mga Judío, igsadun si Jesus tun ta simbaan dan, asta igtinurù sikandin.

²² Isalábbuan tô langun manubù na igpaminág katô igtinurù din, su duwán katulusan katô katinurù i Jesus na ánnà iring katô katinurù ka mga taratinurù ka sugù.

²³ Na, tun ta simbaan dan, tigkô dád duwán sábbad manubù na igahuwan ka madat espiritu.

²⁴ Igullaó sikandin, na mà din, “Jesus taga Nazaret, ándà labut nu áknami. Supakan ké ikuna? Isóddoran ku ka sadan ka. Sikuna tô ugís Batâ ka Manama.”

²⁵ Asal igsapadan i Jesus tô madat espiritu, na mà din, “Yaka gótep! Luwà ka tikud tun kandin!”

²⁶ Na, igpatuyù-tuyù katô madat espiritu tô manubù, igullaó sikandin, asta igluwà tikud tun kandin.

²⁷ Na, isalábbuan tô langun manubù, asta igpénсаé sikandan, na mà dan, “Ándin ni? Mantu ni ágtinuruán? Su ágsuguán din tô madat mga espiritu, asta ágnunug dan kandin.”

²⁸ Purisu ibantug si Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya ka Galilea.

Inólían tô marapung manubù

Mar 1:29-34; Mat 8:14-17; Luc 4:38-41

²⁹ Na, tigkô igpanó si Jesus tikud tun ta simbaan ka Judío, asta igsadun sikandin tun ta balé i Simon asta i Andres. Igtákkás pagsik si Santiago asta si Juan.

³⁰ Na, tô timpo tô, ágkalinturan tô bayi na ugang i Simon, asta tigkô igulitan dan si Jesus tingód kandin.

³¹ Purisu igsadun si Jesus tun kandin, igawidan i Jesus tô bállad din, asta igpatindág din. Tigkô dád inólían sikandin asta igbuwat ka ágkannán kandan.

³² Tô igsalláp dán tô álló, igpid katô mga manubù tô langun ágkabóbókan asta igahuwan ka madat espiritu.

³³ Ilimud tô langun taga Capernaum tun ta tubang katô balé.

³⁴ Igdappánnan i Jesus ka bállad din tô marapung manubù na duwán ássa-ássa bógók, asta inólían dan. Marapung tô madat mga espiritu na igpaluwà din, asal igsapadan din sikandin ébô di dan pakakagi, su isóddoran dan ka sadan sikandin.

Igulit-ulit si Jesus tun ta Galilea

Mar 1:35-39; Luc 4:42-44

³⁵ Na, pagkasimag, tô ándà pa silat tô álló, igánnó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta lugar na ándà manubù ébô dumasał.

³⁶ Igpamasak sikandin i Simon asta katô mga kadumaan din.

³⁷ Tô igkita dan kandin, ikgagi sikandan, na mà dan, “Tô langun igpamasak áknikó.”

[‡] 1:19 1:19 Barangé tô ássa ngadan ka bangkâ.

³⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, "Madun ki tun ta ássa mga lunsud ébô mulit-ulitta pagsik dutun, su tó gó tó gunayan ku na igsadunna kannun ta banuwa."

³⁹ Na, igsadun si Jesus tun ta langun lunsud tun ta kaluwagan ka probinsya ka Galilea, asta igulit-ulit sikandin tun ta mga simbaan ka Judio. Igpaluwà din tó madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù na igahuwan.

Inólían tó tétekán

Mar 1:40-45; Mat 8:1-4; Luc 5:12-16

⁴⁰ Na, duwán sábbad tétekán[§] na iga padani tun ki Jesus. Iglingkóod sikandin, iga pédu-édu asta igkagi, na mà din, "Atin ka kakalyag nu, isóddóran ku na makóli ka kani bógók ku."

⁴¹ Inéduwan si Jesus kandin, asta igdappánnan din ka bállad sikandin, asta igkagi si Jesus, na mà din, "Malyagga. Kólian kad."

⁴² Tigkô dák inólían sikandin.

⁴³⁻⁴⁴ Maggát iga sapad si Jesus kandin, na mà din, "Dì mému ka ulitan nu tó agad sadan manubui. Asal sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bágge nü tó manuk na góbbón tun ta saruhan ka Manama, su tó gó tó igsugù i Moises* ébô makasóddór tó langun manubù na inólían kad."[†]

Igpapanó i Jesus sikandin.

⁴⁵ Asal tó kapanó din, marapung tó mga manubù na igulitan din tingód katô iglumu i Jesus kandin. Purisu dí pakókit si Jesus tun ta mga lunsud na pakita katô mga manubù agó marapung tó mga malimud. Asal igóddó si Jesus tun ta madiyù ka lunsud, asta marapung tó mga manubù na igsadun tun kandin tikud tun ta langun lunsud.

2

Inólían tó manubù na dì ágriyu é lawa

Mar 2:1-12; Mat 9:1-8; Luc 5:17-26

¹ Na, itagad-tagad dán, iguli si Jesus tun ta Capernaum, asta duwán mga manubù na igdinág na igóddó sikandin tun ta balé din.

² Purisu marapung tó mga manubù na ilimud tun ta luwà katô balé, asta iga paliggátté dan madani tun ta sállat tun ta luwà. Róggun igulit-ulit si Jesus katô kagi ka Manama kandan,

³ igdunggù tó áppat manubù na igié ka kadumaan dan na dì ágriyu é lawa.

⁴ Ándà dan ika padani tun ki Jesus su tuu marapung tó mga manubù na ilimud. Purisu igpénék dan tun ta pattad atáp katô balé. Igbóbbowan dan tó atáp tun ta táppad i Jesus. Igtuntun dan tó ágdággan katô manubù na dì ágriyu é lawa.

⁵ Tó igkita si Jesus katô kasarig dan kandin, igkagi sikandin tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na mà din, "Igpasinsiyaan dán tó mga salà nu."

⁶ Na, duwán mga taratinurù ka sugù na igunsad dutun, asta igpanámdám dan, na mà dan,

⁷ "Ánnà nángngà tó igkagi kani manubù ni! Ipagunawa sikandin katô Manama, su Manama dád tó makapasinsiya ka mga salà."

⁸ Na, tigkô isóddóran i Jesus tó panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Yakó ágpanámdám iring kanan.

⁹ Atin ka matággas tó pagtuman ka kagi tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na, 'Igpasinsiyaan dán tó mga salà nu,' matággas pagsik tó pagtuman ka kagi, na, 'Tindág ka, pid nu yan ágdággan nu, asta panó ka.*'

¹⁰ Asal su sakán tó Igpamanubù, pakitanán ku ákniyu na duwán igpapid kanak ébô makapasinsiya a katô masalà-salà* mga manubù dini ta banuwa."

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na mà din,

¹¹ "Tindág ka. Pid nu yan ágdággan nu, asta uli kad."

¹² Purisu igtindág sikandin, tigkô din dád igpid tó igdággan din, asta iguli róggun na ágsállág tó langun manubù. Purisu isalábbuan dan, asta igdurung dan tó Manama, na mà dan, "Ándà palang igkita ta iring kani!"

Igtawar i Jesus si Levi

Mar 2:13-17; Mat 9:9-13; Luc 5:27-32

[§] **1:40** 1:40 Tétekán, ó sanlahon. * **1:43-44** 1:43-44a Manama tó igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tó igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawárán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

[†] **1:43-44** 1:43-44b Ahaán tó Levítico 14:1-9. * **2:9** 2:9 Tó manubù dí makémú makóli ka mga ákabóbókan asta dí makapasinsiya ka salà ka mga manubù, asal tó Manama dád tó makóli asta makapasinsiya. Ikóli si Jesus kani manubù ébô kasóddoran dan na sikandin tó makapasinsiya ka salà ka mga manubù. † **2:10** 2:10 Ágtawárán dan na "masalà-salà mga manubù" su ándà dan tuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judio.

¹³ Na, igsadun puman si Jesus tun ta ligad ka Ranó ka Galilea. Ilimud tō langun manubù tun kandin, asta igitinuru sikandin kandan.

¹⁴ Tō igpanó si Jesus, igkita din tō sábbad taralimud ka buwis na ánggadanan ki Levi na batà i Alfeo na igunsad tun ta opisina din. Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

Purisu igtindág si Levi, asta igtákkás ki Jesus.[‡]

¹⁵ Na, róggun igkan si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta balé i Levi, igkan pagsik tō marapung mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà, su marapung dan na igtákkás ki Jesus.

¹⁶ Duwán mga taratinurù ka sugù na sakup ka mga Pariseo. Tō igkita dan na igkan si Jesus na igduma katô mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà, igkagi sikandan tun ta mga disipulu din, na mà dan, “Manan ka igkan sikandin duma katô mga taralimud ka buwis asta katô duma mga manubù na masalà-salà?”

¹⁷ Tō igdinág si Jesus katô igkagi dan, igkagi sikandin, na mà din, “Tō manubù na ándà bögók, di sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tō manubù na ágkabögókan, tō dád gó tō kailangan bawian ka doktor. Igsadunna dini ánnà ébò pamasaikan ku tō mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, asal pamasaikan ku tō mga masalà-salà.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

Mar 2:18-20; Mat 9:14-15; Luc 5:33-35

¹⁸ Na, inalayun ágpuwasa tō mga disipulu i Juan, asta ágpuwasa tō mga Pariseo. Duwán mga manubù na igañadani tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ágpuwasa tō mga disipulu i Juan, asta ágpuwasa tō mga disipulu katô Pariseo. Manan ka dí ágpuwasa tō áknikó mga disipulu?”

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán kalimudan ka kasal, tō mga kadumaan katô mama na ágkasalán, dì dan ágkarunu róggun ka dutun pa tō mama na ágkasalán.

²⁰ Asal duwán álló na dumungù na kangén tikud tun kandan tō mama na ágkasalán, asta tō gó é álló na muwasa dan.”[§]

Tingód katô mantu ágtinuruán i Jesus

Mar 2:21-22; Mat 9:16-17; Luc 5:36-39

²¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Dì mému ka mantu óggét na ándà pa labayi tō pagtapóng katô tapé umpak. Atin ka tō gó é lumun, kumáskás tō pagtapóng, asta dumakál pa tō bisé katô umpak.

²² Atin ka dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, dì mému dalámmán tō tapé dán iglanit. Su atin ka tō gó é lumun, murà tō bino, máttu tō ágtaguanan, kólaan tō bino, asta kadattan tō ágtaguanan. Asal kailangan dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na mantu iglanit.”*

Álló ka kapaginawa

Mar 2:23-28; Mat 12:1-8; Luc 6:1-5

²³ Na, dalám katô álló ka kapaginawa ka mga Judío, igukit si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na igañámmasan ka trigo. Igbagtì katô mga disipulu din tō mga kanguy ka trigo.

²⁴ Purisu igkagi tō mga Pariseo tun ki Jesus, na mà dan, “Ku! Iglapas tō mga disipulu nu katô sugù, su dì mému kumáttu dalám ka álló ka kapaginawa.”†

²⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ilingawan yu basi ka ándin tō igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta tō mga kadumaan din, su ándà palang ágkamán dan. Tō timpo tō, si Abiatar tō tú mallayat ka pangulu ka templo.

²⁶ Igahú si David tun ta balé ka Manama, asta igkan din tō pan na igañággé tun ta Manama. Duwán pagsik pan na igañággé din tun ta mga kadumaan din. Agad tō mga pangulu ka templo dád tō mému kuman katô pan, asal ándà ikasalà si David.”‡

²⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igimu ka Manama tō mga manubù ánnà para katô álló ka kapaginawa, asta igimu din tō álló ka kapaginawa para katô kadigárran ka mga manubù.

²⁸ Purisu sakán na Igpananubù tō mému kumagi ka ándin tō nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

‡ 2:14 2:14 Igtákkás ki Jesus, ó inému sikandin na disipulu i Jesus. § 2:20 2:20 Muwasa dan su maranu dan. * 2:22 2:21-22 Tō tapé óggét asta tō tapé ágtaguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganà ágtinuruán katô mga taratinurù ka sugù i Moises. Tō mantu óggét asta tō mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinuruán i Jesus. † 2:24 2:24 Ahaán tō Exodo 20:10, asta ahaán tō kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katô Mga Kagi. ‡ 2:26 2:25-26 Ahaán tō 1 Samuel 21:1-6.

3

*Inólian tō manubù na igkángkáng é bállad
Mar 3:1-6; Mat 12:9-14; Luc 6:6-11*

¹ Na, igsadun si Jesus tun ta simbaan ka Judio. Duwán sábbad manubù dutun na igkángkáng é bállad.

² Duwán mga Pariseo dutun na ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu marag dan igsállág ka dumappán si Jesus kandin ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa.

³ Igkagi si Jesus tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, "Tindág ka dini madani kanak."

⁴ Na, igkagi si Jesus tun ta mga Pariseo, na mà din, "Tingód ka mga sugù ka Manama, ándin tō mému lumun ta dalám ka álló ka kapaginawa? Lumun ta tō madigár, ó lumun ta tō madat? Tabangan ta tō manubù, ó matayan ta tō manubù?"

Asal ándà palang igtaba dan.

⁵ Na, igsállág i Jesus tō langun manubù. Isókó sikandin asta iranu tingód ka katággasan katô ulu dan. Igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, "Káttáng nu yan bállad nu."

Igkáttáng din, asta inólian.

⁶ Asal igluwá tō mga Pariseo tikud tun ta simbaan, asta tigkô dád igpatóngkóé dan asta tō mga manubù na igapasakup ki Herodes ka ándin tō lumun dan ébô matayan dan si Jesus.

Marapung tō mga manubù tun ta ligad ka ranó

Mar 3:7-12; Mat 12:15-21; Luc 6:17-19

⁷ Na, igpanó si Jesus asta tō mga disipulu din, asta igsadun dan tun ta ligad ka ranó. Marapung tō mga manubù na igtákkás kandan tikud tun ta probinsya ka Galilea asta probinsya ka Judea,

⁸ asta mga taga Jerusalem, asta tikud tun ta probinsya ka Edumea, asta tikud tun ta dipag ka Wayig ka Jordán, asta marapung tikud tun ta madani katô lunsud ka Tiro asta Sidon. Tō igdinág dan tingód katô mga kasalábbuan na iglumu i Jesus, igsadun dan tun kandin.

⁹ Igkagiyán i Jesus tō mga disipulu din na taganaán dan tō barangé na sakayan din ébô dì sikandin ágkalliggát katô mga manubù na ilimud.

¹⁰ Marapung tō mga manubù na igdappánnan din ka bállad ébô kólian. Purisu marapung tō mga ágkabóókan na igapadani tun kandin ébô makawid kandin asta kólian dan.

¹¹ Igsadun tun kandin tō mga manubù na igahuwan ka madat espiritu. Tō igkita dan kandin, iglangkáb dan tun ta saruhan din asta igullaó sikandan, na mà dan, "Sikuna tō bánnal Batà ka Manama."

¹² Asal maggát igaśapad si Jesus na kailangan ándà palang manubù na ultan dan tingód kandin.

Tō sapulù duwa apostoles

Mar 3:13-19; Mat 10:1-4; Luc 6:12-16

¹³ Na, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan, asta igtawar din tō mga manubù na igsalin din, asta igsadun dan tun kandin.

¹⁴ Duwán sapulù duwa (12) disipulu na igsalin din ébô inalayun mákkás kandin. Tō gó tō mga igpapid din ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán,

¹⁵ asta ighbágge dikan tō katulusan ébô makapaluwà dan katô madat mga espiritu na igahu tun ta manubù.

¹⁶ Ni gó tō mga ngadan katô igsalin din, si Simon na ángngadan i Jesus ki Pedro,

¹⁷ tō duwa gabatá i Sebedeo na si Santiago asta si Juan na ángngadan i Jesus ki Boanerges. (Tō kóbadan, "dì mataló.")

¹⁸ Igsalin din pagiksí si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago na batá i Alfeo, si Tadeo, si Simon na magani,

¹⁹ asta si Judas Iscariote na igaśammát ki Jesus.

Si Jesus asta si Maibuyan

Mar 3:20-30; Mat 12:22-32; Luc 11:14-23; 12:10

²⁰ Na, iguli si Jesus, asta marapung tō mga manubù na ilimud puman tun kandin. Purisu si Jesus asta tō mga disipulu din ándà dán oras dan para kuman.

²¹ Tō igdinág tō mga pamilya i Jesus, igsadun dan tun kandin ébô kangén sikandin, su ágkagi tō mga manubù na ágkangulág sikandin.

²² Duwán mga taratinurú ka sugù na igdunggù tikud tun ta Jerusalem, asta igkagi dan tingód ki Jesus, na mà dan, "Igahuwan sikandin katô pangulu ka madat mga espiritu na si Belsebul.* Ukit katô katulusan i Maibuyan makapaluwà sikandin ka madat mga espiritu

* 3:22 3:22 Si Belsebul tō ássa ngadan i Maibuyan.

tikud tun ta manubù.”

²³ Asal igtawar si Jesus kandan, asta igtinurù sikandin kandan ukit kani panunggiringan, na mà din, “Di gó ágpewà si Maibuyan katô mga sakup din tikud tun ta manubù.

²⁴ Atin ka ágpamatayé tò mga sakup ka sábbad pangulu, di madugé mandà tò pagpangulu din.

²⁵ Atin ka ágpamatayé tò sábbad pamilya, di madugé padiyaé dan.

²⁶ Atin ka sumulung si Maibuyan katô kandin mga sakup, di manayun tò pagpangulu din su mandà gó ni.

²⁷ “Atin ka mabákkár tò manubù, di kahuwan tò balé din asta dì kangén tò kaduwánnan din. Asal atin ka dumunggù tò ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tò gó é makabagkás katô tigatun ka balé asta makakangé katô langun tun ta balé din.

²⁸ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tò manubù na masalà-salà, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama, agad kumagi sikandin ka madat tingód katô Manama.

²⁹ Asal tò manubù na ákgagi ka madat tingód katô Ugis Espiritu, tò gó tò salà na dì gó kapasinsiyaan.”

³⁰ Tò gó é igkagi i Jesus tun ta mga taratinurù ka sugù, su igkagi sikandan na igahuwan sikandin ka madat espiritu.

*Tò innà asta mga kataladi i Jesus
Mar 3:31-35; Mat 12:46-50; Luc 8:19-21*

³¹ Na, igdunggù tò innà i Jesus asta tò mga kataladi din. Igtindág sikandan tun ta luwà ka balé, asta duwán igpatawar dan kandin.

³² Marapung tò mga manubù na igunsad madani tun ki Jesus, asta duwán igkagi kandin, na mà dan, “Tun ta luwà tò innà nu asta tò mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na tumóngkó áknikó.”

³³ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Kagin ku ákniyu ka sadan tò innà ku asta tò mga kataladi ku.”

³⁴ Na, igsállág si Jesus tun ta langun manubù na igunsad na iglibut kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tò innà ku asta tò mga kataladi ku!

³⁵ Tò mga manubù na ágbánnal ka kagi katô Manama, sikandan tò mému na innà ku asta mga kataladi ku na gamama asta gabayi.”

4

*Tò manubù na igsabud ka bánnì
Mar 4:1-9; Mat 13:1-9; Luc 8:4-8*

¹ Na, duwán álló na igtinurù puman si Jesus tun ta ligad ka ranó. Su iglibutan sikandin katô marapung manubù, igsaké sikandin tun ta barangé na igaundowan tun ta ranó ébô tuminurù. Igtindág tò langun manubù tun ta ligad ka ranó ébô maminág kandin.

² Marapung tò kabánnalan na igtinurù din kandan ukit ka panunggiringan. Tò igtinurù si Jesus, igkagi sikandin, na mà din,

³ “Paminág kó kanak! Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát din ébô sumabud ka bánnì.

⁴ Tò igsabud din tò bánnì, duwán isabud tun ta dalan, asta igtuktuk katô mga manuk ta kayun.

⁵ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta batun na délák dád tò tanà. Sékót igtubù, su ánnà madalám tò tanà.

⁶ Tò igménit dán tò álló, ilanás asta inaté, su ándà tuu ikaramut.

⁷ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta tángngaan katô dugin sigbát. Asal itambunan katô dugin sigbát tò pamula, asta inaté. Purisu ándà ikabuuy.

⁸ Asal duwán bánnì na isabud tun ta malambù tanà. Tò gó tò madigár é tubù. Igdakál asta igbuuy ka tallu pulù (30), ó kannámmán (60), ó ginatus-gatus.”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan maminág kó ébô makagpát kó.”

*Ágdantulán katô mga panunggiringan
Mar 4:10-12; Mat 13:10-17; Luc 8:9-10*

¹⁰ Na, tò igpanó dán tò karapungan ka mga manubù, duwán mga kadumaan katô sapulù duwa (12) disipulu i Jesus na iginsà kandin tingód katô mga panunggiringan na igtinurù din.

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu tò igpakitaan ka Manama katô kabánnalan na ándà din pasóddóri dángngan tingód katô pagpangulu din. Asal ukit dád tun ta mga panunggiringan tò katinurù ku katô duma mga manubù

12 ébô agad sumállág dan, dì dan makakita katô kóbadan. Agad maminág dan, dì dan makagpát katô kabánnalan agó rumákkád dan asta pasinsiyaan dan.”*

Kóbadan katô panunggiringan tingód katô bánnì na igsabud

Mar 4:13-20; Mat 13:18-23; Luc 8:11-15

13 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ándà kó ikagpát kani panunggiringan, dì kó makagpát katô langun panunggiringan na ágtinuruán ku.

14 Tô manubù na igsabud ka bánnì, iring sikandin katô manubù na ágtinurù ka kagi ka Manama.

15 Tô bánnì na isabud tun ta dalan, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asal tigkô dák ágsadunan i Maibuyan ébô agón din tó kagi ka Manama na igdinág dan.

16 Tô bánnì na isabud tun ta batun, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asta sékót dan ágtanggap na duwán dayó dan.

17 Asal ka kahirapan asta kérrayatan dan tingód ka kabánnal dan katô kagi ka Manama, sékót ágkandà tó kabánnal dan, su iring dan katô pamulanán na ándà tuu ramut.

18 Na, tó bánnì na isabud tun ta tángngaan ka dugin sigbát, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama na igtinurù.

19 Asal talun dan katô sasó tingód ka kantayan dan, katô kakalyag dan na kaduwánnan, asta ássa mga kakalyag dan. Purisu ándà ágpulusán dan katô kagi ka Manama na igdinág dan.

20 Asal tó bánnì na isabud tun ta malambù tanà, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama, asta ágbánnal dan. Duwán gó ágpulusán dan iring katô madigár é tubù na igbuuy ka tallu pulù (30), ó kannámmman (60), ó ginatus-gatus.”

Sulù na ágsapatán

Mar 4:21-25; Mat 5:15; 13:12; Luc 8:16-18

21 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágrákkáttan é sulù, dì ágtambunan, asta dì taguán tun ta siráb ka katri. Asal madigár ka ágsapatán.

22 Na, ándà palang gallássán ákgangni na dì pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà pagsik ágbulunán ákgangni na dì pasóddórán tun ta tapuri álló.

23 Kailangan maminág kó ébô makagpát kó”

24 Igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan bánnalán yu tó igdinág yu. Atin ka mággárr ággár kó tumuman katô igdinág yu, dakál tó kagpáttan yu, asta dugangan ka Manama tó inagpáttan yu.

25 Tô manubù na ágbánnal katô kabánnalan, tó gó é dugangan katô kabánnalan ébô tuu pa dakál. Asal tó manubù na dì ágbánnal katô kabánnalan, tó gó é kangayan katô kabánnalan.”

Panunggiringan tingód ka bánnì na ágtubù

26 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Iring kani tó pagpangulu ka Manama. Atin ka sumabud tó manubù ka bánnì tun ta kinamát din,

27 ándà tana din tingód ka karáttáb katô bánnì agad álló asta dukilám, su manayun tumubù asta dumakál tó igsabud din agad ándà din kagpáttí tó tingód ka karáttáb katô bánnì.

28 Inalayun tumubù tó sabudán tun ta tanà, su muna dumakál, asta dumaun, asta muuy.

29 Atin ka malutù dán tó buuy, káttun ka manubù, su igdunggú dán tó álló ka kakáttu.”

Panunggiringan tingód katô tuu délák lisu ka mustasa

Mar 4:30-34; Mat 13:31-32,34; Luc 13:18-19

30 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama ukit kani panunggiringan.

31 Tuu délák tó lisu ka mustasa na ágpamulan ka manubù tun ta kinamát din. Agad tuu pa délák tó lisu ka mustasa ka tandingán katô langun ka duma mga lisu,

32 asal ka mapamula dán, ágtubù asta ágkemu na tuu pa dakál ka tandingán ka langun ka duma mga pamula. Magdakál tó mga panga, asta ágsalagan katô mga manuk ta kayun.”

33 Igtinurù si Jesus kandan ukit tun ta marapung mga panunggiringan iring kani sippang dák katô ágkagpáttan dan.

34 Igpókit din tun ta panunggiringan tó langun katinurù din kandan. Asal ka ándà ássa manubù, igulit sikandin tun ta mga disipulu din ka ándin tó kóbadan katô langun panunggiringan.

Igpasódô iJesus tó mabákkár karamag asta balud

Mar 4:35-41; Mat 8:23-27; Luc 8:22-25

* 4:12 4:12 Ahaán tó Isaías 6:9-10.

³⁵ Na, tō dukilám dán, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tumalipag ki tun dipag ka ranó.”

³⁶ Purisu igtananan katô mga disipulu tō langun manubù na ilimud, asta igsaké dan katô barangé na taganà igsakayan i Jesus. Duwán duma mga barangé na igañgangan kandin.

³⁷ Ándà kadugé, igañgangan tō mabákkár karamag. Tô barangé idalámmán ka wayig.

³⁸ Asal tun ta ulin[†] ka barangé si Jesus asta igtudug tun ta gulunan. Igánnó dan sikandin, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Sir, tabangi ké, su malánnad kid.”

³⁹ Igánnó si Jesus, asta igañsodó din tō karamag. Igkagi sikandin tun ta mga balud, na mà din, “Sódô! Tóonnók!”

Purisu igañsodó tō karamag, asta igtónnók tō mga balud katô ranó.

⁴⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ággamáddangan. Délák tō kasarig yu kanak!”

⁴¹ Tuu dan isalábbuan, asta igañtóngkóe sikandin, na mà dan, “Matulus gó kanné sikandin, su agad tō karamag asta tō mga balud ággánnal kandin.”

5

Igpaluwà i Jesus tō madat espiritu

Mar 5:1-20; Mat 8:28-34; Luc 8:26-39

¹ Na, igañgangan tō manubù na madani tun ta Gerasa.

² Tô igpónó si Jesus, duwán manubù na igahawan ka madat espiritu na igsumar kandin na tikud tun ta mga takub na áglábbángnganan,

³ su tō gó é góddoán din. Ándà manubù na makabagkás kandin, agad duwán kadina,

⁴ su marag sikandin ágbagkássán ka kadina, asta gikáttan, asal marag din ágbugtusán tō kadina, asta ágdadattan din tō pagikát kandin. Ándà palang manubù na makawid kandin.

⁵ Agad álló asta dukilám, góddo sikandin tun ta mga takub na áglábbángnganan asta tun ta pabunganán. Marag sikandin gullaó asta gamù-amuán din tō lawa din ka batu.

⁶ Tô igkita sikandin ki Jesus tun ta madiyù, igañlaguy sikandin na igsumar ki Jesus, asta iglingkóod.

⁷ Igullaó tō manubù, na mà din, “Jesus, Batà ka Manama na Tuu Mallayat, yaka ágsamuk kanak! Ágpédu-éduwa áknikó tun ta saruhan ka Manama, yaka ágsamuk kanak.”

⁸ Tô gó é igkagi katô madat espiritu, su taganà igkagi si Jesus kandin, na mà din, “Sikuna madat espiritu, luwà ka tikud tun kandin!”

⁹ Iginsá si Jesus, na mà din, “Sadan é ngadan nu?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Mararan, su marapung ké.”

¹⁰ Tuu igpédú-édu tō madat espiritu ki Jesus na di dan pád suguán tun ta madiyù banuwa.

¹¹ Tuu marapung tō mga babuy na ágsukat tun ta karaban pabunganán na di madiyù.

¹² Purisu igpédú-édu tō madat mga espiritu ki Jesus, na mà dan, “Sugù ké tun ta mga babuy. Pahu ké tun kandin.”

¹³ Na, ignunug si Jesus. Purisu igluwà tō madat mga espiritu tikud tun ta manubù, asta igahu tun ta mga babuy. Igañlaguy tō langun babuy tun ta karaban, asta igtuppas dan tun ta ranó. Ilánnad tō langun dan na mga duwa mararan (2,000).

¹⁴ Igañlaguy tō mga taradóppón katô mga babuy, asta igulit dan tō langun tun ta lunsud asta tun ta madani mga banuwa. Purisu igsadun tō mga manubù ébô kitánan dan tō ilumu.

¹⁵ Igsadun dan tun ki Jesus, asta igkita dan tō manubù na igpaluwaan ka madat mga espiritu. Igunsad sikandin na igumpak dán, asta madigár dán tō panámdám din. Purisu imáddangan dan.

¹⁶ Igulit tō mga manubù na ikakita tingód katô ilumu tun ta manubù asta tun ta mga babuy.

¹⁷ Purisu igpédú-édu dan na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan.

¹⁸ Róggun igsaké si Jesus tun ta barangé, tō manubù na igpaluwaan ka madat mga espiritu igpédú-édu na mákkás pád sikandin ki Jesus.

¹⁹ Asal ándà nunug si Jesus, su igkagi sikandin, na mà din, “Ulì kad tun ta mga kadumaan nu, asta ulit nu kandan tō tingód katô madigár na iglumu katô Áglangngagán áknikó, asta tingód ka kedu din áknikó.”

²⁰ Purisu igpanó sikandin, asta igulitan din tō langun manubù tun ta sapulù (10) mga lunsud na sakup ka Dekapolis tingód katô madigár na iglumu i Jesus kandin. Purisu isalábbuan tō langun manubù.

Inólian tō duwa gabayi

Mar 5:21-43; Mat 9:18-26; Luc 8:40-56

[†] 4:38 4:38 Ulin, ó sunu na madani tun ta timon.

²¹ Na, tō igdunggù si Jesus tun dipag ka ranó, tuu marapung tō mga manubù na iglibut kandin tun ta ligad ka ranó.

²² Igdunggù tō sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na ánggadan ki Jairo. Tō iga padani sikandin tun ki Jesus, iglingkóod sikandin,

²³ asta iga pédú-édu, na mà din, "Masig dán maté tō délák batà ku bayi. Sékót ka, asta dappanni nu ka bállad sikandin ébô mante."

²⁴ Purisu igtákkás si Jesus kandin. Tuu marapung tō mga manubù na igtákkás ki Jesus, asta iga paliggátte dan na ígarurung kandin.

²⁵ Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé.

²⁶ Agad iga bawian sikandin ka marapung mga doktor, asta inémmát tō langun salapì din, asal ándà sikandin kólii. Igtuu baling tō bógók din.

²⁷⁻²⁸ Igdinág sikandin tingód ki Jesus. Purisu igládlád sikandin tun ta mga manubù ébô makapadani tun ta bókkög i Jesus, su taganà iga panádmád sikandin, "Atin ka awidan ku dák tó umpak din, kólianna." Purisu igawidan din tó umpak i Jesus.

²⁹ Tigkô dák igsodó tō dipanug din, asta igriyu sikandin na inólían dán tō bógók din.

³⁰ Tō igriyu si Jesus na duwán katulusan na igluwà tikud tun kandin, iga sérê sikandin tun ta mga manubù na igtákkás kandin, asta iga insà sikandin, na mà din, "Sadan é igawid kani umpak ku?"

³¹ Igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, "Marapung tō mga manubù na igleggát áknikó. Manan ka ginsà ka ka sadan é igawid áknikó?"

³² Asal iga sérê-pô gó si Jesus ébô kitánán din ka sadan tō igawid kandin.

³³ Na, tō ikasóddor tō bayi na inólían dán sikandin, agad igkárkár sikandin tingód ka maddang din, iga padani sikandin tun ki Jesus, asta iglingkóod tun ta saruhan din. Igulit din tō langun na iglumu din.

³⁴ Na, igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, "Inólían kad ukit ka kasarig nu kanak. Ulì kad na duwán kasunayan. Ándà dán bógók nu."

³⁵ Róggun igkagi pa si Jesus tun ta bayi, duwán mga manubù na igdunggù tikud tun ta balé i Jairo, asta igkagi sikandan ki Jairo, na mà din, "Yaka ágpapanayun katô Taratinurù tun ta balé nu, su inaté dán tō batà nu."

³⁶ Asal ándà paminággi i Jesus tō igkagi dan. Igkagi baling sikandin ki Jairo, na mà din, "Yaka ágkaranu! Bánnal ka dák kanak."

³⁷ Ándà ássa manubù na iga patákkás i Jesus tun ta balé, asal si Pedro dák, si Santiago, asta tō adi i Santiago na si Juan.

³⁸ Tō igdunggù dan tun ta balé i Jairo, igkita i Jesus tō mga manubù na ágkasamuk, ágsággó, asta gullaó tingód katô ranu dan.

³⁹ Tō igahu si Jesus tun ta balé, igkagi sikandin, na mà din, "Yakó gótep. Yakó ágsággó. Ándà kamaté tō batà. Igtudug dák sikandin."

⁴⁰ Na, igngisiyan dan si Jesus. Asal iga pédú din tō langun dan, asta igahu sikandin tun ta kuwarto. Iga patákkás din dák tō mga disipulu din asta tō ámmà asta tō innà katô batà.

⁴¹ Igawidan din tō bállad katô batà, asta igkagi sikandin, na mà din, "Talita kumi." (Tō kóbadan, "Sumuddù, ánnó ka.")

⁴² Tigkô dák iga nánnó tō batà, asta iga panó-panó, su sapulù duwa (12) tō idad din. Tuu isalábbuan tō ámmà asta tō innà katô batà.

⁴³ Asal maggát iga pad si Jesus kandan na ándà palang manubù na mému ultan dan tingód katô ilumu. Igkagi si Jesus na pakannán dan tō bata.

6

Ándà tanggap si Jesus tun ta Nazaret

Mar 6:1-6; Mat 13:53-58; Luc 4:16-30

¹ Na, iga panó si Jesus, asta iguli tun ta kandin banuwa. Igtákkás tō mga disipulu din.

² Tō álló ka kapaginawa, igitinurù si Jesus tun ta simbaan ka Judio. Isalábbuan tō marapung manubù tingód katô igdinág dan. Purisu iga insà sikandan, na mà din, "Ánda igkangi ni manubù ni kani ágtinuruán din? Ánda é igkangayan din kani kapandayan? Manan ka pakalumu sikandin kani mga kasalábbuan?"

³ Su taraimu dák ka balé sikandin, asta tó innà din si Maria. Tō mga kataladi din na si Santiago, si Jose, si Judas, asta si Simon. Tō mga tábbé din pagsík góddó dini áknita."

Purisu ándà dan tanggap kandin.

⁴ Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, "Agad ágtanggapán tō propeta ka Manama tun ta ássa banuwa, asal dì ágtanggapán katô mga manubù tun ta kandin banuwa, tun ta mga gakád din asta pamilya din."

5-6 Isalábbuan si Jesus su ándà dan bánnal kandin. Purisu tagsábbadé dák tó mga kasalábbuan na iglumu din dutun. Tagsábbadé dák tó mga manubù na igdappánnan din ka bállad asta inólían.

*Igpapanó i Jesus tó sapulù duwa apostoles
Mar 6:6-13; Mat 10:5-15; Luc 9:1-6*

Na, igsadun si Jesus tun ta mga lunsud, asta igtinurù sikandin.

7 Na, igaugimud din tó sapulù duwa (12) disipulu. Igbággayan din sikandan ka katulusan ébô makapaluwà dan ka madat espiritu tikud tun ta manubù, asta igaugadun din sikandan na tagduwa-duwa tun ta ássa mga lunsud.

8 Tó ándà dan pa panó, duwán igtalan din kandan na tukád dák tó mému piddán dan. Asal dí dan mid ka makan, kabir, ó salapì.*

9 Mému ka ágsandalyas dan, asal dí dan mid ka umpak na gilisan.

10 Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Atin ka ágdunggu kó tun ta balé, óddó kó dutun sippang tun ta álló ka kapanó yu tun ta ássa lunsud.

11 Atin ka dí kó tanggapán katô mga manubù, asta dí dan paminaggán tó ágtinuruán yu, ka panó kó tikud tun kandan, padpad yu tó barukbuk tikud tun ta paa yu ébô kasóddoran dan na duwán sókó ka Manama kandan.”

12 Purisu igpanó dan, asta igulit-ulit dan na kailangan rumákkad tó langun manubù katô mga salà dan.

13 Marapung tó madat mga espiritu na igaupluwà dan tikud tun ta manubù, asta marapung tó mga ágkabogókan na igaupalluan dan ka langis ka olibo, asta inólían dan.

*Igmatayan si Juan na Tarabunyag
Mar 6:14-29; Mat 14:1-12; Luc 9:7-9*

14 Na, igultilan tó hari na si Herodes tingód katô áglumun i Jesus, su ágkabantug dán sikandin. Duwán mga manubù na ágkagi, na mà dan, “Sikandin basì si Juan na Tarabunyag na inanté puman. Purisu duwán katulusan din ébô imun din ni mga kasalábbuan.”

15 Asal duwán mga manubù na ágkagi, na mà dan, “Sikandin si Elias na propeta sayyan.”

Duwán ássa mga manubù na ágkagi, na mà dan, “Propeta gó sikandin, iring katô mga propeta sayyan.”

16 Asal tó igdinág si Herodes tingód katô áglumun i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Inanté puman si Juan na igaupampáddan ku ka alig.”

17 Tó gó é igkagi i Herodes, su dángngan igaupammát din si Juan, asta igaupapriso din. Tó gó é iglumu i Herodes ki Juan ébô kadayawan tó ipag din na si Herodias na igagó din tikud tun ta kataladi din na si Felipe.

18 Su tó igagó si Herodes katô ipag din, igkagi si Juan ki Herodes, na mà din, “Iglapas ka katô sugù ka Manama, su igagó nu tó ipag nu.”

19 Purisu isókó si Herodias ki Juan, asta kakalyag din na pamatayan si Juan. Asal ándà ikému,

20 su ágkamáddangan si Herodes ki Juan. Isóddóran din na madigár manubù si Juan tun ta saruhan ka Manama, asta ándà salà din. Purisu igaupabantéyan din si Juan. Atin ka ágtóngkó si Herodes ki Juan, agad ágkalibug si Herodes, ágkadayawan sikandin ágpaminág ki Juan.

21 Na, igimu si Herodes ka kalimudan tingód katô álló din, asta igaugimud din tó langun opisyales, tó mga kapitan ka sundalo, asta tó ágkaduwánnan mga manubù tun ta Galilea. Tó gó é madigár timpo na iggatagan i Herodias ébô pamatayan din si Juan.

22 Tó igsayó tó batà daraga i Herodias, idayawan si Herodes asta tó mga manubù na ilimud. Purisu igkagi si Herodes tun kandin, na mà din, “Agad ándin tó kakalyag nu, pamuyù nu, su bággen ku gó áknikó.”

23 Igtandó si Herodes tun kandin, na mà din, “Agad ándin tó pamuyuán nu, tó gó é bággen ku áknikó, agad katángngà katô ágpanguluwan ku.”

24 Na, igluwà tó daraga, asta iginsà sikandin katô innà din, na mà din, “Ándin tó pamuyuán ku?”

Igkagi si Herodias, na mà din, “Pamuyù nu tó ulu i Juan na Tarabunyag.”

25 Na, sékót iglónód tó daraga tun ki Herodes, asta igaupamuyù, na mà din, “Tó kakalyag ku sékót bágge nu kanak tó ulu i Juan na Tarabunyag tun ta dakál pinggan.”

26 Tuu iranu si Herodes. Asal tingód katô tandó din, asta agó buyasan sikandin katô mga manubù na ilimud, ándà din élléyi tó daraga.

27 Purisu tigkó dák igsugú i Herodes tó sundalo ébô pakangén tó ulu i Juan. Igsadun tó sundalo tun ta prisowan, asta igtampád din tó alig i Juan.

* 6:8 6:8 Ándà piddán dan su dóppónan dan katô mga manubù na tinuruan dan.

²⁸ Igtagù tō ulu i Juan tun ta dakál pinggan, igbággé tun ta daraga, asta igrpid din tun ta innà din.

²⁹ Tō igdinág tō mga disipulu i Juan na igmatayan sikandin, igsadun dan tun ta prisowan, igkangé dan tō lawa din, asta iglábbáng dan.

Igpakan i Jesus tō sobra lima mararan manubù

Mar 6:30-44; Mat 14:13-21; Luc 9:10-17; Juan 6:1-14

³⁰ Na, tō igulì tō mga apostoles tun ki Jesus, igulit dan kandin tingód katō langun iglumu dan asta igtinurù dan.

³¹ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Patákkássé ki tun ta lugar na ándà manubù ébô makapaginawa kó dógó.”

Tō gó tō igkagi din kandan su marapung tō mga manubù na marag ágsadun tun kandin, asta ándà dán timpo dan agad ágkan.

³² Purisu igsaké dan ka barangé, asta igsadun dan tun ta lugar na ándà manubù.

³³ Asal marapung tō mga manubù na igkita katō kapanó dan, asta isóddóran dan ka sadan sikandan. Purisu igpanó dan tikud tun ta marapung mga lunsud, igpampalaguy dan, asta ikóna dan igaunggú tun ta sadunan ka barangé.

³⁴ Tō igpónág si Jesus, igkita din tō marapung manubù na igangat kandin. Inéduwan sikandin kandan, su iring dan katō itadin na mga karnero na ándà taradóppón, asta marapung tō igtinurù i Jesus kandan.

³⁵ Tō mapun dán, igpadani tō mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà mga manubù na góddó kannun, asta masig dán dumukilám.

³⁶ Purisu papánou tō langun manubù tun ta mga lunsud asta madani mga banuwa ébô málli dan ka makan.”

³⁷ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu é mággé ka makan kandan.”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Agad málli ké ka pan na bayadan ka mga duwa gatus (200) salapi denario,[†] dí nángngá para pakannán dé kandan.”

³⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pira abuk tō pan tun ákniyu? Ahà yu.”

Tō igahá dan, igkagi sikandan, na mà dan, “Lima abuk pan, asta duwa abuk sáddà.”

³⁹ Na, igpónasd i Jesus tō langun manubù tun ta sigbáttán tanà.

⁴⁰ Purisu duwán igunsad na mga tagsábbad gatus manubù, asta duwán igunsad na mga tagkaliman é manubù.

⁴¹ Igkangé i Jesus tō lima abuk pan asta tō duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igpasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tō pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud. Igtalad din tō duwa abuk sáddà para katō langun manubù.

⁴² Ikakan tō langun manubù, asta ibássug dan.

⁴³ Duwán pa sapulù duwa (12) magdakál basket na ipánnù katō isamà pan asta sáddà na iglimud katō mga disipulu din.

⁴⁴ Mga lima mararan (5,000) tō mga gamama na ikakan.[‡]

Igpanó si Jesus tun ta bówwo ka ranó

Mar 6:45-52; Mat 14:22-33; Juan 6:15-21

⁴⁵ Tigkô dád igpóna i Jesus tō mga disipulu din na igsaké ka barangé ébô tumalipag dan katō ranó sippang tun ta Betsaida, róggun ágpólán din tō langun manubù na ilimud.

⁴⁶ Tō igpanó dan dán, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasar.

⁴⁷ Tō igsalláp dán tō álló, tō barangé tun dán ta tángngaan katō ranó, asal tun pô ta pabungan si Jesus na sábbad din dák.

⁴⁸ Igkita din na tuu ihirapan tō pagbugsay dan, su ikasumar dan ka mabákkár karamag. Na, tō masig dán igsállám, igsadun si Jesus tun kandan. Igpanó sikandin tun ta bówwo ka ranó. Iring na lumabé pád sikandin,

⁴⁹ asal tō igkita dan na igpanó sikandin tun ta bówwo ka ranó, kéman dan ka gimukud, asta igullaó sikandan.

⁵⁰ Igkita tō langun dan kandin, asta tuu dan imáddangan. Asal tigkô dád igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Pasarig yu tō pusung yu, su sakán ni. Yakó ágkamáddangan.”

⁵¹ Na, igsaké si Jesus tun ta barangé dan, asta igsódô tō mabákkár karamag. Tuu dan isalábbuan,

⁵² su agad igkita dan tō kasalábbuan na iglumu i Jesus tingód ka pan, asal ándà dan ikagpát tingód katō katulusan din, su matággas tō ulu dan.

[†] **6:37** 6:37 Tō sábbad salapi denario nángngá tandem ka sábbad álló ka áglumu. [‡] **6:44** 6:44 Ikakan pagsik tō mga gabayi asta tō mga gabatà, asal ándà dan iyapi.

Inólian tō mga manubù tun ta Genesaret

Mar 6:53-56; Mat 14:34-36

⁵³ Na, tō igtalipag dan katô ranó, igdunggù dan tun ta Genesaret asta igaipundo tō barangé.

⁵⁴ Tō igpónog dan, sékót ikakilala tō mga manubù ki Jesus.

⁵⁵ Purisu igaipampalaguy dan igkangé tō mga ágkabóbókan tikud tun ta madani mga banuwa. Igié dan tō mga ágkabóbókan, asta igaipid dan tun ta lugar na idinággan dan na dutun si Jesus.

⁵⁶ Agad tun ta lunsud asta tun ta madiyù, agad ánda é ágsadunan i Jesus, igaipadággà dan tō mga ágkabóbókan tun ta plasa, asta igaipédu-édu dan ki Jesus ka mému mawid däd tō mga ágkabóbókan katô ugpu ka umpak din, asta inólian tō langun dan na ikawid.

7

Ágkémun katô mga kamónaan

Mar 7:1-13; Mat 15:1-9

¹ Na, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igaipadággà dan tō Jerusalem.

² Igkita dan na igkan tō mga disipulu i Jesus na ándà dan damù.

³ (Dì mému su tō ágkémun katô Pariseo asta langun Judio, marag dan ágdamù ka dì dan pa kuman, su inalayun dan ágbánnalán tō ágkémun na igtinurù ka mga kamónaan dan.

⁴ Atin ka guli dan tikud tun ta palingki, ágdamù dan ka dì dan pa kuman. Marapung pagsik tō duma mga ágkémun na ágtumanán dan tingód ka kórás ka mga baso, mga kaldero, asta mga burunsi kasangkapan.)

⁵ Iginsà tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù, na mà dan, “Manan ka dì ágbánnal tō mga disipulu nu katô ágkémun ka mga kamónaan ta? Su atin ka ágkan dan, dì dan ágdamù.”

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Kéman yu ka nángngà tō áglumun yu tun ta saruwān ka Manama. Sikiyu tō igtádduan kani kagi ka Manama na igsulat i Isaías sayyan,

“ Ágkagi tō mga manubù na ágpangadap dan kanak, asal madiyù tō pusung dan kanak.

⁷ Dì nángngà tō kapangadap dan kanak, su tō mga ágtinuruán ka manubù, tō gó tō igimu dan iring na ágtinuruán katô Manama.”*

⁸ Ágpabayaán yu tō mga sugù ka Manama, asta marag yu ágbánnalán tō mga ágkémun ka manubù.”

⁹ Igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Géllé kó katô mga sugù ka Manama ébô tumanán yu tō mga ágkémun yu!

¹⁰ Igsugù tō Manama ukit ki Moises, na, ‘Respetowi yu tō ákniyu ámmà asta innà.’† Igsugù pagsik sikandin, na, ‘Kailangan matayan tō manubù na ágkagi ka madat tun ta ámmà ó innà din.’‡

¹¹ Asal ágtinurù kó na mému ka dì tumabang tō manubù katô ámmà asta innà din ka kumagi däd, ‘Tō bággen kú pád ákniyu igbággé kud tun ta Manama.’

¹² Purisu dì mému ákniyu na tabangan din tō ámmà asta tō innà din.

¹³ Ukit ka kabánnal yu kani ágkémun, géllé kó katô sugù ka Manama na kailangan tabangan yu tō ámmà asta innà yu. Marapung pa tō madat mga ágkémun yu iring kani.”

Tō makaripà katô manubù

Mar 7:14-23; Mat 15:10-20

¹⁴ Na, marapung tō mga manubù na ilimud dutun, asta igaipadággà dan tō madani dan tun kandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Paminág kó langun kanak ébô makagpát kó.

¹⁵ Ánnà tō ágkakan na gahu tun ta babbà tō makaripà ka manubù tun ta saruwān ka Manama. Asal tō madat mga kagi na ágluwà tikud tun ta babbà din tō makaripà ka manubù tun ta saruwān ka Manama.

¹⁶ [Kailangan maminág kó ébô makagpát kó.]”

¹⁷ Na, igaipadággà dan tō madani dan tun kandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Isalábbuanna su iring kó pagsik na mga manubù na dì makagpát. Agad ándin tō ágkakan na pahun tun ta babbà ka manubù, dì ni makému kandin na maripà.

¹⁸ Dì manayun tō ágkakan tun ta pusung ka manubù, asal tun ta gátták, asta lumuwà tikud tun ta lawa.”

Ukit kani kagi i Jesus, igaipénagpát din na mému kannán tō agad ándin klasiyi ka ágkakan.

* 7:7 7:6-7 Isaías 29:13.   † 7:10 7:10a Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16.   ‡ 7:10 7:10b Exodus 21:17.

²⁰Igkagi si Jesus, “Tô ágtikud tun ta pusung ka manubù, tô gó é makému kandin na maripà.

²¹Pusung tô ágtikudan katô madat panámdám, paglibug, katakó, kamaté,

²²kéngà, kalumu ka madat, kalimbung, kalumu ka ándà kayyà, sabù, kabuyas, kapadadurung, asta talis.

²³Tikud tun dalám ta pusung tô langun kani mga madat, asta kumaripà tô manubù tun ta saruhan ka Manama ukit kani langun.”

Igsarig tô bayi na ánnà Judío

Mar 7:24-30; Mat 15:21-28

²⁴Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya na madani tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon. Igóddô sikandin tun ta sábbad balé, asta kakalyag din na ándà pád manubù na makasóddór ka ánda sikandin, asal ándà ikallás.

²⁵Tigkô dág igdinág tô sábbad bayi na igdunggù si Jesus. Igahuwan tô batà din bayi ka madat espiritu. Purisu igsadun tô innà tun ki Jesus, asta iglingkóod tun kandin.

²⁶Ánnà sikandin Judío, su Griego tô mga kamónaan din, asta Fenicia na sakup ka probinsya ka Siria tô igaipamasusuwan kandin. Igpédu-édu sikandin ébô paluwaán i Jesus tô madat espiritu tikud tun ta batà din.

²⁷Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán ágkagin na kailangan unan pakannán tô mga gabatá, su dì mému ka kangén tô ágkannán ka mga gabatà ébô pakannán ka mga asu.”

²⁸Igkagi tô bayi, na mà din, “Sir bánnal tô igkagi nu. Asal agad tô mga asu tun ta siráb ka lamisa ágkan katô mumu na ágkadabù ka mga gabatà.”

²⁹Igkagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tô igkagi nu. Purisu mému mulì kad. Igluwà dán tô madat espiritu tikud tun ta batà nu.”

³⁰Na, iguli tô bayi, asta igkita din tô batà din na igdággà, asta ándà dán madat espiritu tun kandin.

Ikadinág tô bingál

³¹Na, igpanó si Jesus tikud tun ta banuwa ka Tiro. Igukit sikandin tun ta lunsud ka Sidon asta madani tun ta banuwa ka Dekapolis sippang ka igdunggù tun ta Ranó ka Galilea.

³²Duwán manubù na igapid tun kandin na bingál asta ómmó. Igpédu-édu tô mga kadumaan din na dappánnan i Jesus sikandin ka bállad.

³³Purisu igapid i Jesus sikandin tun ta ándà mga manubù, asta igkörékór din ka tintudù din tô talinga katô bingál. Igiláb si Jesus asta igpólétan din ka ninggi tô dilà katô manubù.

³⁴Iglangngag si Jesus tun ta langit, igapanagkuy tingód ka kédu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Efata.” Tô kóbadan, “Mapóké kad.”

³⁵Tigkô dág, ikadinág tô manubù, inólón tô kalanggát din, asta ikabólós dán sikandin.

³⁶Asal igsapad si Jesus kandan na kailangan dì dan mulit katô duma mga manubù tingód katô ilumu. Agad maggát igsapad sikandin kandan, asal tuu dan pa igulit tun ta duma mga manubù.

³⁷Tuu dan isalábbuan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Tuu madigár tô langun iglumu din. Agad tô bingál igaipadinág din, asta tô ómmó igpakagi din.”

8

Igpakan i Jesus tô sobra áppat mararan manubù

Mar 8:1-10; Mat 15:32-39

¹Na, pángnga ka pira álló, tuu marapung tô mga manubù na ilimud puman ki Jesus. Tô inémmát tô ágkakan dan, igtawar i Jesus tô mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din,

²“Inéduwanna kani mga manubù, su itállawan dan dán na ágtákkás kanak, asta ándà dán ágkannán dan.

³Dì mému ka pólián ku sikandan na ágballusán agó kagáttasan dan tun ta dalan, su duwán mga manubù na tikud tun ta madiyù mga banuwa.”

⁴Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Ándà góddô kannun, asta ándà palang kangayan ta ka makan para kandan.”

⁵Iginsà si Jesus, na mà din, “Pira abuk tô pan tun ákniyu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Pittu abuk.”

⁶Na, igpónsad i Jesus tô langun manubù tun ta tanà. Igkangé din tô pittu abuk pan, asta igpasalamatan din tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tô mga pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud.

⁷Duwán pira dág abuk marénták sáddà dan. Igpasalamatan i Jesus tun ta Manama, asta igpatalad din pagsik tun ta mga manubù.

⁸ Ikakan tō langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud dan tō isamà, asta pittu tō magdakál basket na ipánnu.

⁹ Mga áppat mararan (4,000) tō mga gamama na ikakan.*

¹⁰ Na, tō ippóli i Jesus tō langun dan, igsaké sikandin ka barangé duma katô mga disipulu din, asta igsadun dan tun ta probinsya na madani tun ta Dalmanuta.

Kakalyag dan na kumita ka kasalábbuan

Mar 8:11-13; Mat 16:1-4

¹¹ Na, duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus. Igapul[†] dan kandin, su kakalyag dan na kuminnam dan pád kandin. Purisu igpamuyú dan na pakitanán din tō kasalábbuan tikud tun ta Manama.

¹² Tuu igpanagkuy si Jesus tingód ka ranu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka ággamuyú kó ka kasalábbuan? Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ándà palang kasalábbuan na pakitanán ka Manama ákniyu.”

¹³ Na, igtananan i Jesus tō mga Pariseo. Igsaké puman sikandin ka barangé ébô tumalipag katô ranó.

Igtinurù si Jesus tingód katô mga Pariseo

Mar 8:14-21; Mat 16:5-12

¹⁴ Na, tō igtalipag dan katô ranó, ándà pan na igrpid katô mga disipulu i Jesus, su ilingawan dan tō tánnó dan, asta sábbad dád abuk pan tō tun ta barangé.

¹⁵ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Banté kó katô pagpatubù ka pan katô mga Pariseo asta katô pagpatubù ka pan i Herodes.”‡

¹⁶ Igpatóngkóé tō mga disipulu din, na mà dan, “Tō gó é igkagi din su ándà pan na igrpid ta.”

¹⁷ Asal isóddóran i Jesus ka ándin tō panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ággatóngkóé su ándà pan na igrpid yu. Isalábbuanna ákniyu, su ándà kó pa ikagpát. Matággas tō mga ulu yu.

¹⁸ Agad duwán mata yu, ándà kó pa kita katô kabánnalan. Agad duwán talinga yu, ándà kó pa paminág. Iring na ilingawan yu tō iglumu ku.

¹⁹ Tō igaikan ku tō lima mararan (5,000) manubù ka lima abuk pan, pira é magdakál basket na igipánnu yu katô isamà?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Sapulù duwa (12).”

²⁰ Iginás puman si Jesus, na mà din, “Tō igaikan ku tō áppat mararan (4,000) manubù ka pittu abuk pan, pira é magdakál basket na igipánnu yu katô isamà?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Pittu.”

²¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà kó pa kanné ikagpát?”

Ikakita tō bólög

²² Na, igsadun si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta Betsaida. Duwán mga manubù na igrpid ka bólög tun ki Jesus, asta igpédu-édu dan na dappánnan din sikandin ka bállad ébô makakita.

²³ Igawidan i Jesus tō bállad katô bólög, asta igagak din tun ta luwà ka lunsud. Igilábban i Jesus tō mata katô bólög, igdappánnan din, asta iginás, na mà din, “Duwán dán igkita nu?”

²⁴ Igsállág tō manubù, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igkita ku tō mga manubù, asal tō bónnóng dan iring na mga kayu na ágganó-panó.”

²⁵ Igdappánnan puman i Jesus tō mata din, asta tō igsállág sikandin, ikakita sikandin asta matayyó dán tō langun.

²⁶ Na, ippóli i Jesus sikandin, na mà din, “Yaka gukit tun ta lunsud.”

Igkagi si Pedro na si Jesus tō Mesiyas

Mar 8:27-30; Mat 16:13-20; Luc 9:18-21

²⁷ Na, igpanayun si Jesus asta tō mga disipulu din, asta igsadun dan tun ta mga lunsud na sakup ka Cesarea Filipos. Róggun igpanó dan, iginás si Jesus kandan, na mà din, “Ándin tō ággagin ka mga manubù tingód kanak? Sadanna kun?”

²⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Duwán mga manubù na ággagi na sikuna si Juan na Tarabunyag. Duwán ássa mga manubù na ággagi na sikuna si Elías. Duwán ássa ággagi na sikuna tō sábbad propeta ka Manama sayyan.”

²⁹ Iginás si Jesus, na mà din, “Asal ándin è ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Sikuna tō Mesiyas.”

³⁰ Igsapad si Jesus na kailangan di dan mulit tingód kandin tun ta duma mga manubù.

* 8:9 8:9 Ándà iyapi tō mga gabayi asta tō mga gabatà. † 8:11 8:11 Igapul, ó iglalis. ‡ 8:15 8:15 Ággáttin tō madat ággémun katô mga Pariseo iring katô kakáttin ka pagpatubù ka pan.

Igkagi si Jesus na matayan sikandin

Mar 8:31-9:1; Mat 16:21-28; Luc 9:22-27

³¹ Na, igulit si Jesus tun ta mga disipulu din ka ándin tō matuman dumunggù tun kandin na Igpamanubù. Pahirapan sikandin, asta élléyan sikandin katō mga ágtugállán ka Judío, mallayat ka mga pangulu ka templo, asta mga taratinurù ka sugù. Matayan sikandin asta mante puman tun ta ikatállu álló.

³² Matayyó tō igkagi din kandan. Na, igpadani si Pedro ki Jesus, asta igtigkané pád sikandin igsapad ki Jesus.

³³ Asal igbariring si Jesus, igsállág sikandin tun ta mga disipulu din, asta igsapadan din si Pedro, na mà din, “Iwà ka, Maibuyan! su ánnà tikud tun ta Manama tō kakalyag nu, asal tikud dád tun ta panámdám nu.”

³⁴ Na, igpalimud i Jesus tō mga disipulu din asta tō langun manubù na ilimud. Igkagi sikandin, na mà din, “Tō manubù na tumákkás kanak, kailangan dì sikandin mákkás ka kakalyag ka pusung din, asal kailangan tumii sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin,§ asta kailangan tumákkás kanak.

³⁵ Tō manubù na áglaggád katō kantayan din, kandaan sikandin katō kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tō manubù tingód katō katákkás din kanak asta tingód katō katinuru din ka Madígar Gulítán tingód kanak, matanggap din tō kantayan na ándà ágtamanán.

³⁶ Atin ka makatigatun tō manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katō kantayan, ándà palang pulusán din,

³⁷ su ándà bullas katō kantayan na ándà ágtamanán.

³⁸ Atin ka ágkayaan tō manubù tingód kanak asta tingód katō iginurù ku tun ta tubang katō mga manubù ákganni na masalà-salà asta ágtayyug ka Manama, kayaanna pagsik tingód kandin tun ta álló ka lumónóddá na Igpamanubù na duwán séllaán katō Ámmà ku, asta tákkássanna ka mga panaligan ka Manama.”

9

¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na dì maté sippang ka kumita dan katō pagpangulu ka Manama na matulus.”*

Ipalin tō bónnóng i Jesus

Mar 9:2-13; Mat 17:1-13; Luc 9:28-36

² Na, pángnga ka ánnám álló, igpatákkás i Jesus si Pedro, si Santiago, asta si Juan. Igtikáddág dan tun ta mallayat pabungan na ándà palang manubù. Róggun igsállág dan ki Jesus, tigkó dád ipalin tō bónnóng.

³ Igséllà asta igmapputi tō umpak din. Ándà gó manubù nit banuwa na makapapputi ka umpak iring katō kapputi katō umpak din.

⁴ Tigkó dád igkita dan si Elias asta si Moises na igtóngkó ki Jesus.

⁵ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Sir, madígar su dini ké. Mimu ké dini ka tállu rákkó, sábbad para ákniku, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

⁶ Agad tō gó é igkagi i Pedro, asal ándà din kagpátti tō igkagi din, su tuu dan igkállas.

⁷ Tigkó dád duwán sagulapun na ikatambun kandan, asta iginád dan tō kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na ágginaawaan ku. Paminág yu sikandin.”

⁸ Tigkó dád tō igsállág dan, igkita dan si Jesus na sábbad din dád man.

⁹ Na, róggun igtupang dan tikud tun ta pabungan, igsapad si Jesus kandan na dì mému ultan dan tō duma manubù tingód katō igkita dan róggun ándà pa kanté puman sikandin na Igpamanubù.

¹⁰ Purisu igbánnal dan katō igkagi din kandan, asal ka sikandan dád, marag dan ágpénsaé ka ándin tō kóbadan katō igkagi din na manté puman sikandin.

¹¹ Na, iginsà dan kandin, na mà dan, “Manan ka ágitinurù tō mga taratinurù ka sugù na kailangan lumónód si Elias tō dì pa dumunggù tō Mesiyas?”

¹²⁻¹³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal na dumunggù pa si Elias ébô tumaganà katō langun. Asal kumagiya ákniyu na igdunggù dán sikandin, asta madat tō iglumu katō duma mga manubù kandin, su tō gó é igsulat tingód kandin sayyan.”[†] Må katō kagi ka Manama tingód kanak na Igpamanubù, na kahirapanna asta ngisiyanna.”

§ 8:34 8:34 Kailangan tumii sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus tikud ka álló. * 9:1 9:1 Ituman ni tō igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katō kapalin katō bónnóng i Jesus tun ta pabungan. (Marcos 9:2-13). Tō bónnóng i Jesus na ikitaan dan iring katō bónnóng din ka mangulu sikandin tun ta tapuri álló. † 9:12-13 9:12-13 Ahaán tō Mateo 17:13.

*Igahawan tō batà mama ka madat espiritu
Mar 9:14-29; Mat 17:14-21; Luc 9:37-43*

¹⁴ Tô igdunggu dan tun ta duma mga disipulu i Jesus, igkita dan na tuu marapung tō mga manubù na ilimud tun kandan, asta duwán mga taratinurù ka sugù na igapul kandan.

¹⁵ Tô igkita tō mga manubù ki Jesus, tigkô däd isalábbuan dan. Igpalaguy dan igsumar ki Jesus.

¹⁶ Iginsà si Jesus katô mga manubù, na mà din, “Ándin tō igapulan yu katô mga disipulu ku?”

¹⁷ Igtaba tō sábbad manubù, na mà din, “Sir, igpid ku tō batà ku dini áknikó, su igahawan sikandin ka madat espiritu na igañommó kandin.

¹⁸ Atin ka gahuwan sikandin, ágkabantang, ágburà tō babbà din, ágkurgigát tō ngipán din, asta ágtuyù-tuyù sikandin. Igpédu-éduwa tun ta mga disipulu nu na paluwaán dan tō madat espiritu na igahau kandin, asal ándà dan ikémú.”

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù áknganni, dì kó ágsarig kanak. Dì dán madugé na dumuma ákniyu, asal kailangan tumiissa pa. Na, pid yu dini kanak tō batà.”

²⁰ Na, igpid dan tō batà tun ki Jesus. Tô igkita tō madat espiritu ki Jesus, igpatuyù-tuyù katô madat espiritu tō batà, igpabantang asta igpataliliid sikandin, asta igburà tō babbà din.

²¹ Iginsà si Jesus katô ámmà, na mà din, “Kadángangan ni igtigkané?”

Igtaba tō ámmà din, na mà din, “Tikud pô tun ta kadélákkán din.

²² Marag sikandin ágpabantangán katô madat espiritu tun ta apuy asta tun ta wayig ébô matayan sikandin. Atin ka makému ka, kéduwi ké, asta tabangi ké.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Manan ka ágkagi ka na, ‘Atin ka makému ka?’ Ándà palang na dì imun ka Manama para katô manubù na mamaké kandin.”

²⁴ Tigkô däd igullaó tō ámmà ka mabákkár, na mà din, “Ágpamakéya! Pabákkár nu tō kapamaké ku!”

²⁵ Tô igkita si Jesus na tuu pa marapung tō mga manubù na ilimud, igsapadan din tō madat espiritu, na mà din, “Síkuna na madat espiritu na igañommó asta igpabingál kani batà, igsugù ku sikuna, luwà kad tikud tun kandin, asta yakad gó áglónód tun kandin.”

²⁶ Na, igullaó pa tō madat espiritu, tuu din igpatuyù-tuyù tō batà, asta igluwà. Iring na inaté tō batà. Purisu igkagi tō karapungan ka mga manubù, na mà dan, “Inaté dán sikandin.”

²⁷ Asal igawidan i Jesus tō bállad katô batà, asta igpatindág din. Purisu ikatindág tō batà.

²⁸ Na, tō igahau si Jesus tun ta balé, iginsà tō mga disipulu din na ándà duma manubù, na mà dan, “Manan ka ándà ké ikapaluwa katô madat espiritu?”

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paluwaán ni klasi ka madat espiritu ukit däd ka kadasal.”

*Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din
Mar 9:30-32; Mat 17:22-23; Luc 9:43-45*

³⁰ Na, igpanó si Jesus asta tō mga disipulu din, asta igukit dan tun ta probinsya ka Galilea. Tô kakalyag i Jesus na ándà manubù na makasóldór ka ánda sikandin,

³¹ Su igitinurù sikandin katô mga disipulu din, na mà din, “Matuman ni dumunggu kanak na Igapananubù. Kailangan bággénná tun ta bállad katô duma mga manubù, asta matayanna ikandan. Pángnga ka kamatayan ku, mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

³² Asal ándà gó kagpátti katô mga disipulu din tō kóbádan katô igkagi din. Ándà dan insà kandin, su ágkamáddangan dan.

*Sadan tō tuu mallayat?
Mar 9:33-37; Mat 18:1-5; Luc 9:46-48*

³³ Na, igdunggu si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta Capernaum. Tô igahau dan tun ta balé, iginsà si Jesus kandan, na mà din, “Ándin tō igapulan yu róggun ágpanó kó tun ta dalan?”

³⁴ Asal ándà palang taba dan, su igpapulé dan tingód ka sadan tun kandan tō tuu mallayat.

³⁵ Purisu igunsad si Jesus, igpaglimud din tō sapulù duwa (12) disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tô manubù na imun mallayat é kamanubuan, tō gó é kailangan pabbabà-babà katô kamanubuan din tun ta langun manubù, asta kailangan imun sikandin na ágsuguannán ka langun.”

³⁶ Na, igtawar i Jesus tō sábbad batà, asta igpatindág din tun ta tángngaan dan. Igsipit din tō batà, asta igkagi sikandin, na mà din,

³⁷ “Atin ka ágtanggap kó katô sábbad batà iring kani batà tingód ka kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánna ikiyu. Tô manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tō igpapid kanak.”

*Mga kadumaan ta tō mga manubù na ánnà usig ta
Mar 9:38-41; Luc 9:49-50*

³⁸ Na, igkagi si Juan tun ki Jesus, na mà din, “Sir, duwán sábbad manubù na igkita dé na igpaluwà ka madat mga espiritu ukit ka kagamit din katô ngadan nu. Asal igsapadan dé sikandin su ánnà kadumaan ta.”

³⁹ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsapad kandin, su tō manubù na makému ka kasalabuan ukit ka kagamit din katô ngadan ku, dì sékót sikandin kumagi ka madat tingód kanak.

⁴⁰ Mga kadumaan ta tō mga manubù na ánnà usig ta.

⁴¹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō manubù na pénám ákniyu ka sábbad baso ka wayig tingód katô kapasakup yu kanak na Mesiyas, duwán gó pulsán din tikud tun ta Manama.”

Tō gunayan na makasalà

Mar 9:42-50; Mat 18:6-9; Luc 17:1-2

⁴² Atin ka duwán makandà ka kapamaké katô agad sábbad kani mga marénták gabatà, tuu pa madigár ka ikáttán tō alig din tun ta dakál batu, asta lánnáddán sikandin tun ta dagat.

⁴³⁻⁴⁴ Atin ka tō bállad nu tō gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad sábbad dád tō bállad nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka antugán tō tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan na duwán apuy na dì gó mapadáng ka ándà ágtamanán.

⁴⁵⁻⁴⁶ Atin ka tō paa nu tō gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad sábbad dád tō paa nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka antugán tō tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan.

⁴⁷ Atin ka tō mata nu tō gunayan na makasalà ka, lássù nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad mandà tō sábbad mata nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka duwán duwa mata nu asta antugán tō tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan.

⁴⁸ Dí gó maté tō mga ulád na ágkan katô lawa dan dutun, asta dì gó mapadáng tō apuy,

⁴⁹ su línisan[‡] tō langun manubù ukit ka apuy.

⁵⁰ “Na, madigár tō asin, asal atin ka mandà tō nanam katô asin, dì dán lumónód tō nanam. Padigárré kó ébô makéring kó katô madigár klasi ka asin na dì manda tō nanam.”

10

Tinurù tingód ka ágpasugbané

Mar 10:1-12; Mat 19:1-12; Luc 16:18

¹ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Judea tun dipag ka Wayig ka Jordan. Marapung puman tō mga manubù na ilimud tun kandin, asta igtinurù sikandin kandan, su tō gó é inayadan din áglumun.

² Duwán mga Pariseo na ippadani tun ki Jesus ébô kuminnam kandin. Iginsà sikandan, na mà dan, “Mému ka sumugban tō manubù katô sawa din?”

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándin tō igsugù i Moises tingód ka ágpasugbané”[†]

⁴ Igkagi sikandan, na mà dan, “Igsugù si Moises sayyan na kailangan duwán papeles na bággen katô mama tun ta sawa din tingód katô kasugban din kandin, asta mému din péwaán.”*

⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tō gó é igsugù i Moises su isóddóran din na tuu matággas tō ulu yu.

⁶ Asal tō igimu tō Manama katô manubù sayyan, igimu din sikandan na mama asta bayi.[†]

⁷ Igkagi sikandin, ‘Purisu tumanan tō mama katô ámmà din asta katô innà din, asta pasábbadé tō mama asta tō sawa din.

⁸ Tō duwa dan mému dán sábbad.[‡] Purisu ánnà dan dán duwa, su inému dan dán sábbad.

⁹ Na, su igimu dan ka Manama na sábbad, dì mému na pagsugbanán ka manubù.”

¹⁰ Tō igahu si Jesus tun ta balé, iginsà puman tō mga disipulu din tingód ka ágpasugbané.

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka sumugban tō mama katô sawa din asta kumalyag sikandin katô ássa bayi, makalibug sikandin.

¹² Atin ka sumugban tō bayi katô duma din asta kumalyag katô ássa mama, makalibug sikandin.”

Si Jesus asta tō marénták gabatà

Mar 10:13-16; Mat 19:13-15; Luc 18:15-17

¹³ Na, duwán mga manubù na igo ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébô dappánnan din asta dasalan din. Asal igsapadan dan katô mga disipulu din.

[‡] **9:49** 9:49 Linisan, ó asinan.   ^{*} **10:4** 10:4 Ahaán tō Deuteronomio 24:1,3.   [†] **10:6** 10:6 Ahaán tō Genesis 1:27; 5:2.

[‡] **10:8** 10:7-8 Ahaán tō Genesis 2:24.

¹⁴ Tô igkita si Jesus katô kasapad dan, isókó sikandin, asta igkagi, na mà din, "Pabayà yu yan mga gabatâ ébô makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandan, su tô mga manubù na ágsarig ka Manama iring katô kasarig ka mga gabatâ tun ta ámmà asta innà dan, tô gó é panguluwan ka Manama.

¹⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka dì sumarig tô manubù tun ta Manama iring katô kasarig ka mga gabatâ tun ta ámmà asta innà dan, dì sikandin sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din."

¹⁶ Na, igsipit i Jesus tô mga gabatâ, igdappánnan din sikandan ka bállad, asta igdasalan din.

Kahirapan tô mga ágkaduwánnan

Mar 10:17-31; Mat 19:16-30; Luc 18:18-30

¹⁷ Na, tô igpanó si Jesus tikud dutun, duwán sábbad manubù na igañaluguy tun kandin, igañlingkóod, asta iginsà, na mà din, "Sir, madigár ka taratinurù. Ándin tô kailangan lumun ku ébô makatanggappa ka kantayan na ándà ágtamanán?"

¹⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, "Isalábbuanna su igkagi ka na madigárra. Sábbad dád tô tuu madigár, tô dád Manama.

¹⁹ Isóddoran nu tô mga sugù ka Manama. Yakó ágmaté. Yakó áglibug. Yakó ágtakó. Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu. Yakó áglimbung. Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà."§

²⁰ Igtaba tô manubù, na mà din, "Sir, igbánnala katô langun tikud pô tô délákka pa."

²¹ Igsállág si Jesus tun kandin, asta dakál tô ginawa din kandin. Igkagi si Jesus, na mà din, "Sábbad dád tô kailangan lumun nu. Ulì ka, asta barigyà nu tô langun kaduwánnan nu. Tukid nu bággyéyi tô salapì nu tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan.* Atin ka tô gó é lumun nu, duwán pilusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákksás ka kanak."

²² Tô igdinág tô manubù katô igkagi i Jesus, igtammud sikandin, asta igpanó na iranu, su dakál tô kaduwánnan din.

²³ Na, igsér-e-sérê si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, "Mahirap tô kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katô Manama!"

²⁴ Isalábbuan tô mga disipulu din tingód katô igkagi din. Asal igkagi puman si Jesus, na mà din, "Tuu mahirap tô kapasakup ka manubù tun ta pagpangulu ka Manama!

²⁵ Agad mahirap tô dakál mannanap na ánggadanan kamelyo na mukit tun ta bóbbo ka simat, asal tuu pa mahirap tô kapasakup katô ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama."

²⁶ Na, tuu dan isalábbuan, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Purisu ándà palang manubù na makaluwá tikud tun ta supak ka Manama."

²⁷ Igsállág si Jesus tun kandan asta igkagi sikandin, na mà din, "Dì gó ni malumu ka manubù, asal malumu ka Manama, su tô langun malumu ka Manama."

²⁸ Igkagi si Pedro, na mà din, "Sikami, igtananan déd tô langun katô kaduwánnan dé ébô mákkás ké áknikó."

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na igtananañ katô kaduwánnan din, mga kataladi din, innà din, ámmà din, mga gabatâ din, asta kinamát din ébô pasakup kanak asta ébô tuminurù katô Madigár Gulitán,

³⁰ tô gó tô makatanggap ka kadigárran ákganni na ginatus-gatus na dakál pa ka tandingán katô igtananañ din. Su bággyan sikandin ka mga kaduwánnan, mga kataladi, mga innà, mga gabatâ, asta mga kinamát. Agad girrayatan sikandin ákganni, asal tun ta tapuri álló bággyan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán.

³¹ Marapung tô mga manubù na ikóna ákganni makatapuri baling tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na ikatapuri ákganni makóna baling tun ta tapuri álló."†

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Mar 10:32-34; Mat 20:17-19; Luc 18:31-34

³² Na, tô igpanó si Jesus tun ta Jerusalem, sikandin tô iguna tun ta dalan. Isalábbuan tô mga disipulu din, asta imáddangan tô mga manubù na ikatalundug. Igpaglimud i Jesus tô sapulù duwa (12) disipulu din, asta igulit sikandin ka ándin tô dumunggù tun kandin, na mà din,

§ 10:19 10:19 Ahaán tô Exodus 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20. * 10:21 10:21 Ágkayù-ayuan, ó kabos, timawa.

† 10:31 10:31 Marapung tô mga manubù na ákgadanan ákganni mabbabà baling é kamanubuan dan tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na mabbabà é kamanubuan ákganni kandanan baling tun ta tapuri álló.

³³ “Na, madun kid tun ta Jerusalem. Sakán na Igpamanubù tō bággén tun ta bállad katō mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka sugù. Pasábbadé dan kumagi na kailangan matayanna. Bággénná ikandan tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judío.

³⁴ Ngisiyanna ikandan, ilábbanna, lagpássánnna, asta matayanna. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Tō duwa gabatà i Sebedeo

Mar 10:35-45; Mat 20:20-28

³⁵ Na, igsadun tun ki Jesus tō duwa gabatà i Sebedeo na si Santiago asta si Juan. Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, kakalyag dé na lumun nu para áknami tō pamuyuán dé ánikikó.”

³⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándin tō kakalyag yu na lumun ku para ákniyu?”

³⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Tun ta pagpangulu nu, pónsad ké madaní tun áknikó, na sábbad dadan ta kawanán nu, asta sábbad dadan ta ibang nu.”

³⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà yu kasóddóri ka ándin tō igañamuyu yu. Makatiis kó katō kahirapan iring katō kahirapan na masig dán dumunggù kanak? Makatiis kó katō ranu iring katō ranu na masig dán dumunggù kanak?”[‡]

³⁹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó, makatiis ké.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Matuman na dungguan kó gó katō kahirapan na dumunggù kanak, asta dungguan kó gó katō ranu na dumunggù kanak.”

⁴⁰ Asal diya makatandô ákniku ka makónsad kó madani kanak, su munsad madani kanak tō mga manubù na taganá dán igsalin.”

⁴¹ Na, tō igdinág tō sapulù (10) disipulu ka ándin tō igkagi dan tun ki Jesus, isókó dan ki Santiago asta ki Juan.

⁴² Purisu igañaglimud i Jesus tō langun dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isóddórán yud na tun ta mga manubù na ánnà Judío, inalayun ágsugù tō mga ágpangulun katō mga sakup dan. Inalayun ágsugù-sugù tō mallayat mga manubù katō mga ágpanguluan dan.”

⁴³ Asal dì mému ka makéring kó kandan. Su tō manubù tun ákniku na imun mallayat é kamanubuan, tō gó é kailangan imun na ágsuguánn yu.

⁴⁴ Asta tō manubù na imun pangulu yu, tō gó é kailangan mému na állang katō langun.

⁴⁵ Méring sikandin kanak na Igpamanubù, su igsadunna dini ánnà ébô tabanganna katō manubù, asal igsadunna dini ébô tumabangnga katō mga manubù. Ikataganà ad na matayan ébô tábusán ku tō marapung manubù.”

Ikakita tō bólög na si Bartimeo

Mar 10:46-52; Mat 20:29-34; Luc 18:35-43

⁴⁶ Na, igukit si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta lunsud ka Jerico, asta tuu marapung tō mga manubù na igtákkás kandan. Tō igpanó dan tikud tun ta Jerico, duwán bólög na igunsad tun ta ligad ka dalan asta ágpamuyu. Ánggadanan sikandin ki Bartimeo na batà i Timeo.

⁴⁷ Tō igdinág sikandin na si Jesus na taga Nazaret tō iglabé, igullaó sikandin, na mà din, “Jesus, rubbad i David, kéduwiyal!”

⁴⁸ Marapung tō manubù na igsapad kandin, asta igkagi dan na kailangan dì sikandin mótep. Asal ágrayan baling sikandin gullaó, na mà din, “Rubbad i David, kéduwiyal!”

⁴⁹ Purisu igsodó si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Angé yu sikandin.”

Purisu igkangé dan sikandin, na mà dan, “Pasarig ka katō pusung nu. Tindág ka, su igpangé ka ikandin.”

⁵⁰ Igantanán din tō kísí din, sékót sikandin igtindág, asta igpadani tun ki Jesus.

⁵¹ Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Ándin tō kakalyag nu na lumun ku para áknikó?” Igkagi tō bólög, na mà din, “Sir, malyagga makakita.”

⁵² Igkagi si Jesus, na mà din, “Mému mulì ka. Inólían kad su igsarig ka kanak.”

Tigkó dád ikakita dán sikandin, asta igtalundug sikandin ki Jesus tun ta dalan.

11

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Mar 11:1-11; Mat 21:1-11; Luc 19:28-40; Juan 12:12-19

¹ Na, tō igsadun dan tun ta Jerusalem, igpadani dan tun ta mga lunsud ka Betpahe asta Betanía na tun ta Pabungan ka Olibo. Igpónia i Jesus tō duwa disipulu din, na mà din,

² “Una kó tun ta lunsud. Ka dumunggù kó, kitanán yu tō nati ka asno* na ándà pa kinnami sakayi ka manubù. Igikát tō nati, asal akas yu, asta pid yu dini kanak.”

* **10:38** 10:38 Tō gó é kóbadan ka kagi din, “Makénám kó tun ta mappait kopa ka ranu na masig kud inámmán? Makapabunyag kó tun ta bunyag ka ranu na masig dán bunyagán kanak?” * **11:2** 11:2 Tō asno iring na kudà.

³ Atin ka duwán manubù na minsà ákniyu ka manan ka igakas yu, kagiyi yu na kailangan sakayan katô Áglangngagán, asta sékót din pólíán.”

⁴ Na, igpanó dan, asta igkita dan tó asno na igikát tun ta luwà ka sállat ka balé madani tun ta dalan, asta igakas dan.

⁵ Iginsà tó mga manubù na ágtindág dutun, na mà dan, “Manan ka igakas yu tó nati?”

⁶ Igulit tó duwa disipulu tingód katô igkagi i Jesus kandan, asta ignunug dan.

⁷ Na, igpid dan tó nati tun ki Jesus, igampas dan tó mga umpak dan tun ta bókkog katô nati, asta igsaká si Jesus.

⁸ Igsánnar katô marapung manubù tó mga umpak dan tun ta dalan na ukitan din. Igtampád katô duma mga manubù tó mga daun ka palmera asta igsánnar dan tun ta dalan.[†]

⁹ Igullaó tó langun manubù na igtákkás ki Jesus, agad tó ikóna asta tó ikatalundug, na mà dan, “Durungán ta tó Áglangngagán! Durungán ta ni igapid katô Áglangngagán!

¹⁰ Madigár tó pagpangulu din na iring katô pagpangulu katô kamónaan ta sayyan na si David. Durungán ta tó Manama tun ta langit!”[‡]

¹¹ Na, igdunggú si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpanayun sikandin tun ta templo. Tó igsállág din tó langun, igsadun sikandin asta tó sapulu duwa (12) disipulu din tun ta Betania, su masig dán ágsalláp tó álló.

Tó kayu igera na ándà buuy

Mar 11:12-14; Mat 21:18-19

¹² Tô saállám dán, róggun igpanó dan tikud tun ta Betania, igballus si Jesus.

¹³ Tun ta madiyú, igkita din tó kayu igera na daunán, asta igsadun sikandin ébô mamasak ka buuy. Tô igdunggú sikandin, marag dád daun tó igkita din, su ándà pa dunggú tó timpo katô kabuuy ka igera.

¹⁴ Igkagi sikandin tun ta kayu, na mà din, “Tikud áknganni, ándà dán manubù na makakan ka buuy kani kayu ni.”

Igdinág katô mga disipulu tó igkagi din.

Tó madigár áglumun tun ta templo

Mar 11:15-19; Mat 21:12-17; Luc 19:45-48; Juan 2:13-22

¹⁵ Tô igdunggú dan tun ta Jerusalem, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tó langun manubù na ágbarygá asta ágbayad tun ta plasa ka templo. Igabantang din tó mga lamisa katô mga manubù na ágbullas ka salapí,[§] asta igbantang din tó gunsadanan katô mga manubù na ágbarygá ka salapati.

¹⁶ Igsapadan din tó langun manubù na igpid ka kaduwánnan dan na gukit tun ta plasa ka templo.

¹⁷ Na, igitinurù sikandin, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,

“Tô balé ku, tó gó é ágdasalanan katô langun manubù.”*

Asal igimu yud ni na gállássanan ka mga tulisan.”

¹⁸ Tô igdinág tó mallayat ka mga pangulu ka templo asta katô mga taratinurù ka sugù katô igkagi i Jesus, igplano dan na matayan dan sikandin. Imáddangan dan ki Jesus, su isalábbuan tó langun manubù tingód katô ágitinuruán din.

¹⁹ Tô igsalláp dán tó álló, igpanó si Jesus asta tó mga disipulu din tikud tun ta Jerusalem.

Igangu tó kayu igera

Mar 11:20-26; Mat 21:20-22

²⁰ Tô saállám dán, iglabé si Jesus asta tó mga disipulu din katô kayu igera, asta igkita dan na igangu dán agad tun ta dalid.

²¹ Ikasampát si Pedro, asta igkagi sikandin tun ki Jesus, na mà din, “Sir, saállág nu! Igangu dán tó kayu igera na igkagiyan nu bani.”

²² Igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan sumarig kó ka Manama.

²³ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka kumagi tó manubù kani pabungan na makangé asta malin tun ta dagat, ka di ágduwa-duwa tó pusung din, asal ágbánnal sikandin na matuman tó kagi din, matuman gó malumu.

²⁴ Purisu kumagiya ákniyu, atin ka ágdasal kó katô Manama, asta duwán pamuyuán yu, bánnal kó na matanggap yu, asta matuman para ákniyu.

²⁵ Atin ka ágdasal kó, ka duwán duma manubù na ándà yu pa pasinsiyayi, pasinsiyayi yu gó sikandin ébô pasinsiyaan kó katô Ámmà yu na Manama tun ta langit.

[†] **11:8** 11:8 Tô gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tó manubù na imun hari. [‡] **11:10** 11:9-10 Ahaán tó Salmo 118:25-26.

[§] **11:15** 11:15 Ágbullas ka salapí; kailangan bullasán tó salapí ka ássa mga banuwa ébô duwán salapi na ággamítán tun ta templo. * **11:17** 11:17 Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

26 [Atin ka dì yu pasinsiyaan tō duma manubù, dì kó pasinsiyaan katô Ámmà yu na Manama tun ta langit.]”

Insà tingód katô igpapid ki Jesus

Mar 11:27-33; Mat 21:23-27; Luc 20:1-8

27 Na, igsadun puman si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta Jerusalem. Róggun ágpanópanó si Jesus tun ta plasa katô templo, igpadani tun ki Jesus tō mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga taratinurù ka sugù, asta tō mga ágtugállán ka Judio.

28 Igsásá sikandan, na mà dan, “Sadan é iktikudan katô langun na áglumun nu? Sadan tō igpapid áknikó?”

29 Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán insà ku ákniyu. Atin ka makataba kó, mulitta ákniyu ka sadan tō igpapid kanak.

30 Na, sadan tō igpapid ki Juan na munyang? Tô Manama, ó tō manubù? Taba kó kanak.”

31 Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tō madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tō igpapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan.

32 Asal dì ki tumaba na manubù tō igpapid ki Juan.”

Tô gó é igkagi dan su imáddangan dan katô mga manubù na ilimud, su ágpanámdám tō langun na bánnal propeta ka Manama si Juan.

33 Purisu igtaba dan ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Su ándà kó taba katô insà ku, diya pagsik mulit ákniyu ka sadan tō igpapid kanak na lumumuwa katô áglumun ku.”

12

Panunggiringan tingód katô kinamát

Mar 12:1-12; Mat 21:33-46; Luc 20:9-19

1 Na, igulit i Jesus ni mga panunggiringan tun kandan, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igañapulaan din ka paras. Igkoralan din ni, asta igimu din tō garikanan ka buuy ka paras. Igpatindág din tō balé na ágtómmónganan. Igpadóppónan din tō kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igsadun sikandin tun ta madiyu banuwa.

2 Tô igdunggù tō timpo na matássan dán tō buuy katô paras, duwán sábbad állang na igpapid katô tigatun tun ta mga taradóppón ébô mangé katô buuy na kandin bahin.

3 Asal igámmát dan tō állang, iglagpás dán, asta igpóli dan na ándà palang piniddan din.

4 Duwán ássa állang na igpapid katô tigatun, asal iglagpás dan tō ulu din, asta igpayayyà dan sikandin.

5 Duwán ássa állang na igpapid katô tigatun, asal igmatayan dan. Marapung pa tō ássa mga állang na igpapid din tun kandan, asal duwán iglagpás dan, asta duwán igmatayan dan.

6 Na, tun ta katapuriyan, igpapid din tō kandin batà na ágginawaan din, su panámdám din na bánnalán dan tō kandin batà.

7 Asal igpatóngkóé tō mga taradóppón, na mà dan, ‘Ni gó é makatigatun kani tanà ka maté tó ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tō makatigatun kani tanà.’

8 Purisu igámmát dan sikandin, igmatayan dan, asta igguyud dan tō lawa din tun ta luwà katô kinamát.”

9 Igkagi si Jesus, “Na, kagin ku ákniyu ka ándin tō lumun katô tigatun kandan. Madun sikandin, matayan din tō madat mga taradóppón, asta padóppónan din katô ássa mga manubù.”

10 Igkagi si Jesus, na mà din, “Iring na ándà kó gó basa kani kagi ka Manama, na mà din, “Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé, su kéman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tō gó tō batu na tuu ágkailanganán katô balé.”

11 Madigár ni iglumu katô Áglangngagán, asta durungán ta sikandin.”*

12 Na, tō igdinág dan katô igkagi i Jesus, isóddóran dan na sikandan tō isugatan katô panunggiringan na igulit din. Purisu ámmáttán dan pád sikandin, asal ándà dan ikémú, su imáddangan dan katô mga manubù na ágpaminág ki Jesus. Purisu igtanahan dan sikandin, asta igpanó dan.

Insà tingód katô bayad ka buwis

Mar 12:13-17; Mat 22:15-22; Luc 20:20-26

13 Na, duwán mga Pariseo asta mga sakup i Herodes na igpapid katô mga ágtugállán ka simbaan ka Judio tun ki Jesus. Ágpamasak dan ka dimanda dan ukit katô ágkagin din.

14 Tô igdunggù dan tun ki Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, isóddóran dé na ágkasarigan ka, asta dì ka ágkapid ka panámdám ka mga manubù, su agad ándin tō bónnóng

* 12:11 12:10-11 Salmo 118:22-23.

ka manubù, bánnal tō ágtinuruán nu tingód katô kakalyag ka Manama. Na, uliti ké. Atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Kailangan mayad ké, ó dì?"

¹⁵ Asal isóddoran i Jesus na ánnà nángngà tō kakalyag dan tun ta saruhan ka Manama. Purisu igkagi sikandin, na mà din, "Manan ka kuminnam kó kanak? Pakita yu kanak tō salapi na bayad yu katô buwis ébô sállaggán ku."

¹⁶ Igpakita dan kandin tō salapi. Iginsà si Jesus, na mà din, "Sadan bónnóng asta ngadan tō igtágù nit salapi?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Tō emperador ka Roma."

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, "Bággé yu tun ta emperador tō nángngà bággé yu tun ta emperador, asta bággé yu tun ta Manama tō nángngà bággé yu tun ta Manama."

Purisu isalábbuan dan gó kandin.

Insà tingód katô kantayan

Mar 12:18-27; Mat 22:23-33; Luc 20:27-40

¹⁸ Na, duwán mga Saduseo na igañadani tun ki Jesus. Tô gó tō mga manubù na ágtinurù na dí manté puman tō mga manubù na inaté dán. Iginsà dan ki Jesus, na mà dan,

¹⁹ "Sir, igsugù si Moises áknita tingód katô lumun katô mga mataladi gamama. Atin ka maté tō mama na ándà pa batâ katô sawa din, tō kataladi din kailangan kumalyag katô sawa katô inaté, na ipag din na ibalu, ébô ukit kandin duwán mému batâ para katô kataladi din na inaté.[†]

²⁰ Na, duwán pittu mataladi gamama. Igkalyag tō kaké dan, asta inaté sikandin na ándà pa batâ din.

²¹ Purisu tō ikaduwa kataladi igkalyag katô bayi, asal inaté sikandin na ándà pa batâ din. Magunawa tō inému tun ta ikatállu mama

²² sippang tun ta ikapittu, su tō tagsábbad-sábbad katô pittu mataladi na igkalyag katô bayi inaté langun na ándà palang batâ dan. Tun ta katapuriyan, inaté pagsik tō bayi.

²³ Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tō mga manubù, sadan tun ta pittu mataladi tō bánnal duma katô bayi? Su igkalyag tō pittu dan kandin."

²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Duwán sayup yu, su ándà yu kagpátti tō kagi ka Manama na igsulat, asta ándà yu kasóddori ka ándin tō lumun ka Manama ukit katô katulusan din.

²⁵ Ka antén puman ka Manama tō mga manubù, dí dan dán pakalyagé, su iring dan dán katô mga panaligan ka Manama tun ta langit.

²⁶ Tingód katô kanté puman ka Manama ka mga manubù, iring na ándà kó gó basa tun ta libro na igsulat i Moïses tingód ka igañadani tō Manama kandin tun ta mabbabà kayu na igrágrág. Igkagi tō Manama kandin, na mà din,

"Sakáñ tō Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob."[‡]

²⁷ Dí ágpangadap ka Manama tō mga manubù na ándà kantayan, asal tō mga manubù na duwán kantayan, tō gó tō ágpangadap ka Manama. Purisu ánnà nángngà tō kénagpát yu."

Tō sugù na tuu ágkailanganán

Mar 12:28-34; Mat 22:34-40; Luc 10:25-28

²⁸ Na, igañadani tō sábad taratinurù ka sugù, asta igañadani din tō tinóngkóan dan. Tô ikasóddór sikandin na madigár tō igtaba i Jesus kandan, iginsà sikandin, na mà din, "Tun ta langun sugù, ándin sugui é una na ágkailanganán?"

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Ni gó tō sugù na una na ágkailanganán.

"Tō langun yu mga rubbad i Israel, paminág kó kanak. Tingód katô Áglangngagán na Manama ta, tō dák gó tō Manama.

³⁰ Ginawayi yu tō Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, tikud tun ta tibuk panámdám yu, asta tikud tun ta tibuk bákkár yu."[§]

³¹ Ni gó tō sugù na ikatalundug katô tagnà,

'Ginawayi yu tō unawa yu na iring katô kaginawa yu katô áknitu sarili.'^{*}

Ándà dán ássa sugù na tuu pa ágkailanganán ka tandingán katô duwa sugù."

³² Igkagi tō taratinurù, na mà din, "Sir, nángngà tō igkagi nu na tō dák gó tō Manama, asta ándà dán ássa."[†]

³³ Asta kailangan ginawaan ta sikandin tikud tun ta tibuk pusung ta, tikud tun ta tibuk panámdám ta, asta tikud tun ta tibuk bákkár ta, asta kailangan ginawaan ta tō unawa ta na iring katô kaginawa ta katô áknita sarili. Tō gó tō tuu pa ágkailanganán ka tandingán katô paggóbbó ta katô mga mannanap na bággé tun ta Manama."[‡]

[†] **12:19** 12:19 Ahaán tō Deuteronomio 25:5.   [‡] **12:26** 12:26 Exodus 3:6,15.   [§] **12:30** 12:29-30 Deuteronomio 6:4-5.

^{*} **12:31** 12:31 Levítico 19:18.   [†] **12:32** 12:32 Ahaán tō Deuteronomio 6:4; 4:35; Isaías 45:21.   [‡] **12:33** 12:33 Ahaán tō Deuteronomio 6:5; Levítico 19:18.

³⁴ Tô ikasóddór si Jesus na mapandé tō taba din, igkagi sikandin, na mà din, “Masig kad masakup tun ta pagpangulu ka Manama.”

Tikud katô álló tō, ándà palang manubù na igkinnam iginsà kandin.

Insà tingód katô Mesiyas

Mar 12:35-37; Mat 22:41-46; Luc 20:41-44

³⁵ Na, róggun igtinurù si Jesus tun ta templo, igkagi sikandin, na mà din, “Tô mga taratinurù ka sugù ágtinurù na rubbad i David tō Mesiyas.

³⁶ Asal si David tō igapusulat katô Ugis Espiritu kani kagi,

“Igkagi tō Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku sippang ka manaluwa katô mga usig nu.”[§]

³⁷ Purisu su si David tō igkagi na Áglangngagán din tō Mesiyas, pamánnun na tō Mesiyas tō rubbad i David?

Igkagi si Jesus tingód katô mga taratinurù ka sugù

Mar 12:37-40; Mat 23:1-12; Luc 20:45-47

Na, idayawan tō langun manubù na igpaminág ki Jesus.

³⁸ Tô igtinurù si Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Banté kó katô mga taratinurù ka sugù. Atin ka ágpanó-panó dan, gumpak dan ka kapa, asta malyag dan respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa.

³⁹ Malyag dan munsad tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio. Malyag dan munsad tun ta igantaganañ katô mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan.

⁴⁰ Sikandan tō gagó ka kaduwánnan katô mga gabayi balu. Ágtambunan dan tō madat linumuwan dan ukit katô mallayat mga kadasal. Purisu tuu madat tō supak na padungguán ka Manama kandan.”

Tô ighbágé katô bayi balu

Mar 12:41-44; Luc 21:1-4

⁴¹ Na, igunsad si Jesus tun ta tubang katô ágtaguanan ka salapì na ágbággén tun ta Manama tun ta templo. Iparimuya sikandin katô mga manubù na ágdabù ka salapi. Marapung tō mga ágkaduwánnan na ágdabù ka dakál salapi.

⁴² Na, igaunggù tō sábbad ágkayù-ayuan bayi balu, asta igdabù sikandin ka duwa dád kadukù na délák é lagà.

⁴³ Igtawar i Jesus tō mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa dakál tō ighbágé katô bayi balu ka tandingán katô ighbágé katô langun dan tun ta templo.

⁴⁴ Su tō dád sobra tō ighbágé katô langun dan, asal tō bayi balu, agad ágkayù-ayuan sikandin, igaunggé din tō langun ka salapi din, asta ándà palang isamà tun kandin.”

13

Tigkanayan ka kahirapan

Mar 13:1-13; Mat 24:1-14; 10:17-22; Luc 21:5-19

¹ Na, tō igpanó si Jesus tikud tun ta templo, igkagi tō sábbad disipulu din, na mà din, “Sir, sállág nu, su madigár ágsállággán ni mga batu na iglabat, asta madigár ágsállággán tō mga ássa-ássa balé!”

² Igkagi si Jesus kandin, na mà din, “Ni mga ássa-ássa balé tun ta templo na ágsállággán yu, dadattan tō langun, asta ándà palang sábbad batu masamà tun ta bówwó katô ássa batu.”

³ Na, igsadun dan tun ta Pabungan ka Olibo na ikatubang katô templo. Igunsad si Jesus, asta igaipadani tun kandin si Pedro, si Santiago, si Juan, asta si Andres na ándà duma manubù. Iginsà sikandin, na mà dan,

⁴ “Uiliti ké. Kadánggan matuman tō igulit nu? Ándin tō kakilalaan na masig dán matuman tō langun kani?”

⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó ébò dì kó mapid.

⁶ Marapung tō mga manubù na mid ka ngadan ku, su mà kagi dan Mesiyas, asta marapung tō mga manubù na mapid asta mákkás kandan.

⁷ Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira tun ta madani asta tun ta madiyù, yakó ágkamáddangan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tō ágtamanán.

⁸ Su marapung tō mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tō mga sakup ka sábbad hari katô mga sakup ka ássa hari. Duwán mga linug tun ta kaluwagan kani banuwa, asta duwán ballus. Ni gó tō katigkanayan katô kahirapan na dumunggù.

⁹ "Purisu banté kó, su paruudan kó, asta palagpássán kó tun ta mga simbaan ka Judio. Piddán kó tun ta tubang ka mga gobernador asta mga harì tingód katô kapasakup yu kanak ébô mulit kó kandan tingód kanak.

¹⁰ Tô dì pa dumunggù tô ágtamanán, ulit-ulitán pa ni Madigár Gulitán ébô makasóddór tô langun manubù.

¹¹ Atin ka piddán kó tun ta mga manubù na rumuud ákniyu, yakó ágkatanaan tingód katô kagin yu kandan, su tô oras tô, bággyan kó ka kakatigan ébô makataba kó kandan, su ánnà tikud tun ákniyu tô kagin yu, asal tikud tun ta Ugis Espíritu.

¹² Duwán mga manubù na pammát katô mga kataladí dan ébô matayan. Duwán mga ámmà na pamaté katô mga gabatà dan. Duwán mga gabatà na musig katô ámmà asta innà dan, asta pamatayan dan.

¹³ Karingasaan kó katô langun manubù tingód katô kapasakup yu kanak. Asal matábbus tô manubù na makatiis katô langun kahirapan."

Makamáddang na kitanán tun ta templo

Mar 13:14-23; Mat 24:15-28; Luc 21:20-24

¹⁴ "Na, atin ka kitanán yu tô ágkaringsasaan ka Manama na igtindág tun ta dì nángngà tindággan (kilangan makagpát tô manubù na masa kani), kailangan malaguy tô langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán.

¹⁵ Tô mga manubù na tun ta luwà katô balé dì mému makahu ébô mangé ka kaduwánnan.

¹⁶ Tô mga manubù na áglumu tun ta kinamát dì mému makóli ébô mangé ka gilisan dan.

¹⁷ Makédu-edú tô mga gabayi na mabáddás ó ágpasusu tô álló tô!

¹⁸ Dasal kó tun ta Manama ébô ánnà magánnó timpo tô kapalaguy yu.

¹⁹ Tuu madat tô kahirapan na dumunggù. Ándà palang kahirapan na tuu pa madat tikud tun ta katigkanayan kani banuwa sippang áknganni, asta ándà palang kahirapan na dumunggù na tuu pa madat ka tandingán kani.

²⁰ Atin ka dì pabbabaán katô Áglangngagán tô kadugayan katô kahirapan, maté tô langun manubù. Asal tingód katô mga manubù na igsalin ka Manama, pabbabaán din tô kadugayan.

²¹ "Purisu atin ka duwán kumagi ákniyu, 'Na, dini dán tô Mesiyas!' ó duwán kumagi, 'Taddô tô Mesiyas!' yakó ágbánnal kandan.

²² Su duwán mga manubù na mà kagi Mesiyas asta mà kagi propeta ka Manama. Lumun dan tô mga pató asta mga kasalábbuan ébô mapid pád tô mga manubù na igsalin ka Manama.

²³ Purisu banté kó, su taganà a igulit ákniyu."

Lumónód si Jesus nit banuwa

Mar 13:24-27; Mat 24:29-31; Luc 21:25-28

²⁴ "Atin ka mapángnga ni kahirapan, kumangittáng tô álló asta dì miló tô bulan.

²⁵ Mómpad tô mga karani asta makálláng tô langun tun ta langit.

²⁶ Kitanán katô langun manubù tô kadunggù ku tun ta sagulapun, su lumónódda na Igpananubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.*

²⁷ Papiddán ku tô mga panaligan ku na lumimud katô langun manubù na igsalin ku tikud tun ta kaluwagan kani banuwa, agad ánda é góddóan dan."

Panunggiringan tingód katô kayu igeria

Mar 13:28-31; Mat 24:32-35; Luc 21:29-33

²⁸ "Na, paminág kó kani panunggiringan tingód katô kayu igeria. Atin ka kitanán yu tô kayu na gugbus asta ágdaun, kasóddoran yu na masig dán dumunggù tô ágsánnang timpo.

²⁹ Purisu atin ka kitanán yu tô katumanan katô igkagi ku ákniyu, kasóddoran yu na masiggad lumónód.

³⁰ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô dì pa maté tô mga manubù áknganni, matuman pa ni langun.

³¹ Mandà gó tô langit asta ni tanà, asal dì gó mandà tô langun ka kagi ku."

Kailangan tumaganà tô langun manubù

Mar 13:32-37; Mat 24:36-44

³² "Asal ándà palang manubù na ikasóddór ka ándin állawi ó urasi tô kalónód ku. Ándà pagsík ikasóddór tô mga panaligan ka Manama tun ta langit. Agad sakán na Batà ka Manama, ándà a ikasóddór, su Ámmà ku dád tô ikasóddór.

³³ Purisu taganà kó, su ándà yu kasóddóri ka kadánggan dumunggù a.

* 13:26 13:26 Ahaán tô Daniel 7:13.

³⁴ Tô kalónód ku iring na manubù na madun tun ta madiyù banuwa. Tô dì pa panó, duwán talan din tun ta langun ágsuguánnán din, su duwán lumun ka tagsábbad-sábbad kandan sippang ka muli sikandin. Suguán din tō manubù na ágbanté tun ta sállat ka balé din, na mà din, ‘Banté ka!'

³⁵ Purisu taganà kó, su ándà yu kasóddóri ka kadángnganna dumunggù na iring ka tigatun ka balé, agó kasalláp ka álló, ó tángngà ka dukilám, ó masig dán ágkasállám, ó sállám. Purisu taganà kó,

³⁶ agó tígkò lumónódda asta kitanán ku sikiyu na ágtudug.

³⁷ Tô igkagi ku ákniyu, tō gó tō ágkagin ku tun ta langun manubù, na, taganà kó.”

14

Plano na matayan si Jesus

Mar 14:1-2; Mat 26:1-5; Luc 22:1-2; Juan 11:45-53

¹ Na, duwa pa álló tō kadunggù katô Kalimudan Ka Kalabé asta tō kakan katô mga Judio ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Ágplano tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga taratinurù ka sugù tingód katô lumun dan ébô ámmáttán dan si Jesus na ándà duma manubù na makasóddór ébô matayan sikandin.

² Su igkagi sikandan, na mà dan, “Dì ta sikandin pammáttán dalám ka kalimudan agó sumamuk tō langun manubù na inalayun ágpaminág kandin.”

Igbusbusan si Jesus ka pamammut

Mar 14:3-9; Mat 26:6-13; Juan 12:1-8

³ Na, róggun dutun si Jesus ta lunsud ka Betania, igsadun sikandin tun ta balé i Simon na inólian katô bógók din na tétek. Róggun igkan dan, duwán bayi na igrpid ka pamammut na dakál é lagà na igimu tikud ka nardo asta igdalám tun ta katiyà na alabastro. Igpadani tō bayi tun ki Jesus, igrpassà din tō katiyà, asta igbusbus din tō pamammut tun ta ulu i Jesus.

⁴ Na, duwán mga manubù na isókó, asta igpanámdám sikandan, na mà dan, “Inólaan tō pamammut.

⁵ Madigár pád ka barangyaán ka sobra ka tállu gatus (300) abuk ka salapì denario asta bággén tun ta mga ágkayù-ayuan.”

Purisu igbuyas dan tō bayi.

⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Pabayà yu ni bayi. Yakó ágbuyas kandin. Madigár tō iglumu din kanak.

⁷ Inalayun duwán mga ágkayù-ayuan na mému yu tabangan. Agad kadángngan na duwán kakalyag yu, mému kó makatabang kandan. Asal diya móddó dini ákniyu ka ándà ágtamanán.

⁸ Iglumu kani bayi tō nángngà lumun din. Ukit ka kabusbus din katô pamammut, igtaganà din ni lawa ku para katô kalábbáng kanak.

⁹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad ánda é gulit-ulitan katô Madigár Gulitán tun ta kaluwagan kani banuwa, ultán tō iglumu din kanak. Dì sikandin kalingawan.”

Igtandô si Judas na pammáttán din si Jesus

Mar 14:10-11; Mat 26:14-16; Luc 22:3-6

¹⁰ Na, duwán sábbad tun ta sapulù duwa (12) disipulu i Jesus na ágngadanan ki Judas Iscariote. igsadun sikandin tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo ébô tumóngkó kandan tingód ka kapammát din ki Jesus.

¹¹ Tô igdinág dan katô kagi din, idawayan dan, asta igtandô dan na duwán salapì na bággén dan tun kandin. Purisu igangat si Judas ka madigár timpo ébô pammáttán din si Jesus.

Kalimudan Ka Kalabé

Mar 14:12-21; Mat 26:17-25; Luc 22:7-14,21-23; Juan 13:21-30

¹² Na, igdunggù tō tagnà álló ka kalimudan na ágkan tō mga Judio ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Tô gó tō álló na giyón dan tō nati ka karnero na ágsáddaán dan dalám katô Kalimudan Ka Kalabé. Na, igpadani tō mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandin, na mà dan, “Ánda táppad tō kakalyag nú na taganaan dé katô kannan katô Kalimudan Ka Kalabé?”

¹³ Purisu igsugú din tō duwa disipulu din, na mà din, “Sadun kó tun ta Jerusalem, asta sumarán yu tō sábbad mama na igtiang ka bangà na ipánnù ka wayig. Tákkás kó kandin.

¹⁴ Tô igahu sikandin tun ta balé, uliti yu tō tigatun katô balé, ‘Iginsà tō Taratinurù ka ánda táppad tō kannan din katô Kalimudan Ka Kalabé na duma áknami na mga disipulu din.’

¹⁵ Pakitanán din ákniyu tō dakál kuwarto tun datas ka balé na igtaganà dán. Tô gó é taganaan yu katô ágkannán ta.”

¹⁶ Purisu igpanó tō duwa disipulu din, asta igsadun dan tun ta Jerusalem. Igkita dan tō kuwarto na iring katō igulit i Jesus kandan, asta igtaganà dan tō langun para katō Kalimudan Ka Kalabé.

¹⁷ Tō igsalláp dán tō álló, igsadun si Jesus asta tō sapulù duwa (12) disipulu din.

¹⁸ Róggun ágkan dan, igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán sábbad ákniyu na pammát kanak. Sikandin tō sábbad na ágkan duma kanak."

¹⁹ Purisu tuu iranu tō pusung dan, asta iginsà tō tagsábbad kandan, na mà dan, "Sakán?"

²⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, "Sikandin tō sábbad tun ta sapulù duwa (12) ákniyu. Sikandin tō sábbad na ágtugán kanak."

²¹ Matéya na Igpamanubù, su tō gó é igsulat sayyan tingód kanak. Asal makédu-édu tō manubù na pammát kanak! Tuu pa madigár kandin ka ándà kamanubù."*

Tingód ka kamatayan katō Áglangngagán

Mar 14:22-26; Mat 26:26-30; Luc 22:15-20; 1Cor 11:23-25

²² Na, róggun ágkan dan, igkangé i Jesus tō pan, igapasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din tō pan, asta igaßggé din tun kandan. Igkagi sikandin, na mà din, "Tanggap yu ni pan, su ni gó ni lawa ku."

²³ Igkangé din pagsik tō kopa, igapasalamat sikandin, igaßenám din kandan, asta iginám dan langun.

²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Ni ginámmán ni tō dipanug ku na ulaán para katō marapung manubù. Ni gó tō ágpasóddór na duwán kapókit ka Manama dutun ta mga manubù."

²⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Diyad mumana minám kani ginámmán ta sippang ka minámma katō mantu bino tun ta pagpangulu katō Manama."

²⁶ Na, igkanta dan tingód katō pagdurung dan ka Manama, asta igsadun dan tun ta Pabungan ka Olibo.

Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin

Mar 14:27-31; Mat 26:31-35; Luc 22:31-34; Juan 13:36-38

²⁷ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, "Kani ka dukilám, tumanan tō langun yu kanak, su mà katō kagi ka Manama,

"Pamatayan ku tō taradóppón, asta pasállabé tō mga karnero na igdóppónan din."[†]

²⁸ Asal pángnga ka mantéya puman, muna a ákniyu tun ta Galilea."

²⁹ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, "Agad tumanan tō langun dan, asal diya gó tumanan áknikó."

³⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág nu ni kagin ku áknikó. Kani ka dukilám ka dì pa makaduwa tō manuk mukkarà, makatállu ka mulun kanak."

³¹ Asal maggát igkagi si Pedro, na mà din, "Agad matayanna duma áknikó, asal diya mulun áknikó."

Magunawa tō igkagi katō langun dan.

Igdasal si Jesus tun ta Getsemane

Mar 14:32-42; Mat 26:36-46; Luc 22:39-46

³² Na, igsadun dan tun ta lugar na ánggadanan Getsemane. Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, "Unsad kó kannun róggun dumasalla."

³³ Igpatákkás din si Pedro, si Santiago, asta si Juan. Tuu iranu si Jesus, mabággat tō pusung din,

³⁴ asta igkagi sikandin, na mà din, "Tuu iranu ni pusung ku, iring na matéya. Kannun kó dád, asal yakó ágtudug."

³⁵ Na, igpanayun si Jesus tun tóna na dì madiyù, iglangkáb sikandin tun ta tanà, asta igdasal. Igpédu-édu sikandin na atin ka mému, dì pád sikandin pókitán tun ta kahirapan na masig dán dumunggù kandin.

³⁶ Igdasal sikandin, na mà din, "Ámmà, malumu nu tō langun. Yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggù. Asal tuman nu tō áknikó kakalyag, ánnà tō kanak kakalyag."

³⁷ Tō iglónód si Jesus tun ta mga disipulu din, igaßtudug dan. Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, "Simon, manan ka igtudug ka? Isalábbuanna su ándà ka ikatis ka sábbad dád oras.

³⁸ Yakó ágtudug, asal dasal kó ébô dì kó matalu ka pagtintal. Tuu madigár tō kakalyag ka pusung yu, asal malómét tō lawa yu."

³⁹ Igpanó puman si Jesus tun tóna, asta igdasal sikandin. Magunawa tō igaßmuyù din.

⁴⁰Iglónód puman si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkita din sikandin na igauntudug, su tuu dan ágkatudugan. Ándà dan kasóddóri ka ándin tō taban dan kandin.

⁴¹Na, iglónód si Jesus tun kandan ka ikatállu, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isalábuanna su igauntudug kó puman asta igañinawa kó. Na, nángngá dán! Igdunggù dán tō oras na pammáttánna na Igpamanubù. Bággénná tun ta bállad katō mga manubù na masalà-salà.

⁴²Tindág kód su panó kid! Igdunggù dán tō manubù na pammát kanak.”

Igámmát si Jesus

Mar 14:43-52; Mat 26:47-56; Luc 22:47-53; Juan 18:3-12

⁴³Róggun igkagi si Jesus, igdunggù si Judas na sábbad katō sapulù duwa (12) disipulu. Marapung tō mga manubù na igtákás kandin, asta igpid dan ka mga kampilan asta mga paglagpás. Igsugú dan katō mallayat ka mga pangulu ka templo, mga taratinurù ka sugù, asta mga ágtugállán ka Judío.

⁴⁴Taganà igañossor i Judas tō kakilalaan tun kandan, su igkagi sikandin, na mà din, “Tō manubù na adákkan ku, tō gó tō ágpamasakán yu. Ámmát yu asta bantayi yu tō kapid yu kandin.”

⁴⁵Purisu sékót igañinawa si Judas ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir!”

Asta igadák sikandin ki Jesus.

⁴⁶Purisu igámmát katō duma mga manubù si Jesus.

⁴⁷Asal duwán sábbad kadumana i Jesus na igtagnus katō kampilan din, igtigbas din tō állang katō tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tō talinga din.

⁴⁸Na, igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukit ka mga kampilan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan.

⁴⁹Álló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asta diyan kó pagsik, asal ándà a ikiyu ámmátti. Asal kailangan matuman tō kagi ka Manama na igsulat tingód kanak.”*

⁵⁰Na, tō langun disipulu i Jesus igtanan kandin, asta igañinawa dan.

⁵¹Duwán sábbad mallaki na igtalundug ki Jesus, asta igpanapis dád sikandin ka mapputí óggéti. Igámmát katō mga sundalo sikandin,

⁵²asal igtanahan din tō tapis na igawidan dan, asta igañinawa na ándà palang umpak din.

Igpid si Jesus tun ta ágruudanan katō templo

Mar 14:53-65; Mat 26:57-68; Luc 22:54-55,63-71; Juan 18:13-14,19-24

⁵³Na, igpid dan si Jesus tun ta balé katō tuu mallayat ka pangulu ka templo. Taganà igpalimudé tō mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga ágtugállán ka Judío, asta tō mga taratinurù ka sugù.

⁵⁴Igtalundug si Pedro, asal igañinawa dád sikandin sippang ka igauntudug dan tun ta luwà ka balé katō tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igunsad si Pedro duma katō mga tarabante ka templo, asta iginadang sikandin tun ta apuy dan.

⁵⁵Na, tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō langun ágtugállán ka templo igpamasak ka mga testimonio na mulaló tingód ki Jesus ébô duwán gunayan katō kamaté dan kandin. Asal ándà ikita dan.

⁵⁶Agad marapung tō mga manubù na igtetestigos ka bulaló tingód kandin, asal ánnà magunawa tō igulit dan.

⁵⁷Duwánnaa mga manubù na igtetestigos ka bulaló tingód kandin, na mà dan,

⁵⁸“Igdinág dé tō igkagi din, na mà din, ‘Makémwa dumadat kani templo na igimu ka manubù, asta dalám ka tallu álló, patindággán ku tō ássa na dì imun ka manubù.’”§

⁵⁹Agad tō gó é igulit dan tingód kandin, asal ánnà magunawa tō igulit dan.

⁶⁰Igtindág tō tuu mallayat ka pangulu ka templo tun ta tángngaán dan, asta iginsà sikandin ki Jesus, na mà din, “Ándin é taba nu? Bánnaa tō igkagi kani mga manubù?”

⁶¹Asal ándà gó taba si Jesus. Iginsà tō tuu mallayat ka pangulu ka templo, na mà din, “Sikuna gó tō Mesiyas na Batà ka Manama?”

⁶²Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán gó, asta kumita kó kanak na Igpamanubù na gunsad dadan tun ta kawanana katō Matulus Manama ébô manguluwa duma kandin. Tákkássanna katō mga sagulapun tun ta langit.”*

⁶³Purisu igbissé katō tuu mallayat ka pangulu ka templo tō umpak din tingód ka sókó din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ándà dán kailangan na ultan ki pa ka duma manubù tingód kandin.

* **14:49** 14:49 Ahaán tō Isaias 50:6; 53:2-11.   § **14:58** 14:58 Ahaán tō Juan 2:19-22.   * **14:62** 14:62 Ahaán tō Daniel 7:13.

⁶⁴ Igdinág tad na igpagunawa sikandin katô Manama. Na, ándin é ruud yu tingód kandin?"

Igkagi tô langun dan na kailangan matayan sikandin.

⁶⁵ Na, duwán pira na igiláb kandin, ighbagkássan dan tô mata din, igsuntuk dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Na, uliti ké ka sadan tô igsuntuk áknikó!"[†]

Igsuntuk kandin tô mga tarabanté ka templo.

Igbulun i Pedro si Jesus

Mar 14:66-72; Mat 26:69-75; Luc 22:54-62; Juan 18:15-18,25-27

⁶⁶ Róggun dutun si Pedro ta luwà ka balé, duwán sábbad bayi na állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo na igukit dutun.

⁶⁷ Tô igkita sikandin ki Pedro na ginadang tun ta apuy, igsállág sikandin ki Pedro asta igkagi sikandin, na mà din, "Sikuna pagsik tô kadumaan i Jesus na taga Nazaret."

⁶⁸ Asal igbulun si Pedro, na mà din, "Ándà ku kagpátti. Ándà sóddór ku tingód katô igkagi nu."

Na, igalin si Pedro madani tun ta sállat [asta igukkarà tô manuk].

⁶⁹ Igkita tô bayi ki Pedro, asta igkagi puman sikandin tun ta duma mga manubù, na mà din, "Ni manubù ni sábbad disipulu din."

⁷⁰ Asal igbulun puman si Pedro.

Ándà kadugé, duwán puman duma mga manubù na igkagi ki Pedro, na mà dan, "Bánnal gó sikuna tô sábbad kadumaan din, su taga Galilea ka."

⁷¹ Asal igsapà gó si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, "Agad matéya pa, ándà ku gó kilalayi tô manubù na ággakin yu."

⁷² Tigmô dái igukkarà tô manuk ka ikaduwa. Purisu isampáttan i Pedro tô tagana igkagi i Jesus na makatállu sikandin mulun ki Jesus ka dì pa mukkarà tô manuk ka makaduwa. Na, tuu gó igsággó sikandin.

15

Igpid si Jesus tun ki Pilato

Mar 15:1-5; Mat 27:1-2,11-14; Luc 23:1-5; Juan 18:28-38

¹ Na, tuu pô sállám, igpatóngkóe tô langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga ágtugállán ka Judío, asta tô mga taratinurù ka sugù. Igbagkás dan tô bállad i Jesus, asta igtid dan sikandin tun ki Pilato.

² Iginsà si Pilato ki Jesus, na mà din, "Sikuna tô Harì ka mga Judío?"

Igtaba si Jesus, na mà din, "Óó. Bánnal tô igkagi nu."

³ Na, marapung tô dimanda katô mallayat ka mga pangulu ka templo tingód ki Jesus.

⁴ Igkagi si Pilato, na mà din, "Marapung tô dimanda dan tingód áknikó. Ándà mataba nu kandan?"

⁵ Asal ándà gó taba si Jesus. Purisu isalábbuan si Pilato.

Igruudan si Jesus na matayan

Mar 15:6-15; Mat 27:15-26; Luc 23:13-25; Juan 18:39-19:16

⁶ Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ággémun katô gobernador na ágpaluwaán din tô sábbad manubù na igpriso, agad sadan tô salinán katô langun manubù.

⁷ Na, duwán mga igpriso su igatu dan ka gobyerno asta duwán igmatayan dan. Duwán sábbad tun kandan na ággadanán ki Barabas.

⁸ Marapung tô mga manubù na igpadani tun ki Pilato, asta igtamuyù dan na paluwaán din tô igpriso, su tô gó é ággémun din.

⁹ Purisu iginsà si Pilato, na mà din, "Kakalyag yu na paluwaán ku tô Harì ka mga Judío?"

¹⁰ Tô gó é igkagi i Pilato, su isóddórán din na igtammát tô mallayat ka mga pangulu ka templo ki Jesus su gingà dan dái kandin.

¹¹ Asal tô mallayat ka mga pangulu ka templo igsutsut katô ilimud mga manubù ébô paluwaán din baling si Barabas.

¹² Iginsà puman si Pilato, na mà din, "Pamánnun ku tô manubù na ágtawarán yu na Harì ka mga Judío?"

¹³ Igullaó puman sikandan, na mà dan, "Papansali nu sikandin tun ta krus!"

¹⁴ Iginsà si Pilato, na mà din, "Manan? Ándin é iglumu din na madat?"

Asal igtuu baling igmabákkár tô kóllaó dan, na mà dan, "Pamatayi nu sikandin! Papansali nu sikandin tun ta krus!"

[†] 14:65 14:65 Ahaán tô Lucas 22:64.

¹⁵ Purisu igpaluwà i Pilato si Barabas tikud tun ta prisowan, su kakalyag din na kadayawan tò marapung manubù. Igpalagpás din si Jesus, asta igbágge din tun ta mga sundalo ébô pansalan tun ta krus.

*Igbuyas-buyas katô mga sundalo si Jesus
Mar 15:16-20; Mat 27:27-31; Juan 19:2-3*

¹⁶ Na, igpid katô mga sundalo si Jesus tun dalám ka balé katô gobernador, asta iglimud dan tò langun kadumaan dan na mga sundalo.

¹⁷ Igumpakan dan sikandin ka mallutù umpak iring katô gumpakán ka harì. Igpákkù dan tò dugin balagán, asta tò gó é igkorona dan tun ta ulu din.

¹⁸ Mâ kagi ágtanggap dan ka harì, na mà dan, "Durungán ka na Harì ka mga Judío!"

¹⁹ Iglapás dan tò ulu din ka balakayu, asta igilábban dan sikandin. Iglingkóod dan tun ta sunarun din iring na karespeto dan ka harì.

²⁰ Pángnga igbuyas-buyas dan kandin, iglusut dan tò mallutù umpak tikud tun kandin, asta igpómpak dan puman ki Jesus tò kandin umpak. Igpid dan sikandin ébô pansalan tun ta krus.

*Igpansalan si Jesus tun ta krus
Mar 15:21-32; Mat 27:32-44; Luc 23:26-43; Juan 19:17-27*

²¹ Na, duwán sábbad taga Cirene na ánggadanan ki Simon na ámmà i Alejandro asta i Rufo. Mantu sikandin igdunggu tikud tun ta kinamát. Igpírit dan sikandin igpatiang katô krus na pansalan ki Jesus.

²² Igpid dan si Jesus tun ta lugar na ánggadanan Golgota. (Tò kóbadan, "Bóngó-bóngó.")

²³ Igbágge dan ki Jesus tò bino na igbaláttan ka bawì na ánggadanan mira,* asal ándà din inámmi.

²⁴ Igpansalan katô mga sundalo si Jesus tun ta krus. Igtalad-talad dan tò umpak din ukit ka ripa ébô kasóddoran dan ka ándin tò piddán katô tagsábbad-sábbad kandan.[†]

²⁵ Tò mga alas nuybe ka sállám, igpansalan dan sikandin tun ta krus.

²⁶ Duwán igsulat tingód katô dimanda kandin, na ágkabasa, "TÓ HARÌ KA MGA JUDIO."

²⁷ Madani tun ki Jesus, duwán duwa tulisan na igpansalan tun ta duwa krus, tò sábbad dadan tun ta ibang din asta tò sábbad dadan tun ta kawanán din.

²⁸ [Purisu ituman tò kagi ka Manama na igsulat sayyan,

"Péringán sikandin katô mga masalà-salà."‡]

²⁹ Tò mga manubù na iglabé dutun, igkiring-kiring dan na igbuyas-buyas kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Atin ka sikuna tò makému dumadat katô balé ka Manama, asta patindággán nu puman dalám ka tállu álló,

³⁰ tabangi nu tò áknikó sarili, asta pónók ka tikud dun ta krus!"

³¹ Igbuyas-buyas pagsik tò mallayat ka mga pangulu ka templo asta tò mga taratinurù ka sugù. Igkagi sikandan, na mà dan, "Igtabangan din tò duma mga manubù ébô dì dan maté. Asal dì sikandin makatabang katô kandin sarili ébô dì maté.

³² Mólà pa ka móñog tò Mesiyas na Harì ka mga rubbad i Israel tikud tun ta krus ébô kitánan ta asta mamaké ki kandin."[§]

Igbuyas-buyas pagsik tò duwa manubù na igpansalan tun ta krus duma kandin.

Inaté si Jesus

Mar 15:33-41; Mat 27:45-56; Luc 23:44-49; Juan 19:28-30

³³ Na, tò malássád dán tò álló, igmangittáng tò kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras.*

³⁴ Tò mga alas tres dán ka mapun, igullaó si Jesus, na mà din, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Tò kóbadan, "Manama ku, Manama ku, manan ka igaþabayà a ikuna?"[†]

³⁵ Tò igdinág tò duma mga manubù kandin, igkagi sikandan, na mà dan, "Na, igtawar sikandin ki Elias na propeta ka Manama sayyan."

³⁶ Duwán sábbad manubù na igpalaguy, igkangé ka espungha, asta igarám tun ta bino na igbaláttan ka wayig. Igtakós din tun ta balakayu asta igpadatas tun ta babbà i Jesus.[‡] Duwán igkagi, na mà din, "Pabayà nu sikandin, su sállággán ta ka dumunggù si Elias ébô mangé kandin."

³⁷ Igullaó si Jesus, asta inaté sikandin.

* **15:23** 15:23 Bággen dan pád ki Jesus tò mira ébô di sikandin makariyu ka masakit. † **15:24** 15:24 Ahaán tò Salmo 22:18. ‡ **15:28** 15:28 Isaias 53:12. § **15:32** 15:31-32 Ahaán tò Salmo 22:7-8. * **15:33** 15:33 Dalám ka tállu oras, ó sippang ka alas tres ka mapun. † **15:34** 15:34 Ahaán tò Salmo 22:1. ‡ **15:36** 15:36 Ahaán tò Salmo 69:21.

³⁸ Tigkô dâd itângngà tô tabir[§] tun ta tángngaan katô templo. Itângngà tikud tun datas sippang tun ta asag.

³⁹ Na, duwán kapitan ka mga sundalo na igtubang ki Jesus. Tô igkita sikandin katô kamatayan i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal gó na Batâ sikandin ka Manama!”

⁴⁰ Duwán pagsik mga gabayi tun ta madiyù puri na ikakita katô ilumu. Tô mga igapil kandan si Maria na taga Magdala, si Salome, asta si Maria na innà katô mallaki na si Santiago asta si Jose.

⁴¹ Sikandin tô taganà igtâkkás ki Jesus dutun ta probinsya ka Galilea asta igtabang kandin. Duwán pagsik marapung duma mga gabayi na igtâkkás ki Jesus sippang tun ta Jerusalem.

Tô kalâbbáng ki Jesus

Mar 15:42-47; Mat 27:57-61; Luc 23:50-56; Juan 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Na, tô mapun dán, igdunggù si Jose na taga Arimatea. Sikandin tô sábbad igrepetowan membro ka ágruudanan, asta giman sikandin katô pagpangulu ka Manama. Tô ándà pa dunggù tô álló ka kapaginawa, igaþabâkkár din tô pusung din, igsadun tun ki Pilato, asta ígpamuyú din tô lawa i Jesus ébô lábbângngán din.

⁴⁴ Tô igdinâg si Pilato na inaté dán si Jesus, isalâbbuan sikandin. Purisu igpakangé din tô kapitan ka sundalo, asta iginsà ka inaté dán si Jesus.

⁴⁵ Tô igulit tô kapitan na inaté dán gó, ignunug si Pilato na mému kangén i Jose tô lawa.

⁴⁶ Purisu igbâlli si Jose ka mapputì óggét, igkangé din tô lawa i Jesus tikud tun ta krus, asta igtângngás din katô mapputì óggét. Iglâbbâng din tun ta lábbâng na igpému tun ta pangpang. Iglibili din tô dakál batu na pagsagpâng katô lábbâng.

⁴⁷ Si Maria na taga Magdala asta tô sangé din si Maria na innà i Jose tô igkita katô iglâbbângangan ki Jesus.

16

Inanté puman si Jesus

Mar 16:1-8; Mat 28:1-8; Luc 24:1-12; Juan 20:1-10

¹ Na, pángga katô álló ka kapaginawa, igpatâkkássé si Maria na taga Magdala, asta tô sangé din si Maria na innà i Santiago, asta si Salome. Igbâlli dan ka pamammut ébô duwán busbusán dan tun ta lawa i Jesus.

² Tô álló ka Linggo, igsâllám dan igsadun tun ta lábbâng.

³ Tô ándà dan pa dunggù, igpênsaé sikandan, na mà dan, “Sadan tô lumilid katô batu na igsagpâng katô lábbâng ébô makahu ki?”

⁴ Na, tô igsâllág dan, igkita dan na taganà dán ililid tô batu na igsagpâng. Tuu dakál tô batu.

⁵ Tô igahu dan tun ta lábbâng, igkita dan tô mallaki na igunsad dadan tun ta kawanan asta igumpak ka kapa na tuu mapputì. Imáddangan tô mga gabayi.

⁶ Na, igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágkamâddangan. Isóddoran ku na igpamasak kó ki Jesus na taga Nazaret na igpansalan tun ta krus. Ándà dini su inanté dán puman sikandin. Sâllág yu ni igpadâggan kandin.

⁷ Asal panó kó asta uliti yu tô mga disipulu din asta si Pedro na ikóna dán si Jesus igsadun tun ta probinsya ka Galilea. Kitanán yu sikandin dutun, su tô gó é igkagi din ákniyu.”

⁸ Purisu igluwâ dan tikud tun ta lábbâng, asta igpalaguy dan, su igkârkár dan asta isalâbbuan dan. Ándà palang manubù na igulitan dan su imâddangan dan.

Igpakita si Jesus ki Maria na taga Magdala

Mar 16:9-11; Mat 28:9-10; Juan 20:11-18

⁹ [Na, tô inanté puman si Jesus tô tuu sâllám ka Linggo, si Maria na taganà igpaluwaan ka pittu madat espiritu tô una igpakitaan i Jesus.

¹⁰ Igsadun si Maria tun ta mga disipulu i Jesus na iranu asta igsâggó, asta igulit sikandin tingód katô igkita din.

¹¹ Tô igdinâg dan na inanté puman si Jesus asta igkita si Maria kandin, ándà dan bánnal.

Igpakita si Jesus tun ta duwa disipulu din

Mar 16:12-13; Luc 24:13-35

¹² Na, tô igpanó tô duwa disipulu tun ta pabunganán, igpakita si Jesus tun kandan, asal ipalin tô bónnóng din.

[§] **15:38** 15:38 Tô ánggadanon “tabir” iring na kurtina na tuu makâppal tun ta tángngaan katô templo ka Jerusalem. Itângngà tô tabir su ukit ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tô langun manubù tun ta Manama.

¹³ Iglónód dan tun ta Jerusalem, asta igulit dan katô duma mga disipulu din, asal ándà dan bánnal kandan.

Igpapanó i Jesus tō mga disipulu din

Mar 16:14-18; Mat 28:16-20; Luc 24:36-49; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

¹⁴ Na, igpakita si Jesus tun ta sapulù sábbad (11) mga disipulu din róggun igkan dan. Igsawé si Jesus kandan su ándà dan bánnal asta matággas tō ulu dan, su ándà dan bánnal katô mga manubù na ikakita kandin pángnga inanté puman sikandin.

¹⁵ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun kod tun ta kaluwagan kani banuwa, asta ulit-ulit yu tō Madigar Gulitán tingód kanak tun ta langun manubù.

¹⁶ Tō manubù na mamaké asta pabunyag, tábbusán sikandin tikud tun ta salà. Asal tō manubù na dì mamaké, supakan sikandin.

¹⁷ Ni gó tō mga kasalábbuan na lumun katô mga manubù na ágpamaké kanak. Paluwà dan katô madat mga espiritu tikud tun ta manubù ukit ka ngadan ku. Kumagi dan ka ássa-ássa mga kinagiyán.

¹⁸ Atin ka makawid dan ka áppuy, atin ka makénám dan ka pakélu, dì dan mamánnu. Atin ka dappánnan dan tō mga ágkabóókan, kólian gó sikandan.”

Ibatun si Jesus tun ta langít

Mar 16:19-20; Luc 24:50-53; Lumu 1:9-11

¹⁹ Na, pángnga igkagi tō Áglangngagán na si Jesus kandan, ibatun sikandin tun ta langit, asta igunsad dadan tun ta kawanan katô Manama.

²⁰ Na, igpanó tō mga disipulu i Jesus tikud tun ta Jerusalem, asta igulit-ulit dan katô kagi ka Manama tun ta kaluwagan ka banuwa, agad ánda é igsadunan dan. Igtabangan dan katô Áglangngagán, asta igpasóddór din na bánnal tō igtinurù dan ukit katô mga kasalábbuan na iglumu dan. Matuman ni!]

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Lucas

Una Basan

Si Lucas tō ngadan katô manubù na igsulat kani libro. Judio tō langun duma manubù na igsulat ka mga libro tun ta Bibliya, asal ánnà Judio si Lucas, su Griego sikandin.

Doktor si Lucas, asta dakál tō isóddóran din. Ágpararaké si Lucas asta si Pablo. Si Lucas tō sábbad manubù na igtákás ki Pablo dalám katô kasadun din tun ta marapung mga banuwa ébô mulit-ulit katô kagi ka Manama.

Igsulat i Lucas ni libro, asta igpapid din tun ki Teofilo na sábbad ágkabantug manubù na Griego. Si Lucas tō igsulat pagsik katô libro na ágngadanan “Mga Lumu Katô Mga Apostoles.”

Nit libro na igsulat i Lucas, igulit din tingód katô Batâ ka Manama na Igpamanubù ébô makaluwà ki tikud tun ta salà. Igulit i Lucas tō tingód katô tabang i Jesus ka mga manubù na ibógókan, asta ihirapan, asta masalà-salà. Igulit i Lucas tō tingód ki Jesus tikud katô kapamasusu kandin sippang tun ta kamaté din asta kanté din puman.

¹ Madigár rarak ku Teofilo:

Marapung dán tō mga manubù na igsulat tingód katô inému dini áknita.

² Tō igsulat dan, tō gó é igulit katô mga manubù na igkita katô langun linumuwan i Jesus tikud tun ta katigkanayan, asta igulit-ulit dan áknami tō kagi katô Áglangngagán.

³ Madigár rarak ku, igahà ku tō langun linumuwan din tikud tun ta katigkanayan. Purisu igpanámdámmna na kailangan tapidán ku asta sulatán ku tō langun para áknikó

⁴ ébô kasóddóran nu na bánnal gó tō mga igitinurù áknikó.

Igpakita tō panaligan ka Manama ki Zacarias

⁵ Dángngan, dalám katô ighari si Herodes tun ta probinsya ka Judea, duwán sábbad pangulu ka templo na ágngadanan ki Zacarias. Sikandin tō sábbad pangulu ka templo na sakup ka grupo i Abias. Duwán sawi i Zacarias na ágngadanan ki Elisabet na sábbad rubbad i Aaron na pangulu ka templo sayyan.

⁶ Idayawan tō Manama kandan duwa, su nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan ka Manama. Ágbánnal dan katô langun sugù katô Áglangngagán.

⁷ Ándà palang batâ dan, su dì ágbatâ si Elisabet, asta tugál dan dán duwa.

⁸ Duwán sábbad álló na iglumu si Zacarias tun ta templo, su tō gó tō mga álló ka kalumu katô grupo na isakupan din tun ta templo.

⁹ Tō ágkémun katô mga pangulu ka templo, igripa dan ka sadan tun kandan tō gumóbbó ka pamammut, asta si Zacarias tō isalin ukit ka ripa.* Purisu igahu sikandin tun ta templo katô Áglangngagán.

¹⁰ Ròggun na ággóbbó sikandin katô pamammut tun dalám, marapung tō mga manubù na ágdasal tun ta luwà.

¹¹ Duwán sábbad panaligan katô Áglangngagán na igpakita ki Zacarias tun ta ággóbbówanan katô pamammut dadan tun ta kawanan.

¹² Tō igkita si Zacarias katô panaligan, igkállas sikandin, asta imáddangan.

¹³ Asal igkagi tō panaligan, na mà din, “Zacarias, yaka ágkamáddangan. Igdinág dán ka Manama tō áknikó dasalán, su duwán batâ nu mama na pamasusun katô sawa nu na si Elisabet. Kailangan ngadanan nu sikandin ki Juan.

¹⁴ Tuu ka gó kadayawan, asta marapung tō mga manubù na kadayawan tingód katô kapamasusu kandin,

¹⁵ su imun sikandin mabantug tun ta saruhan katô Áglangngagán. Dì gó minám sikandin ka bino ó agad ándin tō ginámmán na pakalasing. Agad tō dì pa sikandin mapamasusu, kapánnuan sikandin katô Ugis Espíritu.

¹⁶ Ukit kandin, marapung tō mga rubbad i Israel na lumónód tun ta Áglangngagán dan na Manama.

¹⁷ Muna sikandin katô Áglangngagán, asta duwán katulusan din ébô mulit-ulit ka kagi katô Áglangngagán iring ki Elias na propeta katô Áglangngagán sayyan. Ukit kandin, duwán kasunayan katô mga ámmà asta gabatâ, asta tō mga manubù na dì ágbánnal ka Manama,

* ^{1:9} 1:9 Su marapung tō mga pangulu ka templo, tō gó igripa dan ka sadan é gumóbbó katô pamammut. Iring na makasábbad dád gumóbbó tō tagsábbad-sábbad pangulu tun ta tibuk kantayan din.

palónódán tō panámdám dan tun ta katallángngan ébô makataganà dan ka kadunggù katô Áglangngagán.”

¹⁸ Igkagi si Zacarias tun ta panaligan, na mà din, “Pamánnun ku ka kasóddór tō katumanan kani ákgagin nu kanak? Su tugállad, asta tugál dán tō sawa ku.”

¹⁹ Igtaba tō panaligan, “Sakán si Gabriel, asta inalayunna ágtindág tun ta saruhan ka Manama. Igpapidda ikandin dini áknikó ébô pasóddórán ni madigár gultán áknikó.

²⁰ Na, tikud áknganni, mómmó ka, su ándà ka bánnal katô igkagi ku áknikó. Dì ka makakagi sippang ka dumunggù tō álló na matuman ni igkagi ku, su matuman gó ni tun ta nángngá álló.”

²¹ Na, tō mga manubù tun ta plasa katô templo, igangat dan katô kaluwà i Zacarias, asta isalábbuan dan su idugé sikandin tun dalám.

²² Tō igluwà sikandin tikud tun ta templo, dì dán sikandin pakakagi. Purisu isóddórán dan na duwán igaipakita katô Manama kandin tun dalám katô templo. Asal marag dád sikandin ágsingas ukit ka bállad din, su inómmó dán.

²³ Pángnga iglumu si Zacarias tun ta templo, igulì sikandin tun ta balé din.

²⁴ Ándà kadugé, igmabáddás tō sawa i Zacarias na si Elisabet. Dalám ka lima bulan, ándà sikandin luwà tun ta balé din.

²⁵ Igkagi sikandin, na mà din, “Inéduwan gó tō Áglangngagán kanak. Igkangé din dán dini kanak tō kayyaan ku, su sippang áknganni ándà a ikabata.”

Igpasóddór tō tingód katô kapamasusú ki Jesus

²⁶ Tō ánnám dán bulan tō gátták i Elisabet, igpapid ka Manama tō panaligan din na si Gabriel tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea.

²⁷ Duwán sábbad bayi na ándà pa kalayuki[†] na ánggadanán ki Maria. Duwán banà din na ánggadanán ki Jose na sábbad rubbad i Hari David sayyan.

²⁸ Tō igdunggù si Gabriel tun ki Maria, igkagi sikandin, na mà din, “Kadayawan ka! Ágléduwan tō Áglangngagán áknikó, asta ágtákkássan ka ikandin!”

²⁹ Isalábbuan si Maria tingód katô igkagi katô panaligan. Igpanámdám sikandin ka ándin tō kóbádan kani.

³⁰ Igkagi tō panaligan, na mà din, “Maria, yaka ágkamáddangan, su inéduwan tō Manama áknikó.

³¹ Kumabáddás ka, asta duwán batà mama na pamasusun nu, asta ngadanan nu tō batà ki Jesus.

³² Mabantug sikandin, asta tawarán sikandin na Batà ka Manama na Tuu Mallayat. Imun katôt Áglangngagán na Manama sikandin na harì iring katô kamónaan din sayyan na si David.

³³ Mangulu sikandin katô langun rubbad i Jacob sippang ka ándà ágtamanán. Ándà dán ágtamanán katô pagpangulu din.”

³⁴ Igkagi si Maria tun ta panaligan, na mà din, “Ándà pa duma ku. Purisu pamánnun na mému ni?”

³⁵ Igtaba tō panaligan, na mà din, “Sunnadan ka katô Ugis Espiritu, asta tabangan ka ukit katô katulusan ka Manama na Tuu Mallayat. Purisu tō batà na pamasusun nu, ándà salà din, asta tawarán sikandin na Batà ka Manama.

³⁶ Na, paminág ka kanak. Tō gakád nu na si Elisabet, agad isóddórán ka mga duma na dì sikandin matà su tugál dán sikandin, asal igmabáddás dán sikandin ka ánnám bulan,

³⁷ su ágkemu katô Manama tō langun.”

³⁸ Igkagi si Maria, na mà din, “Inalayunna ágbánnal katô Áglangngagán. Mólà pa na matuman dini kanak tō igkagi nu.”

Na, igiwà tō panaligan.

Igahà i Maria si Elisabet

³⁹ Ándà kadugé, sékót si Maria igsadun tun ta pabungan sippang tun ta sábbad lunsud na sakup ka probinsya ka Judea.

⁴⁰ Igahu si Maria tun ta balé i Zacarias, asta igpangumusta sikandin ki Elisabet.

⁴¹ Tō igdinág si Elisabet katô kapangumusta i Maria, igkálláng-kálláng tō batà tun dalám katô gátták din, asta ipánnuan si Elisabet katô Ugis Espiritu.

⁴² Purisu igkagi si Elisabet ka mabákkár, na mà din, “Tun ta langun gabayi, inéduwan tō Manama áknikó ka tandingán kandan, asta inéduwan tō Manama katô pamasusun nu!

⁴³ Dakál gó tō dayó ku su igahà a katô innà katô Áglangngagán ku.

⁴⁴ Tō igdinágga katô kapangumusta nu, agad tō batà tun dalám katô gátták ku idayawan asta igkálláng-kálláng.

[†] 1:27 1:27 Sábbad bayi na ándà pa kalayuki; tun ta kinagiyán ka English, “virgin.”

⁴⁵ Ágkadawayan ka su igbánnal ka na tumanán katô Áglangngagán tô igkagi din áknikó."

Igdurung i Maria tô Manama

⁴⁶ Na, igkagi si Maria, na mà din, "Ágdurungán ku tô Áglangngagán,

⁴⁷ asta idayawanna tingód katô Manama na Taratábbus ku,

⁴⁸ su agad mabbabà däd tô kamanubuan ku, asal isampáttanna katô Manama. Purisu tikud áknganni, kumagi tô langun manubù na ágpéduwan tô Manama kanak,

⁴⁹ su madigár tô mga kasalábbuan na iglumu katô matulus Manama kanak, asta ugis gó sikandin.

⁵⁰ Tikud tun ta katigkanayan, ágpanayun tô kédu katô Manama tun ta langun ka karubbadan na ágpangadap asta ágbánnal kandin.

⁵¹ Ágpasóddórán din na matulus sikandin ukit katô mga áglumun din. Ágpéwaán din tô mga manubù na ágpallayat-layat katô sarili dan.

⁵² Giwaán din tô mga pangulu tikud tun ta gunsadanan dan, asta gimun din na mallayat tô kamanubuan katô mga ágpabbabà.

⁵³ Tô mga manubù na ágpamballusán, gimássugán din ka kadigárran. Asal tô mga ágkaduwánnan manubù ágpéwaán din na ándà ágpapid.

⁵⁴ Sikita na mga rubbad i Israel na ágbánnal kandin tô igtabangan din. Ándà din kalingawi tô tandô din na kéduwan sikandin kandan,

⁵⁵ su igtandóan ka Manama si Abraham asta tô mga rubbad din na kéduwan sikandin kandan sippang ka ándà ágtamanán."

⁵⁶ Na, igóddó si Maria tun ki Elisabet dalám ka mga tállu bulan, asta iguli sikandin.

Tô kapamasusu ki Juan na Tarabunyag

⁵⁷ Na, igdunggù tô álló ka kapamasusu i Elisabet, asta batà mama tô ipamasusu din.

⁵⁸ Igdinág tô mga simbalé din asta tô mga gakád din na tuu inéduwan tô Áglangngagán kandin, asta idayawan dan pagsik.

⁵⁹ Na, tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batà, igaipalimudé tô mga simbalé din asta tô mga gakád din ébô tupuwan asta ngadanan tô batà. Kakalyag dan na ngadanan sikandin ki Zacarias na magunawa ka ngadan katô ámmà din.

⁶⁰ Asal igkagi si Elisabet, na mà din, "Dì mému yan, su kailangan Juan tô ngadanán kandin."

⁶¹ Igkagi sikandan ki Elisabet, "Asal ándà gó kaditaan yu na duwán ngadan iring kanan."

⁶² Na, igsingyas dan ki Zacarias ka ándin tô ngadan na inalyagan din.

⁶³ Igsingyas sikandin na bággayan ka ágsulatan, asta igsulat din ni kagi, "Si Juan tô ngadanán kandin."

Isalábbuan dan gó langun.

⁶⁴ Tigkô ikakagi dán si Zacarias, asta igdurung din tô Manama.

⁶⁵ Igkállas tô langun simbalé dan, asta italap tô tingód kani langun ilumu tun ta kaluwagan ka pabunganán tun ta probinsky ka Judea.

⁶⁶ Ikapanámdám tô langun na ikadinág tingód kani, asta igaipénsaé dan, na mà dan, "Ándin basí tô dungguán kani batà?" Su duwán gó katulusan katô Áglangngagán tun kandin.

Igpakagi ka Manama si Zacarias

⁶⁷ Na, si Zacarias ipánnuan katô Ugis Espiritu, asta igpakagi ka Manama sikandin, na mà din,

⁶⁸ "Durungán ta tô Áglangngagán na Manama na ágsarigan katô langun rubbad i Israel, su igaipakita sikandin áknita ébô tábbusán ki ikandin na mga sakup din.

⁶⁹ Duwán papiddán katô matulus Manama ébô tumábbus áknita tikud tun ta salà. Sikandin tô sábbad rubbad i David na ágbánnal katô Manama sayyan.

⁷⁰ Ni gó é igtandô ka Manama sayyan ukit ka mga propeta na igbánnal kandin, su igkagi sikandin

⁷¹ na tabangan ki ikandin ébô makaluwà ki tikud tun ta bállad katô mga usig ta asta tikud tun ta mga manubù na ágkaringasa áknita.

⁷² Igtandô katô Manama na kéduwan din tô mga kamónaan ta, asta ándà din kalingawi tô kasabotan din.

⁷³ Igtandô din tun ta kamónaan ta na si Abraham

⁷⁴ na paluwaán ki ikandin tikud tun ta bállad katô mga usig ta ébô mangadap ki kandin na ándà máddang ta.

⁷⁵ Kakalyag ka Manama na ándà salà ta, asta nágngà tô áglumun ta tun ta saruhan din ka ándà ágtamanán.

⁷⁶ “Na, sikuna na batà ku, tawarán ka na propeta ka Manama na Tuu Mallayat. Muna ka katô Áglangngagán ébô taganaán nu tô mga manubù tingód ka kadunggù katô Áglangngagán.

⁷⁷ Sikuna tô pasóddór tun ta mga sakup din na matábbus dan ukit katô kapasinsiya din katô mga salà dan.

⁷⁸ Tingód katô kédu asta ginawa ka Manama, dumunggù tô papiddán din tikud tun ta langit iring katô kasilat ka álló ébô tábbusán ki ikandin.

⁷⁹ Suméllà sikandin dini áknita na góddô tun ta kangittángngan asta imáddangan katô kamatayan, ébô pakitanán ki ikandin katô gukitan na ágsadun tun ta kasunayan.”

⁸⁰ Na, igdakál si Juan, asta ágkasarigan sikandin. Igóddô sikandin tun ta disyerto sippang katô álló na igpakita sikandin tun ta mga rubbad i Israel.

2

Tô kapamasusu ki Jesus

Luc 2:1-7; Mat 1:18-25

¹ Na, dalám katô si Augusto tô emperador tun ta Roma, duwán sugù din na kailangan palistan tô ngadan katô langun manubù na isakup katô gobyerno ka Roma.

² Ni gó tô una kapalista ka ngadan dalám katô si Cirenio tô gobernador tun ta Siria.

³ Purisu igpansadun tô langun manubù tun ta lunsud katô kamónaan dan ébô palistan tô ngadan dan.

⁴ Tô gó tô gunayan na igpanó si Jose tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Judea sippang tun ta lunsud ka Betlehem, su Betlehem tô lunsud na igtikudan katô kamónaan din na si Hari David sayyan.

⁵ Igid i Jose tô banà din na si Maria na mabáddás dán ébô palistan tô ngadan dan.

⁶ Na, róggun dutun dan, igdunggù tô álló na mamasusu dán si Maria.

⁷ Igbatà sikandin katô tambang kaké batà din na mama. Igtángngás i Maria tô batà ka óggét, asta igpadággà din tun ta ágkannanan ka mannanap, su ándà lugar para kandan tun ta balé na ágdungguanan.

Igpakita tô mga panaligan tun ta mga taradóppón ka karnero

⁸ Na, madani tun ta lunsud ka Betlehem, duwán mga taradóppón ka karnero na igladé ka dukilám igdóppón ka mga karnero dan tun ta sigbáttán tanà.

⁹ Tigkô duwán sábbad panaligan katô Áglangngagán na igpakita kandan. Igséllaan tô mga taradóppón katô séllaán katô Áglangngagán, asta tuu dan gó imáddangan.

¹⁰ Asal igkagi tô panaligan, na mà din, “Yakó ágkamáddangan! Duwán madigár gulitán ku ákniyu na makabággé ka dayó tun ta langun manubù.

¹¹ Ni dukilám ni, tun ta lunsud na igtikudan i Hari David sayyan, ipamasusu tô ákniyu Taratábbus. Sikandin tô Mesiyas na Áglangngagán.*

¹² Ni gó tô kakilalaan ébô kasóddoran yu na bánnal ni igulit ku ákniyu. Kitanán yu tô batà na igtángngás ka óggét, asta igpadággà tun ta ágkannanan ka mga mannanap.”

¹³ Tigkô dád igláttó tô marapung mga panaligan tikud tun ta langit na igduma katô tagnà, asta igdurung dan katô Manama, na mà dan,

¹⁴ “Durungán tô Manama tun datas ta langit. Duwán kasunayan tun ta mga manubù na makadayó ka Manama dini ta banuwal!”

¹⁵ Tô iguli dán tô mga panaligan tun ta langit, igpatóngkóé tô mga taradóppón ka karnero, na mà dan, “Madun ki tun ta Betlehem ébô kitanán ta tô ilumu na igpasóddór katô Áglangngagán áknita.”

¹⁶ Purisu sékót dan igsadun tun ta Betlehem. Igkita dan si Maria asta si Jose, asta igkita dan tô batà na igpadággà tun ta ágkannanan ka mannanap.

¹⁷ Tô igkita dan katô batà, igulit dan tô igkagi katô panaligan kandan tingód katô batà.

¹⁸ Isalábbuan gó tô langun manubù na igdinág katô igulit katô mga taradóppón.

¹⁹ Tô langun katô igdinág asta igkita i Maria igtagu din tun ta pusung din, asta inalayun din ágpanámdámmán.

²⁰ Iguli tô mga taradóppón na ágpabantug asta ágdurung katô Manama tingód katô langun na igdinág asta igkita dan, su bánnal tô igulit katô panaligan kandan.

Ingagdanan si Jesus

²¹ Tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batà, igtupuwan sikandin, asta ingagdanan ki Jesus, su tô gó tô ngadan na igkagi katô panaligan ki Maria tô ándà pa sikandin mabáddás.

* ^{2:11} 2:11 Tállu tô igkagi katô panaligan tingód ki Jesus: sikandin tô Taratábbus, sikandin tô Cristo ó Mesiyas na igsalin ka Manama, asta sikandin tô Áglangngagán na Manama.

Igpid si Jesus tun ta templo

²² Na, igdunggù tō álló na igsadun si Jose asta si Maria tun ta Jerusalem ébô mánnal katô sugù i Moises[†] tingód ka mantu igpamasusu. Igpid dan tō batà ébô bággén tun ta Áglangngagán,

²³ su duwán sugù katô Áglangngagán na kailangan bággén tun ta Áglangngagán tō langun ka panganayan mga gabatà gamama.[‡]

²⁴ Igsadun si Jose asta si Maria tun ta templo ébô góbbón dan tun ta saruwān katô Áglangngagán tō duwa manatad ó duwa salapati na marénták pa, su tō gó tō igsugù katô Áglangngagán tingód ka mantu igpamasusu.[§]

²⁵ Na, duwán sábbad taga Jerusalem na ánggadanan ki Simeon. Nángngà tō áglumun din tun ta saruwān ka Manama, asta ágbánnal sikandin ka Manama. Inalayun sikandin giman katô álló na paluwaán ka Manama tō mga rubbad i Israel. Inalayun sikandin ipánnuan katô Ugis Espiritu.

²⁶ Taganà igpasóddór katô Ugis Espiritu na dì pa maté sikandin sippang ka kitanán din tō Mesiyas na papiddán katô Áglangngagán.

²⁷ Na, tō álló tō, igpid katô Ugis Espiritu si Simeon tun ta templo. Tō igpid tō ámmà asta tō innà ki Jesus tun ta templo ébô tumanán dan tō sugù ka Manama,*

²⁸ igsipit i Simeon tō batà, asta igpasalamat sikandin ka Manama, na mà din,

²⁹ “Áglangngagán ku, ituman dán tō igtandó nu kanak. Purisu mému dán ka matéya na duwán kasunayan.

³⁰ Igkita kud tō igpapid nu ébô tumábbus áknami tikud tun ta salà dé.

³¹ Sikandin tō igtaganà nu tun ta tubang katô langun manubù.

³² Iring sikandin katô sulù, su pakitanán din tō kakalyag nu tun ta langun manubù na ánnà Judio, asta ukit kandin pabantugán ké na mga rubbad i Israel na igsalin nu.”

³³ Na, isalábbuan tō ámmà asta tō innà katô igkagi i Simeon tingód katô batà.

³⁴ Igdasal si Simeon na tabangan dan ka Manama, asta igkagiyán din si Maria, na mà din, “Na, ni batà nu tō igsalin ka Manama ébô ássan din tō mga rubbad i Israel. Su marapung tō méllé kandin, asta supakan dan katô Manama. Asal marapung tō kadawayan tingód kandin, asta makaluwà dan tikud tun ta supak ka Manama,

³⁵ su ukit kani batà ni, pasóddórán tō panámdám katô marapung manubù. Agad sikuna, iring na kótángngan tō áknikó pusung.”

³⁶ Tun ta templo, duwán sábbad bayi na ánggadanan ki Ana na propeta ka Manama. Si Panuel tō ngadan katô ámmà din na sakup katô grupo i Aser na kamónaan dan. Duwán duma i Ana, asal pittu dád ámmé tō kapadumaé dan, asta ibalu sikandin. Tugál dán sikandin,

³⁷ su kawaluwan áppat (84) dán é idad din. Marag sikandin ágsadun tun ta templo, su álló asta dukilám ágpangadap sikandin katô Manama, ágpuwasu, asta ágdasal.

³⁸ Róggun na igkagi pa si Simeon ki Maria, igpadani si Ana tun kandan, asta igpasalamat sikandin tun ta Manama. Igulit sikandin tingód ki Jesus tun ta langun manubù na gangat katô papiddán ka Manama ébô tumábbus katô mga taga Jerusalem.

Iguli dan tun ta Nazaret

³⁹ Na, tō igtuman dán i Jose asta i Maria tō langun sugù katô Áglangngagán tingód ka batà na mantu igpamasusu, iguli dan tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea.

⁴⁰ Igdakál si Jesus, igmábakkár tō lawa din, asta duwán kapandayan din, su inéduwan tō Manama kandin.

Dutun si Jesus ta templo

⁴¹ Na, kada ámmé, ágsadun tō ámmà asta tō innà i Jesus tun ta Jerusalem ébô mapil dan katô Kalimudan Ka Kalabé.[†]

⁴² Tō sapulu duwa (12) dán é idad i Jesus, igsadun dan tun ta Jerusalem ébô mapil dan, su tō gó tō ágkémun dan.

⁴³ Tō ipángnga dán tō kalimudan, igtigkané dan iguli tun ta Nazaret. Asal si Jesus igpatanan pa tun ta Jerusalem. Tō ámmà asta tō innà din ándà ikasóddór,

[†] 2:22 2:22 Manama tō ighbágge katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō ighbágge katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawárán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. [‡] 2:23 2:23 Ahaán tō Exodo 13:2,12. [§] 2:24

2:24 Ahaán tō Levítico 12:8. ^{*} 2:27 2:27 Tingód katô sugù ka Manama, ahaán tō 2:24. [†] 2:41 2:41 Ni gó tō kalimudan katô mga Judio na ágkasampáttan dan tingód katô kapaluwà ka Manama katô mga kamónaan dan tikud tun ta kallang kandan tun ta Ehipto.

⁴⁴ su kéman dan ka igtákkás sikandin katô mga kadumaan dan tun ta dalan. Igladé dan ka álló igpanó. Tô mapun dán, igpamasak dan si Jesus tun ta mga kaditaan dan asta tun ta duma mga manubù na ágpanó tun ta dalan.

⁴⁵ Tô ikasóddór dan na ándà ikatákkás si Jesus kandan, iglónód dan tun ta Jerusalem ébô pamasakán sikandin.

⁴⁶ Tun ta ikatállu álló, igkita dan si Jesus tun ta templo. Igunsad sikandin duma katô mga taratinurù, ágpaminág sikandin, asta ginsà kandan.

⁴⁷ Isalábbuan tô langun na ikadinág kandin tingód katô kapandayan din asta mga taba din.

⁴⁸ Tô igkita tô ámmà asta tô innà din kandin, isalábbuan dan. Igkagi tô innà din, na mà din, "Ánnà nángngà tô iglumu nu áknami. Igpamasak ké áknikó su tuu ké itanaan."

⁴⁹ Igtaba si Jesus, na mà din, "Isalábbuanna su igpamasak kó kanak. Nángngà pád na kasóddóran yu na kannunna ta balé katô Ámmà ku."

⁵⁰ Asal ándà dan kagpáttí tó igkagi i Jesus kandan.

⁵¹ Igtákkás si Jesus kandan, iguli dan tun ta Nazaret, asta ágbánnal sikandin kandan. Tô langun katô igdinág asta igkita i Maria igtágù din tun ta pusung din.

⁵² Ágkadugangan pô gó tó kapandayan i Jesus, asta ágpanayun sikandin ágdakál. Ágkadawayan tô Manama asta tô mga manubù tingód kandin.

3

Igulit-ulit si Juan na Tarabunyag

Luc 3:1-20; Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Juan 1:19-28

¹ Na, tun ta ikasapulù lima ámmé na si Tiberio tó emperador tun ta Roma, si Poncio Pilato tó gobernador tun ta Judea, si Herodes tó pangulu tun ta Galilea, tó kataladi din na si Felipe tó pangulu tun ta Iturea asta Trakonite, si Lisanias tó pangulu tun ta Abilena,

² asta si Anas asta si Caifas tó mga tuu mallayat ka pangulu katô templo. Na, róggun na igóddò si Juan na batà i Zacarias tun ta disyerto, igkagi tó Manama kandin.

³ Na, igsadun si Juan tun ta langun banuwa madani tun ta Wayig ka Jordan. Igulit-ulit sikandin na kailangan rumákkád tó mga manubù asta bunyagan dan ébô pasinsiayaan ka Manama tó mga salà dan.

⁴ Na, mà katô kagi ka Manama tingód ki Juan tun ta libro katô propeta na si Isaías, "Duwán sábbad manubù na dimággán yu na gullaó tun ta disyerto, na mà din, 'Taganà yu tó ukitanan katô Áglangngagán. Tullid yu tó dalan na ukitan din.'

⁵ Tambunan tó langun banád, asta pattadán tó langun pabungan. Tullidán tó bénkóng dalan, asta piyaan tó dalan na marapung mga sábbaing asta batun.

⁶ Kitanán katô langun tó katábbus ka Manama katô mga manubù."*

⁷ Na, marapung tó mga manubù na igsadun tun ki Juan ébô pabunyag kandin. Igkagi si Juan kandan, na mà din, "Madat kó iring na mga áppuy! Manan ka pabunyag kó agad ándà kó rákkád? Kéman yu ka dì kó supakan ka Manama ka tapuri álló.

⁸ Lumu yu tó nángngà tun ta saruwán ka Manama ébô kasóddóran na bánnal igtanan kód asta igsodó kód áglumo ka salà. Yakó ágpamámdám na dì kó supakan su sikiyu tó mga rubbad i Abraham. Kagiyán ku sikiyu na agad ni mga batu mému imun ka Manama na mga rubbad i Abraham na bullas ákniyu.

⁹ Iring kó na kayu na masig dán pilén, su ágpilén asta ággóbbón tó langun kayu na ándà madigár buuy."

¹⁰ Iginsà tó ilimud mga manubù ki Juan, na mà dan, "Ándin tó kailangan lumun dé?"

¹¹ Igtaba si Juan, na mà din, "Atin ka duwán duwa umpak yu, bággé yu tó sábbad tun ta manubù na ándà palang gumpakán. Atin ka duwán ágkakan yu, bággéyi yu tó manubù na ándà palang ágkakan."

¹² Duwán pagsik mga taralimud ka buwis na igsadun tun ki Juan ébô pabunyag dan kandin. Igkagi sikandin, na mà dan, "Sir, ándin tó kailangan lumun dé?"

¹³ Igtaba si Juan, na mà din, "Yakó ágpamuyù ka buwis na sobra katô sugù ka gobyerno."

¹⁴ Duwán pagsik mga sundalo na iginsà kandin, na mà dan, "Na, sikami, ándin é kailangan lumun dé?"

Igtaba si Juan, na mà din, "Yakó ágpirit katô manubù ébô bággayan kó ka salapì. Yakó ágdimanda ukit ka bulaló ébô bággayan kó ka salapì. Asal agad ándin é tandan katô gobyerno para ákniyu, kailangan kanángngaan kó."

¹⁵ Na, tó igdinág tó mga manubù ki Juan, igpanámdám dan na si Juan dán gó tó Mesiyas na gangatan dan.

* **3:6** 3:4-6 Isaías 40:3-5.

¹⁶ Asal igkagi si Juan, na mà din, “Ágbunyagga ákniku ka wayig. Asal duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán kanak. Ánnà a nángngà na tumabang kandin agad lumusutta dák katô sandalyas din. Sikandin tō munyang ákniku katô Ugis Espiritu asta apuy.

¹⁷ Iring sikandin na manubù na ágpalaryap ka trigo na igarik din, tipunán din, asta taguán din tun ta lukung. Asal tō uut asta uppis góbbón din tun ta apuy na dì ágkapadáng.”

¹⁸ Igulit-ulit i Juan tō Madigár Gulitán tun ta langun manubù, asta igkagiyán din sikandan na kailangan bánnálán dan tō ágtinuruán din.

¹⁹ Na, si Herodes tō pangulu tun ta Galilea. Asal igsapadan i Juan sikandin, su igagó din tō ipag din na si Herodias, asta marapung pa tō madat mga linumuwan din.

²⁰ Tun ta katapuriyan, igdugangan pô gó i Herodes tō mga salà din su igpapriso din si Juan.

Igpabunyag si Jesus

Luc 3:21-22; Mat 3:13-17; Mar 1:9-11

²¹ Na, tō ándà pa prisowi si Juan, duwán álló na ighbunyag sikandin katô langun manubù, asta igpabunyag pagsik si Jesus. Róggan na igdasal si Jesus, ipókéan tō langit,

²² asta igsunnad tō Ugis Espiritu tun kandin na iring na bónnóng ka salapati. Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Sikuna tō kanak Batà na ágginaawaan ku. Ákgadayawanna gó áknikó.”

Mga kamónaan i Jesus

Luc 3:23-38; Mat 1:1-17

²³ Tô igtigkané si Jesus igitinurù, mga tállu pulù (30) é idad din. Kéman katô langun manubù na batà i Jose si Jesus.[†] Si Jose tō batà i Heli.

²⁴ Si Heli tō batà i Matat. Si Matat tō batà i Levi. Si Levi tō batà i Melki. Si Melki tō batà i Jana. Si Jana tō batà i Jose.

²⁵ Si Jose tō batà i Matatias. Si Matatias tō batà i Amos. Si Amos tō batà i Nahum. Si Nahum tō batà i Esli. Si Esli tō batà i Nagai.

²⁶ Si Nagai tō batà i Maat. Si Maat tō batà i Matatias. Si Matatias tō batà i Semei. Si Semei tō batà i Jose. Si Jose tō batà i Joda.

²⁷ Si Joda tō batà i Joana. Si Joana tō batà i Resa. Si Resa tō batà i Sorobabel. Si Sorobabel tō batà i Salatiel. Si Salatiel tō batà i Neri.

²⁸ Si Neri tō batà i Melki. Si Melki tō batà i Addi. Si Addi tō batà i Cosam. Si Cosam tō batà i Elmodam. Si Elmodam tō batà i Er.

²⁹ Si Er tō batà i Josue. Si Josue tō batà i Eliezer. Si Eliezer tō batà i Jorim. Si Jorim tō batà i Matat. Si Matat tō batà i Levi.

³⁰ Si Levi tō batà i Simeon. Si Simeon tō batà i Juda. Si Juda tō batà i Jose. Si Jose tō batà i Jonan. Si Jonan tō batà i Eliakim.

³¹ Si Eliakim tō batà i Melea. Si Melea tō batà i Mainan. Si Mainan tō batà i Matata. Si Matata tō batà i Natan. Si Natan tō batà i David.

³² Si David tō batà i Isai. Si Isai tō batà i Obed. Si Obed tō batà i Boos. Si Boos tō batà i Salmon. Si Salmon tō batà i Naason.

³³ Si Naason tō batà i Aminadab. Si Aminadab tō batà i Aram. Si Aram tō batà i Arni. Si Arni tō batà i Esrom. Si Esrom tō batà i Fares. Si Fares tō batà i Juda.

³⁴ Si Juda tō batà i Jacob. Si Jacob tō batà i Isaac. Si Isaac tō batà i Abraham. Si Abraham tō batà i Tare. Si Tare tō batà i Nakor.

³⁵ Si Nakor tō batà i Serug. Si Serug tō batà i Ragau. Si Ragau tō batà i Peleg. Si Peleg tō batà i Eber. Si Eber tō batà i Sala.

³⁶ Si Sala tō batà i Cainan. Si Cainan tō batà i Arfaxad. Si Arfaxad tō batà i Sem. Si Sem tō batà i Noe. Si Noe tō batà i Lamec.

³⁷ Si Lamec tō batà i Metusela. Si Metusela tō batà i Enoc. Si Enoc tō batà i Jared. Si Jared tō batà i Mahalaleel. Si Mahalaleel tō batà i Cainan.

³⁸ Si Cainan tō batà i Enos. Si Enos tō batà i Set. Si Set tō batà i Adan. Si Adan tō batà ka Manama.

4

Katintal ki Jesus

Luc 4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12-13

[†] **3:23** Si Jose tō ámmà-ámmà i Jesus su ánnà sikandin tō bánnal ámmà din (Mateo 1:25). Si Jesus tō Batà ka Manama, su igmabáddás tō innà din si Maria ukit katô Ugis Espiritu na igsunnad tun kandin (Lucas 1:35).

¹ Na, ipánnuan katô Ugis Espiritu si Jesus, asta igpanó sikandin tikud tun ta Wayig ka Jordan. Igpid sikandin katô Ugis Espiritu tun ta disyerto

² asta igtintal i Maibuyan dalám ka kappatan (40) álló. Dalám katô mga álló tô, ándà palang igkan i Jesus. Purisu igballus sikandin.

³ Igkagi si Maibuyan, na mà din, "Atin ka sikuna tô Batà ka Manama, imu nu pan ni mga batu."

⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, "Diya, su mà katô kagi ka Manama,

"Ánnà dâd ágkannán é ágkailanganán katô kantayan ka manubù."*

⁵ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta mallayat pabungan. Ándà kadugé, igpakita din ki Jesus tô langun lugar dini ta tibuk banuwa.

⁶ Igkagi si Maibuyan, na mà din, "Bággen ku áknikó tô pagpangulu asta tô sélaán kani langun banuwa, su ighbágge kanak, asta makabággéya tun ta agad sádan tô salinán ku.

⁷ Atin ka mangadap ka kanak, bággén ku áknikó tô langun kani."

⁸ Asal igtaba si Jesus, na mà din, "Diya, su mà katô kagi ka Manama,

"Tô dâd Áglangngagán na Manama tô kailangan ágpangadápán yu, asta sikandin dâd tô kailangan bânnalán yu."†

⁹ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpatindág din tun ta bówwó katô templo. Igkagi si Maibuyan, na mà din, "Na, atin ka sikuna tô Batà ka Manama, tuppas ka tun ta taná.

¹⁰ Dì ka mamánnu, su mà katô kagi ka Manama,

"Papiddán katô Manama tô mga panaligan din ébô tumómmóng áknikó."

¹¹ Sakámmán ka katô mga panaligan din ébô dì makadag tô paa nu tun ta mga batu."‡

¹² Asal igtaba si Jesus, na mà din, "Diya, su mà katô kagi ka Manama,

"Yakó ágtintal katô Áglangngagán na Manama yu."§

¹³ Na, pángnga igtintal i Maibuyan si Jesus ukit ka marapung kapókit, igiwà sikandin, asta igangat ka ássa álló.

Igtigkané si Jesus igtinurù

Luc 4:14-15; Mat 4:12-17; Mar 1:14-15

¹⁴ Na, ipánnuan si Jesus ka katulusan katô Ugis Espiritu, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Galilea. Ándà kadugé, ibantug sikandin tun ta mga kaligadan banuwa.

¹⁵ Igtinurù sikandin tun ta mga simbaan ka Judio, asta ágpabantugán sikandin katô langun manubù.

Ándà tanggapí si Jesus tun ta Nazaret

Luc 4:16-30; Mat 13:53-58; Mar 6:1-6

¹⁶ Na, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Nazaret na igdakállan din. Tô álló ka kapaginawa, igsadun sikandin tun ta simbaan ka Judio, su tô gó é ágkémun din. Igtindág sikandin ébô masa katô kagi ka Manama na igsulat.

¹⁷ Igbágge dan kandin tô igsulat i Isaias na propeta sayyan. Igbákka i Jesus, igkita din ni kagi ni, asta igbasa din, na mà din,

¹⁸ "Ipánnuannad katô Ugis Espiritu katô Áglangngagán, su igsalinna ikandin ébô mulit-ulitta katô Madigár Gilitán tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan. Igpadidda ikandin dini ákniyu ébô mulit-ulitta tun ta mga igpriso na paluwaán dan dán. Igpadidda dini ákniyu ébô mulit-ulitta tun ta mga bólög na makakita dan dán. Igpadidda ikandin dini ákniyu ébô tabangan ku tô langun manubù na ágkahirapan,

¹⁹ asta pasóddórán ku na igdunggù dán tô álló na pakitanán katô Áglangngagán tô kédu din."*

²⁰ Na, iglulun i Jesus tô ágbsaan na igbasa din, asta iguli din tun ta opisyales ka simbaan. Igunsad si Jesus ébô tuminurù, asta igsállág tô langun manubù kandin.

²¹ Igtigkané si Jesus igkagi, na mà din, "Ni álló ni, ituman dán tô kagi ka Manama na igbasa ku asta igdinág yu."

²² Igdurung si Jesus katô langun manubù, asta isalábbuan dan katô madigár kagi din, su kéman dan ka batà i Jose si Jesus.

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, "Kakalyag yu na ultán kanak tô igkagi tun ta panunggiringan, na, 'Atin ka doktor ka, bawii nu tô áknikó lawa.' Kagin yu pád kanak ni, 'Lumu nu puman dini ta lunsud ta tô kasalábbuan, iring katô iglumu nu tun ta lunsud ka Capernaum.'

²⁴ Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Dì ágtanggapán tô propeta tun ta kandin lunsud.

²⁵ Kagin ku ákniyu, na dalám katô igluit si Elias sayyan ka kagi ka Manama, duwán tuu dakál ballus tun ta langun banuwa na igóddoán katô mga kamónaan ta, asta ándà pódani katô

* 4:4 4:4 Deuteronomio 8:3.

† 4:8 4:8 Deuteronomio 6:13.

‡ 4:11 4:10-11 Salmo 91:11-12.

§ 4:12 4:12

Manama dalám ka tállu ámmé ágtángngà. Agad marapung tō mga gabayi balu na ágkahirapan tun ta mga rubbad i Israel,

²⁶ asal ánnà sikandan tō igapasadunan ka Manama ki Elias, su igapasadun din si Elias tun ta Sarepta na sakup ka Sidon ébô tabangan tō sábbad bayi balu na ánnà Judio.[†]

²⁷ Iring kani tō inému sayyan dalám katô kólit-ólit i Eliseo ka kagi ka Manama. Agad marapung tō mga tétekán[‡] tun ta mga rubbad i Israel, asal ánnà sikandan tō inólian, su inólian dád tō ánnà Judio na si Naaman na sakup ka Siria.[§]

²⁸ Na, tō mga Judio na ilimud tun ta simbaan, isókó dan katô igkagi i Jesus na ágkéduwan tō Manama katô mga manubù na ánnà Judio.

²⁹ Igtindág dan langun, asta igapéwà dan si Jesus tikud tun ta lunsud dan. Tō lunsud dan tun datas ka pabungan, asta igapid dan si Jesus tun ta pangpang, ébô dabuán dan pád.

³⁰ Asal igukit dád si Jesus tun ta tágngaan katô mga manubù na ilimud, asta igaipadiyù sikandin.

Tō manubù na igahuwan ka madat espiritu

Luc 4:31-37; Mar 1:21-28

³¹ Na, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Capernaum na sakup ka probinsya ka Galilea. Tō álló ka kapaginawa, igtinurù sikandin tun ta simbaan ka Judio.

³² Isalábbuan gó tō langun manubù na igauminág kandin, su duwán katulusan katô katinurù din.

³³ Na, tun ta simbaan dan, duwán sábbad manubù na igahuwan ka madat espiritu. Igullaó sikandin ka mabákkár, na mà din,

³⁴ “Jesus taga Nazaret, ándà labut nu áknami! Supakan ké ikuna? Isóddoran ku ka sadan ka. Sikuna tō ugis Batà ka Manama.”

³⁵ Asal igaçapadan i Jesus tō madat espiritu, na mà din, “Yaka gótep! Luwà ka tikud tun kandin!”

Na, ighbuntug katô madat espiritu tō manubù tun ta saruwān dan, asta igluwà tun kandin, asal ándà din pasakiti tō manubù.

³⁶ Na, isalábbuan tō langun manubù, asta igaítóngkóé sikandan, na mà dan, “Makasarábbù tō katinurù din, su ukit katô katulusan din, ágsuguán din tō madat mga espiritu, asta ágluwà dan.”

³⁷ Na, ibantug si Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya.

Inólian tō marapung manubù

Luc 4:38-41; Mat 8:14-17; Mar 1:29-34

³⁸ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta simbaan ka Judio, asta igsadun sikandin tun ta balé i Simon na ágnagadan din ki Pedro. Tuu ágkalinturan tō bayin na ugang i Pedro, asta igapédu-édu dan na tabangan i Jesus sikandin.

³⁹ Na, igtindág si Jesus madani kandin, asta igaçapadan din tō kénit ka lawa katô ugang i Pedro. Tigkô dád inólian sikandin. Igánnó sikandin asta igbuwat ka ágkannán kandan.

⁴⁰ Tō igsalláp dán tō álló, igapid katô mga manubù tun ki Jesus tō langun kadumaan dan na duwán ássa-ássa mgá bógok. Igtukid i Jesus igaçappánnan tō langun dan, asta inólian dan.

⁴¹ Igpid pagsik tun ki Jesus tō marapung manubù na igahuwan ka madat espiritu. Na, róggun igluwà tō madat mga espiritu, igullaó sikandin, na mà dan, “Sikuna tō Batà ka Manama!”

Asal igaçapadan i Jesus sikandin ébô dì dan pakakagi, su isóddoran dan na sikandin tō Mesiyas.

Igulit-ulit si Jesus tun ta Galilea

Luc 4:42-44; Mar 1:35-39

⁴² Na, pagkasimag, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta lugar na ándà manubù. Asal igaçamasak tō marapung manubù kandin. Tō igkita dan kandin, igapédu-édu dan na dì pád panó sikandin.

⁴³ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan madunna tun ta ássa mga lunsud ébô mulitlitta pagsik kandan katô Madigár Gilitán tingód ka pagpangulu ka Manama, su tō gó tō gunayan ku na igsadunna nit banuwa.”

⁴⁴ Na, igulit-ulit si Jesus tun ta mga simbaan dan tun ta kaluwagan ka Judea.

5

Igtawar i Jesus tō mga disipulu

Luc 5:1-11; Mat 4:18-22; Mar 1:16-20

[†] 4:26 4:25-26 Ahaán tō 1 Mga Hari 17:1,8-16; 18:1.   [‡] 4:27 4:27a Tétekán, ó sanlahon.   [§] 4:27 4:27b Ahaán tō 2 Mga Hari 5:1-14.

¹ Na, duwán sábbad álló, igtindág si Jesus tun ta ligad ka ranó na ágngadanan Genesaret. Igpaliggátté tō langun manubù na garurung madani tun ki Jesus, su kakalyag dan na maminág katô kagi ka Manama na ágtinuruán din.

² Duwán duwa barangé na igkita din tun ta ligad ka ranó na igtananan katô mga taraággut ka sáddà, su iguras dan ka pukut.

³ Igsaké si Jesus tun ta barangé i Simon, asta igkagi si Jesus na ássudán i Simon tō barangé ébô kumapó madani tun ta ligad. Igunsad si Jesus tun ta barangé, asta igitinurù sikandin katô mga manubù tun ta bakdayanán.

⁴ Pángnga igitinurù si Jesus, igkagiyán din si Simon, na mà din, "Pasadun nu ni barangé nu tun ta tángngaan ka ranó, asta dabù yu tō pukut ébô duwán maggut yu."

⁵ Asal igtaba si Simon, na mà din, "Áglangngagán, igladé ké ka dukilám igdabù ka pukut, asal ándà palang inaggut dé! Asal su sikuna tō ágsugù kanak, dumabù a ka pukut."

⁶ Igdabù dan tō pukut, asta ikaggut dan ka marapung mga sáddà. Na, su masig pád mabissé tō pukut dan,

⁷ Iginggat dan tō mga kadumaan dan tun ta ássa barangé ébô tumabang kandan. Tō igdungguñ dan, igruran dan tō sáddà tun ta duwa barangé. Purisu masig pád malánnád tō duwa barangé.

⁸ Na, tō igkita si Simon Pedro na tuu dakál tō inaggut dan, iglingkóod sikandin tun ta saruhan i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, "Áglangngagán, padiyù ka kanak, su masalà-salà a."

⁹ Tō gó tō igkagi din su isalábbuan gó sikandin asta tō mga kadumaan din tingód katô tuu marapung mga sáddà na inaggut dan.

¹⁰ Isalábbuan pagsik tō mga kadumaan din tun ta duma barangé na si Santiago asta si Juan na duwa gabatà i Sebedeo. Igkagi si Jesus ki Simon, na mà din, "Yaka ágkamáddangan. Tikud áknganni, ánnà dán sáddà tō ággután nu, asal mga manubù tō ággután nu."

¹¹ Tō igpaligad dan tō mga barangé dan, igtananan dan tō langun, asta igtákkás dan ki Jesus.*

Inólian tō tétekán

Luc 5:12-16; Mat 8:1-4; Mar 1:40-45

¹² Róggun na igukit si Jesus tun ta sábbad lunsud, isumaran din tō manubù na ipánnù tō lawa din ka tétek. Tō igkita sikandin ki Jesus, igpadani sikandin asta iglangkáb. Igpédu-édu sikandin, na mà din, "Áglangngagán, atin ka kakalyag nu, isóddoran ku na makólì ka kani bógók ku."

¹³ Igdappánnan i Jesus sikandin ka bállad, asta igkagi si Jesus, na mà din, "Malyagga. Kólian kad."

Tigkô dád inólían sikandin.

¹⁴ Maggát igsapad si Jesus kandin na dì mému ultan din tō agad sadan manubui. Igkagi si Jesus, na mà din, "Sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bágge nu tō manuk na góbbón tun ta saruhan ka Manama, su tō gó tō igsugù i Moises ébô makasöddór tō langun manubù na inólían kad."

¹⁵ Agad tō gó tō igsugù din, asal tuu pô gó italap tō bantug i Jesus. Purisu tuu pa marapung tō mga manubù na ilimud ébô maminág katô ágtinuruán din, asta ébô kólian tō mga bógók dan.

¹⁶ Asal si Jesus igsadun tun ta disyerto ébô dumasaal.

Inólian tō manubù na dì ágriyu é lawa

Luc 5:17-26; Mat 9:1-8; Mar 2:1-12

¹⁷ Na, sábbad álló, róggun igitinurù si Jesus, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igunsad madani tun kandin. Igtikud dan tun ta marapung mga lunsud tun ta probinsya ka Galilea asta Judea, asta duwán igtikud tun ta lunsud ka Jerusalem. Duwán katulusan i Jesus tikud tun ta Áglangngagán ébô makólì sikandin katô mga ágkabógoakan.

¹⁸ Ándà kadugé, igdungguñ tō mga manubù na igié ka kadumaan dan na dì ágriyu é lawa. Kakalyag dan na mapid dan sikandin tun dalám katô balé ébô padággaan tun ta saruhan i Jesus.

¹⁹ Asal su marapung tō mga manubù na ilimud, ándà gó gukitan dan na pasadun tun dalám. Purisu igpénék dan tun ta pattad atáp katô balé, asta igbóbbowan dan tō atáp. Igtuntun dan tō dì ágriyu é lawa apil tō ágdággaa din tun ta saruhan i Jesus.

²⁰ Tō igkita si Jesus katô kasarig dan kandin, igkagi sikandin, na mà din, "Rarak, igpasinsiyaan dán tō mga salà nu."

* ^{5:11} 5:11 Igtákkás dan ki Jesus, ó inému dan na mga disipulu i Jesus.

²¹ Asal duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igpanámdám, “Ánnà nángngà tō igkagi kani manubù ni. Ipgagunawa sikandin katô Manama, su Manama dâd tō makapasinsiya ka mga salâ.”

²² Asal isóddoran i Jesus tō panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpanámdám iring kanan.

²³ Atin ka matággas tō pagtuman ka kagi tun ta manubù, na, ‘Igpasinsiyaan dán tō mga salâ nu,’ matággas pagsik tō pagtuman ka kagi, na, ‘Tindág ka asta panó ka.’

²⁴ Na, sakán tō Igpamanubù,[†] asta pakitanán kud ákniyu na makémuwa makapasinsiya katô masalâ-salâ[‡] mga manubù nit banuwa.”

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na dì ágriyu é lawa, na mà din, “Tindág ka. Pid nu yan ágdágaan nu, asta uli kad.”

²⁵ Na, róggun igsállág tō langun manubù katô manubù na dì ágriyu é lawa, tigkô dâd igtindág sikandin, igpid din tō ágdágaan din, asta igulî sikandin na ágdurung katô Manama.

²⁶ Isalábbuan gó tō langun manubù, asta igidurung dan tō Manama. Tuu dan isalábbuan, asta igaþotóngkóe sikandan, na mà dan, “Makasarábbu tō igkita ta ni álló ni.”

Igtawar i Jesus si Levi

Luc 5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17

²⁷ Na, tō igaþón si Jesus, igkita din tō sábbad taralimud ka buwis na ánggadan ki Levi na igunsad tun ta opisina din. Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Tákás ka kanak.”

²⁸ Purisu igtindág si Levi, igtanahan din tō langun, asta igtákkás si Jesus.

²⁹ Na, igimu si Levi ka dakál kalimudan tun ta balé din para ki Jesus. Marapung tō mga taralimud ka buwis asta tō duma mga manubù na igkan duma kandan.

³⁰ Duwán mga Pariseo asta taratinurù ka sugù na igóróm-óróm katô mga disipulu i Jesus, asta iginsâ, na mà dan, “Manan ka igkan kó duma katô mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalâ-salâ?”

³¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Tô manubù na ándâ bógók, dì sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tō manubù na ágkabogókan, tō dâd gó tō kailangan bawian ka doktor.

³² Igsadunna dini ánnà ébô pamasaékán ku tō mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, asal pamasaékán ku tō mga masalâ-salâ ébô rumákkad dan.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

Luc 5:33-35; Mat 9:14-15; Mar 2:18-20

³³ Na, igkagi tō mga manubù ki Jesus, na mà dan, “Marag ágpuwasa asta ágdasal tō mga disipulu i Juan asta tō mga disipulu katô Pariseo. Manan ka marag ágkan asta ginám tō áknikó mga disipulu?”

³⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán kalimudan ka kasal, tō mga kadumaan katô mama na ágkasalán, dì dan ágkaranu róggun ka dutun pa tō mama na ágkasalán.

³⁵ Asal duwán álló na dumunggù na kangén tikud tun kandan tō mama na ágkasalán, asta tō gó é álló ka muwasa dan.”[§]

Tingód katô mantu ágtinguruán i Jesus

Luc 5:36-39; Mat 9:16-17; Mar 2:21-22

³⁶ Igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Ándâ missé ka mantu óggét ébô tapóngán tun ta tapé umpak, su atin ka tō gó é lumun, kadattan tō mantu óggét, asta dì magunawa tō bónnóng katô umpak na tapóngan din.

³⁷ Atin ka dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, dì mému dalámmán tō tapé dán iglanit. Su atin ka tō gó é lumun, máttu tō ágtaguanan, kólaan tō bino, asta kadattan tō ágtaguanan.

³⁸ Kailangan dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na mantu iglanit.*

³⁹ Igulit i Jesus tō sábbad panunggiringan, na mà din, “Atin ka inayadan ka manubù tō tapé bino, dì sikandin ágkadigárran katô mantu bino, su tuu pa madigár para kandin tō tapé.”

[†] 5:24 5:24a Marapung tō mga pagngadan ki Jesus. Ánggadanan sikandin Batâ ka Manama su bánnal sikandin Manama (Lucas 1:35). Ánggadanan sikandin rubbad i David su sikandin é Judio na rubbad i Hari David (Lucas 18:38-39). Ánggadanan sikandin Manama na Igpamanubù, su igaþid katô Manama sikandin ébô ukit kandin kumita tō langun manubù ka ándin tō ágkémun asta malumu ka Manama. Igpamanubù sikandin ébô maté tingód katô mga salâ ka langun manubù (Lucas 2:26-32). [‡] 5:24 5:24b Ágtawaran dan na “masalâ-salâ mga manubù” su ándâ dan tuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judio. [§] 5:35 5:35 Muwasa dan su maranu dan. ^{*} 5:38 5:36-38 Tô tapé umpak asta tō tapé ágtaguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganà ágtinguruán katô mga taratinurù ka sugù i Moises. Tô mantu óggét asta tō mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinguruán i Jesus.

6

*Tingód katô álló ka kapaginawa
Luc 6:1-5; Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*

¹ Na, duwán sábbad álló ka kapaginawa ka mga Judío, igukit si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na igparámmasan ka trigo. Igbagi katô mga disipulu din tō mga kanguy ka trigo, igkusú dan, asta igkan dan.

² Asal duwán mga Pariseo na igkagi ki Jesus, na mà dan, “Manan ka áglumun yu tō dì mému lumun dalám katô álló ka kapaginawa?”*

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ilingawan yu basì ka ándin tō igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta tō mga kadumaan din.

⁴ Igahu si David tun ta balé ka Manama, igkangé asta igkan din tō pan na ighbágge tun ta Manama. Duwán pagsik pan na ighbágge din tun ta mga kadumaan din. Agad tō dák mga pangulu ka templo tō mému kuman katô pan, asal ándà ikasalà si David.”†

⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán na Igpamanubù tō mému kumagi ka ándin tō nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

*Inólían tō manubù na igkángkáng é bállad
Luc 6:6-11; Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*

⁶ Na, duwán ássa álló ka kapaginawa na igsadun si Jesus tun ta simbaan ka Judío asta igtinurù. Duwán sábbad manubù dutun na igkángkáng é bállad dadan ta kawanan.

⁷ Duwán mga taratinurù ka sugù asta mga Pariseo dutun na ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu marag dan igsállág ka dumappán si Jesus katô mga ágkabogókan ébô kólian dalám katô álló ka kapaginawa.

⁸ Asal isóddoran i Jesus ka ándin tō ágpanámdámmán dan, asta igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Tindág ka dini madani kanak.”

Na, igsadun tō manubù tun ki Jesus, asta igtindág madani tun kandin.

⁹ Igkagi si Jesus tun ta mga taratinurù ka sugù asta mga Pariseo, na mà din, “Duwán insá ku ákniyu. Tingód ka mga sugù ka Manama, ándin tō mému lumun ta dalám ka álló ka kapaginawa? Lumun ta tō madigár, ó lumun ta tō madat? Tabangan ta tō manubù, ó matayan ta tō manubù?”

¹⁰ Na, igsállág i Jesus tō langun manubù, asta igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Káttáng nu yan bállad nu.”

Igkáttáng din tō bállad din, asta inólían.

¹¹ Asal tuu isóko tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù. Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tō lumun dan ki Jesus.

*Igsalin i Jesus tō sapulù duwa apostoles
Luc 6:12-16; Mat 10:1-4; Mar 3:13-19*

¹² Na, tō timpo tō, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasał, asta igdasal sikandin dutun igladé ka dukilám.

¹³ Tō sállám dán, iglimud din tō langun disipulu din, asta igsalin din tō sapulù duwa (12) na ánggadanan din na mga apostoles.

¹⁴ Ni gó tō mga ngadan dan. Si Simon na ánggadanan i Jesus ki Pedro, tō kataladi i Simon na si Andres, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome,

¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago na batà i Alfeo, si Simon na igatu katô gobyoerno ka Roma dángngan,

¹⁶ si Judas na batà katô sangé i Santiago, asta tō sangé din si Judas Iscariote na igpammát ki Jesus.

*Igtinuriù si Jesus tun ta Galilea
Luc 6:17-19; Mat 4:23-25*

¹⁷ Na, igtupang si Jesus asta tō mga apostoles, asta igsódó dan tun ta kapattadan. Duwán marapung mga disipulu din, asta marapung tō mga manubù na tikud tun ta langun lunsud na sakup ka probinsya ka Judea, asta tikud tun ta lunsud ka Jerusalem, asta tikud tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon na madani tun ta dagat. Ilimud tō langun ébô maminág katô ágtinuruán i Jesus, asta ébô kólian tō mga bógók dan.

¹⁸ Igsadun tun kandin tō mga manubù na igahuwan ka madat mga espiritu, asta igpaluwá din tō madat mga espiritu tikud tun kandan.

¹⁹ Igággár-ággár tō langun manubù na makawid ki Jesus, su duwán katulusan din na makóli kandan langun.

* **6:2** 6:2 Ahaán tō kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katô Mga Kagi. † **6:4** 6:3-4 Ahaán tō 1 Samuel 21:1-6.

*Igtinurù si Jesus tun ta kapattadan**Luc 6:20-26; Mat 5:1-12*

²⁰ Na, igsállág si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kadayawan kó na mga ágkayù-ayuan, su mangulu tó Manama ákniyu.

²¹ “Kadayawan kó na mga ágpamballusán áknganni, su imássugán kó.
“Kadayawan kó na mga ágsággó áknganni, su ngumisi kó.

²² “Kadayawan kó ka ágkasókowan kó, asta ágpéwaán kó, asta ágbuyas-buyasán kó, asta girrayatan kó katô duma mga manubù tingód katô kapasakup yu kanak na Igpanamanubù!

²³ Kailangan tuu kó kadawayan tó álló tó, su dakál tó pulusán na matanggap yu tun ta langit. Sampát yu na igirrayatan pagsik katô mga kamónaan dan tó mga propeta ka Manama sayyan.

²⁴ “Asal makédu-édu kó na mga ágkaduwánnan, su itanggap yud tó ákniyu dayó.

²⁵ “Makédu-édu kó na ibássug áknganni, su dumunggù tó álló na ballusán kó.

“Makédu-édu kó na ágngisi áknganni, su dumunggù tó álló na rumanu asta sumággó kó.

²⁶ “Makédu-édu kó na ágdurungán katô langun manubù, su tó kandan mga kamónaan igdurung pagsik katô mga mà kagi propeta sayyan.”

*Tingód ka dakál ginawa**Luc 6:27-36; Mat 5:38-48; 7:12*

²⁷ “Asal ni gó tó kagin ku ákniyu na ágpaminág kanak. Ginawayi yu tó mga usig yu, asta lumuwi yu ka madigár tó mga manubù na ágkaringasa ákniyu.

²⁸ Pamuyù yu tó kédu ka Manama para katô mga manubù na ágtulád ákniyu. Dasali yu tó manubù na girrayat ákniyu.

²⁹ Atin ka sampalán kó tun ta pusángngi yu, pasampal yu pagsik tó ágbaluy. Atin ka duwán ágkangé ka kamisita yu, bággé yu pagsik tó umpak yu kandin.

³⁰ Bággéyi yu tó mamuyù. Atin duwán ágkangé katô mga kaduwánnan yu, yakó yu ágkangayi.

³¹ Agad ándin tó kakalyag yu na lumun katô duma mga manubù ákniyu, tó gó é kailangan lumun yu tun ta duma mga manubù.

³² “Atin ka ginawaan yu dád tó mga manubù na ágginawa ákniyu, dì kó madurung, su agad tó mga masalà-salà ágginawa katô mga masalà-salà na ágginawa kandan.

³³ Atin ka lumuwan yu dád ka madigár tó mga manubù na áglumu ka madigár tun ákniyu, dì kó madurung, su tó gó tó áglumun katô mga masalà-salà.

³⁴ Atin ka pabállásan yu dád tó mga makabullas, dì kó madurung, su agad tó mga masalà-salà ágpabállás tun ta mga masalà-salà na makabullas.

³⁵ Asal ginawayi yu tó mga usig yu, asta lumu yu tó madigár tun kandan. Pabállás kó asta yakó gangat na bullasan, su dakál tó pulusán na matanggap yu, asta makéring kó katô Manama[‡] na Tuu Mallayat, su madigár tó áglumun din agad tun ta mga manubù na madat asta dì ágpasalamat.

³⁶ Purisu kailangan médu-édu kó iring katô Ámmà yu na Manama na médu-édu.”

*Tinurù tingód ka karuud**Luc 6:37-42; Mat 7:1-5*

³⁷ “Yakó ágriuud katô mga unawa yu na manubù, asta dì kó ruudan ka Manama. Yakó igkagi na supakan tó mga unawa yu, asta dì kó supakan ka Manama. Pasinsiyayi yu tó mga ikasalà ákniyu, asta pasinsiyaan kó ka Manama.

³⁸ Bággé kó, asta bággayan kó ka Manama. Tuu dakál tó bággén din ákniyu, su dasákkán, ipánnuán, asta palimpópón ébô tuu dakál tó matanggap yu. Bággayan kó ka Manama na magunawa ka kabággé yu tun ta mga unawa yu.”

³⁹ Na, igulit pagsik si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Dì mému ka magak tó bólög katô ássa bólög, su madabù tó duwa dan tun ta madalám bóbbo.

⁴⁰ Ándà estudyante na mallayat pa katô kandin taratinurù. Asal atin ka madigár tó késtudio din, makéring tó estudyante katô kandin taratinurù.

⁴¹ “Sékót yu ágkitanán tó pássák tun ta mata ka kataladi yu asal ándà yu kasóddóri na duwání pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata.

⁴² Atin ka dì yu kitanán tó pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata, dì kó makatabang mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu. Kéman yu ka ándà salà yu. Kangé yu pa tó pássák na iring na batang tikud tun ta ákniyu mata ébô matayyó dán tó kasállág yu na mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu.”

[‡] 6:35 6:35 Makéring kó katô Manama, ó mému kó na mga gabatà ka Manama.

*Ágkilalan tō kayu ukit katō buuy din
Luc 6:43-45; Mat 7:16-20; 12:33-35*

⁴³ “Tô áglumun ka mga manubù iring na buuy ka kayu. Tô madigár kayu dì ágbuuy ka madat. Tô madat kayu dì ágbuuy ka madigár.

⁴⁴ Atin ka ágkitanán tō buuy ka kayu, kásodóran ka ándin kayuwi. Ándà buuy ka igera na uduán tikud tun ta sigbát na mayyà. Ándà pagsik buuy ka paras na uduán tikud tun ta sigbát na talayid.

⁴⁵ Iring kanan tō manubù. Atin ka madigár tō tun dalám ka manubù, madigár tō áglumun din. Atin ka madat tō tun dalám ka manubù, madat tō áglumun din. Atin ka ágkagi tō manubù, ágpasóddórán din tō dalám katō pusung din.”

*Tō ágtuman asta tō dì ágtuman
Luc 6:46-49; Mat 7:24-27*

⁴⁶ “Atin ka dì kó ágbánnal katô sugù ku ákniyu, dì mému ka kumagi kó na sakán tō Áglangngagán yu.

⁴⁷ Ulitán ku ákniyu tō tingód katô manubù na ágpadiani kanak na ágpaminág asta ágtuman kani mga ágkagin ku.

⁴⁸ Iring sikandin katô manubù na igimu ka balé. Igkali sikandin tun ta madalám, asta igpatindág din tō balé tun ta batu. Tô ighbahà tō wayig, idungguan tō balé din. Asal ándà kakálláng tō balé, su tuu masarig tō pónsadanan.

⁴⁹ Asal tō manubù na ágpaminág kani mga ágkagin ku asal dì ágtuman, iring sikandin katô manubù na igimu ka balé din tun ta bówówa ka tanà na ándà masarig pónsadanan. Tô ighbahà tō wayig, tigkò ibantang tō balé, asta idattan langun.”

7

*Igsarig tō kapitan ki Jesus
Luc 7:1-10; Mat 8:5-13*

¹ Na, pángna igitinurù si Jesus kani langun tun ta ilimud mga manubù, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Capernaum.

² Duwán sábbad kapitan ka mga sundalo ka gobyerno ka Roma, asta duwán sábbad állang din na ágginaawaan din na ibógoakan asta masig dán maté.

³ Tô igdinág tō kapitan tingód ki Jesus, igsadun din tō mga ágtugállán ka Judío tun ki Jesus ébô pédu-édu kandin na madun tun ta balé din asta dappánnan tō állang din ébô kólian.

⁴ Tô igdunggù dan tun ki Jesus, igsadun din tō kólian, na mà dan, “Atin mému, tabangi nu tō kapitan, su madigár sikandin manubù,

⁵ su dakál tō ginawa din áknita na mga Judío, asta sikandin tō igapému katô simbaan dé.”*

⁶ Purisu igtákkás si Jesus kandan. Tô masig dan dán dumunggù tun ta balé katô kapitan, duwán mga rarak katô kapitan na igsadun din tun ki Jesus. Igulit dan ni mga igkagi katô kapitan, na mà dan, “Áglangngagán, pabayà kad kanak. Diya pahu áknikó tun ta balé ku, su tuu mabbabà tō kamanubuan ku ka tandingán áknikó.

⁷ Ándà kaganiyan ku. Purisu ándà a sadun tun áknikó. Mému ka kumagi ka dád na kólian tō állang ku, asta kólian sikandin.

⁸ Sakuppa katô mga manubù na ágsugù kanak, asta duwán mga sundalo na ágsuguán ku. Atin ka duwán sundalo na suguán ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán sundalo na pakangén ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán palumun ku katô állang ku, lumunuñ sikandin.”

⁹ Tô igdinág si Jesus katô igkagi ka kapitan na igulit dan, isalábbuan sikandin. Igbariring si Jesus tun ta mga manubù na igtákkás kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kagin ku ákniyu, agad tun ta mga rubbad i Israel, ándà palang manubù na ikitaan ku na igsarig kanak iring katô kasarig kani ánnà Judío.”

¹⁰ Tô iguli tō mga manubù tun ta balé katô kapitan, igkita dan tō állang na inólían dán.

Iganté iJesus tō batà mama na inaté

¹¹ Na, ándà kadugé, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Nain. Igtákkás pagsik tō mga disipulu din asta tō marapung manubù.

¹² Tô madani dan dán tun ta lunsud, igkita dan tō mga manubù na gié ka inaté ébô lábbángngán dan. Bugtung batà mama tō inaté, asta ándà dán ámmà din. Marapung tō mga manubù na igtákkás tun ta lábbángngan katô batà.

* 7:5 7:5 Sábbad dád tō templo ka mga Judío tun ta Jerusalem. Asal marapung tō mga simbaan (ángngadan “sinagoga”) tun ta kaluwagan ka Judea. Tun ta mga simbaan, ágbasa dan ka kagi ka Manama, ágtinurù tō mga ágtugállán, asta ágdasal dan.

¹³ Tô igkita tō Áglangngagán katō innà katō inaté, inéduwan sikandin, asta igkagi, na mà din, "Yaka ágsággo."

¹⁴ Igpadani si Jesus, igawidan din tō iga padágaan katō inaté, asta igsódô tō mga manubù na igié. Igkagi si Jesus tun ta manubù na inaté, na mà din, "Ánnó ka."

¹⁵ Igánnó tō batà, asta ikakagi dán sikandin. Igbággé i Jesus tō batà tun ta innà din.

¹⁶ Imáddangan asta isalábbuan tō langun dan, asta iga durung dan tō Manama, na mà dan, "Duwán matulus propeta ka Manama na iga dunggù áknita! Igpakita dán tō Manama áknita na mga sakup din!"

¹⁷ Italap tō bantug i Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya ka Judea asta tun ta kaligadan.

Si Jesus asta si Juan na Tarabunyag

Luc 7:18-23; Mat 11:2-6

¹⁸ Na, tō mga disipulu i Juan na Tarabunyag igulit kandin tingód katō iglumu i Jesus.

¹⁹ Purisu igtawar i Juan tō duwa disipulu din, asta iga pasadun din sikandan tun ta Áglangngagán ébô minsà dan, na, "Sikuna tō bánnal iga papid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé?"

²⁰ Tō iga dunggù tō mga manubù na iga pasadun i Juan tun ki Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, "Igapasadun ké i Juan dini áknikó ébô minsà ké ka sikuna tō bánnal iga papid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé."

²¹ Dalám katō álló tō, iga dappánnan i Jesus tō marapung mga ágkabogókan ébô kólian, asta iga paluwá din tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù na iga huwan. Igdappánnan din tō mga bólög, asta ikakita dan.

²² Igtaba si Jesus tun ta mga iga papid i Juan, na mà din, "Uli kód, asta uliti yu si Juan tingód katō langun na igkita yu asta iga dinág yu kanak. Duwán mga bólög na ikakita dán. Duwán mga kapig na ikapanó dán. Duwán mga tétekán na inólian dán. Duwán mga bingál na ikadinág dán. Duwán mga inaté manubù na inanté dán. Duwán mga ágkayu-ayuan na igulit-ulitan dán katō Madigár Gulitán.

²³ Uli yu sikandin na kadayawan tō mga manubù na dì ágduwa-duwa tingód kanak."

Igkagi si Jesus tingód ki Juan na Tarabunyag

Luc 7:24-35; Mat 11:7-19

²⁴ Tō iga panó tō mga manubù na iga papid i Juan, igkagi si Jesus tun ta ilimud mga manubù tingód ki Juan, na mà din, "Na, tō iga sadun kó tun ta disyerto, ándà yu pamasaki tō manubù na iring ka banban na ágkálláng-kállángngán ka karamag.

²⁵ Ándà yu pamasaki tō manubù na gumpak ka dakál é lagà, su tō mga gumpak ka madigár asta madigár é kóddó, tō gó tō góddó tun ta palasyo ka hari.

²⁶ Asal ni gó tō agpamasakáni yu. Igsadun kó tun ta disyerto ébô kitanán yu tō propeta ka Manama. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa mallayat tō kamanubuan i Juan ka tandingán katō langun propeta ka Manama.

²⁷ Igtuman din ni tandó na iga sulat tun ta kagi ka Manama,

"Na, duwán manubù na papiddán ku muna áknikó ébô pataganaán tō langun manubù katō kadunggù nu."†

²⁸ "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō kamanubuan i Juan tuu pa mallayat ka tandingán katō langun manubù. Asal tō manubù na tuu mabbabá tun ta pagpangulu ka Manama, tō gó é tuu pa mallayat ka tandingán ki Juan."

²⁹ Tō iga dinág dan katō igkagi din, tō langun manubù asta tō mga taralimud ka buwis igkagi na nángngá tō iglumu katō Manama, su taganá iga bunyag dan ki Juan.

³⁰ Asal tō mga Pariseo asta tō mga taratinuru ka sugù, igéllé dan katō kakalyag ka Manama, su ándà dan pabunyag ki Juan.

³¹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Na, ulitán ku ákniyu tō tingód ka mga manubù áknganni. Ni gó tō ágkeríngan dan."

³² Iring sikandin na mga gabatà na gunsad tun ta plasa na ágkalingánnan asta ágpatawaré dan, na mà dan, "Igidup ké ka lantuy ébô sumayó kó, asal ándà kó sayó. Igkanta ké tingód katō kamatayan, asal ándà kó sággó."

³³ Iring kandan tō mga manubù áknganni, su si Juan na Tarabunyag inalayun ágpuwasa, asta dì gó gináam ka bino. Purisu ágkagi kó na iga huwan sikandin ka madat espiritu.

³⁴ Asal sakán na Igpamanubù, ágkanna asta ginámma. Purisu ágkagi kó na áglolóbanna, sunnudda gináam, asta ágrarakán ku tō mga taralimud ka buwis asta tō duma mga manubù na masalà-salà!

³⁵ Asal ukit katō langun na áglumun ka Manama, ágkasóddóran na nángngá tō kapandayan din."

† 7:27 7:27 Malaquias 3:1.

Igbusbusan katô bayi tô paa i Jesus

³⁶ Duwán sábbad Pariseo na igaikan ki Jesus. Purisu igsadun si Jesus tun ta balé din, asta igkan sikandin.[‡]

³⁷ Na, duwán sábbad bayi na góddô tun ta lunsud, asta ibantug sikandin na masalà-salà. Tô igaindág sikandin na igaikan si Jesus tun ta balé katô Pariseo, igaipid din tô pamammut na igdalám tun ta katiyà ka alabastro.

³⁸ Igtindág sikandin tun ta táppad katô paa i Jesus. Igsággó sikandin, igaipatallù din tô luhä din tun ta paa i Jesus, asta igaipunasán din tô paa i Jesus katô ulu din. Marag din gadákkán tô paa i Jesus, asta igaibusbusan din katô pamammut.

³⁹ Na, tô Pariseo na igaikan ki Jesus, tô igkita sikandin katô iglumu katô bayi, igaipanádmám sikandin, na, "Atin ka bánnal propeta ni manubù ni, kasóddóran din gó na masalà-salà ni bayi na igawid kandin."

⁴⁰ Igkagi si Jesus tun ta Pariseo, na mà din, "Simon, duwán kagin ku áknikó?"

Igtaba si Simon, na mà din, "Sir, ándin é kagin nu kanak?"

⁴¹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Duwán duwa manubù na igaibállás ka salapì tun ta tarapabállás. Tô sábbad igaibállás ka lima gatus (500) abuk ka salapì. Tô ássa manubù igaibállás ka kaliman (50) abuk ka salapi.

⁴² Su ándà ikabullas tô duwa dan katô salapì na igaibállássan dan, igaipandà katô tarapabállás tô utang katô duwa dan. Na, tun ta duwa dan, sadan tô duwán tuu dakál ginawa tun ta tarapabállás?"

⁴³ Igtaba si Simon, na mà din, "Sikandin basì na tuu dakál tô utang na igaipandà."

Igkagi si Jesus, na mà din, "Nángngà tô taba nu."

⁴⁴ Na, igaísére si Jesus tun ta bayi, asta igkagi sikandin ki Simon, na mà din, "Sállág nu ni bayi ni. Tô igaiddunggù a kannun ta balé nu, ándà wayig na igaipid nu ébô urasán kani paa ku. Asal ni bayi ni, iglámmás din tô paa ku ka luhä din, asta igaipunasán din katô ulu din.

⁴⁵ Ándà ka adák kanak. Asal ni bayi ni, ándà sikandin sódô na gadák ka paa ku tikud tun ta igahuwa kani balé nu.

⁴⁶ Ándà ka tagù ka langis ka olibo nit ulu ku. Asal ni bayi ni, igaibusbus din nit paa ku tô pamammut na dakál é lagà.

⁴⁷ Purisu kagiyan ku sikuna, igaipasinsyaan dán ka Manama tô salà din agad marapung, su dakál tô ginawa kani bayi. Asal tô manubù na délák tô salà din na igaipasinsyaan ka Manama, délák tô ginawa din tun ta Manama."

⁴⁸ Igkagi si Jesus tun ta bayi, na mà din, "Igpasinsyaan dán tô mga salà nu."

⁴⁹ Purisu igaipatóngkóe tô mga manubù na igkan duma ki Jesus, na mà dan, "Ánnà nángngà tô igkagi kani manubù ni, su Manama dád tô makapasinsya ka mga salà."

⁵⁰ Na, igkagi si Jesus tun ta bayi, na mà din, "Igtábbus kad ukit katô kasarig nu. Ulì kad na duwán kasunayan."

8*Igtákkás tô mga gabayi ki Jesus*

¹ Na, ándà kadugé, igaipanayun si Jesus, asta igaikan din tô ássa mga lunsud asta mga banuwa. Igulit-ulit din tô Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama. Igtákkás tô sapulù duwa (12) disipulu din.

² Igtákkás pagsik tô mga gabayi na inólían asta igaipaluwaan din ka madat espiritu. Sikandin si Maria na ánggadanán na taga Magdala na igaipaluwaan ka pittu madat espiritu,

³ asta si Juana na sawa i Cusa na sábbad opisyales i Herodes, asta si Susana, asta marapung tô ássa mga gabayi. Ni mga gabayi igbággé ka salapì tun ki Jesus asta mga disipulu din ébô duwán magasto dan.

Tô manubù na igsabud ka bánnì

Luc 8:4-8; Mat 13:1-9; Mar 4:1-9

⁴ Tô ilimud tô marapung manubù tikud tun ta langun lunsud, igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din,

⁵ "Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát ébô sumabud ka bánnì. Tô igsabud sikandin, duwán isabud tun ta dalan, asal igittan ka mga manubù, asta igtuktuk katô mga manuk ta kayun.

⁶ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta batun tanà. Tô igtubù, ándà kadugé ilanás asta inaté, su ándà man wayig katô tanà.

[‡] **7:36** 7:36 Tô igsadun si Jesus tun ta balé katô Pariseo na igsulat nit Lucas 7:36-50, ánnà magunawa tô ilumu na igsulat tun ta Mateo 26:6-13, Marcos 14:1-9, asta Juan 12:1-8.

⁷ Duwán ássa bánnì na isabud tun ta tángngaan katô dugin sigbát. Igtubù tó bánnì, asal itambunan katô dugin sigbát tó pamula.

⁸ Asal duwán bánnì na isabud tun ta malambù tanà. Tô gó tó madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus."

Na, igkagi si Jesus ka mabákkár, na mà din, "Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makagpát kó."

Ágdantulán katô mga panunggiringan

Luc 8:9-10; Mat 13:10-17; Mar 4:10-12

⁹ Na, iginsà tó mga disipulu i Jesus ka ándin tó kóbadan kani panunggiringan.

¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, "Sikiyu tó igaapitaan ka Manama katô kabánnalan na ándà din pasóddóri dángngan tingód katô pagpangulu din. Asal ukit dák tun ta mga panunggiringan tó katimurù ku katô duma mga manubù ébô agad sumállág dan, dì dan makakita katô kóbadan. Agad maminág dan, dì dan makagpát katô kabánnalan."*

Kóbadan katô panunggiringan tingód katô bánnì na igsabud

Luc 8:11-15; Mat 13:18-23; Mar 4:13-20

¹¹ "Ni gó tó kóbadan katô panunggiringan na igulit ku ákniyu. Tô bánnì na igsabud, tó gó é kagi ka Manama.

¹² Tô bánnì na isabud tun ta dalan, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama. Na, ágsadunan i Maibuyan ébô agón din tó kagi ka Manama na igdinág dan ébô dì dan mánnal, asta dì dan matábbus.

¹³ Na, tó bánnì na isabud tun ta batun, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asta ágtanggap dan na duwán dayó dan. Asal dì ágkadugé tó kabánnal dan. Atin ka tintalan dan, ágkandà dán tó kabánnal dan, su iring dan katô pamulanán na ándà tuu ramut.

¹⁴ Na, tó bánnì na isabud tun ta tángngaan ka dugin sigbát, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama na igitinurù. Asal dì dan makapanayun su talun dan katô saso dan, kakalyag dan tó kaduwánnan, asta kadayawan kani banuwa. Purisu ándà ágpulusán dan katô kagi ka Manama na igdinág dan.

¹⁵ Na, tó bánnì na isabud tun ta malambù tanà, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama, asta ágtaguán dan tun ta pusung dan, su ágkasarigan asta madigár sikandan. Sikandan tó ágtiis ka kahírapan sippang ka duwán ágpulusán dan."

Sulù na ágsapatán

Luc 8:16-18; Mar 4:21-25

¹⁶ "Na, atin ka ágrákkáttan é sulù, dì ágtambunan, asta dì taguán tun ta siráb ka katri. Asal ágsapatán ébô kataddawan tó langun manubù na mahu tun ta balé.

¹⁷ Ándà palang gállássán áknganni na dì pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà pagsik ágbulunán áknganni na dì kasóddóran tun ta tapuri álló.

¹⁸ "Purisu kailangan bánnalán yu tó igdinág yu, su tó manubù na ágbánnal katô kabánnalan, tó gó é dugangan katô kabánnalan. Asal tó manubù na dì ágbánnal katô kabánnalan, tó gó é kangayan katô kabánnalan na igpanámdám din na duwán tun kandin."

Tô innà asta mga kataladi i Jesus

Luc 8:19-21; Mat 12:46-50; Mar 3:31-35

¹⁹ Na, igdunggù tó innà i Jesus asta tó mga kataladi din, asal ándà dan ikapadani tun kandin su marapung tó mga manubù na ilímid.

²⁰ Duwán igkagi ki Jesus, na mà din, "Tun ta luwà tó innà nu asta tó mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na kumita áknikó."

²¹ Asal igkagi si Jesus tun ta mga manubù, na mà din, "Tô mga manubù na ágpaminág asta ágbánnal katô kagi ka Manama, tó gó tó innà ku asta tó mga kataladi ku."

Igpasódô i Jesus tó mabákkár karamag asta balud

Luc 8:22-25; Mat 8:23-27; Mar 4:35-41

²² Na, sábbad álló, igsaké si Jesus asta tó mga disipulu din ka barangé, asta igkagi si Jesus kandan, na mà din, "Tumalipag ki tun dipag ka ranó."

Purisu igtalipag dan.

²³ Róggun na igtalipag dan, igtudug si Jesus. Ándà kadugé, igdunggù tó mabákkár karamag. Tô barangé idalámmán ka wayig, asta masig dán malánnád.

²⁴ Igpadani tó mga disipulu ki Jesus, asta igánnó dan sikandin, na mà dan, "Áglangngagán, Áglangngagán, malánnád kid!"

* **8:10** 8:10 Ahaán tó Isaias 6:9.

Igánnó si Jesus, asta igpasódô din tô karamag asta tô magdakál mga balud. Purisu igsódô asta igtónnök.

²⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Délák tô kasarig yu kanak.”

Asal imáddangan dan, isalábbuan dan, asta igpatóngkóe sikandin, na mà dan, “Matulus gó kanné sikandin, su agad tô karamag asta tô mga balud ágbánnal kandin.”

Igpaluwà i Jesus tô madat espiritu

Luc 8:26-39; Mat 8:28-34; Mar 5:1-20

²⁶ Na, igdunggù dan madani tun ta Geresa na tun ta dipag katô probinsya ka Galilea.

²⁷ Tô igoónög si Jesus, duwán sábbad taga Geresa na igsumar kandin na igahuwan ka madat espiritu. Idugé sikandin ándà pangómpak, asta dì góddô tun ta balé, asal góddô tun ta mga lábág.

²⁸ Tô igkita sikandin ki Jesus, igullaó sikandin, iglingkóod tun ta saruwani Jesus, asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Jesus, Batà ka Manama na Tuu Mallayat, yaka ágsamuk kanak.”

²⁹ Tô gó é igkagi katô madat espiritu, su taganà igsugù si Jesus na lumuwa tô madat espiritu tikud tun ta manubù. Marag gahuwan sikandin ka madat espiritu. Ágbagkássán sikandin ka kadina, gikáttan, asta inalayun ágbantéyan. Asal ágbugtusán din tô pagbagkás kandin, asta ágpiddán sikandin katô madat espiritu tun ta disyerto.

³⁰ Na, iginsà si Jesus kandin, na mà din, “Sadan é ngadan nu?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Mga mararan.”

Tô gó tô igtaba din su marapung tô madat mga espiritu na igahu kandin.

³¹ Ágpédu-édu tô madat mga espiritu ki Jesus na dì dan pád suguán ikandin tun ta siráb ka tanà.[†]

³² Na, tuu marapung tô mga babuy na ágsukat tun ta karaban ka pabunganán na dì madiyù, asta igoédu-édu tô madat mga espiritu ki Jesus na pahun sikandan tun ta mga babuy. Na, ignunug si Jesus.

³³ Purisu igluwa tô madat mga espiritu tikud tun ta manubù, asta igahu dan tun ta mga babuy. Igpalaguy tô langun babuy tun ta karaban, igtuppas dan tun ta ranó, asta ilánnad.

³⁴ Na, tô igkita tô mga taradóppón katô ilumu, igpalaguy dan, asta igulit dan tun ta lunsud asta tun ta madani mga banuwa.

³⁵ Purisu igsadun tô mga manubù ébô kitanán dan tô ilumu. Igsadun dan tun ki Jesus, asta igkita dan tô manubù na igpaluaan ka madat mga espiritu. Igunsad sikandin madani tun ta paa i Jesus, igumpak dán, asta madigár dán tô panámdám din. Purisu imáddangan dan.

³⁶ Tô mga manubù na ikakita igulit tingód katô kapaluwa i Jesus ka madat mga espiritu tikud tun ta manubù.

³⁷ Purisu igoédu-édu tô langun taga Geresa na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan, su tuu dan imáddangan. Purisu igsaké si Jesus tun ta barangé, asta iguli.

³⁸ Asal tô ándà dan pa panó, tô manubù na igluwaan ka mga madat espiritu igoédu-édu na mákkás pád sikandin ki Jesus. Asal ándà nunug si Jesus, su igkagi sikandin, na mà din,

³⁹ “Ulì kad, asta ulit nu tô tingód katô madigár na iglumu ka Manama áknikó.”

Purisu igpanó sikandin, asta igulitan din tô langun manubù tun ta lunsud tingód katô madigár na iglumu i Jesus kandin.

Inolian tô duwa gabayi

Luc 8:40-56; Mat 9:18-26; Mar 5:21-43

⁴⁰ Na, tô igdunggù si Jesus tun dipag katô ranó, marapung tô mga manubù na igsumar, su igangat dan kandin.

⁴¹ Na, duwán sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na ánggadanan ki Jairo na igpadani tun ki Jesus. Iglingkóod sikandin, asta igoédu-édu na madun si Jesus tun ta balé din,

⁴² su masig dán maté tô batâ din bayi. Tô gó é bugtung batâ din na mga sapulù duwa (12) é idad.

Tô igtákkás si Jesus kandin, marapung tô mga manubù na igpaliggátté na igarurung kandin.

⁴³ Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé, asta ándà palang ikolí kandin.

⁴⁴ Igpadani sikandin tun ta bókkógi Jesus, asta igawidan din dát tô ugpu katô umpak i Jesus. Tigkô dát igsódô tô dipanug din.

⁴⁵ Na, iginsà si Jesus, na mà din, “Sadan é igawid kanak?”

[†] 8:31 8:31 Tun ta siráb ka tanà tô prisowanán katô madat mga espiritu sippang ka supakan dan.

Igpanguntaman tō langun. Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, tuu marapung tō mga manubù na igaaliggatté asta igarurung áknikol!”

⁴⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán igawid kanak, su igriyuwa na duwán katulusan na igluwá tikud díni kanak.”

⁴⁷ Na, tō ikasóddór tō bayi na dì mabulun tō iglumu din, igpadani sikandin tun ki Jesus. Igkárkár sikandin tingód katô máddang din, iglingkóod sikandin tun ta saruhan i Jesus, asta igulit din tō gunayan katô pagawid din kandin. Igdinág tō langun manubù na tigkó däd inólían tō bógók din.

⁴⁸ Igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, “Inólían kad ukit ka kasarig nu kanak. Ulì kad na duwán kasunayan.”

⁴⁹ Róggun na igkagi pa si Jesus tun ta bayi, duwán sábbad manubù na igaunggù tikud tun ta balé i Jairo, asta igkagi sikandin ki Jairo, na mà din, “Yakad ágpapanayun katô Taratinirù tun ta balé nu, su inaté dán tō batà nu.”

⁵⁰ Asal tō igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi sikandin ki Jairo, na mà din, “Yaka ágkarunu! Bánmal ka däd kanak, asta kólian tō batà nu.”

⁵¹ Tō igaunggù dan tun ta balé i Jairo, ándà duma manubù na igpatákkás i Jesus tun dalám, asal si Pedro däd, si Juan, si Santiago, asta tō ámmà asta tō innà katô batà.

⁵² Ágsággó asta gullaó tō langun manubù, asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsággó, su ándà kamaté ni batà. Igtudug däd sikandin.”

⁵³ Na, igngsiyan dan si Jesus, su isóddór dan na inaté dán tō batà.

⁵⁴ Asal igawidan i Jesus tō bállad katô batà, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sumuddù, tindág ka!”

⁵⁵ Na, iglónód tō gimukud din, asta igtindág tō batà. Na, igsugù si Jesus na pakannán tō batà.

⁵⁶ Isalábbuan tō ámmà asta tō innà katô batà. Asal maggát igsapad si Jesus kandan na ándà palang manubù na mému ultan dan tingód katô ilumu.

9

Igpapanó i Jesus tō sapulù duwa apostoles

Luc 9:1-6; Mat 10:5-15; Mar 6:7-13

¹ Na, iglimud i Jesus tō sapulù duwa (12) apostoles, igbággayan din sikandan ka katulusan ébô makapaluwá dan ka mga madat espiritu tikud tun ta manubù, asta ébô makólì dan ka mga ágkabóbókan.

² Igpapanó dan ikandin ébô mulit-ulit dan tingód ka pagpangulu ka Manama, asta ébô dappánnan dan tō mga ágkabóbókan ébô kólian.

³ Igkagi sikandin tun kandan, na mà din, “Yakó ágpid ka kaduwánnan yu, agad tukád, kabir, ágkakan asta salapi. Yakó ágpid ka umpak na gilisan.

⁴ Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, óddó kó dutun sippang ka panó kó tun ta ássa lunsud.

⁵ Atin ka dì ko tanggapán kaító mga manubù, ka panó kó tikud tun ta lunsud dan, padpad yu tō barukbuk tikud tun ta paa yu ébô kasóddoran dan na duwán sókó ka Manama kandan.”

⁶ Na, igpanó dan asta igsadun dan tun ta mga lunsud. Igulit-ulit dan katô Madigár Gulitán asta igdappánnan dan tō mga ágkabóbókan ébô kólian.

Ágduwa-duwa si Herodes tingód ki Jesus

Luc 9:7-9; Mat 14:1-12; Mar 6:14-29

⁷ Na, si Herodes tō igpangulu tun ta Galilea. Tō igdinág sikandin tingód katô áglumun i Jesus, ágduwa-duwa tō panámdám din, su duwán mga manubù na ágkagi na sikandin si Juan na Tarabunyag na inanté puman.

⁸ Duwán duma mga manubù na ágkagi na sikandin si Elias na inanté puman, asta duwán duma ágkagi na sikandin tō sábbad propeta sayyan na inanté puman.

⁹ Igkagi si Herodes, na mà din, “Si Juan tō igpatampáddan ku ka alig. Purisu sadan ni manubù ni na igdinág ku?”

Na, kakalyag i Herodes na kumita sikandin ki Jesus.

Igpakan i Jesus tō sobera lima mararan manubù

Luc 9:10-17; Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Juan 6:1-14

¹⁰ Na, tō iguli tō mga apostoles tun ki Jesus, igulit dan kandin tingód katô langun iglumu dan. Igpatákkás i Jesus sikandan, igtananan dan tō duma mga manubù, asta igsadun dan tun ta lunsud na ágngadanan Betsaida.

¹¹ Asal tō ikaśoddór tō langun manubù ka ánda é igsadunan i Jesus, igtalundug dan kandin. Igtanggap si Jesus kandan, asta iglulit sikandin kandan tingód katō pagpangulu ka Manama. Igappánnan din tō langun ágkabogókan, asta inólian dan.

¹² Tō mapun dán, igpadani tō sapulù duwa (12) disipulu tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà dan, "Papanó nu tō langun manubù tun ta mga lunsud asta tun ta kaligadan dan ébô duwán kadágaan dan, asta ébô málli dan ka makan, su ándà mga manubù na góddò kannun."

¹³ Asal igkagi si Jesus, na mà din, "Sikiyu é mággé ka makan dan."

Igkagi sikandin, na mà dan, "Asal lima dád abuk ni pan ta, asta duwa dád abuk ni sáddà ta.* Panó ké ébô málli ka pan para katō langun?"

¹⁴ Mga lima mararan (5,000) tō mga gamama na ilimud.[†] Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, "Pónsad yu tō mga manubù na tagkaliman tō sábbad grupo."

¹⁵ Igbanal tō mga disipulu din, asta igpónsad dan tō langun.

¹⁶ Igkangi i Jesus tō lima abuk pan asta tō duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igpasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tō pan asta tō sáddà, asta igbágge din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud.

¹⁷ Ikkakan tō langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud katō mga disipulu din tō pan asta sáddà na isamà, asta duwán sapulù duwa (12) magdakál baskit na ipánnü.

Igkagi si Pedro na si Jesus tō Mesiyas

Luc 9:18-22; Mat 16:13-21; Mar 8:27-29

¹⁸ Na, sábbad álló, igdasal si Jesus na sábbad din dád, asta madani tun kandin tō mga disipulu din. Iginsà si Jesus kandan, na mà din, "Ándin tō ágkagin ka mga manubù tingód kanak? Sadanna kun?"

¹⁹ Igtaba sikandin, na mà dan, "Duwán mga manubù na ágkagi na sikuna si Juan na Tarabunyag. Duwán ássa mga manubù na ágkagi na sikuna si Elias. Duwán ássa na ágkagi na sikuna tō sábbad propeta ka Manama sayyan na inanté puman."

²⁰ Iginsà si Jesus, na mà din, "Asal ándin è ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?"

Igtaba si Pedro, na mà din, "Sikuna tō Mesiyas na igpapid ka Manama dini áknami."

²¹ Asal maggát igsapad si Jesus na kailangan dì dan mulít kani tun ta duma mga manubù.

²² Igkagi si Jesus, na mà din, "Pahirapanna na Igpamanubù, asta élléyanna katō mga ágtugállán ka Judío, mällayat ka mga pangulu ka templo, asta mga taratinurù ka sugú. Matayanna, asta mantéya puman tun ta ikatállu álló."

Tō manubù na mákkás ki Jesus

Luc 9:23-27; Mat 16:24-28; Mar 8:34-9:1

²³ Na, igkagi si Jesus tun ta langun na igpaminág kandin, na mà din, "Tō manubù na mákkás kanak, kailangan dian din tō kakalyag ka pusung din, tumiis sikandin ka kahirapan tukid ka álló agad matayan sikandin,[‡] na mákkás kanak.

²⁴ Tō manubù na áglaggád katō kantayan din, kandaan sikandin katō kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tō manubù tingód katō katákkás din kanak, matanggap din tō kantayan na ándà ágtamanán.

²⁵ Atin ka makatigatun tō manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katō kantayan, ándà palang pulusán din.

²⁶ Atin ka ágkayaan tō manubù tingód kanak asta tingód katō igtinurù ku, kayyyaanna tingód kandin tun ta álló ka lumónódda na Igpamanubù na duwán séllaán ku, asta séllaán katō Ámmà ku asta mga panaligan din.

²⁷ Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na dì maté sippang ka kumita dan katō pagpangulu ka Manama."§

Ipalin tō bónnóng i Jesus

Luc 9:28-36; Mat 17:1-8; Mar 9:2-8

²⁸ Na, pángnga ka mga walú álló tikud tun ta igkagi i Jesus ni langun, igpatákkás din si Pedro, si Juan, asta si Santiago. Igtikáddág dan tun ta pabungan ébô dumasał sikandin.

²⁹ Róggun na igdasal si Jesus, ipalin tō bónnóng din, asta igséllà ka kapputian tō umpak din.

³⁰ Tigkô dád duwán duwa manubù na igtóngkô ki Jesus, na si Moises asta si Elias

* 9:13 9:13 Malumpipi tō pan katō mga Judío, magimpuruk, asta mga sábbad dangó é kadakállan. Igággang basí tō sáddà.

† 9:14 9:14 Ikkakan pagsik tō mga gabay asta tō mga gabatà, asal ándà dan iyapi. ‡ 9:23 9:23 Kailangan tumiis sikandin

ka kahirapan tukid ka álló agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus tukid ka álló. § 9:27 9:27

Ituman ni tō igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katō kapalin katō bónnóng i Jesus tun ta pabungan (Lucas 9:28-36).

Tō bónnóng i Jesus na ikitaan dan iring katō bónnóng din ka mangulu sikandin tun ta tapuri álló.

³¹ na duwán séllaán dan. Igpatóngkóé tō tallu dan tingód ka kamatayan i Jesus na matuman kandin tun ta Jerusalem.

³² Na, ináknákkan si Pedro asta tō duwa kadumaan din. Tō igánnó dan, igkita dan tō séllaán i Jesus asta tō duwa manubù na igtindág madani tun kandin.

³³ Róggun na igpanó si Moises asta si Elias, igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, madigár su dini ké. Mimú ké dini ka tallu rákkó, sábbad para áknikó, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

Agad tō gó é igkagi i Pedro, asal ándà din kagpátti tō igkagi din.

³⁴ Róggun na igkagi si Pedro, igdunggù tō sagulapun na ikatambun kandan. Tō isidalungan dan katô sagulapun, imáddangan dan.

³⁵ Igdinág dan tō kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na igsalin ku. Paminág yu sikandin!”

³⁶ Na, pángnga igkagi tō Manama, igkita dan si Jesus na sábbad din dád. Tō timpo tō, ándà igulitan dan tingód katô igkita dan.

Tō batà mama na igahuwan ka madat espiritu

Luc 9:37-43; Mat 17:14-18; Mar 9:14-27

³⁷ Na, pagkasimag, tō igtupang si Jesus asta tō tallu disipulu din tikud tun ta pabungan, isumaran dan ka marapung manubù.

³⁸ Na, duwán sábbad manubù na igtawar ki Jesus, na mà din, “Sir, kéduwi nu ni batà ku, su sikandin tō bugtung batà ku.

³⁹ Marag sikandin gahuwan ka madat espiritu, gullaó sikandin, ágtuyù-tuyù sippang ka ágburà tō babbà din asta girrayatan sikandin. Mahirap paluwaán tō madat espiritu tikud tun kandin.

⁴⁰ Igpédu-éduwa katô mga disipulu nu na paluwaán dan tō madat espiritu na igahu kandin, asal ándà dan ikému.”

⁴¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù ákganni, dì kó ágsarig kanak, asta madat tō panámdám yu. Dì dán madugé na dumuma a ákniyu, asal kailangan tumiissa pa. Na, pid nu dini tō bata nu.”

⁴² Róggun na igsadun tō batà tun ki Jesus, igpabuntug katô madat espiritu tō batà, asta igpatuyù-tuyù sikandin. Asal igsapadan i Jesus tō madat espiritu. Purisu inólian tō batà, asta igapid i Jesus tun ta ámmà din.

⁴³ Tuu isalábbuan tō langun manubù tingód katô katulusan ka Manama.

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Luc 9:43-45; Mat 17:22-23; Mar 9:30-32

Róggun na isalábbuan tō langun manubù tingód katô mga iglumu i Jesus, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din,

⁴⁴ “Kailangan paminággyán yu ni kagin ku ákniyu. Matuman ni dumunggù kanak na Igpananubù. Kailangan bággénya tun ta bállad katô duma mga manubù.”

⁴⁵ Asal ándà gó kagpátti katô mga disipulu din tō kóbadan katô igkagi din, su ándà pasóddóri kandan ébô dì dan kagpáttan. Ándà dan insà kandin tingód katô igkagi din, su ágkamáddangan dan.

Sadan tō tuu mallayat?

Luc 9:46-48; Mat 18:1-5; Mar 9:33-37

⁴⁶ Na, igpapulé tō mga disipulu i Jesus tingód ka sadan tun kandan tō tuu mallayat é kamanubuan.

⁴⁷ Asal isóddóran i Jesus tō ágpanámdámmán dan. Purisu igtawar din tō sábbad batà, asta igpatindág din madani tun kandin.

⁴⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágtanggap kó kani sábbad batà tingód ka kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánnna ikiyu. Tō manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tō iggapid kanak, su tun ta langun yu, tō manubù na tuu mabbabà é kamanubuan, sikandin tō tuu mallayat.”

Mga kadumaan yu tō mga manubù na ánnà usig yu

Luc 9:49-50; Mar 9:38-40

⁴⁹ Na, igkagi si Juan, na mà din, “Áglangngagán, duwán sábbad manubù na igkita dé na igpaluwà ka madat mga espiritu ukit ka kagamit din katô ngadan nu. Asal igsapadan dé sikandin su ánnà kadumaan ta.”

⁵⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsapad kandin, su kadumaan yu tō mga manubù na ánnà usig yu.”

Igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea

⁵¹ Na, tō masig dán dumunggù tō álló na mulì si Jesus tun ta langit, igplano sikandin na madun tun ta Jerusalem.

⁵² Duwán mga manubù na iga póna i Jesus. Igpanó dan, asta igsadun dan tun ta sábbad lunsud na sakup ka Samaria ébô tumaganà dan katô balé na áddingan din.

⁵³ Ánnà Judio tō mga manubù na góddô dutun. Purisu ándà dan tanggapí si Jesus, su isóddórán dan na madun sikandin tun ta Jerusalem.

⁵⁴ Tō ikasóddór si Santiago asta si Juan na dì dan tanggapán katô mga taga Samaria, igkagi sikandin, na mà dan, “Áglangngagán, kakalyag nu na padabuan dé ka apuy tikud tun ta langit ébô mapánnas dan?”*

⁵⁵ Asal igsérê si Jesus, asta igsapadan din sikandan.

⁵⁶ Na, igpanayun dan tun ta ássa lunsud.

Tō mákkás ki Jesus

Luc 9:57-62; Mat 8:19-22

⁵⁷ Róggun na ágganó dan, duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Mákkássa áknikó agad ánda ka madun.”

⁵⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tō mga mannanap ka kabánnássan, duwán pa góddoan dan, asta tō mga manuk ka kayun, duwán pa gapunanan dan. Asal sakán na Igpamanubù, ándà palang góddoan ku na ággadágaan.”

⁵⁹ Igkagi si Jesus tun ta ássa manubù, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

Asal igtaba sikandin, na mà din, “Áglangngagán, mákkássa áknikó, asal pólì a pa ébô lábbángngán ku tō ámmà ku.”

⁶⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tō mga manubù na ándà kantayan na ándà ágtamanán, tō gó é lumábbáng katô mga kadumaan dan na inaté.[†] Asal sikuna na duwán kantayan na ándà ágtamanán, kailangan mulit-ulit ka tingód katô pagpangulu ka Manama.”

⁶¹ Duwán ássa manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, mákkássa áknikó. Asal muli a pa ébô pasóddórán ku tō pasíluya ku.”

⁶² Igkagi si Jesus, na mà din, “Yaka giring katô manubù na ágdaru na inalayun ágsérê, su tō manubù na águwa-duwa na mákkás kanak, dì sikandin masakup tun ta pagpangulu ka Manama.”

10

Igpóna i Jesus tō kapittuwān duwa

¹ Na, igsalin katô Áglangngagán tō kapittuwān duwa (72) manubù, asta iga póna din sikandin na tagduwa-duwa ébô madun dan tun ta langun lunsud asta mga lugar na sadunan din.

² Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Dakál tō ágkáttun, asal tagsábbadé dád tō tarakáttu. Purisu dasal kó tun ta Áglangngagán na tigatun ka kinamát ébô papid sikandin ka duma mga tarakáttu.

³ Na, panó kó. Banté kó katô madat mga manubù, su iring kó na mga karnero na ágbanganan katô mannanap ka kabánnássan na ángadan lobo.

⁴ Yakó ágpid ka salapi, kabir, asta sandalyas. Yakó ágtóngkô-tóngkô katô mga manubù na ágkitanán yu tun ta dalan ébô dì kó ágkabaring.

⁵ Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, una yu kagiyi, na mà yu, ‘Mólà pa ka duwán kasunayan yu!’

⁶ Atin ka masuné tō tigbalé, bággayan sikandin ka Manama ka kasunayan. Asal atin ka ánnà masuné tō tigbalé, pamuyú yu tun ta Manama na angén din tō kasunayan na bággen yu pád tun kandin.

⁷ Agad ándin tō pakannán dan ákniyu, tō dád gó é kannán yu asta inámmán yu, su tō manubù na áglumu kailangan tandanan. Yakó galin-alin tun ta duma balé, asal óddô kó tun ta sábbad dád balé.

⁸ Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud asta ágtanggapán kó ikandan, agad ándin tō pakannán dan ákniyu, tō dád gó é kannán yu.

⁹ Dappánni yu ka bállad tō mga ágkabogókan ébô kólian. Kagiyi yu sikandin, na, ‘Masig dán mangulu tō Manama ákniyu.’

¹⁰ Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud asta dì kó ikandan tanggapán, panó kó tun ta dalan, asta kagiyi yu tō mga tigbalé, na mà yu,

* ^{9:54} 9:54 Iring katô ilumu i Elias sayyan na igsulat tun ta 2 Mga Hari 1:10-12. † ^{9:60} 9:60 Tō kóbadan, tō mga manubù na mánna ki Jesus, di mému ka mabaring dan su tuu pa ágkailanganán tō katuman dan katô kakalyag ka Manama.

¹¹ 'Agad tō barukbuk nit banuwa yu na igdákkát kannun ta paa dé padpadán dé ébô kasóddoran yu na duwán sókó ka Manama ákniyu. Pénagpáttán dé sikiyu na masig dán mangulu tō Manama.'

¹² Kagiyan ku sikiyu na supakan ka Manama tō mga taga Sodoma tun ta tapuri álló tingód katō salà dan, asal tuu pa madat tō supak ka Manama katō mga manubù tun ta lunsud na dì tumanggap ákniyu.'

Tō mga manubù na ándà rákkád

Luc 10:13-16; Mat 11:20-24

¹³ "Makédu-édu kó na mga taga Corasin! asta makédu-édu kó na mga taga Betsaida! su ándà kó rákkád. Atin ka igimu tō kasalábbuan tun ta mga taga Tiro asta mga taga Sidon sayyan iring katō mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igumpak dan pád katō óggét na gimus sako, asta igtágù dan pád ka abu tun ta ulu dan ébô pakitanán dan na igrákkád dan dán.

¹⁴ Tun ta álló ka rumuud tō Manama, agad supakan din tō mga taga Tiro asta tō mga taga Sidon, asal tuu pa madat tō supak din ákniyu.

¹⁵ Sikiyu mga taga Capernaum, kéman yu ka pabantugán kó sippang tun ta langit, asal dabuán kó baling tun ta góddóan ka mga inaté.*

¹⁶ Ikgagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, "Tō manubù na maminág ákniyu, ukít kani ágpaminággánnia ikandin. Tō manubù na méllé ákniyu, méllé kanak. Tō manubù na méllé kanak, méllé katō igpapid kanak."

Iguli tō kapittawan duwa

¹⁷ Na, tō iguli tō kapittawan duwa (72) na ipóna i Jesus, idayawan dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Áglangngagán, agad tō madat mga espiritu ignunug áknami ukít ka kagamit dé katō ngadan nu!"

¹⁸ Ikgagi si Jesus, na mà din, "Bánnal, su igkita ku si Maibuyan na iring na kirám na idabù tikud tun ta langit.†

¹⁹ Yakó yu ágkalingawi ni. Igpapid ku sikiyu ébô manalu kó ka katulusan katō usig ka Manama. Agad makagit kó ka áppuy asta mananipit, asal ándà palang makadadat ákniyu.

²⁰ Na, agad ikapanalu kó ka madat mga espiritu, ánnà ni tō kadayawan yu. Asal kailangan kadayawan kó su igsulat dán tō ngadan yu tun ta langit."‡

Idayawan si Jesus

Luc 10:21-24; Mat 11:25-27; 13:16-17

²¹ Na, tō oras tō, dakál tō dayó na igbággé katō Ugis Espiritu ki Jesus, asta igdasal sikandin, na mà din, "Ámmà na Áglangngagán katō langun tun ta langit asta dini ta banuwa, ágpasalamatta áknikó, su ándà nu pasóddóri ni kabánnalan tun ta mga manubù na kéman dan ka mapandé asta dakál é isóddóran, asal igpasóddór nud ni kabánnalan tun ta mga manubù na mabbabà é kamanubuan. Durungán ku sikuna, Ámmà, su tikud tun ta madigár kakalyag nu."

²² Ikgagi si Jesus, na mà din, "Igsarig katō Ámmà ku tō langun dini kanak. Tō Ámmà ku dák tō ikasóddór kanak, su sakán tō Batà din. Sakán dák tō ikasóddór katō Ámmà ku, asta tō langun manubù na ágsalinán ku ébô makasóddór tingód katō Ámmà ku."

²³ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din na ándà ássa manubù, na mà din, "Ágkadayawan kó su ikakita kód katō kabánnalan!

²⁴ Kagiyan ku sikiyu na tō marapung mga propeta ka Manama asta tō mga hari sayyan, agad malyag dan na kumita katō igkita yu, asal ándà dan ikakita. Agad malyag dan na maminág katō igdinág yu, asal ándà dan ikadinág."

Panunggiringan tingód katō sábbad taga Samaria

²⁵ Na, igtindág tō sábbad taratinurù katō mga sugù. Kakalyag din na kuminnam minsà ki Jesus. Purisu iginsà sikandin, na mà din, "Sir, ándin tō kailangan lumun ku ébô makatanggappa ka kantayan na ándà ágtamanán?"

²⁶ Ikgagi si Jesus, na mà din, "Ándin tō igsulat tun ta mga sugù ka Manama? Ándin tō igbasa nu?"

²⁷ Igtaba tō manubù, na mà din,

* **10:15** 10:15 Hades tō ngadan katō góddóan ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Ahaán tō Igpakita 20:11-15. † **10:18** 10:18 Tō katulusan katō Manama tuu pa mabákkár ka tandingán katō katulusan i Maibuyan, su tō Manama, igpéwà din si Maibuyan tikud tun ta langit. Duwán katulusan na igbággé i Jesus tun ta kapittawan duwa. Purisu igpaluwà dan tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù. ‡ **10:20** 10:20 Tingód katō libro na igsulatan katō mga ngadan, ahaán tō Igpakita 3:5.

“ ‘Ginawayi yu tō Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, tikud tun ta tibuk panámdám yu, asta tikud tun ta tibuk bákkár yu. Ginawayi yu tō unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.’ ”[§]

²⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tō igtaba nu. Lumu nu yan ébô makatanggap ka katô kantayan na ándà ágtamanán.”

²⁹ Asal kakalyag katô manubù na pasóddórán din na nángngà tō áglumun din tun ta saruwan ka Manama. Purisu iginsà sikandin, na mà din, “Sadan tō unawa ku?”

³⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad Judio na igpanó tikud tun ta Jerusalem, asta igsadun tun ta Jérico. Na, isabban sikandin ka mga tulisan. Igadólán dan, igapakuy dan, asta igtananan dan sikandin na ágkamaté-maté dán.

³¹ Na, igdunggù tō sábbad pangulu ka templo ka Judio. Asal tō igkita din tō manubù na inamù, iglili sikandin tun ta ágbaluy.

³² Na, igdunggù pagsik tō sábbad Judio na sakup ka grupo i Levi. Asal tō igkita din tō manubù na inamù, iglili sikandin tun ta ágbaluy.

³³ Na, duwán sábbad taga Samaria na igdunggù tun ta Judio na inamù. Tō igkita sikandin katô inamù, inéduwan sikandin.

³⁴ Igpadanian din, igbawian din tō amù katô Judio ka langis ka olibo asta bino, asta igbagkássan din. Igpasaké din tō Judio tun ta asno din, asta igpid din tun ta balé na ágdungguanan, asta igdóppónan din.

³⁵ Pagkasimag, igbágge din tō duwa abuk salapì tun ta tigatun katô balé, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Dóppóni nu sikandin. Atin ka duwán kulang, bayadan ku ka lumóniodda.’

³⁶ “Na, ándin tō panámdám nu? Tun ta tállu manubù na igkita katô isabban ka mga tulisan, sadan tun kandan tō igapakita na unawa din?”

³⁷ Igtaba tō taratinuru, na mà din, “Tō taga Samaria na inéduwan asta igtabang kandin.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan tō gó pagsik tō lumun nu.”

Igádding si Jesus tun ki Marta asta ki María

³⁸ Na, tō igpanó dan, igukit dan tun ta sábbad lunsud. Duwán sábbad bayi na ánggadanan ki Marta na igapadding ki Jesus tun ta balé din.

³⁹ Duwán adi din na si María na igunsad madani tun ta paa katô Áglangngagán ébô maminág katô ágtinuruán i Jesus.

⁴⁰ Asal si Marta, ágasasó tō panámdám din tingód katô marapung mga áglumun din. Purisu igaipadani si Marta tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Áglangngagán, sábbad ku dák tō góémeng, su dì ágtabang ni adi ku. Atin ka duwán kédu nu kanak, kagiyi nu sikandin ébô tumabang kanak.’

⁴¹ Asal igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Marta, Marta, tuu ka ágkatanaan tingód katô mga áglumun nu.

⁴² Sábbad dák tō ágkailanganán. Tō gó tō madigár na igsalin i María, asta dì ni makangé tikud tun kandin.”

11

Tingód ka kadasal

Luc 11:1-13; Mat 6:9-13; 7:7-11

¹ Na, sábbad álló na igaipadani si Jesus tun ta sábbad lugar. Pángnga katô kadasal din, duwán sábbad disipulu din na igkagi, ‘Áglangngagán, tinurui ké ágdsal iring katô igtinurù i Juan na Tarabunyag katô mga disipulu din.’

² Igkagi si Jesus, na mà din, “Iring kani é kadasal yu. ‘Ámmà, móla pa ka pangadapán ka katô langun manubù. Móla pa ka mangulu ka tun ta langun manubù.

³ Bággyéyi ké ka ágkannán dé álló-álló.

⁴ Pasinsiyayi ké na ikasalà áknikó, su ágpasinsiyaan dé tō langun manubù na ikasalà áknamí. Yaka ágpókit áknamí tun ta pagkinnam.”

⁵ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Atin ka madun ka tun ta balé katô rarak nu, agad tángngà ka dukilám, ébô mállás ka tállu abuk pan, kumagi ka kandin, na,

⁶ ‘Duwán rarak ku na mantu igdunggù, asta ándà pakannán ku kandin.’

⁷ Tumaba tō tun dalám, na mà din, ‘Yaka ágsamuk kanak. Igsagpángngan dán tō sállat, asta ágdágga dà asta ni mga gabatá ku. Diyad makannó ébô mággé áknikó.’

⁸ Na, kumagiya ákniyu, agad dì pád sikandin mánnó ébô tumabang katô rarak din, ka dì sumungkú tō manubù na mamuyù, kailangan mánnó sikandin ébô bággén tō agad ándin é ágpamuýan din.

⁹ Purisu kumagiya ákniyu, pamuyù kó inalayun tun ta Manama, asta bággayan kó ikandin. Pamasak kó inalayun tun kandin, asta kitanán yu. Tákták kó inalayun tun ta sállat, asta pokéan kó ikandin.

¹⁰ Makatanggap tó langun manubù na ágpamuyù. Makakita tó langun manubù na ágpamasak. Pókéan tó langun manubù na ágtákták.

¹¹ Sikiyu na mga ámmà, atin ka mamuyù tó batà yu ka sáddà, ánnà áppuy tó bággén yu kandin.

¹² Atin ka mamuyù tó batà yu ka tállug, ánnà mananipit tó bággén yu kandin.

¹³ Na, sikiyu, agad duwán madat mga áglumun yu, asal inalayun madigár tó mga ágbággen yu tun ta mga gabatà yu. Na, tó Ámmà yu na Manama tun ta langit tuu pa mággé katô Ugis Espiritu tun ta langun manubù na ágpamuyù kandin!"

Si Jesus asta si Maibuyan

Luc 11:14-23; Mat 12:22-30; Mar 3:20-27

¹⁴ Na, duwán madat espíritu na igañaluwà i Jesus tikud tun ta sábbad manubù na inómmó, ikakagi tó manubù, asta isalábbuan tó langun manubù.

¹⁵ Asal duwán mga manubù na igkagi, na mà din, "Ágpaluwà sikandin katô madat mga espíritu ukit katô pangulu ka madat mga espíritu na si Belsebul."^{*}

¹⁶ Duwán ássa mga manubù na igañamuyù ki Jesus na pakitanán din kandan tó kasalábbuan tikud tun ta langit ébô kasóddoran dan na sikandin tó bánnal igañapid ka Manama.

¹⁷ Asal isóddoran i Jesus na madat tó panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, "Atin ka ágpamatayé tó mga sakup ka sábbad pangulu, dì madugé mandà tó pagpangulu din. Atin ka ágpamatayé tó sábbad pamilya, dì madugé padiyáe dan."

¹⁸ Purisu atin ka ágpaluwà si Maibuyan katô mga sakup din, mandà tó pagpangulu din, su imun din na usig tó mga sakup din. Ákgagi kó na ágpaluwà a katô madat mga espíritu su igsugù a i Belsebul.

¹⁹ Atin ka ágsawén yu ni kapaluwà ku katô madat mga espíritu su ágpanámdám kó na igsugù a i Belsebul, ágsawan yu tó ákniyu mga disipulu, su ágpaluwà dan pagsik ka madat mga espíritu. Purisu sikandin tó ágpañóddór na ánnà nángangá tó kasawé yu kanak.

²⁰ Atin ka ágpaluwà a katô madat mga espíritu ukit katô katulusan ka Manama, igañunggù dán gó diní ákniyu tó pagpangulu ka Manama.

²¹ "Atin ka ágtómmóng tó mabákkár manubù katô balé din asta duwán laniban din, dì magó tó kaduwánnan din.

²² Asal atin ka dumunggù tó ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tó gó tó sumulung asta makapanalu katô tigbalé, makagó katô langun laniban na ágsarigan din, asta tumalad-talad katô inagó din.

²³ "Tó langun manubù na dì ágtakkás kanak, tó gó é gusig kanak, asta tó langun manubù na dì áglimud ka mga manubù dini kanak, tó gó é ágpewá ka mga manubù tikud dini kanak."

Tó kalónód katô madat espíritu

Luc 11:24-26; Mat 12:43-45

²⁴ "Na, atin ka duwán madat espíritu na paluwaán tun ta manubù, ágpanó-panó tó madat espíritu tun ta disyerto ébô mamasak sikandin ka madigár óddóan din. Atin ka ándà kitanán din, kumagi sikandin, na mà din, 'Lumónódda tun ta manubù na taganà igahuwan ku.'

²⁵ Purisu lumónóð tó madat espíritu tun kandin, asta kitanán din na madigár dán tó manubù na taganà din igahuwan, iring na malinis asta matémmós balé.

²⁶ Purisu kangén katô madat espíritu tó ássa pittu madat espíritu na tuu pa madat ka tandingán kandin. Madun dan langun tun ta manubù, asta mahu dan tun kandin. Purisu tuu pa madat tó dungguán kani manubù ni."

Tó bánnal dayó

²⁷ Na, róggun ágtinurù si Jesus, duwán sábbad bayi na igtawar kandin, na mà din, "Duwán dayó katô inná nu na igañamasusu asta igañasusu áknikó!"

²⁸ Asal igtaba si Jesus, na mà din, "Asal duwán dayó katô langun manubù na ágpaminág asta ágtuman katô kagi ka Manama!"

Tó mga malyag kumita katô kasalábbuan

Luc 11:29-32; Mat 12:38-42

²⁹ Tó marapung dán tó mga manubù na ilimud tun ki Jesus, igkagi sikandin, na mà din, "Madat tó kakalyag katô mga manubù áknganni, su kakalyag dan na pakitanán ku tó

* **11:15** 11:15 Si Belsebul tó ássa ngadan i Maibuyan.

kasalábbuan kandan. Asal sábbad dád tó kasalábbuan na pakitanán ka Manama kandan na iring katô iglumu din ki Jonas sayyan.

³⁰ Ukit katô ilumu ki Jonas,[†] ikasóddór tó mga taga Ninibe na Manama tó igpapid kandin. Iring pagsik kani, ukit katô malumu kanak, kasóddóran katô mga manubù áknganni na Manama tó igpapid kanak na Igpamanubù.

³¹ Tun ta álló ka rumuud tó Manama, tumindág tó rayna na iga pangulu tun ta Siba sayyan, asta kumagi sikandin na kailangan supakan kó su ándà kó paminág kanak. Agad madiyù tó góddóan katô rayna, asal ígsadun sikandin tun ki Solomon ébô maminág dád katô kapandayan na ágtinuruán i Solomon. Na, duwán dán iga dunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat tó kamanubuan din ka tandingán ki Solomon.

³² Tun ta álló ka rumuud tó Manama, tumindág tó mga taga Ninibe, asta kumagi dan na kailangan supakan kó su ándà kó rákkád ka mga salá yu. Su tó iga dinág tó mga taga Ninibe katô igulit-ulit i Jonas, igrákkád dán. Na, duwán dán iga dunggù dini ákniyu na tuu pa mallayat tó kamanubuan din ka tandingán ki Jonas.”

Kailangan duwán kappawaan yu

Luc 11:33-36; Mat 5:15; 6:22-23

³³ “Atin ka ágrákkáttan é sulù, di gallássán, asta di ágtambunan, asal ágsapatán ébô katab-dawan tó langun manubù na mahu tun ta balé.

³⁴ Sulù ka lawa tó mata. Purisu atin ka mappawà tó kasállág nu, kappawaan tó tibuk lawa nu. Asal ka mangittáng tó kasállág nu, kangittángngan tó tibuk lawa nu.

³⁵ Purisu banté ka ébô di kumangittáng tó sulù tun ta lawa nu.

³⁶ Atin ka kappawaan tó tibuk lawa nu, asta ándà palang kangittángngan, mappawà dán tó langun, iring na sulù na ágséllà tun áknikó.”

Tó mga Pariseo asta taratinurù ka sugù

Luc 11:37-54; Mat 23:1-36; Mar 12:38-40

³⁷ Na, pángnga igtinurù si Jesus, duwán sábbad sakup ka mga Pariseo na iga pakan kandin. Purisu igahu si Jesus tun ta balé katô Pariseo, asta igkan dan.

³⁸ Isalábbuan tó Pariseo, su di giring si Jesus katô ágkémun ka mga Judio tingód ka kadamù ka di pa kuman.

³⁹ Asal igkagi tó Áglangngagán, na mà din, “Sikiyu mga Pariseo, iring kó na mga baso asta mga linipung na igurasan dád tó tun ta luwà, asal maripà tó tun dalám, su tuu madat tó áglumun yu, asta tagawán kó.

⁴⁰ Ánnà nánggà tó panádmád yu! Ánnà dád tó tun ta luwà katô lawa yu tó igimu ka Manama, asal igimu din pagsik tó tun dalám.

⁴¹ Kailangan tikud tun ta kédu yu tó kabággé yu tun ta manubù na ágkahirapan, asta ukit katô kédu yu, madigár tó langun áglumun yu.

⁴² “Asal makédu-édu kó na mga Pariseo! su agad ágbággén yu tun ta Manama tó ikasapulù katô langun ka pamulanán yu agad mga anag, asal ándà yu bánnali tó tuu ágkailanganán, tingód katô nánggà lumun yu tun ta mga unawa yu, asta ándà yu ginawayi tó Manama. Nánggà tó kabággé yu katô ikasapulù, asal yakó ágsódô katô mga ágkailanganán na nánggà lumun yu.

⁴³ “Makédu-édu kó na mga Pariseo! su malyag kó munsad tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio, asta malyag kó respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa.

⁴⁴ Makédu-édu kó! su iring kó na mga lábbáng na ággittan katô mga manubù na gukit su di ággakilalaan.”

⁴⁵ Duwán sábbad taratinurù ka sugù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Sir, ukit ka igkagi nu katô mga Pariseo, iga buyas ké pagsik ikuna.”

⁴⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Makédu-édu kó pagsik na mga taratinurù ka sugù! su iring kó katô manubù na ágpirit ka duma manubù na tumiang katô tuu mabággat asta mahirap ágpiddán, asal di kó gó gawid katô piniddan ébô tumabang kandan.[‡]

⁴⁷ Makédu-édu kó! su gímun yu tó mga pantyun para katô mga propeta na igmatayan katô ákniyu kamónaan.

⁴⁸ Ukit ka kému yu katô mga pantyun dan, ágpasóddórán yu na ágnunug kó katô iglumu katô kamónaan yu. Kamónaan yu tó igmaté katô mga propeta, asta sikiyu tó gímu katô mga pantyun dan.

[†] **11:30** 11:30 Ahaán Ni Libro Tingód Ki Jonas ébô kasóddóran tó tingód katô inému kandin. [‡] **11:46** 11:46 Inalayun dan ágdugangan tó sugù ka Manama na tuu mahirap ágtumanán katô mga manubù, asal di ágtabang kandan ébô makatuman dan katô mga sugù.

⁴⁹ Purisu igkagi tō Manama ukit katō kapandayan din, na mà din, ‘Papiddán ku tō mga propeta asta tō mga apostoles tun kandan. Asal duwán matayan dan asta duwán irrayatan dan.’

⁵⁰ Purisu supakan ka Manama tō mga manubù áknganni tingód ka kamatayan katō mga propeta din, tikud tun ta katigkanayan ka banuwa sippang áknganni,
⁵¹ tikud katō kamaté ki Abel sippang katō kamaté ki Zacarias na igmatayan yu tun ta tánggaan katō ággóbówanan ka mga mannanap asta katō templo. Paminág yu ni kagin ku ákniyu na mga manubù áknganni. Supakan kó katō Manama tingód katō kamatayan dan.

⁵² “Makédu-édu kó na mga taratinurù ka sugù! su iring kó na manubù na igálás ka susì ka balé ébô ándà manubù na makahu, su agad sikiyu, ándà kó ahu, asta igbalabagan yu tō mga manubù na mahu pár.”[§]

⁵³ Na, róggun igpanó si Jesus tikud tun ta balé, tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù, igirrayat dan kandin asta maggát dan igággut-ággut kandin,

⁵⁴ su ágbangan dan ka ándin tō ágpangkagin din ébô duwán dimanda dan.

12

Yakó giring katō mga Pariseo

Luc 12:1-3; Mat 10:26-27

¹ Na, dalám ka iginurù si Jesus, mga mararan tō mga manubù na ilimud sippang ka igağıtté dan. Una igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Banté kó katō pagpatubù ka pan katō mga Pariseo.* Kéman dan ka nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan ka Manama.

² Ándà palang gállassán áknganni na dì pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà ágbulunán áknganni na dì pasóddórán tun ta tapuri álló.

³ Purisu agad ándin tō igkagi yu ka dukilám, tō gó é paminággnan ka álló. Agad ándin tō iginurù yu na sikiyu dád, tō gó é ullaón tun ta langun manubù.”

Tō nángngà kamáddangan

Luc 12:4-7; Mat 10:28-31

⁴ “Mga rarak ku, kagiyán ku sikiyu, yakó ágkamáddangan katō mga manubù na makamaté katō lawa yu, asta ándà dán ássa na malumu dan ákniyu.

⁵ Asal kagiyán ku sikiyu, kamáddangi yu baling tō Manama, su pángnga matayan din tō mga manubù, duwán katulusan din ébô sumugù kandan tun ta ágsupakanan. Kagiyan ku sikiyu, kamáddangi yu tō Manama!

⁶ “Agad délák è lagà katō lima manuk ta kayun na ágbállin yu, asal ándà palang manuk ta kayun na ágkalingawan katō Manama.

⁷ Agad tō silag katō ulu yu inéyap dán ka Manama. Purisu yakó ágkamáddangan, su tō lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katō marapung mga manuk ta kayun.”

Tō kumagi na igpasakup asta tō mulun

Luc 12:8-12; Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ “Na, kagiyán ku sikiyu na tō manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na igpasakup sikandin kanak na Igpamanubù, kumagiya pagsik tun ta saruhan katō mga panaligan ka Manama na sikandin tō sakup ku.

⁹ Asal tō manubù na mulun kanak tun ta duma mga manubù, bulunán ku sikandin tun ta saruhan katō mga panaligan ka Manama.

¹⁰ “Tō manubù na ágkagi ka madat tingód kanak na Igpamanubù, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tō manubù na ágkagi ka madat tingód katō Ugis Espiritu, dì gó sikandin kapasinsiyaan.

¹¹ “Atin ka ruudan kó katō mga pangulu ka simbaan ka Judío asta mga opisyales ka gobierno tingód katō katákkás yu kanak, yakó ágkatanaan tingód katō taba yu asta katō kagin yu kandan,

¹² su tō álló tō, tinuruan kó katō Ugis Espiritu ka ándin tō kailangan kagin yu kandan.”

Panunggiringan tingód katō ágkaduwánnan

¹³ Na, tun ta mga manubù na ilimud, duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Sir, kagiyán nu tō kaké ku ébô bággén din kanak tō katángngà katō kaduwánnan na igtananan katō ámmá dé na inaté.”

¹⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà a huwes na tumángngà katō ákniyu kaduwánnan.”

§ ^{11:52} 11:52 Igbalabagan dan tō mga manubù ébô di dan makagpát tingód katō kapókit ka katábbus. Ándà ikagpát tō taratinurù tingód katō katábbus, asta igbalabagan dan tō mga manubù na duwán kakalyag na makagpát pár. ^{*} **12:1** 12:1 Ágkáttin tō madat ágkémun katō mga Pariseo iring katō kakáttin ka pagpatubù ka pan.

¹⁵ Igkagi si Jesus tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Banté kó. Yakó ágkasabuan, su agad dakál ó délák tō kaduwánnan ka manubù, tō bánnal kantayan din ánnà ukit katô kaduwánnan.”

¹⁶ Na, igulit si Jesus ka panunggiringan, na mà din, “Duwán sábbad ágkaduwánnan na ikakáttu ka tuu dakál.

¹⁷ Igpanámdám sikandin, ‘Ánnà nángngà tō ágtaguanan ku katô kináttawan. Pamánnun ku?

¹⁸ Na, ni gó tō lumun ku. Gábaán ku tō tapé mga ágtaguanan asta imun ku tō manu mga ágtaguanan na tuu pa dakál, asta tō gó é taguan ku katô langun ka kináttawan ku asta kaduwánnan ku.

¹⁹ Tō gó makakagiya na tō kaduwánnan ku nángngà dán para katô pira ámmé. Diya lumumu, asal kumanna dád, minámma dád, asta inalayunna gó kadayawan.’

²⁰ Asal igkagi tō Manama kandin, na mà din, ‘Kulang tō panámdám nu! Ni dukilám ni maté kad. Agad dakál tō kaduwánnan na ilimud nu, asal tananan nu tō langun.’

²¹ Tō gó tō dungguán katô manubù na áglimud katô kaduwánnan, asal ándà panámdám din tingód ka Manama.”

Sarig kó katô Manama

Luc 12:22-31; Mat 6:25-34

²² Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Purisu kagiyán ku sikiyu, yakó ágkatanaan tingód katô kantayan yu ka ándin tō kannán yu. Yakó ágkatanaan tingód katô lawa yu ka ándin tō umpakán yu.

²³ Su tuu pa ágkailanganán tō kantayan ta ka tandingán katô ággannán, asta tuu pa ágkailanganán tō lawa ta ka tandingán katô gumpakán.

²⁴ Sállág yu tō mga uwak. Dì dan ágpamula. Dì dan ágkáttu. Ándà ágtaguanan dan ka ágkakan. Asal inalayun ágbággayan ka Manama ka ágkakan. Purisu yakó ágkatanaan, su tō lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô langun manul ta kayun!

²⁵ Agad katanaan kó, asal dì kasugpatan tō kantayan yu agad délák ukit katô tana yu.

²⁶ Purisu atin ka dì kó makémú sumugpat katô ákniyu kantayan ukit katô tana yu, yakó ágkatanaan tingód ka mga duma pa.

²⁷ Panámdám yu tō mga bulak ka kabánnássan na inalayun ágtubù. Dì áglumu, asta dì gabál. Asal kagiyán ku sikiyu na agad madigár ágsállággán tō mga umpak i Harì Solomon sayyan, asal tuu pa madigár ágsállággán tō mga bulak ka kabánnássan.

²⁸ Délák tō kasarig yu ka Manama. Igimu din na madigár ágsállággán tō mga bulak ka kabánnássan na dì madugé góbbón. Purisu kasóddóran yu na bággayan kó ka Manama ka gumpakán yu!

²⁹ Purisu yakó ágkatanaan tingód katô kapamasak yu ka ággannán yu asta ginámmán yu. Yakó ágkatanaan.

³⁰ Tō langun manubù na dì ágbánnal ka Manama, inalayun dan ágpamasakán ni. Isóddóran katô Ámmà yu na Manama tō mga ágkailanganán yu.

³¹ Pamasak yu balig tō pagpangulu ka Manama, asta bággayan kó pagsik ikandin katô mga ágkailanganán yu.”

Kaduwánnan tun ta langit

Luc 12:32-34; Mat 6:19-21

³² “Yakó ágkamáddangan. Agad délák kó dád, igsalin kó katô Ámmà yu na Manama ébô sakupán kó tun ta pagpangulu din.

³³ Barigyà yu tō kaduwánnan yu, asta bággé yu tō salapí tun ta mga ágkayù-ayuan. Atin ka tō gó é lumun yu, duwán pulusán yu tun ta langit na dì kumarungu asta dì mandà, su dì makahu tō takón, asta ándà makadadat.

³⁴ Agad ánda é limudan yu katô kaduwánnan, dutun pagsik tō pusung yu.”

Kailangan makataganà kó

³⁵⁻³⁶ “Agad ándin tō dumunggù, kailangan makataganà kó. Iringi yu tō mga állang na ágtaganà ka kadunggù katô amo dan tikud tun ta kalimudan ka kasal. Agad dukilám dán, inalayun dan ágparágrág ka sulù, asta gumpak dan ébô ka dumunggù asta tumákták tō amo dan, sékót dan pókéan tō sállat.

³⁷ Atin ka makataganà dan, asta dì dan tumudug ka dumunggù tō amo dan, tuu dan kadayawan. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Mullas tō amo katô umpak din, pónsadán din tō mga állang din tun ta ággannanan, asta buwatan din sikandan ka ággannán.

³⁸ Atin ka dumunggù tō amo dan agad tángngà ka dukilám, agad masig dán ágkasállám, ka makataganà dan katô kadunggù din, tuu ágkadayawan tō mga állang din!

³⁹ “Panámdám yu ni. Atin ka kasóddóran katô tigatun ka balé ka kadángganan dumunggù tō takón, dì katakawan tō balé din.

⁴⁰ Kailangan tumaganà kó gó, su dumunggù a na Igpamanubù katô oras na ándà yu panámdámmi.

*Tô állang na ágkasarigan
Luc 12:41-48; Mat 24:45-51*

⁴¹ Iginsà si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, sadan tô igkagiyan nu kani panunggiringan? Sikami dád, ó tô langun manubù?”

⁴² Igtaba tô Áglangngagán, na mà din, “Tô állang na ágkasarigan asta katig, tô gó é imun katô amo din na taradóppón ka langun ka duma mga állang tun ta balé din ébô mággé kandan ka ágkannán kada álló.

⁴³ Atin ka inalayun ágtuman tô állang katô sugù katô amo din, kadayawan sikandin ka dumunggù tô amo din.

⁴⁴ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka tô gó é áglumun katô állang, imun sikandin na taradóppón ka langun tun ta balé katô amo din.

⁴⁵ Asal atin ka ágpanámdám tô madat állang na madugé pa tô kadunggù katô amo din, asta áglapássán din tô duma mga állang na gamama asta gabayi, asta inalayun sikandin ágkan, gnám, asta ágkalasing.

⁴⁶ dumunggù tô amo din katô álló na ándà din panámdámmi asta tô oras na ándà din kasóddóri. Purisu supakan sikandin katô amo din, asta paduman katô mga manubù na dí ágkasarigan.

⁴⁷ “Tô állang na ikasóddór katô kakalyag katô amo din, asal ándà ikataganà asta ándà tuman ka kakalyag katô amo din, tuu lagpássán sikandin.

⁴⁸ Asal tô állang na ándà ikasóddór katô kakalyag katô amo din, ka duwán inému din na madat, lagpássán sikandin, asal dí tuu.

“Tô manubù na bággayan ka dakál, dakál pagsik tô kailangan sulián din. Tô manubù na sannaan ka dakál, dakál pagsik tô gimanan na matanggap tikud tun kandin.”

*Ágpósigé tô mga manubù tingód ki Cristo
Luc 12:49-53; Mat 10:34-36*

⁴⁹ “Igsadunna dini ta banuwa ébô piddán ku tô apuy, asta mólà pa pád ka igrágrág dán![†]

⁵⁰ Duwán kahirapan na dumunggù kanak, asta diya gó makatónnók sippang ka matuman ni![‡]

⁵¹ Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ta banuwa ébô duwán kasunayan ka manubù. Kagiyan ku sikiyu na ágpósigé tô mga manubù tingód kanak,

⁵² su tikud áknganni, dí ágpasábbadé tô mga manubù na góddó tun ta sábbad balé. Atin ka duwán lima, tallú tô musig katô duwa, asta duwa tô musig katô tallú.

⁵³ Agad tô mga ámmà, mga innà, asta mga gabatà dan, dí dan ágpasábbadé. Agad tô ugang asta tô ikóddó, dí dan ágpasábbadé tingód kanak.”

*Rákkád kó dalám ka duwán pa álló
Luc 12:54-59; Mat 16:2-3; 5:25-26*

⁵⁴ Igkagi pagsik si Jesus tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Atin ka ágkitanán yu tó mangittáng sagulapun tun ta salláppan, kasóddóran yu na mudan, asta ágkatuman.

⁵⁵ Atin ka duwán karamag na habagat, kasóddóran yu na sumánnang, asta ágkatuman.

⁵⁶ Kéman yu ka nángngá tô áglumun yu tun ta saruhan ka Manama! Agad ágkakilalaan yu tó gahaanan nit banuwa asta tun ta langit, asal ándà yu kagpátti tô mga ágkalumu áknganni.

⁵⁷ “Ándà kó kanné ikasóddór ka ándin tô nángngá áglumun yu.

⁵⁸ Atin ka duwán manubù na dumimanda ákniyu, sékót kó pólié róggun na tun kó pa ta dalam, agó piddán kó tun ta huwes, asta bággén kó tun ta bállad ka polis ébô prison kó.

⁵⁹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka prison kó, dí kó makaluwà sippang ka bayadan yu tó kadakállan katô kadattan na ilumu yu.”

13

Rákkád kó katô mga salà yu

¹ Na, tô álló tô, duwán mga manubù na igulit ki Jesus tingód katô mga taga Galilea na ippamatayan i Pilato dalám ka kagóbó dan ka mga mannanap tun ta saruhan ka Manama.

² Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Kéman yu ka inaté dan su tô mga salà dan tuu pa madat ka tandingán katô mga kadumaan dan na taga Galilea.

³ Kagiyan ku sikiyu na atin ka dí kó rumákkád katô mga salà yu, maté kó langun pagsik iring kandan.

[†] 12:49 12:49 Tô apuy igpanunggiringan ka supak.   [‡] 12:50 12:50 Tô kahirapan na dumunggù igpanunggiringan katô kamatayan i Jesus tun ta krus.

⁴ Tô sapulù walu (18) manubù na ibantangan katô turi tun ta Siloe, ipánnas dan inaté. Kéman yu ka inaté dan su tó mga salà dan tuu pa madat ka tandingán katô mga kadumaan dan na taga Jerusalem.

⁵ Kagiyán ku sikiyu na atin ka dì kó rumákkad katô mga salà yu, maté kó langun pagsík iring kandan.”

Panunggiringan tingód ka kayu igera

⁶ Na, iglit i Jesus ni panunggiringan, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán kayu igera tun ta kinamát din. Igsadun sikandin tun ta kinamát ébô mamasak ka buuy katô kayu, asal ándà palang igkita din.

⁷ Purisu igkagi sikandin tun ta taradóppón katô kinamát, na mà din, ‘Na, tallu ámmé dán, maraggá ágsadun dini ébô mamasakka ka buuy kani kayu ni, asal ándà palang igkita ku. Pilé nu ni kayu ébô duwán pa pulusán ku kani tanà.’

⁸ Asal igtaba tó taradóppón, na mà din, ‘Sir, pabayà nu ka sábbad pa ámmé, su kaliyan ku tó tanà, asta abunowan ku pa.

⁹ Madigár pád ka muuy nit sumui ámmé. Asal ka dì muuy, mému ka papilén nu.’”

Itullid tó bókkóng katô bayi ka álló ka kapaginawa

¹⁰ Na, tó álló ka kapaginawa, igtinurù si Jesus tun ta sábbad simbaan ka Judio.

¹¹ Duwán sábbad bayi na ighbungkug* ka madat espiritu dalám ka sapulù walu (18) dán ámmé, asta dì ágkatullid tó bókkóng din.

¹² Tô igkita si Jesus katô bayi, igtawar i Jesus sikandin asta igkagiyán, na mà din, “Matullid dán ni bókkóng nu.”

¹³ Na, igdappánnan i Jesus tó bayi, tigkô dáp igmatullid tó bókkóng din, asta igdurung din tó Manama.

¹⁴ Asal isókó tó pangulu ka simbaan su dalám katô álló ka kapaginawa igdappánnan i Jesus tó bayi ébô kumatullid. Purisu igkagi tó pangulu ka simbaan tun ta langun manubù, na mà din, “Kada linggo, duwán ánnám álló na mému lumumu tó mga manubù, asta tó gó é álló na mému madun dini tó mga manubù ébô kólian dan. Asal ni álló ni, dì mému, su álló ka kapaginawa.”

¹⁵ Igtaba tó Áglangngagán kandin, na mà din, “Kéman yu ka nángngà tó áglumun yu tun ta saruwán ka Manama! Agad dalám katô álló ka kapaginawa, galinán yu langun tó baka yu asta tó kudà yu, asta ágpiiddán yu tun ta wayig ébô makénám.”

¹⁶ Purisu mému ka tabangan ni bayi ni na sábbad rubbad i Abraham na ighbungkug i Maibuyan dalám ka sapulù walu (18) dán ámmé. Kailangan tabangan sikandin agad dalám katô álló ka kapaginawa.”

¹⁷ Inayyaan tó langun usig i Jesus ukit katô igkagi din. Asal idayawan tó duma mga manubù, su marapung tó mga kasalábbuan na iglumu i Jesus.

Panunggiringan tingód katô tuu délák lisu

Luc 13:18-19; Mat 13:31-32; Mar 4:30-32

¹⁸ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama ukit kani panunggiringan.

¹⁹ Tô pagpangulu ka Manama iring na lisu ka mustasa na igpamula ka manubù tun ta kinamát din. Igtubù tó lisu, asta inému iring na kayu, asta igsalagan katô mga manuk ta kayun.”

Panunggiringan tingód katô pagpatubù ka pan

Luc 13:20-21; Mat 13:33

²⁰ Igkagi pagsík si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama.

²¹ Tô pagpangulu ka Manama iring katô pagpatubù ka pan, su atin ka baláttán tun ta dakál harina, tumubù tó langun harina na igmasa.”

Tô duwa sállat

Luc 13:22-30; Mat 7:13-14,21-23

²² Igtinurù si Jesus tun ta mga lunsud asta tun ta duma mga banuwa na igukitan din róggur igsadun sikandin tun ta Jerusalem.

²³ Duwán sábbad manubù na iginsá kandin, na mà din, “Sir, tagsábbadé dáp tó mga manubù na matábbus tikud tun ta salà?”

Igtaba si Jesus, na mà din,

²⁴ “Ággár-ággár kó ahu tun ta sállat na maliggát, su marapung tó mga manubù na duwán kakalyag dan na mahu, asal dì dan makahu.”

* 13:11 13:11 Igbungkug, ó ibákkut.

25 Pángnga igsagpánggan katô tigbalé tó sállat, agad tumindág kó tun ta luwà asta tumákták kó, asal dì kó pahun. Agad kumagi kó pa, 'Sir, abriyi kó pa,' tumaba sikandin, na mà din, 'Ándà ku kasóddóri ka ánda kó tikud.'

26 Kumagi kó, na, 'Igkan kó duma áknikó, asta igitinurù ka tun ta lunsud dé.'

27 Asal kumagi sikandin, na mà din, 'Kagin ku ákniyu, ándà ku kasóddóri ka ánda kó tikud. Iwà kó langun na áglumu ka madat!'

28 Tuu kó sumággo asta kumurigát tó ngipán yu tingód katô kahirapan, su kitanán yu si Abraham, si Isaac, si Jacob, asta tó langun propeta na igañahu tun ta pagpangulu ka Manama. Asal sikiyu tó dì pahun.

29 Marapung tó mga manubù na dumunggù tikud tun ta langun banuwa, agad ánnà dan Judio, asta pasakupán dan tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu ka Manama.

30 Na, duwán mga manubù na ikatapuri áknganni, asal makóna dan baling tun ta pagpangulu ka Manama. Duwán mga manubù na ikóna áknganni, asal makatapuri dan baling tun ta pagpangulu ka Manama."†

Iranu si Jesus katô taga Jerusalem

Luc 13:31-35; Mat 23:37-39

31 Na, tó oras tó, duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Iwà ka tikud kannun, su kakalyag i Herodes na matayan ka."

32 Igtaba si Jesus, na mà din, "Agad katig si Herodes na áglimbung, sadun kó tun kandin, asta kagiyi yu sikandin na paluwaán ku pa tó madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù, asta dappánnan ku tó mga ágkabogókan ébô kólian dan ni álló ni asta simag, asta ipánggan ku ni lumun ku tun ta ikatállu álló.

33 Na, kailangan manayunna pa ni álló ni, simag, asta duwa áknganni sippang ka dumunggù a tun ta Jerusalem, su dì mému ka matayan tó propeta tun ta luwà ka Jerusalem.

34 "Makédu-edú kó na mga taga Jerusalem. Inalayun yu ágmatayan tó langun propeta ka Manama, asta ágtimbagán yu ka batu ébô maté tó langun manubù na igañapid ka Manama dini ákniyu! Inalayunna lumímid pád ákniyu ébô dumóppónna, iring na marán na áglangkáb katô mga piyak din. Asal di kó malyag!"

35 Na, iring kó na igtananan balé na ándà dalám. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Dì kód gó kumita kanak sippang ka kumagi kó, 'Durungán ta sikandin na igañapid katô Áglangngagán na Manama dini áknital!' ‡

14

Inólian tó manubù na ibogókan

1 Na, sábbad álló ka kapaginawa, igsadun si Jesus tun ta balé ka sábbad Pariseo na ágtugállán ka Judio ébô kuman duma kandin. Duwán mga Pariseo na ágparimuya ki Jesus.

2 Na, igpadani tun ki Jesus tó sábbad manubù na iglábbag tó bállad asta paa din.

3 Iginsá si Jesus katô mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, na mà din, "Atin ka duwán dumappán ka bállad katô ágkabogókan ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa, makalapas sikandin ka sugù ka Manama, ó dí?"

4 Asal ándà palang taba dan. Na, igdappánnan i Jesus tó manubù, asta inólian sikandin. Igpapanó i Jesus sikandin.

5 Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, "Atin ka duwán batà yu ó baka yu na madabù tun ta madálám balun dalám ka álló ka kapaginawa, sadan tun ákniyu tó dì tumabang ébô makaluwà agad álló ka kapaginawa?"

6 Asal ándà palang manubù na ikataba katô insà din.

Tó mga ágpabbabà-babà

7 Na, igkita i Jesus tó mga manubù na iguna-una ébô munsad dan tun ta igañaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan. Purisu igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta langun dan, na mà din,

8 "Atin ka ágpasakupán kó tun ta kalimudan ka kasal, yakó guna gunsad tun ta lugar na igañaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan, agó duwán ássa manubù na pónsadán na tuu pa mallayat é kamanubuan din ka tandingán ákniyu.

9 Atin ka ikónsad kó, dumunggù tó manubù na igpasakup ákniyu, asta kumagi sikandin, na mà din, 'Tindág kó, su pónsadán ku tó ássa manubù.' Purisu kayyaan kó, su alinán kó tun ta gunsadanán katô mabbabà dád é kamanubuan.

† 13:30 13:30 Duwán mga manubù na mabbabà tó kamanubuan áknganni, asal kangadanan dan baling tun ta pagpangulu ka Manama. Duwán mga manubù na ágkangadan áknganni, asal mabbabà baling tó kamanubuan dan tun ta pagpangulu ka Manama. ‡ 13:35 13:35 Ahaán tó Salmo 118:26.

¹⁰ Madigár pa ka ni tō lumun yu. Atin ka ágpasakupán kó tun ta kalimudan ka kasal, unsad kó dumá katô mga manubù na mabbabà dädé kamanubuan. Atin ka kitánan kó katô manubù na igapasakup ákniyu, kumagi sikandin, na mà din, ‘Rarak ku, unsad ka tun ta lugar na igantagana para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan.’ Purisu pabantugán kó tun ta saruhan katô langun na ilimud.

¹¹ Atin ka ágpallayat tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

¹² Igkagi pagsik si Jesus tun ta manubù na igaikan kandin, na mà din, “Atin ka gimun nu tō dakál kalimudan, agad malássadé é álló ó dukilám, yaka nu ágpasakupi tō mga rarak nu, tō mga kataladi nu, tō mga gakád nu, asta tō mga simbalé nu na ágkaduwánnan. Atin ka sikandan tō pasakupán nu, magunawa tō lumun dan áknikó, su sumulì dan áknikó.

¹³ Atin ka gimun nu tō dakál kalimudan, pasakup nu baling tō mga ágkayú-ayuan, tō mga pantig, tō mga kapig, asta tō mga bólög.

¹⁴ Atin ka sikandan tō pasakupán nu, duwán pulusán nu, su dì dan makasulì áknikó. Asal sulian kó tun ta álló ka antén puman ka Manama tō mga manubù na nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan din.”

Panunggiringan tingód katô dakál kalimudan

Luc 14:15-24; Mat 22:1-10

¹⁵ Na, duwán sábbad manubù na igkan duma kandan. Tō igdinág sikandin katô igkagi si Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Duwán gó pulusán katô manubù na pasakupán ka Manama tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu din!”

¹⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na igimu ka dakál kalimudan, asta marapung tō mga manubù na igkagiyán din.

¹⁷ Tō igdunggu tō álló ka kalimudan, igaipid din tō állang ébô ulitan tō mga pasakupán din, ‘Na, sadun kó dini, su igaikan dán tō langun.’

¹⁸ Asal igéllé tō langun dan. Duwán sábbad na igkagi, ‘Duwán tanà na ighbálli ku, asta kailangan madununa ébô sállaggán ku. Pasinsiyayiya su diya makasadun.’

¹⁹ Duwán ássa na igkagi, ‘Igbálliya ka sapulì (10) baka na ágdaru, asta madunna ébô kinnaman ku. Pasinsiyayiya su diya makasadun.’

²⁰ Duwán ássa manubù na igkagi, ‘Mantuwa igkalyag. Purisu diya makasadun.’

²¹ Purisu iguli tō állang, asta igulitan din tō amo din. Isókó tō tigbalé, asta igkagi, na mà din, ‘Sékót ka sadun tun ta mga karsada asta tun ta mga dalan tun ta lunsud, asta patákkás nu tō mga manubù na kitánan nu, agad tō mga ágkayú-ayuan, tō mga pantig, tō mga bólög, asta tō mga kapig.’

²² Na, igkagi tō állang, na mà din, ‘Sir, ituman dán tō sugù nu, asal duwán pa lugar.’

²³ Purisu igkagi tō amo din, na mà din, ‘Sadun ka tun ta mga dalanán, asta pirit nu patákkássi tō mga manubù ébô mapánnu ni balé ku.

²⁴ Asal kagiyán ku sikiyu na tō una mga manubù na igkagiyán ku dì ku gó pakannán nit dakál kalimudan ku.’”

Tō ágpasakup ki Jesus

Luc 14:25-33; Mat 10:37-38

²⁵ Na, tuu marapung tō mga manubù na igtákkás ki Jesus. Igsérê si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din,

²⁶ “Atin ka pasakup tō manubù kanak, asal ka tuu pa dakál tō ginawa din katô ámmà din, katô innà din, katô sawa din, katô gabatá din, katô mga kataladi din, katô mga tábbé din, asta agad katô kandin kantayan, dì mému sikandin na disipulu ku.

²⁷ Tō manubù na máddang ka matayan* tingód katô kapasakup din kanak, dì mému na disipulu ku.

²⁸ “Tō manubù na imun disipulu ku, iring sikandin katô manubù na mimu ka turi. Unan din pa panámdámmán ka nángngà tō magasto din ébô mapángnga.

²⁹ Su atin ka imun din tō ágpónsadanán asta dì nángngà tō magasto, dì mapángnga tō turi. Purisu ngumisi tō langun manubù na kumita katô lumun din, mórom-óróm dan kandin,

³⁰ asta kumagi sikandin, na, ‘Igtigkané sikandin, asal ándà ikapángnga.’

³¹ “Tō manubù na imun na disipulu ku, iring sikandin katô harì na sumulung katô ássa harì. Unan din pa panámdámmán ka nángngà tō bákkár katô sapulì mararan (10,000) sundalo din ébô makapanalu dan katô duwa pulù mararan (20,000) sundalo katô usig din.

³² Atin ka kasodóoran din na dì dan makapanalu, agad madiyù pa tō usig din, duwán mga manubù na pasumarán din katô usig din ébô pasábbadé dan asta duwán kasunayan.

* **14:27** 14:27 Máddang ka matayan, ó dì tumiang ka kandin krus.

³³ Purisu tō manubù na dì tumanan katō langun ka kaduwánnan din, dì mému na disipulu ku."

Tō asin na inandaan ka nanam

Luc 14:34-35; Mat 5:13; Mar 9:50

³⁴ "Na, madigár tō asin, asal atin ka mandà tō nanam katō asin, dì dán lumónód tō nanam.

³⁵ Tō asin na ándà nanam, ándà dán palang ágpulusán agad taguán pa tun ta kinamát ó baláttán tun ta abono, su kailangan antugán. Purisu kailangan makagpát tō ágpaminág kanak."

15

Panunggiringan tingód katō karnero na itadin

Luc 15:1-7; Mat 18:12-14

¹ Na, sábbad álló, marapung tō mga taralimud ka buwis asta tō duma mga manubù na masalà-salà na iga padani tun ki Jesus ébô maminág dan katō ágtinuruán din.

² Purisu igburáng-buráng tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù, asta igkagi sikandan, na mà dán, "Madat tō áglumun din, su ágduma sikandin katō mga masalà-salà, asta ágkan duma kandan."

³ Igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din,

⁴ "Atin ka duwán manubù tun ákniyu na duwán sábbad gatus (100) karnero din, asta sábbad tō matadin, tananan din tō kasiyawan siyó (99) tun ta ágpatabtan, asta pamasakán din tō sábbad na itadin sippang ka kitánán din.

⁵ Atin ka kitánán din dán, tiangán din asta dakál tō dayó din.

⁶ Ka muli sikandin, tawarán din tō mga rarak din asta tō mga simbalé din, na mà din, 'Kailangan kadayawan kó pagsik, su igkita kud tō karnero ku na inandà.'

⁷ Na, kagiyan ku sikiyu na iring kanan, agad sábbad dád tō masalà-salà manubù na rumákkad, tō dayó tun ta langit dakál pa ka tandingán katō kasiyawan siyó (99) na matalláng mga manubù na dì dán kailangan na rumákkad."

Panunggiringan tingód katō mapputì bulawan na inandà

⁸ "Atin ka duwán sábbad bayi na duwán sapulù (10) abuk na mapputì bulawan, asta mandà tō sábbad abuk, rákkáttan din tō sulù, dónnakan din tō balé, asta pamasakán din sippang ka kitánán din.

⁹ Atin ka kitánán din dán, tawarán din tō mga rarak din asta tō mga simbalé din, na mà din, 'Kailangan kadayawan kó pagsik, su igkita kud tō sábbad abuk na mapputì bulawan ku na inandà.'

¹⁰ Na, kagiyan ku sikiyu na iring kanan, kadayawan tō mga panaligan ka Manama tingód katō sábbad dád manubù na rumákkad ka salà din."

Panunggiringan tingód katō batà na inandà

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Duwán sábbad manubù na duwán duwa gabatà din gamama.

¹² Igkagi tō adi tun ta ámmà din, 'Ámmà, kakalyag ku na bággén nud kanak áknganni tō kanak bahin katō tanà nu asta kaduwánnan nu na tananan nu áknami.'

"Purisu igtángngà katō ámmà tō tanà din, asta igbággé din tun ta duwa gabatà din.

¹³ Na, ándà kadugé, ighbaryà katō adi tō tanà na igbággé kandin, asta igsadun sikandin tun ta madiyù banuwa. Dutuniggasto din tō salapì ukit ka lumu din na ándà ágpulusán.

¹⁴ Tō inémmát dán tō salapì din, duwán dakál ballus, asta ihirapan sikandin.

¹⁵ Purisu igpasakup sikandin katō sábbad góddô dutun, asta iga pdóppón sikandin ka mga babuy.

¹⁶ Kannán din pád tō mga buuy ka kayu na ágkannán ka mga babuy, su ándà manubù na igbággé kandin ka ágkakan.

¹⁷ "Na, tō ikapanámdám dán sikandin, igkagi sikandin, na mà din, 'Nángngà asta sobra tō ágkakan katō langun taralumu katō ámmà ku. Asal sakán, masiggad maté ka ballus!'

¹⁸ Purisu muli a tun ta ámmà ku, asta kumagiya kandin, Ámmà, duwán salà na iglumu ku tun ta Manama asta diyan áknikó.

¹⁹ Yakad ágtawar kanak na batà nu. Imuwad baling iring na sábbad katō mga taralumu nu.'

²⁰ Purisu igpanó sikandin asta iguli tun ta ámmà din.

"Agad madiyù pa sikandin tun ta balé, isállággan katō ámmà tō batà din, asta inéduwan tō ámmà kandin. Igpala guy tō ámmà. Igsumar din tō batà din. Igkápkáppan asta igadákkán din.

²¹ "Igkagi tō batà, na mà din, 'Ámmà, duwán salà na ilumu ku tun ta Manama asta diyan áknikó. Yakad ágtawar kanak na batà nu.'

²² Asal igtawar katô ámmà din tô mga állang, na mà din, ‘Sékót kó. Pid Yu tô kapa ébô umpakan sikandin. Paningsingi Yu sikandin, asta sandalyasi Yu.

²³ Kangé Yu tô nati ka baka na igaPALAMBÙ ébô iyón, su mimu ki ka dakál kalimudan.

²⁴ Su iring na inaté dán ni batâ ku, asal inanté puman. Inandà sikandin, asal igkita puman.’ Purisu igtigkané dan igaPALIMUÉ.

²⁵ ‘Na, tô álló tô, iglumu tô kaké din tun ta kinamát. Tô madani dán sikandin tun ta balé, igdinág din tô mga manubù na ágkanta asta ágsayó.

²⁶ Purisu igtawar din tô sábbad állang, asta igsà ka ándin tô gunayan.

²⁷ ‘Igtaba tô állang, na mà din, ‘Iguli dán tô adi nu, asta igaPEYÓ katô ámmà nu tô nati ka baka na igaPALAMBÙ, su iguli dán tô adi nu na ándà ikadadat.’

²⁸ Na, isókó tô kaké, asta dì sikandin malyag mahu tun ta balé. Purisu igsadun tô ámmà tun kandin, asta igkagiyán din ébô mahu sikandin.

²⁹ Asal igkagi tô kaké batâ din, na mà din, ‘Ámmà, pira dán ámmé na inalayunna áglumu para áknikó, asta ándà palang sugù nu na igélléyan ku. Asal ándà palang igaBÁGGÉ nu kanak, agad sábbad dád nati ka kamping, ébô kadawayanna asta tô mga rarak ku.

³⁰ Asal tô batâ nu na igulà-ulà katô salapì nu ukit ka madat mga gabayi, su iguli dán sikandin, igaPEYÓ nu kun para kandin tô nati ka baka na igaPALAMBÙ’

³¹ Igkagi tô ámmà din, ‘Batâ ku, inalayun ki ágpadumaé, asta áknikó dán tô langun ka kaduwánnan ku.

³² Nángngà ka mimu ki ka kalimudan asta kadawayan ki, su iring na inaté dán ni adi nu, asal inanté puman. Inandà sikandin, asal igkita puman.’

16

Panunggiringan tingód katô taratómmóng

¹ Igulit pagsik i Jesus ni tun ta mga disipulu din, na mà din, ‘Duwán sábbad ágkaduwánnan na igaPATÓMMÓGAN din tô kaduwánnan din katô sábbad taratómmóng. Asal ikadinág tô ágkaduwánnan na igulaan dád katô taratómmóng tô kaduwánnan din.

² Purisu igaPATAWAR katô ágkaduwánnan tô taratómmóng, asta igkagi tô ágkaduwánnan, na mà din, ‘Madat tô igdinág ku tingód áknikó. Pid nu dini tô langun libro na áglistaan tingód ka salapì na igsarig ku áknikó, su tikud ákganni dì mému ka sikuna tô taratómmóng.’

³ Purisu igaPANÁMDÁM tô taratómmóng, ‘Péwaánnna katô amo ku. Na, ándin tô madigár lumun ku? Su diya gumaga lumumu tun ta kinamát, asta kayyaanna ka mémuwa na tarapamuyú.

⁴ Na, isóddóran ku ka ándin tô lumun ku ébô poóddóánnna katô mga rarak ku tun ta mga balé dan ka péwaánnna katô amo ku.’

⁵ Purisu igaPATAWAR din tô tagsábbad-sábbad mga manubù na duwán utang tun ta amo din. Iginsà din tô ikóna, na mà din, ‘Pira tô utang nu tun ta amo ku?’

⁶ Igtaba sikandin, na mà din, ‘Sábbad gatus (100) lata ka langis ka olibo.’ Na, igkagi tô taratómmóng, na mà din, ‘Ni gó tô papeles na igaPÉRMAAN nu dángngan. Unsad ka, asta sulat nu na kaliman (50) dád lata. Sékót ka.’

⁷ Na, igtawar din tô ássa manubù, asta igsà sikandin, na mà din, ‘Pira tô utang nu?’ Igtaba sikandin, na mà din, ‘Sábbad gatus (100) sako ka trigo.’ Igkagi tô taratómmóng, ‘Ni gó tô papeles na igaPÉRMAAN nu dángngan. Sulat nu na kawaluwan (80) dád sako.’

⁸ Na, igdurung katô amo tô taratómmóng din na áglimbung, su katig sikandin ágpókit ka kadigárran din, su tô mga manubù na dì ágsarig ka Manama tuu pa katig na ágpókit katô kadigárran dan ka tandingán katô mga sakup ka Manama.

⁹ Purisu kagiyán ku sikiyu, rarak Yu tô duma mga manubù ukit katô kaduwánnan Yu ébô ka mémmát tô kaduwánnan Yu, poóddóán kó tun ta langit.

¹⁰ ‘Atin ka ágkasarigan tô manubù agad délák tô igsarig kandin, ágkasarigan sikandin ka dakál. Atin ka dì ágkasarigan tô manubù agad délák tô igsarig kandin, dì pagsik sikandin ágkasarigan ka dakál.

¹¹ Purisu, atin ka dì kó ágkasarigan tingód katô kaduwánnan na ánnà ákniyu, dì kó sarigan katô bánnal kaduwánnan tun ta langit.

¹² Atin ka dì kó ágkasarigan tingód katô kaduwánnan na igsarig ka ássa manubù ákniyu, dì kó bággayan katô kaduwánnan tun ta langit.

¹³ ‘Andà palang állang na lumumu tun ta duwa amo. Atin ka dakál tô ginawa din tun ta sábbad, karingasaan din tô sábbad. Sábbad dád tô amo din na mému tákkássan din, asta tô sábbad dì din nunugan. Dì mému pagdángnganánu tó kapamasak katô kaduwánnan asta tó katumanu you katô lumu ka Manama.’

Tô duma mga ágtinuruán i Jesus

Luc 16:14-18; Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12

¹⁴ Na, tō igdinág tō mga Pariseo katô igtinurù i Jesus, iginisiyan dan sikandin, su dakál tō ginawa dan ka salapi.

¹⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu tō ágpasóddór katô duma mga manubù na nángngà tō áglumun yu, asal isóddoran ka Manama tō tun ta pusung yu. Tō ágpamasakán katô mga manubù, tō gó tō ágkaringasaan katô Manama.

¹⁶ “Tō ándà pa tinurù si Juan na Tarabunyag, kailangan bánnalán tō mga sugù ka Manama asta mga propeta. Asal tikud tun ta katigkanayan katô katinurù i Juan sippang áknganni, inalayun gulit-ulitán tō Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama, asta gággár-aggár tō mga manubù na ágpasakup.

¹⁷ “Agad mandà tō langít asta ni banuwa, di gó mandà tō mga sugù ka Manama.

¹⁸ “Atin ka sumugban tō mama katô sawa din asta kumalyag sikandin katô ássa bayi, makalibug sikandin. Atin ka kumalyag tō mama katô bayi na igsugbanan katô duma din, makalibug sikandin.”

Tō ágkaduwánnan manubù asta si Lazaro

¹⁹ “Duwán sábbad ágkaduwánnan na gumpak ka dakál é lagà asta ágkan ka tuu madigár kada álló.

²⁰ Duwán pagsík sábbad manubù na ágkayù-ayuan na ángadanan ki Lazaro. Raruán tō lawa din, asta ágpiddán sikandin tun ta sállat katô ágkaduwánnan.

²¹ Kakalyag din na kuman pád katô mumu na ágkadabù tikud tun ta lamisa katô ágkaduwánnan. Marag ágdélótan pagsík ka mga asu tō mga rarù din.

²² Na, inaté si Lazaro, asta igrpid sikandin katô mga panaligan ka Manama tun ta kilidan katô kamónaan din na si Abraham tun ta langit.* Inaté pagsík tō ágkaduwánnan, asta iglábbáng sikandin.

²³ Ihirapan sikandin tun ta góddoan ka mga inaté.[†] Iglangngag sikandin, asta igkita din si Abraham tun ta madiyù asta si Lazaro tun ta kilidan i Abraham.

²⁴ “Purisu igtawar tō ágkaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà Abraham, kéduwiya. Sugù nu si Lazaro ébò arámmán din tō tintudù din tun ta wayig ébò patalluan din ni dilà ku, su ágkahirapanna kannun ta apuy.’

²⁵ Asal igkagi si Abraham kandin, na mà din, ‘Sampát nu ni. Tō ándà ka pa kamaté, madigár tō itanggap nu, asta madat tō itanggap i Lazaro. Asal áknganni, sikandin tō ágkadayawan dini, asta sikuna tō ágkahirapan.

²⁶ Duwán pagsík madalám pangpang tun ta állát ta ébò dì makókit tō manubù na madun pád diyán áknikó, asta ándà makókit tikud diyán áknikó ébò madun dini áknami.’

²⁷ “Igkagi tō ágkaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà, ágpédu-éduwa áknikó na pasadunán nu si Lazaro tun ta balé katô ámmà ku,

²⁸ su duwán pa lima mga kataladi ku, ébò ulitan din sikandan na kailangan rumákkád dan agó mapid dan pagsík kannun ta ágsupakanan.’

²⁹ “Asal igkagi si Abraham, na mà din, ‘Duwánnu sugù na igsulat i Moises asta igsulat katô mga propeta na ágbasaan dan. Kailangan maminág dan katô igsulat.’

³⁰ “Igkagi tō ágkaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà, dì nángngà. Asal ka madun tun kandan tō inaté manubù na inanté, rumákkád dan.’

³¹ “Igkagi si Abraham, na mà din, ‘Atin ka dì dan maminág katô igsulat i Moises asta tō mga propeta, dì dan pagsík mánnal agad duwán pa inaté na manté puman.’”

17

Mga tintal ka kalumu ka salà

Luc 17:1-4; Mat 18:6-7,21-22; Mar 9:42

¹ Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Ándà makalili katô pagtintal ka salà, asal makédu-édu tō manubù na mému gunayan ka pagtintal katô duma manubù!

² Tuu pa madigár ka ikáttán tō alig din tun ta dakál batu, asta antugán sikandin tun ta dagat ka tandingán ka mému sikandin gunayan na mandà tō kapamaké katô agad sábbad kani mga marénták gabatà.

³ Banté kó.

“Na, atin ka duwán kataladi yu na makalumu ka salà, sapadi yu sikandin. Atin ka rumákkád sikandin, pasinsiyayi yu.

⁴ Agad makapittu sikandin makalumu ka salà ákniyu dalám ka sábbad dád álló asta makapittu sikandin rumákkád, kailangan pasinsiyaan yu sikandin.”

* ^{16:22} 16:22 “Kilidan i Abraham” tō ássa ngadan katô góddoan ka Manama na igsadunan katô mga ágpampamaké na inaté. Ahaán tō Lucas 23:43; 2 Corinto 12:4.   † ^{16:23} 16:23 Tingód ka Hades, ahaán tō Lucas 10:15.

Tô kasarig

⁵ Igkagi tô mga apostoles tun ta Áglangngagán, na mà dan, “Pabákkár nu pa tô kasarig dé!”

⁶ Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán kasarig yu kanak iring dát na délák lisu ka mustasa, makakagi kó tun ta dakál kayu sikomoro, na, ‘Mabéttód ka, asta mapamula ka tun ta dagat,’ na mánnal tô kayu ákniyu.”

Tô lumu katô manubù na ágkasarigan

⁷ “Atin ka duwán tun ákniyu na duwán állang na ágdaru ó ágdóppón ka mga karnero, ka mapangnga dán tô lumu din tun ta kinamat, asta muli dán sikandin tun ta balé yu, dì yu pa sikandin pónsadán asta pacakkán.

⁸ Asal kumagi kó baling tun ta állang, na, ‘Ómeng ka ka ágkannán ku, umpak ka katô madigár, asta buwatiya. Ka pángnga a kuman, mému kad kuman.’

⁹ Mému ka dì yu pasalamatan tô állang na igtuman katô sugù yu, su tô gó é kailangan lumun din.

¹⁰ Iring kó pagsik katô állang, su ka pángnga kó tumuman katô langun sugù ka Manama, kailangan kumagi kó dát kandin, na mà yu, ‘Yakad ágdurung áknami, su mga állang nu dát sikami, asta iglumu dé dát ô kailangan áglumun dé.’”

Inólían tô sapulù tétekán

¹¹ Tô igsadun si Jesus tun ta Jerusalem, igukit sikandin tun ta tángngaan katô probinsya ka Samaria asta Galilea.

¹² Tô igdunggù sikandin tun ta sábbad lunsud, duwán sapulù (10) tétekán na igsumar kandin. Igtindág dan tun ta madiyù,

¹³ asta igtawar sikandan, na mà dan, “Jesus, Áglangngagán, kéduwi ké.”

¹⁴ Tô igkita si Jesus kandan, igkagi sikandin, na mà din, “Sadun kó tun ta mga pangulu ka templo, asta pakita yu yan lawa yu.”

¹⁵ Tô ándà dan pa dunggù tun ta templo, inólían dan langun.

¹⁶ Na, tô sábbad kandan, tô igkita sikandin na inólían tô lawa din, igdurung din ô Manama na mabákkár ô kagi din, asta iglónód sikandin tun ki Jesus.

¹⁷ Iglangkáb sikandin tun ta paa i Jesus, asta igapasalamat sikandin. Na, taga Samaria ô manubù ô.

¹⁸ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sapulù (10) ô langun na inólían. Ándà ô siyó?”

¹⁹ Sábbad dát kanné ô iglónód asta igdurung ka Manama, asta ánnà gó Judío sikandin.”

²⁰ Na, igkagi si Jesus tun ta manubù na inólían, na mà din, “Tindág ka, asta mému kad manó. Inólían kad ukit katô kasarig nu kanak.”

Katigkanayan katô pagpangulu ka Manama

Luc 17:20-37; Mat 24:23-28,37-41

²¹ Duwán mga Pariseo na íginsà ki Jesus ka kadángngan tumigkané mangulu ô Manama. Igtaba si Jesus, na mà din, “Tun ta pagpangulu ka Manama, ándà kasalábbuan na kitanán yu.

²² Ándà manubù na makakagi, na, ‘Dini dán ô pagpangulu din!’ asta ándà makakagi, na, ‘Taddô dán ô pagpangulu din!’ su igdunggù dán ô pagpangulu katô Manama dini ákniyu.’*

²³ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tun ta álló na dumunggù, kakalyag yu na kumita kó págdakál dát álló ka pagpangulu ku na Igpamanubù, asal dí kó kumita.

²⁴ Duwán mga manubù na kumagi ákniyu, na mà dan, ‘Taddô ô Mesiyas!’ ó ‘Kannun sikandin! Asal yakó ágsadun. Yakó ágtákkás kandan,

²⁵ su matayyó ô kalónód ku iring na kirám na ágséllá tun ta kaluwagan ka langit, asta kitanán katô langun manubù. Iring pagsik kanan ô kadunggù ku na Igpamanubù.

²⁶ Asal muna a pa kahirapan, asta élléyanna pa katô mga manubù ákganni.

²⁷ Ka lumónódda na Igpamanubù, marapung ô mga manubù na dí makataganà ka kadunggù ku, iring pagsik katô mga manubù sayyan na ándà paminág ki Noe.

²⁸ Inalayun ágkan ô mga manubù sayyan, ginám dan, asta ágpakalyagé dan, sippang na igdunggù ô álló na igahu dán si Noe asta ô pamilya din tun ta arka. Asal ipánnas inaté ô duma mga manubù su iglunupan ô taná, asta ilánnád dan langun.

²⁹ Ka lumónódda, duwán dí makataganà, iring pagsik katô mga kadumaan i Lot na taga Sodoma sayyan. Inalayun dan ágkan, ginám dan, ágbálli dan, ágbarigýa dan, ágpamula dan, asta gimu dan ka balé.

* ^{17:21} 17:21 Igdunggù dán ô pagpangulu katô Manama dini ákniyu, ó ágpangulu dán ô Manama tun ta tángngaan yu.

²⁹ Asal tō álló tō igpalaguy si Lot tīkud tun ta Sodoma, idabù tō apuy asta tō asupri tikud tun ta langit, asta ipánnas inaté tō langun dan.

³⁰ Makéring pagsik kandan tō mga manubù na dì makataganà katô álló ka pakita a na Igpamanubù.

³¹ “Tō álló tō, tō mga manubù na tun ta luwà katô balé dì mému makahu ébô mangé ka kaduwánnan tun dalám. Tō mga manubù na áglumu tun ta kinamát dì mému makolì.

³² Sampát yu tō supak ka Manama katô sawa i Lot na igséré.

³³ Tō manubù na áglágad katô kantayan din, kandaan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tō manubù, matanggap din tō kantayan na ándà ágtamanán.

³⁴ Kagiyan ku sikiyu na atin ka dumunggù tō álló tō, duwán duwa manubù na ágtudug tun ta sábbad ágdágganan, angén tō sábbad, asta katananan tō sábbad.

³⁵ Duwán duwa gabayi na ággiling, angén tō sábbad, asta katananan tō sábbad.

³⁶ [Duwán duwa gamama na áglumu tun ta kinamát, angén tō sábbad, asta katananan tō sábbad.]

³⁷ Iginsà tō mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, ánda tō kalumuwan kani?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágkitanán yu tō mga uwak, kasóddoran yu na duwán inaté lawa dutun.”[†]

18

Panunggiringan tingód katô bayi balu

¹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan ni ébô kagpáttan dan na kailangan inalayun dan dumasał, asta dì dan sumungku.

² Igkagi si Jesus, na mà din, “Tun ta sábbad lunsud, duwán huwes na dì ágbánnal ka Manama, asta dì sikandin ágkéduwan ka mga manubù.

³ Duwán pagsik sábbad bayi balu tun ta lunsud na inalayun áglónód-lónód tun ta huwes, asta ágpédu-édu, na mà din, ‘Tabangiya ébô manaluwa katô manubù na girrayat kanak.’

⁴ Asal igéllé tō huwes. Na, tō idugé-dugé dán, ikapanámdám tō huwes, ‘Agad diya ágbánnal ka Manama, asta diya ágkéduwan ka mga manubù,

⁵ asal tabangan ku tō bayi balu, su ágsamukánnna ikandin. Atin ka inalayun sikandin lumónód-lónód kanak, mappus tō pasinsiya ku.’”

⁶ Na, igpanayun igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Paminág yu tō igkagi katô huwes na dì ágbánnal ka Manama.

⁷ Na, tō Manama ágtabang katô mga manubù na igsalin din na ágpédu-édu kandin álló asta dukilám. Dì ágbaring-baring tō Manama na ágtabang.

⁸ Kagiyan ku sikiyu na dì madugé tō Manama tumabang kandan. Tō álló ka lumónódda na Igpamanubù nit banuwa, tagsábbadé dák tō mga manubù na ágpamaké kanak.”

Panunggiringan tingód ka duwa manubù na igdasal

⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta mga manubù na kéman dan ka nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan ka Manama, asta ágbuyas katô duma mga manubù.

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán duwa manubù na igsadun tun ta templo ébô dumasał. Pariseo tō sábbad, asta taralimud ka buwis tō sábbad.

¹¹ Igtindág tō Pariseo, asta igdasal tingód ka kandin kamanubuan, na mà din, ‘Manama, ágpasalamatta áknikó su ándà a ikéring katô duma mga manubù na ágpanalapì, áglapas ka sugù, asta áglibug. Ágpasalamatta su ánnà a madat manubù iring kani taralimud ka buwis.

¹² Kada linggo, makaduwa a ágpuwasa. Ágbággén ku áknikó tō ikasapulù katô salapì na ágkatanggap ku.’

¹³ Asal tō igdasal tō taralimud ka buwis, igpadiyù sikandin su ákgayaan. Ándà langngag tun ta langit, asal igtapuk din tō kagpa din tingód ka karákkad din, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Manama, kéduwiya na masalà-salà’!

¹⁴ Na, kagiyan ku sikiyu na tō igulì ni taralimud ka buwis, nángngà sikandin tun ta saruhan ka Manama, asal ánnà nángngà tō Pariseo. Atin ka ágpallayat tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tō manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

Si Jesus asta marénták gabatà

Luc 18:15-17; Mat 19:13-15; Mar 10:13-16

¹⁵ Na, duwán mga manubù na igpid ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébô dappánnan din. Tō igkita tō mga disipulu din kandan, igsapadan dan.

[†] 17:37 17:37 Tō kóbadan, atin ka kitanán yu ni mga pató, kasóddoran yu na masiggad lumónód.

¹⁶ Asal igtawar i Jesus tō langun dan ébō madani dan tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, "Pabayà yu yan mga gabatà ébō makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandan, su tō mga manubù na ágsarig ka Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, tō gó é panguluwan ka Manama.

¹⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka dì summarig tō manubù tun ta Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, dì sikandin sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din."

Kahirapan tō mga ágkaduwánnan

Luc 18:18-30; Mat 19:16-30; Mar 10:17-31

¹⁸ Na, duwán sábbad pangulu katô mga Judio na iginsà ki Jesus, na mà din, "Sir, madigár ka taratinurù. Ándin tō kailangan lumun ku ébō makatanggappa ka kantayan na ándà ágtamanán?"

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Isalábbuanna su igkagi ka na madigárra. Sábbad dád tō tuu madigár, tō dád Manama.

²⁰ Isóddóran nu tō mga sugù ka Manama. Yakó áglibug. Yakó ágmaté. Yakó ágtakó. Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu. Respetowi yu tō ákniyu ámmà asta innà."*

²¹ Igtaba tō manubù, na mà din, "Igbánnalla katô langun tikud pô tō délákkpa pa."

²² Tō igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi si Jesus, na mà din, "Sábbad dád tō kailangan lumun nu. Barigyà nu tō langun kaduwánnan nu, asta tukid nu bággéyi tō salapí nu tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan. Atin ka tō gó é lumun nu, duwán pulusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákks ká kanak."

²³ Asal tō igdinág katô manubù tō igkagi i Jesus, iranu sikandin, su tuu ágkaduwánnan.

²⁴ Igsállág si Jesus kandin, asta igkagi, na mà din, "Mahirap tō kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katô Manama!

²⁵ Agad mahirap tō dakál mannanap na ánggadanán kamelyo na mukit tun ta bóbbó ka simat, asal tuu pa mahirap tō kapasakup katô ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama."

²⁶ Igkagi tō mga manubù na ikadinág kandin, na mà dan, "Purisu ándà palang manubù na makaluwu tikud tun ta supak ka Manama."

²⁷ Asal igtaba si Jesus, na mà din, "Tō dì malumu ka manubù, tō gó é malumu ka Manama."

²⁸ Na, igkagi si Pedro, na mà din, "Sikami, agad tō mga balé dé igtananan dé ébō mákkás ké áknikó."

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō manubù na igtananan katô balé din, sawa din, mga kataladi din, ámmà din, innà din, asta mga gabatà din ébō pasakupán tun ta pagpangulu ka Manama,

³⁰ tō gó é makatanggap ákgangni ka tuu pa dakál ka tandingán katô igtananan din, asta bággayan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán tun ta tapuri álló."

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Luc 18:31-34; Mat 20:17-19; Mar 10:32-34

³¹ Na, igpaglimud i Jesus tō sapulù duwa (12) disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, "Na, madun kid tun ta Jerusalem, asta matuman tō langun kagi na igsulat katô mga propeta tingód kanak na Igpananubù.

³² Bággenno tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judio. Ngisiyanna ikandan, irrayatanna, asta ilábbanna.

³³ Lagpássánnna, asta matayanna. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló."

³⁴ Asal ándà dan ikagpát katô igkagi din. Ándà pasóddóri tō kóbadan kandan, asta ándà palang inagpáttan dan.

Inólian tō bólög

Luc 18:35-43; Mat 20:29-34; Mar 10:46-52

³⁵ Tō igañadani si Jesus tun ta lunsud ka Jerico, duwán bólög na igunsad tun ta ligad ka dalan, asta ágpamuyú.

³⁶ Tō igdinág sikandin katô marapung manubù na iglabé, iginsà sikandin ka ándin tō gunayan.

³⁷ Igkagi dan kandin, na mà dan, "Áglabé si Jesus na taga Nazaret."

³⁸ Purisu igullaó sikandin, na mà din, "Jesus, rubbad i David, kéduwiya!"

* **18:20** 18:20 Ahaán tō Exodus 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

³⁹ Igsapaden sikandin katô mga manubù na ikóna ki Jesus, asta igkagiyán dan na kailangan dì sikandin mótep. Asal ágrayan baling sikandin gullaó, na mà din, “Rubbad i David, kéduwiyal!”

⁴⁰ Purisu igsódô si Jesus, asta iga pangé din tô bólög. Tô igpadani tô bólög, iginsà si Jesus, na mà din,

⁴¹ “Ándin tô kakalyag nu na lumun ku para áknikó?”

Igtaba tô bólög, na mà din, “Áglangngagán, malyagga makakita.”

⁴² Igkagi si Jesus, na mà din, “Makakita kad. Inólian kad su igsarig ka kanak.”

⁴³ Tigkô dád ikakita dán sikandin, asta igtalundug sikandin ki Jesus. Igpabantug din tô Manama. Tô igkita tô langun manubù kandin, igdurung dan tô Manama.

19

Si Jesus asta si Saqueo

¹ Na, igdunggù si Jesus tun ta lunsud ka Jerico, asta iglabé sikandin.

² Duwán sábbad taga Jerico na ángadanan ki Saqueo. Sikandin tô pangulu katô mga taralimud ka buwis, asta ágkaduwánnan sikandin.

³ Kakalyag din na kumita ki Jesus, asal ándà sikandin ikakita, su mabbabà manubù sikandin, asta marapung tô ilimud mga manubù.

⁴ Purisu iga panguy sikandin tun tóna katô ukitan i Jesus, asta iga pénék sikandin tun ta dakál kayu na ángadanan sikomoro ébô makakita ki Jesus ka mukit.

⁵ Tô igdunggù si Jesus tun ta kayu na iga pénékan i Saqueo, iglangngag si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Saqueo, sékót kad pónógi, su kailangan móddô a tun ta balé nu ni álló ni.”

⁶ Sékót iga pónógi si Saqueo, iga pid din si Jesus tun ta balé din, asta igsumar kandin na duwán dayó din.

⁷ Asal iga buráng-buráng tô langun manubù na igkita kandan, na mà dan, “Igóddô sikandin tun ta balé katô masalà-salà.”

⁸ Igtindág si Saqueo, asta igkagi sikandin tun ta Áglangngagán, na mà din, “Sir, bággén ku tó katángngà ka kaduwánnan ku tun ta mga ágkayù-ayuan. Atin ka duwán mga manubù na iglimbungan ku ka salapi, makappat ku luppián tô bullas ku kandan.”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ni álló ni, itábbus tó tigbalé tikud tun ta salà, su iga pamaké dán sikandin iring katô kapamaké katô kamónaan din sayyan na si Abraham.

¹⁰ Igsadunna na Igpamanubù ébô mamasakka asta tumábbussa katô mga manubù na itadin tingód ka mga salà dan.”

Panunggiringan tingód katô mga állang

Luc 19:11-27; Mat 25:14-30

¹¹ Róggun na iga paminág tô langun manubù ki Jesus, igulit din ni panunggiringan, su madani dán sikandin tun ta Jerusalem, asta kéman dan ka masig dán tumigkané tô Manama na mangulu kandan.

¹² Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Duwán sábbad manubù na mallayat é ka-manubuan, asta igsadun sikandin tun ta madiyù banuwa ébô imun sikandin harì katô kandin banuwa, asta pángnga katô, muli.”

¹³ Tô ándà pa sikandin panó, iga patawar din tô sapulù (10) állang din. Sábbad abuk bulawan tô igsarig din tun ta tagsábbad-sábbad kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Ni salapì ni tó negosyon yu sippang ka muli a.’

¹⁴ Na, tó mga manubù na góddò tun ta banuwa ágkaringasa kandin. Purisu duwán mga manubù na iga patalundug kandin ébô kumagi tun ta gobyerno na dì mému kandan ka mangulu sikandin kandan.

¹⁵ Asal inému sikandin harì, asta igulì sikandin. Igpatawar din tô sapulù (10) állang din na igsarigan din ka bulawan ébô kasóddoran din ka duwán iganansya dan ukit katô negosyo dan.

¹⁶ Igpadani tô una állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, tó sábbad abuk bulawan nu inému dán sapulù (10) abuk.’

¹⁷ Igkagi tô harì, na mà din, ‘Madigár ka asta madigár tô iglumu nu! Agad délák tô igsarig ku áknikó, ágkasarigan ka. Purisu imun ku sikuna na ágpangulun ka sapulù (10) lunsud.’

¹⁸ Igpadani tô ikaduwa állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, tó sábbad abuk bulawan nu inému dán lima abuk.’

¹⁹ Igkagi tô harì, na mà din, ‘Imun ku sikuna na ágpangulun ka lima lunsud.’

²⁰ Na, igpadani tô ássa állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, ulián ku áknikó tô sábbad abuk bulawan na igtángngás ku ka panyù asta igállás ku.

²¹ Imáddanganna áknikó, su magani ka manubù. Ákgangén nu tō ándà nu kapagudi, asta ágkáttun nu tō igpamula ka duma mga manubù.^{*}

²² Igkagi tō hari, na mà din, ‘Tukukán ka. Gamitán ku tō áknikó kagi ébô supakan ku sikuna! Isóddoran nu na maganiya, su ákgangén ku tō ándà ku kapagudi, asta ágkáttun ku tō igpamula ka duma mga manubù.

²³ Purisu madigár pád ka igtágù nu tō bulawan ku tun ta bangko ébô matanggap ku pád na duwán tubù nit kadunggu ku.’[†]

²⁴ Na, igkagi tō hari tun ta ássa mga manubù, na mà din, ‘Kangé yu tō sábbad abuk bulawan na ígbágge kú kandin, asta bággé yu tun ta állang na duwán sapulù (10) abuk bulawan.’[‡]

²⁵ Asal igkagi tō duma mga manubù, na mà dan, ‘Sir, dì mému, su duwán dán kandin sapulù (10) abuk bulawan!’[§]

²⁶ Igtaba tō hari, na mà din, ‘Kagiyan ku sikiyu na tō manubù na duwán kandin, bággayan sikandin kató tuu pa dakál. Asal tō manubù na ándà kandin, kangayan sikandin kató langun tun kandin.

²⁷ Asal tō mga usig ku na kakalyag dan na diya mangulu kandan, kangé yu sikandan, asta matayi yu nit saruhan ku.’[”]

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Luc 19:28-40; Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Juan 12:12-19

²⁸ Pángnga igkagi si Jesus kató panunggiringan, igpanayun sikandin tun ta Jerusalem, asta iguna sikandin kató duma mga manubù tun ta dalan.

²⁹ Tō madani dán si Jesus tun ta lunsud ka Betpahe asta Betania na tun ta Pabungan ka Olibo, igpóna din tō duwa disipulu din, na mà din,

³⁰ “Una kó tun ta lunsud na sadunan ta. Ka dumunggù kó, kitanán yu tō nati ka asno* na ándà pa kinnami sakayi ka manubù. Igikát tō nati, asal akas yu, asta pid yu dini kanak.

³¹ Atin ka duwán manubù na minsà ákniyu ka manan ka igakas yu, kagiyi yu na kailangan sakayan kató Áglangngagán.”

³² Na, igpanó sikandan, asta igkita dan tō nati na magunawa kató taganà igkagi i Jesus kandan.

³³ Tō igakas dan kató nati, iginsà tō mga tigatun, na mà dan, “Manan ka igakas yu tō nati?”

³⁴ Igtaba sikandan, na mà dan, “Kailangan sakayan kató Áglangngagán.”

³⁵ Na, igpid dan tun ki Jesus, igampas dan tō mga umpak dan tun ta bókkóng kató nati, asta igpasaké dan si Jesus.

³⁶ Tō igsaké sikandin, igsánnar kató duma mga manubù tō mga umpak dan tun ta dalan na ukitan din.[†]

³⁷ Tō igtupang si Jesus tikud tun ta Pabungan ka Olibo na madani ka lunsud ka Jerusalem, tō langun disipulu na igtákkás kandin, idayawan dan, asta igtigkané dan ágdurung ka Manama na mabákkár tō kagi dan tingód kató marapung mga kasalábbuan na igkita dan.

³⁸ Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán ta ni Hari ta na igpapid kató Áglangngagán! Mólà pa ka duwán kasunayan tun ta langít, asta pabantugán ta tō Manama tun ta langít!”[‡]

³⁹ Duwán mga Pariseo na igtákkás ki Jesus, asta igkagi dan tun kandin, na mà dan, “Sir, sapadi nu tō mga disipulu nu.”

⁴⁰ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Kagiyan ku sikiyu na atin ka tumagnáp dan, mullaó gó tō mga batu.”

Igsággó si Jesus kató taga Jerusalem

⁴¹ Tō igpadani si Jesus tun ta Jerusalem asta tō igsállág sikandin kató lunsud, igsággó sikandin tingód ka kédu din kató mga taga Jerusalem,

⁴² asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka isóddoran yu tō makabággé ka kasunayan ni álló ni! asal ándà yu kakitayi.

⁴³ Dumunggù tō álló na lumibut tō mga sundalo ka usig yu tun ta lunsud yu, asta banganan kó ikandan ébô dì kó makaluwà.[§]

⁴⁴ Dadattan dan tō lunsud asta matayan tō mga manubù. Ándà palang sábbad batu na masamà tun ta bówwó kató ássa batu. Tō gó é malumu ákniyu su ándà kó kilala na ni gó tō álló na tábbusán kó ka Manama.”

Igsadun si Jesus tun ta templo

Luc 19:45-48; Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Juan 2:13-22

* **19:30** 19:30 Tō asno iring na kudà. † **19:36** 19:36 Tō gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tō manubù na imun hari.

‡ **19:38** 19:38 Ahaán tō Salmo 118:25-26. § **19:43** 19:43 Ituman ni kató mga sundalo ka Roma tō ámmé 70.

⁴⁵ Na, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tō langun manubù na ágbaryigà tun ta plasa ka templo.

⁴⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,
“Tô balé ku, tō gó é ágdasalanan.”*

Asal igimu yud ni na gállássanan ka mga tulisan.”

⁴⁷ Kada álló, igitinurù si Jesus tun ta templo. Asal tō mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga taratinurù ka sugù, asta tō mga ágtugállán ka Judio, igplano dan na matayan dan sikandin.

⁴⁸ Asal ándà dan ikému, su tō langun manubù ágpaminág katô kagi din.

20

Insà tingód katô igpapid ki Jesus

Luc 20:1-8; Mat 21:23-27; Mar 11:27-33

¹ Duwán sábbad álló, igitinurù si Jesus katô mga manubù na ilimud tun ta templo, asta igulit-ulit sikandin katô Madigár Gultán. Róggun na ágtinurù sikandin, igpadani tō mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga taratinurù ka sugù, asta tō mga ágtugállán ka Judio.

² Iginsà sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ulití ké ka sadan é ígtikudan katô langun na áglumun nu. Sadan tō igpapid áknikó?”

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán pagsik insà ku ákniyu. Na, ulit yu kanak.

⁴ Sadan tō igpapid ki Juan na munyag? Tô Manama, ó tō manubù?”

⁵ Purisu ippatóngkóé dan ka ándin tō madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tō igpapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan.

⁶ Asal atin ka tumaba ki na manubù tō igpapid ki Juan, timbagán ki ka batu katô langun manubù ébô maté ki, su taganà igpanámdám ni mga manubù na bánnal propeta si Juan.”

⁷ Purisu igtaba sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri ka sadan tō igpapid ki Juan.”

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Su ándà kó taba katô insà ku, diya pagsik mulit ákniyu ka sadan tō igpapid kanak na lumumuwa katô áglumun ku.”

Panunggiringan tingód katô kinamát

Luc 20:9-18; Mat 21:33-46; Mar 12:1-12

⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igpadóppónan din tō kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igsadun sikandin tun ta madiyú banuwa, asta idugé pa igóddô.

¹⁰ Tō igdunggù tō timpo na matássan dán tō buuy katô paras, duwán sábbad állang na igpapid katô tigatun tun ta mga taradóppón ébô mangé katô buuy na kandin bahin. Asal iglagpás dan, asta igpóli dan na ándà palang piniddan din.

¹¹ Duwán ássa állang na igpapid katô tigatun, asal iglagpás dan pagsik sikandin, igpayayyà dan, asta igpóli dan na ándà palang piniddan din.

¹² Duwán pagsik ikatállu állang na igpapid katô tigatun, asal igamuan dan, asta igpéwà dan.

¹³ Purisu igpanámdám tō tigatun, ‘Ándin tō madigár lumun ku? Papiddán ku tō kanak batà na ágginaawaan ku, su bánnalán dan sikandin.’

¹⁴ Asal tō igkita tō mga taradóppón kandin, ippatóngkóé sikandan, na mà dan, ‘Ni gó tō makatigatun kani tanà ka maté tō ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tō makatigatun kani tanà.’

¹⁵ Purisu iggyuyud dan sikandin tun ta luwà katô kinamát, asta igmatayan dan.

“Na, kagin ku ákniyu ka ándin tō lumun kandan katô tigatun.

¹⁶ Madun sikandin, matayan din tō mga taradóppón, asta padóppónan din tō kinamát din katô ássa mga manubù.”

Na, tō igpaminág tō mga manubù kani, igkagi sikandan, na mà dan, “Mólà pa ka dì matuman yan!”

¹⁷ Asal igsállág si Jesus kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Matuman yan, su mà katô kagi ka Manama,

“Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,

su kéman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tō gó tō batu
na tuu ágkailanganán katô balé.”*

* 19:46 19:46 Isaías 56:7; Jeremias 7:11. * 20:17 20:17 Salmo 118:22.

¹⁸ Atin ka madabù tō manubù nit batu ni, katáppù-táppuan sikandin. Asal ka kadabuan tō manubù katō batu, maróddog sikandin.”

Insà tingód katō bayad ka buwis

Luc 20:19-26; Mat 22:15-22; Mar 12:13-17

¹⁹ Na, tō mga taratinurù ka sugù asta tō mallayat ka mga pangulu ka templo, isóddóran dan na sikandin tō isugatan katō panunggiringan na igulit i Jesus. Purisu kakalyag dan gó na ámmáttán dan pád si Jesus tō oras tō. Asal ándà dan ikému, su imáddangan dan katō mga manubù na ágpaminág ki Jesus.

²⁰ Purisu igparimuya dan ki Jesus. Duwán mga manubù na igapid dan na mà kagi mákkás kandin, asta igsállág dan kandin ébô duwán madimanda dan tingód katō ágpangkagin din asta papiddán dan tun ta gobernador.

²¹ Igkagi sikandan ki Jesus, na mà dan, “Sir, isóddóran dé na ágkasarigan ka, asta nángngà tō ágtinuruán nu. Ándà manubù na ágmusingán nu agad ándin tō bónnóng dan, asal ágtinurù ka katō kabánnal tingód katō kakalyag ka Manama.

²² Na, atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Kailangan mayad ké, ó dì?”

²³ Asal isóddóran i Jesus na limbungan dan pád sikandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din,

²⁴ “Pakita yu kanak tō salapì na bayad yu katō buwis. Sadan bónnóng asta ngadan tō igtagu nit salapì?”

²⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, “Tō emperador ka Roma.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu bágge yu tun ta emperador tō nángngà bággen yu tun ta emperador, asta bágge yu tun ta Manama tō nángngà bággen yu tun ta Manama.”

²⁶ Agad kakalyag dan na duwán dimanda dan tingód katō ágpangkagin din tun ta saruhan katō ilímid, mga manubù, ándà dan ikému. Isalábbuan dan tingód katō taba din, asta igtagnáp dan.

Insà tingód katō kantayan

Luc 20:27-40; Mat 22:23-33; Mar 12:18-27

²⁷ Duwán mga Saduseo na igañadan tun ki Jesus. Tō gó tō mga manubù na ágtinurù na dì manté puman tō mga manubù na inaté dán.

²⁸ Iginsà sikandan ki Jesus, na mà dan, “Sir, igsugù si Moises áknita tingód katō lumun katō mga mataladi gamama. Atin ka maté tō mama na ándà pa batà katō sawa din, tō kataladi din kailangan kumalyag katō sawa katō inaté na ipag din na ibalu, ébô ukit kandin duwán mému batà katō kataladi din na inaté.”[†]

²⁹ Na, duwán pittu mataladi gamama sayyan. Igkalyag tō kaké dan, asal inaté sikandin na ándà pa batà din.

³⁰ Purisu tō ikaduwa kataladi

³¹ asta tō ikatállu kataladi igkalyag katō bayi. Tō tagsábbad-sábbad katō pittu mataladi igkalyag katō bayi, asal inaté dan langun na ándà palang batà dan.

³² Tun ta katapuriyan, inaté pagsik tō bayi.

³³ Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tō mga manubù, sadan tun ta pittu kataladi tō bánnal duma katō bayi? Su igkalyag tō pittu dan kandin.”

³⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Nit banuwa ni áknganni, ágpakalyagé tō mga gamama asta gabaya.

³⁵ Asal tō mga manubù na nángngà tun ta saruhan ka Manama asta antén din puman, dì dan dán pakalyagé tun ta langit.

³⁶ Dì dan puman maté, su iring dan dán katō mga panaligan ka Manama. Sikandan tō mga gabatà ka Manama, su inanté dan puman.

³⁷ Asal antén puman tō inaté manubù, su agad si Moises tō igañadóran kanan. Tō igsulat sikandin tingód ka kapakita katō Manama kandin tun ta mabbabà kayu na igrágrág, igtawar din tō Áglangngagán na ‘Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob.’[‡]

³⁸ Purisu dì ágpangadap ka Manama tō mga manubù na ándà kantayan, asal tō mga manubù na duwán kantayan, tō gó tō ágpangadap ka Manama. Purisu isóddóran ta na tun ta saruhan ka Manama, manté tō langun manubù.”

³⁹ Na, duwán mga taratinurù ka sugù na igkagi, na mà dan, “Sir, madigár gó tō igtaba nu kandan.”

⁴⁰ Na, ándà manubù na igkinnam iginsà kandin.

*Insà tingód katô Mesiyas**Luc 20:41-44; Mat 22:41-46; Mar 12:35-37*

⁴¹ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Manan ka ágtinurù dan na rubbad i David tô Mesiyas?

⁴² Su si David tô igsulat tun ta libro katô Salmo,

“Igkagi tô Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsañ ka kannun ta kawanan ku

43 sippang ka manaluwa katô mga usig nu, asta pabánnalán ku sikandan áknikó.”[§]

⁴⁴ Na, su si David tô igkagi na Áglangngagán din tô Mesiyas, pamánnun na tô Mesiyas tô rubbad i David?”

*Igkagi si Jesus tingód katô mga taratinurù ka sugù**Luc 20:45-47; Mat 23:1-36; Mar 12:38-40*

⁴⁵ Róggun na igañinág tô marapung manubù ki Jesus, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din,

⁴⁶ “Banté kó katô mga taratinurù ka sugù. Atin ka ágpanó-panó dan, gumpak dan ka kapa, malyag dan respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa, asta munsad dan tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio. Malyag dan na munsad tun ta igpantanagáñ katô mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan.

⁴⁷ Sikandan tô gagó ka kaduwánnan katô mga gabayi balu, asta ágtambunan dan tô madat linumuwan dan ukit katô mallayat mga kadasal. Purisu tuu madat tô supak na padungguán ka Manama kandan.”

21*Tô igbággé katô bayi balu**Luc 21:1-4; Mar 12:41-44*

¹ Tun ta templo, igkita i Jesus tô mga ágkaduwánnan na ágdabù ka salapì dan tun ta ágtuguinan ka salapi.

² Igkita din tô sábbad ágkayù-ayuan bayi balu, asta igdabù sikandin ka duwa dád kadakù.

³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa dakál tô igbággé katô bayi balu ka tandingán katô igbággé katô langun dan.

⁴ Su tô dád sobra tô igbággé katô langun dan, asal tô bayi balu, agad ágkayù-ayuan sikandin, igbággé din tô langun ka salapi din, asta ándà palang isamà tun kandin.”

*Tigkanayan ka kahirapan**Luc 21:5-19; Mat 24:1-14; Mar 13:1-13*

⁵ Na, duwán mga manubù na igañóngkóé tingód katô templo, su madigár ágsállággán tô mga batu na iglabat asta igpiyà-piyaan úkit ka duma mga mahal na igpambággé. Igkagi si Jesus, na mà din,

⁶ “Tingód kani mga balé na ágsállággán yu, dumunggù tô álló na dadattan tô langun, asta ándà palang sábbad batu na masamà tun ta bówwo katô ássa batu.”

⁷ Duwán iginsà, na mà dan, “Sir, kadángngan matuman tô igulit nu? Ándin tô pató na masig dán matuman tô langun kani?”

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó ébô dì kó mapid, su marapung tô mga manubù na mid ka ngadan ku. Mà kagi dan Mesiyas! Kumagi dan na masig dán dumunggù tô álló na gímanan yu! Asal yakó ágtákkás kandan.

⁹ Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira asta mga samuk, yakó ágkamáddangan kanan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tô oras katô ágtamanán.”

¹⁰ Na, igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Marapung tô mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tô mga sakup ka sábbad hari katô mga sakup ka ássa hari.

¹¹ Duwán mabákkár mga linug, asta marapung tô mga manubù na ágpangkamaté ka ballus asta ágpangkamaté ka bógók tun ta kaluwagan kani banuwa. Pakitanán ka Manama tô mga kasalábbuan na makamáddang tun ta langit.

¹² Asal tô dì pa matuman ni, ámmáttán kó, irrayatan kó, ruudan kó katô mga ágtugállán ka simbaan ka Judio, asta prison kó. Piddán kó tun ta tubang ka mga hari asta mga gobernador tingód katô kapasakup yu kanak.

¹³ Tô gó tô álló na mulit-ulit kó tingód kanak.

¹⁴ Pahu yu ni tun ta panámdám yu na dì kó katanaan ka ándin tô taba yu kandan,

¹⁵ su bággén ku ákniyu tô kakatigan ébô makataba kó kandan. Purisu ándà usig yu na makataba katô kagin yu.

¹⁶ Agad tô mga ámmá yu, tô mga innà yu, tô mga kataladi yu, tô mga gakád yu, asta tô mga rarak yu, sikandan tô mámmát ákniyu, asta duwán tun ákniyu na matayan dan.

¹⁷ Karingasaan kó katô langun manubù tingód katô kapasakup yu kanak.

¹⁸ Asal ándà palang makadadat katô kantayan yu na ándà ágtamanán.*

¹⁹ Sarig kó kanak, asta makaluwà kó gó.”

Makamáddang na kitanán tun ta templo

Luc 21:20-24; Mat 24:15-21; Mar 13:14-19

²⁰ “Atin ka kitanán yu tó lunsud ka Jerusalem na iglibutan katô marapung mga sundalo, kasóddóran yu na masig dán kadattan tó lunsud.

²¹ Kailangan malaguy tó langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán, asta kailangan malaguy tó langun manubù tikud tun ta lunsud. Kailangan dì madun tun ta lunsud tó mga manubù na tun ta luwà katô lunsud.

²² Tó gó tó mga álló na supakan ka Manama tó mga madat, asta tumanán din tó langun tandô din na igsulat.

²³ Makédu-édu tó mga gabayi na mabáddás ó ágpasu su tó álló tó su tuu madat tó kahirapan na dumunggù nit banuwa, asta supakan ka Manama tó mga manubù.

²⁴ Duwán tigbasán asta matayan. Duwán ámmáttán asta piddán tun ta langun banuwa. Dadattan tó lunsud ka Jerusalem katô mga manubù na ánnà Judio sippang ka mapángnga tó pagpangulu dan.”

Lumónód si Jesus nit banuwa

Luc 21:25-28; Mat 24:29-31; Mar 13:24-27

²⁵ “Diuwán mga kasálábbuan na pakitanán ka Manama tun ta álló, bulan asta mga karani. Dini ta banuwa, katanaan asta kamáddangan tó langun manubù tingód katô arukán katô dagat asta magdakál mga balud.

²⁶ Kagáttasan tó mga manubù tingód katô máddang dan katô kadattan na dumunggù nit banuwa, su makálláng tó langun tun ta langit.[†]

²⁷ Kitanán katô mga manubù tó kadunggù ku tun ta sagulapun, su lumónódda na Igpamanubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.[‡]

²⁸ Na, ka tumigkané tó katumanan kani, tindág kó asta langngag kó, su masig kód tábbusán katô Manama.”

Panunggiringan tingód katô kayu igeria

Luc 21:29-33; Mat 24:32-35; Mar 13:28-31

²⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan, na mà din, “Sállág yu tó kayu igeria asta tó mga ássa kaya.

³⁰ Atin ka kitanán yu tó kayu na gugbus dán asta ágdaun, kasóddóran yu na masig dán dumunggù tó ágsánnang timpo.

³¹ Purisu atin ka kitanán yu tó katumanan katô igkagi ku ákniyu, kasóddóran yu na masig dán mangulu tó Manama.

³² “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tó dì pa maté tó mga manubù áknganni, matuman pa ni langun.

³³ Mandà gó tó langit asta ni tanà, asal dì gó mandà tó mga kagi ku, asal matuman gó.”

Kailangan tumaganà tó langun manubù

³⁴ “Asal banté kó agó baringán kó ukit katô sobra ágkakan yu, ginámmán yu, asta tana yu tingód ka kóddò yu. Agad dì kó makataganà, matuman na dumunggù tó álló tó

³⁵ iring na tagán, su dumunggù tun ta langun manubù na góddò tun ta kaluwagan kani banuwa.

³⁶ Purisu banté kó inalayun. Dasal kó na bággayan kó ka Manama ka bákkár ébô makatiis kó katô langun ka kahirapan, asta ébô ándà kayyaan yu tun ta saruhan ku na Igpamanubù.”

³⁷ Álló-álló iginurù si Jesus tun ta templo, asal ka dukilám, ágsadun sikandin tun ta Pabungan ka Olibo, asta ágdággà sikandin dutun.

³⁸ Igsállám tó marapung manubù na igpadani kandin tun ta templo ébô maminág dan kandin.

22

Plano na matayan si Jesus

Luc 22:1-6; Mat 26:1-5,14-16; Mar 14:1-2,10-11; Juan 11:45-53

¹ Na, masig dán tó Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù na ánggadanan Kalimudan Ka Kalabé.

* ^{21:18} 21:18 Ni gó tó kóbadan katô ágkagin, na, “Dì mandà tun ákniyu, agad sábbad silag ka ulu yu.” † ^{21:26} 21:26 Tó langun tun ta langit, ó tó duwán katulusan tun ta langit. ‡ ^{21:27} 21:27 Ahaán tó Daniel 7:13.

² Ágplano tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga taratinurù ka sugù tingód katô lumun dan ébô matayan dan si Jesus na ándà samuk, su imáddangan dan katô mga manubù na inalayun igpaminág ki Jesus.

³ Na, igahu si Maibuyan tun ki Judas na ánggadanan Iscarioite. Sikandin tō sábbad tun ta sapulù duwa (12) disipulu i Jesus.

⁴ Igsadun si Judas tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta tun ta mga opisyales katô mga tarabante ka templo. Igpatóngkóé dan tingód katô kapammát din ki Jesus.

⁵ Idayawan dan, asta igtandô dan na duwán salapí na bággén dan tun kandin.

⁶ Ignunug si Judas, asta igangat sikandin ka madigár timpo ébô pammáttán din si Jesus na ándà manubù na makasóddór.

Kalimudan Ka Kalabé

Luc 22:7-13; Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Juan 13:21-30

⁷ Na, igdunggù tō álló ka kalimudan na ágkan tō mga Judio ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Tô gó tō álló na giyón dan tō nati ka karnero na ágsáddaán dan dalám katô Kalimudan Ka Kalabé.

⁸ Purisu igpóna i Jesus si Pedro asta si Juan, na mà din, "Taganà kó katô kannán ta tingód ka Kalimudan Ka Kalabé."

⁹ Iginsà sikandan, na mà dan, "Ánda táppad tō kakalyag nu na taganaan dé?"

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, "Na, ka madun kó tun ta lunsud ka Jerusalem, summarán yu tō sábbad mama na igtiang ka bangà na ipánnù ka wayig. Tákkás kó kandin tun ta balé na ahuwan din.

¹¹ Uliit yu tō tigatun katô balé, 'Iginsà tō Taratinurù ka ánda táppad tō kannan din katô Kalimudan Ka Kalabé na duma áknami na mga disipulu din.'

¹² Pakitanan din ákniyu tō dakál kuwarto tun datas ka balé na igtaganà dán. Tô gó é taganaan yu katô kannán ta."

¹³ Purisu igpanó dan, asta igkita dan tō kuwarto na iring katô igulit i Jesus kandan, asta igtaganà dan tō langun para katô Kalimudan Ka Kalabé.

Tingód ka kamatayan katô Áglangngagán

Luc 22:14-23; Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Cor 11:23-25

¹⁴ Tō igdunggù tō oras ka kakan, igkan si Jesus asta tō mga apostoles din.

¹⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, "Maggát tō kakalyag ku na kumanna duma ákniyu kani Kalimudan Ka Kalabé tō diya pa matayan.

¹⁶ Kagiyán ku sikiyu na diyad muman kuman katô Kalimudan Ka Kalabé sippang ka matuman tō kóbadian kani langun tun ta pagpangulu ka Manama."

¹⁷ Na, igkangé i Jesus tō kopa, igpasalamat sikandin tun ta Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, "Inám kó langun kani.

¹⁸ Kagiyán ku sikiyu na tikud ni álló ni, diyad muman minám kani ginámmán ta sippang ka matuman mangulu tō Manama."

¹⁹ Na, igkangé din tō pan, igpasalamat sikandin, igtáppik-táppik din, igbággé din tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ni gó ni lawa ku na bággén para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna ikiyu."

²⁰ Pángnga igkan dan, igkangé din pagsik tō kopa na duwán ginámmán, asta igkagi, na mà din, "Ni ginámmán ni tō mantu kasabotan ukit katô dipanug ku na ulaán para ákniyu."*

²¹ "Na, kannun ta lamisa duma kanak tō manubù na pammát kanak.

²² Matéya na Igamanubù, su tō gó é kakalyag katô Ámmà ku. Asal makédu-édu tō manubù na pammát kanak!"

²³ Na, igpénáé sikandan ka sadan tun kandan tō pammát kandin.

Igpapulé dan ka sadan tō mallayat

²⁴ Na, igpapulé pagsik tō mga disipulu ka sadan tun kandan tō mallayat é kamanubuan.

²⁵ Purisu igkagi si Jesus, na mà din, "Tun ta mga manubù na ánnà Judio, inalayun ágsugù tō mga hari katô mga sakup dan, asta kakalyag katô mga opisyales dan na tawarán sikandan na mga taratabang.

²⁶ Asal dì mémú ka makéring kó kandan. Su tō manubù tun ákniyu na imun mallayat é kamanubuan, tō gó é kailangan makéring katô kinaadiyan, asta tō mangulu ákniyu makéring katô ágsuguánnán.

²⁷ Sadan tō tuu pa mallayat é kamanubuan din? Tô gunsad asta ágkan tun ta lamisa, ó tō ágbuwat kandin? Isóddórán yu na mallayat tō kamanubuan katô gunsad. Asal tō ágkémun kù dini ákniyu iring na ágsuguánnán.

* **22:20** 22:20 Tō mantu kasabotan tō tinóngkóan asta tandô katô Manama tun ta mga manubù.

²⁸ "Agad mahirap tō ágkókitan ku, sikiyu tō inalayun ágtákkás kanak.

²⁹ Igpapidda katō Ámmà ku ébô manguluwa, asta magunawa pagsik tō kapapid ku ákniyu, ³⁰ su sikiyu tō dumuma kanak ka kumanna tun ta pagpangulu ku, asta sikiyu tō munsad tun ta gunsadanán katō harì ébô mangulu kó katō sapulù duwa (12) grupo ka mga rubbad i Israel."

Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin

Luc 22:31-34; Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Juan 13:36-38

³¹ Na, igkagi si Jesus ki Pedro, na mà din, "Simon, paminág ka kanak. Igpabayà ka Manama si Maibuyan ébô kuminnam ákniyu ébô ássan tō ágkasarigan asta tō dì ágkasarigan, iring na taralumu na gáttap katô trigo ébô ássan tō tahup."

³² Asal igdasalla tingód áknikó ébô dì mandà tō kasarig nu kanak. Atin ka mákkás ka puman kanak, kailangan tumabang ka katô mga kataladi nu na ágpampamaké."

³³ Igkagi si Pedro, na mà din, "Áglangngagán, ikataganà a mákkás áknikó agad prisonna asta matayanna duma áknikó."

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Pedro, paminág nu ni kagin ku. Kani ka dukilám ka dì pa mukkarà tō manuk, makatállu ka mulun na ándà ka kilala kanak."

Kahirapan na masig dumunggu

³⁵ Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, "Dángngan, tō igpapanó ku sikiyu na mulitulit na ándà salapi, kabir, ó sandalyas na piddán yu, ikulangan kó?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Ándà gó."

³⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, "Asal ákganni, atin ka duwán salapi yu asta kabir yu, pid yu yan. Atin ka ándà kampilan yu, barigyà yu tō umpak yu ébô makabálli kó ka kampilan."

³⁷ Su kagiyán ku sikiyu na matuman tō kagi ka Manama na igsulat tingód kanak, "Supakan sikandin iring na mga tulisan."[†]

Kailangan matuman tō langun na igsulat tingód kanak."

³⁸ Igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, "Áglangngagán, duwán dán duwa kampilan ta." Igsapadan i Jesus, na mà din, "Nángngà dán."

Igdasal si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo

Luc 22:39-46; Mat 26:36-46; Mar 14:32-42

³⁹ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta Pabungan ka Olibo, su tō gó é ágkémun din. Igtákkás tō mga disipulu din kandin.

⁴⁰ Tō igdunggu sikandin tun ta lugar, igkagi sikandin tun kandan, na mà din, "Dasal kó ébô dì kó matalu ka pagtintal."

⁴¹ Na, igpanayun si Jesus tun tóna na dì madiyù, iglingkóod sikandin, asta igdasal, na mà din,

⁴² "Ámmà, atin ka mému áknikó, yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggu. Asal tuman nu tō áknikó kakalyag, ánnà tō kanak kakalyag."

⁴³ Na, duwán panaligan ka Manama na igpakita kandin tikud tun ta langit ébô pabákkár kandin.

⁴⁴ Su tuu ihirapan sikandin, maggát pa igdasal sikandin, asta igtallù tō ating din iring na dipanug tun ta tanà.

⁴⁵ Pángnga igdasal si Jesus, iglónód sikandin tun ta mga disipulu din, asal igpantudug dan, su igmalómét dan tingód katô ranu dan.

⁴⁶ Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Manan ka igtudug kó? Ánnó kó, asta dasal kó ébô dì kó matalu ka pagtintal."

Igámmát si Jesus

Luc 22:47-53; Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Juan 18:3-11

⁴⁷ Róggun na igkagi si Jesus, igdunggu tō marapung manubù na igrpid i Judas na sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu. Igpadani si Judas ki Jesus ébô madák kandin.

⁴⁸ Asal igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, "Judas, pammáttánnna na Igpamanubù ukit ka kadák nu?"

⁴⁹ Tō igkita tō mga disipulu na ámmáttán sikandin, iginsà sikandan, na mà dan, "Áglangngagán, tigbasán dé sikandan?"

⁵⁰ Duwán sábbad kadumaan i Jesus na igtigbas din tō állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tō talinga din dadan ta kawanán.

⁵¹ Asal igsapadan i Jesus sikandin, na mà din, "Nángngà dán!"

Igdappánnan i Jesus tō talinga katô állang, asta inólían sikandin.

⁵² Na, tō mga manubù na igsadun ébô mámmát ki Jesus, tō gó é mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga kapitan ka mga tarabanté ka templo, asta tō mga ágtugállán ka Judio. Igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukit ka mga kampilan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan.

⁵³ Álló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asal ándà a ikiyu ámmátti. Asal nigó tō oras na igsalin ka Manama na lumumu si Maibuyan ka madat.”

Igbulun i Pedro si Jesus

Luc 22:54-62; Mat 26:57-58,69-75; Mar 14:53-54,66-72; Juan 18:12-18,25-27

⁵⁴ Na, igámmát dan si Jesus, asta igapid dan tun ta balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igtalundug si Pedro, asal igapidiyù dák sikandin.

⁵⁵ Duwán mga manubù na igtabun ka apuy tun ta luwà, asta igunsad dan ébô minadang. Igduma si Pedro kandan.

⁵⁶ Tō iséllaan ka apuy tō bónóng i Pedro, duwán sábbad állang bayi na ikakita kandin. Igsállág tō bayi kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni manubù ni ágtákkás-tákkás katô igámmát.”

⁵⁷ Asal igbulun si Pedro katô bayi, na mà din, “Ándà ku kilalayi sikandin.”

⁵⁸ Na, ándà kadugé, duwán ássa manubù na igkita ki Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikuna pagsík tō sábbad kadumanaan din.”

Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Sir, ánnà a kadumaan din.”

⁵⁹ Tō iglabé tō mga sábbad oras, duwán pagsík ássa manubù na marag ákgagi, na mà din, “Bánnal ni manubù ni tō ágtákkás-tákkás pagsík katô igámmát, su taga Galilea sikandin.”

⁶⁰ Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Sir, ándà sóddór ku tingód katô ákgagin nu.”

Na, róggun igkagi si Pedro, tigkô igukkarà tō manuk.

⁶¹ Igsérè si Jesus, asta igsállág ki Pedro. Purisu isampáttan i Pedro tō taganà igkagi katô Áglangngagán, na, “Kani ka dukilám ka dì pa mukkarà tō manuk, makatállu ka mulun kanak.”

⁶² Na, igluwà si Pedro, asta tuu igsággó sikandin.

Igbuyas-buyas asta iglagpás si Jesus

Luc 22:63-65; Mat 26:67-68; Mar 14:65

⁶³ Na, tō mga manubù na ighbanté ki Jesus, igbuyas-buyas dan asta iglagpás dan ki Jesus.

⁶⁴ Igdalangan dan tō mga mata din, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Atuk nu ka sadan tō iglagpás áknikó!”

⁶⁵ Igirayatan dan sikandin, asta madat tō igkagi dan kandin.

Igidpi si Jesus tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo

Luc 22:66-71; Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Juan 18:19-24

⁶⁶ Na, pagkasállám dán, igpalimudé tō langun ágtugállán ka Judio, tō mallayat ka mga pangulu ka templo, asta tō mga taratinurù ka sugù. Igpakangé dan si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà dan,

⁶⁷ “Atin ka sikuna tō Mesiyas, ultíti ké.”

Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ultitan ku sikiyu, dì kó mánnal.

⁶⁸ Atin ka minsà a ákniyu, dì kó tumaba.

⁶⁹ Asal dì madugé, munsadda na Igpamanubù dadan tun ta kawanan katô Matulus Manama.”[‡]

⁷⁰ Iginsà tō langun dán, na mà dan, “Purisu Batà ka katô Manama?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal tō igkagi yu.”

⁷¹ Purisu igpatóngkóé sikandin, na mà dan, “Ándà dán kailangan na ultan ki pa ka duma manubù tingód kandin, su kandin kagi tō igdinág ta.”[§]

23

Igapid si Jesus tun ki Pilato

Luc 23:1-5; Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Juan 18:28-38

¹ Na, igtindág tō langun ágtugállán ka Judio, asta igapid dan si Jesus tun ta gobernador na si Pilato.

² Igdimanda dan si Jesus tun ki Pilato, na mà dan, “Igkita dé ni manubù ni na ágsutsut tun ta mga manubù kani banuwa ta, su ágsapadan din tō kabayad dé ka buwis tun ta emperador ka Roma. Må kagi sikandin Mesiyas asta harì.”

³ Iginsà si Pilato ki Jesus, na mà din, “Sikuna tō Harì ka mga Judio?”

[‡] 22:69 22:69 Ahaán tō Salmo 110:1. [§] 22:71 22:71 Kéman katô mga Judio ka igbulaló si Jesus su igkagi sikandin na Batà ka Manama. Purisu igplano dan na matayan si Jesus.

Igtaba si Jesus, na mà din, "Óó. Bánnal tō igkagi nu."

⁴ Igkagi si Pilato tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta tun ta duma mga manubù na ilimud, na mà din, "Ándà palang madat na igkita ku kani manubù ni."

⁵ Asal maggát igkagi sikandan ki Pilato, na mà dan, "Ukit katô ágtinuruán din, ágsamukán din tō langun manubù tun ta kaluwagan ka Judea, tikud tun ta Galilea asta sippang kannun."

Igpid si Jesus tun ki Herodes

⁶ Tō igdinág si Pilato katô igkagi dan, iginsà sikandin ka sakup ka probinsya ka Galilea si Jesus.

⁷ Tō ikasóddór si Pilato na igtikud si Jesus tun ta probinsya na isakupan i Herodes, igpapid din si Jesus tun ki Herodes, su si Herodes igóddô tun ta Jerusalem tō álló tō.

⁸ Tō ikakita si Herodes ki Jesus, tuu idawayan sikandin, su ikadinág dán sikandin tingód ki Jesus, asta idugé dán duwán kakalyag din na kumita ki Jesus asta katô kasalábbuan na áglumun din.

⁹ Purisu marapung tō mga insà i Herodes kandin, asal ándà taba si Jesus.

¹⁰ Tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga taratinurù ka sugù igpadani tun ki Herodes, asta maggát dan igdimanda tingód ki Jesus.

¹¹ Si Herodes asta tō langun sundalo din igngisi asta igóróm-óróm ki Jesus. Na, igpómpakan i Herodes si Jesus ka madigár kapa, asta igpalónód din tun ki Pilato.

¹² Purisu igpararaké si Herodes asta si Pilato tō álló tō, su taganà dan ágpasókowé.

Igruudan si Jesus na matayan

Luc 23:13-25; Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Juan 18:39-19:16

¹³ Na, igpalimud i Pilato tō langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga pangulu ka Judio, asta tō duma mga manubù.

¹⁴ Igkagi si Pilato, na mà din, "Igpid yu ni manubù ni dini kanak, asta igulit kó kanak na ágsutsut sikandin ka mga manubù. Iginsà ku sikandin tun ta saruhan yu, asal isóddoran ku na ándà din lumuwi tō igdimanda yu tingód kandin.

¹⁵ Magunawa pagsik tō isóddoran i Herodes, su igpalónód din sikandin dini áknita. Purisu ándà palang iglumu din na nángngà na supakan asta matayan sikandin.

¹⁶ Purisu palagpásán ku dák sikandin, asta paluwaán ku."

¹⁷ [Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun din na ágpaluwaán din tō sábbad manubù na igpriso, agad sadan tō salinán katô mga Judio.]

¹⁸ Asal igpasábbadélangun igullaó, na mà dan, "Pamatayi nu ni manubù ni. Paluwà nu áknami si Barabas."

¹⁹ Na, si Barabas tō igpriso su sikandin tō igpid katô mga manubù na igatu katô gobyerno tun ta lunsud ka Jerusalem, asta duwán igmatayan din.

²⁰ Kakalyag i Pilato na paluwaán din si Jesus. Purisu iguman din igkagiyan tō mga manubù na ilimud.

²¹ Asal igullaó sikandan, na mà dan, "Pamatayi nu! Papansali nu sikandin tun ta krus!"

²² Na, ikatállu igkagi si Pilato, na mà din, "Manan? Ándà palang madat na iglumu din! Ándà palang iglumu din na igkita ku na nángngà supakan asta matayan sikandin. Purisu palagpásán ku dák sikandin, asta paluwaán ku."

²³ Asal maggát dan igullaó ka mabákkár, su kakalyag dan na pansalan sikandin tun ta krus ébô maté. Ikapanalú dan ukít ka kóllaó dan.

²⁴ Purisu igrueed si Pilato na tumanán din tō kakalyag dan.

²⁵ Igpaluwà din tō igpriso na igatu ka gobyerno asta igmaté ka mga manubù. Asal si Jesus tō igbággé din tun ta mga sundalo ébô matayan, su tō gó tō kakalyag dan.

Igpansalan si Jesus tun ta krus

Luc 23:26-43; Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Juan 19:17-27

²⁶ Na, igpid katô mga sundalo si Jesus tikud tun ta balé i Pilato. Tun ta dalan na gukitan dan, isumaran dan si Simon na taga Cirene na mantu igdunggù tikud tun ta pabunganán. Igpirit dan sikandin igpatiáng katô krus, asta igpatalundug dan sikandin ki Jesus.

²⁷ Marapung tō mga manubù na igtákkás ki Jesus, asta marapung tō mga gabayi na igpansággó tingód katô ranu dan kandin.

²⁸ Asal igsérê si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, "Sikiyu na mga gabayi na taga Jerusalem, yakó ágsággó tingód katô kahirapan na igdunggù kanak. Asal sággó kó tingód katô kahirapan na matuman dumunggù ákniyu asta tun ta mga gabatâ yu.

²⁹ Su dumunggù gó tō álló na kumagi tō mga manubù na kadawayan tō mga gabayi na dì ágbatâ, dì ágpamasusu, asta dì ágpasusu!

³⁰Tô álló tō, tumawar tō mga manubù tun ta mga pabungan, na mà dan, 'Kanónór kó dini áknami, asta tambuni ké ébô maté ké.*

³¹Atin ka mahirap tō kókitan ku ángganni na manté pa tō kayu, tuu pa mahirap tō kókitan yu tun ta tapuri álló ka igangu dán tō kayu.”†

³²Duwán pagsik duwa tulisan na iga pid katō mga sundalo ébô matayan duma ki Jesus.

³³Tô igdunggù dan tun ta lugar na ánggadan Bóngó-bóngó, iga pansonan dan si Jesus tun ta krus, asta tō duwa tulisan, na tō sábbad dadan tun ta ibang din asta tō sábbad dadan tun ta kawanan din.

³⁴Igdasal si Jesus tingód katō mga iga pansonan kandin tun ta krus, na mà din, “Ámmà, pasinsiyayi nu sikandan, su ándà dan kasóddóri ka ándin tō áglumun dan.”

Na, igripa tō mga sundalo ébô talad-taladán dan tō umpak din.‡

³⁵Igsállág tō ilimud mga manubù ki Jesus. Asal tō mga pangulu ka Judio iga buyas kandin, na mà dan, “Igtabangan din tō duma mga manubù ébô dì dan maté. Sállággán ta ka makatabang sikandin katō kandin sarili. Kitanán ta ka bánnal sikandin tō Mesiyas na iga salin ka Manama!”

³⁶Igoróm-óróm pagsik tō mga sundalo. Igpadani dan tun kandin, asta iga pénám dan sikandin ka bino na iga baláttan ka wayig.

³⁷Igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka bánnal ka na Hari ka mga Judio, tabangi nu tō áknikó sarili!”

³⁸Duwán pagsik iga sulat na iga tagù tun datas ta ulu i Jesus, na, “NI GÓ TÔ HARÌ KA MGA JUDIO.”

³⁹Iga buyas-buyas tō sábbad tulisan na iga pansonan madani ki Jesus, na mà din, “Atin sikuna tō Mesiyas, paluwà nu tō áknikó sarili asta sikami!”

⁴⁰Asal iga upadan sikandin katō kadumaan din, na mà din, “Kailangan kamáddangan ka katō Manama, su magunawa tō supak áknita.

⁴¹Nánggà tō supak áknita, su iga sulian ki gó tingód katō madat linumuwan ta. Asal sikandin, ándà palang madat linumuwan din.”

⁴²Igkagi sikandin, na mà din, “Jesus, atin ka mangulu ka, sampátta.”

⁴³Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ni álló ni, dumuma ka kanak tun ta madigár góodóan ku.”

Inaté si Jesus

Luc 23:44-49; Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Juan 19:28-30

⁴⁴Na, tō malássád dán tō álló, iga mangittáng tō kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras,§

⁴⁵su ándà sánnang tō álló. Itángngà tō tabir* tun ta tángngaan katō templo.

⁴⁶Na, igullaó si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Ámmà, sarigán ku ni espiritu ku tun áknikó!”†

Pángnga igullaó sikandin, inaté.

⁴⁷Na, tō iga kita tō kapitan ka mga sundalo katō ilumu, iga durung din tō Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal na ándà palang salà din!”

⁴⁸Na, tō langun manubù na ilimud, tō iga kita dan katō ilumu, iga pangguli dan, asta ágtapukán dan tō kagpa dan tingód katō ranu dan.

⁴⁹Asal tō langun raraki i Jesus asta tō mga gabay na iga tákákkás kandin tikud tun ta Galilea, iga tindág dan tun ta madiyù, asta iga sállág dan tō ilumu.

Tô kalábbáng ki Jesus

Luc 23:50-56; Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Juan 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹Na, duwán sábbad manubù na ánggadan ki Jose na taga Arimatea tun ta probinsya ka Judea. Madigár manubù sikandin, nánggà tō áglumun din tun ta saruhan ka Manama, asta giman sikandin katō pagpangulu ka Manama. Agad sikandin tō sábbad ágtugállán tun ta mga ágtugállán ka Judio, asal ándà nunug sikandin katō madat plano katō mga kadumaan din na iga lumeni dan ki Jesus.

⁵²Igsadun si Jose tun ki Pilato, asta iga pamuyù din tō lawa i Jesus ébô lábbángngán din.

⁵³Igkangé din tō lawa tikud tun ta krus, iga tángngás din katō mapputi óggét, asta iglábbáng din tun ta áglábbángngan na mantu igkaliyan tun ta pangpang asta ándà pa lábbángngí.

* **23:30** 23:30 Ahaán tō Oseas 10:8. † **23:31** 23:31 Tô kóbadan kani panunggiringan, atin ka iga supakan si Jesus na ándà salà din, tuu pa madat tō supak na dumunggù tun ta mga Judio na duwán salà dan. ‡ **23:34** 23:34 Ahaán tō Salmo 22:18. § **23:44** 23:44 Dalám ka tállu oras, ó sippang ka alas tres ka mapun. * **23:45** 23:45 Tô ánggadan “tabir” iring na kurtina na tuu makáppal tun ta tángngaan katō templo ka Jerusalem. Itángngà tō tabir su ukit ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tō langun manubù tun ta Manama. † **23:46** 23:46 Ahaán tō Salmo 31:5.

⁵⁴ Masig dán sumalláp tō álló, asta simag tō álló ka kapaginawa.

⁵⁵ Na, igitlundug ki Jose tō mga gabayí na taganà igtákkás ki Jesus tikud tun ta Galilea, asta igkita dan tō lábbáng asta tō kapadággà katô lawa.

⁵⁶ Na, iga pangguli dan, asta igtaganà dan tō ássa-ássa mga pamammut na taguán tun ta lawa. Tō álló ka kapaginawa, iga panginawa dan, su tō gó é sugú ka Manama.

24

Inanté puman si Jesus

Luc 24:1-12; Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Juan 20:1-10

¹ Asal sállám ka Linggo, igsállám tō mga gabayí na iga pid ka mga pamammut na igtaganà dan, asta igsadun dan tun ta iglábbánggan.

² Igkita dan na taganà ililid tō batu na iga sgapáng.

³ Asal tō igahú dan, ándà lawa na ikita dan.

⁴ Na, isalábbuan dan tingód katô igkita dan, asta tigmô iga pakita kandan tō duwa gamama na igumpak ka mapputì na ágsellà.

⁵ Imáddangan tō gabayí asta iga langkáb dan. Asal igkagi tō duwa gamama, na mà dan, "Yakó ágpamasak katô manté nit áglábbángnganan. Ándà dini sikandin, su inanté.

⁶ Sampát yu tō taganà igkagi din ákniyu tun ta Galilea.

⁷ Igkagiyán kó ikandin na kailangan bággen sikandin na Igpamanubù tun ta bállad katô masalà-salà mga manubù, pansalan sikandin tun ta krus ébô maté, asta manté puman sikandin tun ta ikatállu álló."

⁸ Purisu isampáttan katô mga gabayí tō taganà igkagi i Jesus.

⁹ Igpánó dan tikud tun ta lábbáng, asta igulit dan kani langun tun ta sapulù sábbad (11) apostoles asta tun ta mga duma.

¹⁰ Tō mga gabayí tō, si María taga Magdala, si Juana, si María na innà i Santiago, asta duwán pa ássa mga gabayí. Sikandan tō igulit tingód katô langun na igkita dan tun ta mga apostoles.

¹¹ Asal kéman dan ka igimu-imu dád tō igkagi dan, asta ándà dan bánnal kandan.

¹² [Asal iga palaguy si Pedro igsadun tun ta lábbáng. Igkógo-kógo sikandin, igsállág tun dalám, asta igkita din tō mapputì óggét, asal ándà lawa na igkita din. Tō iguli sikandin, isalábbuan sikandin tingód katô ilumu.]

Igpakita si Jesus tun ta duwa disipulu din

Luc 24:13-35; Mar 16:12-13

¹³ Tō álló tō, duwán duwa disipulu i Jesus na igsadun tun ta lunsud ka Emmaus na mga sapulù sábbad (11) kilometro tikud tun ta Jerusalem.

¹⁴ Igpátóngkóé dan tingód katô langun na ilumu.

¹⁵ Róggun na iga patóngkóé dan, iga padani si Jesus, asta igtákkás kandan,

¹⁶ asal ándà dan ikakilala ka sadan sikandin.

¹⁷ Iginsà si Jesus, na mà din, "Ándin tō ágtóngkóán yu róggun igpanó kó?"

Igsóddó tō duwa dan, asta iranu tō bónnóng dan.

¹⁸ Igtaba tō sábbad na ángadanán ki Cleopas, na mà din, "Tun ta langun taga Jerusalem, sábbad nu dád tō ándà ikasóddór tingód katô ilumu áknganni."

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Ándin tō ilumu?"

Igkagi sikandin, na mà dan, "Tō inému ki Jesus na taga Nazaret. Propeta sikandin, asta matulus tō langun na iglumu din asta iginurù din tun ta saruwán ka Manama asta tun ta mga manubù.

²⁰ Tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga pangulu ka Judío iga pammát kandin, asta iga matayan dan sikandin na iga pansián dan tun ta krus.

²¹ Asal igiman ké na sikandin tō makatábbus katô mga rubbad i Israel. Tállu dán álló tō iglabé.

²² Isalábbuan ké, su duwán mga kadumaan dé na gabayí na igsállám tun ta iglábbánggan kandin,

²³ asal ándà lawa din na igkita dan. Tō iguli dan, igulit dan áknamí na iga pakita kandan tō mga panaligan ka Manama na igkagi na inanté dán si Jesus.

²⁴ Duwán ássa mga kadumaan dé na igsadun tun ta lábbáng, asta tō igkita dan magunawa katô igulit katô mga gabayí. Asal ándà dan kitayi sikandin."

²⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, "Isalábbuanna ákniyu, su ándà kó pa bánnal katô langun na igkagi katô mga propeta ka Manama sayyan!"

²⁶ Kailangan matayan pa tō Mesiyas iring katô ilumu dán tō di pa matuman na duwán séllaán din tun ta langit."

²⁷ Na, igañagpát i Jesus tun kandan tō langun na igsulat tun ta kagi ka Manama tingód kandin, tikud tun ta igsulat i Moises asta katô langun propeta ka Manama sayyan.

²⁸ Tō madani dan dán tun ta lunsud na ágsadunan katô duwa disipulu, manayun pád si Jesus.

²⁹ Asal igañedú-édu dan kandin, na mà dan, “Dággà ka dini áknamí, su igsalláp dán tō álló, asta masig dán dumukilám.”

Purisu igtákkás si Jesus kandan.

³⁰ Tō igiyambung dan, igkangé i Jesus tō pan, igañasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din, asta igañagé din tun kandan.

³¹ Tákkó ikakilala dan na sikandin si Jesus. Asal inandà sikandin.

³² Igañotóngkóé sikandan, na mà dan, “Agud ta na iring na duwán ménit tun ta pusung ta tingód ka dayó tó róggun na igtóngkó sikandin áknita tun ta dalan, asta igañagpát din áknita tō kagi ka Manama.”

³³ Na, tō oras tō, sékót dan iglónód tun ta Jerusalem. Igkita dan tō sapulù sábbad (11) mga disipulu i Jesus na ilimud, asta tō mga kadumaan dan.

³⁴ Igkagi tō mga manubù na ilimud, na mà dan, “Bánnal inanté dán puman tō Áglangngagán, asta igpakita sikandin ki Simon!”

³⁵ Na, igulit tō duwa disipulu tingód katô ilumu kandan tun ta dalan, asta tingód ka kakilala dan kandin dalám ka katáppik-táppik din katô pan.

Igpapanó i Jesus tō mga disipulu din

Luc 24:36-49; Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

³⁶ Róggun na igulit dan tō tingód katô igkita dan, igañunggù si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka duwán kasunayan yu.”

³⁷ Asal itingkámmád dan asta imáddangan dan, su kéman dan ka gimukud sikandin.

³⁸ Asal igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Yakó ágkataana, asta yakó ágdawa-duwa.

³⁹ Sállág yu ni mga amù nit bállad ku asta nit paa ku, su bánnal sakán gó. Awid kó kanak ébô kasóddóran yu na ánnà a gimukud. Ándà lawa katô gimukud, asal duwán lawa ku na ágkitanán yu.”

⁴⁰ Na, igpakita i Jesus kandan tō bállad asta paa din.

⁴¹ Agad idayawan dan, asal iring na ándà dan bánnal na bánnal gó sikandin, su isalábbuan dan. Iginsá si Jesus, na mà din, “Duwán ágkannáán yu kannun?”

⁴² Igbággayan dan sikandin ka sábbad abuk sáddà na igággang.

⁴³ Igtanggap i Jesus, asta igkan din tun ta saruwán dan.

⁴⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tō igduma a pa ákniyu dánggan tō ándà a pa kamaté, igkagi ku ákniyu na kailangan matuman tō langun tingód kanak na igsulat i Moises, asta katô mga propeta sayyan, asta tun ta libro ka Salmo.”

⁴⁵ Igañagpát i Jesus kandan tō kóbadan katô kagi ka Manama na igsulat sayyan.

⁴⁶ Igkagi sikandin, na mà din, “Má katô kagi ka Manama na kailangan matayan tō Mesiyas, asta manté puman sikandin tun ta ikatállu álló.

⁴⁷ Igpapiddá ákniyu ébô mulit-ulit kó katô mga manubù tun ta langun banuwa na pasinsiyaan ka Manama tō mga salà dan ka rumákkád dan. Kailangan tumigkané kód mulit-ulit nit lunsud ka Jerusalem.

⁴⁸ Síkiyu tō ikakita kani langun, asta kailangan ulitán yu tun ta duma mga manubù.

⁴⁹ Papiddán ku dini ákniyu tō Ugis Espiritu na igtandó katô Ámmà ku. Asal angat kó pa kannun ta lunsud ka Jerusalem sippang ka matanggap yu tō Ugis Espiritu tikud tun ta langit.”

Ibatun si Jesus tun ta langit

Luc 24:50-53; Mar 16:19-20; Lumu 1:9-11

⁵⁰ Na, igañid si Jesus kandan, igpanó dan tikud tun ta Jerusalem, asta igsadun dan sippang tun ta Betania. Igtayó i Jesus tō bállad din, asta igdasal sikandin na tabangan dan ka Manama.

⁵¹ Róggun na igdasal sikandin, igtananan din sikandin, asta ibatun sikandin tun ta langit.

⁵² Na, igpangadap dan kandin, asta igulì dan tun ta Jerusalem na duwán dayó dan.

⁵³ Inalayun dan ágsadun tun ta templo, asta ágdurungán dan tō Manama.

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Juan

Una Basan

Si Juan tō sábbad katō sapulù duwa disipulu na igsalin asta igpapid i Jesus ébô mulit-ulit katō ágtinuruán i Jesus. Si Santiago tō adi i Juan. Si Sebedeo tō ámmà dan na taraággut ka sáddà, asta tō inná i Juan si Salome na sábbad katō mga gabayi na ágbággé ka salapi ki Jesus asta katō mga disipulu din.

Róggun iguras si Juan asta si Santiago ka pukut katō ámmà dan madani tun ta ranó, igtawar si Jesus kandan ébô mákkás dan kandin. Tigkô dád igtananan dan tō ámmà dan tun ta barangé, asta igtákkás dan ki Jesus.

Tuu igpamaké si Juan ki Jesus. Agad tō itugál dán si Juan, ándà kapalin tō kapamaké din ki Jesus, asta ágpaginawaé sikandan.

Igulit si Juan tingód ka gunayan katō kasulat din kani libro ébô mánnal tō mga manubù na si Jesus tō bánnal Batà ka Manama, asta tingód katō kapamaké dan kandin, bággayan sikandan ka kantayan na ándà ágtamanán.

Duwán pittu mga ágtinuruán i Jesus na igulit i Juan nit libro. Duwán pagsik pittu kasalábbuan na iglumu i Jesus na igulit din. Ukit katō mga tinurù asta mga kasalábbuan, makasóddór ki na Manama tō igpapid ki Jesus nit banuwa.

Tō kakalyag ka Manama na mamaké tō langun manubù ki Jesus, su ukit dád katō kapamaké ta ki Jesus, kabággayan ki ka kantayan na ándà ágtamanán.

Igpamanubù tō Kagi ka Manama

¹ Tō ándà pa kému tō langun,* taganà dán sikandin na ánggadanán Kagi ka Manama. Sikandin tō ágduma ka Manama, asta Manama sikandin.

² Tikud tun ta katigkanayan katō langun, sikandin tō ágduma ka Manama.

³ Igimu tō langun ukit kandin, asta ándà palang inému na ánnà ukit kandin.

⁴ Sikandin tō ágtikudan ka kantayan, asta sikandin tō kappawaan tun ta kangittángngan katō pusung ka mga manubù.

⁵ Sikandin tō kappawaan tun ta kangittángngan. Tō kangittángngan ándà gó ikapanalu katō kappawaan.

⁶ Duwán sábbad manubù na ánggadanán ki Juan na Tarabunyag. Igpadid ka Manama si Juan

⁷ ébô mulit-ulit tingód katō kappawaan[†] ka Manama, asta ébô mamaké tō langun manubù ukit katō ágtinuruán din.

⁸ Ánnà si Juan tō kappawaan, asal sikandin tō igpapid ébô mulit-ulit tingód katō kappawaan.

⁹ Tō bánnal kappawaan igsadun nit banuwa ébô kumappawà tō kangittángngan tun ta pusung katō langun manubù.

¹⁰ Igsadun si Jesus kannun ta banuwa. Agad igimu tō langun nit banuwa ukit ki Jesus, asal ándà sikandin kilalayi ka mga manubù nit banuwa.

¹¹ Agad igsadun si Jesus tun ta kandin banuwa, ándà sikandin tanggapí katō kandin mga kaditaan.[‡]

¹² Asal tō langun manubù na igtanggap kandin asta igpamaké kandin, tō gó tō igimu din na mga gabatà ka Manama.

¹³ Inému dan na mga gabatà ka Manama ánnà ukit ka kapamasusu ka manubù. Ánnà pagsik tikud tun ta kakalyag asta panámdám ka manubù. Asal tikud tun ta kakalyag ka Manama, inému dan na mga gabatà din.

¹⁴ Igpamanubù sikandin na ánggadanán Kagi ka Manama, asta igóoddô sikandin duma áknita. Igkita dé tō séllaan din, su tuu médu-édu sikandin asta ágkasarigan tō kagi din.[§] Sikandin tō bugtung Batà katō Ámmà din.

* **1:1** 1:1 Tō ándà pa kému tō langun, ó tō katigkanayan katō langun. † **1:7** 1:7 Si Jesus tō ánggadanán na kappawaan su sikandin tō ágtikudan ka kadigárran katō Manama. Ágpakanán din tō Manama asta tō kakalyag ka Manama tun ta mga manubù, asta ágpasinsiya sikandin ka salà ka mga manubù na ágpamaké kandin. ‡ **1:11** 1:11 Kandin mga kaditaan tō mga Judío. § **1:14** 1:14 Tuu médu-édu sikandin asta ágkasarigan tō kagi din, ó ágpapánnuan sikandin ka panalangin asta kabánnalan. Magunawa pagsik tun ta 1:17.

¹⁵ Sikandin tō igulit-ulit i Juan na Tarabunyag tō igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, "Ni gó tō taganà ku igulit-ulit ákniyu na duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán kanak, su tō ándà a pa pamasusuwi, taganà dán sikandin."

¹⁶ Dakál tō kédu i Jesus áknita, asta ándà ágtamanán katô kédu din.

¹⁷ Ukit ki Moises, igbágge tō mga sugù ka Manama. Asal ukit ki Jesu-Cristo, igdunggù dini áknita tō kédu asta tō kabánnalan.

¹⁸ Ándà palang manubù na ikakita ka Manama. Asal tō bugtung Batà ka Manama nainalayun ágduma ka Manama, sikandin tō igaśoddór áknita tingód katô Ámmà din.

Ánnà Mesiyas si Juan na Tarabunyag

Juan 1:19-28; Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luc 3:1-18

¹⁹⁻²⁰ Na, duwán mga pangulu ka templo asta mga rubbad i Levi na igsadun tun ki Juan na Tarabunyag. Igpapid dan tō mga pangulu ka Judío tikud tun ta Jerusalem ébô minsà dan ki Juan ka sadan sikandin. Ni gó tō igulit i Juan, su ándà din buluni tō kabánnalan, na mà din, "Ánnà a Mesiyas."

²¹ Iginsà sikandan, na mà dan, "Sadan ka? Si Elias ka?"

Igtaba si Juan, na mà din, "Ánnà."

Igkagi sikandan, na mà dan, "Sikuna basì tō propeta na gimanán dé."*

Igtaba si Juan, na mà din, "Ánnà."

²² Igkagi puman sikandan, na mà dan, "Uliti ké ka sadan ka, ébô duwán taba dé katô mga manubù na igaśapid áknami. Ándin tō taba nu tingód katô áknikó kamanubuan?"

²³ Igtaba si Juan, na mà din, "Sakán tō katumanan katô igkagi katô propeta sayyan na si Isaias, na mà din,

"Duwán sábbad manubù na dinággán yu na gullaó tun ta disyerto: Tullid yu tō dalan na ukitan katô Áglangngagán!"†

²⁴ Igpapid ka mga Pariseo tō mga manubù na iginsà ki Juan.

²⁵ Iginsà sikandan, na mà dan, "Atin ka ánnà ka Mesiyas, asta ánnà ka si Elias na iglónód, asta ánnà ka tō propeta na gimanán dé, manan ka ágbunyag ka?"

²⁶ Igtaba si Juan, na mà din, "Ágbunyagga ukit ka wayig. Asal duwán sábbad manubù dini ákniyu na ándà yu pa kilalayi.

²⁷ Agad ikatapuri sikandin kanak, asal ánnà a nánggà agad lumusutta dák ka sandalyas din."

²⁸ Ilumu ni tun ta lunsud ka Betania dipag katô Wayig ka Jordan na dutun ágbunyag si Juan.

Tō Nati Karnero na igbágge ka Manama

Juan 1:29-34; Mat 3:13-17; Mar 1:9-11; Luc 3:21-22

²⁹ Na, pagkasimag, igkita i Juan si Jesus na ágpadani kandin. Igkagi si Juan tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, "Na, sikandin tō Nati Karnero na igbágge ka Manama, su sikandin tō miwà ka salà katô langun manubù nit banuwa!"

³⁰ Sikandin tō taganà ku igulit-ulit ákniyu na duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tō kamanubuan din ka tandingán kanak, su tō ándà a pa pamasusuwi, taganà dán sikandin.

³¹ Dángngan, ándà sóddór ku ka sadan sikandin. Asal ágbunyagga ukit ka wayig ébô pasóddórán ku katô mga rubbad i Israel tō tingód kandin."

³² Na, igulit-ulit si Juan, na mà din, "Igkita ku tō Ugis Espiritu na igsunnad tikud tun ta langit iring na salapati, asta igóddó tun kandin.

³³ Dángngan, ándà sóddór ku ka sadan sikandin, asal tō Manama na igaśapid kanak ébô munyagga ukit ka wayig, sikandin tō igulit kanak na kitánan ku tō sunnadan asta óddóan katô Ugis Espiritu. Sikandin tō munyag ukit ka Ugis Espiritu.

³⁴ Igkita ku sikandin, asta gilitán ku ákniyu na sikandin tō Batà ka Manama."

Tō taganà mga disipulu i Jesus

³⁵ Na, pagkasimag, dutun puman si Juan na Tarabunyag asta tō duwa disipulu din.

³⁶ Tō igkita i Juan si Jesus na iglabé, igkagi si Juan, na mà din, "Na, sikandin tō Nati Karnero na igbágge ka Manama!"

³⁷ Tō igdinág tō duwa disipulu i Juan katô kagi din, igtalundug dan ki Jesus.

³⁸ Igsérê si Jesus, asta igkita din na igtalundug dan. Iginsà si Jesus, na mà din, "Ándin tō ágpamasakán yu?"

Igtaba sikandan, na mà dan, "Rabbi." (Tō kóbadan, Taratinurù.) "Ánda é góddóan nu?"

³⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Tákkás kó kanak ébô kitánan yu."

* **1:21** 1:21 Ahaán tō Deuteronomio 18:15,18; Malaquias 4:5-6. † **1:23** 1:23 Isaias 40:3.

Purisu igtákkás dan ki Jesus, asta igkita dan tō góddóan din. Igóddó dan tun kandin tō álló tō, su mga alas kuwatro dán ka mapun.

⁴⁰ Si Andres tō sábbad katō duwa disipulu na ikadinág ki Juan asta igtákkás ki Jesus. Mataladi si Andres asta si Simon Pedro.

⁴¹ Tigkô däd igpamasak si Andres katō kaké din na si Simon, asta igkagi sikandin, na mà din, "Igkita dé tō Mesiyas." (Tō kóbadan, Cristo.)

⁴² Igpatákkás i Andres tō kaké din tun ki Jesus. Tō igkita si Jesus ki Simon, igkagi si Jesus, na mà din, "Sikuna si Simon na batà i Juan. Asal ngadanana ka ki Cefas." (Magunawa tō kóbadan ka Cefas asta Pedro.)[‡]

Igtákkás si Felipe asta si Natanael ki Jesus

⁴³ Na, pagkasimag igtaganá si Jesus na madun tun ta probinsya ka Galilea. Igpamasak si Jesus ki Felipe, asta igkagi sikandin, na mà din, "Tákkás ka kanak."

⁴⁴ Na, taga Betsaida si Felipe, asta Betsaida tō lunsud na góddóan i Andres asta i Pedro.

⁴⁵ Igpamasak si Felipe ki Natanael, asta igkagi sikandin, na mà din, "Igkita dé sikandin na igkagi i Moises asta tō mga propeta tun ta igsulat dan sayyan. Tō gó si Jesus na taga Nazaret na batà i Jose."

⁴⁶ Igkagi si Natanael, na mà din, "Ándà palang madigár na ágtikud tun ta Nazaret."

Igkagi si Felipe, na mà din, "Tákkás ka ébô kumita ka kandin."

⁴⁷ Tō igdunggù dan tun ki Jesus, igkagi si Jesus tingód ki Natanael, na mà din, "Na, sikandin tō bánnal rubbad i Israel, su ándà palang ágbulunán din!"

⁴⁸ Igkagi si Natanael, na mà din, "Igpamánnu nu ka kasóddór kanak?"

Igkagi si Jesus, na mà din, "Tō ándà ka pa tawari i Felipe, igkita kud taganà sikuna tun ta siráb katō kayu igeria."

⁴⁹ Igkagi si Natanael, na mà din, "Sir, sikuna tō bánnal Batà ka Manama! Sikuna tō Hari na mangulu áknami na mga rubbad i Israel!"

⁵⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, "Igpamaké ka su igkagiya na igkita ku sikuna tun ta siráb katō kayu igeria. Asal kumita ka katō lumun ku na tuu pa makasalábbù."

⁵¹ Igkagi si Jesus kandin, na mà din, "Paminág nu ni kagin ku áknikó. Kitanán yu tō langit na kapókéan, asta kitanán yu tō mga panaligan ka Manama na ágpénék asta ágpónög dini kanak na Igpamanubù."[§]

2

Kasal tun ta Cana

¹ Na, tō ikatállu ta álló, duwán kalimudan ka kasal tun ta lunsud ka Cana na sakup ka probinsya ka Galilea. Igsadun tō inná i Jesus tun ta kalimudan ka kasal.

² Igpasadun pagsik si Jesus asta tō mga disipulu din dutun.

³ Na, tō inémmát tō bino, igkagi tō inná i Jesus kandin, na mà din, "Inémmát dán tō bino."

⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Inná, yaka ágtinurù kanak. Ándà pa dunggù tō oras na pakitanán ku tō katulusan ku."

⁵ Igkagi tō inná din katō mga ágsuguánnán, na mà din, "Agad ándin tō kagin din ákniyu, lumu yu."

⁶ Na, duwán ánnám magdakál bangà para katō ágkémun ka mga Judio tingód ka kalinis. Mga sábbad gatus (100) litro tō dalám katō tagsábbad-sábbad bangà.

⁷ Igkagi si Jesus katō mga ágsuguánnán, na mà din, "Ipánnu yu ka wayig tō mga bangà."

Purisu igipánnu dan tō ánnám bangà.

⁸ Tō ipánnu dán, igkagi puman si Jesus, na mà din, "Suruk yu, asta pid yu tun ta pangulu ka kalimudan."

Purisu igpid dan.

⁹ Igkinnam tō pangulu katō wayig na inému na bino. Ándà sóddór din ka ánda é igtikudan katō bino, asal ikasóddór tō mga ágsuguánnán na igsuruk katō wayig. Igtawar tō pangulu katō mama na igpakasar,

¹⁰ asta igkagi sikandin, na mà din, "Duwán ágkémun ta na una ágpénámmán tō bino na madigár é nanam. Pángga iginám tō mga manubù ka dakál bino, ágpénámmán puman kandan tō bino na dì tuu madigár. Na, isalábbuanna su sippang ni ándà nu kanné pénnámmi tō tuu madigár bino."

¹¹ Tō iglumu si Jesus kani kasalábbuan tun ta Cana na sakup ka probinsya ka Galilea, ni gó tō tagná kasalábbuan na iglumu din ébô pakitanán din tō selláán din. Igpamaké tō mga disipulu i Jesus kandin.

[‡] 1:42 1:42 Tō kóbadan ka ngadan Cefas asta Pedro, "batu." § 1:51 1:51 Ahaán tō Genesis 28:10-17.

12 Pángnga katô kasal, igsadun tun ta Capernaum si Jesus, tô innà din, tô mga kataladi din, asta tô mga disipulu din. Igóddô dan dutun ka mga pira álló.

Igsadun si Jesus tun ta templo

Juan 2:13-22; Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luc 19:45-46

13 Na, masig dán dumunggù tô álló ka mga Judío na ánggadan Kalimudan Ka Kalabé, asta igsadun si Jesus tun ta Jerusalem.

14 Tô igdunggù sikandin tun ta plasa katô templo,* igkita din tô mga manubù na ágbarigiyà ka mga baka, mga karnero, asta mga salapati.[†] Duwán pagsik mga tarabullas ka salapi.[‡]

15 Na, igimu si Jesus ka paglagpás na tali, asta igabug din tô langun dan, tô mga karnero asta tô mga baka dan tikud tun ta plasa katô templo. Igsabud din tô mga salapi katô mga tarabullas, asta ibgabantang din tô mga lamisa dan.

16 Igkagi si Jesus katô mga manubù na ágbarigiyà ka salapati, na mà din, “Pid yu ni langun tun ta luwà. Yakó yu gimuwi na ágbarigyaanan ni balé katô Ámmà ku.”

17 Purisu isampáttan katô mga disipulu din tô kagi na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na,

“Manama, tuu ménit ni pusung ku, su ágginawaan ku tô balé nu.”[§]

18 Na, iginsà tô mga pangulu ka Judío, na mà dan, “Ándin é kasalábbuan na pakitanán nu áknami ébô kasóddoran dé na nánggà ni iglumu nu?”

19 Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka dadattan yu ni templo, patindággán ku puman dalám ka tallú álló.”

20 Igkagi sikandan, na mà dan, “Kappatan ánnám (46) ámmé igimu ni templo. Dì nu mému ni na patindággán puman dalám dák ka tallú álló.”

21 Asal ándà dan kasóddóri na tô lawa din tô ágkagin din na templo.

22 Pángnga inanté puman si Jesus, isampáttan katô mga disipulu din ni igkagi din kandan, asta ibgánnal dan na ituman tô kagi ka Manama na igsulat sayyan, asta ibgánnal dan katô igkagi i Jesus.

Isóddóran i Jesus tô dalám ka pusung ka langun manubù

23 Na, róggun igóddô si Jesus tun ta Jerusalem dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, marapung tô mga manubù na igaparmaké kandin, su igkita dan tô mga kasalábbuan na iglumu din.

24 Asal ándà sarig si Jesus katô kapamaké dan kandin,

25 su isóddóran din tô tingód katô mga manubù. Agad ándà manubù na gulit kandin, ágkasóddoran din gó tô dalám katô pusung ka mga manubù.

3

Igtinurù si Jesus ki Nicodemo

1 Na, duwán sábbad manubù na ánggadanán ki Nicodemo. Sikandin tô sábbad tun ta mga pangulu ka Judío, asta isakup sikandin tun ta mga Pariseo.

2 Igsadun sikandin tun ki Jesus ka dukilám, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, isóddóran dé na igaipapid ka katô Manama, su ándà manubù na makalumu ka mga kasalábbuan iring katô iglumu nu ka ándà katulusan na ágbággén ka Manama kandin.”

3 Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Atin ka dì puman pamasusun tô manubù, dì sikandin pasakupán tun ta pagpangulu ka Manama.”

4 Igkagi si Nicodemo, na mà din, “Asal dì mému na pamasusun puman tô tugál, su dì dán makalónód tun ta gátták katô innà din ébô pamasusun puman.”

5 Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Atin ka dì pamasusun tô manubù ukit ka wayig asta ukit katô Ugis Espiritu, dì sikandin masakup tun ta pagpangulu ka Manama.

6 Tô ágpamasusun ka manubù, tô gó tô mga gabatà ka manubù. Asal tô mga manubù na ágpamasusun puman ukit katô Ugis Espiritu, tô gó tô imun na mga gabatà ka Manama.

7 Yaka ágkasalábbuan tingód katô igkagi ku áknikó na kailangan pamasusun ka puman.

8 Gukit tô karamag agad ánda. Agad ágdinággán nu tô karamag, asal dì nu kasóddóran ka ánda é ágtikudan ó anda é ágsadunan. Iring kanan tô kapamasusu katô mga manubù ukit katô Ugis Espiritu.”

9 Iginsà si Nicodemo, na mà din, “Pamánnun ka kalumu kanan?”

* 2:14 2:14a Plasa katô templo; tô mga pari dák tô makahu tun dalám katô templo. Dutun dák ta plasa tô duma mga manubù. † 2:14 2:14b Tô mga mannanap na ágbarigyaán tun ta plasa katô templo, tô gó tô ágbállin ka mga manubù ébô bággen tun ta Manama. ‡ 2:14 2:14c Tarabullas ka salapi; kailangan bullasan tô salapi ka ássa mga banuwa ébô duwán salapi na ággamitán tun ta templo. § 2:17 2:17 Salmo 69:9.

¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Agad sikuna tō taratinurù ka mga rubbad i Israel, asal ándà nu ni kannê kagpátti.

¹¹ Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ágkagin dé tō tingód katô isóddóran dé, asta gulitán dé tō tingód katô igkita dé, asal ándà kó bánnal katô igkagi dé.

¹² Atin ka dì kó mánnal katô igulit ku tingód ka ágkalumu nit banuwa, dì kó mánnal ka mulitta ákniyu tingód katô ágkalumu tun ta langit.

¹³ Ándà palang manubù na ikasadun tun ta langit, asal sakán dád na Igpamanubù tō igtikud tun ta langit.

¹⁴ “Sayyan igtayó i Moises tō burunsi áppuy tun ta disyerto.* Iringnga kanan, su sakán na Igpamanubù tō tayón

¹⁵ ébô tō langun manubù na mamaké kanak kabággayan ka kantayan na ándà ágtamanán.”

¹⁶ Tuu igginaawaan ka Manama tō langun manubù nit banuwa. Purisu ighbággé din tō bugtung Batà din ébô di supakan tō langun manubù na mamaké kandin, asal bággayan dan ka kantayan na ándà ágtamanán.

¹⁷ Igpapid ka Manama tō Batà din nit banuwa ánnà ébô ruudan tō mga manubù, asal ébô tábbusán dan ukit kandin.

¹⁸ Tō mga manubù na mamaké katô Batà ka Manama di karuudan ka supak. Asal tō mga manubù na dì mamaké iruuudan dán, su ándà dan pamaké katô bugtung Batà ka Manama.

¹⁹ Supakan dan, su tō igdunggù tō ánggadan na kappawaan kannun ta mga manubù nit banuwa, idigárran dan tō kangittángngan. Dì dan ákgadigárran tō kappawaan, su madat tō áglumun dan.

²⁰ Tō mga manubù na áglumu ka madat ákaringasa asta áglili katô kappawaan agó kasóddóran na madat tō áglumun dan.

²¹ Asal tō mga manubù na áglumu ka madigár ágpadani tun ta kappawaan ébô ágkasóddóran na kakalyag ka Manama tō áglumun dan.

Si Juan na Tarabunyag asta si Jesus

²² Na, igsadun si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta probinsya ka Judea. Igóddô dan, asta igaumbunyag dan.

²³⁻²⁴ Igbunyag pagsik si Juan na Tarabunyag tō ándà pa prisowi sikandin. Igbunyag tun ta Enon na madani ka Salim, su dakál tō wayig dutun. Igsadun tō mga manubù tun ki Juan, asta igaumbayan din sikandan.

²⁵ Na, duwán sábbad Judio asta tō mga disipulu i Juan na igpapulé tingód ka ágkémun dan ka kalinis.

²⁶ Purisu igsadun dan tun ki Juan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, tō manubù na igduma áknikó dánggan tun dipag ka Jordan asta igulit nu tō tingód kandin, tō gó kun tō ágbunyag, asta marapung dán tō mga manubù na igtákkás baling kandin.”

²⁷ Igkagi si Juan, na mà din, “Manama tō ágsugù ka ándin tō áglumun ka tagsábbad-sábbad manubù.

²⁸ Isóddóran yu na igkagiya na ánnà a Mesiyas, asal igpapidda ébô tumaganà a katô langunggù din.

²⁹ Tō bayi na kasalán, tō gó tō tumákkás katô mama na kasalán. Asal tō rarak katô kasalán mama tō ágkadawayan tingód katô igdinág din tō kagi katô rarak din na kasalán. Iringnga kandin, su tuuwa ágkadawayan.[†]

³⁰ Kailangan kumallayat tō kamanubuan i Jesus, asal kailangan kumabbabà tō kanak kamanubuan.”

Si Jesus tō igpapid tikud tun ta langit

³¹ Tō igdunggù tikud tun ta langit, tuu mallayat é kamanubuan din ka tandingán katô langun. Tō manubù nit banuwa, tō gó tō tikud tun ta banuwa, asta tingód katô banuwa tō ágtinuruán din. Asal tō igdunggù tikud tun ta langit, tuu mallayat é kamanubuan din ka tandingán katô langun.

³² Gulit sikandin tingód ka igkita din asta igdinág din tun ta langit, asal tagsábbadé dád tō mga manubù na ágbánnal katô kagi din.

³³ Asal tō manubù na ágbánnal ka kagi din, tō gó tō ágpasóddór na bánnal tō Manama.

³⁴ Tō igpapid ka Manama makólit katô kagi tikud tun ta Manama, su ándà kulangi ka Manama tō Ugis Espiritu na ighbággé din katô igpapid din.

* **3:14** 3:14 Tō igtungkà katô mga áppuy tō mga rubbad i Israel tun ta disyerto, marapung tō inaté. Asal igsugù ka Manama si Moises na patayón tō burunsi áppuy ébô di maté tō mga manubù na sumállág katô igpému ka Manama. Ahaán tō Numeros 21:9 asta 2 Mga Hari 18:4. † **3:29** 3:29 Idayawan si Juan su marapung tō mga manubù na igtákkás ki Jesus.

³⁵ Ágginawaan katô Ámmà na Manama tô Batâ din, asta igbâggé din kandin tô pagpangulu katô langun.

³⁶ Tô manubù na ágpamaké katô Batâ ka Manama duwán kantayan na ándà ágtamanán. Asal tô manubù na dì ágbânnal katô Batâ ka Manama dì bággayan ka kantayan, asal dunguan ka supak ka Manama.

4

Si Jesus asta bayi na taga Samaria

¹ Na, igdinág katô mga Pariseo na agad marapung tô mga manubù na igtákkás ki Juan na Tarabunyag asta ighbunyagan din, asal tuu pa marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus asta ighbunyagan din.

² Na, tô kabânnalan, ánnà si Jesus tô ighbunyag, asal mga disipulu dâd i Jesus tô igpambunyag.

³ Tô ikasóddór tô Áglangngagán kani, igpanó sikandin tikud tun ta probinsya ka Judea, asta igsadun puman sikandin tun ta probinsya ka Galilea.

⁴ Tô igsadun si Jesus, kailangan mukit sikandin tun ta probinsya ka Samaria.

⁵ Igpadiani sikandin tun ta lunsud ka Sikar na sakup ka Samaria na tanà na igbâggé i Jacob katô batâ din na si Jose sayyan.

⁶ Taddô tô balun na igpémü i Jacob. Purisu igunsad si Jesus madani tun ta balun, su ibálle sikandin tingód katô kapanó din, asta malássâd dán é álló.

⁷⁻⁸ Na, duwán sábbad bayi na taga Samaria na igdunggù tun ta balun ébô mangé ka wayig. Sábbad dâd i Jesus dutun, su igpanayun tô mga disipulu din tun ta lunsud ka Sikar ébô mâlli dan ka makan. Igkagi si Jesus, na mà din, "Pénâmma."

⁹ Na, su duwán ággékumun ka mga Judio asta tô mga taga Samaria na dì dan ágpatóngkóe, igkagi tô bayi, na mà din, "Síkuna tô sakup ka Judea, asta sakán tô sakup ka Samaria. Purisu manan ka igpamuyù ka kanak ka inámmán nu?"

¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, "Atin ka isóddórân nu pád ka ándin tô bággén ka Manama áknikó, asta sadanna na igpamuyù áknikó ka inámmán, síkuna pád tô mamuyù kanak, asta bággén ku áknikó tô wayig na makabâggé ka kantayan."

¹¹ Igkagi tô bayi, na mà din, "Sir, ándà áknikó pagsuruk, asta madiyù tô wayig tun dalám katô balun. Ánda tô ággangkan nu katô wayig na makabâggé ka kantayan?

¹² Kamónaan ta sayyan na si Jacob tô igpémü kani balun na ággangkan ta ka wayig. Ni gó tô ginámmman i Jacob, tô langun gabatâ din, asta tô mga mannanap din. Tuu pa mallayat tô kamanubuan nu ka tandingán kandin?"

¹³ Igtaba si Jesus, na mà din, "Tô manubù na minám kani wayig, katákkangan puman sikandin.

¹⁴ Asal tô manubù na minám katô wayig na bággén ku kandin, dì dán gó katákkangan, su tô wayig na bággén ku kandin mému na sánnáp na makabâggé kandin ka kantayan na ándà ágtamanán."

¹⁵ Igkagi tô bayi, na mà din, "Sir, pénâmma katô wayig ébô diya gó katákkangan, asta ándà dán palang kailangan na mangéya puman kani wayig kannun."

¹⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, "Na, angé nu tô duma nu, asta lónód kó kannun."

¹⁷ Igkagi tô bayi, na mà din, "Ándà duma ku."

Igkagi si Jesus, na mà din, "Bánnal tô igkagi nu na ándà duma nu,

¹⁸ su ikalima ka igkalyag, asta ánnà bánnal duma nu tô mama na ágduman nu áknganni. Bánnal gó tô igkagi nu."

¹⁹ Igkagi tô bayi, na mà din, "Sir, isóddórân ku na propeta ka.

²⁰ Tô mga kamónaan dé na taga Samaria, tô gó tô igpangadap ka Manama nit pabungan ni. Asal sikiyu na mga Judio, ágtinurú kó na Jerusalem dâd tô ágpangadapanan ta."

²¹ Igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, "Paminág ka kanak. Duwán álló na dumunggù na ánnà dâd nit pabungan ni tô pangadapan ka Manama, asta ánnà dâd pagsik tun ta Jerusalem.*

²² Sikiyu na mga taga Samaria, ándà yu kasóddóri ka sadan tô ágpangadapán yu. Asal sikami na mga Judio, isóddórân dé ka sadan tô ágpangadapán dé, su tikud dini áknami na mga Judio tô makatâbus katô langun manubù.

²³ Asal duwán álló na dumunggù, agad igdunggù dán yan, na kailangan tikud tun ta pusung tô kapangadap katô manubù ka Manama, asta kailangan kasóddórân dan tô kabânnalan tingód kandin na ágpangadapán dan, su tô gó tô kakalyag ka Manama na mangadap kandin.

* **4:21** 4:21 Su mému ágpangadapán tô Manama tun ta agad ánda.

24 Ándà lawa ka Manama na kitanán ka manubù. Purisu kailangan tikud tun ta pusung ka manubù tō kapangadap dan ka Manama, asta kailangan kasóddoran dan tō kabánnalan tingód ka Manama na ágpangadapán dan."

25 Igkagi tō bayi, na mà din, "Isóddoran ku na dumunggù tō Mesiyas na ánggadanan Cristo. Ka dumunggù sikandin, ulitán din áknita tō langun."

26 Igkagi si Jesus, na mà din, "Sakán gó sikandin na ágtóngkô áknikó."

27 Na, igmunggù dán tō mga disipulu din. Isalábbuan dan su igtóngkô si Jesus katō bayi. Asal ándà dan gó insá katō bayi ka ándin tō gulitán din, ó manan ka igtóngkô sikandin katō bayi.

28 Na, igtananan katō bayi tō bangà din, asta iglónód sikandin tun ta lunsud. Igkagi sikandin katō mga manubù, na mà din,

29 "Tákkás kó kanak étó kitanán yu tō manubù na igulit kanak tingód katō langun na iglumu ku. Sikandin basí tō Mesiyas."

30 Purisu igpampáno dan tikud tun ta lunsud, asta igpansadun dan tun ki Jesus.

31 Tō igtanán dán tō bayi ki Jesus, igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, "Sir, kan kad."

32 Asal igkagi si Jesus, na mà din, "Duwán ággannán ku na ándà yu kasóddori."

33 Purisu igpénsáe tō mga disipulu din, na mà dan, "Duwán kannê ighbágé kandin ka ággannán?"

34 Igkagi si Jesus, na mà din, "Iring na ággannán tō katuman ku ka kakalyag katō igpapid kanak, asta tō kapánggaan katō ággalumun din kanak.

35 Ággakin yu na duwán áppat bulan sippang ka kumáttu. Asal kumagiya ákniyu na igdunggù dán tō álló ka kakáttu. Sáilág yu ní marapung manubù na duwán kakalyag dan na mamaké, su iring dan na mga pamula na nángngá dán káttun.

36 Duwán ággulusán katō tarákáttu kani mga manubù na mamaké, asta kantayan na ándà ágtamanán tō bággen ka Manama kandan. Agad sábbad tō mamula, asta ássa tō kumáttu katō buuy, asal kadayawan dan langun.

37 Purisu bánnal tō ággakin, "Sábbad manubù tō mamula, asal ássa manubù tō kumáttu."

38 Papiddán ku sikiyu ébô kumáttu kó tun ta kinamát na ándà yu pamulayi. Tingód katō pagud ka duma mga manubù, marapung tō mga manubù na káttun yu ébô masakup dan tun ta pagpangulu ka Manama."

39 Na, marapung tō mga taga Samaria na igpamaké ki Jesus tingód katō igulit katō bayi, na mà din, "Igulitanna ikandin katō langun na iglumu ku."

40 Purisu tō igdunggù tō mga taga Samaria, igpédu-édu dan ki Jesus na móddô sikandin tun kandan. Purisu igóddô si Jesus tun kandan ka duwa álló.

41 Tō igitinurú sikandin, tuu pa marapung tō mga manubù na igpamaké kandin.

42 Igkagi sikandan katō bayi, na mà dan, "Igpamaké ké ánmá dád ukit katō igkagi nu áknami, asal igpamaké ké su igpaminág ké kandin, asta isóddoran dé na sikandin gó tō Taratábbus ka langun manubù nit banuwa."

Igdappánnan i Jesus tō batà ka opisyales

43 Na, pángngá ka duwa álló, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Galilea.

44 Taganà dán igkagi si Jesus na dì ágtanggapán é propeta tun ta probinsya na igpamasuwan kandin.

45 Asal tō igdunggù si Jesus tun ta probinsya ka Galilea, isalábbuan sikandin su madigár tō katanggap kandín katō mga taga Galilea, su marapung tō igsadun tun ta Kalimudan Ka Kalabé tun ta Jerusalem, asta igkita dan tō mga kasalábbuan na iglumu i Jesus.

46 Purisu igsadun puman si Jesus tun ta lunsud ka Cana na sakup ka probinsya ka Galilea. Tō gó tō lunsud na igimuwani i Jesus katō wayig na bino. Na, tun ta lunsud ka Capernaum, duwán sábbad opisyales ka gobyerno ka Roma, asta ibógókan tō batà din mama.

47 Tō igdinág tō opisyales na igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Judea asta igdunggù tun ta probinsya ka Galilea, igsadun tō opisyales tun ki Jesus, asta igpédu-édu sikandin na madun si Jesus tun ta Capernaum ébô dappánnan din tō batà din, su masig dán maté.

48 Igkagi si Jesus, na mà din, "Atin ka ándà kasalábbuan na kitanán yu, dì kó mamaké kanak."

49 Igkagi tō opisyales, na mà din, "Sir, tákkás ka kanak palad manté pa tō batà ku."

50 Igkagi si Jesus, na mà din, "Ulí kad, su inólian dán tō batà nu."

Igbánnal tō opisyales katō igkagi i Jesus kandin, asta igpanó sikandin.

51 Róggun ággapanó sikandin na guli tun ta balé din, igsumar tō mga állang din kandin tun ta dalan, asta igulit dan na inólian dán tō batà din.

52 Iginisà sikandin ka ándin urasi na inólian tō batà din. Igtaba sikandan, na mà dan, "Bani ala una ka mapun, inandà tō kalintura din."

⁵³ Na, isóddoran din na tō gó tō oras na igkagi si Jesus na inólian dán tō batà din. Purisu igpamaké sikandin ki Jesus, asta tō langun katō duma mga manubù na igóddò tun ta balé din.

⁵⁴ Ni gó tō ikaduwa kasalábbuan na iglumu i Jesus tun ta probinsya ka Galilea pángnga igdunggu sikandin tikud tun ta probinsya ka Judea.

5

Igdappánan i Jesus tō manubù tun ta ranó

¹ Na, duwán kalmudan ka mga Judio, asta igsadun si Jesus tun ta Jerusalem.

² Na, tun ta Jerusalem duwán ranó madani tun ta sállat ka mallayat koral na áglubit katō lunsud na ánggadanan Sállat ka Mga Karnero. Tō ranó ánggadanan Bitsata katō mga manubù na ákgagi ka Hebreo, asta duwán lima gállunganinan tun ta ligad.

³ Marapung tō ibógókan mga manubù na ágdággà tun ta lima gállunganinan, asta gangat dan ka kólian. Duwán mga bólög, mga kapig, asta mga manubù na dì ágriyu é lawa. [Inalayun dan gangat ka makálláng tō wayig,

⁴ su duwán timpo na duwán panaligan katō Áglangngagán na ágsunnad tun ta ranó, asta áglénggó sikandin katō wayig. Atin ka makóna tō manubù suminugbu tun ta wayig, kólian sikandin.]

⁵ Duwán sábbad manubù na ibógókan dalám dán ka tallu pulù walú (38) ámmé.

⁶ Igkita si Jesus kandin na igdággà, asta isóddoran din na idugé dán ibógókan. Purisu iginsà si Jesus, na mà din, "Duwán kakalyag nu na kólian ka?"

⁷ Igtaba tō manubù, na mà din, "Sir, atin ka ágkalénggó tō wayig, ándà manubù na ágpasinugbu kanak tun ta wayig. Róggun ágsadunna, pakóna dán tō duma mga manubù tun ta wayig."

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, "Tindág ka. Pid nu yan ágdágaan nu, asta ulì kad."

⁹ Tigkó dád inólian sikandin. Igpíd din tō igdággaa din, asta iguli sikandin.

Inému ni dalám ka álló ka kapaginawa.

¹⁰ Purisu tō mga pangulu ka Judio igkagi katō manubù na inólian, na mà dan, "Ni gó tō álló ka kapaginawa. Ikalapas ka katō sugù su igpid nu tō ágdágaan nu."

¹¹ Asal igtaba sikandin, na mà din, "Tō manubù na ikóli kanak, tō gó tō igsugù kanak na piddán ku ni ágdágaan ku, asta mulí ad."

¹² Iginsà sikandin, na mà dan, "Sadan manubui tō igsugù áknikó na piddán nu tō ágdágaan nu asta mulí kad?"

¹³ Asal ándà ikasóddór tō manubù na inólian ka sadan tō ikóli kandin, su igpanó dán si Jesus, asta marapung tō mga manubù na ilimud.

¹⁴ Ándà kadugé, igkita si Jesus kandin tun ta plasa ka templo. Igkagi si Jesus, na mà din, "Na, inólian kad! Yaka gabé áglumu ka salà ébô di ka dungguan katō tuu pa madat."

¹⁵ Na, igpanó tō manubù na inólian, asta igulit sikandin katō mga pangulu ka Judio na si Jesus tō ikóli kandin.

¹⁶ Purisu igirrayatan dan si Jesus, su ikóli sikandin katō manubù dalám ka álló ka kapaginawa.

¹⁷ Asal igkagi si Jesus kandan, na mà din, "Inalayun áglumu tō Ámmà ku agad ni álló ni. Purisu áglumuwa pagsik."

¹⁸ Purisu igrayan dan igplano na matayan dan si Jesus, su agad dì sikandin ágbánnal katō ákgémun dan tingód katō álló ka kapaginawa, asal igkagi pagsik sikandin na Manama tō Ámmà din. Purisu magunawa sikandin asta tō Manama.

Kantayan ukit ki Jesus

¹⁹ Na, igkagi si Jesus katō mga pangulu ka Judio, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Sakán na Batà ka Manama, ándà palang áglumun ku na tikud tun ta kanak kakalyag, asal áglumun ku dád tō igkita ku na áglumun katō Ámmà ku. Tō áglumun katō Ámmà ku, tō gó pagsik tō áglumun ku,

²⁰ su ágginawaanna katō Ámmà ku, asta ágpakitanán din kanak tō langun ka áglumun din. Duwán pa lumun din na pakitanán din ukit kanak na tuu pa matulus ka tandingán katō iglumu ku kani manubù ni ébô kasalábbuan kó.

²¹ Gantén katō Ámmà ku tō mga inaté, asta ágbággayan din sikandin ka kantayan. Magunawa tō áglumun ku, su ágbággéya pagsik ka kantayan tun ta mga salinán ku.

²² Ánnà tō Ámmà ku tō rumuud ka mga manubù, asal igaággé din kanak tō karuud,

²³ su kakalyag din na durungánnna katō langun manubù na magunawa katō pagdurung dan kandin. Tō manubù na dì ágdurung kanak, dì sikandin ágdurung katō Ámmà ku na igpapid kanak.

²⁴“Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na ágpaminág ka kagi ku, asta ágbánnal katò Ámmà ku na igpapid kanak, duwán kantayan din na ándà ágtamanán. Dì sikandin ágkaruudan su ikaluwà dán sikandin tikud tun ta kamatayan, asta duwán dán kantayan din na ándà ágtamanán.

²⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán álló na dumunggù, agad igdunggù dán yan, na tò mga manubù na ándà kantayan makadinág ka kagi ku na Batà ka Manama, asta tò maminág bággayan ka kantayan.

²⁶ Su tò Ámmà ku na Manama tò ágtikudan katô kantayan, igimuwa pagsik ikandin na ágtikudan ka kantayan.

²⁷ Igbagé din kanak tò karduud ka mga manubù, su sakán tò Igpamanubù.

²⁸ Yakó ágkasalábbuan kani kagi ku, su duwán álló na dumunggù na tò langun manubù na inaté maminág katô pagtawar ku kandan,

²⁹ asta manté dan puman tun ta tapuri álló. Tô manubù na iglumu ka madigár, tò gó tò antén puman ébô dì dán maté. Asal tò manubù na iglumu ka madat, tò gó tò antén puman ébô ruudan.”

Si Jesus tò bánnal igpapid ka Manama

³⁰ “Ánnà tikud dini kanak tò áglumun ku. Tô karduud ku igitinurù katô Ámmà ku kanak. Purisu nángngà tò karduud ku, su ánnà kanak kakalyag tò ágtumanán ku, asal ágtumanán ku tò kakalyag katô Ámmà ku na igpapid kanak.

³¹ “Atin ka sábbad ku dát tò mulit-ulit ákniyu tingód kanak, dì kó mánnal ka kagi ku.

³² Asal duwán duma na makólit tingód kanak, asta isóddóran ku na ágkasarigan tò gulitán din.

³³ Duwán mga manubù na igpapid yu ébô minsà ki Juan na Tarabunyag tingód kanak, asta igulit si Juan ka kabánnalan tingód kanak.

³⁴ Ándà kailangan na duwán manubù na mulit ka kabánnalan tingód kanak. Asal igkagiyán ku sikiyu tingód katô igkagi i Juan na Tarabunyag ébô matábbus kó.

³⁵ Si Juan na Tarabunyag iring na sulù na inalayun giló, asta idayawan kó tingód katô igitinurù din ákniyu tun ta mabbabà dát timpo.

³⁶ Asal duwán pa duma na ágpasóddór ka kabánnalan tingód kanak na tuu pa ágkasarigan ka tandingán ki Juan, su tikud tun ta Ámmà ku tò langun kasalábbuan na áglumun ku, asta tò gó tò ágpasóddór na igpapidda gó katô Ámmà ku.

³⁷ Ámmà ku na igpapid kanak tò igulit ka kabánnalan tingód kanak, asal ándà yu gó dináaggi tò kagi din. Ándà yu kakitayi tò báttuk din.

³⁸ Dì yu ágtaguán tò kagi din tun ta pusung yu, su agad igpapidda ikandin, asal dì kó ágpamaké kanak.

³⁹ Marag kó ágbasa katô kagi ka Manama na igsulat sayyan, su tun ta panámdám yu, ukit katô kabasa yu kabággayan kó ka kantayan na ándà ágtamanán. Kagi ka Manama na igsulat tò gulit katô kabánnalan tingód kanak,

⁴⁰ asal géllé kó kanak. Purisu dí kó kabággayan katô kantayan na ándà ágtamanán.

⁴¹ Ándà kakalyag ku na durungánnna katô mga manubù,

⁴² asal isóddóran ku na dì kó ágginawa katô Manama.

⁴³ Agad igpapidda katô Ámmà ku, ándà kó tanggap kanak. Asal atin ka duwán manubù na igitinurù agad ándà sikandin papiddi ka Manama, tò gó tò ágtanggapán yu.

⁴⁴ Kakalyag yu na durungán kó ka duma mga manubù, asal ándà kakalyag yu na durungán kó katô sábbad dát Manama. Purisu dí kó ágpamaké.

⁴⁵ Tun ta tapuri álló, ánnà sakán tò dumimanda tun ta Manama tingód ákniyu, su tò kamónaan yu na si Moises na ágsarigan yu, sikandin tò dumimanda tingód ákniyu tun ta tapuri álló.

⁴⁶ Atin ka igbánnal kó pád katô kagi i Moises, igbánnal kó pád katô kagi ku, su igsulat si Moises tingód kanak.

⁴⁷ Asal atin ka dì kó ágbánnal katô igsulat i Moises, dì kó pagsik mánnal katô ágkagin ku ákniyu.”

6

Igpakan i Jesus tò sobra lima mararan manubù

Juan 6:1-5; Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luc 9:10-17

¹ Na, pángnga igitinurù si Jesus, igsadun sikandin tun dipag ka Ranó ka Galilea na ánggadanan Ranó ka Tiberias.

² Tuu marapung tō mga manubù na igtalundug ki Jesus, su ikitaan dan tō mga kasalábbuan na iglumu din tō igdappánnan din tō mga manubù na ágkabógoakan.

³ Igtikáddág si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta pabungan, asta igunsad dan.

⁴ Na, masig dán dumunggù tō kalimudan ka mga Judío na ánggadanan Kalimudan Ka Kalabé.

⁵ Tō igsállág si Jesus, igkita din tō marapung manubù na ágsadun tun kandin. Igkagi si Jesus ki Felipe, na mà din, “Ánda é bálliyan ta ka pan ébô makakan dan?”

⁶ Tō gó tō iginsà i Jesus ébô kinnaman din tō kapamaké i Felipe kandin, su taganà dán isóddoran i Jesus ka ándin tō lumun din.

⁷ Igtaba si Felipe, na mà din, “Atin ka duwán duwa gatus (200) salapì na denario* para pagbálli ta ka pan, dì makanángngà tō pan na pakannán katō marapung manubù.”

⁸ Taddó tō sábbad disipulu i Jesus na si Andres na adi i Simon Pedro. Igkagi si Andres, na mà din,

⁹ “Duwán mallaki kannun na igo pid ka lima abuk pan na sebada, asta duwa abuk sáddà. Asal pamánnun ni, su tuu marapung tō mga manubù.”

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pónsad yu tō mga manubù.”

Na, maluwag tō sigbáttán. Purisu igunsad dan. Mga lima mararan (5,000) tō mga gamama na ilimud.[†]

¹¹ Igkangé i Jesus tō lima abuk pan, igpasalamat tun ta Manama, asta igpatalad din para katō mga manubù na igunsad. Magunawa pagsik tō iglumu din katō sáddà sippang ka ibássug tō langun dan.

¹² Tō ibássug dan dán, igkagi si Jesus katō mga disipulu din, na mà din, “Limud yu tō samà ka ágganán ébô dì ágganugunan.”

¹³ Purisu iglimud dan tō samà ka lima abuk pan na sebada, asta sapulù duwa (12) tō magdakál basket na ipánn.

¹⁴ Tō igkita tō mga manubù katō kasalábbuan na iglumu i Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, “Sikandin gó tō bánnal propeta‡ ka Manama na madun nit banuwa!”

¹⁵ Asal igpanó si Jesus tikud tun kandan na sábbad din dád, asta igtikáddág puman sikandin tun ta pabungan, su isóddoran din na mirit dan pád kandin ébô imun dan na hari.

Igpanó si Jesus tun ta bóbwó ka ranó

Juan 6:16-21; Mat 14:22-33; Mar 6:45-52

¹⁶ Na, tō igsalláp dán tō álló, igtupang tō mga disipulu i Jesus sippang tun ta ligad ka ranó.

¹⁷ Tō dukilám dán, agad ándà pa dunggù si Jesus, igsaké dan ka barangé ébô tumalipag dan tun ta Capernaum.

¹⁸ Na, igdakál tō mga balud su mabákkár tō karamag.

¹⁹ Tō igbugsay dan ka mga lima ó ánnám kilometro, igkita dan si Jesus na igpanó tun ta bóbwó ka ranó, asta igpadani sikandin tun kandan. Imáddangan dan.

²⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán ni. Yakó ággamáddangan.”

²¹ Purisu idayawan dan, asta igpasaké dan si Jesus tun ta barangé dan. Tigkó dád igdunggù dan tun ta lugar na sadunan dan.

Si Jesus tō ággakan na makabággé ka kantayan

²² Na, pagkasimag, tō mga manubù na igtananan ka mga disipulu tun dipag ka ranó, isóddoran dan na sábbad dád tō barangé, asta ándà tákkás si Jesus katō mga disipulu din katō kasaké dan.

²³ Asal duwán mga barangé tikud tun ta Tiberias na igdunggù madani tun ta lugar na igkannan dan ka pan na igpasalamatán katō Áglangngagán.

²⁴ Tō ikasóddór dan na ándà taddó si Jesus asta tō mga disipulu din, igsaké pagsik sikandan ka mga barangé, asta igsadun dan tun ta Capernaum ébô mamasák ki Jesus.

²⁵ Tō igdunggù dan tun ta Capernaum, igkita dan si Jesus, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Sir, kadángngan ka igdunggù kannun?”

²⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Igpamasak kó kanak ánná su igpamaké kó ukit katō kasalábbuan na igo pakita ku ákniyu, asal igpamasak kó kanak su ibássug kó katō pan na igo pakita ku ákniyu bani.

²⁷ Yakó ággamasak katō ággakan na ággandá dád. Asal pamasak kó katō ággakan na dì ággandá, su tō gó tō makabággé ka kantayan na ándà ágtamanán. Tō gó tō bággén ku ákniyu, su sakán tō Igpamanubù, asta igpasóddór katō Ámmà ku na Manama na sakán tō igpapid din.”

* 6:7 6:7 Tō sábbad abuk ka salapì na denario, tō gó tō tandan ka sábbad álló. † 6:10 6:10 Ikakan pagsik tō mga gabayi asta tō mga gabatà, asal ándà dan iyapi. ‡ 6:14 6:14 Deuteronomio 18:15,18.

²⁸ Purisu igkagi sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ándin tō kailangan lumun dé ébô makatuman ké katô kakalyag ka Manama?”

²⁹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ni gó tō kakalyag ka Manama na lumun yu. Pamaké kó kanak na igaipid ka Manama.”

³⁰ Iginsà sikandan, na mà dan, “Ándin tō kasalábbuan na pakitanán nu áknami ébô mamaké ké áknikó? Ándin tō lumun nu?

³¹ Su sayyan róggun igóddô tō mga kamónaan ta tun ta disyerto, igkan dan tō ánggadanan mana, su mà katô kagi ka Manama,

“Igbággé din kandan tō ágkakan tikud tun ta langit.”[§]

³² Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ánnà si Moises tō igaipid katô ágkakan tikud tun ta langit, asal tō Ámmà ku tō ágbággé ákniyu katô bánnal ágkakan tikud tun ta langit.

³³ Tikud tun ta langit tō bánnal ágkakan na bággén ka Manama, asta tō gó tō makabággé ka kantayan tun ta mga manubù nit banuwa.”

³⁴ Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, bággéyi ké kani ágkakan tukid ka álló.”

³⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán tō ágkakan na ágbággé ka kantayan. Tō manubù na padani kanak asta mamaké kanak dì gó ballusán, asta dì gó katákkangan.

³⁶ Asal taganà ku igkagi ákniyu na agad igkita kó kanak, ándà kó gó pamaké kanak.

³⁷ Tō langun manubù na igsarig katô Ámmà ku dini kanak, tō gó tō padani kanak. Tō manubù na padani kanak, dì ku sikandin elléyan.*

³⁸ Igpónóggá tikud tun ta langit ánnà ébô lumun ku tō kanak kakalyag, asal ébô tumanán ku tō kakalyag katô igaipid kanak.

³⁹ Ni gó tō kakalyag katô igaipid kanak, na dóppónan ku tō langun manubù na igsarig din kanak ébô ándà mandà kandan, asta antén ku puman tō langun dan tun ta tapuri álló.

⁴⁰ Kakalyag katô Ámmà ku na bággayan ka kantayan na ándà ágtamanán tō langun manubù na ágpamasak asta ágpamaké kanak, asta antén ku puman sikandin tun ta tapuri álló.”

⁴¹ Igburáng-buráng tō mga pangulu ka Judío, su igkagi si Jesus na sikandin tō ágkakan na tikud tun ta langit.

⁴² Purisu igpatóngkóé dan, na mà dan, “Sikandin gó si Jesus, asta si Jose dád tō ámmà din. Ikilalaan ta tō ámmà asta tō innà din. Purisu manan ka igkagi sikandin na igpónóggá sikandin tikud tun ta langit?”

⁴³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágburáng-buráng.

⁴⁴ Ándà manubù na makapadani kanak ka dì taganà kállángngán tō pusung din katô Ámmà ku na igaipid kanak. Tō manubù na padani kanak, tō gó tō antén ku puman tun ta tapuri álló.

⁴⁵ Duwán igsulat katô sábbad propeta, na mà din,

“Tinuruan ka Manama tō langun dan.”†

Tō langun na maminág asta mánnal katô ágtinuruán katô Ámmà ku, tō gó tō padani kanak.

⁴⁶ Ándà manubù na ikakita katô Ámmà ku na Manama, asal sakán na igtikud tun ta Manama tō igkita kandin.

⁴⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō ágpamaké kanak, duwán kantayan din na ándà ágtamanán.

⁴⁸ Sakán tō ágkakan na ágbággé ka kantayan.

⁴⁹ Róggun igóddô tō mga kamónaan yu tun ta disyerto, agad igkan dan katô mana na igaipid ka Manama kandan tikud tun ta langit, inaté dan gó.

⁵⁰ Asal ássa ni ágkakan na igpónóggá tikud tun ta langit, su tō manubù na kuman kani, dì gó maté.

⁵¹ Sakán tō ágkakan na manté tikud tun ta langit. Tō manubù na kuman kani ágkakan, ándà ágtamanán katô kantayan din. Ni ágkakan na ágbággén ku, ni gó tō ákkud ku, ébô duwán kantayan na ándà ágtamanán katô mga manubù nit banuwa.”

⁵² Na, igaipulé tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, “Pamánnun din ka kabággé áknita katô ákkud din ébô kannán ta?”

⁵³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka dì kó kuman kani ákkud ku na Igpananubù, asta dì kó minám kani dipanug ku, ándà kantayan na ándà ágtamanán tun ákniyu.[‡]

⁵⁴ Tô manubù na kuman kani ákkud ku asta minám kani dipanug ku, sikandin tō bággayan ku na kantayan na ándà ágtamanán, asta antén ku puman sikandin tun ta tapuri álló.

⁵⁵ Bánnal ágkakan tō ákkud ku, asta bánnal ginámmán tō dipanug ku.

⁵⁶ Tô manubù na kuman kani ákkud ku asta minám kani dipanug ku, móddô sikandin dini kanak, asta móddô a tun kandin.

⁵⁷ Igpapidda katô Ámmà ku na duwán kantayan din, asta duwán kantayan ku tikud tun kandin. Iring pagsik kani tō manubù na kuman kanak, su sikandin tō bággayan ka kantayan ukít kanak.

⁵⁸ Ni gó tō ágkakan na tikud tun ta langit. Ánnà ni iring katô mana na igkan katô mga kamónaan yu, su inaté dan. Asal tō manubù na kuman kani ágkakan, ándà palang ágtamanán katô kantayan din.”

⁵⁹ Tô gó tō iginurù i Jesus tun ta simbaan ka Judio tun ta lunsud ka Capernaum.

Marapung tō mga disipulu na igtanan ki Jesus

⁶⁰ Na, tō igdinág tō mga disipulu i Jesus kani iginurù din, marapung tō igpatóngkóé, na mà dan, “Matággas ágkapáttan ni iginurù din. Ándà manubù na makatanggap kani.”

⁶¹ Asal isóddoran i Jesus na duwán mga disipulu din na ighburáng-buráng tingód katô iginurù din. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka méllé kó kanak tingód katô igkagi ku géna,

⁶² mamánnu kó ka kumita kó kanak na Igpananubù ka mabatunna tun ta langit na taganá igitkudan ku?

⁶³ Tikud tun ta Ugis Espiritu tō kantayan. Dì kangén ni ukít ka pagud ka manubù. Asal tikud tun ta Ugis Espiritu na ágbággé ka kantayan tō kabánnalan na iginurù ku ákniyu.

⁶⁴ Asal duwán kannun ákniyu na dì ágpamaké kanak.”

Tô gó tō igkagi i Jesus, su taganá din dán isóddoran ka sadan tō mga manubù na dì ágpamaké, asta isóddoran din ka sadan tō pammát kandin.

⁶⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu igkagiya ákniyu na ándà manubù na pasakup kanak ka di nunugan katô Ámnà ku.”

⁶⁶ Na, tikud katô oras tō, marapung tō mga disipulu na igtanan ki Jesus, asta ándà dan tákka's kandin.

⁶⁷ Purisu igkagi si Jesus katô sapulù duwa (12) disipulu din, na mà din, “Tumanan kó pagsik kanak?”

⁶⁸ Igtaba si Simon Pedro, na mà din, “Áglanggagán, ándà ássa na sadunan dé, su sikuna dák tō áginurù tingód katô kantayan na ándà ágtamanán.

⁶⁹ Igpamaké ké áknikó, asta isóddoran dé na sikuna tō Ugis na igpapid ka Manama.”

⁷⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsalin ku sikiyu na sapulù duwa (12), asal sakup i Maibuyan tō sábbad.”

⁷¹ Tô gó tō igkagi i Jesus tingód ki Judas na batà i Simon Iscariote, su agad si Judas tō sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu i Jesus, asal sikandin gó tō pammát ki Jesus.

7

Si Jesus asta mga kataladi din

¹ Na, igpanó-panó si Jesus tun ta probinsya ka Galilea. Igliliyan din tō probinsya ka Judea, su kakalyag katô mga pangulu ka Judio na matayan dan sikandin.

² Tô masig dán dumunggù tō kalimudan ka mga Judio na ánggadanan Kalimudan Ka Mga Rákko,

³ igkagi tō mga kataladi i Jesus kandin, na mà dan, “Madigár ka miwà ka kannun, asta sadun ka tun ta probinsya ka Judea ébô kumita tō mga disipulu nu katô mga kasalábbuan na áglumun nu.

⁴ Atin ka malyag tō manubù na ákgangadanan sikandin, dì din állássán tō áglumun din. Purisu ka duwán kasalábbuan na lumun nu, madigár pád ka pakitanán nu tun ta langun manubù nít banuwa.”

⁵ Tô gó tō igkagi dan, su agad sikandan tō mga kataladi i Jesus, ándà dan pamaké kandin.

[‡] **6:53** 6:53 Tô igkagi i Jesus tingód katô kakan katô ákkud din asta kénám katô dipanug din, tō gó é panunggiringan ébô makagpát ki na sikandin dák tō Taratábus na kailangan pangadapán ta, su sikandin tō inaté na bullas áknita ébô mému ki na nángengà tun ta saruhan ka Manama asta kabággayan ki katô kantayan na ándà ágtamanán. Ahaán tō Juan 6:27,29,35,40,47-48. Ahaán pagsik tō igkagi i Jesus tun ta Mateo 26:26-30, Marcos 14:22-26, Lucas 22:15-20, asta 1 Corinto 11:23-25.

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà pa dunggù tō nángngà álló para katô kalumu ku. Asal agad ándin állawi tō nángngà para ákniyu.

⁷ Dì kó ágkaringasaan ka mga manubù nit banuwa, asal sakán tō ágkaringasaan dan, su maragga gúlit kandan na mađat tō áglumun dan.

⁸ Una kó sadun tun ta kalimudan. Diya pa madun, su ándà pa dunggù tō nángngà álló para katô kasadun ku.”

⁹ Pángnga igkagi si Jesus kani, igóddô pa sikandin tun ta probinsya ka Galilea.

Igsadun si Jesus tun ta Kalimudan Ka Mga Rákó

¹⁰ Na, pángnga igsadun tō mga kataladi i Jesus tun ta kalimudan tun ta Jerusalem, igsadun pagsik si Jesus asal igállás-állás, su kakalyag din na ándà makasóddór tingód katô kasadun din.

¹¹ Tun ta kalimudan, duwán mga pangulu ka Judio na igaumasak ki Jesus, asta igaپénsaé dan, na mà dan, “Ánda sikandin?”

¹² Marapung pagsik tō mga manubù na igaپasisip-sisipé tingód ki Jesus. Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Madigár manubù sikandin.” Duwán ássa mga manubù na igkagi, na mà dan, “Di, su áglimbung sikandin katô mga manubù.”

¹³ Asal igállás-állás dan igkagi, su imáddangan dan katô mga pangulu ka Judio.

¹⁴ Na, tō ágtángngà dán tō kalimudan, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igtinurù sikandin.

¹⁵ Isalábbuan tō mga pangulu ka Judio, asta igaپénsaé dan, na mà dan, “Ánda é ágtikudan ka kapandayan kani manubù ni? Su ándà sikandin tinurui katô mga pangulu ka templo.”

¹⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà tikud dini kanak tō ágtinuruán ku, asal tikud tun ta igaپapid kanak.

¹⁷ Atin ka malyag tō manubù na mánnal katô kakalyag ka Manama, makasóddór sikandin ka ánda é ágtikudan katô ágtinuruán ku, ka tikud tun ta Manama, ó tikud dini kanak.

¹⁸ Atin ka tikud dát tun kandin tō ágtinuruán ka manubù, kakalyag din na ágdurungán sikandin. Asal atin ka ukít ka ágtinuruán din, madurung tō igaپapid kandin, kasóddoran ta na bánnal tō ágtinuruán din, asta ánnà bulalón sikandin.

¹⁹ Ándà manubù tun ákniyu na ágtuman katô igsugù i Moises * ákniyu. Manan ka malyag kó mimmata kanak?”

²⁰ Igtaba tō mga manubù na ilimud, na mà dan, “Igahawan ka katô madat espiritu! Ándà mimmata áknikö.”

²¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán iglumu ku dalám ka álló ka kapaginawa, su igaپappánnan ku tō sábbad manubù ébô kólian. Purisu isalábbuan kó.

²² Asal sikiyu pagsik tō áglumu dalám ka álló ka kapaginawa su ágtumanán yu tō igtinurù i Moises na kailangan tupuwan tō délák gabatâ yu gamama. Tō kabánnalan, ánnà si Moises tō igtigkané kani ágkémun, asal tikud tun ta mga kamónaan yu sayyan.[†]

²³ Na, atin ka mému kó tumupu ka manubù dalám ka álló ka kapaginawa ébô tumanán yu tō igsugù i Moises, manan ka ágkasókó kó kanak su iköli a katô tibuk lawa katô manubù dalám ka álló ka kapaginawa?

²⁴ Yakó ágruuud ukít katô ikitaan yu dát. Kailangan pamasaکán yu tō kabánnalan ka dì kó pa rumuud.”

Mesiyas si Jesus?

²⁵ Na, duwán mga taga Jerusalem na igaپatóngkóé, na mà dan, “Sikandin tō ágpamasakán dan ébô matayan.

²⁶ Asal ágtinurù sikandin kannun ta tubang ta, asta ándà palang ágsapad kandin! Isóddoran basí katô mga pangulu ka templo na sikandin tō Mesiyas.

²⁷ Asal isóddoran ta tō igtikudan kani manubù ni. Tō dumunggù tō Mesiyas, ándà makasóddór katô tikudan din.”

²⁸ Tō igtinurù si Jesus tun ta templo, igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Kéman yu ka isóddoran yu ka sadanna asta tō igtikudan ku. Igsadunna dini ánnà tingód katô kanak kakalyag, asal igaپapidda. Ágkasarigan tō igaپapid kanak, asal ándà yu kasóddórri sikandin.

²⁹ Ikasóddorrá kandin su igtikudda tun kandin, asta sikandin tō igaپapid kanak.”

³⁰ Na, duwán mga manubù na mámmát pád kandin, asal ándà igawid kandin, su ándà pa dunggù tō nángngà álló para ámmáttán sikandin.

* ^{7:19} 7:19 Manama tō ighbágge katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō ighbágge katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. † ^{7:22} 7:22 Tikud tun ki Abraham tō ágkémun dan tingód ka katupu. Ahaán tō Genesis 17:10-12; Levítico 12:3.

³¹ Asal marapung tō duma mga manubù na iga pamaké kandin. Igkagi sikandan, na mà dan, “Tō mga kasalábbuan na iglumu kani manubù ni magunawa katō lumun katō Mesiyas na gimanán ta.”

Igpapid tō mga tarabanté ébō ámmáttán si Jesus

³² Na, tō iga dinág tō mga Pariseo katō ágkagin katō mga manubù na ilimud, iga pasábbadé dan asta tō mallayat ka mga pangulu ka templo. Igpapid dan tō mga tarabanté ka templo ébō ámmáttán dan si Jesus.

³³ Igkagi si Jesus katō mga manubù na ilimud, na mà din, “Móddô a pa dini ákniyu róggun, asta pángnga kanan, mulì a tun ta iga papid kanak.

³⁴ Agad mamasak kó kanak, asal dì kó makakita, su dì kó makasadun tun ta sadunan ku.”

³⁵ Igpénsaé tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, “Ánda é sadunan din na dì ta kitanán sikandin? Madun sikandin tun ta madiyù banuwa na góddóan ka mga Judío na isakup ka mga Griego ébō tinuruan din tō mga Griego?

³⁶ Ándin tō kóbadan katō igkagi din na dì ki makakita kandin agad mamasak ki kandin? Manan ka igkagi sikandin na dì ki makasadun tun ta sadunan din?”

Bággen tō Ugis Espíritu

³⁷ Na, iga dunggù tō katapuriyan álló katō Kalimudan Ka Mga Rákkó, asta tō gó tō mallayat álló tun ta kalimudan dan. Igtindág si Jesus tun ta templo, asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Tō mga ágkatákkangan, padani kó kanak, asta pénámmán ku sikiyu.

³⁸ Atin ka mamaké tō manubù kanak, matuman tun kandin tō kagi ka Manama na igsulat sayyan,

“Tikud tun ta pusung din marus tō wayig na ágbággé ka kantayan.”[‡]

³⁹ Tō igkagi i Jesus tingód katō Ugis Espíritu na bággen tun ta mga manubù na mamaké kandin. Asal ándà pa dunggù tō Ugis Espíritu tun kandan, su ándà pa kabatun si Jesus tun ta langit.

Ándà pasábbadé tō mga manubù tingód ki Jesus

⁴⁰ Na, tō iga dinág dan katō igkagi i Jesus, duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Sikandin tō propeta na gimanán ta.”[§]

⁴¹ Igkagi tō duma mga manubù, na mà dan, “Mesiyas sikandin.”

Asal igkagi tō duma mga manubù, na mà dan, “Ánnà, su dì tumikud tō Mesiyas tun ta Galilea.

⁴² Må katō kagi ka Manama na tō Mesiyas tō bánnal rubbad ka kamónaan ta na si David. Pamasusun tō Mesiyas tun ta lunsud ka Betlehem na igóddóan i David sayyan.”*

⁴³ Purisu iga passa-assaé dan ka panámdám tingód ki Jesus.

⁴⁴ Duwán mga manubù tun kandan na mámmát pád ki Jesus, asal ándà manubù na ikému.

Ándà pamaké tō mallayat ka mga pangulu ka templo

⁴⁵ Na, tō iglónód tō mga tarabanté ka templo tun ta mga manubù na iga sugù kandan, iginsà tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga Pariseo, na mà dan, “Manan ka ándà yu sikandin ámmátti asta piddi din?”

⁴⁶ Igtaba tō mga tarabanté, na mà dan, “Ándà palang manubù na iga tinurù iring kandin!”

⁴⁷ Igkagi tō mga Pariseo, na mà dan, “Iglimbungan kó pagsik ikandin.

⁴⁸ Ándà palang pangulu ka templo na iga pamaké kandin. Ándà palang dini áknami na mga Pariseo na iga pamaké kandin.

⁴⁹ Asal tō ilimud mga manubù, ándà dan ikagpát katō kagi ka Manama na igsulat sayyan. Purisu supakan dan ka Manama.”

⁵⁰ Na, taddó si Nicodemo na iga sadun tun ki Jesus dánggan, su sikandin tō sábbad Pariseo. Igkagi si Nicodemo katō mga kadumaan din, na mà din,

⁵¹ “Dí mému tun ta sugù i Moises ka ruudan tō manubù ka dì una sikandin insaán ka ándin tō áglumun din, ébō makataba pa sikandin.”†

⁵² Asal igkagi sikandin, na mà dan, “Manan? Taga Galilea ka pagsik? Atin pamasakán nu tun ta kagi ka Manama na igsulat sayyan, kasóddoran nu na ándà palang propeta na tumikud tun ta probinsya ka Galilea.”

Tō bayi ikitaan na ikalibug

⁵³ [Na, iga panggulì dan langun.

‡ 7:38 7:38 Isaías 44:3; 55:1; 58:11. § 7:40 7:40 Ahaán tō Deuteronomio 18:15,18. * 7:42 7:42 Ahaán tō Miqueas 5:2. † 7:51 7:51 Ahaán tō Deuteronomio 17:6.

8

¹ Asal igsadun si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo.

² Igsállám si Jesus iglónód tun ta templo. Marapung tō mga manubù na igañadani tun kandin. Igunsad si Jesus, asta igañurù sikandin kandan.

³ Na, tō mga taratinurù ka sugù asta tō mga Pariseo, igañid dan tō sábbad bayi na ikitaan dan na ikalibug. Igañid dan tō bayi tun ta saruhan i Jesus,

⁴ asta igkagi sikandin, na mà dan, "Sir, ikitaan dé ni bayi ni na ikalibug.

⁵ Duwán igañugù i Moises na kailangan timbagán ka batu tō manubù na ikalibug ébô maté. Na, mánnun ni bayi ni? Ándin tō kagin nu?"

⁶ Tō gó tō igañà dan su kinnaman dan si Jesus ébô duwán dimanda dan pád tingód kandin. Asal igunduk si Jesus, asta igañulat sikandin tun ta tanà ukit ka tintudù din.

⁷ Róggun katô ginsà dan kandin, igañidág si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, "Tō manubù tun áknihu na ándà palang salà, tō gó tō muna tumimbag ka batu kani bayi."

⁸ Pángnga igkagi si Jesus, igunduk puman sikandin, asta igañulat sikandin tun ta tanà ukit ka tintudù din.

⁹ Tō igdinág tō mga Pariseo katô igkagi i Jesus, pasipanó dan langun, asta tō mga tugál tō una igañpanó. Si Jesus dád tō isamà asta tō bayi tun ta saruhan din.

¹⁰ Igtindág si Jesus, asta igañà sikandin katô bayi, na mà din, "Ándà dán sikandin? Ándà dán manubù na sumupak áknikó?"

¹¹ Igtaba tō bayi, na mà din, "Ándà, Sir."

Igkagi si Jesus, na mà din, "Diya pagsik sumupak áknikó. Ulì kad, asta yakad gabé áglumu ka salà.]

Sí Jesus tō ágtikudan ka kappawaan

¹² Na, igkagi puman si Jesus katô mga manubù na ilimud, na mà din, "Sakán tō ágtikudan ka kappawaan para katô mga manubù nit banuwa. Atin ka mákkás tō manubù kanak, ándà kangittánggan tun ta pusung din, su duwán kappawaan tun kandin na makabággé ka kantayan."

¹³ Na, igkagi tō mga Pariseo, na mà dan, "Sikuna dád tō igulit áknami tingód áknikó. Dì ágkabánnal tō igulit nu."

¹⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, "Agad sakán dád tō igulit tingód kanak, asal bánnal tō igkagi ku, su isóddórán ku tō igtikudan ku, asta isóddórán ku tō sadunan ku. Asal sikiyu, ándà yu kasóddórí tō igtikudan ku asta tō sadunan ku.

¹⁵ Atin ka ágruuđ kó, tikud dád tun ta áknihu panámdám tō karuud yu. Asal sakán, ándà pa igruudan ku.

¹⁶ Asal ka rumuudda, ágkasarigan tō karuud ku, su ánnà sábbad ku dád tō rumuud, asal rumuudda asta tō Ámmà ku na igañapid kanak.

¹⁷ Duwán sugù na ágbánnalán yu na ágkasarigan tō kagin katô duwa testigos ka magunawa tō gulitán dan.*

¹⁸ Purisu ágkasariganna, su sakán tō gulit áknihu tingód kanak, asta tō Ámmà ku na igañapid kanak, sikandin tō gulit tingód kanak."

¹⁹ Purisu igkagi tō mga Pariseo, na mà dan, "Ándà tō ámmà nu?"

Igtaba si Jesus, na mà din, "Ándà yu kasóddórí ka sadanna asta sadan tō Ámmà ku. Atin ka kasóddórán yu ka sadanna, kasóddórán yu pagsik ka sadan tō Ámmà ku."

²⁰ Tō gó tō igkagi i Jesus tun ta templo tō igañurù sikandin tun ta kuwarto na ágtaguanan ka salapi na ágbággén. Asal ándà manubù na igámmát kandin, su ándà pa dunggù tō nángngà álló para ámmáttán sikandin.

Di kó makasadun tun ta sadunan ku

²¹ Na, igkagi puman si Jesus katô mga manubù na ilimud, na mà din, "Masiggad panó. Agad mamasak kó kanak, asal maté kó na dì kapasinsiyan tō salà yu. Dì kó makasadun tun ta sadunan ku."

²² Purisu igañesaé tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, "Mangarát sikandin? Su igkagi sikandin na dì ki makasadun tun ta sadunan din."

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, "Sikiyu tō taga tanà, asal sakán tō taga langit. Ni banuwa tō igtikudan yu, asal ánnà ni banuwa tō igtikudan ku.

²⁴ Igkagiya na maté kó na dì kapasinsiyan tō salà yu, su ka dì kó mánnal na sakán tō tikud tun ta langit, maté kó na dì kapasinsiyan tō salà yu."

²⁵ Igañà sikandin, na mà dan, "Sadan ka?"

* **8:17** 8:17 Ahaán tō Deuteronomio 19:15.

Igtaba si Jesus, na mà din, "Marag ku igulit ákniyu ka sadanna tikud pô tun ta katigkanayan ka katinurù ku.

²⁶ Dakál pa tô kagin ku tingód ákniyu, asta dakál pa tô ruudan ku. Asal ágkasarigan tô igaipapid kanak, asta kailangan mulitta katô langun manubù nit banuwa tingód katô igpasóddór din kanak."

²⁷ Asal ándà dan kagpátti na igkagi si Jesus tingód katô Ámmà din na Manama.

²⁸ Purisu igkagi si Jesus, na mà din, "Pánganga ka katayó yu kanak na Igpamanubù, kasóddoran yu na sakán tô tikud tun ta langit asta ánnà tikud kanak tô áglumun ku, asal ágkagin ku tô taganà igtinurù katô Ámmà ku kanak.

²⁹ Inalayunna ágdumaan katô igaipapid kanak. Ándà a ikandin tanani, su inalayun ku áglumun tô makadayó kandin."

³⁰ Tô igkagi si Jesus, marapung tô mga manubù na igaipamaké kandin.

Mga rubbad i Abraham

³¹ Na, igkagi si Jesus katô mga Judio na igaipamaké kandin, na mà din, "Atin ka manayun kó tumuman katô ágtinuruán ku, bánnal kó mga disipulu ku.

³² Kasóddoran yu tô kabánnalan, asta ukit katô kabánnalan, paluwaán kó tikud tun ta ikallang ákniyu."

³³ Igtaba sikandan, na mà dan, "Sikami tô mga rubbad i Abraham, asta ándà palang ikallang áknamí. Purisu manan ka igkagi ka na paluwaán ké?"

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na gimu ka salà, tô gó tô állang ka salà.

³⁵ Tô állang dì móddô tun ta balé katô amo din ka ándà ágtamanán. Asal tô batà mému móddô tun ta balé katô ámmà din ka ándà ágtamanán.

³⁶ Purisu atin ka tô Batà ka Manama tô paluwà ákniyu, bánnal kó makaluwà.

³⁷ Isóddoran ku na mga rubbad kó i Abraham. Asal ágpanámdám kó na mimmaté kanak, su ándà yu tagui tô ágtinuruán ku tun ta pusung yu.

³⁸ Tô ágtinuruán ku, tô gó tô igpasóddór katô Ámmà ku kanak. Asal tô áglumun yu, tô gó tô madat na inérangan yu katô ákniyu ámmà."

³⁹ Igkagi sikandan, na mà dan, "Si Abraham tô ámmà dé."†

Igkagi si Jesus, na mà din, "Atin ka bánnal kó mga gabatà i Abraham, madigár tô áglumun yu iring ki Abraham.

⁴⁰ Asal agad igtinurù a ákniyu katô kabánnalan na igpasóddór katô Manama kanak, ágpanámdám kó na mimmaté kanak. Ánnà iring kanan tô iglumu i Abraham.

⁴¹ Purisu iring na iglumu katô ámmà yu tô áglumun yu."

Igkagi sikandan, na mà dan, "Ánnà ké gabatà ta dalan. Sábbad dád tô Ámmà dé, asta Manama sikandin."

⁴² Igkagi si Jesus, na mà din, "Atin ka Manama tô ámmà yu, ágginawaanna pád ikiyu, su tô igsadunna dini, Manama tô igtikudan ku. Igsadunna dini ánnà tikud tun ta kanak kakalyag, asal igaipapida ikandin.

⁴³ Ándà yu kagpátti tô igkagi ku, su ándà kakalyag yu na maminág katô ágtinuruán ku.

⁴⁴ Si Maibuyan tô bánnal ámmà yu, asta tô madat kakalyag din, tô gó tô kakalyag yu na lumun. Tikud tun ta katigkanayan kani banuwa, ágmáté si Maibuyan. Ándà palang áglabután din katô kabánnalan, su ándà kabánnalan tun kandin. Atin ka ágbulaló sikandin, tô gó tô ákgémun din, su bulalón sikandin, asta sikandin tô ágtikudan katô langun bulaló.

⁴⁵ Asal kabánnalan tô ágkagin ku ákniyu. Purisu dì kó ágpamaké kanak.

⁴⁶ Ándà tun ákniyu na makakagi na duwán salà ku. Ágtinurù a katô kabánnalan, asal ándà kó pamaké kanak.

⁴⁷ Ágpaminág tô mga gabatà ka Manama katô kagi din. Asal ánnà kó mga gabatà ka Manama. Purisu dì kó ágpaminág."

Si Jesus asta si Abraham

⁴⁸ Na, igkagi tô mga Judio, na mà dan, "Bánnal tô ágkagin dé na ássa ka manubù na taga Samaria,‡ asta igahuwan ka katô madat espiritu."

⁴⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Ándà madat espiritu na igahu kanak. Ágpabantugán ku tô Ámmà ku, asal ágpayayaánnna ikiyu.

⁵⁰ Ánnà kakalyag ku na durungánnna, asal Ámmà ku tô malyag na durungánnna katô mga manubù, asta sikandin tô ágpasóddór na bánnal tô ágkagin ku.

† **8:39** 8:39 Ágtawarán dan na "ámmà" tô mga kamónaan dan. ‡ **8:48** 8:48 Tô bánnal mga Judio igbuyas katô mga taga Samaria su tô mga taga Samaria ánnà bánnal Judio, su mestiso sikandan.

⁵¹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô mga manubù na ágbánnal kani ágtinuruán ku di dungguan ka kamatayan."

⁵² Igkagi tô mga Judío, na mà dan, "Isóddórán dé gó na igahuwan ka katô madat espiritu. Inaté si Abraham, asta inaté tô langun propeta sayyan. Asal igkagi ka na tô mga manubù na mánnal katô ágtinuruán nu di dungguan ka kamatayan.

⁵³ Manan? Tuu ka pa madigár ka tandingán ki Abraham? Inaté sikandin, asta inaté tô langun propeta sayyan! Sadan ka kanné?"

⁵⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, "Atin ka sakán dád tô ágdurung katô sarili ku, ándà pulusán ku. Asal Ámmà ku tô ágdurung kanak, asta ágkagi kó na sikandin tô Manama na ágpangadapán yu.

⁵⁵ Asal ándà kó pa ikasóddór kandin. Ikasóddorrá kandin. Atin ka kumagiya na ándà a ikasóddór kandin, bulalónna iring ákniyu. Asal ikasóddorrá gó kandin, asta ágbánnalán ku tô mga kagi din kanak.

⁵⁶ Idayawan tô ámmà yu na si Abraham su kitanán din tô kadunggù ku. Igkita a i Abraham, asta idayawan dán sikandin."

⁵⁷ Igkagi tô mga Judío, na mà dan, "Ándà pa dunggù ka kaliman (50) tô idad nu. Igpamánnu nu ka kakita ki Abraham?"

⁵⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, "Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô ándà pa kamanubù si Abraham, duwánnan taganá."

⁵⁹ Purisu igpampudut dan ka mga batu ébô timbagán dan asta matayan dan sikandin. Asal si Jesus igukit tun ta marapung manubù, asta igluwà sikandin tikud tun ta templo.

9

Ikakita tô bólög

¹ Na, tô igluwà si Jesus tikud tun ta templo, igkita din tô sábbad bólög tikud tun ta kapamasusu kandin.

² Iginsà tô mga disipuli i Jesus, na mà dan, "Sir, sadan tô ikémú ka salà na gunayan ibólög ni manubù ni tikud tun ta kapamasusu kandin? Sikandin tô ikémú ka salà, ó tô ámmà asta tô innà din?"

³ Igtaba si Jesus, na mà din, "Ibólög sikandin ánnà tingód katô salà din. Ánnà pagsik tingód katô salà katô ámmà asta katô innà din. Asal ibólög sikandin ébô ukit kandin pakitanán tô katulusan ka Manama.

⁴ Dalám ka duwán pa álló, kailangan lumun ta tô kakalyag ka Manama na igpapid kanak, su ándà manubù na makalumu ka dukilám.

⁵ Róggun na góddô a nit banuwa, sakán tô ágtikudan katô kappawaan tun ta pusung ka mga manubù nit banuwa."

⁶ Pángnga igkagi si Jesus, igiláb sikandin tun ta tanà, igbalát din tô ngingi din tun ta tanà, asta igpólét din tun ta mata katô bólög.

⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, "Sadun ka tun ta ranó na ánggadanan Siloe, asta dappug ka." (Tô kóbadan ka Siloe, tô gó tô kagi "igpapid.")

Purisu igsadun tô bólög, asta igdappug sikandin. Tô iglónod sikandin, ikakita dán sikandin.

⁸ Isalábbuan tô mga simbalé din asta tô mga manubù na igkita kandin na ágpalimus dángngan, asta igpénasaé dan, na mà dan, "Sikandin tô marag gunsad asta ágpalimus?"

⁹ Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, "Sikandin gó."

Asal duwán duma mga manubù na igkagi, na mà dan, "Ánnà sikandin, asal tô bónnóng din iring katô bólög."

Asal igkagi sikandin, na mà din, "Sakán gó!"

¹⁰ Iginsà sikandan, na mà dan, "Igpamánnu na ikakita kad?"

¹¹ Igtaba sikandin, na mà din, "Duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Jesus na igiláb tun ta tanà, igbalát din tô ngingi din tun ta tanà, igpólét din tun ta mata ku, asta igpasadunna ikandin tun ta Siloe ébô dumappugga. Purisu igsadunna, asta tô igdappugga, ikakita ad."

¹² Iginsà sikandan, na mà dan, "Ánda sikandin?"

Igtaba tô manubù, na mà din, "Taman. Ándà sóddór ku."

Iginsà tô mga Pariseo tingód katô bólög na ikakita dán

¹³ Na, igpid dan tun ta mga Pariseo tô bólög na ikakita dán.

¹⁴ Álló ka kapaginawa ka mga Judío tô ighbálát si Jesus katô ngingi din tun ta tanà, asta tô igpabákka din tô mata katô bólög.

¹⁵ Iginsà puman tō mga Pariseo kandin ka iga pamánnu na ikakita dán sikandin. Igulit sikandin, na mà din, “Igpólét din tō libutà tun ta mata ku, asta igdappugga. Purisu ikakita ad.”

¹⁶ Na, duwán mga Pariseo na igkagi tingód ki Jesus, na mà dan, “Ándà sikandin papiddi ka Manama, su masalà-salà sikandin.”

Asal duwán ássa mga manubù na igkagi, na mà dan, “Atin ka masalà-salà sikandin, dì sikandin makalumú katô mga kasalábbuan iring katô iglumu din.”

Igpassa-assaé tō panámdám dan tingód ki Jesus.

¹⁷ Purisu iginsà puman sikandan katô bólög na ikakita dán, na mà dan, “Su áknikó mata tō iga pabákka din, ándin tō áknikó panámdám tingód kandin?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Propeta gó sikandin.”

¹⁸ Ándà bánnal tō mga pangulu ka Judío na bólög sikandin dángangan asta ikakita dán sikandin. Purisu iga pakangé dan tō ámmà din asta tō inná din.

¹⁹ Iginsà tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, “Batà yu ni manubù ni? Bólög sikandin tikud tun ta kapamasusú kandin? Igpamánnu na ikakita dán sikandin?”

²⁰ Igtaba tō ámmà asta tō inná din, na mà dan, “Isóddoran dé na sikandin gó tō batà dé, asta isóddoran dé na bólög sikandin tikud tun ta kapamasusú kandin.

²¹ Asal ándà dé kasóddori ka iga pamánnu na ikakita dán sikandin. Ándà dé pagsik kasóddori ka sadan tō iga pabákka katô mata din. Asal madigár insaán yu tō batà dé, su dakál dán sikandin. Sikandin gó tō makataba katô mga insa yu.”

²² Tō gó tō igkagi katô ámmà asta tō inná din, su imáddangan dan katô mga pangulu ka Judío. Tō mga pangulu ka Judío taganà dán iga pasábadé na dì pahun tun ta simbaan tō manubù na kumagi na si Jesus tō Mesiyas.

²³ Purisu igkagi tō ámmà asta tō inná din, na mà dan, “Dakál dán tō batà dé. Madigár ka insaán yu sikandin.”

²⁴ Purisu iga pakangé dan puman tō bólög na ikakita dán, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Na, tandó kad tun ta saruhan ka Manama na bánnal tō kagin nu. Isóddoran dé na masalà-salà manubù sikandin.”

²⁵ Igtaba tō manubù, na mà din, “Ándà ku kasóddori ka bánnal ó ánná bánnal na masalà-salà sikandin. Asal sábbad dád tō isóddoran ku, agad bólögga dángangan, pakakita ad áknganni.”

²⁶ Igkagi sikandan, na mà dan, “Ándin tō iglumu din áknikó? Igpamánnu din ka kapabákka katô mata nu?”

²⁷ Igtaba sikandin, na mà din, “Tō gó tō taganà ku igulit ákniyu géna, asal ándà kó paminág kanak. Manan ka malyag kó maminág puman? Malyag kó imun pagsik na mga disipulu din?”

²⁸ Igbuyas dan kandin, na mà dan, “Sikuna tō kandin disipulu, asal sikami tō mga disipulu i Moises.

²⁹ Isóddoran dé na si Moises tō igsugù ka Manama. Asal tō manubù tō, ándà dé kasóddori ka ánda é igtikudan din.”

³⁰ Igkagi tō bólög na ikakita dán, na mà din, “Isalábuanna ákniyu! Agad iga pabákka sikandin kani mata ku, asal ándà yu pa kasóddori ka ánda é igtikudan din.”

³¹ Isóddoran ta na dì ágtabangan ka Manama tō masalà-salà. Asal tō manubù na ágpangadap ka Manama asta ágbánnal katô kakalyag din, tō gó tō ágtabangan ka Manama.

³² Tikud tun ta katikanayan kani banuwa, ándà palang manubù na isóddoran ta na ikapabákka ka mata ka bólög tikud tun ta kapamasusu kandin.

³³ Atin ka ándà sikandin papiddi ka Manama, ándà palang kasalábbuan na ágkalumu din.”

³⁴ Igkagi sikandan, na mà dan, “Tō imanubù ka, masalà-salà kad. Purisu dì mému ka sikuna tō tuminurù áknami.”

Pángnga igkagi dan kani, iga péwà dan sikandin tikud tun ta simbaan.

Tō mga manubù na ándà pa ikakita katô kabánnalan

³⁵ Na, tō igdinág si Jesus na iga péwà tikud tun ta simbaan tō bólög na ikakita dán, iga pamasak si Jesus kandin. Tō igkita sikandin, iginsà si Jesus, na mà din, “Igpamaké ka katô Igpamanubù?”

³⁶ Igtaba sikandin, na mà din, “Sir, ulitiya ka sadan sikandin ébô mamakéya kandin.”

³⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igkita nud tō Igpamanubù, su sakán gó sikandin na ágtóngkô áknikó.”

³⁸ Igkagi tō manubù, na mà din, “Áglangngagán, iga pamakéyad gó.”

Na, iga pangadap sikandin ki Jesus.

³⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igpapidda kannun ébô pakitanán ku tō tun dalám katô pusung ka langun manubù nit banuwa. Tō mga manubù na iring na bólög su ándà dan

pa ikakita katô kabánnalan, tô gó tô tabangan ku ébô makakita dan. Asal tô mga manubù na kérman dan ka ikakita dan katô kabánnalan, tô gó tô pakitanán ku na iring dan na bólög.”

⁴⁰ Duwán mga Pariseo madani tun ki Jesus na igdinág katô igkagi din, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Bólög ké pagsik?”

⁴¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka iring kó na bólög, mému pasinsiyaan ka Manama tô salà yu. Asal su mà kagi ikakita kó, duwán pa salà yu.”

10

Tô taradóppón asta mga karnero din

¹ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na dì gukit tun ta sállat ka koral ka mga karnero asal ágsalapó katô koral, tô gó tô takón ó tulisan.”*

² Asal tô manubù na gukit tun ta sállat, tô gó tô taradóppón ka karnero.

³ Sikandin tô ágpokéan katô tarabanté ka sállat. Tô mga karnero din tun dalám, tô gó tô ágkanayad ka kagi katô taradóppón. Ágtawarán din tô mga ngadan dan, asta ágpatákkássán din tô mga karnero tun ta luwâ.

⁴ Atin ka ágpatákkássán din tô mga karnero tun ta luwâ, ágpanó sikandin tun téona katô mga karnero, asta ágtakkás tô mga karnero kandin, su ágkanayad dan katô kagi din.

⁵ Asal dì ágtakkás tô mga karnero katô ássa manubù. Ágpalaguy tô mga karnero tikud tun kandin, su ándà dan kanayad katô kagi ka duma manubù.”

⁶ Tô gó tô panunggiringan na igulit i Jesus kandan, asal ándà dan kagpátti ka ándin tô kóbadan.

Si Jesus tô Madigár Taradóppón

⁷ Purisu igkagi puman si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Iringnga ka sállat tun ta koral ka mga karnero.

⁸ Tô mga manubù na ikóna kanak, tô gó tô iring na takón ó tulisan. Purisu ándà dan pamináaggi katô mga karnero.

⁹ Iringnga na sállat. Atin ka gukit tô manubù dini kanak, ándà makadadat kandin. Iring sikandin na karnero na ágpanó-panó tun dalám ka koral, asta tun ta luwâ ébô makakan.

¹⁰ Ágsadun tô takón tun ta koral ébô tumakó, mimmaté, asta lumumu ka madat. Asal igsadunna dini ébô mággéya katô kantayan tun ta langun manubù, asta dì dan kakulangan.

¹¹ “Iringnga na madigár taradóppón ka karnero. Tô madigár taradóppón ka karnero, tô gó tô ágtaganà agad maté para katô mga karnero din.”†

¹² Asal tô taradóppón na ágtandanan, ánnà sikandin tô tigatun katô karnero, asta ánnà sikandin tô bánnal taradóppón katô karnero. Atin ka ágkitanán din tô asu ka kabánnássan na ánggadanan lobo, malaguy sikandin, asta tananan din tô mga karnero. Purisu dawin katô asu ka kabánnássan tô mga karnero, asta pasállabé tô duma mga karnero.

¹³ Ágpalaguy tô taradóppón na ágtandanan su ánnà sikandin tô tigatun, asta dì din ágginawaan tô mga karnero na ágdóppónan din.

¹⁴⁻¹⁵ Iringnga na madigár taradóppón ka karnero. Isóddóranna katô Ámmà ku, asta isóddórana ku sikandin. Iring kanan tô mga sakup ku, su isóddórana ku sikandin, asta isóddóranna ikandan. Mému ka matayanna para katô mga manubù na pasakup kanak.

¹⁶ Duwán pa duma mga karnero na ándà pa pasakup kanak. Kailangan sakupán ku pagsik sikandin, asta maminág dan kanak. Purisu mému dan na sábbad grupo, asta sábbad dâd tô taradóppón dan.‡

¹⁷ “Dakál tô ginayaan katô Ámmà ku kanak, su mému ka matayanna ébô mantéya puman.

¹⁸ Ándà manubù na ágpírit kanak, asta tikud tun ta kanak kakalyag, mému ka matayanna. Duwán katulusan ku na mémuwa maté, asta duwán katulusan ku na mémuwa manté puman, su tô gó tô gunayan na igpapidda katô Ámmà ku.”

¹⁹ Igpapulé puman tô mga Judío tingód katô igkagi i Jesus.

²⁰ Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Igahawan sikandin ka madat espiritu. Ákgangulág sikandin. Yakó ággaminág kandin.”

²¹ Asal duwán duma mga manubù na igkagi, na mà dan, “Atin ka igahawan sikandin ka madat espiritu, ánnà iring kani tô ágkagin din, su tuu madigár tô igkagi din. Tô manubù na gahuwan ka madat espiritu dì makapabákka ka mata ka bólög.”

Ándà pamaké tô mga Judío ki Jesus

* ^{10:1} 10:1 Igulit si Jesus kani panunggiringan tingód ka mga sakup din, asta tingód ka kadóppón din kandan. † ^{10:11} 10:11 Ahaán tô Isaias 40:11. ‡ ^{10:16} 10:16 Ahaán tô Isaias 56:8.

²² Na, igdunggù dán tō álló ka kalimudan na ágkasampáttan dan tō kapiyà katô templo tun ta Jerusalem sayyan.

²³ Tō gó tō magánnó timpo, asta igpanó-panó si Jesus tun ta gállunganán tun ta templo na ánggadanan Balkon i Solomon.

²⁴ Igpadani tō mga pangulu ka Judío tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Manan ka dì ka pénapgát áknami? Atin ka sikuna tō Mesiyas, patayyó nu áknami."

²⁵ Igtaba si Jesus, na mà din, "Taganá ku igulit ákniyu, asal dì kó ágpamaké kanak. Áglumun ku tō mga kasalábbuan sui igpapiddá katô Ámmà ku, asta tō gó tō pasóddór ákniyu ka sadanna.

²⁶ Asal dì kó ágpamaké, su ándà kó pasakup tun ta mga karnero ku.

²⁷ Ágpaminág tō mga karnero ku katô kagi ku, ágkasóddoran ku sikandan, asta ágtákkás dan kanak.

²⁸ Ágbággén ku kandan tō kantayan na ándà ágtamanán, asta dì dan dungguan ka kamatayan. Ándà palang makagó kandan tikud dini kanak.

²⁹ Ámmà ku tō ighbágge kandan kanak, asta sikandin tō tuu pa matulus ka tandingán katô langun. Purisu ándà palang makagó kandan tikud tun ta Ámmà ku.

³⁰ Sakán asta tō Ámmà ku sábbad dád."

³¹ Purisu igpampudut puman tō mga pangulu ka Judío ka mga batu ébô timbagán dan si Jesus.

³² Asal igkagi si Jesus, na mà din, "Marapung tō madigár iglumu ku na igkita yu na igpalumu katô Ámmà ku ukit kanak. Ándin tō iglumu ku na gunayan matayanna ikiyu?"

³³ Igtaba tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, "Timbagán dé sikuna ka batu ánnà su iglumu ka katô mga madigár, asal su duwán salà nu tun ta Manama. Agad manubù ka dád, asal igkagi ka na Manama ka."

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, "Isóddoran yu basì na duwán kagi ka Manama na igsulat sayyan na igtawar din tō mga manubù na mga manama. §

³⁵ Na, dì mému ka palinán tō kagi ka Manama na igsulat sayyan. Purisu su tō mga manubù na igpapid din sayyan igtawar din na mga manama,

³⁶ kéman yu ka duwán salà ku tun ta Manama tingód katô igkagi ku na sakán tō Batà ka Manama, su igsalinna ikandin, asta igpapiddá ikandin kannun ta mga manubù nit banuwa.

³⁷ Atin ka ánnà tikud tun ta Manama tō áglumun ku, yakó ágpamaké kanak.

³⁸ Atin ka tō gó tō áglumun ku, agad dì kó ágpamaké kanak, asal pamaké kó ka Manama tingód katô áglumun ku, asta kasóddoran yu na dini kanak tō Ámmà ku, asta tunna ta Ámmà ku."

³⁹ Na, mámmát dan pád puman ki Jesus, asal ikaluwà sikandin tikud tun kandan.

Igtalipag si Jesus tun ta Wayig ka Jordan

⁴⁰ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta Jerusalem, asta igtalipag sikandin tun ta Wayig ka Jordan. Igsadun sikandin tun ta lugar na ágbunyagan i Juan na Tarabunyag dángangan, asta dutun sikandin igóddô.

⁴¹ Marapung tō mga manubù na igsadun tun kandin, su igkagi sikandan, na mà dan, "Ándà kasalábbuan na iglumu i Juan na Tarabunyag, asal bánnal tō langun na igkagi i Juan tingód ki Jesus."

⁴² Na, marapung tō mga manubù na igpamaké ki Jesus.

11

Inaté si Lazaro

¹ Na, duwán ibógókan manubù na ánggadanan ki Lazaro. Igóddô sikandin tun ta Betania duma katô duwa tábbé din na si Maria asta si Marta.

² Si Maria tō igsbusbus ka pamammut tun ta paa katô Áglangngagán, asta igpunasan din katô mallayat ulu din. Ibógókan tō tábbé dan na si Lazaro.

³ Purisu duwán manubù na igpapid dan tun ki Jesus ébô kumagi, na mà din, "Sir, ibógókan tō ágginawaan nu."

⁴ Tō igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi sikandin, na mà din, "Ibógókan si Lazaro ánnà ébô maté, asal ébô durungán tō Manama, asta ukit kani durungánna na Batà ka Manama."

⁵ Agad ágginawaan i Jesus si Marta, si Maria asta si Lazaro,

⁶ asal tō igdinág si Jesus na ibógókan si Lazaro, ándà pa sikandin sadun dalám ka duwa álló.

7 Pángnga ka duwa álló, igkagi si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Lumónód ki tun ta probinsya ka Judea.”

8 Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Sir, duwán mga pangulu ka Judio na malyag pa tumimbag áknikó ka batu. Purisu madigár ka dì ka pa lumónód.”

9 Igkagi si Jesus, na mà din, “Ágsánnang tô álló ka sapulù duwa (12) oras kada álló. Purisu ka manó tô manubù ka álló, dì sikandin makadugsù, su ágsánnang tô álló nit banuwa.

10 Asal ka manó tô manubù ka dukilám, makadugsù sikandin, su ándà dán álló.”*

11 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Igtudug dán tô rarak ta na si Lazaro. Purisu madunna ébô ánnón ku sikandin.”

12 Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, atin ka igtudug dát si Lazaro, kólíaniñú sikandin.”

13 Tô gó tô igkagi dan su kéman dan ka igapaginawa asta igtudug dát si Lazaro. Asal tô igkagi i Jesus tingód katô kamatayan i Lazaro.

14 Purisu igpatayyó si Jesus igkagi, na mà din, “Inaté dán si Lazaro.

15 Tingód ákniyu, idayawanna na ándà a diyan ébô mamaké kó. Na, madun ki tun kandin.”

16 Na, si Tomas na ánggadanan pagsik Dáppi, igkagi sikandin katô duma mga disipulu, na mà din, “Mákkás ki pagsik katô Áglangngagán agad matayan ki duma kandin.”

Si Jesus tô ágbágé ka kantayan

17 Na, tô igdunggù si Jesus tun ta Betania, duwán igulit kandin na inappatan dán si Lazaro iglábbáng.

18 Tô lunsud ka Betania madani tun ta Jerusalem, iring na mga tállu kilometro tô kadiyú.

19 Purisu marapung tô mga Judio na taga Jerusalem na igsadun tun ki Marta asta ki María ébô móror† kandan tingód katô tábbé dan na inaté.

20 Tô igdinág si Marta na igdunggù dán si Jesus, igaumar si Marta kandin. Asal igóddó dát tô adi din na si María tun ta bále.

21 Tô igkita si Marta ki Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kannun ka, dì pád maté tô tábbé ku.

22 Agad inaté dán sikandin, asal isóddóran ku na agad ándin tô pamuyuán nu katô Manama, tô gó tô bággén din áknikó.”

23 Igkagi si Jesus, na mà din, “Manté puman tô tábbé nu.”

24 Igkagi si Marta, na mà din, “Isóddóran ku na manté puman sikandin tun ta tapuri álló ka antén puman ka Manama tô mga inaté.”‡

25 Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán tô ganté ka mga inaté. Sakán tô ágbágé ka kantayan. Agad maté tô manubù na igapakmé kanak, asal manté puman sikandin.

26 Atin ka mamaké kanak tô manubù na manté pa, dì gó sikandin dunguan ka kamatayan. Ágbánnal ka kani?”

27 Igtaba si Marta, na mà din, “Óó, Áglangngagán. Ágbánnala na sikuna tô Mesiyas. Sikuna tô Batà ka Manama na igaqid din kannun ta mga manubù nit banuwa.”

Igsággó si Jesus

28 Na, pángnga igkagi si Marta, igulì sikandin ébô kangén din tô adi din na si María. Igkagi si Marta na ándà duma manubù na ikadinág, na mà din, “Igdunggù dán tô Taratinurù, asta igapakangé ka ikandin.”

29 Na, tô igdinág si María katô kagi i Marta, sékót sikandin igtindág, asta igsadun sikandin tun ki Jesus.

30 Na, ándà pa dunggù si Jesus tun ta lunsud, su dutun pa sikandin ta lugar na igaumaran i Marta kandin.

31 Na, tô mga Judio na igórór ki María tun ta balé, tô igkita dan na igpanó si María tikud tun ta balé, igtalundug dan, su kéman dan ka madun si María tun ta lábbáng ébô sumággó sikandin.

32 Asal tô igdunggù si María tun ki Jesus, iglingkóod asta igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kannun ka, dì pád maté tô tábbé ku.”

33 Na, tô igkita si Jesus na igsággó si María asta tô langun Judio na igtákkás kandin, ikálláng tô pusung i Jesus, asta iranu sikandin.

34 Igkagi si Jesus, na mà din, “Ánda tô iglábbángnan kandin?”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, tákkás ka áknami.”

35 Igsággó si Jesus.

36 Purisu igkagi tô mga Judio, na mà dan, “Tuu dakál tô ginawa din katô inaté!”

* **11:10** 11:10 Tô gó tô panunggiringan na igulit i Jesus ébô kasóddóran dan na duwán lumun din tun ta Judea, asta ándà makabalabag kandin. † **11:19** 11:19 Móror, ó paghupay. ‡ **11:24** 11:24 Ahaán tô Daniel 12:2.

³⁷ Asal duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Sikandin tō ikapabákka ka mata ka bólög. Atin ka kannun sikandin, dì pád maté si Lazaro.”

Iganté i Jesus si Lazaro

³⁸ Na, tō igdunggù si Jesus tun ta lábbáng, ikálláng puman tō pusung din. Takub tō iglábbánggan ki Lazaro, asta duwán dakál batu na igsagpágang katô takub.

³⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Iwà yu tō batu.”

Asal igkagi tō tábbé katô inaté na si Marta, na mà din, “Áglangngagán, imawù dán sikandin, su inappatan dán sikandin iglábbáng.”

⁴⁰ Igkagi si Jesus ki Marta, na mà din, “Taganà a igkagi áknikó na atin ka mamaké ka kanak, duwán kitanán nu na makapabantug katô Manama.”

⁴¹ Na, igiwà dan tō batu na igsagpágang katô takub. Iglangngag si Jesus, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, ágpasalamatta su igininág nu tō igpamuyù ku áknikó.”

⁴² Isóddoran ku na inalayunna ikuna ágpaminággán. Asal igdasalla áknikó para katô duma muga manubù kannun, su kakalyag ku na mánnal dan na sikuña tō igpapid kanak.”

⁴³ Pángnga igdasal si Jesus, igtawar sikandin ka mabákkár, na mà din, “Lazaro, luwà ka!”

⁴⁴ Na, igluwà si Lazaro na inanté puman. Itángngás pa tō lawa din ka mapputì óggét, agad paa din asta bállad. Duwán panyù na igtángngás katô báttuk din. Igkagi si Jesus, na mà din, “Akasi yu sikandin ébô makapanó.”

Plano na matayan si Jesus

Juan 11:45-57; Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luc 22:1-2

⁴⁵ Na, marapung tō mga Judío na igtákkás ki María tun ta lábbáng. Tō igkita dan katô kasalábbuan na iglumu i Jesus, igpamaké dan kandin.

⁴⁶ Asal duwán ássa mga Judío na igsadun tun ta mga Pariseo, asta igulit dan tingód katô iglumu i Jesus.

⁴⁷ Purisu tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga Pariseo, igpalimud dan tō langun duma dan na mga konseyal ka Judío, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándin tō lumun ta kani manubù ní? Su marapung tō kasalábbuan na áglumun din.”

⁴⁸ Atin ka dì ki sumapad kandin, tō langun Judío mamaké kandin. Purisu madun dini tō mga sundalo ka Roma ébô dadattan tō templo ta, asta matayan ki langun na mga Judío.”

⁴⁹ Asal duwán sábbad manubù tun kandan na ángadanan ki Caifas, asta inému sikandin na tuu mallayat ka pangulu ka templo tō ámmé tō. Igkagi sikandin, na mà din, “Kulang tō panámdám yu.”

⁵⁰ Ándà yu basì kasóddóri na madigár ka sábbad dád tō manubù na maté ébô duwán bullas katô mga Judío asta dì ki matayan.”

⁵¹ Na, ánnà tikud tun ta panámdám i Caifas tō igkagi din. Asal su sikandin tō tuu mallayat ka pangulu ka templo tō ámmé tō, igpakagi sikandin ka Manama na matuman matayan si Jesus para katô mga Judío.

⁵² Ánnà dád para katô mga Judío, asal para katô langun manubù na limudán ka Manama, asta imun din na mga gabatà din, agad ánda é góddóan dan.

⁵³ Na, tikud katô álló tō, marag dan ágplano na matayan si Jesus.

⁵⁴ Purisu igsódô si Jesus ka kapanó-panó din tun ta mga lunsud ka Judío. Asal igsadun sikandin tun ta lunsud ka Efraim na madani tun ta disyerto. Igóddô si Jesus dutun asta tō mga disipulu din.

⁵⁵ Na, masig dán dumunggù tō kalimudan ka mga Judío na ángadanan na Kalimudan Ka Kalabé. Tō ándà pa dunggù tō álló ka kalimudan, marapung tō mga manubù na igsadun tun ta Jerusalem tikud tun ta duma mga lunsud ébô tumanán dan tō ágkémun ka Judío tingód ka kalinis.

⁵⁶ Tō ilimud dan tun ta templo, igpamasak dan ki Jesus, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin tō ákniyu panámdám? Mapil sikandin tun ta kalimudan, ó dì?”

⁵⁷ Taganà dán igsugù tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga Pariseo na kailangan ulitán kandan ka ánda si Jesus ébô ámmáttán dan sikandin.

12

Igbusbusan si Jesus ka pamammut

Juan 12:1-8; Mat 26:6-13; Mar 14:3-9

¹ Na, tō ánnám dád man álló tō ándà pa dunggù tō Kalimudan Ka Kalabé, igsadun si Jesus tun ta Betania. Tō gó tō lunsud na góddóan i Lazaro na iganté puman i Jesus.

² Tō igdunggù si Jesus, igóméngan dan sikandin ka ágkannán. Si Marta tō igbuwat, asta si Lazaro tō sábbad katô mga kadumaan i Jesus na igkan.

³ Si Maria igpid katô mga tângngà ka litro ka pamammut na ánggadanan na nardo na dákál é lagà. Tô gó tó ighbusbus din tun ta paa i Jesus, asta igaipunasán din katô mallayat ulu din. Imammutan tó langun manubù tun ta balé.

⁴ Na, tó disipulu i Jesus na pammát kandin na si Judas Iscariote, igkagi sikandin, na mà din,

⁵ "Madigár pád ka barangyaán yan ka tállu gatus (300) abuk ka salapì na denario ébô bággén tun ta mga ágkayù-ayuan."

⁶ Tô gó tó igkagi i Judas na ánnà tingód katô kédu din katô mga manubù na ágkayù-ayuan, asal su takón sikandin, asta marag din ágkangén tó salapi na igsarig kandin katô langun dan.

⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, "Pabayà nu sikandin. Tô gó tó iglumu din ébô pataganaánná ikandin ka kalábbáng kanak.

⁸ Inalayun duwánnaa mga ágkayù-ayuan na mému yu tabangan. Asal diya móddô dini ákniyu ka ándà ágtamanán."

Plano na matayan si Lazaro

⁹ Na, marapung tó mga Judio na igaiddinág na tun ta Betania si Jesus. Purisu igaiddun dan. Agad igaipamasak dan ki Jesus, asal kakalyag dan pagsik na kumita ki Lazaro na iganté puman i Jesus.

¹⁰ Purisu igplano tó mallayat ka mga pangulu ka templo na matayan dan pagsik si Lazaro,

¹¹ su tingód katô kanté puman i Jesus kandin, marapung tó mga Judio na igaiddó ágtákkás katô mallayat ka mga pangulu ka templo, asta igaipamaké dan dán ki Jesus.

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Juan 12:12-19; Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luc 19:28-40

¹² Na, pagkasimag, igaiddinág tó marapung manubù na igaipil katô kalimudan na masig dán dumunggù si Jesus tun ta Jerusalem.

¹³ Purisu igpid dan tó mga daun ka palmera na igtampád dan,* asta igaissumar dan si Jesus. Igullaó dan, na mà dan, "Durungán ta tó Áglangngagán! Durungán ta tó igpapid katô Áglangngagán, su sikandin tó Hari katô langun ta na mga rubbad i Israell!"†

¹⁴ Na, igpkangé i Jesus tó nati katô asno,‡ asta tó gó tó igaikayán din. Purisu igtuman din ni tandô na igausat tun ta kagi ka Manama sayyan,

¹⁵ "Na, tó langun yu na mga taga Sion,§ yakó ágkamáddangan, su dumunggù dán tó hari yu na ágsaké katô nati ka asno!"*

¹⁶ Na, tó álló tó, ándà pa ikagpát tó mga disipulu din ka ándin tó kóbadan katô ilumu. Asal pángnga ibatun si Jesus tun ta langit, isampáttan dan na tó gó tó tandô na igausat tingód katô kandin sayyan asta ituman dán kandin.

¹⁷ Na, marapung tó mga manubù na igkita katô kapaluwá i Jesus ki Lazaro tikud tun ta lábbáng, asta katô kanté din puman kandin. Igulit dan katô duma mga manubù.

¹⁸ Purisu marapung tó mga manubù na igaissumar ki Jesus, su igaiddinág dan tó tingód katô kasalábbuan na iglumu din.

¹⁹ Igpatóngkóé tó mga Pariseo, na mà dan, "Italu kid ikandin, su tó langun manubù nit banuwa igtákkás dán kandin."

Kakalyag katô mga Griego na kumita ki Jesus

²⁰ Na, duwánnaa pagsik mga Griego na igaiddun tun ta Jerusalem ébô mangadap dan dalám ka kalimudan.

²¹ Igpadani dan tun ki Felipe na taga Betsaida na sakup ka probinsya ka Galilea. Igkagi sikandan, na mà dan, "Sir, kakalyag dé na kumita ké ki Jesus."

²² Purisu igulit si Felipe ki Andres tingód katô kakalyag katô mga Griego, asta igaiddun dan tun ki Jesus ébô mulit kandin.

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, "Masig dán dumunggù tó álló na pabantugánnna na Igpa-manubù.

²⁴ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ándà pulusán katô bánnì ka dì pamulan asta lábbángngagán tun ta tanà. Atin ka lábbángngagán tó bánnì asta tumubù, muuy ka marapung.

²⁵ Tó manubù na áglággad katô kantayan din nit banuwa, kandaan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán. Asal tó manubù na dì áglággad katô kantayan din nit banuwa, bággayan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán.

* **12:13** 12:13a Tô gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tó manubù na imun hari. † **12:13** 12:13b Ahaán tó Salmo 118:25-26; Sofonias 3:15. ‡ **12:14** 12:14 Tô asno iring na kudà. § **12:15** 12:15a Sion tó ássa ngadan katô lunsud ka Jerusalem. * **12:15** 12:15b Zacarias 9:9.

²⁶ Tô manubù na ágbánnal kanak kailangan tumákkás kanak, su agad ka ánda a, dutun pagsik sikandin. Tô manubù na ágbánnal kanak, tô gó tó pabantugán katô Ámmà ku.”

Igkagi si Jesus tingód katô kamatayan din

²⁷ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Ágkasasówa. Pamánnuwa? Diya mamuyù katô Ámmà ku na paluuánnna ikandin tikud tun ta kahirapan na dumunggú dán kanak, su tó gó tó gunayan katô kasadun ku dini ébô tiisán ku ni timpo ka kahirapan.”

²⁸ Na, igdasal si Jesus, na mà din, “Ámmà, pakita nu tó katulusan nu.”

Na, igdinág dan tó kagi tikud tun ta langit, na, “Taganà kud igaipakita, asta umanán ku pakitanán puman.”

²⁹ Tô mga manubù na ikadinág katô kagi, kéman dan ka ágkilat. Igkagi tó duma mga manubù, na mà dan, “Duwán panaligan na igkagi kandin.”

³⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ánnà para kanak tó kagi na igdinág yu, asal para ákniyu.

³¹ Tikud ákgangani, ruudan ka Manama tó langun manubù nit banuwa. Talun ka Manama si Maibuyan na pangulu kani banuwa.

³² Asal ka tayónna tikud tun ta bówwó ka tanà, papadanin ku tó langun manubù dini kanak.”

³³ Ukit katô igkagi i Jesus, igaipasóddór din ka ándin tó kapókit katô kamatayan din.

³⁴ Asal igkagi tó ilimud mga manubù, na mà dan, “Mà katô kagi ka Manama na igaibasa áknami na ándà kun ágtamanán katô pagpangulu katô Mesiyas.[†] Manan ka igkagi nu na kailangan tayón tó Igpamanubù? Sadan tó Igpamanubù?”

³⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Dì dán madugé dumuma ákniyu tó ágtikudan katô kappawaan. Purisu kailangan dumuma kó katô kappawaan ébô dì kó kasabban ka kantánggan. Tô manubù na ágpanó tun ta kangittánggan dì makasóddór ka ánda tó ágsadunan din.

³⁶ Purisu dalám ka duwán pa kappawaan dini ákniyu, kailangan mamaké kó katô kappawaan ébô imun kó na mga sakup katô kappawaan.”

Ándà pamaké tó mga Judío

Na, pángnga igkagi si Jesus, igaipanó sikandin, asta ándà dan dán kitayi.

³⁷ Agad igkita tó mga manubù katô marapung mga kasalábbuan na iglumu i Jesus, asal ándà dan pamaké kandin.

³⁸ Purisu ituman tó igkagi katô propeta sayyan na si Isaías, na mà din,

“Áglangngagán, agad igaipakita nu na duwán katulusan nu, asal ándà manubù na ágbánnal katô ágtinuruán dé.”[‡]

³⁹ Purisu dì dan makapamaké, su igkagi pagsik si Isaías, na mà din,

⁴⁰ “Purisu pábólögán ka Manama tó mata dan ébô dì dan makakita katô kabánnalan. Patággasán ka Manama tó pusung dan ébô dì dan makagpát, asta dì dan tumákkás katô Manama ébô katabangan dan.”[§]

⁴¹ Tô gó tó igkagi i Isaías sayyan, su igkita din tó séllaán i Jesus. Purisu igulit si Isaías tingód kandin.

Mga manubù na igbulun katô kapamaké dan

⁴² Na, marapung tó mga manubù na igaipamaké ki Jesus, asta duwán mga pangulu ka Judío na igaipamaké. Asal igbulun dan tó kapamaké dan ébô dì dan péwaán katô mga Pariseo tikud tun ta simbaan ka Judío.

⁴³ Talón dan su tuu pa kakalyag dan tó durung katô duma mga manubù ka tandingán katô durung ka Manama kandan.

Gulit si Jesus ka kagi katô Ámmà din

⁴⁴ Na, igkagi si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Tô manubù na ágpanaké kanak, ánnà sakán dák tó ágpanakén din, asal ágpanakén din pagsik tó igaipapid kanak.

⁴⁵ Tô manubù na igkita kanak, tó gó tó igkita pagsik katô igaipapid kanak.

⁴⁶ Sakán tó kappawaan na igsadun nit banuwa ébô tó manubù na mamaké kanak dì móddó tun ta kangittánggan.

⁴⁷ Tô manubù na igdinág katô ágtinuruán ku, asal dì ágtuman, ánnà sakán tó rumuud kandin. Igpapidda dini ánnà ébô rumuud katô mga manubù nit banuwa, asal ébô tumábbussa katô mga manubù.

⁴⁸ Tô manubù na méllé kanak, asta dì tumuman katô ágtinuruán ku, tó gó tó supakan tun ta tapuri álló ukit katô ágtinuruán ku na ándà din tumani.

[†] 12:34 12:34 Ahaán tó Isaías 9:7.

[‡] 12:38 12:38 Isaías 53:1; Roma 10:16.

§ 12:40 12:40 Isaías 6:10.

⁴⁹ Ánnà tikud kanak tō igitinurù ku, asal tō Ámmà ku na igaipapid kanak, sikandin tō igsugù ka ándin tō ágkagin asta ágitinuruán ku.

50 Isóddóran ku na tō sugù katô Ámmà ku tō ágtikudan katô kantayan na ándà ágtamanán. Purisu gulitán ku tō kagi na igsugù katô Ámmà ku kanak.”

13

Igurasan i Jesus tō paa katô mga disipulu din

1 Na, tō ándà pa dunggù tō álló ka Kalimudan Ka Kalabé, taganà dán isóddóran i Jesus na masig dán tumanan sikandin kani banuwa ébô muli sikandin tun ta Ámmà din. Ágginawaan din tō mga disipulu din nit banuwa, asta igginawaan din sikandan sippang tun ta kamatayan din.

2 Na, tō igiyambung dan, dutun si Judas Iscariote na batà i Simon na taganà dán igsutsutan i Maibuyan na pammáttán din si Jesus.

3 Isóddóran dán i Jesus na igbágge ka Manama kandin tō pagpangulu ka langun, asta isóddóran din na Manama tō igtikudan din asta tō sadunan din.

4 Purisu róggun igiyambung dan, igtindág si Jesus, iglábbas din tō umpak din, asta igbagkássan din tō awak din ka tuwalya.

5 Igbusbus din tō wayig tun ta palanggana, asta igtukid din na igurasan tō paa ka mga disipulu din. Igpunasán din tō paa dan katô tuwalya tun ta awak din.

6 Tō igdunggù sikandin tun ki Simon Pedro, igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, dì mému ka sikuna tó muras kani paa ku.”

7 Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándà nu kagpátti áknganni ka ándin ni áglumun ku. Asal kagpáttan nu tun ta tapuri álló.”

⁸ Igkagi si Pedro, na mà din, “Diya gó póras kani paa ku.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka di ku sikuna urasan, ánnà ka sakup ku.”

⁹ Igkagi si Simon Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ánnà dád paa ku tō urasan nu, asal ni bállad ku pagsik, asta ni ulu ku!”

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tō manubù na igaipadigus dán, paa din dád tō kailangan urasan ébô malinis tō tibuk lawa din. Malinis kód, asal ánnà langun yu tō malinis.”

¹¹ Isóddóran i Jesus ka sadan tō pammát kandin. Purisu igkagi sikandin na ánnà langun dan tō malinis.

¹² Pángnga igurasan i Jesus tō paa dan, igumpak puman sikandin, asta iglónód tun ta lamisa. Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà yu basí kagpátti tō tingód katô iglumu ku géna ákniyu.

¹³ Ágkagi kó na sakán tō Taratinurù, asta ágtawáranna ikiyu na Áglangngagán. Nángngà yan, su sakán tō bánnal Taratinurù yu asta Áglangngagán yu.

¹⁴ Na, agad sakán tō Taratinurù asta Áglangngagán yu, asal igaipabbabà a, asta igurassa katô paa yu. Purisu kailangan pabbabà kó pagsik, asta pórásé kó katô paa yu.

¹⁵ Tō gó tō iglumu ku ébô miring kó kanak. Tō iglumu ku ákniyu, tō gó tō lumun yu pagsik.

¹⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō állang, ánnà mallayat tō kamanubuan din ka tandingán katô amo din. Tō ágsuguánnán, ánnà pagsik mallayat tō kamanubuan din ka tandingán katô manubù na ágsugù kandin.

¹⁷ Atin ka kagpáttan yu tō igitinurù ku ákniyu, kadayawan kó ka tumanán yu.

¹⁸ Asal ánnà langun yu tō igkagiyán ku. Isóddóran ku tō langun yu na igsalin ku, asta kailangan matuman ni kagi ka Manama na igsulat sayyan,

“Tō manubù na ágtugán kanak, tō gó tō tumayyug kanak.”*

¹⁹ Igulittad kani ákniyu tō dì pa matuman ébô ka matuman ni, mánnal kó na sakán tō Mesiyas.

²⁰ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō manubù na ágtanggap katô mga ágsuguánnán yu, tanggapárona ikandin, asta tō manubù na ágtanggap kanak, tanggapán din tō Ámmà ku na igaipapid kanak.”

Igkagi si Jesus na pammáttán sikandin

Juan 13:21-30; Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luc 22:21-23

²¹ Na, pángnga igkagi si Jesus, isasó tō pusung din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán sábbad ákniyu na pammát kanak.”

²² Na, igpasállágge tō mga disipulu din, su ándà dan kasóddóri ka sadan tō itáddù ukit katô igkagi i Jesus.

* **13:18** 13:18 Salmo 41:9.

²³ Madani tun ki Jesus tō disipulu na tuu din ágginaawaan.[†]

²⁴ Igsingyas si Simon Pedro kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, "Insà nu ki Jesus ka sadan manubui tō itáddù ukit katô igkagi din."

²⁵ Purisu igsisip si Juan ki Jesus, na mà din, "Áglangngagán, sadan manubui tō pammát áknikó?"

²⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, "Sikandin na bággayan ku kani pan na arámmán ku tun ta linipung."

Purisu igarám i Jesus tō pan, asta igbággé din ki Judas na batà i Simon Iscariote.

²⁷ Tō igtanggap si Judas katô pan, igahuwan sikandin i Maibuyan. Igkagi si Jesus, na mà din, "Sékót nu tō lumen nu."

²⁸ Na, ándà kasóddói katô duma mga disipulu tun ta lamisa ka ándin tō gunayan katô igkagi i Jesus ki Judas.

²⁹ Su si Judas tō igsarigan katô salapi dan, kéman dan ka igsugù si Judas ébô málli ka mga ágkailanganán dan tingód ka kalimudan. Kéman katô mga duma ka igsugù ébô mággé ka salapi tun ta mga ágkayú-ayuan.

³⁰ Na, pángnga igkan si Judas katô pan, tigkô dád igluwà sikandin tikud tun ta balé. Na, dukilám dán.

Mantu sugù

³¹ Na, tō igluwà si Judas, igkagi si Jesus, na mà din, "Pabantugánnna na Igpanamanubù, asta ukit kanak pabantugán tō Manama.

³² Atin ka pabantugán tō Manama ukit kanak, sikandin pagsik tō pabantug kanak, asta pabantugánnna ikandin ka dì madugé.

³³ "Mga gabatà ku, dì dán madugé dumuma a ákniyu. Agad mamasak kó kanak, asal tō kagi ku ákniyu magunawa katô igkagi ku dángngan katô mga pangulu ka Judio, na dì kó makasadun tun ta sadunan ku.

³⁴ Duwán dán mantu sugù ku ákniyu. Paginawaé kó. Kailangan paginawaé kó iring katô ginawa ku ákniyu.

³⁵ Atin ka ágpaginawaé kó, makasóddór tō langun manubù na mga disipulu ku sikiyu."

Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin

Juan 13:36-38; Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luc 22:31-34

³⁶ Na, iginsà si Simon Pedro, na mà din, "Áglangngagán, ándà é sadunan nu?"

Igtaba si Jesus, na mà din, "Dì ka pa makatákkás kanak tun ta sadunan ku. Asal tumalundug ka kanak tun ta tapuri álló."

³⁷ Igkagi si Pedro, na mà din, "Áglangngagán, manan ka diya makatákkás áknikó? Ikatananà ad na agad matayanna para áknikó."

³⁸ Igtaba si Jesus, na mà din, "Kéman nu ka ikataganà kad matayan para kanak. Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ka dì pa mukkarà tō manuk ka sállám, makatállu ka mulun na ándà ka kilala kanak."

14

Si Jesus tō dalan tun ta Manama

¹ Na, igkagi si Jesus, na mà din, "Yakó ágkasasó. Pamaké kó katô Manama. Pamaké kó pagsik kanak.

² Marapung tō mga góddoán tun ta balé katô Ámmà ku.* Atin ka ánnà bánnal ni, diya pád mulit ákniyu. Asal madunna ébô taganaán ku tō lugar para ákniyu.

³ Pángnga ka kataganà ku katô lugar para ákniyu, lumónódda puman dini, asta patákkássán ku sikiyu ébô móddó kó tun kanak.

⁴ Isóddóran yu tō dalan tun ta sadunan ku."

⁵ Igkagi si Tomas, na mà din, "Áglangngagán, ándà ké ikasóddór katô sadunan nu. Purisu pamánnun dé ka kasóddór katô dalan?"

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, "Sakán gó tō dalan. Sakán tō kabánnalan. Sakán tō ágtikudan katô kantayan. Ándà manubù na makasadun tun ta Ámmà ku ka dì mukit kanak.

⁷ Atin ka ikasóddór kó kanak, ikasóddór kó pagsik katô Ámmà ku. Na, ikasóddór kód kandin, asta ikakita kód kandin."

⁸ Igkagi si Felipe, na mà din, "Áglangngagán, pakita nu áknami tō Ámmà nu, asta nángngà dán yan para áknami."

* 13:23 13:23 Tō disipulu na tuu ágginaawaan i Jesus, tō gó si Juan na igsulat kani libro. Balé katô Manama, ó langit.

* 14:2 14:2 Góddoán, ó kuwarto.

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Felipe, idugé kid iga padumaé. Isalábbuanna su ándà nu pa kasóddóri ka sadanna. Tô manubù na ikakita kanak ikakita katô Ámmà ku. Purisu isalábbuanna su kakalyag nu na pakitanán ku ákniyu tô Ámmà ku.

¹⁰ Iring na ándà ka bánnal na sakán dutun ta Ámmà ku, asta tô Ámmà ku dini kanak. Agad tô ágkagin ku ákniyu, ánnà tikud kanak. Tô Ámmà ku na dini kanak, tô gó tô áglumu ukit kanak.

¹¹ Bánnal kó katô igkagi ku na dutunna ta Ámmà ku, asta tô Ámmà ku dini kanak. Atin ka dí kó mánnal katô ágkagin ku, bánnal kó kanak tingód katô mga kasalábbuan na áglumun ku.

¹² “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na mamaké kanak, tô lumun din iring pagsik katô áglumun ku, asta sobra pa tô lumun din ka tandingán kanak, su mulì a tun ta Ámmà ku.

¹³ Agad ándin tô pamuyuán yu ukit ka ngadan ku, tô gó tô lumun ku ákniyu, ébô pabantugán tô Ámmà ku ukit katô áglumun ku.

¹⁴ Agad ándin tô pamuyuán yu ukit ka ngadan ku, sakán tô lumumu.”

Igtandô i Jesus tô Ugis Espiritu

¹⁵ “Na, atin ka ágginawaanna ikiyu, tumanán yu tô mga sugù ku ákniyu.

¹⁶ Mamuyù a katô Ámmà ku ébô mággé sikandin ákniyu katô Taratabang na mullas kanak, asta móddó sikandin tun ákniyu ka ándà ágtamanán.

¹⁷ Tô gó tô Ugis Espiritu na ágitinurù ka kabánnalan. Sikandin tô dì ágtanggapán ka mga manubù na ágtákkás ka madat ágkémun kani banuwa, su dì dan ágkita kandin, asta dì dan makasóddór kandin. Asal sikiyu, ikasóddór kó katô Ugis Espiritu, su ágdumaan kó ikandin, asta óddóan kó ikandin ka ándà ágtamanán.

¹⁸ “Diya tumanan ákniyu na iring na ándà ágdóppón, asal lumónódda puman diyan ákniyu.

¹⁹ Ka dì madugé, diya puman kitánan ka duma mga manubù nit banuwa. Asal sikiyu, kumita kó puman kanak. Su duwán kantayan ku, bággayan kó pagsik ka kantayan.

²⁰ Atin ka mantéya puman, makasóddór kó na diyanna ta Ámmà ku, asta dini kó kanak, asta diyanna ákniyu.

²¹ “Tô manubù na maminág asta tumuman katô mga sugù ku, tô gó tô ágginawa kanak. Tô manubù na ágginawa kanak, tô gó tô ágginawaan katô Ámmà ku, asta ginawaan ku sikandin, asta pakita a kandin.”

²² Igkagi si Judas na sangé i Judas Iscariote, na mà din, “Áglangngagán, pamánnun nu ka kapakita áknamí, asal dì ka pakita katô duma mga manubù nit banuwa?”

²³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Tô manubù na ágginawa kanak, ágtuman sikandin katô mga sugù ku. Ginawaan sikandin katô Ámmà ku, asta madun ké tun kandin, asta móddó ké tun kandin.

²⁴ Tô manubù na dì ágginawa kanak dì ágtuman katô mga sugù ku. Tô igkagi ku ákniyu ánnà tikud dini kanak, asal tikud tun ta Ámmà ku na iga pid kanak.

²⁵ “Ni mga kabánnalan ni igtinurù ku ákniyu róggun na kannunna pa ákniyu.

²⁶ Asal duwán Taratabang na papiddán katô Ámmà ku ébô mullas kanak, asta tô gó tô Ugis Espiritu. Sikandin tô tuminurù ákniyu katô langun, asta pasampát sikandin ákniyu tingód katô langun na igtinurù ku ákniyu.

²⁷ “Tananan ku tun ákniyu tô kasunayan ka pusung. Tô kanak kasunayan tô bággén ku ákniyu. Dì makabággé ni banuwa katô kasunayan ka pusung na bággén ku ákniyu. Purisu yakó ágkasasó. Yakó pagsik ágkamáddangan.

²⁸ Igdinág yu tô igkagi ku géna ákniyu na masiggad panó, asta lumónódda puman dini ákniyu. Atin ka ágginawaanna ikiyu, kadawayan kó, su mulì a tun ta Ámmà ku. Sikandin tó tuu mallayat ka tandingán kanak.

²⁹ Tô dì pa matuman ni, taganà ad igkagi ákniyu tingód kani, ébô ka matuman, mamaké kó.

³⁰ Dì dán madugé tô katinurù ku ákniyu, su si Maibuyan na pangulu kani banuwa masig dán dumunggù ébô talunna ikandin. Dì sikandin makapanalu kanak,

³¹ asal ágbánnalán ku tô igsugù katô Ámmà ku kanak ébô makasóddór tô langun manubù nit banuwa na ágginawa a katô Ámmà ku. Na, tindág kód su panó kid.”

15

Tô butbut asta mga séngê ka paras

¹ Na, igpanayun si Jesus igkagi, na mà din, “Sakán tô iring na bánnal butbut ka séngê ka paras, asta Ámmà ku tô iring na taradóppón ka paras.

² Tô mga séngê dini kanak na dì ágbuuuy, tô gó tô ágtampáddán din, asta tô mga séngê dini kanak na ágbuuuy, tô gó tô áglisian din ébô tuu marapung tô mga buuy.

³ Iglisian kód ukit ka kabánnalan na igitinurù ku ákniyu.

⁴ Óddô kó dini kanak, asta móddô a tun ákniyu. Dì muuy tô séngê ka dì móddô tun ta butbut. Sikiyu pagsik, dì kó makabuuuy ka dì kó móddô dini kanak.

⁵ "Sakán tô íring na butbut, asta sikiyu tô íring na mga séngê ku. Atin ka móddô tô manubù dini kanak asta móddô a diyan kandin, tô gó tô makabuuuy ka marapung. Asal atin ka ándà kó dini kanak, ándà palang malumu yu.

⁶ Atin ka dì móddô tô manubù dini kanak, antugán sikandin íring na mga séngê na magangu. Tô gó tô limudán ébô góbbón.

⁷ Asal ka móddô kó dini kanak, asta taguán yu tô mga kagi ku tun ta pusung yu, mému kó mamuyù katô agad ándin na kakalyag yu, asta tô gó tô lumen para ákniyu.

⁸ Ukit ka kabuuuy yu ka marapung, ágpabantugán tô Ámmà ku, asta ágpasóddórán yu na sikiyu tô mga disipulu ku.

⁹ Ágginawa tô Ámmà ku kanak, asta magunawa tô ginawa ku ákniyu. Óddô kó tun ta ginawa ku.

¹⁰ Atin ka ágtuman kó katô mga sugù ku ákniyu, móddô kó tun ta ginawa ku, íring kanak na igtuman katô mga sugù katô Ámmà ku, asta góddô a tun ta ginawa din.

¹¹ "Ni gó tô igitinurù ku ákniyu ébô masakup kó tun ta kadayawan ku, su kakalyag ku na tuu kó kadayawan.

¹² Ni gó tô sugù ku ákniyu. Paginawaé kó íring katô ginawa ku ákniyu.

¹³ Ni gó tô kinadakállan ka ginawa, ka maté tô manubù na bullas katô mga rarak din.

¹⁴ Atin ka tumuman kó katô mga sugù ku ákniyu, mga rarak ku sikiyu.

¹⁵ Tikud áknganni, dì ku sikiyu tawarán na mga ágsuguánnán, asal tawarán ku sikiyu na mga rarak ku. Tô mga ágsuguánnán di pakasóddór ka ándin tô kakalyag katô amo dan. Asal sikiyu tô mga rarak ku, su igsasóddór ku ákniyu tô langun na igitinurù katô Ámmà ku kanak.

¹⁶ Ánnà sikiyu tô igsalin kanak, asal sakán tô igsalin ákniyu. Igsalinna ákniyu ébô manayun kó muuy ka marapung mga buuy na dì ágkandà. Purisu agad ándin tô pamuyuán yu katô Ámmà ku ukit katô ngadan ku, bággen din ákniyu.

¹⁷ Ni gó tô sugù ku ákniyu. Paginawaé kó."

Irrayatan tô mga sakup i Jesus

¹⁸ "Atin ka karingasaan kó katô mga gusig ka Manama nit banuwa, sampát yu na taganà a iringasaan ikandan tô ándà kó pa ikandan karingasayi.

¹⁹ Atin ka sikiyu pa tô kadumaan dan, ginawaan kó pád ikandan su magunawa kó kandan, asal ánnà kó kadumaan dan. Igsalin ku sikiyu ébô ássan kó tikud tun kandan. Purisu ákgaringasaan kó ikandan.

²⁰ Sampát yu tô igkagi ku ákniyu, na tô állang, ánnà mallayat tô kamanubuan din ka tandingán katô amo din. Purisu atin ka igirrayat tô duma mga manubù kanak, mirrayat dan ákniyu. Atin ka igtuman dan katô ágtinuruán ku, tumuman dan pagsik katô ákniyu ágtinuruán.

²¹ Miringasa dan gó ákniyu na mga sakup ku, su ándà dan kasóddóri tô igpapid kanak.

²² Atin ka ándà a sadun dini asta ándà a tinurù kandan, dì dan ruudan na duwán salà. Asal áknganni dì dan makakagi na ándà salà dan.

²³ Tô mga manubù na ákgaringasaan kanak, ákgaringasaan dan pagsik tô Ámmà ku.

²⁴ Atin ka ándà dan kita katô mga kasalábbuan na iglumu ku na dì malumu ka duma manubù, dì dan ruudan na duwán salà. Asal igkita dan tô mga iglumu ku, asta iringasa dan kanak asta tô Ámmà ku.

²⁵ Ukit ka ringasa dan, ituman dán ni kagi na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan,

" 'Ándà tindággan katô ringasa dan kanak.'*

²⁶ "Asal papiddán ku dini ákniyu tô Taratabang tikud tun ta Ámmà ku. Tô gó tô Ugis Espiritu na tuminurù ákniyu ka kabánnalan. Ka dumunggù sikandin tikud tun ta Ámmà ku, mulit sikandin katô kabánnalan tingód kanak.

²⁷ Mulit kó pagsik katô duma mga manubù tingód kanak, su igduma kó kanak tikud tun ta katigkanayan ka katinurù ku."

16

¹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Igitinurù a ákniyu kani langun ébô dì mandà tô kapamaké yu kanak.

* 15:25 15:25 Salmo 35:19; 69:4.

² Dumunggù tō álló na péwaán kó ikandan tikud tun ta mga simbaan ka Judio. Matayan kó ka mga manubù su ukit kani kéman dan ka makatuman dan katô kakalyag ka Manama.

³ Tō gó tō lumun dan ákniyu su ándà dan ikasóddór katô Ámmà ku, asta ándà dan pagsik ikasóddór kanak.

⁴ Asal igtinurù ku ákniyu ni langun ébô ka irrayatan kó ikandan, makasampát kó na tō gó tō taganà igulit ku ákniyu.”

Tō áglumun katô Ugis Espiritu

“Tō igtigkané kó igtákkás kanak, ándà a tinurù ákniyu katô langun, su igduma a pa ákniyu.

⁵ Asal masiggad muli tun ta Ámmà ku na igaipid kanak. Agad panówad, ándà kó kanné insà kanak tingód katô sadunan ku.

⁶ Irañu baling tō pusung yu tingód katô igtinurù ku ákniyu.

⁷ Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán pulusán yu ukit katô kapanó ku, su atin ka diya panó, dì dumunggù tō Taratabang tun ákniyu. Asal ka panówa, papiddán ku tō Taratabang tun ákniyu.

⁸ Ka dumunggù sikandin, pénagpáttán din tō mga manubù nit banuwa tingód katô salà dan, tingód katô nángngá áglumun tun ta saruhan ka Manama, asta tingód katô karuud.

⁹ Pénagpáttán din sikandan na duwán salà dan, su ándà dan pamaké kanak.

¹⁰ Pénagpáttán din tō tingód katô nángngá áglumun tun ta saruhan ka Manama, su mulì a tun ta Ámmà ku, asta diyad ikiyu kitanán.

¹¹ Pasóddórán din tō tingód katô karuud ka Manama kandan, su igruudan si Maibuyan na pangulu kani banuwa.

¹² “Marapung pa pád tō tinuruán ku ákniyu, asal dì yu pa kagpáttan.

¹³ Asal ka dumunggù tō Ugis Espiritu na ágtinurù ka kabánnalan, sikandin tō pénagpát ákniyu katô langun ka kabánnalan. Ánnà tikud tun kandin tō gulitán din ákniyu, asal agad ándin tō dinággán din tikud tun ta Ámmà ku, tō gó tō kagin din ákniyu, asta ultán din ákniyu tō tingód katô dumunggu.

¹⁴ Pabantugáanna katô Ugis Espiritu, su pasóddórán din tō langun na ágtanggapán din tikud dini kanak,

¹⁵ su igsarig katô Ámmà ku tō langun dini kanak. Tō gó igkagiya na pasóddórán katô Ugis Espiritu tō langun na ágtanggapán din tikud dini kanak.”

Agad rumanu kó, asal kadayawan kó

¹⁶ “Na, dì dán madugé, dì kód kumita kanak. Asal dì pagsik madugé, kumita kó puman kanak.”

¹⁷ Na, igpénsaé tō mga disipulu din, na mà dan, “Ándin tō kóbadan katô igkagi din na dì dán madugé, dì kid kumita kandin, asal dì pagsik madugé, kumita ki puman kandin? Ándin tō kóbadan katô igkagi din na mulì sikandin tun ta Ámmà din?”

¹⁸ Igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin tō kóbadan katô kagi din na dì dán madugé? Ándà ki ikagpát katô igkagi din.”

¹⁹ Isóddórán i Jesus na duwán pád insà dan kandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Igpénsaé kó tingód katô igkagi ku géna, na dì dán madugé, dì kód kumita kanak, asal dì pagsik madugé, kumita kó puman kanak.

²⁰ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Sumággó kó asta rumanu kó tingód katô dumunggù kanak, asal kadayawan tō mga manubù nit banuwa. Agad rumanu kó, asal kadayawan kó ka kumita kó puman kanak.

²¹ Atin ka ágpamasusu é bayi, ágkasakanit sikandin su igdunggù dán tō álló ka kapamasusu. Asal pángnga ígpamasusu sikandin, kalingawan din dán tō kasakit tingód katô dayó din, su imanubù tō batà din.

²² Agad ágramu kó áknganni, asal kumita a puman ákniyu. Kadayawan puman tō pusung yu, asta ándà manubù na makakangé katô dayó tikud tun ákniyu.

²³ Ka kumita kód puman kanak, ándà dán pamuyuán* yu kanak. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán pamuyuán yu katô Ámmà ku ukit katô ngadan ku, bággén din ákniyu.

²⁴ Sippang áknganni, ándà kó pa pamuyù kandin ukit katô ngadan ku. Pamuyù kó, asta makatanggap kó ébô tuu kó kadayawan.”

Igpanalu si Jesus katô langun nit banuwa

²⁵ “Sippang áknganni, igtinurù a ákniyu ukit katô mga panunggiringan. Asal dì madugé, dì kud pójitán tun ta panunggiringan tō ágtinuruán ku, su imun kud matayyo tō tinuruán ku ákniyu tingód katô Ámmà ku.

* 16:23 16:23 Pamuyuán, ó insaán.

²⁶ Ka matuman dán ni, sikandin tō mém̄u pamuyuan yu ukit ka ngadan ku. Purisu ándà a kagi na sakán tō mamuyù kandin para ákniyu,

²⁷ su ágginawa tō Ámmà ku ákniyu tingód katô kaginawa yu kanak, asta igbánnal kó na igpapidda katô Ámmà ku.

²⁸ Igpapidda katô Ámmà ku nit banuwa, asta tumanan ad kani banuwa su mulì ad tun ta Ámmà ku.”

²⁹ Igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, “Na, matayyó dán tō igkagi nu su ándà nu pókiti ka panunggiringan!

³⁰ Inagpáttan dé na ikasóddór ka katô langun, asta ándà ka kailangan na duwán pa minsà áknikó. Purisu igbánnal ké na igpapid ka katô Manama.”

³¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igpamaké kó gó,

³² asal duwán álló na dumunggù, agad igdunggù dán ni, na pasállabé kó, asta mulì kó langun, su tumanan kó kanak na sábbad ku dák man masamà. Asal duwánnù kadumaan ku, su ágdumaanna katô Ámmà ku.”[†]

³³ Igkagiya ákniyu kani ébô duwán kasunayan yu tingód katô kapasakup yu kanak. Irrayatan kó nit banuwa, asal kailangan kadayawan kó, su igtalu kud tō langun madat nit banuwa.”

17

Igdasal si Jesus

¹ Na, pángna igkagi si Jesus katô mga disipulu din, iglangngag sikandin tun ta langit, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, igdunggù dán tō oras na igsalin nu. Pabantugga ikuna ébô pabantugán ku sikuna.

² Igsarig nu kanak tō pagpangulu katô langun manubù ébô makabággéya katô kantayan na ándà ágtamanán tun ta langun manubù na igbággé nu kanak.

³ Tanggapán dan tō kantayan na ándà ágtamanán ukit katô kasóddór dan áknikó na sikuna dák tō bánnal Manama, asta ukit katô kasóddór dan kanak na si Jesu-Cristo na igpapid nu.

⁴ Igpabantugga áknikó nit banuwa, su igtuman ku tō langun ka sugù nu kanak.

⁵ Na, Ámmà, pabantugga ikuna tun ta saruhan nu iring katô kabantug ku sayyan dalám katô igduma a áknikó tō ándà pa imuwi ni banuwa.

⁶ “Igpasóddorrá tingód áknikó tun ta langun kani mga manubù na igsarig nu kanak nit banuwa. Igsalin nu sikandan, asta igbággé nu sikandan kanak, asta igtuman dan katô sugù nu.

⁷ Isóddorán dan dán na tikud tun áknikó tō langun katô igsarig nu kanak,

⁸ su igulit ku kandan tō kabánnalan na igsarig nu kanak, asta igbánnal dan, asta isóddorán dan na sikuna tō bánnal igtikudan ku. Igbánnal dan na igpapid ka kanak.

⁹ “Ágdasalla áknikó tingód kani mga manubù. Ánnà tingód katô langun manubù nit banuwa, asal tingód katô mga manubù na igsarig nu kanak, su mga sakup nu sikandan.

¹⁰ Tō langun sakup ku, tō gó tō mga sakup nu. Áknikó tō langun dan na igsarig nu kanak, asta igpabantug ka kanak ukit kandan.

¹¹ Na, diya móddô nit banuwa su mulì a tun áknikó. Asal tō langun sakup ta móddô pa nit banuwa. Na, Ugis Ámmà, dóppóni nu tō langun dan na igsarig nu kanak ébô pasábbadé dan, iring na sikita ággpasábbadé.

¹² Róggun igduma a kandan, igdóppónan ku tō langun dan na igsarig nu kanak. Igdóppónan ku sikandan, asta ándà gó tun kandan na inandà ássa dák katô sábbad na kailangan supakan ébô matuman tō kagi nu na igsulat tingód kandin sayyan.

¹³ “Na, masiggad mulì tun áknikó. Róggun na dinya pa ta banuwa, igkagiya kani ébô kadayawan dan iring katô dayò ku.

¹⁴ Igulit ku kandan tō kagi nu, su isóddorán ku na karingasaan dan katô mga manubù nit banuwa. Karingasaan dan su ánnà dan sakup kani banuwa. Iring dan kanak, su ánnà a sakup kani banuwa.

¹⁵ Igdasalla áknikó ánnà ébô kangén nu sikandan tikud nit banuwa, asal kakalyag ku na dóppónan nu sikandan ébô dí dan matalu i Maibuyan.

¹⁶ Ánnà dan mga sakup kani banuwa, su iring dan kanak na ánnà sakup kani banuwa.

¹⁷ Kakalyag ku na ássan nu sikandan ébô makabánnal dan áknikó ukit katô kabánnalan, su kabánnalan tō kagi nu.

¹⁸ Iring katô kapapid nu kanak nit banuwa, papiddán ku sikandan tun ta kaluwagan kani banuwa.

[†] 16:32 16:32 Ahaán tō Zacarias 13:7.

¹⁹ Purisu bággen ku tō sarili ku tun áknikó ébô katabangan dan, su kakalyag ku na bággen dan gó pagsik tō sarili dan tun áknikó ukit katô kabánnalan.

²⁰ “Ánnà dád ni mga sakup ta tō igdasalan ku áknikó, asal dasalan ku pagsik tō langun manubù na mamaké kanak ukit katô kólít-ólít dan.

²¹ Kakalyag ku na pasábbadé dan iring na sikita ágpasábbadé, su sikuna Ámmà tō dini kanak, asta sakán tō diyan áknikó, ébô sikandan tō dini áknita, asta mánnal tō mga manubù nit banuwa na sikuna tō igaipid kanak.

²² Igbágge k u kandan tō séllaán na igaíggé nu kanak, ébô pasábbadé dan iring na sikita ágpasábbadé,

²³ su sakán tō diyan kandan, asta sikuna tō dini kanak. Kakalyag ku na bánnal dan pasábbadé ébô kasóddoran katô langun nit banuwa na sikuna tō igaipid kanak, asta ágginaawaan nu sikandan iring katô kaginawa nu kanak.

²⁴ Ámmà, tingód katô mga manubù na igsarig nu kanak, kakalyag ku na móddô dan duma kanak tun ta langit ébô kitánan dan tō séllaán ku na igaíggé nu kanak tingód katô kaginawa nu kanak sayyan tō ándà pa imuwi ni banuwa.

²⁵ Ugis Ámmà, tō mga sakup kani banuwa ándà ikasóddór áknikó, asal isóddoran ku sikuna, asta isóddoran kani tō igaipid kanak.

²⁶ Igpasóddór ku sikandan tingód áknikó, asta duwán pa pasóddoran ku kandan tingód áknikó, su kakalyag ku na paginawaé dan iring katô kaginawa nu kanak, asta sakán tō diyan kandan.”

18

Igámmát si Jesus

Juan 18:1-11; Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luc 22:47-53

¹ Na, pángnga igdasal si Jesus, igsadun sikandin asta tō mga disipulu din tun dipag ka Wayig ka Kidron. Duwán kayun tun na igsadunan i Jesus asta katô mga disipulu din.

² Na, si Judas na igaímmát ki Jesus, isóddoran din tō lugar na sadunan dan, su marikit ágsadun tun si Jesus asta tō mga disipulu din.

³ Purisu igkangé i Judas tō mga sundalo, tō mga tarabanté ka templo na igsugù katô mallayat ka mga pangulu ka templo, asta tō mga Pariseo. Igsadun dan tun ta kayun, asta igaipid dan ka mga sulù, tarésa, asta lanibán dan.

⁴ Na, taganà dán isóddoran i Jesus ka ándin tō dumunggù kandin. Purisu tō igdunggù tō mga manubù na igtákás ki Judas, igsumar i Jesus sikandan, asta igsinsà sikandin, na mà din, “Sadan tō ágpamasakán yu?”

⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, “Si Jesus na taga Nazaret.”

Ikgagi si Jesus, na mà din, “Sakán tō ágpamasakán yu.”

Si Judas na igaímmát ki Jesus igduma katô mga sundalo.

⁶ Tō igdinág dan katô ikgagi i Jesus na sikandin tō ágpamasakán dan, igtalilónód dan, asta ikalayyyang dan tun ta taná.

⁷ Igsinsà puman si Jesus, na mà din, “Sadan tō ágpamasakán yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Si Jesus na taga Nazaret.”

⁸ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Ikgagiyad ákniyu na sakán tō ágpamasakán yu. Na, atin ka sakán tō ágpamasakán yu, pabayá yu ni duma mga manubù.”

⁹ Purisu ituman tō kagi na taganà din dán igdasalan, na ándà mga manubù na igsarig ka Manama kandin na mandà.

¹⁰ Na, igtagnus si Simon Pedro katô kampilan din, igtigbas din tō állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tō talinga din dadan ta kawanan. Si Malco tō ngadan katô állang.

¹¹ Igsasad si Jesus ki Pedro, na mà din, “Ulì nu yan kampilan tun ta rumà, su kailangan tanggapán ku tō kahirapan na igaíggé* katô Ámmà ku kanak.”

Igaipid dan si Jesus tun ki Anas

¹² Na, tō mga sundalo, tō kapitan dan, asta tō mga tarabanté ka templo, igámmát dan si Jesus, asta igaibakli dan tō bállad din.

¹³ Una dan igaipid si Jesus tun ki Anas, su si Anas tō ugang i Caifas na tuu mallayat ka pangulu ka templo tō ámmé tó.

¹⁴ Si Caifas tō taganà ikgagi katô mga pangulu ka Judio na madigár ka sábbad dád tō manubù na maté ébô duwán bullas katô mga Judio.[†]

* 18:11 18:11 Kailangan tanggapán ku tō kahirapan na igaíggé, ó kailangan inámmán ku tō kopa na igaíggé. † 18:14 18:14 Ahaán tō Juan 11:49-52.

*Igbulun i Pedro si Jesus**Juan 18:15-18; Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luc 22:54-57*

¹⁵ Na, si Simon Pedro asta tō sábbad disipulu i Jesus, igitlundug dan ki Jesus. Tō sábbad disipulu na ikilalaan katō tuu mallayat ka pangulu ka templo tō igtákkás ki Jesus tun ta luwā ka balé katō tuu mallayat ka pangulu ka templo.

¹⁶ Asal si Pedro dutun ta luwā katō koral na madani tun ta sállat. Na, tō disipulu i Jesus na ikilalaan katō tuu mallayat ka pangulu ka templo, iglónód sikandin tun ta sállat katō koral, asta igkagiyán din tō bayi na ágbanté ébō mahu si Pedro tun dalám.

¹⁷ Tō bayi na ágbanté katō sállat igkagi ki Pedro, na mà din, "Sikuna pagsik tō sábbad disipulu katō manubù na igámmát?"

Asal igtaba si Pedro, na mà din, "Ánnál!"

¹⁸ Na, magánnó tō dukilám tō. Purisu igtabun ka apuy ukit ka uling tō mga állang asta tō mga tarabanté ka templo ébō minadang dan. Igduuma pagsik si Pedro kandan, asta iginadang sikandin.

*Iginsà tō tuu mallayat ka pangulu ka templo ki Jesus**Juan 18:19-24; Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luc 22:66-71*

¹⁹ Na, tō tuu mallayat ka pangulu ka templo iginsà ki Jesus tingód katō mga disipulu din, asta tingód katō ágtinuruán din.

²⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, "Isóddóran katō langun manubù nit banuwa tō igkagi ku, su maragga ágtinurù tun ta mga simbaan ka Judio asta tun ta templo na áglimudanan ka langun Judio. Ándà ku állássi tō ágtinuruán ku."

²¹ Purisu yaka ginsà kanak. Madigár pa ka minsà ka katō mga manubù na ágpaminág kanak, su isóddóran dan tō ágtinuruán ku."

²² Pángnga igkagi si Jesus kani, duwán sábbad tarabanté ka templo na igsampal ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ánnà nángngà tō taba nu katō tuu mallayat ka pangulu ka templo."

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, "Atin ka madat tō igkagi ku, ulit nu ka ándin tō kadattan. Asal ka bánnal tō igkagi ku, manan ka igsampalla ikuna?"

²⁴ Na, igbakli pa tō bállad i Jesus, asta igpapid i Anas sikandin tun ta tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Caifas.

*Igbulun puman i Pedro si Jesus**Juan 18:25-27; Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luc 22:58-62*

²⁵ Na, iginadang si Simon Pedro. Iginsà tō mga manubù kandin, na mà dan, "Sikuna pagsik tō sábbad disipulu din?"

Asal igbulun si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ánnál!"

²⁶ Taddô tō sábbad állang katō tuu mallayat ka pangulu ka templo. Sikandin tō kataladi katō állang na iga pangulan i Pedro ka talinga. Igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, "Sikuna tō igkita ku na ágduma kandin tun ta kayun?"

²⁷ Igbulun puman si Pedro, asta tígkô dák igukkarà tō manuk.

*Igpid si Jesus tun ki Pilato**Juan 18:28-38; Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Luc 23:1-5*

²⁸ Na, igpid dan si Jesus tikud tun ta balé i Caifas, asta igsadun dan tun ta balé na igóddóan katō gobernador na iga pangulu katō gobyerno ka Roma. Sállám dán. Ándà ahu tō mga Judio tun ta balé katō gobernador ébō dí dan makalapas ka sugù tingód ka kalinis, su kakalyag dan na makakan dan tun ta Kalimudan Ka Kalabé.[‡]

²⁹ Purisu igluwà tō gobernador na si Pilato, asta igkagi sikandin kandan, na mà din, "Ándin tō dimanda yu tingód kani manubù ni?"

³⁰ Igtaba sikandin, na mà dan, "Atin ka ándà madat na iglumu din, dí dé sikandin piddán dini áknikó para ruudan nu sikandin."

³¹ Igkagi si Pilato, na mà din, "Madigár ka sikiyu tō rumuud kandin tingód ka mga sugù na ágbánnalán yu."

Igkagi tō mga Judio, na mà dan, "Asal dí mému tun ta gobyerno ka Roma ka sikami tō mimmaté ka manubù na ágruudan dé."

³² Ilumu ni ébō matuman tō igkagi i Jesus tingód katō kapókit ka kamatayan din.[§]

³³ Igahu puman si Pilato tun ta balé din. Igpakangé din si Jesus, asta iginsà sikandin, na mà din, "Sikuna tō Harì ka mga Judio?"

[‡] **18:28** 18:28 Atin ka mahu dan tun ta balé ka manubù na ánnà Judio, dí dan mému kuman tun ta Kalimudan Ka Kalabé.

[§] **18:32** 18:32 Ahaán tō Juan 3:14 asta 12:32. Sayyan, gobyerno ka Roma dák tō ágmaté ka mga manubù ukit ka kapansal tun ta krus.

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tikud tun ta áknikó panámdám tō insà nu, ó tikud tun ta duma manubù na iglít áknikó tingód kanak?”

³⁵ Igtaba si Pilato, na mà din, “Ánnà a Judío. Tō mga kadumaan nu na Judío asta tō mallayat ka mga pangulu ka templo yu tō igpid áknikó dini kanak. Ándin tō salà na iglumu nu?”

³⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà nit banuwa tō ágpanguluwan ku. Atin ka nit banuwa tō ágpanguluwan ku, matu tō mga sakup ku ébô diya ámmáttán katô mga pangulu ka Judío. Asal ánnà nit banuwa tō ágpanguluwan ku.”

³⁷ Igkagi si Pilato, na mà din, “Bánnal ka kanné hari?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tō igkagi nu na harì a, su tō gó imanubù a, asta tō gó igsadunna nit banuwa ébô mulitta katô kabánnalan. Ágpaminág kanak tō langun na igsasakup tun ta kabánnalan.”

³⁸ Igkagi si Pilato, na mà din, “Ándin tō kabánnalan?”

Igruudan si Jesus na matayan

Juan 18:38-19:16; Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luc 23:13-25

Na, pángnga igkagi si Pilato ki Jesus, igluwà puman si Pilato tikud tun ta balé din, asta igkagi sikandin katô mga Judío na ilimud, na mà din, “Ándà palang madat na igkita ku kani manubù ni.

³⁹ Asal kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun yu na ágpaluwaán ku para ákniyu tō sábbad manubù na igpriso. Kakalyag yu na paluwaán ku tō Hari ka mga Judío?”

⁴⁰ Igullaó dan, na mà dan, “Dì mému ka sikandin, asal si Barabas!”

(Na, tulisan si Barabas.)

19

¹ Na, igpapid i Pilato si Jesus, asta igpalagpás din.

² Igpákkù katô mga sundalo tō dugin balagán, asta tō gó tō igkorona dan tun ta ulu din. Igumpakan dan sikandin ka mallutù kapa.

³ Ipadani dan tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Durungán ka na Hari ka mga Judío!”

Igsuntuk dan sikandin.

⁴ Igluwà puman si Pilato tikud tun ta balé, asta igkagi sikandin katô mga manubù na ilimud, na mà din, “Na, papiddán ku sikandin kannun ákniyu ébô kasóddoran yu na ándà palang madat na igkita ku kandin.”

⁵ Purisu igluwà si Jesus tikud tun ta balé. Igkoronaan sikandin katô dugin balagán, asta igumpakan sikandin katô mallutù kapa. Igkagi si Pilato, na mà din, “Na, ni dán ni manubù!”

⁶ Asal tō igkita tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga tarabanté ka templo ki Jesus, igullaó dan, na mà dan, “Pamatayi nu sikandin! Papansali nu sikandin tun ta krus!”

Igkagi si Pilato, na mà din, “Sikiyu tō mid kandin asta mansal kandin tun ta krus, su sakán, ándà palang madat na igkita ku kandin!”

⁷ Igkagi tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, “Tingód katô sugù na ágbánnalán dé, kailangan matayan sikandin, su igkagi na Batà sikandin ka Manama.”

⁸ Na, tō igdinág si Pilato katô igkagi dan, tuu pa imáddangan sikandin.

⁹ Igpid din puman si Jesus tun dalám ka balé, asta iginsà sikandin, na mà din, “Ánda é igtikudan nu?”

Asal ándà gó taba si Jesus.

¹⁰ Purisu igkagi si Pilato, na mà din, “Manan ka dì ka ágtaga kanak? Isóddoran nu na makasugù a ébô paluwaán ka, asta makasugù a ébô papansalan ka tun ta krus?”

¹¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka ándà ka papanguluwi ka Manama, dì ka makapan-gulu kanak. Purisu tō manubù na igpapid kanak dini áknikó, tuu pa madat tō salà din ka tandingán áknikó.”

¹² Na, tō igdinág si Pilato katô kagi i Jesus, paluwaán din pád sikandin. Asal igullaó tō mga pangulu ka Judío, na mà dan, “Atin ka paluwaán nu sikandin, ánnà ka rarak katô emperador, su tō manubù na umagi na hari sikandin ménu na usig katô emperador.”

¹³ Na, tō igdinág si Pilato katô igkagi dan, igpid din si Jesus tun ta luwà asta igunsad tun ta ágruudanan na ánggadan Tindágganan Batu, asta ánggadan Gabbata tun ta kinagiyán ka Hebreo.

¹⁴ Na, tō álló tō, álló ka kataganà dan katô Kalimudan Ka Kalabé. Tō masig dán malássád tō álló, igkagi si Pilato katô mga manubù na ilimud, na mà din, “Na, ni gó tō hari yu!”

¹⁵ Asal igullaó dan, na mà dan, "Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Papansali nu sikandin tun ta krus!"

Igkagi si Pilato, na mà din, "Papansalan ku tō harì yu tun ta krus?"

Igtaba tō mallayat ka mga pangulu ka templo, na mà dan, "Ándà duma harì dé, asal tō dák emperador."

¹⁶ Na, igbágge i Pilato si Jesus tun kandan ébô pansalan sikandin tun ta krus.

Igpansalan si Jesus tun ta krus

Juan 19:17-27; Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luc 23:26-43

¹⁷ Na, igrpid katô mga sundalo si Jesus, asta igrpatiang dan kandin tō krus na pansalan kandin. Igsadun dan tun ta lugar ánggadanan Bóngó-bóngó na ánggadanan Golgota tun ta kinagiyana ka Hebreo.

¹⁸ Dutun igpansalan dan si Jesus tun ta krus. Duwán duwa manubù na igpansalan tun ta krus dadan tun ta kilidan din, asta si Jesus tō tun ta tángngaan dan.

¹⁹ Duwán igsulat i Pilato na igrpatagù din tun ta krus na ágkabasa, "SI JESUS NA TAGA NAZARET, TÓ HARÌ KA MGA JUDIO."

²⁰ Marapung tō mga Judio na igbasa katô igsulat, su tō lugar na igpansalan ki Jesus madani tun ta lunsud ka Jerusalem. Igsulat yan tun ta tállu klasi ka kinagiyana, na Hebreo, Latin, asta Griego.

²¹ Igkagi tō mallayat ka mga pangulu ka templo ki Pilato, na mà dan, "Yaka nu ágsulati tō kagi, 'Tó Hari ka mga Judio.' Asal sulat nu tō kagi, 'Igkagi sikandin na Hari ka mga Judio.'"

²² Igtaba si Pilato, na mà din, "Tó gó tō igsulat ku, asta dì kud bullasan."

²³ Tō igpansal tō mga sundalo ki Jesus tun ta krus, igkangé dan tō mga umpak din, asta igtalad-talad dan ka áppat ébô duwán para katô tagsábbad-sábbad kandan. Igkangé dan pagsik tō umpak din na inabál asta ándà tinábbiran.

²⁴ Purisu igpatóngkóé dan, na mà dan, "Dì ta bissén ni, asal rumipa ki ébô kasóddóran ta ka sadan tō makatigatun."

Ukit katô karipa dan, ituman tō igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na,
"Talad-taladán dan tō mga umpak ku,

asta ripan dan tō umpak ku."*

Tó gó tō iglumu katô mga sundalo.

²⁵ Na, duwán mga gabayi na igtindág madani tun ta krus na igpansalan ki Jesus. Ni gó sikandan, tō innà i Jesus, tō tábbé katô innà din, si Maria na duma i Clopas, asta si Maria na taga Magdala.

²⁶ Tō igkita si Jesus katô innà din asta katô sábbad disipulu na ágginawaan din madani tun kandin, igkagi sikandin katô innà din, na mà din, "Innà, sikandin dán gó tō batà nu!"

²⁷ Na, igkagi si Jesus katô disipulu din, na mà din, "Sikandin dán gó tō innà nu!"

Tikud katô álló tō, igpóddò katô disipulu tō innà i Jesus tun ta kandin balé.

Inaté si Jesus

Juan 19:28-30; Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luc 23:44-49

²⁸ Na, tō ikasóddór si Jesus na ipángnga din dán tō langun, ébô tumanán din tō igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, igkagi sikandin, na mà din, "Ágkatákkanganna."†

²⁹ Duwán linipung na igidalámmán ka bino na igbaláttan ka wayig. Igarám dan tō espungha na igtakós tun ta panga katô kayu isupu, asta igtayó dan tun ta babbà i Jesus.

³⁰ Pángnga inanaman i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, "Ipángnga dán."

Na, igunduk si Jesus, asta igsarig din tō espiritu din tun ta Ámmà din.

Igbunù tō kilidan i Jesus

³¹ Na, masig dán sumalláp tō álló na kataganà dan katô álló ka kapaginawa. Dì mému tananan tun ta krus tō lawa katô mga inaté daláam ka álló ka kapaginawa, asta simag dán tō álló ka kapaginawa na tuu dan ágrespetowan. Purisu igpédu-édu dan ki Pilato na papantigan din tō paa katô mga igpansalan tun ta krus‡ ébô kangén tō lawa dan.

³² Purisu igsadun tō mga sundalo, asta igrantigan dan tō paa katô sábbad manubù asta tō paa katô assa manubù na igpansalan madani tun ki Jesus.

³³ Asal tō igdunggù dan tun ki Jesus, asta tō igkita dan na inaté dán sikandin, ándà dan pantigi tō kandin paa.

³⁴ Asal duwán sábbad sundalo na igbunù katô kilidan i Jesus ka pangidù, asta tigmó dák igarus tō dipanug asta wayig.

* **19:24** 19:24 Salmo 22:18. † **19:28** 19:28 Ahaán tō Salmo 22:15; 69:21. ‡ **19:31** 19:31 Pantigan tō paa dan ébô sékót dan maté.

³⁵ (Igkita ku ni langun na igulit ku ákninyu, asta ágkasarigan tō kagi ku. Isóddóran ku na bánnal ni ilumu ébō mamaké kó pagsik.)

³⁶ Inému ni ébō matuman tō igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan,

“Ándà palang tullan din na pantigan.”[§]

³⁷ Duwán ássa tandô na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan,

“Sállággn dan tō ighbunù dan.”*

Tō kalábbáng ki Jesus

Juan 19:38-42; Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luc 23:50-56

³⁸ Na, duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Jose na taga Arimatea na iga pamaké ki Jesus, asal gállásán dád tō kapamaké din su ágkamáddangan sikandin katō mga pangulu ka Judio. Igpédu-édu si Jose tun ki Pilato ébō kangén din tō lawa i Jesus, asta ignunugan i Pilato. Purisu igsadun si Jose, asta igkangé din tō lawa i Jesus.

³⁹ Igtaákkas kandin si Nicodemo na igsadun tun ki Jesus ka dukilám dángngan. Igpid din tō mga kaliman (50) kilo ka pamammut bawì na ánggadanan míra asta aloe na iga pagbalát.

⁴⁰ Igkangé dan tō lawa i Jesus, asta igtángngás dan ka mapputí óggét apil tō mga pamammut, su tō gó tō ágkémun ka mga Judio ka lábbángngán dan tō inaté.

⁴¹ Duwán kayun madani tun ta lugar na iga pansonan ki Jesus, asta duwán lábbángngan na mantu igkaliyan tun ta pangpang asta ándà pa kalábbángngi.

⁴² Tō gó tō iga padággan dan katō lawa i Jesus, su madani tō lábbángngan, asta simag tō álló ka kapaginawa katō mga Judio.

20

Inanté puman si Jesus

Juan 20:1-10; Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luc 24:1-12

¹ Na, sállám ka Linggo, tō mangittáng pa, igsállám si María na taga Magdala, asta igsadun sikandin tun ta lábbáng. Igkita din na taganà dán inéwà tō dakál batu na iga sagpáng katō lábbáng.

² Purisu iga palaguy sikandin na igsadun tun ki Simon Pedro asta tun ta sábbad disipulu na ágginaawan i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igkangé dan tō lawa katō Áglangngagán tikud tun ta lábbáng, asta ándà dé kasóddóri ka ánda tō iga pidan dan kandin.”

³ Na, igtindág si Pedro asta tō sábbad disipulu, asta igsadun dan tun ta lábbáng.

⁴ Iga palaguy tō duwa dan, asal ikóna tō sábbad disipulu ki Pedro, asta sikandin tō una iga dunggù tun ta lábbáng.

⁵ Igkógo-kógo sikandin ébō sumállág sikandin tun dalám, asta igkita din tō mapputí óggét, asal ándà sikandin ahu.

⁶ Ikatalundug si Simon Pedro na iga dunggù, asta igahu sikandin tun dalám katō lábbáng. Igkita din dutun tō mapputí óggét

⁷ asta tō panyù na taganà igtángngás katō ulu. Asal tō panyù ilulun asta inassa tikud tun ta mapputí óggét.

⁸ Na, igahu pagsik tō disipulu na una iga dunggù, igkita din tō langun asta iga bánnal sikandin na inanté si Jesus.

⁹ Su sippang katō álló tō, ándà pa kagpátti katō mga disipulu tō igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na kailangan manté puman si Jesus.

¹⁰ Na, iga pangguli tō duwa disipulu tun ta balé dan.

Igpakita si Jesus ki María na taga Magdala

Juan 20:11-18; Mat 28:9-10; Mar 16:9-11

¹¹ Asal igtindág pa si María na taga Magdala tun ta luwà katō lábbáng, asta iga ággóó sikandin. Róggui iga ággóó si María, igkógo-kógo sikandin ébō sumállág tun dalám.

¹² Igkita din tō duwa panaligan na gumpak ka mapputi. Igunsad dan tun ta iga padággan katō lawa i Jesus, na tō sábbad dadan tun ta ulu, asta tō sábbad dadan tun ta paa.

¹³ Iginsá sikandin katō bayi, na mà dan, “Manan ka ágsággó ka?”

Igtaba si María, na mà din, “Su igkangé dan tō lawa katō Áglangngagán ku, asta ándà ku kasóddóri ka ándà tō iga pidan kandin.”

¹⁴ Tō igkagi si María, iga sérê sikandin, asta igkita din si Jesus na igtindág tun ta bókkog din, asal ándà din kilayá.

¹⁵ Iginsá si Jesus katō bayi, na mà din, “Manan ka ágsággó ka? Sadan tō ágpamasakán nu?”

Su kékman i María ka sikandin tō taradóppón katō kayun, igkagi sikandin, na mà din, “Sir, atin ka sikuna tō igkangé katō lawa din, ulitiya ka ándà tō iga pidan nu, ébō kangén ku.”

¹⁶ Igkagi si Jesus kandin, na mà din, "Maria."

Purisu igtubang si Maria tun kandin, asta igkagi sikandin ka kinagiyán ka Hebreo, na mà din, "Raboni!" (Tô kóbadan, Taratinurù.)

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, "Yaka gawid kanak, su ándà a pa kabatun tun ta Ámmà ku. Asal sadun ka tun ta mga kataladi ku, asta ulit ka kandan na madunna pa tun ta Ámmà ku asta Ámmà yu, tun ta Manama ku asta Manama yu."

¹⁸ Purisu igsadun si Maria na taga Magdala tun ta mga disipulu i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, "Igkita ku tō Áglangngagán!"

Na, igulit i Maria kandan tō langun katō igkagi i Jesus kandin.

Igpapanó i Jesus tō mga disipulu din

Juan 20:19-23; Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luc 24:36-49

¹⁹ Na, tō dukilám katō álló ka Linggo, ilimud tō mga disipulu i Jesus tun ta sábbad balé na igsagpánggan tō sállat, su imáddangan dan katō mga pangulu ka Judio. Tigkô dái idunggú si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Mólà pa ka duwán kasunayan yu."

²⁰ Na, tō igkagi sikandin, igpakita din kandan tō mga bállad din asta tō kilidan din. Idayawan tō mga disipulu din su igkita dan tō Áglangngagán.

²¹ Igkagi puman si Jesus, na mà din, "Mólà pa ka duwán kasunayan yu. Iring katō kapapid katō Ámmà ku kanak, papiddán ku pagsik sikiyu."

²² Pángnga igkagi si Jesus kani, igidupan din sikandan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Tanggap yu tō Ugis Espíritu.

²³ Atin ka pasinsiyaan yu tō salà ka manubù, ipasinsiyaan dán sikandin. Asal ka dì yu pasinsiyaan tō salà ka manubù, ándà sikandin kapasinsiyayi."

Igpakita si Jesus ki Tomas

²⁴ Na, si Tomas na ánggadanan pagsik Dáppi, sikandin tō sábbad katō sapulù duwa (12) disipulu i Jesus. Tō igpakita si Jesus katō mga disipulu din, ándà diyan si Tomas.

²⁵ Purisu igkagi tō duma mga disipulu ki Tomas, na mà dan, "Igkita dé tō Áglangngagán."

Asal igkagi si Tomas, na mà din, "Atin ka dì ku makita tō amù ukít katō pansal tun ta bállad din, asta ka dì ku méram ka bállad ku tō amù ukít katō pansal tun ta bállad din, asta ka dì ku méram ka bállad ku tō amù ukít katō pangidù tun ta kilidan din, diya mánna na inanté puman sikandin."

²⁶ Pángnga ka sábbad linggo, ilimud puman tō mga disipulu i Jesus tun ta balé, asta dutun pagsik si Tomas. Agad igsagpánggan tō sállat, asal tigkô dái idunggú si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Mólà pa ka duwán kasunayan yu."

²⁷ Na, igkagi si Jesus ki Tomas, na mà din, "Iram nu ka tintudù nu, asta ahà nu ni bállad ku. Iram nu ka bállad ni kilidán ku. Yaka ágduwa-duwa, asal pamaké kad kanak."

²⁸ Asal igkagi si Tomas, na mà din, "Sikuna tō Áglangngagán ku! Sikuna tō Manama ku!"

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, "Igpamaké ka su igkita ka kanak. Kadawayan tō mga manubù na mamaké agad ándà dan kita kanak."

Tō gunayan katō kasulat i Juan

³⁰ Na, marapung pa tō mga kasalábbuan na iglumu i Jesus na igkita katō mga disipulu din, asal ándà ku sulati tō langun nit libro ni.

³¹ Asal igsulat ku ni ébô mánna kó na si Jesus tō Mesiyas asta tō Batà ka Manama. Atin ka mamaké kó kandin, bággayan kó ka kantayan na ándà ágtamanán.

21

Igpakita si Jesus katō pittu disipulu din

¹ Na, igpakita puman si Jesus katō mga disipulu din tun ta ligad ka Ranó ka Tiberias. Mullita ákniku tingód katō kapakita din kandan.

² Ilimud tō mga disipulu i Jesus. Ni gó sikandan, si Simon Pedro, si Tomas na ánggadanan pagsik Dáppi, si Natanael na taga Cana na sakup ka probinsya ka Galilea, tō duwa gabatá i Sebedeo, asta duwán duwa ássa disipulu i Jesus.

³ Igkagi si Simon Pedro, na mà din, "Mamukutta."*

Igkagi tō duma mga disipulu, na mà dan, "Mákkás ké áknikó."

Igsadun dan tun ta ranó, asta igsaké dan ka barangé. Agad igladé dan ka dukilám, asal ándà palang inaggut dan.

* **21:3** 21:3 Tô taraággut ka sáddà ággamit ka pukut.

⁴ Na, pagkasállám, igtindág si Jesus tun ta ligad ka ranó, asal ándà kilala tō mga disipulu kandin.

⁵ Igtawar si Jesus kandan, na mà din, “Mga rarak ku, duwán inaggut yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Ándà palang.”

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Dabù yu puman tō pukut dadan ta kawanan, asta duwán maggut yu.”

Purisu igdabù dan tō pukut dan. Asal tō igbugkut dan, ándà dan kaggán tō pukut, su marapung tō mga sáddà na inaggut dan.

⁷ Tō disipulu na tuu ágginaawaan i Jesus, igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, “Sikandin gó tō Áglangngagán!”

Tō ikasóddór si Simon Pedro na sikandin tō Áglangngagán, igumpak sikandin, su iglábbas sikandin ka umpak dalám ka kadabù dan katô pukut. Igláttu si Pedro tun ta ranó.[†]

⁸ Asal igtalundug tō duma mga disipulu na ígsaké katô barangé. Igbugkut dan tō pukut na ipánnù ka sáddà, su madani dan tun ta ligad ka ranó, na mga kasiyawan (90) dát metros tō kadiyú.

⁹ Na, tō igoónág dan tun ta tanà, igkita dan tō baga ka uling, asta duwán mga sáddà na igtug asta pan.

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pid yu dini tō mga sáddà na inaggut yu géna.”

¹¹ Purisu igoéné si Simon Pedro tun ta barangé, asta igbugkut din tō pukut tun ta tanà. Ipánnù tō pukut dan ka mga magdakál sáddà, na sábbad gatus kaliman tállu (153) tō langun. Agad tuu marapung tō sáddà, asal ándà kabissé tō pukut dan.

¹² Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun kó dini, asta pamahaw kó.”

Na, ándà disipulu na iginsà ki Jesus ka sadan sikandin, su isóddoran dan na sikandin tō Áglangngagán.

¹³ Na, igpadani si Jesus katô baga, igkangé din tō pan asta tō sáddà, asta igouwat din kandan.

¹⁴ Tō gó tō ikatállu kapakita i Jesus katô mga disipulu din pángnga katô kanté din puman.

Igkagiyán i Jesus si Pedro

¹⁵ Na, pángnga dan igo pamahaw, iginsà si Jesus ki Simon Pedro, na mà din, “Simon na batà i Juan, tuu dakál tō ginawa nu kanak ka tandingán kani duma?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Óó, Áglangngagán. Isóddoran nu na ágginaawaan ku sikuna.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Dóppóni nu tō mga karnero na ipasakup kanak.”

¹⁶ Iginsà puman si Jesus ka ikaduwa, na mà din, “Simon na batà i Juan, dakál tō ginawa nu kanak?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Óó, Áglangngagán. Isóddoran nu na ágginaawaan ku sikuna.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Dóppóni nu tō mga karnero na ipasakup kanak.”

¹⁷ Iginsà puman si Jesus ka ikatállu, na mà din, “Simon na batà i Juan, ágginaawa ka kanak?”

Na, iranu si Pedro su iginsà si Jesus kandin ka ikatállu ka ágginaawa sikandin ki Jesus.

Igtaba si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, isóddoran nu tō langun. Isóddoran nu na tuu ku ágginaawaan sikuna.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Dóppóni nu tō mga karnero na ipasakup kanak.”

¹⁸ Paminág nu ni kagin ku áknikó. Tō mallaki ka pa, sikuna dát tō gumpak katô áknikó lawa, asta sikuna dát tō ágsalin ka ánda é ágsadunan nu. Asal ka matugál kad, dáppan nu tō bálland nu ébô bagkássán katô duma mga manubù, asta piddán ka ikandan tun ta dì nu kakalyag.”

¹⁹ (Tō gó tō igkagi i Jesus ébô pasóddoran din ki Pedro ka ándin tō kapókit ka kamatayan i Pedro ébô pabantugán tō Manama.)

Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Tákás ka kanak.”

Sí Jesus asta si Juan

²⁰ Na, ígsérè si Pedro, asta igkita din tō disipulu na tuu ágginaawaan i Jesus. Sikandin tō igpadani tun ki Jesus dágngan tō igkan dan, asta iginsà sikandin katô Áglangngagán ka sadan tō pammát kandin.

²¹ Na, iginsà si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ándin tō tingód kandin?”

²² Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka kakalyag ku na di sikandin maté sippang katô álló ka lumónódda, ándà labut nu kanan. Tákás ka kanak!”

²³ Purisu igpólitétô mga kataladi na dì maté tō disipulu tō. Asal ánnà yan tō igkagi i Jesus, su tō igkagi din, na mà din, “Atin ka kakalyag ku na di sikandin maté sippang katô álló ka lumónódda, ándà labut nu kanan.”

[†] 21:7 21:7 Igláttu si Pedro tun ta ranó ébô makóna sikandin tun ta tanà.

²⁴ Sikandin tō disipulu na igulit asta igsulat kani langun, asta isóddóran ta na bánnal tō igulit din.

Ándà kasulat tō langun

²⁵ Na, marapung pa tō iglumu i Jesus na ándà ku kasulat kannun ta libro, su atin ka sulatán tō langun, panámdám ku na ándà basi lugar nit banuwa ébô taguan katō langun libro na masulat.

Mga Lumu Katô Mga Apostoles

Una Basan

Si Lucas tô igsulat kani libro, asta ni gó ni ikaduwa na igsulat din ki Teofilo. Ágkangadanan manubù si Teofilo.

Igsulat si Lucas tingód ka mga lumu katô mga apostoles na igsulat din i Jesus tun ta kaluwagan ka banuwa ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán. Tagnà igulitan dan tô mga unawa dan na Judio, yan pa igulitan dan tô mga manubù na ánnà Judio sippang na igdunggù dan tun ta madiyù mga lunsud.

Igsulat pagsik si Lucas tingód katô Ugis Espiritu na igsulat din i Jesus kandan. Ukit ka tabang katô Ugis Espiritu, ikatuman dan katô igsugù i Jesus kandan.

Si Lucas tô sábbad kadumaan i Pablo tô igsadun sikandin tun ta mga banuwa ébô mulit-ulit tingód ki Jesu-Cristo. Agad dalám ka igpriso si Pablo tun ta lunsud ka Roma, ándà tanani i Lucas sikandin.

¹ Teofilo na ágginaawaan ku. Igsulat ku áknikó dángngan tingód katô langun ka iglumu i Jesus asta igtinurù din tikud tun ta katigkanayan katô iglumu din

²⁻³ sippang ka ibatun sikandin tun ta langit. Tô ándà pa kabatun, duwán mga sugù na igkagi i Jesus ukit katô Ugis Espiritu tun ta mga apostoles na taganà igsalin din. Pángnga inaté asta inanté puman sikandin, igsalit na taganà igsalin din. Purisu isóddóran dan na bánnal inanté sikandin su igkita dan, asta igtinurù sikandin tingód katô pagpangulu ka Manama.

⁴ Na, róggun ka igduma* si Jesus kandan, igtalan sikandin na dì dan pa miwà tikud tun ta Jerusalem, su igkagi sikandin, na mà din, “Kailangan mangat kó katô Ugis Espiritu na igtandó† katô Ámmà Manama, su tô gó tô taganà igsalit ku ákniyu.

⁵ Dángngan, ukit ka wayig tô kabunyag i Juan, asal dì madugé bunyagan kó ukit ka Ugis Espiritu.”

Ibatun si Jesus tun ta langit

⁶ Na, tô ilimud tô mga apostoles, iginsà dan ki Jesus, na mà dan, “Áglangngagán, ni dán gó tó timpo na lónódán nu tô pagpangulu katô mga rubbad i Israel?”

⁷ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándà kailangan na kasóddóran yu tingód katô álló na igsalin katô Ámmà ka kadánggan matuman, su tô Ámmà ku tô igsalin katô álló na matuman tikud tun ta kandin kakalyag.

⁸ Asal makatanggap kó katô katulusan ka dumunggù tô Ugis Espiritu tun ákniyu, asta makolít-ólít kó tingód kanak tun ta lunsud ka Jerusalem, tun ta kaluwagan ka mga probinsya ka Judea asta Samaria, asta sippang tun ta kaluwagan kani banuwa.”

⁹ Na, pángnga igkagi sikandin kani, ibatun si Jesus tun ta langit. Róggun ágsállág dan ki Jesus na ákgabatun, isidalungan sikandin ka sagulapun.

¹⁰ Róggun ágsállág dan katô kabatun din tun ta langit, tigmô dák igsalit tô duwa gamama‡ na mapputi è kapa na ágtindág madani tun kandan.

¹¹ Igkagi tô gamama, na mà dan, “Sikiyu na taga Galilea, yakód áglangngag. Ibatun dán si Jesus tun ta langit, asal lumónód puman sikandin dini na magunawa katô kewà din na igkita yu nigó.”

Igsalin katô mga apostoles tô bullas ki Judas

¹² Purisu iguli tô mga apostoles tun ta Jerusalem tikud tun ta Pabungan ka Olibo. Na, mga sábbad dák kilometro tô kadiyù katô pabungan tikud tun ta lunsud ka Jerusalem.

¹³ Na, tô igdunggù dan tun ta Jerusalem, ilimud dan tun ta kuwarto katô balé na igóddóan dan. Na, tô mga manubù na ilimud, sikandan si Pedro, si Juan, si Santiago, si Andres, si Felipe, si Tomas, si Bartolome, si Mateo, si Santiago na batâ i Alfeo, si Simon na magani, asta si Judas na batâ katô sangé i Santiago.

¹⁴ Inalayun ágpalimudé asta ágpasábbadé tô langun dan na ágdasal tun ta Manama. Igapil pagsik tô mga gabayi asta si Maria na innà i Jesus, asta tô mga kataladi i Jesus.

¹⁵ Na, duwán sábbad álló, ilimud tô mga ágpampamaké, asta mga sábbad gatus duwa pulù (120) sikandan. Igtindág si Pedro,

* ^{1:4} 1:4a Igduma, ó igkan. † ^{1:4} 1:4b Ahaán tô Juan 14:15-17; 15:26; 16:7-8,13-15. ‡ ^{1:10} 1:10 Tô duwa gamama, tô gó tô mga panaligan ka Manama.

¹⁶ asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga kataladi na Judio, igapasulat katô Ugis Espiritu ki David sayyan tingód ki Judas na igapid katô mga manubù na igámmát ki Jesus. Ituman dán ni su kailangan matuman tô kagi ka Manama.

¹⁷ Bânnal si Judas tô kadumaan ta, su sikandin tô ágtabang kani áglumun ta.”

¹⁸ (Na, tô salapi na ighbágge ki Judas tingód katô kapammát din ki Jesus, tô gó tô ighbayad katô tanà. [§] Na, igtuppas si Judas na iguna é ulu, ighbáttu tô gátták din, igluwà tô bituka din, asta inaté sikandin.

¹⁹ Na, isóddoran ni katô langun manubù tun ta Jerusalem. Purisu ánggadanan tô tanà na Akeldama tun ta kinagiyán dan. Tô kóbadan kani, “Tanà ka Dipanug.”)

²⁰ Iganayun si Pedro igkagi, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama tun ta libro ka Salmo, “‘Pabayaán din tô góddón din. Ándà manubù na móddó kani.’*

Duwán pagsik igsulat,
‘Duwán mullas kandin.’†

²¹⁻²² Purisu kailangan salinán dé tô bullas ki Judas ébô mulit-ulit na si Jesus tô inanté puman. Kailangan salinán tô manubù na inalayun ágtákkás áknami dánggan dalám ka igaдумa tô Áglangngagán na si Jesus áknami tikud tun ta kabunyag i Juan ki Jesus sippang ka ibatun sikandin tun ta langít.”

²³ Purisu igapasulat dan tô ngadan katô duwa manubù, na si Matias asta si Jose Justo na ánggadanan ki Barsabas.

²⁴ Na, igdasal dan tun ta Manama, na mà dan, “Áglangngagán, isóddoran nu tô pusung katô langun manubù. Purisu pasóddór nu áknami ka sadan kani duwa tô igsalin nu

²⁵ na bullas ki Judas tun ta áglumun dé na mga apostoles, su igtanahan i Judas tô lumu din, asta igsadun sikandin tun ta lugar na nángngà kandin.”

²⁶ Pángnga igdasal dan, igripa dan, asta si Matias tô isalin. Inému sikandin na kadumaan katô sapulù sábbad (11) apostoles.

2

Igdunggu tô Ugis Espiritu

¹ Na, tô igdunggu tô álló ka kalimudan na ánggadanan Pentecostes, ilimud dan tun ta sábbad lugar.

² Tigkô dád duwán dagunután tikud tun ta langit iring na tuu mabákkár karamag. Tô dalám katô balé na ilimudan dan ipánnu katô dagunután.

³ Na, igkita dan tô iring na rágrág ka apuy na igaþabówwó tun ta tagsábbad-sábbad kandan.

⁴ Na, ipánnu dan langun katô Ugis Espiritu, asta igaþangkagi dan katô ássa-ássa kinagiyán na ánnà kandan kinagiyán, su igaþakagi dan katô Ugis Espiritu.

⁵ Na, tun ta Jerusalem, marapung tó mga Judio na ágbánnal ka Manama asta tikud dan tun ta ássa-ássa mga lugar nit banuwa.

⁶ Tô igdinág dan katô gótep tun dalám katô balé, tuu marapung tó mga manubù na igaþadánggané na igaþadani. Tuu dan isalábbuan, su tô tagsábbad-sábbad kandan igdinág katô kandin kinagiyán na ákgagin katô mga ágpamaké ki Jesus.

⁷ Purisu tuu isalábbuan tó mga manubù. Igpatóngkóe sikandan, na mà dan, “Tikud gó tun ta Galilea tô langun dan.

⁸ Manan ka pakakagi dan katô áknita mga kinagiyán?

⁹ Marapung tó mga banuwa na igtikudan ta, su duwán mga taga Partia, taga Media, asta taga Elam. Duwán mga manubù tikud tun ta Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, asta Asia.

¹⁰ Duwán mga manubù tikud tun ta Frigia, Pamfilia, Ehipto, asta mga lunsud tun ta Libya na isakup ka Cirene. Duwán mga unaña ta na Judio tikud tun ta lunsud ka Roma asta mga ánnà Judio na ágtuman katô mga ákgémun ta na Judio.

¹¹ Duwán mga taga Creta asta taga Arabia. Asal tuu ta inagpáttan tô gulitán katô mga taga Galilea tingód ka mga kasalábbuan na iglumu ka Manama, su ikakagi dan katô ássa-ássa kinagiyán ta.”

¹² Tuu dan isalábbuan, asta ágkataláng dan. Purisu igaþensaé dan, na mà dan, “Ándin ni ilumu?”

¹³ Asal duwán ássa mga manubù na igyamà-yamà kandan, na mà dan, “Ágkalasing ni mga manubù ni!”

Igtinurù si Pedro tingód katô katumanan katô igtandô ka Manama

[§] **1:18** 1:18 Tô salapi na iguli i Judas tun ta mga ágpangulun ka templo, tô gó tô ighbayad katô tanà. Ahaán tô Mateo 27:3-8.

* **1:20** 1:20a Salmo 69:25.   † 1:20 1:20b Salmo 109:8.

¹⁴ Na, igtindág si Pedro na duma katô sapulù sábbad (11) apostoles. Igkagi si Pedro ka mabákkár tun ta langun manubù na ilimud, na mà din, "Sikiyu na mga Judio asta tô langun yu kannun ta Jerusalem, paminág kó kanak, su duwán kagin ku ákniyu.

¹⁵ Ánnà nángngà tô panámdám yu na ágkalasing ni mga manubù ni. Ánnà, su atin ka minám tô manubù, dì pa malasing, su alas nuybe pa ka sállám.

¹⁶ Asal ássa ni ilumu ni, su ituman dán tô kagi na igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Joel, na mà din,

¹⁷ "Ni gó tô kagi ka Manama. Atin ka masig dán tô ágtamanán kani banuwa, bággén ku tô Ugis Espiritu tun ta langun manubù. Purisu tô mga gabatâ yu pakagin ku katô kagi ku. Duwán pakitanán ku tun ta mga mallaki yu. Patagénappán ku tô mga tugál.

¹⁸ Tô álló tô, bággén ku tô Ugis Espiritu tun ta langun na ágbánnal kanak, agad gamama asta gabayi. Pakagin ku sikandin katô kagi ku.

¹⁹ Pakitanán ku tô mga kasalábbuan tun ta langit asta nit banuwa ukit ka dipanug, apuy asta ábbál.

²⁰ Kumangittáng tô álló. Kumallutù tô bulan iring na dipanug. Matuman ni ka dì pa rumuud tô Áglangngagán ta katô langun manubù. Tô gó tô álló na tuu pa makamáddang asta mabantug.

²¹ Asal makaluwà tikud tun ta supak na ándà ágtamanán tô langun manubù na ágtawar tun ta Áglangngagán ta."*

²² Igpanayun si Pedro igkagi, na mà din, "Na, mga unawa ku na mga rubbad i Israel, paminág kó kani ákgagin ku. Sí Jesus na taga Nazaret tô igaipapid ka Manama. Igpasóddór ni ákniyu ukit katô ilumu ka katulusan din, mga kasalábbuan, asta mga pató na ágkatuman na ilumu ka Manama ukit ki Jesus dini ákniyu. Isóddórán yud ni.

²³ Na, si Jesus tô ighbágge tun ta bállad yu ukit katô taganà plano asta sinóddórán ka Manama. Igpamatayan yu si Jesus, su igpansalan yu sikandin tun ta krus ukit katô madat mga manubù,

²⁴ asal iganté puman ka Manama si Jesus ukit katô kapaluwà din kandin tikud tun ta hirap ka kamatayan, su dì makawid tô kamatayan kandin.

²⁵ Su igsulat si David na kamónaan ta tingód ki Jesus, na mà din,

" Inalayun ku ágsállággán tô Áglangngagán tun ta saruhan ku, su inalayun sikandin ágduma kanak ébô diya masasó.

²⁶ Purisu tuuwa idayawan, asta ágdurungán ku sikandin. Su agad maté ni lawa ku, asal duwán pa gimanán ku,

²⁷ su diya íkuna pabayaán tun ta Hades.[†] Dì mému áknikó ka maróddóng ni lawa ku, su sakán dád tô sábbad Ugis na ágginaawaan nu.

²⁸ Igpakita nu kanak tô gukitan na madun tun ta kantayan. Tuuwa idayawan su ágdumaanna ikuna."*

²⁹ Na, igpanayun igkagi si Pedro, na mà din, "Mga kataladi na Judio, isóddórán yu ni kagin ku ákniyu tingód katô kamónaan ta sayyan na si David. Sikandin gó tô inaté, asta iglábbáng tô lawa din tun ta takub, asta iróddóng sikandin. Taddô pô tô iglábbángan kandin sippang áknganni.

³⁰ Su propeta si David, isóddórán din tô igtandô katô Manama kandin na imun harì tô sábbad rubbad din, asta mangulu tun ta tapuri álló iring ki David.[§]

³¹ Igpasóddór ki David tô katumanan katô tandô. Purisu igkagi sikandin tingód katô kanté puman katô Mesiyas, su mà din,

" Dì sikandin pabayaán tun ta Hades. Dì mému tun ta Manama ka maróddóng tô lawa din."*

³² Na, si Jesus tô iganté puman ka Manama, asta igkita kélangun na inanté puman sikandin.

³³ Inému dán si Jesus na mallayat tun ta langit, asta igunsad sikandin dadan tun ta kawanan katô Ámmà din. Pángnga igtanggap si Jesus katô Ugis Espiritu na igtandô ka Manama, igbággyan ki ikandin katô Ugis Espiritu. Tô gó tô igkita yu asta igdinág yu.

³⁴ Tô igkagi i David ánnà tingód katô kandin lawa, su tô lawa i David ándà kabatun tun ta langit, asal igkagi si David sayyan,

'Igkagi tô Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku

³⁵ sippang ka manaluwa katô mga usig nu asta pabánnalán ku sikandin áknikó.'[†]

³⁶ Purisu sikiyu na mga rubbad i Israel, kailangan kasóddórán yu langun na agad igpansalan yu si Jesus tun ta krus, asal igimu ka Manama sikandin na Mesiyas asta Áglangngagán."

* 2:21 2:17-21 Joel 2:28-32. † 2:27 2:27 Hades tó ngadan katô góddórán ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Magunawa tun ta 2:31. ‡ 2:28 2:25-28 Salmo 16:8-11. § 2:30 2:30 Ahaán tô Salmo 132:11. * 2:31 2:31 Salmo 16:10. † 2:35 2:34-35 Salmo 110:1.

³⁷ Na, tō igdinág katô mga manubù tō igkagi i Pedro, tuu ikálláng tō pusung dan. Iginsà dan ki Pedro asta katô duma mga apostoles, na mà dan, “Mga kataladi, ándin tō nángngà lumun dé?”

³⁸ Igtaba si Pedro, na mà din, “Rákkád kó katô mga salà yu. Pabunyag kó tingód katô kapasakup yu ki Jesu-Cristo. Pasinsiyaan ka Manama tō salà yu, asta bággén din tō Ugis Espiritu tun ákniyu.

³⁹ Igtandô katô Áglangngagán na Manama ta na bággén din tō Ugis Espiritu tun ákniyu, tun ta mga gabatâ yu, asta tun ta mga manubù na madiyu ébô bággayan din tō langun manubù na ágslalin din.”[‡]

⁴⁰ Marapung pa tō igkagi i Pedro kandan. Igpédu-édu sikandin, na mà din, “Luwà kó tikud tun ta supak na dumunggù kani mga manubù na masalà-salà.”

⁴¹ Na, igrabunyag tō mga manubù na igránnal katô igkagi i Pedro. Tô álló tō, mga tállu mararan (3,000) tō mga manubù na igrapamaké ki Jesu-Cristo asta isakup tun ta mga manubù na taganà igrapamaké.

⁴² Igpánayun dan igrapaminág ka ágtinuruán katô mga apostoles. Igpadumaé tō mga ágpampamaké, asta igraplimudé dan ébô kuman asta dumasal tun ta Manama.

Tô kantayan katô mga ágpampamaké

⁴³ Marapung tō mga kasalábbuan na ilumu katô mga apostoles ukit katô katulusan ka Manama. Purisu imáddangan tō langun manubù.

⁴⁴ Inalayun igraplimudé tō mga ágpampamaké. Igpagsábbad dan tō kaduwánnan dan,

⁴⁵ asta igbarigýa dan tō kaduwánnan dan ébô duwán salapì na bággén dan tun ta duma mga manubù tingód katô ágkailanganán dan.

⁴⁶ Kada álló ágpalmudé tō langun dan tun ta templo, asta tuu dan gó ágkadawayan na ágpabággayé katô mga ágkakan tun ta mga balé dan.

⁴⁷ Inalayun dan ágdurung katô Manama. Ágrespetowan dan katô karapungan ka mga manubù. Kada álló igrugang katô Áglangngagán tun ta grupo dan tō mga manubù na igtábbus tikud tun ta salà dan.

3

Inólian tō manubù na kapig

¹ Na, duwán sábbad álló tō alas tres ka mapun, igsadun si Pedro asta si Juan tun ta templo, su tō gó tō oras ka kadasal.

² Na, duwán sábbad manubù na kapig tikud tun ta kapamasusu kandin. Gunsad sikandin tun ta sállat* katô templo na ánggadanán Madigár Sállat. Kada álló ágpinggaan sikandin ka mga kadumaaan din tun ta sállat katô templo ébô mamuyù ka salapì tun ta mga manubù na gahu.

³ Tô igkita tō kapig ki Pedro asta ki Juan na mahu, igrapamuyù sikandin ka salapì kandan.

⁴ Igsállág si Pedro asta si Juan kandin, asta igkagi si Pedro, na mà din, “Sállág ka áknami!”

⁵ Purisu igránnal tō kapig kandan, su kéman din ka duwán salapì na bággén dan kandin.

⁶ Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Ándà palang salapì ku, asal duwán bággén ku áknikó. Na, ukit katô katulusan ka ngadan i Jesu-Cristo na taga Nazaret, panó ka!”

⁷ Na, igawidan i Pedro tō bállad din na kawanán, asta igratindág din sikandin. Tigkô dád igmabákkar tō paa din.

⁸ Purisu igtindág asta igrapánó-pamó sikandin. Na, igahu sikandin tun ta templo, asta igradumaan din si Pedro asta si Juan. Ágpanó-pamó, ágláttu-láttu, asta ágdurung sikandin ka Manama.

⁹ Igkita katô langun manubù na pakapanó dán sikandin asta ágdurung sikandin katô Manama.

¹⁰ Ikgilala dan na sikandin tō manubù na taganà gunsad asta ágpamuyù tun ta sállat katô templo na ánggadanán Madigár Sállat. Purisu tuu dan isalábbuan tingód katô ilumu kandin.

Igtinuri si Pedro tun ta templo

¹¹ Na, tingód katô dayó katô manubù na ikapanó dán, marag sikandin gawid ki Pedro asta ki Juan. Na, isalábbuan tō langun manubù asta pasipalaguy dan tun kandan tun ta kallungan katô templo na ánggadanán Balkon i Solomon.

¹² Tô igkita si Pedro katô mga manubù na ilimud, igkagi sikandin, na mà din, “Mga unawa ku na mga rubbad i Israel, yakó ágkasalábbuan kani. Yakó ágsállág áknami. Ánnà áknami katulusan ó katallángnan tō ikòli kani kapig.

* 2:39 2:39 Isaias 57:19; Joel 2:32. * 3:2 3:2 Duwán mga sállat tun ta mallayat koral na igimu ka batu asta áglibut katô plasa ka templo.

¹³ Tô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ta na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob,[†] sikandin tô ikoló katô kapig ébô durungán katô Manama tô igaipid din na si Jesus. Asal sikiyu tô igaipammát kandin. Agad kakalyag i Pilato na paluwaán din si Jesus, igéllé kó ki Pilato ébô matayan yu si Jesus.

¹⁴ Sikandin tô ugís na ándà palang salà, asal igélléyan yu sikandin. Igpédu-édu kó baling ki Pilato ébô paluwaán din tô manubù na ikamaté.

¹⁵ Igmatayan yu sikandin na ágtikudan ka mantu kantayan tikud tun ta Manama, asal iganté puman sikandin ka Manama. Igkita dé sikandin na inanté puman.

¹⁶ Ukit katô katulusan katô ngadan i Jesus, igmabákkár dán ni manubù na igkita asta igkilala yu. Ukit katô kapamaké din ki Jesus, ikapanó dán sikandin nit tubang yu.

¹⁷ “Mga kataladi, isóddoran ku na sikiyu asta tô mga pangulu yu tô igaipamaté ki Jesus su ándà kó ikasoddór na sikandin tô Mesiyas.

¹⁸ Purisu ituman tó kagi ka Manama na igulit katô langun propeta din sayyan na pahirapan asta matayan tô Mesiyas na igsalin din.

¹⁹ Purisu rákkád kó, asta padaní kó tun ta Manama ébô pasinsiyaan din tô mga salà yu,

²⁰ asta duwán kani timpo dumunggù na bággyan kó katô mantu kabákkárran tikud tun ta Áglangngagán. Palónódán din puman si Jesus na Mesiyas na taganà igsalin din para ákniyu ébô mangulu sikandin.

²¹ Asal kailangan móddô pa si Jesus tun ta langit sippang ka timpo na pamantun ka Manama tô langun na igtandô din ukit katô mga propeta na igaibánnal kandin sayyan.

²² Na, igkagi si Moises sayyan, na mà din,

“Papiddán katô Áglangngagán na Manama tô propeta din tun ákniyu iring katô kapapid din kanak. Tô gó tó sábbad rubbad yu. Kailangan mánnal kó katô langun na ágkagin din ákniyu.

²³ Tô manubù na dì mánnal ka kagi katô propeta tô, tô gó tó péwaán tikud tun ta mga manubù na igsalin ka Manama asta supakan sikandin.”[‡]

²⁴ “Tô langun propeta ka Manama sayyan, si Samuel asta tô duma mga propeta na ikatalundug kandin, igulit tô langun dan tingód katô ituman dán áknganni.

²⁵ Sikita tô igtanggap katô kasabotan ka Manama ukit katô mga propeta din sayyan. Ituman dán áknganni tô kasabotan ka Manama tun ta mga kamónaan ta, su igkagi tô Manama ki Abraham,

“Madigár tô bággyén ku tun ta langun manubù nit banuwa ukit katô mga rubbad nu.”[§] Ni gó tó igtandô ka Manama ki Abraham.

²⁶ Purisu igsalin ka Manama si Jesus asta taganà igaipid din diyan ákniyu ébô tabangan kó langun ukit ka karákkád yu katô mga madat ágkémun yu.”

4

Igpriso si Pedro asta si Juan

¹ Na, róggun ágkagi si Pedro asta si Juan tun ta mga manubù na ilimud, igaipadani tô mga pangulu ka templo, tô kapitan ka mga tarabanté ka templo, asta tô mga Saduseo.*

² Ágkaringasa dan su ágtinurú si Pedro asta si Juan na duwán álló na antén puman ka Manama tô mga inaté, iring katô kanté puman ki Jesus.

³ Purisu igámmát dan si Pedro asta si Juan. Insá-insaán dan pád sikandan, asal su ágsalláp dán tô álló, igaipahu dan dád tun ta prisowan sippang ka sállám.

⁴ Asal igaibánnal tô marapung manubù na igaipaminág ki Pedro asta si Juan. Tô kaditaan katô mga gamama dád igdunggù ka mga lima mararan (5,000).

Igpatubang si Pedro asta si Juan tun ta konseho

⁵ Na, tô sállám dán, ilimud tun ta Jerusalem tô langun pangulu ka templo, tô mga ágtugállán ka Judío, asta tô mga taratinurú ka mga sugù i Moises.[†]

⁶ Dutun tô tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Anas, asta si Caifas, si Juan, si Alejandro, asta tô duma mga gakád i Anas.

⁷ Igpatindág dan si Pedro asta si Juan tun ta tángngaan, asta iginsá dan ki Pedro asta si Juan, na mà dan, “Sadan tô igaibágé ákniyu kani katulusan? Sadan tô igaipid ákniyu ébô makémun kó kani?”

⁸ Na, ipánnù si Pedro katô Ugis Espiritu, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga pangulu ta asta mga ágtugállán ka Judío,

* 3:13 3:13 Ahaán tô Exodus 3:6,15.   † 3:23 3:22-23 Deuteronomio 18:19; Levítico 23:29.   § 3:25 3:25 Genesis 22:18;

26:4.   * 4:1 4:1 Tô mga Saduseo dì ágbánnal na manté puman tô mga manubù na inaté dán.   † 4:5 4:5 Manama tô igaibágé katô mga sugù i Moises, asta si Moises tô igaibágé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawáran katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

⁹ atin insaán ké ikiyu tingód katô madigár na ilumu dé katô kapig, ultán ku ákniyu tingód katô ikòlì kandin.

¹⁰ Pénagpáttán ku ákniyu asta langun unawa ku na mga rubbad i Israel na ikapanó ni manubù ni ukit katô katulusan ka ngadan i Jesu-Cristo na taga Nazaret. Si Jesu-Cristo tō igpansalan yu tun ta krus, asal iganté puman sikandin ka Manama.

¹¹ Si Jesus tō katumanan katô kagi ka Manama na igsulat sayyan, na,

“Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,

su keman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tō gó tō batu
na tuu ágkailanganán katô balé.”[‡]

¹² Si Jesus dád tō makatábbus áknita tikud tun ta salà. Agad nit kaluwagan kani banuwa, ándà dán ássa ngadan na ighbágge tun ta mga manubù na mému tawarán ta ébô makatábbus áknita tikud tun ta salà.”

¹³ Na, tō igkita tō mga sakup ka konseho ka Judio na dì ágkatalu si Pedro asta si Juan ágtaba, tuu dan isalábbuan, su isóddoran dan na ándà dan ikóskuwila. Isóddoran dan pagsik na igtákkás-tákkás si Pedro asta si Juan ki Jesus dángngan.

¹⁴ Asal su tun ta tubang dan tō manubù na ikapanó dán, ándà ággakagi katô mga konseyal ki Pedro asta si Juan.

¹⁵ Purisu igaipaluwa dan si Pedro asta si Juan tikud tun ta konseho, asta igaipatóngkóe dan, na mà dan,

¹⁶ “Ándin tō lumun ta kani mga manubù ni? Su dì ki makabulun kani kasalábbuan na iglumu dan, asta isóddoran katô langun manubù nit Jerusalem.

¹⁷ Asal madigár ka sapadan ta sikandan ébô dì dan manayun mulit-ulit tingód kani. Sumapad ki kandan ébô ándà manubù na ultan dan tingód kani ngadan ni.”

¹⁸ Purisu igaipakangé dan si Pedro asta si Juan, asta igaipasapad dan na dì dan mému mulit-ulit asta tuminurú tingód katô ngadan i Jesus.

¹⁹ Asal igaiba si Pedro asta si Juan, na mà dan, “Panámdám kó ka ándin tō nángngà lumun dé tun ta saruwan ka Manama, sikiyu tō bánnalán dé, ó tō Manama tō bánnalán dé.

²⁰ Dì kó sumungkú mulit-ulit katô kabánnalun na igkita asta igdinág dé.”

²¹ Asal tuu pa iglimáddang katô mga konseyal si Pedro asta si Juan, asta igaipaluwa dan, su ándà sóddór dan ka ándin tō lumun dan kandan agó kasókowan dan katô langun manubù, su ágdurung dan langun katô Manama tingód katô ilumu.

²² Na, tō manubù na ikapanó dán ukit ka katulusan ka Manama, sobra ka kappatan (40) tō idad din.

Igdasal tō mga ágpampamaké

²³ Na, tō igaipaluwa dan si Pedro asta si Juan, igaipasadun dan tun ta mga ágpampamaké, asta igulit dan tō langun ka igkagi katô mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio.

²⁴ Tō igdinág dan katô igkagi i Pedro asta i Juan, igaipasábbadé dan igdasal tun ta Manama, na mà dan, “Áglangngagán na Manama, sikuña gó tō igimu ka langit, tanà, dagat, asta katô langun-langun.

²⁵ Sikuña tō igkagi ukit ka kamónaan dé na si David na ighbánnal áknikó sayyan, su ukit katô Ugis Espiritu, igaipakagi sikandin,

“Manan ka masókó tō mga ánnà Judio? Manan ka ágplano tō mga manubù ka madat na ándà ágpulusán?”

²⁶ Igpasábbadé tō mga hari asta tō mga pangulu nit banuwa ébô matu dan katô Áglangngagán na Manama asta tō Mesiyas.[§]

²⁷ Ituman dán ni kannun ta Jerusalem, su igaipasábbadé si Herodes, si Poncio Pilato, tō mga rubbad i Israel, asta tō mga ánnà Judio ébô matu dan ki Jesus na Ugis Batà nu na igsalin nu.

²⁸ Ukit katô katulusan nu igtuman dan tō langun ka kakalyag nu sayyan.

²⁹ Áglangngagán, isóddoran nu na iglimáddang dan áknami. Purisu tabangi ké na mga ágsuguánnán nu ébô dì ké máddang mulit-ulit katô kagi nu.

³⁰ Pakita nu tō katulusan nu ébô kólian tō mga ágkabógoakan. Pakita nu tō mga makasalábbù lumu nu ukit katô ngadan katô Ugis Batà nu na si Jesus.”

³¹ Pángnga igdasal dan, ilubà tō lugar na ilimudan dan, asta ipánnù dan katô Ugis Espiritu. Tikud taddó, ándà máddang dan gulit-ulit katô kagi ka Manama.

Igpatabangé tō mga ágpampamaké

³² Na, igaipasábbadé tō panámdám asta tō ginawa katô langun ágpampamaké. Dì dan ágpalággáddé tingód katô kaduwánnan dan, asal inalayun dan ágpatabangé.

[‡] 4:11 4:11 Salmo 118:22.   [§] 4:26 4:25-26 Salmo 2:1-2.

³³ Ukit katô katulusan na igbággé ka Manama katô mga apostoles, ikému dan ka mga kasalábbuan, asta igulit-ulit dan tingód katô kantayan puman katô Áglangngagán na si Jesus. Tuu igtabangan ka Manama tô langun ágpampamaké.

³⁴ Purisu ándà manubù tun kandan na ikulangan ka ágkakan asta kaduwánnan, su igbarigyà katô mga manubù tô tanà dan asta balé dan,

³⁵ asta igbággé dan tô salapi tun ta mga apostoles, asta igbággayan katô mga apostoles tô tagsábbad-sábbad mga manubù na ágkahirapan.

³⁶ Duwán sábbad taga Cipre na rubbad i Levi na ánggadanan ki Jose. Ánggadanan sikandin katô mga apostoles ki Bernabe. (Tô kóbadan “Tarapabákkár ka Kapamaké”.)

³⁷ Duwán tanà na igbarigyà din, asta igbággé din tô salapì tun ta mga apostoles.

5

Si Ananias asta si Safira

¹ Na, duwán sábbad mama na si Ananias asta tô sawa din na si Safira. Duwán tanà na igbarigyà dan.

² Asal igapasábbadé dan na állássán tô katángngà katô lagà ka tanà na igbarigyà dan. Igpid i Ananias tô samà tun ta mga apostoles.

³ Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Manan ka igipánñù i Maibuyan tô pusung nu ébô mulaló ka tun ta Ugis Espiritu? Manan ka igállás nu tô katángngà katô lagà ka tanà na igbarigyà nu?

⁴ Tô ándà nu pa barigyai tô tanà, áknikó yan. Pángnga igbarigyà nu, ándà manubù na igpirit áknikó ébô bággen nu ni. Kéman nu ka manubù dád tô ighbulalowan nu, asal Manama tô ighbulalowan nu.”

⁵⁻⁶ Tô igdinág si Ananias katô igkagi i Pedro, ibantang sikandin, asta inaté. Na, igtángngás katô mga mallaki tô lawa din, igpid dan tun ta luwà, asta iglábbáng dan. Tuu imáddangan tô langun manubù na ikadinág kani.

⁷ Tô iglabé dán tô mga tállu oras, igdunggu si Safira, asal ándà sóddór din na inaté dán tô duma din.

⁸ Igkagi si Pedro kandin, na mà din, “Ulit ka kanak. Ni dád gó tô kadakállan katô salapì na igbayad ka tanà na igbarigyà yu?”

Igtaba si Safira, na mà din, “Óó. Yan dád gó.”

⁹ Purisu igkagi si Pedro, na mà din, “Manan ka igapasábbadé kó ébô kuminnam katô Ugis Espiritu? Taddô dán ta luwà tô mga manubù na iglábbáng géna katô duma nu. Piddán ka ikandin ébô lábbángngán ka.”

¹⁰ Tigkô dád ibantang si Safira asta inaté. Tô igahu tô mga mallaki, igkita dan sikandin na inaté dán. Purisu igpid dan tô lawa din tun ta luwà, asta iglábbáng dan madani tun ta duma din.

¹¹ Imáddangan tô langun ágpampamaké asta tô langun manubù na ikadinág tingód kani.

Marapung tô mga kasalábbuan na iglumu katô mga apostoles

¹² Na, marapung tô mga kasalábbuan na iglumu katô mga apostoles na igkita katô duma mga manubù. Inalayun ágkalmud tô mga ágpampamaké tun ta kallungan ka templo na ánggadanan Balkon i Solomon.

¹³ Duwán duma mga manubù na ándà pasakup tun ta mga ágpampamaké tingód ka máddang dan, asal ágrespetowan dan tô mga ágpampamaké.

¹⁴ Na, tuu pa igmarapung tô mga ágpampamaké, su duwán igdugang katô Áglangngagán, agad mga gamamax asta mga gabayi.

¹⁵ Na, tingód katô mga kasalábbuan na iglumu katô mga apostoles, duwán mga manubù na igpid katô mga ágkabóbókan tun ta ligad ka mga dulan. Igpadágà dan tun ta ágdágaanan ébô ka lumabé si Pedro, kallungan dan katô alung din asta kólian dan.

¹⁶ Igsadun pagsik tô marapung manubù tikud tun ta duma mga lunsud na madani tun ta Jerusalem. Igpid dan tô mga ágkabóbókan asta tô duma na igahuwan ka madat espiritu. Inólian tô langun ágkabóbókan, asta igpaluwà tô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù.

Igirrayatan tô mga apostoles

¹⁷ Na, isókó tô tuu mallayat ka pangulu ka templo asta tô mga kadumaan din na mga Saduseo, su tuu dan gingà katô mga apostoles.

¹⁸ Purisu igámmát dan tô mga apostoles, asta igpriso dan.

¹⁹ Asal tô dukilám dán, igpókéan katô panaligan ka Manama tô sállat katô prisowanán, asta igpid din sikandin tun ta luwà. Igkagi tô panaligan ka Manama kandan, na mà din,

²⁰ “Sadun kó tun ta templo, asta uliti yu tô mga manubù tingód kani mantu kantayan na bággen ka Manama.”

²¹ Na, igtuman dan tō igkagi katō panaligan. Tō sállám dán, igahu tō mga apostoles tun ta templo, asta igtigkané dan igitinuru. Na, tō tuu mallayat ka pangulu ka templo asta tō mga kadumaan din, iglimud dan tō langun konseyal ka Judio. Duwán mga igaipid dan tun ta prisowan ébô kangén tō mga apostoles.

²² Asal tō igdunggù dan tun ta prisowan, ándà dán taddó tō mga apostoles. Iglónód dan tun ta mga konseyal, asta igkagi sikandan, na mà dan,

²³ “Tō igdunggù ké tun ta prisowan, igsagpángngan gó, asta ighbantéyù tō mga tarabanté tun ta mga sállat. Asal tō igaipóké ké katō sállat, ándà dán manubù na igkita dé tun dalám.”

²⁴ Na, tō ikaśöddór tō mallayat mga pangulu ka templo asta katō kapitan ka mga tarabanté ka templo, tuu dan isalábbuan. Igpanámdám dan ka ándin tō dungguán.

²⁵ Na, duwán igdunggù asta igulit kandan, na mà din, “Tō mga manubù na igpriso yu bani, ágtindág dan dán tun ta templo, asta ágtinuru dan katō mga manubù.”

²⁶ Na, tō kapitan asta tō mga tarabanté ka templo igsadun asta igkangé dan tō mga apostoles. Ándà dan piriti tō mga apostoles su imáddangan dan agó timbagán dan ka mga batu katō mga manubù.

²⁷ Tō igaipid dan katō mga apostoles, igpatubang dan tun ta mga konseyal na ilimud, asta igkagi tō tuu mallayat ka pangulu ka templo kandan, na mà din,

²⁸ “Dángngan, maggát ké igsapad ákniyu na dí kó tuminuru tingód katō ngadan i Jesus. Asal ándà kó bánnal, su áknganni, tō ágtinuruán yu isóddóran katō langun manubù kannun ta Jerusalem, asta sikami tō igaipagtámmán yu na igmaté kandin.”

²⁹ Na, igtaba si Pedro asta tō duma mga apostoles, na mà dan, “Kailangan bánnalán dé tō Manama, ánná tō mga manubù.

³⁰ Igmatayan yu sí Jesus na igaipansalan tun ta krus, asal tō Manama na ágbánnalán katō mga kamónaan ta, tō gó tō iganté puman kandin.

³¹ Manama tō igimu kandin na mallayat dadan tun ta kawanán din tun ta langit, su sikandin tō Pangulu asta Taratábbus. Tō gó tō iglumu din ébô rumákkád tō mga rubbad i Israel asta pasinsiyaan din tō mga salà ta.

³² Sikami tō testigos na bánnal ni ilumu, asta ágttestigos pagsik tō Ugis Espiritu na ágbággén ka Manama tun ta langun manubù na mánnal kandin.”

³³ Na, tō igdinág dan katō igkagi i Pedro, tuu dan isókó, asta kakalyag dan na matayan tō mga apostoles.

³⁴ Asal duwán sábbad konseyal ka Judio na Pariseo na ánggadanan ki Gamaliel na ágtinuru ka mga sugù i Moises. Ágrespetowan sikandin katō langun manubù. Igtindág sikandin ébô kumagi, asal igaipaluwà din pa tō mga apostoles yan pa igkagi sikandin.

³⁵ Na, igkagi si Gamaliel tun ta mga konseyal, na mà din, “Mga unawa ku na mga rubbad i Israel, banté kó ka ándin tō lumen yu kani mga manubù.

³⁶ Su dángngan, duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Teudas na ágpabuntug, asta mga áppat gatus (400) tō manubù na igaipasakup tun kandin. Asal igmatayan sikandin, ikatalap tō mga sakup din, asta inandà dán tō grupo din.

³⁷ Na, pángaga kani, ágpabuntug si Judas na sábbad taga Galilea dalám katō kapalista ka gobyerno katō langun ngadan ka manubù. Agad marapung tō mga manubù na igaipasakup tun kandin, igmatayan pagsik sikandin, asta ikatalap tō langun sakup din.

³⁸ Purisu kagin ku ákniyu, pabayà yu ni mga manubù ni, asta yakó gilabut kandan, su atin ka ánná Manama tō igaipid kandan, mandá gó tō plano dan asta tō mga áglumun dan.

³⁹ Asal atin ka Manama tō igaipid kandan, dí kó makasapad kandan. Piyà-piyà kó agó imun kó na mga usig ka Manama!”

⁴⁰ Purisu igtuman dan tō igkagi i Gamaliel. Na, igkangé dan tō mga apostoles, igpalagpás dan, asta igsapadan dan na dí dan mému mulit-ulit tingód katō ngadan i Jesus, asta igaipaluwà dan tō mga apostoles.

⁴¹ Na, tō igpanó tō mga apostoles tikud tun ta konseho, ágkadayawan dan, su tun ta panámdám dan, isóddóran ka Manama na madigár ka irrayatan dan tingód katō kapamaké dan ki Jesus.

⁴² Kada álló, agad dutun ta templo asta tun ta mga balé, inalayun dan igitinuru asta igulit-ulit na si Jesus tō Mesiyas.

6

Igsalin tō pittu gamama

¹ Na, tō timpo tó, tuu igmarapung tō mga ágpampamaké. Asal tō mga Judio na Griego é kinagiyan ighburáng-buráng katō mga Judio na Hebreo é kinagiyan, su igkagi dan na tō kandan dád mga gabayi balu tō ágbággayan dan kada álló, asta igaipabayà dan tō mga gabayi balu na Griego é kinagiyan.

² Purisu iglimud katô sapulù duwa (12) apostoles tô langun ágpampamaké. Igkagi sikandan, na mà dan, "Di mému ka sumungkù kék mulit-ulit katô kagi ka Manama ébô mággé katô ágkailanganán tun ta mga manubù na ágkahirapan.

³ Purisu mga kataladi, madigár ka salinán yu tô pittu mga gamama na nángngà tô áglumun dan tun ta saruwani ka Manama, ágrespetowan, ipánnuan katô Ugis Espiritu, asta duwán kapandayan dan ébô palumun dé sikandan kani lumu ni.

⁴ Su gamitán dé tô oras ka kadasal asta mulit-ulit kék katô kagi ka Manama."

⁵ Na, tô igdinág tô langun ágpampamaké katô igkagi dan, idigárran dan. Purisu igsalin dan si Esteban, su ágsarig sikandin ka Manama tun ta titubuk pusung din, asta ipánnuan sikandin katô Ugis Espiritu. Tô duma mga manubù na igsalin dan, sikandan si Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas, asta si Nicolas na taga Antioquia na ágtuman katô mga ágkémun ka Judio agad ánnà Judio sikandin.

⁶ Igpaturang dán tô pittu gamama tun ta mga apostoles, igdasalan dan katô mga apostoles, asta igdappánnan ka bállad dan.*

⁷ Purisu italap tô kagi ka Manama. Igmarapung tô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem, asta marapung tô mga pangulu ka templo na igpamaké ki Jesus.

Igámmát si Esteban

⁸ Na, si Esteban tô tuu ágtabangan ka Manama. Purisu marapung tô mga kasalábbuan na iglumu din na igkita katô mga manubù.

⁹ Na, duwán mga manubù na tikud tun ta mga lunsud ka Cirene asta Alejandria na ágpangadap tun ta simbaan ka Judio na ánggadanan "Simbaan ka Mga Manubù na Ikaluwà,"† asta duwán pagsik tikud tun ta probinsya ka Cilicia asta Asia igapul ki Esteban.

¹⁰ Asal ándà dan ikapanalu ki Esteban, su igtabangan sikandin katô Ugis Espiritu ébô katig sikandin ágkagi-kagi.

¹¹ Purisu igsutsutan dan tô mga manubù ébô kumagi dan na igdinág dan si Esteban igbuyaas ki Moises asta katô Manama.

¹² Úkit katô ilumu dan, isamuk tô mga manubù, tô mga ágtugállán ka Judio, asta tô mga taratinurù ka mga sugù i Moises. Na, igámmát dan si Esteban, asta igpid dan sikandin tun ta konseho.

¹³ Duwán mga manubù na igahestigos dan na ighbulaló, na mà dan, "Sikandin tô marag ágbuyaas kani ugís lugar asta katô mga sugù i Moises.

¹⁴ Igdinág dé tô igkagi din na dumadat tô taga Nazaret na si Jesus kani templo ni, asta bullasan din tô mga ágkémun ta na igsugù i Moises sayyan."

¹⁵ Igsállág tô langun konseyal ki Esteban, asta igkita dan tô bónnóng din na inéring katô bónnóng ka panaligan ka Manama.

7

Tô igkagi i Esteban

¹ Na, iginsà tô tuu mallayat ka pangulu ka templo ki Esteban, na mà din, "Bánnal tô igkagi kani mga manubù?"

² Na, igtaba si Esteban, na mà din, "Mga kataladi asta mga ágtugállán, paminág kó kanak. Tô sayyan, dalám katô kóddô katô kamónaan ta na si Abraham tun ta banuwa ka Mesopotamia, tô ándà pa sikandin alin tun ta lunsud ka Haran, igpakita tun kandin tô Manama na makasalábbù.

³ Igkagi tô Manama, 'Tanani nu tô banuwa na igóddoran nu, tô mga gakád nu, asta tô pamilya katô ámmà nu. Sadun ka tun ta banuwa na tádduán ku áknikó.*

⁴ Purisu igpanó si Abraham tikud tun ta banuwa ka Caldea, asta igalin tun ta Haran. Tô inaté tô ámmà i Abraham, igpalin ka Manama sikandin nit banuwa na góddóan ta.

⁵ Na, ándà palang tanà na ighbággé ka Manama kandin agad délák, asaligtandô tô Manama ki Abraham na duwán tanà na bággén kandin asta tô mga rubbad din, agad ándà palang batâ din.[†]

⁶ Igkagi tô Manama na móddô tô mga rubbad i Abraham tun ta ássa banuwa. Állangán dan asta irrayatan dan dalám ka áppat gatus (400) ámmé.

⁷ Igkagi tô Manama, 'Supakan ku tô mga manubù na mállang kandan. Paluwaán ku tô mga rubbad nu, asta mangadap dan kanak kannun.'‡ Ni gó tô igtandô katô Manama ki Abraham.

* **6:6** 6:6 Igdappánnan dan ka bállad katô mga apostoles ébô kasóddoran na sikandin tô igsalin ébô tumabang. † **6:9**

6:9 Tô gó tô mga manubù na ikaluwà tun ta kallang kandan dángngan. * **7:3** 7:3 Genesis 12:1. † **7:5** 7:5 Ahaán tô Genesis 17:8; 48:4. ‡ **7:7** 7:6-7 Ahaán tô Genesis 15:13-15; Exodus 3:12.

⁸ Na, igsugù tō Manama na kailangan tupuwan si Abraham asta tō langun rubbad din gamama tingód katô kasabotan ka Manama kandan. Purisu tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batâ din na si Isaac, igtupuwan i Abraham sikandin. Inému si Isaac na ámmà i Jacob, asta inému si Jacob na ámmà katô sapulù duwa (12) gabatâ din gamama na mga kamónaan ta.§

⁹ “Na, si Jose na sábbad batâ i Jacob, isabuan kandin tō mga kataladi din, asta igbarigyà dan sikandin. Purisu inallang sikandin tun ta banuwa ka Ehipto. Asal igtabangan ka Manama sikandin,

¹⁰ asta igaipaluwà din si Jose tun ta langun kahirapan din. Duwán kapandayan na ighbágge ka Manama kandin. Purisu idayawan tō hari ka Ehipto. Igimu din si Jose na gobernador tun ta Ehipto asta amo katô langun tun ta balé din.

¹¹ Na, duwán ballus tun ta kaluwagan ka mga banuwa ka Ehipto asta Canaan. Tuu ihirapan tō langun manubù. Ándà ággakan katô mga kamónaan ta.

¹² Na, tō ikasóddór si Jacob na duwán ággakan tun ta Ehipto, igaipasadun din tō mga gabatâ din tun ta Ehipto. Tō gó tō tagnà kasadun dan ébô málli dan ka ággakan.

¹³ Tō ikaduwa kasadun dan tun ta Ehipto, igaipakilala si Jose katô mga kataladi din, asta igaipásodór din tō hari tingód katô mga gakád din.

¹⁴ Purisu igaipakangé i Jose tō ámmà din na si Jacob asta tō langun gakád din. Kapittuwan lima (75) tō langun dan.

¹⁵ Purisu igalin si Jacob asta tō mga gabatâ din tun ta Ehipto. Na, inaté tō tagsábbad-sábbad kandan tun ta Ehipto agad si Jacob asta tō duma mga kamónaan ta.

¹⁶ Na, tō igaipanó tō mga rubbad dan tikud tun ta Ehipto, igaipid dan tō mga taganà inaté lawa tun ta Siquem, asta iglábbáng dan tun ta takub na ighbálí i Abraham tikud tun ta mga gabatâ i Hamor.

¹⁷ “Na, tō masig dán matuman tō tandô ka Manama ki Abraham, igmarapung pô gó tō mga kamónaan ta tun ta Ehipto

¹⁸ sippang ka igaipangulu tō ássa hari na ándà sóddór din tingód ki Jose.*

¹⁹ Iglimbungan katô hari tō mga kamónaan ta, asta igaipirit din tō mga ámmà na antugán tō mga gabatâ na mantu ipamasusu tun ta luwà ébô maté.

²⁰ Tō timpo tō, ipamasusu si Moises na sábbad batâ na ikadayó ka Manama. Igdóppónan si Moises katô ámmà asta innà din tun ta balé dan dalám ka tallu bulan.

²¹ Tō igaipid dan kandin tun ta luwà, ikitaan sikandin katô batâ bayi ka hari. Purisu inému si Moises na batâ din asta iganté din sikandin.

²² Igitinuruan si Moises ka langun ka kapandayan katô mga taga Ehipto, asta ibantug sikandin tingód katô kakagi-kagi din asta linumuwan din.

²³ “Na, tō kappatan (40) dán tō idad i Moises, igaipanámdám sikandin na mahà katô mga kataladi din na rubbad i Israel.

²⁴ Iggita din tō sábbad taga Ehipto na igirriyat katô sábbad unawa din na rubbad i Israel. Na, igaipitán i Moises tō unawa din, asta igaipatayan din tō taga Ehipto.

²⁵ Kéman i Moises ka makagpát tō mga rubbad i Israel na sikandin tō gamítán ka Manama ébô mid kandan na makaluwà tikud tun ta kallang kandan. Asal ándà dan ikagpát.

²⁶ Pagkasimag, iggita din tō duwa rubbad i Israel na ággamatayé. Kakalyag i Moises na usayán din sikandin. Igkagi sikandin, na, ‘Mga kataladi ku, magunawa kó na mga rubbad i Israel. Yakó ággamatayé.’

²⁷ Asal tō manubù na igirriyat katô unawa din igsullóy ki Moises, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sadan tō igimú áknikó na mangulu asta rumuud áknami?’

²⁸ Matayanna pagsík ikuna íring katô kamaté nu katô taga Ehipto bani?†

²⁹ Tō igdinág si Moises katô igkagi din, igaipaluguy sikandin tun ta Midian na madiyù banuwa. Igóddô sikandin dutun, igkalyag sikandin, asta dutun imanubù tō duwa gabatâ din gamama.

³⁰ “Na, pángnga katô kappatan (40) ámmé, igaipakita tō panaligan ka Manama ki Moises tun ta mabbabà kayu na ígrágrág tun ta disyerto na madani tun ta pabungan na ángngadan Sinai.‡

³¹ Tō iggita si Moises katô mabbabà kayu na ígrágrág, isalábbuan sikandin. Tō igpadani sikandin ébô mahà, igdinág din tō kagi katô Áglangngagán tikud tun ta apuy, na mà din,

³² ‘Sakán tō Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan nu na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.’ Na, ándà gó sállág si Moises, su imáddangan sikandin asta igkárkár.§

³³ Igkagi tō Áglangngagán, ‘Lusut nu yan sandalyas nu, su ugís ni lugar na ágtindággan nu.

§ 7:8 7:8 Ahaán tō Genesis 17:10-14. * 7:18 7:18 Ahaán tō Exodus 1:8. † 7:28 7:27-28 Ahaán tō Exodus 2:14. ‡ 7:30

7:30 Ahaán tō Exodus 3:2. § 7:32 7:32 Ahaán tō Exodus 3:6.

³⁴ Igkita ku na igpahirapan tun ta Ehipto tō mga manubù na igsalin ku. Igdinág ku tō karangin dan. Purisu igsunnadda ébō paluwaán ku sikandan, asta sikuna tō papiddán ku tun ta Ehipto.*

³⁵ “Na, si Moises tō taganà igélléyan katō mga unawa din na rubbad i Israel, su sikandin tō taganà igkagiyán, ‘Sadan é igimu áknikó na mangulu asta rumuud áknami?’ Asal sikandin tō igaipapid ka Manama ébō mangulu asta mid katō mga rubbad i Israel ukit katō tabang katō panaligan ka Manama na igaipakita kandin tun ta mabbabà kayu naigrárag.†

³⁶ Na, ukit katō mga kasalábbuan na iglumu i Moises, igaipid din tō mga rubbad i Israel tō igiwi dan tikud tun ta Ehipto, asta tō igukit dan tun ta dagat na ángngadanan Mallutù Dagat, asta tun ta disyerto dalám ka kappatan (40) ámmé.

³⁷ Si Moises tō igulit katō mga rubbad i Israel na duwán pa sábbad kataladi dan na imun ka Manama na propeta iring katō kasalin din ki Moises.‡

³⁸ Si Moises tō igulit katō panaligan ka kagi ka Manama tun ta pabungan na ángngadanan Sinai. Sikandin tō igulit katō kagi ka Manama na ágbággé ka kantayan tun ta mga kamónaan ta na ilimud tun ta disyerto, asta igulit áknita.

³⁹ Asal ándà bánnal tō kamónaan ta ki Moises, asta igéllé dan kandin, su kakalyag dan na lumónód dan tun ta Ehipto.

⁴⁰ Purisu tō igtikáddág si Moises tun ta pabungan, igaipédu-édu sikandan ki Aaron, ‘Imuwi ké ka mga ágmanaman dé ébō duwán mid áknami, su ándà sóddór dé ka imánnu si Moises na igaipid áknita tikud tun ta Ehipto.’§

⁴¹ Purisu igimu dan tō ágmanaman na iring na bónnóng ka nati ka baka. Duwán ágbággén dan tun ta saruhan katō ágmanaman dan, asta ágpistaan dan tō igimu dan su ágkadawayan dan.

⁴² Purisu igtayyugan ka Manama sikandan. Igpabayà ka Manama tō kapangadap dan katō mga karani tun ta langit, iring katō kagi ka Manama na igsulat katō sábbad propeta din, na mà din,

“Mga rubbad i Israel, ánnà sakán tō ighbággayan yu ka mannanap na iggóbbó yu tun ta disyerto dalám ka kappatan (40) ámmé.

⁴³ Asal duwán mga igimu yu na ágmanaman yu ébō pangadapán yu. Igpid yu tō ágpangadapanan katō ágmanaman yu na si Moloc. Igpid yu tō ágmanaman yu na iring na karani na ángngadanan Repan. Purisu supakan ku sikiyu, su papiddán ku sikiyu tun ta madiyù banuwa ka Babilonia.’**

⁴⁴ Na, igpanayun igkagi si Esteban, na mà din, “Tō mga kamónaan ta, duwán tulda na ágpangadapanan dan tun ta disyerto su igoóddó tō Manama tun kandan. Igpému i Moises tō tulda magunawa katō plano na igaipakita ka Manama kandin.

⁴⁵ Na, tō inaté dán si Moises, si Josue tō igaipid katō mga kamónaan ta dalám ka igsadun dan tun ta banuwa na igtandô ka Manama kandan. Inalayun dan ágpiddán tō tulda. Igtabang tō Manama kandan, asta igaipewá din tō duma mga manubù tikud kannun ébō duwán góddoan dan. Inalayun dan ágpangadap ka Manama tun ta tulda na ágpiddán dan sippang katō ighari si David.

⁴⁶ “Tō inému na hari si David, idayawan tō Manama kandin, asta kakalyag i David na sikandin tō patindág katō templo para ka Manama.

⁴⁷ Asal tō batà i David na si Solomon tō igaipatindág katō templo.

⁴⁸ Asal di góddó tō Manama na Tuu Mallayat tun dalám katō mga balé na igimu ka manubù, su duwán igsulat katō propeta ka Manama sayyan, na mà din,

⁴⁹ “Langit tō gunsadanan ku, asta banuwa tō ággittanan ku. Dì kó makapatindág ka balé na nángngà óddoan ku. Ándà ágpaginawaanan na mému imun yu para kanak,’ mà katō Áglangngagán,

⁵⁰ ‘su igimu ku ni langun.’†

⁵¹ “Na, matággas tō mga ulu yu, su dì kó ágbánnal ka Manama. Dì kó ágpaminág katō kabánnalan. Iring kó katō mga kamónaan yu, su inalayun kó géllé katō Ugis Espiritu.

⁵² Igirrayatan katō mga kamónaan yu tō langun propeta ka Manama, su igmatayan dan tō mga manubù na igulit kandan na dumunggu tō nángngà tun ta saruhan ka Manama na igpammát yu asta igmatayan yu.

⁵³ Agad sikiyu tō ighbággayan katō mga sugù i Moises na igulitan katō mga panaligan ka Manama, asal ándà yu bánnali.”

Igmatayan si Esteban

* 7:34 7:33-34 Ahaán tō Exodus 3:5-10   † 7:35 7:35 Ahaán tō Exodus 2:14.   ‡ 7:37 7:37 Ahaán tō Deuteronomio 18:15.

§ 7:40 7:40 Exodus 32:1,23.   * 7:43 7:42-43 Amos 5:25-27.   † 7:50 7:49-50 Isaías 66:1-2.

⁵⁴ Na, tō igdinág tō mga konseyal ka Judio katô igkagi i Esteban, tuu dan isókó, asta gésà dan[‡] tingód katô sókó dan.

⁵⁵ Asal ipánnuan si Esteban katô Ugis Espiritu, asta marag iglangngag sikandin tun ta langit, asta igkita din tō Matulus Manama asta si Jesus na igtindág dadan tun ta kawanán din.

⁵⁶ Igkagi si Esteban, na mà din, "Sállág yu! Igkita ku tō langit ipókéan, asta dutun tō Igpamanubù na ágpangulu dán na igtindág dadan tun ta kawanán ka Manama."

⁵⁷ Asal tō mga konseyal igullaó tingód katô sókó dan, asta igsagpáng dan katô talinga dan ébô di dan makadinág katô ágkagin din. Na, igpalaguy dan igarurung ki Esteban,

⁵⁸ asta igguyud dan sikandin tun ta luwá ka lunsud ka Jerusalem. Igtimbag dan sikandin ka mga batu ébô maté. Na, duwán sábbad mallaki na si Saulo na ighbanté katô mga umpak na iglábbas katô mga manubù na igtimbag ki Esteban.

⁵⁹ Tō igtimbag dan ki Esteban, igdasal sikandin, na mà din, "Áglangngagán Jesus, tanggap nu ni espiritu ku."

⁶⁰ Na, iglingkóod si Esteban, asta igullaó sikandin, na mà din, "Áglangngagán, yaka ágsupak kandan tingód kani salà na iglumu dan kanak."

Na, pángna din igkagi ni, inaté sikandin.

8

¹⁻² Na, ignunug si Saulo katô kamaté dan ki Esteban. Iglábbáng tō lawa din katô mga manubù na mabákkár é kapamaké. Tuu dan igsággo tingód katô ranu dan kandin.

Igirrayat si Saulo katô mga ágpampamaké

Na, tikud katô álló ka kamatayan i Esteban, igpahirapan tō langun ágpampamaké tun ta Jerusalem. Purisu ikatalap dan tun ta mga lunsud ka probinsya ka Judea asta Samaria. Asal igóddô pa tō mga apostoles tun ta Jerusalem.

³ Na, igpahirapan i Saulo tō mga ágpampamaké, asta igpamasak din sikandin tun ta mga balé dan ébô ámmáttán din tō mga gamama asta tō mga gabayi, asta prison din.

Igtinurù si Felipe tun ta Samaria

⁴ Na, agad ánda tō igsadunan katô mga ágpampamaké na italap, igulit-ulit dan tingód ki Jesus tun ta duma mga manubù.

⁵ Na, igsadun si Felipe tun ta lunsud ka Samaria. Igulit-ulit sikandin ka mga manubù na si Jesus tō Mesiyas.

⁶ Igpasábbadé tō mga manubù igpaminág katô katinurù i Felipe tingód katô kadinág dan asta kakita dan katô mga kasalábbuan na iglumu din.

⁷ Duwán madat mga espiritu na igpaluwá din tikud tun ta mga manubù, asta igullaó dan ka mabákkár tō igluwá dan. Marapung tō mga manubù na di ágriyu é lawa asta tō mga kapig na inólian.

⁸ Purisu tuu idayawan tō langun manubù tun ta lunsud ka Samaria.

⁹ Na, tun ta Samaria, duwán sábbad manubù na ánggadanán ki Simon. Ágkasalábbuan tō mga taga Samaria tingód katô áglumun din tikud dánggan, su ágsalamangka sikandin. Ágpadadurung sikandin na duwán katulusan din.

¹⁰ Ágpaminág tō langun manubù kandin, agad tō mga ágkayù-ayuan asta tō mga ágkaduwánnan manubù, su kéman dan ka sikandin tō mallayat ka langun na duwán katulusan ka Manama tun kandin.

¹¹ Purisu igpaminág tō langun dan kandin, su idugé dan dán inapid katô salamangka din.

¹² Asal tō igulit-ulit si Felipe kandan katô Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama asta tingód ki Jesu-Cristo, igbánnal dan, asta igpabunyag dan na mga gamama asta mga gabayi.

¹³ Agad si Simon igbánnal. Pángna igbunyagan sikandin, igtákkás-tákkás sikandin ki Felipe, asta isálábbuan sikandin tingód katô mga kasalábbuan na iglumu i Felipe.

¹⁴ Na, tō ikasóddór tō mga apostoles tun ta Jerusalem na igbánnal tō mga taga Samaria ka kagi ka Manama, igpasadun dan si Pedro asta si Juan tun ta Samaria.

¹⁵ Tō igdunggu dan tun ta Samaria, igdasal dan tun ta Manama ébô matanggap katô mga manubù tō Ugis Espiritu,

¹⁶ su agad igbunyagan dan dán tingód katô kapamaké dan katô ngadan i Jesus, asal ándà dan pa ikatanggap katô Ugis Espiritu.

¹⁷ Igdappán si Pedro asta si Juan ka bállad kandan, asta itanggap dan tō Ugis Espiritu.

¹⁸ Na, tō igkita si Simon na itanggap dan tō Ugis Espiritu ukit ka kadappán ka bállad katô mga apostoles kandan, igbággé pád sikandin ka salapí tun kandan,

¹⁹ asta igkagi sikandin, na mà din, “Bággayiya pagsik katô katulusan ébô kabággayan ka Ugis Espiritu tô langun manubù na dappânan kú ka bállad.”

²⁰ Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Kadattan ka duma katô salapì nu, su kéman nu ka ágkabayadan tô gasa ka Manama!

²¹ Ándà áglabután nu tingód kani áglumun dé, su ánnà nángngà tô pusung nu tun ta saruhan ka Manama.

²² Purisu rákkaddi nu tô salà nu, asta dasal ka tun ta Áglangngagán ébô pasinsiyaan din tô madat kakalyag nu.

²³ Isóddorán ku na tuu ka gingà, asta inallang ka ka salà.”

²⁴ Igtaba si Simon kandan, na mà din, “Dasaliya tun ta Áglangngagán ébô dì matuman tô igkagi yu.”

²⁵ Na, tô igulit si Pedro asta si Juan katô iginurù katô Áglangngagán kandan asta tingód katô mga ilumu i Jesus na igkita dan, iguli dan tun ta Jerusalem, asta igulit-ulit dan katô Madigár Gulitán tun ta mga lunsud na igukitan dan tun ta probinsya ka Samaria.

Si Felipe asta taga Etiopia

²⁶ Na, igpakita tô panaligan ka Manama tun ki Felipe, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sadun ka tun ta dalan na tikud tun ta Jerusalem na pasadun tun ta lunsud ka Gasa. Ni dalam ni tagsábbadé dád man gukitan.”

²⁷ Purisu ignunug si Felipe, asta igsadun sikandin tun ta dalan na igtáddù kandin. Na, igkita din tô sábbad mama na taga Etiopia na igtikud tun ta Jerusalem na iga pangadap. Opisyales sikandin, su tesorero katô rayna na ágpangulu tun ta Etiopia, tô ágngadanan na Candace.

²⁸ Na, tô iguli sikandin tun ta Etiopia, igsaké sikandin ka kalesa asta igbasa katô libro na igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias.

²⁹ Na, tô Ugis Espiritu igkagi ki Felipe, na mà din, “Lupug nu tô kalesa, asta dumai nu tô manubù.”

³⁰ Purisu iga palaguy si Felipe tun ta kalesa, asta iginág din tô taga Etiopia na ágbasa katô libro na igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias. Iginsà si Felipe, na mà din, “Ikagpát ka kanan ágbasan nu?”

³¹ Igtaba tô taga Etiopia, na mà din, “Diya makagpát kani ka ándà tuminurù kanak.”

Na, iga pasaké din si Felipe.

³² Na, ni gó tô kagi ka Manama na igbasa katô taga Etiopia.

“Iring sikandin ka karnero na dì géllé ka piddán ébô iyón. Ágtagnáp dád sikandin iring na nati ka karnero na di gótep ka ágguntingán tô bulbul din.”

³³ Agad ándà salà din, asal payayaán asta supakan sikandin. Ándà rubbad din, su matayan sikandin.”*

³⁴ Iginsà tô taga Etiopia ki Felipe, na mà din, “Sadan tô ágkagin katô propeta na igsulat kani? Sikandin ó ássa manubù? Ulitiya.”

³⁵ Purisu igtigkané si Felipe igubad kani kagi ka Manama para katô taga Etiopia. Igulit sikandin katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus.

³⁶ Ándà kadugé, iga dunggù dan tun ta wayig. Igkagi tô taga Etiopia, na mà din, “Duwán wayig! Mému ka bunyagananna ikuna?”

³⁷ [Igkagi si Felipe, na mà din, “Atin ka bánnal kad iga pamaké, mému bunyagan ka.”

Igkagi tô taga Etiopia, na mà din, “Igbánnallad na si Jesu-Cristo tô bánnal Batà ka Manama.”]

³⁸ Purisu iga pasodô katô taga Etiopia tô kalesa din, igsadun dan tun ta wayig, asta igbunyagan sikandin i Felipe.

³⁹ Tô igluwà dan tikud tun ta wayig, si Felipe iga pid katô Ugis Espiritu. Ándà dán kitayi katô taga Etiopia, asta igpanayun sikandin iguli na ágkadayawan.

⁴⁰ Asal ikita si Felipe tun ta lunsud ka Asoto. Agad ánda tô ágsadunan i Felipe, inalayun sikandin gulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus tun ta langun lunsud na igukitan din sippang ka iga dunggù sikandin tun ta lunsud ka Cesarea.

9

Igapamaké si Saulo

¹ Na, tô timpo tô, inalayun ágkasókó si Saulo katô mga ágpamaké ka Áglangngagán, asta iglimáddang din na matayan sikandan. Igsadun sikandin tun ta tuu mallayat ka pangulu ka templo,

* 8:33 8:32-33 Isaias 53:7-8.

² asta igpamuyù sikandin ka sulat ébô piddán din tun ta mga simbaan ka Judio tun ta lunsud ka Damasco. Ukit ka sulat makémú sikandin mámmát katô mga kakitaan din agad mga gamama ó mga gabay na ágbánnal katô kapókit katô Áglangngagán, asta piddán din sikandan tun ta Jerusalem ébô prison.

³ Na, tô madani dán sikandin tun ta Damasco, tigkô dâd isugatan sikandin katô séllaán tikud tun ta langít.

⁴ Ibantang sikandin tun ta tanà, asta duwán igdinág din na igkagi, na mà din, "Saulo, Saulo, manan ka girrayat ka kanak?"

⁵ Iginsà si Saulo, na mà din, "Sir, sadan ka?"

Na, duwán igtaba, na mà din, "Sakán si Jesus na girrayatan nu."

⁶ Tindág ka, asta sadun ka tun ta lunsud. Ulitan ka dutun ka ándin tô kailangan lumun nu."

⁷ Na, ándà ótép tô mga manubù na ágtákkás kandin tingód ka máddang dan, su agad igdinág dan tô kagi, asal ándà manubù na igkita dan.

⁸ Na, igtindág si Saulo. Asal tô ibákka tô mata din, di dán sikandin ágkita. Purisu igawidan dan tô bállad din, asta igagak dan sikandin sippang tun ta lunsud.

⁹ Dalám ka tallu álló, di sikandin ágkita, asta ándà sikandin kan asta inám.

¹⁰ Na, duwán sábbad manubù na ágpamaké ki Jesus na igóddô tun ta Damasco na ánggadanan ki Ananias. Igpakita tô Áglangngagán kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ananias."

Igtaba si Ananias, na mà din, "Áglangngagán, ándin tô kakalyag nu kanak?"

¹¹ Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, "Sadun ka tun ta dalan na ánggadanan na Matullid Dalan. Pamasak nu tô sábbad taga Tarso na si Saulo tun ta balé i Judas. Ni timpo ni, ágdasal sikandin.

¹² Igpakita ku kandin na dumunggù ka, asta dappánnan nu sikandin ka bállad ébô makakita puman sikandin."

¹³ Igkagi si Ananias, na mà din, "Óó, Áglangngagán, asal marapung tô ikólit kanak na madat tô iglumu din katô mga manubù na ágpampamaké áknikó tun ta Jerusalem.

¹⁴ Duwán mallayat ka mga pangulu ka templo na igapasadun kandin kannun ta Damasco ébô mámmát katô langun manubù na ágtawar katô ngadan nu tingód katô kapamaké dan áknikó."

¹⁵ Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, "Saduni nu, su sikandin tô igsalin ku ébô lumumu para kanak asta pabantugán din tô ngadan ku tun ta mga ánnà Judio, tun ta mga harì, asta tun ákniyu na mga rubbad i Israel.

¹⁶ Pasóddórán ku sikandin na duwán kahirapan na dumunggù tun kandin tingód katô kapamaké din katô ngadan ku na tinuruán din."

¹⁷ Purisu igsadun si Ananias tun ta balé na igóddóan i Saulo. Tô igahu si Ananias, igdappánnan din si Saulo ka bállad, asta igkagi sikandin, na mà din, "Saulo, kataladi ku, igaipidda katô Áglangngagán na si Jesus na igapakita áknikó tun ta dalan. Igpapidda ikandin dini áknikó ébô makakita kad puman asta mapánnù ka katô Ugis Espiritu."

¹⁸ Tigkô dâd duwán iring na ánnir na idabù tikud tun ta mata i Saulo. Purisu ikakita dán sikandin. Igtindág asta igbunyagan sikandin.

¹⁹ Pángnga igkan sikandin, igmabákkár dán tô lawa din.*

Na, mga pira álló igóddô si Saulo tun ta mga ágpampamaké tun ta Damasco.

²⁰ Igsadun si Saulo tun ta mga simbaan ka Judio, asta inalayun sikandin gulit-ulit na si Jesus tô bánnal Batâ ka Manama.

²¹ Isalábbuan tô langun manubù na igdinág kandin, asta igpatóngkóe dan, na mà dan, "Sikandin tô girrayat katô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem. Ikadinág ké na igsadun sikandin dini ébô ámmáttan din tô mga manubù na ágtawar katô ngadan i Jesus, asta piddán din sikandan tun ta Jerusalem ébô prison katô mallayat ka mga pangulu ka templo."

²² Asal tuu pa igmabákkár si Saulo igulit-ulit, asta ikapanalu sikandin katô mga Judio na góddô tun ta Damasco, su tuu matayyó tô igapasóddór din na bánnal si Jesus tô Mesiyas.

²³ Na, tô iglabé tô mga pira álló, duwán mga Judio igplano na matayan dan si Saulo.

²⁴ Agad álló asta dukilám, ágbanganan dan si Saulo tun ta mga sállat tikud tun ta lunsud ka Damasco ébô matayan dan. Asal duwán manubù na igulit ki Saulo tingód katô kakalyag dan.

²⁵ Purisu igtabangan sikandin katô mga disipulu din. Tángngà ka dukilám, igdalám dan si Saulo tun ta dakál basket, asta igtuntun dan tun ta luwà katô mallayat koral na iglibut ka Damasco ébô makaluwà sikandin.[†]

* 9:19 9:1-19 Ahaán pagsík tô Mga Lumu 22:4-16; 26:9-18. † 9:25 9:25 Ahaán tô 2 Corinto 11:32-33.

Igsadun si Saulo tun ta Jerusalem

²⁶ Na, tō igdunggu si Saulo tun ta Jerusalem, kakalyag din na dumuma pád katô mga ágpampamaké. Asal imáddangan dan, su ándà dan bánnal na igañamaké dán sikandin ki Jesus.

²⁷ Asal igtabangan sikandin i Bernabe. Igpid din si Saulo tun ta mga apostoles, asta igulit din kandan tingód katô igañamaké asta igañamaké katô Áglangngagán kandin tun ta dalan. Igulit din kandan na ándà máddang i Saulo ka kólit-ólit din tingód ki Jesus tun ta Damasco.

²⁸ Purisu igduma dán si Saulo katô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem. Na, ándà máddang din ágtinuruán din tingód katô ngadan katô Áglangngagán.

²⁹ Ándà kamáddangi si Saulo na igulit-ulit tun ta mga Judio na Griego é kinagiyan, asta ikapanalu sikandin katô mga igañamaké kandin tingód katô ágtinuruán din. Asal matayan dan pád sikandin.

³⁰ Tô ikasóddór tó mga kataladi, igpid dan si Saulo tun ta Cesarea, asta igañamaké dan sikandin tun ta lunsud ka Tarso.

³¹ Purisu duwán kasunayan katô mga ágpampamaké tun ta kaluwagan ka mga probinsya ka Judea, Galilea asta Samaria. Igmarapung dan asta igañamaké tó kapamaké dan, asta duwán máddang dan katô Áglangngagán, su igtabangan dan katô Ugis Espiritu.

Igsadun si Pedro tun ta Lida asta Jope

³² Na, tō igsadun si Pedro tun ta marapung mga lunsud, igsadun pagsik sikandin tun ta mga ágpampamaké tun ta lunsud ka Lida.

³³ Duwán manubù na igkita i Pedro na si Eneas na dì gó pakannó tikud tun ta ágdággaanan din dalán ka walú dán ámmé su dì ágriyu é lawa din.

³⁴ Igkagi si Pedro kandin, na mà din, "Eneas, inólian kad ukit ki Jesu-Cristo. Tindág kad asta témmos nu yan ágdággaan nu."

Tigkô dád igtindág si Eneas.

³⁵ Ikañamaké tó tuu marapung manubù tun ta Lida asta duma lunsud ka Saron, asta igañamaké dan katô Áglangngagán.

³⁶ Na, duwán sábbad bayi na ágpampamaké tun ta lunsud ka Jope na ánggadanan ki Tabita. (Dorcás tó ngadan din tun ta Griego kinagiyan, asta tó kóbadan kuláppling.) Inalayun madigár tó áglumun din asta ágtabang gó sikandin katô mga ágkayù-ayuan.

³⁷ Tô timpo tó, ágkabógoán kan Dorcas asta inaté sikandin. Igdiñus dan tó lawa din, asta igpakáttang dan tun datas ta kuwarto.

³⁸ Tô ikasóddór tó mga ágpampamaké na dutun si Pedro ta Lida, igpapid dan tó duwa manubù ébô mangé kandin, su ánnà madiyù tó Jope tikud tun ta Lida. Igpédu-édu dan ki Pedro, na mà dan, "Séktor ka tákkás áknami tun ta Jope."

³⁹ Purisu igtákkás si Pedro kandan. Tô igdunggu sikandin, igpid dan sikandin tun ta kuwarto. Igururong tó mga gabayi balu ki Dorcas, asta igañamaké dan. Igpakita dan ki Pedro tó mga umpak na igtábbir i Dorcas tó ándà pa sikandin kamaté.

⁴⁰ Na, igpewá i Pedro tó langun dan tikud tun ta kuwarto. Iglingkóod si Pedro asta igdasal sikandin. Igtubang sikandin tun ta inaté asta igañamaké, na mà din, "Tabita, ánnó ka."

Purisu ibákka tó mata din. Tô igkita sikandin ki Pedro, igánnó sikandin.

⁴¹ Igawidan i Pedro tó bállad i Dorcas, asta igañamaké dan. Na, igtawar i Pedro tó mga gabayi balu asta tó duma mga ágpampamaké, asta igkita dan si Dorcas na inanté dán puman.

⁴² Inému na ibantug ni tun ta kaluwagan ka Jope, asta marapung tó mga manubù na igañamaké katô Áglangngagán.

⁴³ Idugé si Pedro igóddô tun ta Jope tun ta balé i Simon na katig áglanit ka kindal ka mannanap.

10*Igkangé i Cornelio si Pedro*

¹ Na, tun ta Cesarea, duwán kapitan na ánggadanan ki Cornelio. Sikandin tó kapitan katô mga sundalo na ánggadanan Grupo ka Italia. Sikandin tó pangulu katô sábbad gatus (100) sundalo.

² Ánnà Judio sikandin asal nángngà tó áglumun din asta inalayun sikandin ágpangadap ka Manama duma katô mga manubù na góddô tun ta balé din. Ágtabangan din tó mga ágkayù-ayuan, asta inalayun sikandin ágdasal tun ta Manama.

³ Na, tó mga alas tres dán ka mapun, duwán panaligan ka Manama na igañamaké ki Cornelio, asta tuu matayyó tó igkita din. Igpadani tó panaligan ka Manama, asta igañamaké sikandin, na mà din, "Cornelio."

⁴ Na, igsállág si Cornelio katô panaligan su imáddangan, asta igtaba sikandin, na mà din, "Sir, ándin tó kakalyag nu kanak?"

Igkagi tō panaligan, na mà din, "Igpaminág ka Manama tō dasalán nu, asta idayawan tō Manama tingód katō kedu nu katō mga ágkayù-ayuan.

⁵ Na, sugù ka ka manubù tun ta Jope ébô angén si Simon na ánggadanan ki Pedro.

⁶ Igóddô sikandin madani tun ta dagat tun ta balé katō sangé din na si Simon na katig áglanit ka kindal ka mannanap."

⁷ Tō igiwà tō panaligan, igtawar i Cornelio tō duwa állang din asta sábbad sundalo na ágbánnal ka Manama asta ágkasarigan din.

⁸ Igulit din kandan tō langun na ikitaan din, asta igaipasadun din sikandan tun ta Jope.

Tō igpakita ka Manama ki Pedro

⁹ Pagkasimag, tō masig dán malássad é álló, igdunggù tō mga igaipapid i Cornelio madani tun ta Jope. Na, tō ándà dan pa dunggù, igaipénék si Pedro tun ta pattad atáp katō balé na igóddóan din ébô dumasal tun ta Manama.

¹⁰ Ágballusán si Pedro, asta kakalyag din na kuman. Asal róggun na igtaganà dan tō ágkannán, duwán igpakita katō Manama kandin.

¹¹ Igkita i Pedro tō langit na ipokéan, asta duwán igsunnad tun kandin iring na dakál kisi na igtuntun tikud tun ta langit, asta iring na igikáttan tō áppat sunu.

¹² Tun ta dalám katō kisi, igkita din tō ássa-ássa mga mannanap asta mga manuk ta kayun.

¹³ Duwán igkagi ki Pedro tikud tun ta langit, na mà din, "Pedro, tindág ka, iyó ka, asta kan ka."

¹⁴ Asal igtaba si Pedro, na mà din, "Áglangngagán, diya mému kuman, su diya lumapas katō mga sugù i Moises^{*} na inalayun ku ágtumanán."

¹⁵ Tō igkagi ki Pedro igkagi puman, na mà din, "Yaka ágkagi na dì ka mému kuman, su Manama tō igkagi na mému gó makan."

¹⁶ Ikatállu ni ilumu, asta tō iring na kisi ibatun tun ta langit.

¹⁷ Na, róggun ágpanámdám si Pedro ka ándin tō kóboden katō igkita din, igainsà tō mga manubù na igaipapid i Cornelio ka ánda tō balé i Simon. Ikadunggù dan dán tun ta luwà katō balé na igóddóan din.

¹⁸ Igtawar dan, asta igainsà dan ka ni gó tō balé na igóddóan i Simon na ánggadanan ki Pedro.

¹⁹ Na, róggun ágpanámdám si Pedro tingód katō igkita din, igkagi tō Ugis Espiritu kandin, na mà din, "Na, igdunggù dán tō tallú manubù na ágpamasak áknikó."

²⁰ Purisu pónög kad, asta yaka géllé ágtákkás kandan, su igaipapid ku sikandan."

²¹ Purisu igaipónög si Pedro, asta igkagi sikandin kandan, na mà din, "Sakán tō ágpamasakán yu. Ándin tō ágkailanganán yu kanak?"

²² Na, igtaba dan, na mà dan, "Igpapid ké i Kapitan Cornelio. Sikandin áglumu ka nángngà tun ta saruhan ka Manama, ágpangadap ka Manama, asta ágrespetowan katō marapung mga Judio. Duwán panaligan ka Manama na igkagi kandin na pakangén ka ébô tuminurù ka kandin."

²³ Na, igaipihu i Pedro sikandan, asta igaipadággà din sikandan tō dukilám tō.

Igsadun si Pedro tun ki Cornelio

Pagkasimag, igtákkás kandan si Pedro asta tō mga kataladi tikud tun ta Jope.

²⁴ Pagkasimag, igdunggù dan tun ta Cesarea. Gangatan dan i Cornelio, asta taganà din iglimud tō mga gakád din asta tō mga rarak din.

²⁵ Tō igdunggù si Pedro tun kandin, igaipumar si Cornelio, asta iglingkóod sikandin tun ta tubang i Pedro ébô mangadap kandin.

²⁶ Asal igkagi si Pedro, na mà din, "Tindág ka, su manubù a dád. Ánnà a Manama." Purisu igaipatinidág i Pedro si Cornelio.

²⁷ Na, tō igpatóngkóé si Pedro asta si Cornelio róggun igahu dan tun ta balé, igkita i Pedro tō marapung manubù na ilimud.

²⁸ Igkagi si Pedro kandan, na mà din, "Isóddoran yu na dì mému dumuma tō Judio katō ánnà Judio, agad madun tun ta balé din. Asal igaipasóddorrá ka Manama ukit katō igpakita din kanak na diya méllé dumuma katō mga ánnà Judio.

²⁹ Purisu tō igkangé dan kanak, ándà a éllé, asal igsadunna dini. Na, manan ka igpakangéya ikiyu?"

³⁰ Igkagi si Cornelio, na mà din, "Tállu dán álló é iglabé, igaipasóddorrá ka Manama tō alas tres ka mapun. Tigkô dád igpakita kanak tō manubù na igumpak ka ágséllà,[†]

* ^{10:14} 10:14 Duwán mga sugù na igbággé ka Manama ki Moises sayyan na tō mga Judio mému kuman katō mga mannanap na karnero, kambing, baka, asta manuk. Asal dì mému makan tō ássa mga mannanap iring na babuy, mga mannanap ka kabánnássan, asta mga manuk ta kayun. Ahaán tō Levítico 11. † ^{10:30} 10:30 Mga panaligan ka Manama tō gumpak ka ágséllà.

³¹ asta igkagi sikandin kanak, ‘Cornelio, igdinág ka Manama tō dasalán nu, asta isóddóran din tō kédu nu katō mga ágkayù-ayuan.

³² Na, pasadun nu tō mga manubù tun ta Jope ébô mangé dan ki Simon na ángngadan ki Pedro. Igóddó sikandin madani tun ta dagat tun ta balé katō sangé din na si Simon na katig áglanit ka kindal ka mannanap.’

³³ Purisu sékótta iga pangé áknikó. Madigár su igdunggù kad. Na, ilimud ké langun kannun ta saruhan ka Manama ébô maminág ké ka kagi katō Áglangngagán na ultán nu áknami.”

Igtinurù si Pedro tun ki Cornelio

³⁴ Na, igtigkané si Pedro igtinurù kandan, na mà din, “Isóddóran ku na ándà manubù na ágmusingán ka Manama agad ándin tō bónnóng dan.

³⁵ Su tun ta langun banuwa, agad sadan tō duwán máddang ka Manama asta áglumu katō nángngá tun ta saruhan din, tō gó tō tanggapán ka Manama.

³⁶ Isóddóran yu na iga pid ka Manama tun ta mga rubbad i Israel tō Madigár Gulitán na mému na masábbad ki tun ta Manama ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán katō langun manubù.

³⁷ Ni gó tō igulit-ulit tun ta kaluwagan ka banuwa ka Judea, su tō ipángnga si Juan igtinurù tingód ka kabunyag, igtigkané si Jesus na taga Nazaret igulit-ulit tun ta probinsya ka Galilea.

³⁸ Si Jesus tō igsalin ka Manama asta igipánnu ka Ugis Espiritu, asta igbággayan katō katulusan. Agad ánda é igsadunan din, igtabangan din tō mga manubù, asta igaewá din tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù, su igdumaan sikandin ka Manama.

³⁹ Igkita dé tō langun ka iglumu i Jesus tun ta kaluwagan ka banuwa na góddóan katō mga Judío asta tun ta Jerusalem. Igpansalan dan si Jesus tun ta krus ébô maté.

⁴⁰ Asal iganté puman ka Manama sikandin tun ta ikatállu álló, asta iga kaita ka Manama si Jesus áknami.

⁴¹ Ándà sikandin kitayi katō langun manubù, asal sikami dád na mga igsalin ka Manama tō ikakita kandin. Pángnga inanté puman sikandin, iga padumaé ké ágkan asta ginám.

⁴² Iga pid ké i Jesus ébô mulit-ulit ké katō Madigár Gulitán tingód kandin tun ta mga manubù, asta ébô kumagi ké na bánnal si Jesus tō igsalin ka Manama ébô rumuud katō langun manté asta mga inaté dán.

⁴³ Tō langun propeta ka Manama igsulat tingód ki Jesus na ukit katō ngadan din, tō langun manubù na ágpamaké kandin, iga pasinsyaan tō mga salà dan.”

Igdunggù tō Ugis Espiritu tun ta mga ánnà Judío

⁴⁴ Róggun igkagi si Pedro, igdunggù tō Ugis Espiritu tun ta mga manubù na iga minág kandin.

⁴⁵ Na, isalábbuan tō mga Judío na ágpampamaké na igtákkás ki Pedro su igdunggù tō Ugis Espiritu tun ki Cornelio asta tun ta mga duma manubù agad ánnà dan Judío,

⁴⁶ su igdinág dan tō mga ánnà Judío na ikakagi ka ássa-ássa mga kinagian katō mga manubù, asta iga durung dan katō Manama. Na, igkagi si Pedro katō mga Judío na igtákkás kandin, na mà din,

⁴⁷ “Igdunggù dán tō Ugis Espiritu tun kandan magunawa katō kadunggù din áknita. Ándà dán makasapad katō kabunyag kandan.”

⁴⁸ Purisu igkagi si Pedro na kailangan bunyagan dan ukit katō ngadan i Jesu-Cristo. Na, igpóddó dan pa si Pedro tun kandan ka pira álló.

11

Igulit si Pedro katō mga ágpampamaké tun ta Jerusalem

¹ Na, tō mga apostoles asta tō mga kataladi tikud tun ta kaluwagan ka Judea, ikadinág dan na tō mga ánnà Judío igbánnal katō kagi ka Manama.

² Purisu tō iglónód si Pedro tun ta Jerusalem, iga insà-insà tō mga Judío na ágtinurù na kailangan tupuwan tō langun ágpampamaké, na mà dan,

³ “Manan ka igsadun ka tun ta mga ánnà Judío, asta iga padumaé kó igkan?”

⁴ Purisu igtigkané si Pedro igulit kandan tingód katō langun na ilumu.

⁵ Igkagi si Pedro, na mà din, ‘Tō igóddó a tun ta Jope, róggun igdasalla, duwán iga kaita ka Manama kanak. Duwán igsunnad kanak iring na dakál kisi na igtuntun tikud tun ta langit asta iring na igikáttan tō áppat sunu.

⁶ Tō igsállagga, igkita ku tun dalám tō ássa-ássa mga mannanap asta mga manuk ta kayun.

⁷ Na, duwán kagi na igdinág ku tikud tun ta langit, na mà din, ‘Pedro, tindág ka, iyó ka, asta kan ka.’

⁸ Asal igtaba a, ‘Áglangngagán, diya mému kuman, su diya lumapas katô mga sugù i Moises na inalayun ku ágtumanán.’

⁹ Asal igkagi puman sikandin kanak tikud tun ta langit, ‘Yaka ágkagi na dì ka mému kuman, su Manama tô igkagi na mému gó makan.’

¹⁰ Ikatállu ni ilumu kanak, ibatun tô iring na kísì tun ta langit.

¹¹ Na, sékót dád igdunggù tun ta balé na igóddoan ku tô tallu manubù na igaipid tikud tun ta Cesarea ébô mangé kanak.

¹² Na, igkagi tô Ugis Espiritu kanak na diya méllé mákkás kandan agad ánnà dan Judio. Na, igtákkás pagsik kanak ni ánnám kataladi tikud tun ta Jope. Tô igdunggù ké tun ta balé i Cornelio, igahu ké langun.

¹³ Igulit si Cornelio áknami na igkita din tô panaligan ka Manama tun ta balé din. Igkagi kun tô panaligan, ‘Pasadunán nu tô manubù tun ta Jope ébô mangé ki Simon na ángngadan ki Pedro.

¹⁴ Tuminurù sikandin áknikó asta katô langun manubù na góddò tun ta balé nu ébô matábbus kó.’

¹⁵ Tô igtinurù a kandan, igdunggù tô Ugis Espiritu tun kandan magunawa katô kadunggù din áknita tun ta katigkanayan.

¹⁶ Purisu isampáttan ku tô igkagi katô Áglangngagán áknami dángngan, na mà din, ‘Ukit ka wayig tô kabunyag i Juan, asal bunyagan kó ukit katô Ugis Espiritu.*

¹⁷ Na, magunawa tô igbággé ka Manama tun ta mga ánnà Judio asta tun áknita na mga Judio tô igaipamaké ki katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Purisu diya makasapad katô Manama.”

¹⁸ Tô igdinág dan katô igkagi i Pedro, ándà dan dán órórm-óróm kandin. Asal igdurung dan tô Manama, su igkagi sikandin, na mà dan, “Agad tô mga ánnà Judio igrákkád asta igaipasinsiyaan ka Manama, asta igbággayan din katô kantayan na ándà ágtamanán.”

Mga ágpampamaké tun ta Antioquia

¹⁹ Na, tikud katô kamatayan i Esteban, igirrayatan tô mga ágpampamaké. Purisu igaipalaguy dan asta igaipasuwéyé dan tun ta banuwa ka Fenicia, purù ka Cipre, asta lunsud ka Antioquia tun ta probinsya ka Siria. Igulit-ulit dan katô kagi ka Manama tun ta mga unawa dan na Judio na igóddò dutun.

²⁰ Asal duwán mga ágpampamaké na mga taga Cipre asta taga Cirene na igsadun tun ta Antioquia, asta igulit-ulit dan pagsik tingód katô Áglangngagán na si Jesus tun ta mga ánnà Judio.

²¹ Igdungguan dan katô katulusan katô Áglangngagán, asta marapung tô mga manubù na igbánnal asta igaipamaké katô Áglangngagán.

²² Tô ikasóddor tô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem, igaipasadun dan si Bernabe tun ta Antioquia.

²³ Tô igdunggù sikandin tun ta Antioquia, idawayan sikandin, su igkita din tô kédu ka Manama kandan. Igtinurù si Bernabe kandan na kailangan pabákkárrán tô kapamaké dan tun ta Áglangngagán na dì ágduwa-duwa.

²⁴ Na, madigár manubù si Bernabe. Ipánnuan sikandin katô Ugis Espiritu asta tuu ágsarig katô Áglangngagán. Tô igdinág tô mga taga Antioquia katô igkagi i Bernabe, marapung pa tô mga manubù na igbánnal katô Áglangngagán.

²⁵ Na, igsadun si Bernabe tun ta lunsud ka Tarso ébô mamasak ki Saulo.

²⁶ Tô igkita si Bernabe ki Saulo, igaipid din sikandin tun ta Antioquia. Igóddò dan dutun sippang ka sábbad ámmé, asta igtinurù dan ka marapung mga ágpampamaké. Na, tô mga ágpampamaké tun ta Antioquia, tô gó tô tagnà ángngadan na mga Ágpampamaké ki Jesu-Cristo.†

²⁷ Na, tô timpo tô, duwán mga propeta na igdunggù tikud tun ta Jerusalem.

²⁸ Igtindág si Agabo na sábbad propeta ka Manama, asta igaipakagi sikandin katô Ugis Espiritu na masig dán dumunggù tô ballus nit tibuk banuwa. Ituman tô ballus dalám ka pagpangulu i Claudio tun ta Roma.

²⁹ Purisu igaipasábbadé tô langun ágpampamaké tun ta Antioquia ébô tumabang dan katô mga kataladi tun ta probinsya ka Judea. Igbagé tô tagsábbad-sábbad kandan ka salapí tikud dád tun ta kandan magaga.

³⁰ Purisu tô ilimud dán tô salapí dan, igaipid dan ki Bernabe asta ki Saulo tun ta mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké tun ta Judea.

* **11:16** 11:16 Mga Lumu 1:5. † **11:26** 11:26 Mga Ágpampamaké ki Jesu-Cristo, ó Mga Cristohanon.

12

Igirrayatan i Herodes tō mga ágpampamaké

¹ Na, tō timpo tō, igirrayatan i Hari Herodes tō mga ágpampamaké.

² Igpatayatan din si Santiago na kaké i Juan ukit ka kampilan.

³ Tō ikasóddór si Herodes na idayawan tō mga Judio, igpammát din pagsik si Pedro dalám ka Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù.

⁴ Tō igámmát dan ki Pedro, igpriso sikandin, su kakalyag i Herodes na ruudan din si Pedro ka mapángnga tō kalimudan,^{*} ébô kakitaan ka langun manubù. Na, ighbantéyan si Pedro ka áppat grupo na duwán áppat sundalo tun ta kada grupo na ágbanté kandin.

⁵ Na, dalám katō igpriso si Pedro, tuu ménit tō kadasal katō mga ágpampamaké tingód kandin.

Igpaluwà si Pedro tikud tun ta prisowan

⁶ Na, tō tángngà ka dukilám tō ándà pa dunggù tō álló ka ruudan si Pedro, igtudug si Pedro tun dalám katō prisowan. Duwa tō kadina na igikát kandin. Igpatángngaan sikandin katō duwa sundalo, asta duwán mga sundalo na ágbanté tun ta sállat katō prisowan.

⁷ Tigkô dád iséllaan tō dalám katō prisowan, su igpakita tō sábbad panaligan ka Manama. Igkállang din tō kilidan i Pedro asta igánnó din. Igkagi tō panaligan, na mà din, “Sékót ka tindág.”

Na, inakas tō kadina tikud tun ta bállad din.

⁸ Igkagi tō panaligan, na mà din, “Bagkássi nu yan awak nu asta sandalyas ka.”

Tō ighbánnal si Pedro kandin, igkagi tō panaligan, na mà din, “Salingkumut ka asta tákkás ka kanak.”

⁹ Na, igtákkás si Pedro katō panaligan. Asal ándà sóddór din ka bánnal tō ilumu kandin, su keman din ka tagénáp din dád.

¹⁰ Igukit dan tun ta duwa sundalo na ágbanté kandin. Tō igidunggù dan tun ta putó sállat katō prisowan na ágsadun tun ta luwà, ipókéan agad ándà manubù na igpókê. Purisu ikaluwà dan. Tō igidunggù dan tun ta dalan na ágsuwéyanan, tigkô inandà tō panaligan.

¹¹ Na, isóddóran dán i Pedro na igapid katō Áglangngagán tō panaligan din ébô paluwaán sikandin tikud tun ta bállad i Herodes, asta ébô dì matuman tō gímanan katō mga Judio.

¹² Na, tō ikasóddór si Pedro katō ilumu, igsadun sikandin tun ta balé i Maria na inná i Juan Marcos. Taganá ilimud tō marapung manubù su ágdsal dan tun ta Manama.

¹³ Tō igidunggù si Pedro, igtákták din tō sállat katō koral. Duwán sábbad állang bayi na ánggadanan ki Roda na igahá ka sadan tō tun ta sállat.

¹⁴ Tō igdinág si Roda katō kagi i Pedro, igkilala si Roda kandin, asal ándà din pókéi tō sállat, su tingód katō dayó din sékót sikandin iglónód ébô mulit katō duma mga manubù na igidunggù dán si Pedro tun ta luwà katō balé.

¹⁵ Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Ágkamánnu ka? Yaka ágragórù!”

Asal marag igkagi si Roda na bánnal si Pedro gó. Purisu igkagi sikandan, na mà dan, “Tō basí panaligan ka Manama na ágtómmóng kandin!”

¹⁶ Asal igpanayun si Pedro igtákták sippang ka igpókéan dan. Tō igkita dan kandin, isalábbuan dan.

¹⁷ Igsingyas si Pedro kandan ébô dì dan mótep, asta igulit sikandin tingód katō kapaluwà katō Áglangngagán kandin tikud tun ta prisowan. Igkagi si Pedro kandan, na mà din, “Uliyu si Santiago asta tō mga kataladi.” Na, igpanó si Pedro, asta igsadun sikandin tun ta ássa lugar.

¹⁸ Tō sállám dán, tuu ágkasamuk tō langun sundalo, su ándà sóddór dan ka ánda si Pedro.

¹⁹ Igsugù si Herodes ébô pamasaqué si Pedro, asal ándà dan kitayi. Purisu iginsá-insá i Herodes tō mga sundalo na ighbanté, asal ándà sóddór dan ka ánda si Pedro. Purisu igpamatayan i Herodes tō langun dan. Na, igpanó si Herodes tikud tun ta probinsya ka Judea, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Cesarea, asta igóddó sikandin dutun.

Tō kamatayan i Herodes

²⁰ Na, duwán álló na isókó si Herodes katō mga taga Tiro asta mga taga Sidon. Purisu marapung dan tō igsadun tun ki Herodes ébô pakitaé dan. Na, tō ándà dan pa pakitaé, taganá dan igsadun tun ki Blasto na sábbad taratabang i Herodes ébô panunugán dan katō kakalyag dan na móli tō madigár ginawa i Herodes kandan, asta makémú dan puman makabálli katō mga ágkakan dan tikud tun ta banuwa na sakup i Herodes.

* ^{12:4} 12:4 Kalimudan Ka Kalabé. Igpadángngané tō Kalimudan Ka Kalabé asta tō Kalimudan Ka Pan Na Ándà Patubù. Ahaán tō Lista Katō Mga Kagi, asta tō Exodo 12:2-27.

²¹ Tô álló ka karuud, igumpak si Herodes ka kapa, igunsad sikandin tun ta gunsadanan ka harì, asta igkagi sikandin tun ta mga manubù na ilimud.

²² Na, igullaó tō mga manubù, na mà dan, “Tô kagi din iring na kagi ka manama, ánnà kagi ka manubù!”

²³ Tiggó däd igsupakan si Herodes katô panaligan ka Áglangngagán, su ándà din sapadi tō mga manubù na ágdurung kandin. Purisu igulád tō bituka i Herodes, asta inaté.

²⁴ Asal marapung tō mga manubù na igulitan katô kagi ka Manama, asta igmarapung tō mga ágpampamaké.

²⁵ Na, tō ikapángnga dán si Bernabe asta si Saulo igapid katô ágbággén dan tun ta Jerusalem, iguli dan tun ta Antioquia. Igpatakás dan pagsik si Juan Marcos.

13

Igsugù katô Ugis Espiritu si Saulo asta si Bernabe

¹ Na, tun ta mga ágpampamaké tun ta lunsud ka Antioquia duwán mga propeta asta mga taratinurù. Sikandin si Bernabe, si Simeon na ánggadanan Negro,* si Lucio na taga Cirene, si Saulo, asta si Manaen na igdakál duma ki Herodes.

² Róggun igpuwasa tō mga ágpampamaké tun ta Antioquia asta iga pangadap dan katô Áglangngagán, igkagi tō Ugis Espiritu tun kandan, na mà din, “Ássa yu si Bernabe asta si Saulo para kanak, su duwán palumun ku kandan.”

³ Purisu igpuwasa dan, igdasal dan, asta igdappánnan dan si Bernabe asta si Saulo ka bállad. Igpanó dan sikandin.

Tun ta Cipre

⁴ Na, tō iga pid katô Ugis Espiritu sikandin, igsadun dan tun ta Seleucia, asta igsaké dan ka barko[†] na madun tun ta purù na ánggadanan Cipre.

⁵ Tô igdunggù dan, igpónög dan tun ta lunsud ka Salamina, asta igulit-ulit dan katô kagi ka Manama tun ta mga simbaan ka Judío. Igtakkás kandan si Juan Marcos ébô tumabang kandan.

⁶ Na, tō igpanó dan tikud tun ta Salamina, igsadun dan tun ta mga lunsud katô purù sippang ka igdunggù dan tun ta lunsud ka Papos. Na, igkita dan tō Judío na ágsalamangka na ánggadanan ki Bar-Jesus. Mà kagi sikandin propeta ka Manama.

⁷ Rarak sikandin i Sergio Paulo na mapandé gobernador katô purù. Na, igpatawar i Sergio Paulo si Bernabe, su kakalyag din na maminág katô kagi ka Manama.

⁸ Asal igdalangan dan katô ágsalamangka na si Elimas (tō gó tō ngadan din tun ta kinagiyán ka Griego), su kakalyag din na dì mamaké tō gobernador tun ta Áglangngagán.

⁹ Na, ipánnu katô Ugis Espiritu si Saulo na tō ássa ngadan din si Pablo. Igsállág si Pablo ki Elimas,

¹⁰ asta igkagi sikandin, na mà din, “Sakup ka i Maibuyan, su sikuna tō usig katô langun na madigár. Ipánnuan ka katô limbung asta kadattan. Marag nu ágpalinán tō kabánnalan katô Áglangngagán.

¹¹ Purisu mabólög ka dalám ka mga pira álló, su supakan ka katô Áglangngagán. Ándà kitanán nu, agad tō sánnang ka álló.”

Tiggó däd ibólög sikandin. Purisu ágpamasak sikandin ka manubù na magak kandin.

¹² Tô igkita tō gobernador katô ilumu, igpamaké sikandin, su isalábbuan gó sikandin katô ágtinuruán tingód katô Áglangngagán.

Tun ta Antioquia na sakup ka Pisidia

¹³ Na, igsaké si Pablo asta tō mga kadumaan din tun ta barko tikud tun ta Papos, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Perga na sakup ka probinsya ka Pamfilia. Asal igdiyá si Juan Marcos kandan, asta iguli sikandin tun ta Jerusalem.

¹⁴ Na, igpanó si Pablo asta si Bernabe tikud tun ta Perga, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Antioquia na sakup ka probinsya ka Pisidia. Tô álló ka kapaginawa, igsadun dan tun ta simbaan ka Judío, igahu dan, asta igunsad dan.

¹⁵ Duwán igbasa katô kagi ka Manama na igsulat i Moises asta katô duma mga propeta ka Manama. Na, tō mga tarapid ka simbaan ka Judío igkagi ki Pablo asta ki Bernabe, na mà dan, “Mga kataladi, atin ka duwán tinuruán yu áknami langun, mému tuminurù kó.”

* **13:1** 13:1 Si Negro, ó si Métám. Métám tō kóbadan katô kagi Negro. † **13:4** 13:4 Tō barko dángngan, ándà makina asal duwán mga magdakál layag na pakapid katô barko. Mému sakayan katô marapung manubù sippang ka mga sábbad gatus kaliman (150) asta mga piniddan dan.

¹⁶ Purisu igtindág si Pablo, asta igsingyas sikandin ébô dì dan mótep. Igkagi si Pablo, na mà din, “Mga unawa ku na rubbad i Israel, asta langun yu na ánnà Judio na ágpangadap ka Manama, paminág kó kani kagin ku.

¹⁷ Manama tô ágsarigan ta, asta sikandin tô igsalin katô mga kamónaan ta. Tô igóddô dan tun ta banuwa ka Ehipto, igtabang tô Manama kandan, asta igmarapung dan. Ukit katô katulusan ka Manama, ikaluwà dan tikud tun ta Ehipto.

¹⁸ Dalám ka kappatan ámmé, igdóppónan dan ka Manama tun ta disyerto.

¹⁹⁻²⁰ Igdadattan ka Manama tô pittu grupo ka manubù tun ta banuwa ka Canaan, asta igbágge din tô tanà dan tun ta mga Judio ébô óddóan dan dalám ka áppat gatus kaliman (450) ámmé. Na, duwán tagsábbad-sábbad mga manubù na igaipid ka Manama ébô mid kandan sippang dumunggù si Samuel na sábbad propeta ka Manama.

²¹ Na, kakalyag dan na duwán harì na mid kandan. Purisu igaipid ka Manama tô batà i Cis na si Saulo na sábbad sakup ka grupo i Benjamin. Igpangulu si Saulo kandan dalám ka kappatan (40) ámmé.

²² Pángnga igaipewà ka Manama si Saulo, ighbullasan din ki David ébô mangulu kandan, su igkagi tô Manama,

“Igsalin kud tô batà i Isai na si David. Ágkadayawanna kandin su tumanán din tô langun kagi ku kandin.”[‡]

²³ Na, igpanayun igkagi si Pablo, na mà din, “Si Jesus tô sábbad rubbad i David na igsalin ka Manama asta igimu na Taratábus ta na mga rubbad i Israel, su sikandin tô taganà igtandô ka Manama áknita.

²⁴ Tô ándà pa dunggù si Jesus, igulit-ulit si Juan katô mga rubbad i Israel na kailangan rumakkâd dan ébô bonyagan din sikandan.

²⁵ Tô ándà pa ikápangnga si Juan katô lumu din, igkagi sikandin, ‘Ánnà sakán tô gímanan yu, asal duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tô kamanubuan din ka tandingán kanak. Purisu ánnà nángngà agad lumusutta dád katô sandalyas din.’[§]

²⁶ Na, igpanayun si Pablo igkagi, na mà din, “Paminág kó na mga kataladi na mga rubbad i Abraham, asta langun yu na ánnà Judio na ágpangadap ka Manama. Sikita tô igdungguan katô kagi ka Manama na duwán dán katábbusan.

²⁷ Na, tô mga manubù tun ta Jerusalerm asta tô mga pangulu dan, ándà sóddór dan na si Jesus tô Taratábus. Kada álló ka kapaginawa, agad igaibasa dan tô kagi na igaipid katô mga propeta ka Manama sayyan tun ta simbaan dan, ándà dan ikagpát. Purisu ituman dan tô igaipid katô mga propeta ka Manama, asta igruudan dan si Jesus.

²⁸ Agad ándà palang salà din na mému matayan, igaipamuyù dan ki Pilato ébô matayan si Jesus.

²⁹ Tô igtuman dan katô langun ka kagi ka Manama na taganà igaipid, igkangé dan tô lawa din tikud tun ta krus, asta iglábbáng dan tun ta takub.

³⁰ Asal iganté puman sikandin katô Manama.

³¹ Idugé sikandin igaipakita tun ta mga manubù na igtákkás kandin dángngan tikud tun ta Galilea sippang tun ta Jerusalem. Igulit dan áknita na mga Judio tô tingód katô bánnal na igkita dan.

³² Igsadun ké dini ákniyu ébô mulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus. Agad mga kamónaan ta tô igtandóan ka Manama,

³³ asal kannun áknita ituman, su iganté puman katô Manama si Jesus. Ni gó tô kagi ka Manama na igaipid tun ta Ikaduwa Salmo,

“Sikuna tô Batà ku,

asta pasóddórán ku na sakán tô Ámmà nu.”*

³⁴ Si Jesus tô iganté puman ka Manama, asta tô lawa din dì maróddog, su ni gó tô kagi ka Manama,

‘Bággen ku áknikó tô madigár na igtandô ku ki David, asta matuman yan.’†

³⁵ Duwán pagsik kagi na igaipid tun ta duma Salmo,

‘Dì mému ka maróddog tô lawa katô Ugis Batà nu.’‡

³⁶ Sayyan, igtuman si David katô kakalyag ka Manama sippang ka inaté sikandin. Iglábbáng sikandin mágunawa katô mga kamónaan din, asta iróddog tô lawa din.

³⁷ Asal si Jesus na iganté puman ka Manama, ándà gó karóddog tô lawa din.

³⁸ “Purisu mga kataladi ku, igulit ké ákniyu ébô kasóddoran yu na ukit ka kamatayan kani manubù ni, duwán kapasinsiyaan katô mga salà.

* 13:22 13:22 Salmo 89:20; 1 Samuel 13:14.

§ 13:25 13:25 Ahaán tô Mateo 3:11; Marcos 1:7; Lucas 3:16; Juan 1:20.

* 13:33 13:33 Salmo 2:7.

† 13:34 13:34 Isaías 55:3.

‡ 13:35 13:35 Salmo 16:10.

³⁹ Dì kó makaluwà tikud tun ta salà ukit katô katuman yu katô mga sugù i Moises, asal ukit ki Jesus makaluwà tikud tun ta salà tò langun manubù na mamaké kandin.

⁴⁰ "Purisu taganà kó ébô dì kó supakan iring katô mga manubù na igsulat katô mga propeta ka Manama,

⁴¹ "Sikiyu mga manubù na ágbuyas-buyas, piyà-piyà kó. Kasalábbuan kó ka supakan ku sikiyu, su agad duwán kasalábbuan na lumun ku ákniyu, asal dì kó ágbánnal agad duwán mulit ákniyu kani." §

⁴² Na, tò igluwà si Pablo asta si Bernabe tikud tun ta simbaan ka Judio, igapédu-édu tò mga manubù na tuminurù dan puman tun ta álló ka kapaginawa na dumunggù.

⁴³ Tò igpanó tò mga manubù tikud tun ta simbaan ka Judio, marapung tò mga manubù na igtákkas ki Pablo asta si Bernabe, agad tò mga Judio asta tò mga ánnà Judio na ágbánnal katô ágkémun ka Judio. Igkagi si Pablo asta si Bernabe kandan na kailangan sumarig dan ka Manama na ágtabang kandan.

⁴⁴ Tò igdunggù tò álló ka kapaginawa, ilimud tò karapungan ka mga taga Antioquia ébô maminág dan katô kagi ka Manama.

⁴⁵ Tò igkita tò mga Judio katô marapung manubù na ilimud, tuu dan gingà, igkagi dan na ánnà nángngá tò iginurù i Pablo, asta igaþuyas dan kandin.

⁴⁶ Asal ándà máddang i Pablo asta i Bernabe, asta igtaba dan, na mà dan, "Kailangan sikiyu na mga Judio tò tagnà ulitan dé katô kagi ka Manama. Su ándà kó paminág kani, asta igélléyan yu tò kantayan na ándà ágtamanán na ágbággén ka Manama, tò mga ánnà Judio tò ulitan dé katô kagi ka Manama.

⁴⁷ Tò gó tò lumun dé su mà katô kagi ka Áglangngagán,

"Imun ku sikuna na sulù na suméllà tun ta mga ánnà Judio ébô mulit-ulit ka na duwán katábusan tikud tun ta salà para katô langun manubù tun ta kaluwagan kani banuwa." *

⁴⁸ Tò ikadinág tò mga ánnà Judio, idayawan dan, asta igdurung dan tò Manama tingód katô igdinág dan. Igpamaké tò langun manubù na igsalin ka Manama na bággayan katô kantayan na ándà ágtamanán.

⁴⁹ Na, igdunggù tò kagi katô Áglangngagán tun ta duma mga lunsud na madani tun ta Antioquia.

⁵⁰ Asal igsutsutan katô mga pangulu ka Judio tò mga gabayi na ágrespetowan asta ágpangadap ka Manama, asta tò mga pangulu ka lunsud. Igirrayatan dan si Pablo asta si Bernabe, asta igaþewà dan tikud tun ta banuwa dan.

⁵¹ Tò igpanó si Pablo asta si Bernabe tikud tun ta Antioquia, igpadpad dan tò barukbuk tikud tun ta sandalyas dan ébô pasóddórán dan na duwán sókó ka Manama kandan.† Na, igsadun si Pablo asta si Bernabe tun ta lunsud ka Iconio.

⁵² Tò langun ágpampamaké tun ta Antioquia ipánnù ka dayó asta katô Ugis Espiritu.

14

Tun ta Iconio

¹ Na, tò igdunggù si Pablo asta si Bernabe tun ta Iconio, igsadun dan tun ta simbaan ka Judio na iring katô iglumu dan tun ta Antioquia. Tò iginurù dan, igpamaké tò marapung mga Judio asta tò duma mga ánnà Judio.

² Asal tò mga Judio na dì ágpamaké ki Jesus igsutsut katô duma mga ánnà Judio ébô masókó dan katô mga kataladi.

³ Idugé igóddó si Pablo asta si Bernabe dutun. Ándà máddang dan katô katinurù dan tingód katô Áglangngagán. Na, ukit katô mga kasalábbuan na iglumu dan, ikasóddór tò mga manubù na bánnal tò iginurù i Pablo asta i Bernabe tingód katô kédu ka Manama.

⁴ Asal ándà pasábbadé tò mga manubù na góddó dutun, su duwán igdadan tun ta mga Judio asta duwán igdadan tun ta mga apostoles.

⁵ Na, tò mga Judio asta tò mga ánnà Judio, asta tò mga pangulu dan, igplano dan mirrayat asta timbagán dan ka batu si Pablo asta si Bernabe ébô maté dan.

⁶ Tò ikasóddór tò duwa apostoles, igaþlaguy dan tun ta Listra asta tun ta Derbe na duwa lunsud tun ta probinsya ka Licaonia asta tun ta madani mga banuwa.

⁷ Igulit-ulit dan katô Madigár Gulitán dutun.

Tun ta Listra asta Derbe

⁸ Tun ta Listra, duwán sábbad manubù na kapig na dì pakapanó tikud pa tun ta kapamasusu kandin.

⁹ Igunsad sikandin asta iga paminág katô ágtinuruán i Pablo. Na, isóddórán i Pablo na igbánnal tô kapig na makému tô Manama makóli kandin. Purisu igsállág si Pablo kandin,

¹⁰ asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Tindág ka!”

Tigkô dák igtindág tô kapig, asta igpanó-panó.

¹¹ Na, tô igkita tô dumá mga manubù katô ilumu i Pablo, igkagi tô mga taga Licaonia ukit katô kandan kinagiyán,* asta iga patawaré dan, na mà dan, “Sikandan tô mga manama na igpamanubù asta igsunnad dini áknita!”

¹² Igpanámdán dan na si Bernabe tô ágmanaman dan na si Seus,† asta si Pablo tô ágsuguánni s i Seus na si Hermes, su si Pablo tô ágtinurú.

¹³ Duwán templo dan tun ta luwà ka Listra na ágpangadapanan dan ki Seus. Igpid katô pangulu ka templo tô mga baka asta tô mga bulak tun ta ilimudan katô mga manubù ébô matayan asta góbbón dan su mangadap dan ki Pablo asta ki Bernabe.

¹⁴ Na, tô ikasóddór si Pablo asta si Bernabe katô lumun ka mga manubù, igbissé dan tô umpak dan,‡ iga palaguy dan tun ta mga manubù na ilimud, asta igullaó dan, na mà dan,

¹⁵ “Manan ka áglumó kó kanan? Ánnà ké manama, asal manubù ké dák iring ákniyu. Igsadun ké dini ébô mulit ákniyu katô Madigár Gulitán. Kailangan tumanan kó katô ágmanaman na ándá ágpulusáni, asta mamaké kó katô manté Manama, su sikandin tô igimu katô langit, tanà, dagat, asta langun-langun nit banuwa.

¹⁶ Sayyan, iga pabayawù ka Manama tô langun katô ágkémun yu na ánnà Judio.

¹⁷ Asal inalayun din ágasóddórán na duwán Manama, su madigár tô áglumun din ákniyu. Manama tô ágbággé ka udan asta ágpatusáni, asta mamaké kó katô manté Manama, su sikandin tô igimu dayó yu.”

¹⁸ Agad tô gó tô igkagi dan kandan, tuu mahirap tô kasapad dan katô mga manubù na immaté ka mga baka ébô mangadap kandan.

¹⁹ Na, igdunggù tô mga Judio tikud tun ta Iconio asta Antioquia na sakup ka Pisidia. Igsutsutan dan tô mga taga Listra. Purisu iga pasábadé dan igtimbag ki Pablo ka batu, asta iggyuyud dan tun ta luwà katô lunsud su kéman dan ka inaté dán sikandin.

²⁰ Asal tô ilimud tô mga ágpampamaké tun ki Pablo, igtindág sikandin, asta igulì tun ta Listra. Pagkasimag, igsadun si Pablo asta si Bernabe tun ta Derbe.

Iglónód dan tun ta Antioquia

²¹ Igulit-ulit si Pablo asta si Bernabe katô Madigár Gulitán tun ta Derbe, asta marapung tô mga manubù na igpamaké ki Jesus. Na, iglónód dan tun ta Listra, Iconio, asta Antioquia na sakup ka probinsya ka Pisidia.

²² Igpabákkár dan tô mga ágpampamaké ukit katô mga ágtinuruán dan ébô tuu dan sumarig ka Manama. Igpanámdán dan sikandin na marapung tô mga kahirapan na kailangan kókitan ta ka mapil ki katô pagpangulu ka Manama.

²³ Duwán mga igsalin i Pablo asta i Bernabe tun ta tagsábbad-sábbad lunsud ébô imun dan na mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké. Ukit katô kapuwasa asta kadasal i Pablo asta i Bernabe, igsarig dan tô mga tarapid ka simbaan tun ta Áglangngagán na ágsarigan dan ébô tabangan din sikandin.

²⁴ Na, igukit dan tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Pisidia sippang ka igdunggù dan tun ta probinsya ka Pamfilia.

²⁵ Igtinurù dan tun ta lunsud ka Perga, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Atalia.

²⁶ Igsaké dan ka barko tikud tun ta Atalia, asta igulì dan tun ta Antioquia, su tô gó tô igtikudan dan. Dángngan tô igtikudan dan tun ta Antioquia, igdasal tô mga manubù tun ta Manama ébô tabangan din tô lumu na ituman dan dán.

²⁷ Tô igdunggù dan tun ta Antioquia, iglimud dan tô langun ágpampamaké ébô mulit dan tingód katô langun ka iglumu ka Manama ukit kandan, su igtabangan dan katô Manama tô kólit dan katô mga ánnà Judio, su igbánnal dan katô kagi ka Manama.

²⁸ Na, idugé dan igóddô tun ta mga ágpampamaké tun ta Antioquia.

15

Kalimudan tun ta Jerusalem

¹ Na, duwán mga kataladi na tikud tun ta probinsya ka Judea na igdunggù tun ta Antioquia, asta igtinurù dan, na mà dan, “Dì kó matábbus ka dì kó patupu iring katô igsugù i Moises.”

* **14:11** 14:11 Ándà kagpátti i Pablo asta i Bernabe tô kinagiyán ka mga taga Licaonia. Purisu ándà sóddór dan ka ándin tô ákgagin katô mga manubù tingód kandan. † **14:12** 14:12 Si Seus tô mallayat katô langun ágmanaman ka mga Griego.

‡ **14:14** 14:14 Igbissé dan tô umpak dan ébô sapadan dan tô mga manubù na mangadap kandan.

² Asal igapul si Pablo asta si Bernabe katô mga manubù na ágstinurù kani, asta ándà dan pasábbadé. Purisu igplano tô mga ágpampamaké na pasadunán dan si Pablo, si Bernabe, asta tô duma mga manubù tun ta Jerusalem ébô patóngkóé dan, tô mga apostoles asta tô mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké tingód ka pamánnun tô katinurù katô mga manubù.

³ Purisu igpapanó dan katô mga ágpampamaké. Tô igukit dan tun ta Fenicia asta Samaria, igulit dan katô mga ágpampamaké na iga maké dán tô mga ánnà Judio. Tô ikadinág tô langun kataladi, tuu dan idayawan.

⁴ Tô igdunggu dan tun ta Jerusalem, tô mga ágpampamaké, tô mga apostoles, asta tô mga tarapid ka simbaan igtanggap kandan. Na, igulit si Pablo asta si Bernabe tingód katô langun ka iglumu ka Manama ukit kandan.

⁵ Asal igtindág tô mga sakup ka Pariseo na ágpampamaké ki Jesus. Igkagi sikandan, na mà dan, "Atin ka mamacé tô mga ánnà Judio, kailangan tupuwan dan asta tumuman dan katô langun igsugù i Moises."

⁶ Na, igpalimudé tô langun apostoles asta mga tarapid ka simbaan ébô patóngkóé dan tingód ka pamánnun tô mga manubù na ánnà Judio, ka kailangan tupuwan dan ó dì.

⁷ Pángnga katô idugé dan ágpatóngkóé, igtindág si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, "Mga kataladi, isóddoran yud na dángngan sakán tô igsalin ka Manama tun ta langun ta ébô tuminurù a katô Madigár Gulitán tun ta mga ánnà Judio ébô mamaké dan.

⁸ Na, isóddoran ka Manama tô tun ta pusung katô langun manubù, asta igpasóddór din na igtanggap din dán tô mga ánnà Judio ukit ka kabággé din kandan katô Ugis Espiritu na magunawa katô kabággé din áknita dángngan.

⁹ Andà kassaan katô mga Judio asta katô mga ánnà Judio tun ta saruhan ka Manama, su iglinisan din pagsik tô pusung katô mga ánnà Judio ukit katô kapamaké dan.

¹⁰ Purisu manan ka kinnaman yu tô Manama ukit katô ágpalumun yu katô mga ánnà Judio tô ándà gó katuman katô mga kamónaan ta asta dì ta matuman?

¹¹ Asal igbánnal ki na itábbus ki ukit ka kédu katô Áglangngagán na si Jesus, magunawa katô katábbus din katô mga ánnà Judio."

¹² Na, igtagnáp tô langun manubù, asta igpaminág dan katô igulit i Bernabe asta i Pablo tingód katô mga kasalábbuan na iglumu ka Manama ukit kandan tun ta mga ánnà Judio.

¹³ Pángnga dan dán igulit, igkagi si Santiago, na mà din, "Mga kataladi, paminág kó kanak.

¹⁴ Igulit dán si Simon Pedro na duwán dán mga ánnà Judio na igsalin ka Manama ébô sakupán din.

¹⁵ Magunawa tô kagi ka Manama na igsulat katô mga propeta din,

¹⁶ "Pángnga kani, lumónódda. Agad igsódô tô pagpangulu katô mga rubbad i David, umanáni ku tô pagpangulu dan

¹⁷ ébô mamasak katô Áglangngagán tô langun manubù na igsalin ku agad ánnà dan Judio.

¹⁸ Ni gó tô igkagi katô Áglangngagán na igpasóddór din sayyan.*

¹⁹ "Na, panámdám ku na dì ta imun mahirap tô kapamaké katô mga ánnà Judio tun ta Manama ukit ka kapirit ta kandan na kailangan tupuwan dan.

²⁰ Asal madigár ka sumulat ki kandan, asta sumugú ki na kailangan dì dan kannán tô mga ágkakan na tagana ígbággé tun ta mga ágmanaman, asta dì dan lumayuk katô ánnà kandan sawa ó duma. Kailangan dì dan kannán tô mga mannanap na inérát[†] asta tô dipanug.

²¹ Madigár ka mánnal dan kani, su tikud sayyan inalayun duwán mga manubù na gulitulit ka mga sugù i Moises kada áiló ka kapaginawa tun ta mga simbaan ka Judio tun ta tagsáabbaad-sábbad lunsud."

Sulat tun ta mga ágpampamaké na ánnà Judio

²² Na, igpasábbadé tô langun kataladi, tô mga apostoles, asta tô mga tarapid ka simbaan na sumulin dan ka duwa manubù na mákkás ki Pablo asta ki Bernabe ébô madun tun ta Antioquia. Tô igsalin dan si Silas asta si Judas na ánggadanan ki Barsabas, su ágrespetowan dan katô langun ágpampamaké.

²³ Ni gó tô igsulat dan na igpapid.

"Mga kataladi na ánnà Judio tun ta lunsud ka Antioquia, asta tun ta mga probinsya ka Siria asta Cilicia. Tô igsulat kani, sikami mga apostoles asta mga tarapid ka simbaan. Sikami tô kataladi yu.

²⁴ Duwán kun mga manubù na tikud dini áknami na sikandan tô gunayan katô samuk katô ákniju panámdám ukit katô ágstinuráun dan. Asal ándà ké sugù kandan.

²⁵ Purisu igpasábbadé ké, asta igsalin dé tô mga manubù na papiddán dé tun ákniju. Dumuma sikandan katô mga kataladi ta na ágginawaan ta na si Bernabe asta si Pablo

* 15:18 15:16-18 Amos 9:11-12; Jeremias 12:15. † 15:20 15:20 Inérát, ó inaté na ándà ikaluwà é dipanug.

²⁶ na inalayun ikataganà na matayan ébô mólit-ólit tô tingód katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

²⁷ Na, igpapid dé si Judas asta si Silas tun ákniyu ébô mulit dan ákniyu kani igsulat dé.

²⁸ Tô Ugis Espiritu asta sikami igapasábadé na dì ké mirit ákniyu ébô tumuman kó katô langun ágkémun dé, asal ni dâd gó tô kailangan lumun yu.

²⁹ Yakó ágkan katô ágkakan na taganà igaígé tun ta mga ágmanaman, tô dipanug, asta tô mga mannanap na inérát. Yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma. Madigár ka tumuman kó kani. Kannun dâd gó sippang."

³⁰ Na, igpanó tô mga manubù na igaipasadun tun ta Antioquia. Tô igdunggù dan, iglimud dan tô langun ágpampamaké, asta igaígé dan tô sulat kandan.

³¹ Tô igaibasa dan katô sulat, idayawan dan su igmabákkár tô kapamaké dan.

³² Na, mga propeta ka Manama si Judas asta si Silas. Marapung pa tô igitinurù dan katô mga kataladi ébô pénitán asta pabákkárán tô kapamaké dan katô Manama.

³³ Pángnga katô mga pira álló, igpanó si Judas asta si Silas, asta igkagi tô mga kataladi na madigár tô kapanó dan. Pángnga kani, iguli si Judas asta si Silas tun ta Jerusalem.

³⁴ [Asal panámdám i Silas, madigár ka móddówù sikandin.]

³⁵ Asal igóddò si Pablo asta si Bernabe tun ta Antioquia. Igitinurù dan asta igulit-ulit dan katô kagi ka Áglangngagán. Marapung tô mga manubù na gulit-ulit duma kandan.

Igpadiyaé si Pablo asta si Bernabe

³⁶ Na, pángnga katô mga pira álló, igkagi si Pablo ki Bernabe, na mà din, "Na, lumónód kid tun ta langun lunsud na igitinuruan ta katô kagi ka Áglangngagán dángngan ébô ahaán ta ka imánnu tô mga kataladi."

³⁷ Tô kakalyag i Bernabe na patákkassán dan si Juan Marcos.

³⁸ Asal ándà nunug si Pablo, su igdiyà si Juan kandan dángngan tun ta Pamfilia, asta ándà panayun tabang katô lumu dan.

³⁹ Purisu igpapulé si Bernabe asta si Pablo, asta igpadiyaé dan. Na, igpatákkás i Bernabe si Juan Marcos, igsaké dan ka barko, asta igsadun dan tun ta Cipre.

⁴⁰ Asal igsalin i Pablo si Silas na mákkás kandin. Igdasal tô mga kataladi na tabangan dan katô Áglangngagán tun ta ágsadunan dan.

⁴¹ Igsadun dan tun ta mga lunsud tun ta mga probinsya ka Siria asta Cilicia na duwán mga ágpampamaké ébô pabákkárán dan tô kapamaké dan katô Áglangngagán.

16

Igtákkás si Timoteo ki Pablo asta ki Silas

¹ Na, igsadun pagsik si Pablo asta si Silas tun ta mga lunsud ka Derbe asta Listra. Duwán manubù na ágngadanan ki Timoteo. Ágpampamaké sikandin asta tô innà din. Judio tô innà din, asal Griego tô ámmà din.*

² Ágpabantugán si Timoteo katô langun kataladi tun ta Listra asta tun ta Iconio.

³ Tô kakalyag i Pablo na mákkás si Timoteo kandan. Purisu igpatupuwan[†] i Pablo si Timoteo ébô respetowan katô mga Judio tun ta mga lunsud na sadunan dan, su isóddóran katô mga Judio na ándà pa sikandin tupuwan si Griego tô ámmà din.

⁴ Tô igukit si Pablo asta si Timoteo tun ta mga lunsud, igulit dan tô mga igkagi katô mga apostoles asta tô mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké tun ta Jerusalem ébô tumanán dan.

⁵ Purisu igmabákkár tô kapamaké katô mga ágpampamaké, asta kada álló duwán duma mga manubù na igpamaké ki Jesus.

Igkita i Pablo tô taga Macedonia

⁶ Na, igitinurù dan katô kagi ka Manama tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Frigia asta Galacia, su ándà nunug tô Ugis Espiritu kandin na tuminurù tun ta probinsya ka Asia.

⁷ Tô madani dan dán tun ta probinsya ka Misia, kakalyag dan na madun tun ta probinsya ka Bitinia, asal ándà nunugi katô Ugis Espiritu.

⁸ Purisu iglabé dan tun ta Misia, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Troas.

* **16:1** 16:1 Si Eunice tô innà i Timoteo, asta si Loida tô apù din bayi. Ahaán tô 2 Timoteo 1:5; 3:15. Igitinuruan dan si Timoteo katô kagi ka Manama tikud tun ta déláp ka sikandin. Inaté dán basí tô ámmà din.   † **16:3** 16:3 Agad ánnà Judio tô ámmà i Timoteo, asal Judio tô innà din asta tô apù din bayi. Purisu kailangan tupuwan si Timoteo su tô gó tô ágkémun katô mga Judio. Atin ka dì tupuwan si Timoteo, tô mga Judio di maminág katô ágitinurún dan tingód ki Cristo. Ahaán tô 1 Corinto 9:19-23. Ándà kailangan na tupuwan tô mga ánnà Judio. Ahaán tô Mga Lumu 15:20 asta Galacia 2:3-5.

⁹ Tô dukilám dán, duwán igaipakita ka Manama ki Pablo. Tô igkita din iring na bónnóng ka taga Macedonia na igaipédu-édu, na mà din, "Sadun ka dini ta Macedonia, asta tabangi ké!"

¹⁰ Pángnga igkita si Pablo kani, igaipamasak ké ka sakayan dé na madun tun ta probinsya ka Macedonia, su isóddoran dé na igaipapid ké ka Manama tun kandan ébô mulít-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus.

Igpamaké si Lydia

¹¹ Purisu igsaké ké katô barko tikud tun ta Troas, asta igtalipag ké pasadun tun ta purù na ánggadanan Samotrasia. Pagkasimag, igsaké ké pasadun tun ta lunsud ka Neapolis.

¹² Tikud dutun, igpanóttanà ké dád pasadun tun ta lunsud ka Filipos. Ni gó tô ágkabantug lunsud tun ta Macedonia, asta mga sakup ka Roma tô góddô dutun. Igóddô ké dutun ka pira álló.

¹³ Na, tô álló ka kapaginawa, iga sadun ké tun ta wayig tun ta luwà katô lunsud ka Filipos, su duwán kun ágkalimudanan ka mga manubù na ág dasal. Igunsad ké tun ta ligad ka wayig, asta igtóngkô ké katô mga gabayi na ilimud.

¹⁴ Na, duwán sábbad bayi na iga paminág áknami na ánggadanan ki Lydia na taga Tiatira, asta tarabarigýa sikandin katô mga mallutù óggét na dakál é lagà dutun ta Filipos. Inalayun sikandin ágpangadap katô Manama. Na, tô igdinág si Lydia katô igitinurù i Pablo, iga penagpát katô Áglangngagán sikandin ébô mamaké ki Jesus.

¹⁵ Igpabunyag sikandin asta tô langun manubù na igóddô tun ta balé din. Igkagi sikandin, na mà din, "Atin ka iga bánnal kó na bánnalla ágpamaké katô Áglangngagán, óddô kó tun ta balé ku."

Tuu igaipédu-édu si Lydia áknami. Purisu ignunug ké.

Igpriso si Pablo asta si Silas

¹⁶ Na, sábbad álló, tô iga sadun ké tun ta ág dasalan, igkita dé tô sábbad állang bayi na duwán katulusan i Maibuyan. Sikandin tô taraatuk ka ándin tô dumunggù tun ta manubù. Purisu dakál tô isalapì katô mga amo din ukit katô pagatuk din.

¹⁷ Igtalundug tô bayi áknami, asta igullaó sikandin, na mà din, "Ni gamama ni mga ágsuguánnán ka Manama na Tuu Mallayat. Iga sadun dan dini ébô tinuruán tô tingód ka sábbad kapókit ébô matábus kó tikud tun ta salà."[‡]

¹⁸ Tô gó tô áglumun katô bayi álló-álló. Na, ándà ikati si Pablo. Purisu igbariring sikandin tun ta bayi, asta igkagi tun ta madat espiritu, na mà din, "Ukit katô katulusan ka ngadan i Jesu-Cristo, luwà ka tikud tun ta bayi."

Tigkó igluwà tô madat espiritu.

¹⁹ Na, tô ika sáddór tô mga amo din na ándà dán ágkakangayan dan ka salapì, igámmát dan si Pablo asta si Silas asta iga guyud dan tun ta ágruudanan.

²⁰ Igidip dan tun ta mga opisyales, asta igkagi sikandin, na mà dan, "Judío ni mga manubù ni, asta ágsamuk dan katô mga manubù nit lunsud ta.

²¹ Duwán ágkémun na ágtinuruán dan na dí mému tumanán ta na mga sakup ka Roma."

²² Purisu isókó tô langun manubù ki Pablo asta si Silas. Igwaswasan katô mga opisyales si Pablo asta si Silas ka mga umpak dan ébô palagpássán sikandin.

²³ Pángnga katô tuu kalagpás kandan, iga priso dan. Igsugù dan tô tarabanté na piyaan din tô kabanté kandan ébô dí dan makaluwà.

²⁴ Na, ignunug tô tarabanté asta iga pahú din sikandin tun ta kuwarto tun dalám katô prisowan, asta iga pasung sikandin.

²⁵ Na, tô tángngá ka dukilám, iga dasal si Pablo asta si Silas tun ta Manama, asta igkanta dan ka pagdurung tun ta Manama. Iga paminág kandan tô duma mga manubù na iga priso.

²⁶ Na, tigkó dád iglinug ka tuu mabákkár, asta tuu ilubà tô prisowan. Ipókéan tô langun sállat, asta inakas tô kadina na igikát katô mga manubù na iga priso.

²⁷ Tô ikannó tô tarabanté, igkita din tô mga sállat na ipókéan, asta igtagnus din tô kampilan din ébô mangarát, su kéman din ka iga palagay dán tô mga iga priso.[§]

²⁸ Asal igullaó si Pablo, na mà din, "Yaka ágpangarát, su kannun kê langun."

²⁹ Na, iga pakangé katô tarabanté tô sulù, asta sékót sikandin igahu. Iglingskóod sikandin tun ta tubang i Pablo asta si Silas, asta igkárkár sikandin tingód katô máddang din.

[‡] **16:17** 16:17 Duwán kabánnal asta duwán kabulalawan tun ta igkagi katô bayi, su tô kóbádan, marapung tô kapókit ka katábusan, asal sábbad dád tô ágtinuruán i Pablo. Su tô bulaló tikud tun ta madat espiritu na igahu katô bayi, iga sapadan i Pablo sikandin (bersikulo 18) ukit katô kapaluwà katô madat espiritu.   [§] **16:27** 16:27 Atin ka makaluwà asta makapalagay tô manubù na iga priso, supakan tô tarabanté. Ahaán tô Mga Lumu 12:18-19. Purisu tô panámdám katô igbanté ki Pablo, madigár pa ka mangarát sikandin ka tandingán katô kér-rayat asta kamaté ka gobyerno kandin.

³⁰ Igpid din sikandan tun ta luwà, asta iginsà sikandin, na mà din, “Ándin tô lumun ku ébô matábbusa?”

³¹ Igtaba si Pablo asta si Silas, na mà dan, “Pamaké ka katô Áglangngagán na si Jesus ébô matábbus ka, sikuna asta tô langun na góddô tun ta balé nu.”

³² Na, igtinurù si Pablo asta si Silas katô kagi ka Áglangngagán tun kandin asta katô langun na góddô tun ta balé din.

³³ Tô oras tô, agad dukilám, igurasan katô tarabanté tô mga amù i Pablo asta i Silas. Na, tigkô dâd igaþunyag tô tarabanté asta tô langun na góddô tun ta balé din.

³⁴ Igpid din si Pablo asta si Silas tun ta balé din, asta igaþakan din sikandin. Ágkadawayan tô tarabanté asta tô langun sakup din, su igaþamaké dán sikandin katô Manama.

³⁵ Asal tô sállám dán, igaþasadun katô mga opisyales tô mga sundalo tun ta tarabanté, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Paluwà nu yan mga manubù.”

³⁶ Purisu igkagi tô tarabanté ki Pablo, na mà din, “Paluwáán kó katô mga opisyales. Purisu mému kód lumuwà. Panó kó na duwán kasunayan yu.”

³⁷ Asal ándà nunug si Pablo. Igkagi sikandin katô mga sundalo, na mà din, “Agad sakup ké ka Roma, igaþalagpás ké ikandan tun ta tubang katô mga manubù, asta igpriso ké agad ándà salâ dé. Na, manan ka állássan dan tô kapanó dé? Dí ké manó ka dí dan madun dini ébô paluwà áknamil”

³⁸ Na, igulitan katô mga sundalo tô mga opisyales tingód katô igkagi i Pablo asta i Silas. Na, tô ikasóddór tô mga opisyales na sakup ka Roma si Pablo asta si Silas, imáddangan dan.

³⁹ Purisu igaþadun tô mga opisyales tun ta prisowan ébô paluwaán dan si Pablo asta si Silas. Igaþamuyù dan ka pasinsiya ki Pablo asta si Silas, asta igaþedu-edú dan na miwà dan tikud tun ta Filipos.

⁴⁰ Purisu igaþalagpás dan tikud tun ta prisowan, asta igaþadun dan tun ta balé i Lydia. Igkita dan tô mga kataladi, igaþabákkár dan tô kapamaké dan ka Manama, asta igaþanó dan.

17

Tun ta Tesalonica

¹ Na, tô igukit si Pablo asta si Silas tun ta mga lunsud ka Ampipolis asta Apolonia, igaþdunggù dan tun ta lunsud ka Tesalonica na duwán sábbad simbaan ka Judio.

² Na, igahu si Pablo, su tô gó tó inayadan din, asta dalám katô tállu álló ka kapaginawa, igtinurù sikandin katô mga manubù tingód katô kagi ka Manama asta igaþensà-énsaé dan.

³ Igpénagáp din na tô Mesiyas kailangan irrayatan asta matayan, asal inanté puman sikandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Si Jesus tô Mesiyas na gulin-ulitán ku ákniyu.”

⁴ Duwán mga Judio na igaþánnal katô igtinurù i Pablo. Purisu igaþduma dan ki Pablo asta ki Silas. Igaþánnal tô marapung mga ánnà Judio na ágpangadap ka Manama, asta tô marapung mga gabayi na ágkangadan.

⁵ Asal duwán mga pangulu ka Judio na igaþingà, asta iglimud dan tô madat mga manubù na ándà áglumun. Tô igaþarapung dan dán, igaþamuk asta igaþulung dan tun ta bale i Jason ébô ámmáttán dan si Pablo asta si Silas, asta piddán dan pád tun ta mga manubù na ilimud.

⁶ Asal ándà dan kitayi. Purisu igpid dan si Jason asta tô duma mga kataladi tun ta mga konseyal. Igkagi sikandin, na mà dan, “Si Pablo asta si Silas tô ágsamuk katô mga manubù tun ta marapung mga banuwa, asta igaþdunggù dán dini áknita.”

⁷ Igóddô dan tun ki Jason, asta igélléyan dan tô langun sugù katô emperador, su ágtinurù dan na duwán ássa mangulu na ágngadanan ki Jesus.”

⁸ Na, isamuk tô mga konseyal asta tô mga manubù tingód katô igdinág dan.

⁹ Na, igaþabayad ka salapi si Jason asta tô duma mga ágpampamaké ébô paluwaán dan.

Tun ta Berea

¹⁰ Tô dukilám dán, igaþapanó si Pablo asta si Silas katô mga kataladi, asta igaþadun dan tun ta lunsud ka Berea. Tô igaþdunggù dan, igaþadun dan tun ta simbaan ka Judio.

¹¹ Tô mga Judio tun ta Berea ánnà iring katô mga taga Tesalonica, su tuu ágkadigárran tó taga Berea na ágpaminág katô kagi ka Manama. Kada álló, ágbasa dan katô kagi ka Manama ébô kasóddór dan ka bánnal tô igtinurù i Pablo.

¹² Purisu igaþamaké tô marapung mga Judio, tô mga Griego gabayi na ágkangadan, asta tô mga gamama.

¹³ Asal ikasóddór tô mga Judio tun ta Tesalonica na igulit-ulit si Pablo katô kagi ka Manama tun ta Berea, igaþadun dan asta igaþutsutan dan tô mga manubù ébô sumamuk.

¹⁴ Purisu sékót igaþapanó si Pablo katô mga ágpampamaké, asta igaþadun sikandin tun ta dagat. Asal si Silas asta si Timoteo igóddô pô tun ta Berea.

¹⁵ Duwán mga manubù na igatád ki Pablo sippang tun ta lunsud ka Atenas. Tô igulì dan tun ta Berea, igkagiyán dan si Silas asta si Timoteo na kakalyag i Pablo na sékót dan madun tun ta Atenas.

Tun ta Atenas

¹⁶ Na, róggún igangat si Pablo ki Silas asta ki Timoteo tun ta Atenas, iranu sikandin, su igkita din tō marapung mga ágmanaman dan tun ta lunsud.

¹⁷ Purisu igsadun si Pablo tun ta simbaan ka Judio asta igapéngapát din pád tō mga Judio asta tō mga ánnà Judio na ágpangadap ka Manama. Kada álló ágpéngapáttán pád i Pablo tō mga manubù na ágkitanán din tun ta plasa.

¹⁸ Tō mga taratinurù na sakup ka mga Epikureo* asta mga Estoiko† igapul ki Pablo. Igbuyas dan kandin, na mà dan, "Tō gótepán din asta tō gulit-ulitán din ándà ágpulusán."

Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, "Gulit-ulit basi sikandin tingód katô ássá mga ágmanaman na ágpangadapán tun ta madiyù banuwa." Tô gó tō igkagi dan su igulit-ulit si Pablo tingód ki Jesus asta tingód katô kantayan puman.

¹⁹ Purisu igpid dan si Pablo tun ta Areopago na ágkalimudan katô konseho, asta igkagi sikandan ki Pablo, na mà dan, "Uliti ké tingód katô mantu ágtinuruán nu.

²⁰ Duwán igtinurù nu na ándà dé gó kadinággi, asta malyag ké na kasóddóran dé."

²¹ Tō gó tō igkagi dan, su kakalyag katô mga taga Atenas asta tō duma mga manubù na igsadun tun ta Atenas na inalayun dan gulit asta ágpaminág tingód katô mantu ágtinuruán, su tō gó tō inayadan dan.

²² Purisu igtindág si Pablo tun ta tubang katô langun konseyal na ilimud. Igkagi sikandin, na mà din, "Paminág kó na mga taga Atenas. Isóddóran ku na tuu kó ágpangadap katô mga ágmanaman yu,

²³ su tō iganpó-panówa dini, igkita ku tō marapung ágmanaman yu. Duwán sábbad na igsulatan kani kagi, na 'Para ka manama na ándà pa kasóddóri.' Na, tō Manama na ágpangadapán yu agad ándà yu kasóddóri, sikandin gó tō gulit-ulitán ku ákniyu.

²⁴ Tō Manama na igimu kani banuwa asta tō langun kannun, sikandin tō Áglangngagán katô langun tun ta langit asta nit banuwa. Purisu dì sikandin góddó tun ta ágpangadapan na igimu ka manubù.

²⁵ Dì gó sikandin ágkailangan ka tabang ka mga manubù, su sikandin tō ágbaggé katô langun áknita, agad ni laginawan ta asta ni kantayan ta.

²⁶ Igimu ka Manama tō sábbad manubù na si Adan, asta sikandin tō kamónaan katô langun manubù na góddó nit kaluwagan kani banuwa. Taganà igiplano ka Manama tō kadugéyan katô ágpid asta katô ágsippangán katô tagsábbad-sábbad mga banuwa na góddóan dan.

²⁷ Igimu katô Áglangngagán tō langun-langun ébô mamasak tō langun manubù kandin, asta kitanán dan sikandin, su ánnà madiyù tō Manama tun ta tagsábbad-sábbad áknita.

²⁸ Su duwán ágkagin, na,

"'Ukit ka Manama, manté ki, asta makalumu ki, asta inému ki.'

Duwán igsulat katô mapandé mga unawa yu, na mà dan,

'Sikita gó tō mga gabatà ka Manama.'

²⁹ Atin ka bánnal na sikita tō mga gabatà ka Manama, dì mému ka manámdám ki na tō bónnóng ka Manama magunawa katô ágmanaman na igimu tikud tun ta bulawan, mapputí bulawan, asta batu na igimu katô katig manubù.

³⁰ Na, sayyan, igpabaya ka Manama tō áglumun katô mga manubù su ándà dan ika sóddór kandin, asal ákgangni igsugù tō Manama na kailangan rumákkád tō langun manubù asta tayyugan dan tō madat mga áglumun dan,

³¹ su taganà dán igsalin ka Manama tō álló ka ruudan din tō langun manubù. Igsalin din dán tō nángngà rumuud, asta nángngà tō karuud din. Matuman ni, su iganté dán puman ka Manama sikandin."

³² Tō igdinág dan na duwán kantayan puman katô mga inaté, duwán mga manubù na ingleksi asta igbuyas ki Pablo. Asal igkagi tō duma mga manubù, "Maminág ké puman ánnikó tingód kani."

³³ Purisu iganpó si Pablo.

³⁴ Asal duwán duma mga gamama na igapasakup tun kandin asta iga pamaké ki Jesus. Sábbad kandan si Dionisio na sakup katô konseho ka Areopago, asta duwán pagsík bayi na si Damaris, asta duwán pô gó mga duma.

* ^{17:18} 17:18a Tō mga manubù na ágngadan Epikureo ágpanámdám na tō dayó dan é tuu ágkailanganán. Yan gó tō kakalyag dan. † ^{17:18} 17:18b Tō mga manubù na ágngadan Estoiko ágpanámdám na kailangan tiisán dan tō langun katô ágdungú kandan, su tō gó tō kakalyag katô mga ágmanaman dan.

18*Tun ta Corinto*

¹ Na, igpanó si Pablo tikud tun ta Atenas, asta igsadun sikandin tun ta lunsud ka Corinto.

² Igkita din tō sábbad Judio na si Aquilas na taga Ponto. Mantu sikandin igaunggù tikud tun ta banuwa ka Italia asta tō sawa din na si Priscila, su igsugù tō hari na si Claudio na kailangan miwà tō langun Judio tikud tun ta Roma na kapital ka Italia. Igsadun si Pablo tun kandan.

³ Igoddò si Pablo tun kandan, asta igaatabangé dan, su sikandan tō katig gimu ka tulda na magunawa katō áglumun i Pablo.

⁴ Kada álló ka kapaginawa, inalayun ágpénagpát si Pablo katō mga manubù tun ta simbaan ka Judio ébô mamaqué tō mga Judio asta tō mga ánnà Judio.

⁵ Asal tō igaunggù si Silas asta si Timoteo tikud tun ta probinsya ka Macedonia, inalayun dán gulit-ulit si Pablo katō mga Judio tingód katō kagi ka Manama, asta tō ágtinuruán din kandan na si Jesus tō Mesiyas.

⁶ Asal isókó asta igaubyas tō mga Judio ki Pablo. Purisu igsakórab i Pablo tō umpak din* asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka supakan kó, ákniyu kakalyag! Ándà labut ku. Tikud áknganni, tuminuru à katō mga ánnà Judio.”

⁷ Purisu igpanó si Pablo tikud tun ta simbaan ka Judio, asta igalin sikandin tun ta balé i Tito Justo na ágpangadap katō Manama agad ánnà sikandin Judio. Madani tō simbaan ka Judio tun ta balé din.

⁸ Tō tarapid katō simbaan ka Judio na si Crispo igaipamaké katō Áglangngagán, asta tō langun manubù na góddò tun ta balé din. Igaipamaké tō marapung mga taga Corinto na igpaminág ki Pablo, asta igaibunyagan sikandan.

⁹ Na, tō tángngà dán ka dukilám, igpakita tō Áglangngagán ki Pablo, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan, asal panayun ka tinurù. Yaka ágsodô,

¹⁰ su dumaan ku sikuna. Ándà manubù na makadadat áknikó, su marapung tō mga manubù na ágpamaké kanak kannun ta Corinto.”

¹¹ Purisu igóddò si Pablo tun ta Corinto sippang ka sábbad ámmé ágtángngà, asta igtinuru sikandin katō kagi ka Manama.

¹² Na, róggun gobernador si Galio tun ta probinsya ka Acaya,[†] igpasábbadé tō mga Judio na igámmát ki Pablo, asta igaipid dan sikandin tun ki Galio ébô ruuidan sikandin.

¹³ Igkagi sikandan, na mà dan, “Ágtinuru sikandin na mangadap ki ka Manama tun ta ássa kapókit na ánnà nángngà tun ta mga sugù ka gobyerno ka Roma na ágtumanán ta.”

¹⁴ Kumagi pád si Pablo, asal igkagi si Galio katō mga Judio, na mà din, “Atin ka sikandin tō taradadat ó taramaté, maminágga ákniyu.

¹⁵ Asal ka papulé kó dák tingód katō ágtinuruán yu, asta kamónaan yu, asta mga sugù na ágtumanán yu, siku yu tó rumuud kandin, su diya malyag rumuud.”

¹⁶ Na, igpéwá i Galio sikandan tikud tun ta ágruudanan.

¹⁷ Na, igámmát katō mga manubù si Sostenes na tarapid katō simbaan ka Judio. Iglagpás dan sikandin tun ta luwá katō ágruudanan. Asal igpabayà dák i Galio.

Iglónód si Pablo tun ta Antioquia

¹⁸ Na, idugé pa si Pablo igóddò tun ta mga ágpampamaké tun ta Corinto. Na, tō igsadun si Pablo tun ta Cencrea, igtákkás si Aquilas asta tō sawa din na si Priscila. Dutun igpaburu si Pablo, su tō gó tō pató na ituman din dán tō tandó din tun ta Manama. Na, igsabi dan tun ta mga kataladi asta igsaké dan katō barko na igsadun tun ta probinsya ka Siria.

¹⁹ Tō igaunggù dan tun ta lunsud ka Efeso, igtanánan i Pablo si Aquilas asta si Priscila, su igsadun tun ta simbaan ka Judio, asta igaunggù sikandin katō mga Judio.

²⁰ Kakalyag dan na madugé pa móddò si Pablo tun kandan, asal ándà nunug si Pablo.

²¹ Tō igpanó si Pablo tikud tun ta Efeso, igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka kakalyag ka Manama, lumónódda dini ákniyu.”

Na, igsaké si Pablo ka barko tikud tun ta Efeso.

²² Tō igaunggù si Pablo tun ta Cesarea, igpanayun sikandin tun ta Jerusalem ébô mahà katō mga ágpampamaké, asta igpanayun sikandin tun ta Antioquia.

²³ Na, pángna katō pira mga álló, igpanó si Pablo. Igsadun sikandin tun ta mga lunsud tun ta kaluwagan ka mga probinsya ka Galacia asta Frigia ébô pabákkárrán din tō kapamaké katō mga ágpampamaké.

* **18:6** 18:6 Igsakórab i Pablo tō umpak din ébô kasóddóran dan na duwán salà dan, su ándà dan bánnal. Magunawa tō gunayan ka sakórában tō umpak asta padpadán tō barukbuk tikud tun ta sandalyas. Ahaán tō Lumu 13:51. † **18:12** 18:12 Acaya, ó Grecia. Magunawa tun ta kapitulo 18 asta 19.

Si Apolos

²⁴ Duwán sábbad Judio na ánggadanán ki Apolos na tikud tun ta lunsud ka Alejandria[‡] na igdunggù tun ta Efeso. Mapandé sikandin na ágtinurù, asta tuu ikasóddór sikandin katô kagi ka Manama.

²⁵ Itinuruan sikandin katô kapókit ka Áglangngagán. Tuu ágkadigárran sikandin ágtinurù, asta matullid tô katinurù din tingód ki Jesus, asal tingód katô kabunyag, tô dád ki Juan na Tarabunyag tô isóddoran din.

²⁶ Ándà máddang i Apolos katô katinurù din tun ta simbaan ka Judio. Tô igdinág si Priscila asta si Aquilas kandin, igapatákkás dan sikandin tun ta balé dan ébô tinuruan dan sikandin tingód katô kapókit ka Manama tingód ki Jesus na ándà din kasóddori.

²⁷ Tô igtaganà si Apolos na madun tun ta Acaya, igtabang kandin tô mga kataladi tun ta Efeso ébô panó sikandin, asta igsulatan dan tô mga manubù na sadunan din ébô tanggapán dan sikandin. Tô igdunggù si Apolos tun ta Acaya, madigár tô tabang din katô mga igpamaké ukit katô kedu ka Manama kandan.

²⁸ Tuu matayoyó tô ágtinuruán din, asta igapéngapát din tô kagi katô Manama ébô kasóddoran katô mga Judio na si Jesus tô Mesiyas. Purisu igpanalu sikandin katô mga Judio na gapul kandin tun ta tubang katô mga manubù.

19

Tun ta Efeso

¹ Na, róggun igóddô si Apolos tun ta Corinto, igukit si Pablo dadan daya asta igusawug sippang ka ikadunggù tun ta Efeso. Ikitaan din tô mga ágpampamaké.

² Iginsà si Pablo, na mà din, "Tô igpamaké kó ki Jesus, itanggap yu tô Ugis Espiritu?"

Igtaba dan, na mà dan, "Ándà, su ándà ké dinág ka duwán Ugis Espiritu."

³ Iginsà si Pablo, na mà din, "Ándin bunyagi tô itanggap yu?"

Igtaba dan, na mà dan, "Igpabunyag ké tun ta kapókit na igitinurù i Juan na Tarabunyag."

⁴ Igkagi si Pablo, na mà din, "Igbunyagan i Juan tô mga manubù naigrákkád katô salà dan. Igitinurù sikandin na kailangan mamaké tô mga Judio katô sábbad manubù na tumalundug kandin, asta tô gó si Jesus."

⁵ Tô igdinág dan, igaþunyagan dan ukit ka ngadan katô Áglangngagán na si Jesus.

⁶ Tô igdappánnan i Pablo ka bállad sikandan, igsunnad tô Ugis Espiritu tun kandan, asta ikakagi sikandin ka ássa-ássa kinagiyang, asta igulit dan katô kagi ka Manama.

⁷ Mga sapulù duwa (12) dan langun.

⁸ Na, dalám ka tállu bulan, inalayun ágsadun si Pablo tun ta simbaan ka Judio. Ándà máddang din ka katinurù din, asta tuu ágpéngapát sikandin kandan tingód katô pagpangulu ka Manama.

⁹ Asal duwán mga manubù na igéllé, asta madat tô igkagi dan tun ta tubang ka mga manubù tingód katô kapókit ka Áglangngagán na igitinurù i Pablo. Purisu igiwà si Pablo tikud tun ta simbaan, asta igaþid din tô mga ágpampamaké tun ta iskuwilaan na ágtinuruan i Tirano. Igpéngapát si Pablo kandan kada álló

¹⁰ Dalám ka duwa ámmé. Purisu tô langun manubù tun ta probinsya ka Asia, agad Judio asta ánnà Judio, ikitanág katô kagi ka Áglangngagán.

Pittu mga gabatà i Esceva

¹¹ Na, igimu tô Manama katô mga kasalábbuan ukit ki Pablo,

¹² su agad tô mga panyù asta tô umpak i Pablo ágpiddán tun ta mga ágkabóókan ébô kólian, asta ébô miwà tô madat mga espíritu tikud tun ta mga manubù.

¹³ Duwán mga Judio na ágpánó-panó na ágkagi na duwán katulusan dan na makéwà katô madat mga espíritu tikud tun ta mga manubù. Igkagi dan katô ngadan ka Áglangngagán na si Jesus tun ta madat espíritu, na mà dan, "Ukit katô ngadan i Jesus na gulit-ulitán i Pablo, suguán ku sikuna, luwà ka."

¹⁴ Tô gó tô áglumun katô pittu gabatà katô mallayat ka pangulu ka templo na si Esceva.

¹⁵ Asal igkagi tô madat espíritu kandan, na mà din, "Igkilala ku si Jesus asta si Pablo. Asal sadan kó?"

¹⁶ Na, igtóppaan dan katô manubù na igahuwan ka madat espíritu, asta italu sikandin langun. Purisu igpalaguy dan tikud tun ta balé na ándà umpak asta inamuan dan.

¹⁷ Ibantug ni tun ta Efeso, asta isóddoran katô langun Judio asta katô mga ánnà Judio. Imáddangan dan langun, asta tuu dan igrespetowan tô ngadan katô Áglangngagán na si Jesus.

[‡] 18:24 18:24 Alejandria tô ágkangadanán lunsud tun ta banuwa ka Ehipto.

¹⁸ Duwán mga ágpampamaké na igulit katô mga gállássán dan pa na madat mga linumuwan dan.

¹⁹ Duwán tun kandan na mga ágsalamangka. Igpid dan tô mga libro dan tingód ka salamangka asta iggóbbó dan tun ta tubang katô langun manubù. Igiyap dan tô lagà katô langun libro na iggóbbó na mga kaliman mararan (50,000) abuk ka mapputi bulawan.

²⁰ Tingód katô ilumu, ibantug asta italap tô kagi katô Áglangngagán na iginurù, asta marapung tô mga manubù na igpamaké.

Samuk tun ta Efeso

²¹ Na, tô kakalyag i Pablo na mukit sikandin tun ta mga probinsya ka Macedonia asta Acaya sippang ka dumunggù tun ta Jerusalem. Igkagi sikandin, na mà din, “Pángnga madununa tun ta Jerusalem, kailangan manayunna tun ta Roma.”

²² Na, igpasadun i Pablo tun ta Macedonia si Timoteo asta si Erasto na tô duwa ágtabang kandin. Asal igóddô pô si Pablo ka mga pira álló tun ta probinsya ka Asia.

²³ Na, róggun igóddô si Pablo tun ta Efeso, duwán dakál samuk tingód ka katinurù din katô kapókit ka Áglangngagán.

²⁴ Duwán sábbad manubù na si Demetrio na katig ágtunó ka mapputi bulawan. Marapung tô mga manubù na áglumu tun kandin, su ígimu dan ka mga marénták templo na ígimu ka mapputi bulawan iring na templo katô sábbad ágmanaman dan na ánggadanán ki Diana.* Dakál é ágkasalapi dan ukít katô ágbaryáán dan.

²⁵ Na, iglimud i Demetrio tô mga manubù na áglumu tun kandin, asta duma mga manubù na ágtunó ka mapputi bulawan. Igkagi si Demetrio kandan, na mà din, “Mga rarak ku, isóddoran yu na ukít kani áglumun ta, dakál tô salapi na ágkakangéta.

²⁶ Asal igkita yu si Pablo, asta igdinág yu tô igkagi din. Má din, ándà ágpulusán katô ágmanaman na gimun ka manubù, su ánnà kun manama. Marapung tô mga manubù na inapid katô ágtinuruán din, agad dini ta Efeso asta tun ta kaluwagan kani probinsya ka Asia.

²⁷ Na, ándà dán manubù na málli katô áglumun ta. Dì dán pagzik respetowan tô templo katô ágkabantug na ágmanaman ta na si Diana, asta méwà dán tô kabantug din, agad sikandin gó tô ágpangadapán katô langun manubù kannun ta Asia asta tun ta kaluwagan kani banuwa.”

²⁸ Tô igdinág dan katô igkagi i Demetrio, tuu dan gó isókó, asta igullaó dan, na mà dan, “Pabantugán si Diana na ágpangadapán ta na mga taga Efeso!”

²⁹ Isamuk tô langun manubù na góddó tun ta lunsud. Igámmát dan tô duwa manubù na igtákká si Pablo tikud tun ta Macedonia na si Gayo asta si Aristarco. Igguyud dan tô duwa, asta igapalaguy dan langun tun ta ágkalimudanan ka mga manubù.

³⁰ Malyag pád si Pablo na madun dutun ébô kumagi katô mga manubù na ilimud, asal tô mga ágpampamaké igsapad kandin.

³¹ Duwán mga opisyales na rarak i Pablo igpédu-édu kandin na dì madun.

³² Na, tuu ágkasamuk tô langun manubù na ilimud. Ánnà magunawa tô ágkagin dan na gullaó. Tagsábbadé dád tô mga manubù na ikasóddor ka manan ka ilimud dan.

³³ Iggatindág katô mga Judío tô unawa dan na si Alejandro tun ta tubang dan. Igsingyas sikandin ébô dì dan mótep, su kakalyag din na kumagi katô mga manubù na ilimud.

³⁴ Asal tô ikasóddor dan na Judío si Alejandro, tuu dan igullaó dalám ka duwa oras, na mà dan, “Pabantugán si Diana na ágpangadapán ta na mga taga Efeso!”

³⁵ Na, tô igsapad tô konseyal katô mga manubù na ilimud, igkagi sikandin, na mà din, “Mga taga Efeso, isóddoran katô langun manubù na sikita na mga taga Efeso tô ágtómmóng ka templo katô ágkabantug na ágmanaman ta na si Diana na idabù tikud tun ta langit.

³⁶ Ándà manubù na makéllé kani. Purisu kailangan tagnáp kó. Yakó ágkasamuk.

³⁷ Ándà palang salà katô duwa manubù na igpid yu dini, su ándà palang igtakó dan tikud tun ta simbaan. Ándà dan buyas katô ágmanaman ta.

³⁸ Atin ka duwán salà dan tun ki Demetrio asta tun ta mga kadumaan din, kailangan sikandin tô dumimanda tun ta huwes tô álló ka pagusay ébô patabaé dan.

³⁹ Asal atin ka duwán pa duma mga insà yu, angati yu tô álló na palimudé tô langun manubù.

⁴⁰ Su atin ka dimandan ki ka gobyerno tingód kani samuk ta, ándà mataba ta.”

⁴¹ Na, igpólí din tô langun manubù na ilimud.

20

Igukit si Pablo tun ta Macedonia asta Grecia

* 19:24 19:24 Diana, ó tun ta kinagiyán ka Griego, Artemis.

¹ Na, pángna katô samuk tun ta Efeso, iglimud i Pablo tô mga ágpampamaké. Igpabákkár din tô kapamaké dan ka Manama, igsabi sikandin kandan, asta igpanó sikandin na madun tun ta Macedonia.

² Tô igukit sikandin tun ta mga lunsud, igrabákkár din tô kapamaké katô mga ágpampamaké. Tô igdunggù sikandin tun ta Grecia,*

³ igóddô sikandin dalám ka tallu bulan. Tô masig dán sumaké si Pablo ka barko na ágsadun tun ta Siria, duwán kun mga pangulu ka Judío na mimmaté pád kandin. Purisu igplano si Pablo lumónód na mukit tun ta Macedonia.

⁴ Duwán mga manubù na igtakkás kandin na madun tun ta Jerusalem. Sikandan tô batà i Piro na si Sopater na taga Berea, si Aristarco asta si Segundo na taga Tesalonica dan duwa, si Gayo na taga Derbe, si Tiquico asta si Trofimo na taga Asia dan duwa, asta si Timoteo.

⁵ Tô langun dan iguna igsaké ka barko na madun tun ta lunsud ka Troas, asta igangat dan áknami.

⁶ Igádding ké tun ta Filipos. Igóddô ké sippang ka ipángnga tô Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Ándà kadugé, igsaké ké ka barko. Pángnga katô lima dukilám, igpakitaé ké dutun tun ta Troas. Igóddô ké dutun dalám ka sábbad linggo.

Inanté puman si Eutico

⁷ Tô dukilám katô álló ka kapaginawa, ilimud tô langun dé ébô kuman katô kasampáttan ka kamaté i Jesus. Igpanayun si Pablo igitinurù sippang ka tángngà ka dukilám, su kakalyag din na panó sikandin pagkasimag.

⁸ Marapung tô mga sulù tun ta datas kuwarto na iglimudan dé.

⁹ Na, duwán sábbad mallaki na si Eutico na igunsad tun ta téwang. Idugé si Pablo ágtinurù, asta tuu dán ágkatudugan si Eutico. Na, tô italáp sikandin, idabù tun ta tanà tikud tun ta ikatállu andana katô balé. Tô igahà dan, inaté dán sikandin.

¹⁰ Igpónög si Pablo, iglangkábban din si Eutico, igkápkáppan din, asta igkagi si Pablo tun ta duma mga manubù, na mà din, "Yakó ágkataana, su mantéwù sikandin."

¹¹⁻¹² Na, igrpid dan si Eutico tun ta balé din, asta tuu idawayan tô langun manubù su mantéwù sikandin. Na, tô igpénék puman si Pablo tun ta iglimudan dé, igtigkané sikandin igkan ukit katô katáppik din katô pan na igkan dé. Idugé sikandin igtóngkô kandan sippang ka masig dán sállám. Na, igpanó sikandin.

Igtalan si Pablo katô mga tarapid ka simbaan tun ta Efeso

¹³ Na, igplano si Pablo na manó dád sikandin na madun tun ta lunsud ka Ason. Purisu igdiyà ké kandin asta igsaké ké ka barko na pasadun tun ta Ason ébô áddingan dé si Pablo.

¹⁴ Tô igkita ké kandin tun ta Ason, igsaké si Pablo katô barko na igsakayan dé, asta igsadun tô langun dé tun ta lunsud ka Mitilene.

¹⁵ Igtikud ké tun ta Mitilene, asta pagkasimag, iglabé ké tun ta purù ka Quio. Tô ikaduwa álló, igádding ké tun ta purù na ánggadan Samo. Pángnga igóddô ké, tun ta ikatállu álló igdunggù ké tun ta lunsud ka Mileto.

¹⁶ Ándà ké ádding tun ta Efeso, su dì malyag si Pablo ka madugé ké tun ta probinsya ka Asia. Áglukut sikandin ébô makadunggù ké tun ta Jerusalem ka dì pa dumunggù tô álló ka kalimudan na ánggadan Pentecostes.

¹⁷ Tô igdunggù ké tun ta Mileto, igpakangé i Pablo tô langun tarapid katô simbaan ka mga ágpampamaké tun ta Efeso.

¹⁸ Tô igdunggù dan tun ta Mileto, igkagi si Pablo kandan, na mà din, "Isóddóran yu tó tingód katô iglumu ku ákniyu tikud tun ta kadunggù ku tun ta Asia.

¹⁹ Igaggár-ággárra igbánnal katô Áglangngagán ta. Igpabbabà a ka kamanubuan ku. Igsággówa su iginawaaan ku sikiyu. Ihírapanna ukit katô madat mga plano katô mga Judío.

²⁰ Ándà a kamáddangi katô igitinurù ku na makatabang ákniyu, agad tun ta ágkalimudan asta tun ta tagsábbad-sábbad balé.

²¹ Igulitta tun ta langun yu, agad Judío ó ánnà Judío, na kailangan rumákkad kó tun ta Manama, asta mamaké kó katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

²² "Na, madunna tun ta Jerusalem, su tó gó tó kakalyag katô Ugis Espiritu kanak. Ándà sóddór ku ka ándin tó dumunggù kanak dutun.

²³ Asal inalayunna gulitan katô Ugis Espiritu na irrayatanna asta prisonna.

²⁴ Asal tó panádmám ku, mému kanak ka matayanna, asal tó tuu ku ágkailanganán na mapángnga ku tó áglumun ku, asta tumanán ku tó sugù katô Áglangngagán na si Jesus, su igpapidda ikandin ébô mulit katô Madigár Gulitán tingód katô kédu ka Manama áknita.

* 20:2 20:2 Grecia, ó Acaya.

²⁵ Sippang áknganni, ágpanó-panówa ébô mulit-ulitta ákniyu tingód katô pagpangulu ka Manama. Asal panówad, asta dì kid pakitaé.

²⁶ Purisu panámdám yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán pa manubù na ándà pa pamaké, ándà dán salà ku kandin,

²⁷ su ándà mädang ku igitinurù ákniyu tingód ka langun katô kakalyag ka Manama.

²⁸ Piyà-piyà kó. Dóppóni yu tò langun ágpampamaké na igsarig katô Ugis Espiritu ákniyu ébô sikiyu tò mid kandan. Inému dan na mga sakup ka Manama ukit katô kamatayan i Jesus.

²⁹ Isóddóran ku na duwán mga manubù na dumunggù ákniyu ébô dumadat ka kapamaké katô mga manubù tun ta Manama, iring katô magani mannanap na mimmaté katô mga karnero.

³⁰ Duwán gó mga unawa yu na tuminurù ka ánnà bánnal ébô mákkás tò mga manubù kandan.

³¹ Purisu banté kó. Yakó yu ágkalingawi na inalayunna igitinurù ákniyu agad álló asta dukilám dalám ka tallú ámmé, asta igsággowa su itanaanna ákniyu.

³² Manama tò dumóppón ákniyu. Yakó yu ágkalingawi tò kagi ka Manama tingód katô ginawa din ákniyu, su sikandin tò makapabákkár katô kapamaké yu, asta bággén din ákniyu tò ágbaggén din tun ta langun sakup din.

³³ “Andà a gó ingà katô ákniyu salapì ó umpak,

³⁴ su isóddóran yu na inalayunna iglumu ébô duwán magasto ku katô ágkailanganán ku asta tò ágkailanganán katô mga manubù na ágtákkás kanak.

³⁵ Tò gó tò áglumun ku ébô ágkasóddóran yu na madigár ka mággár-ággár ki lumumu ébô makatabang ki katô mga ágkayú-ayuan. Yakó yu ágkalingawi tò igkagi katô Áglangngagán na si Jesus, ‘Tuu pa ágkadayawan tò ágbaggé ka tandingán katô ágtanggap.’”

³⁶ Na, pángnga igkagi si Pablo tun ta mga tarapid katô mga ágpampamaké tun ta Efeso, iglingkóodan and langun, asta igdasal si Pablo tun ta Manama.

³⁷ Igsággo dan, asta igkápkáp dan ki Pablo, asta igadák dan kandin.

³⁸ Tuu dan iranu, su igkagi si Pablo na dì dan dán pakitaé. Na, igatád dan sikandin tun ta barko na sakayan dé.

21

Igsadun si Pablo tun ta Jerusalem

¹ Na, tò igsaké ké ka barko tikud tun ta Mileto, igpanayun ké tun ta purù ka Cos. Pagkasimag, igdunggù ké tun ta purù ka Rodas. Tikud tun ta Rodas, igsadun ké tun ta lunsud ka Patara.

² Tò igdunggù ké, igkita dé tò duma barko na madun tun ta Fenicia. Purisu igsaké ké.

³ Róggun igsaké ké, igkita dé tò purù ka Cipre, asal iglabé ké dadan ta ibang katô dagat. Igsadun ké tun ta probinsya ka Síria. Igpónög ké tun ta lunsud ka Tiro su duwán igruran na papónögán.

⁴ Ipmasak dé tò mga ágpampamaké, asta igóddô ké tun kandan dalám ka sábbad linggo. Ukit katô Ugis Espiritu, igulit dan ki Pablo na dì mému madun sikandin tun ta Jerusalem.

⁵ Tò álló ka kapanó dé, igatád ké katô langun ágpampamaké gamama, gabayi asta gabatá tun ta ligad ka dagat. Tò igdunggù ké, iglingkóod ké langun, asta igdasal ké tun ta Manama.

⁶ Na, igsabi ké kandan na padiyaé kéd. Na, igsaké ké katô barko, asta igpangguli sikandin.

⁷ Na, tò igsaké ké tikud tun ta Tiro, igsadun ké tun ta lunsud ka Tolemaida. Igpónög ké, igpamasak dé tò mga kataladi, asta igdággá ké dutun ka sábbad dukilám.

⁸ Pagkasimag, igsaké ké pasadun tun ta Cesarea. Tò igpónög ké, igsadun ké tun ta balé i Felipe, asta igóddô ké dutun. Si Felipe tò sábbad katô pittu manubù na igtabang katô mga apostoles tun ta Jerusalem. Sikandin tò gulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus.

⁹ Duwán áppat mga gabatá din daraga na mga propeta ka Manama.

¹⁰ Róggun igóddô ké, duwán sábbad propeta na ánggadanán ki Agabo na igdunggù tikud tun ta probinsya ka Judea.

¹¹ Tò igsumtar sikandin áknami, igkangé din tò akus* i Pablo, igikát din tun ta paa din asta tun ta bálland din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tò igkagi katô Ugis Espiritu. Iring kani, ikáttan katô mga Judío tò tigatun kani akus tun ta Jerusalem. Bággén dan sikandin tun ta bálland katô mga manubù na ánnà Judío.”

¹² Tò igdinág ké kandin, igpédu-édu ké asta tò langun ágpampamaké tun ta Cesarea na dì madun si Pablo tun ta Jerusalem.

* ^{21:11} 21:11 Akus tò ággamitán katô mga manubù sayyan iring na sinturon áknganni.

¹³ Asal igkagi si Pablo, na mà din, "Yakó ágsapad kanak ukit katô kasággó yu, su mému gó kanak ka prisonna tun ta Jerusalem, asta mému gó kanak ka matayanna tingód katô kapamaké ku katô Áglangngagán ta na si Jesus."

¹⁴ Na, tô ándà ké iksapad kandin, igsungkù ké. Purisu igkagi ké, na mà dé, "Mólà pa ka malumu tô kakalyag katô Áglangngagán ta."

¹⁵ Na, ándà kadugé, igtémmós ké ka mga piniddan dé, asta igpanó ké na madun tun ta Jerusalem.

¹⁶ Duwán mga ágpampamaké tikud tun ta Cesarea na igtákkás áknami. Igpid ké ikandan tun ta balé i Mnason ébô móddô ké dutun. Na, si Mnason sábbad taga Cipre na idugé dán igpamaké ki Jesus.

Igdunggù si Pablo tun ta Jerusalem

¹⁷ Na, tô igdunggù ké tun ta Jerusalem, ágkadawayan ágtanggap áknami tô mga kataladi.

¹⁸ Pagkasimag, igahá ké asta si Pablo ki Santiago, asta ilimud tô langun duma tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké.

¹⁹ Tô pángnga dan igpallaé, igulit si Pablo tingód katô langun na iglumu ka Manama tun ta mga ánnà Judio ukit ka katinurù din.

²⁰ Tô igdinág dan katô igkagi din, igdurung dan tô Manama, asta igkagi sikandan ki Pablo, na mà dan, "Yaka nu ágkalingawi na duwán dán mga pira mararan Judio na ágpamaké ki Jesus. Tuu dan ágtuman katô mga sugù i Moises.

²¹ Asal igulitan dan na ágtinurù ka kun tun ta langun Judio na góddô tun ta mga banuwa ka ánnà Judio na mému ka dì dan tumanán tô mga sugù i Moises. Igkagi ka kun na mému ka ditupuwan tô mga gabatâ dan gamama, asta dì dan tumanán tô mga ágkémun ta na Judio.

²² Pamánnun ta ka makasóddór dan na igdunggù kad?

²³ Na, madigár ka numunug ka kani palumun dé. Duwán áppat gamama na igtandô[†] dán ka Manama tingód katô ágkémun ta na Judio.

²⁴ Apil ka tun kandan katô seremonyas ka kalinis. Bayadi nu tô gasto dan ébô pakiskisan tô ulu dan.[‡] Atin ka lumun nu ni, makasóddór tô langun na ánnà bánnal tô igdinág dan tingód áknikó, su ágtumanán nu tô mga sugù i Moises.

²⁵ Asal tingód katô mga ágpampamaké na ánnà Judio, igsulat ké kandan dángngan na dì makan tô ágkakan na tagana ighbágge tun ta mga ágmanaman, dì makan tô dipanug asta tô mannanap na inérát, asta dì dan lumayuk katô ánnà kandan sawa ó duma."

²⁶ Purisu pagkasimag, igapil si Pablo tun ta áppat gamama, asta igoalumu dan katô seremonyas ka kalinis tingód katô igtandô dan ka Manama. Igsadun si Pablo tun ta templo, asta igsapásoddór din katô mga pangulu ka templo tô tingód katô álló na matuman tô igtandô dan, su tô gó tô álló na mággé tô lima dan ka tagsábbad mannanap ébô matayan asta bággén tun ta Manama.

Igámmát si Pablo

²⁷ Na, pángga katô pittu álló, iglónód si Pablo tun ta templo ébô ipángngan tô seremonyas ka kalinis. Duwán mga Judio tikud tun ta probinsya ka Asia na igkita ki Pablo tun ta templo, asta igsutsutan dan tô duma mga manubù ébô tumabang kandan na mámmát ki Pablo.

²⁸ Igullaó dan, na mà dan, "Mga unawa dé na rubbad i Israel, tabangi ké! Ni gó tô manubù na ágtinurù katô langun manubù na buyasán ki na mga Judio, tô mga sugù i Moises, asta ni ugís lugar ta. Tuu pa madat tô iglumu din nigó, su igoipid din tô mga ánnà Judio kannun ta ugís lugar, agad dì gó mému."

²⁹ Tô gó tô igkagi dan, su igkita dan tô sábbad taga Efeso na ánnà Judio na si Trofimo na igtákkás ki Pablo tun ta Jerusalem. Asal kéman dan ka igoipid i Pablo sikandin tun ta templo.

³⁰ Isamuk tô langun manubù tun ta Jerusalem. Marapung tô mga manubù na ilimud. Igámmát dan si Pablo, asta igguyud dan sikandin tun ta luwà katô templo. Na, igsapágngan dan tô templo.

³¹ Matayan dan pád si Pablo. Asal duwán igulit katô kapitan ka sundalo na isamuk tô langun manubù tun ta Jerusalem.

³² Tigkô dád igoipid katô kapitan tô mga sarhento asta sundalo, asta sékót dan igsadun tun ta mga manubù na ilimud. Tô igkita tô mga manubù katô kapitan asta katô mga sundalo, igsódóan dan tô paglagpás ki Pablo.

[†] **21:23** 21:23 Róggun igtuman dan katô igtandô, dì dan minám katô bino, dì dan kuman katô buuy ka paras, dì dan mawid katô lawa ka inaté, agad mannanap asta manubù, asta dì dan tumampád katô ulu dan sippang ka matuman dán tô tandô dan. [‡] **21:24** 21:24 Dakál è lagà ka bayad katô mga mannanap na kailangan bággén asta góbbón dan tun ta saruhan ka Manama ébô kasóddórán katô mga Judio na ituman dán tô igtandô dan ka Manama. Ágpakiskisan ka manubù tô ulu din ka matuman dán tô igtandô din ka Manama.

³³ Tô igdunggù tō kapitan, igámmát din si Pablo. Igpabagkás din tō bállad i Pablo ka duwa kadina. Iginsà tō kapitan ka sadan tō ngadan din, asta ándin tō madat na iglumu din.

³⁴ Igtaba tō mga manubù na iga panggullaó, asal ánnà magunawa tō igkagi dan. Ándà ikasóddór tō kapitan ka ándin tō kabánnalan, su marapung tō igullaó. Purisu igpapid din si Pablo tun ta baraks.

³⁵ Tô igdunggù dan tun ta téte katô baraks, igánnat katô mga sundalo si Pablo ébô makókit dan, su tuu ágkasókó tō mga manubù na ilimud,

³⁶ asta igullaó tō mga manubù na igtákkás, na mà dan, “Matayi yu sikandin!”

Igkagiyán i Pablo tō mga manubù na ilimud

³⁷ Na, tō ándà dan pa ahu tun ta dalám katô baraks, igkagi si Pablo tun ta kapitan, na mà din, “Atin ka mému, duwán kagin ku áknikó.”

Isálábbuan tō kapitan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Katig ka kanné ágkagi ka Griego?

³⁸ Kéman ku ka sikuna tō sábbad taga Ehipto na igatu ka gobyerno dángngan, asta igpid katô áppat mararan (4,000) na mga taramaté tun ta disyerto.”

³⁹ Igkagi si Pablo, na mà din, “Judiowa. Sakuppa ka Tarso na ágkabantug lunsud tun ta Cilicia. Atin ka mému áknikó, duwán kagin ku tun ta mga manubù na ilimud.”

⁴⁰ Tô ignunug tō kapitan, igtindág si Pablo tun ta téte. Igsingyasan din sikandan ébô di dan mótep. Tô igtagnáp dan, igkagi si Pablo ka kinagiyán ka Hebreo.[§]

22

¹ Na, igkagi si Pablo, na mà din, “Mga kataladi ku asta mga ágtugállán, paminág kó kani kagin ku ákniyu.”

² Tô igdinág dan na igkagi sikandin ka kinagiyán ka Hebreo, tuu dan igtagnáp. Purisu igkagi si Pablo, na mà din,

³ “Sakán tō unawa yu na Judio. Tarso é iga pamasusawan kanak na sábbad lunsud tun ta Cilicia, asal igdakálla kannun ta Jerusalem. Si Gamaliel tō maestro na iginurú kanak, asta iginurú anna katô langun sugù i Moises na ágtumanán katô mga kamónaan ta. Tuuwa igággár-ággár ébô mabantug tō Manama iring ákniyu áknganni.

⁴ Purisu igirrayatan ku dángngan tō mga manubù na ágbánnal katô mantu kapókit, asta igmatayan ku sikandan. Duwán mga igámmát ku asta igpriso ku agad mga gamama asta mga gabayi.

⁵ Isóddórán yan katô tuu mallayat ka pangulu ka templo asta katô langun konseyal ka mga ágtugállán ka Judio, su sikandan tō ighbágge kanak ka mga sulat na igpid ku tun ta mga ágpangulu tun ta Damasco. Purisu igsadunna ébô ámmáttán ku asta piiddán ku sikandan kannun ta Jerusalem ébô supakan sikandan.

⁶ “Asal tō malássád dán é álló, tō madaniyad tun ta Damasco, tigkó dák isugatanna katô séllaán tikud tun ta langit.

⁷ Ibantangnga tun ta tanà, asta duwán igdinág ku na igkagi, ‘Saulo, Saulo, manan ka girrayat ka kanak?’

⁸ Na, iginsà a, ‘Sir, sadan ka?’ Na, igtaba sikandin, ‘Sakán si Jesus na taga Nazaret na girrayatan nu.’

⁹ Agad igkita tō mga manubù na igtákkás kanak katô séllaán, asal ándà dan ikadinág katô igkagi din kanak.

¹⁰ Iginsà a, ‘Áglangngagán, ándin tō lumun ku?’ Purisu igkagi tō Áglangngagán, ‘Tindág ka, asta sadun ka tun ta Damasco, su ultan ka katô langun na igplano ka Manama na palumun áknikó’

¹¹ Ibólógga tingód katô séllaán tikud tun ta langit. Purisu igagakka katô mga kadumaan ku pasadun tun ta Damasco.

¹² “Na, duwán sábbad manubù na si Ananias na tuu ágtuman katô mga sugù i Moises, asta ágrespetowan sikandin katô langun Judio.

¹³ Igpadani sikandin kanak, asta igkagi sikandin, ‘Saulo, kataladi ku, kumita kad.’ Na, tigkó dák ikakita a kandin.

¹⁴ Igkagi si Ananias, ‘Taganà kad igsalin ka Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ta ébô makasóddór ka katô kakalyag din. Igsalin kad ikandin ébô kumita ka katô Nángngà na Ágsuguánnán din,* asta ébô maminág ka katô kagi din.

¹⁵ Kakalyag din na mulit-ulit ka katô langun manubù tingód katô igkita nu asta igdinág nu.

§ 21:40 21:40 Hebreo tō kinagiyán katô mga Judio.

* 22:14 22:14 Nángngà na Ágsuguánnán ka Manama tō pagngadan ki Jesu-Cristo.

¹⁶ Purisu yakad ágbaring-baring. Tindág kad, asta pabunyag ka. Dasal ka ukit katô ngadan katô Áglangngagán ébô kórasan ka katô mga salà nu.[†]

¹⁷ "Na, tô iguli a nit Jerusalem, róggun igdasalla tun ta templo, duwán isállágan ku na igpakita kanak.

¹⁸ Igkagi tô Áglangngagán na igkita ku, 'Sékót ka panó tikud nit Jerusalem, su dì maminág ni mga manubù katô ákgagin nu tingód kanak.'

¹⁹ Asal igtaba a, 'Áglangngagán, tô panámdám ku na maminág dan, su isóddóran dan na sakán tô igsadun tun ta langun simbaan ka unawa dan na mga Judio ébô ámmáttán ku asta lagpássán ku tô langun ágpamaké áknikó.

²⁰ Tô inaté si Esteban na igulit-ulit tingód áknikó, igapilla, ignunugga, asta igbantéya katô mga umpak na iglábbas katô mga manubù na igmaté kandin.'

²¹ Asal igkagi tô Áglangngagán, 'Panó kad, su papiddán ku sikuna tun ta madiyù mga banuwa ébô tuminurú ka katô kagi ku tun ta mga ánnà Judio.' "

Sakup ka Roma si Pablo

²² Na, tô igdinág tô mga Judio na pasadunán sikandin tun ta mga ánnà Judio, ándà dan dán paminág kandin. Igullaó dan, na mà dan, "Matayi yu! Madigár pa ka maté gó sikandin."

²³ Igullaó dan, asta igsakórab dan tô umpak dan asta igsabud dan tô barukbuk tun ta karamag tingód katô sókö dan.

²⁴ Purisu igaipapid katô kapitan si Pablo tun dalám katô baraks, asta igsugù din tô mga sundalo na lumagpás ki Pablo ébô kumagi ka bánnal, su kakalyag katô kapitan na kasóddóran din ka manan ka igullaowan katô mga manubù si Pablo.[‡]

²⁵ Tô igbagkás dan kandin, igkagi si Pablo tun ta sarhento na igtindág madani tun kandin, na mà din, "Manan ka lagpássán tô sábbad sakup ka Roma ka dì pa sikandin insaán ka huwes?"

²⁶ Tô igdinág tô sarhento katô igkagi din, igsadun sikandin tun ta kapitan, asta igkagi sikandin, na mà din, "Dì nángngà palagpássán nu sikandin, su sábbad sikandin sakup ka Roma."

²⁷ Purisu igsadun tô kapitan tun ki Pablo, asta iginsà sikandin, na mà din, "Ulitiya ka kabánnalan. Sakup ka ka Roma?"

Igtaba si Pablo, na mà din, "Óó."

²⁸ Igkagi tô kapitan, na mà din, "Dakál tô salapì na ighbayad ku ébô imunna sakup ka Roma."

Igkagi si Pablo, na mà din, "Asal sakán, ándà palang ighbayad ku, su dutun é igaumasusawan kanak ta sakup ka Roma."

²⁹ Purisu tigkô dáí igpadiyù tô mga sundalo, asta ándà dan lagpássi si Pablo. Imáddangan tô kapitan su igapagkás din tô sábbad sakup ka Roma.

Igruudan si Pablo katô mga konseyal ka Judio

³⁰ Na, tô kakalyag katô kapitan na kasóddóran din ka ándin tô dimanda katô mga pangulu ka Judio tingód ki Pablo. Purisu pagkasimag, iglimud din tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô langun konseyal ka Judio. Igpaluwà din si Pablo asta igpid din tun ta mga manubù na ilimud. Igpatindág din si Pablo tun ta tubang dan.

23

¹ Na, igsállág i Pablo tô langun konseyal asta igkagi sikandin, na mà din, "Mga kataladi, tô panámdám ku na nángngà tô langun na iglumu ku tun ta saruhan ka Manama sippang ákganni."

² Tô igdinág si Ananias na tuu mallayat ka pangulu ka templo, igpasampal din si Pablo katô mga manubù na madani tun kandin ébô kasupakan sikandin.

³ Igkagi si Pablo ki Ananias, na mà din, "Supakan ka katô Manama, su kéman nu ka nángngà ka tun ta saruhan ka Manama! Rumuud ka kanak ukit katô mga sugù i Moises, asal sikuna tô iglapas katô mga sugù, su igpasampalla ikuna."

⁴ Na, duwán mga manubù madani tun kandin na igkagi, na mà dan, "Manan ka igtatabata nu tô tuu mallayat ka pangulu ka templo na igsalin ka Manama."

⁵ Purisu igkagi si Pablo, na mà din, "Mga kataladi, ándà sóddór ku na sikandin tô tuu mallayat ka pangulu ka templo. Isóddóran ku na mà katô kagi ka Manama na kailangan dì buyasán tô manubù na ágpangulu áknita."*

[†] 22:16 22:4-16 Ahaán tô Mga Lumu 9:1-19; 26:9-18; Galacia 1:14.   [‡] 22:24 22:24 Ándà sóddór katô kapitan ka manan ka igullaó dan na matayan si Pablo su ándà sikandin ikagpát katô kinagiyana ka Hebreo.   ^{*} 23:5 23:5 Ahaán tô Exodus 22:28.

⁶ Tô ikasóddór si Pablo na dì ágpasábbadé tō langun katô konseyal, su duwán mga Saduseo asta duwán mga Pariseo, igullaó si Pablo kandan, na mà din, “Mga kataladi, sakán tō Pariseo, asta Pariseo tō mga kamónaan ku. Igpidda dini ébô insaánna ikiyu ni álló ni su gimanna katô kanté puman ka Manama katô mga manubù na inaté.”

⁷ Tô igkagi sikandin kani, igaipulé tō mga Pariseo asta tō mga Saduseo. Purisu ándà pasábbadé tō langun konseyal.

⁸ Na, tō mga Pariseo ágtinurù na antén puman ka Manama tō mga manubù na inaté, asta duwán mga panaligan ka Manama, asta duwán espiritu ka manubù. Asal tō mga Saduseo, dì dan ágbánnal kani.

⁹ Purisu ágkasamuk dan. Na, igtindág tō mga taratinurù ka mga sugù i Moises na sakup ka mga Pariseo, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Tô panámdám dé na ándà madat na iglumu din. Duwán basi panaligan ka Manama na igkagi kandin.”

¹⁰ Na, tuu dan isamuk, asta imáddangan tō kapitan ka matayan dan si Pablo. Purisu igaipid din tō mga sundalo ébô kangén dan si Pablo, asta piddán dan sikandin tun ta baraks.

¹¹ Na, tō dukilám dán, igtindág tō Áglangngagán madani tun ki Pablo, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan. Igulit ka tingód kanak nit Jerusalem, asta mulit ka pagsik tingód kanak tun ta Roma.”

Plano na matayan si Pablo

¹² Na, pagkasimag, duwán mga Judio na igaipasábbadé na mimmaté ki Pablo. Igpatandóé dan na dì dan kuman ó minám sippang ka matayan dan pa si Pablo.

¹³ Sobra ka kappatan (40) tō manubù na igaipatandóé.

¹⁴ Purisu igsadun dan tun ta mga mallayat ka pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Igpatandóé ké na dì ké kuman sippang ka matayan dé pa si Pablo.

¹⁵ Na, nigó tō plano dé. Madigár ka pédu-édu kó asta tō mga konseyal tun ta kapitan ébô papiddán din puman si Pablo dini ákniyu. Madigár ka kumagi kó na duwán pa mga insa yu kandin. Asal banganan dé sikandin ébô matayan dé ka dì pa dumunggù dini ákniyu.”

¹⁶ Asal ikadinág tō bataánnán i Pablo katô plano dan na banganan dan si Pablo. Purisu igsadun sikandin tun ta baraks ébô mulit ki Pablo.

¹⁷ Na, igtawar i Pablo tō sábbad sarhento, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pid nu ni mallaki tun ta kapitan, su duwán ultítán din kandin.”

¹⁸ Purisu igaipid katô sarhento tō mallaki tun ta kapitan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Si Pablo na igpriso tō igaipédu-édu na piddán ku ni mallaki dini áknikó, su duwán ultítán din áknikó.”

¹⁹ Purisu igawidan katô kapitan tō bállad katô mallaki, igaipid din tun ta lugar na ándà duma manubù, asta iginsá sikandin, na mà din, “Ándin tō ultítán nu kanak?”

²⁰ Na, igkagi tō mallaki, na mà din, “Duwán mga Judio na igplano na pédu-édu dan áknikó ébô papiddán nu simag si Pablo tun ta konseho ka Judio. Kumagi dan na duwán pa mga insa dan kandin.

²¹ Asal yaka ágnunug kandan, su sobra ka kappatan (40) tō mga manubù na mangan kandin tun ta dalan. Igpatandóé dan na dì dan kuman ó minám sippang ka matayan dan pa si Pablo. Igtaganá dan dán, asta gangat dan dád katô kagin nu.”

²² Igsapad tō kapitan, na mà din, “Yaka gulit katô duma manubù tingód katô igulit nu kanak.”

Na, igaipapanó din tō mallaki.

Igpid si Pablo tun ta Cesarea

²³ Na, igaipakangé katô kapitan tō duwa sarhento, asta igkagi sikandin kandan, na mà din, “Limud yu tō duwa gatus (200) sundalo na manóttanà, tō kapittuwan (70) sundalo na sumaké ka kudà, asta tō duwa gatus (200) na mid ka pangidù, su panó kó kani ka alas nuybe ka dukilám na madun tun ta Cesarea.

²⁴ Pasaké yu si Pablo ka kudà. Bantayi yu sikandin ébô ándà makadadat kandin sippang ka dumunggù kó tun ta gobernador na si Felix.”

²⁵ Duwán sulat na igaipid katô kapitan, na mà din,

²⁶ “Sakán si Claudio Lisiás na igsulat áknikó Felix na ágkabantug gobernador dé. Kumusta ka!”

²⁷ Ni manubù na igaipid ku dini áknikó, igámmát sikandin katô mga pangulu ka Judio, asta matayan dan pád sikandin. Purisu igaipákkás ku tō mga sundalo ébô tabangan sikandin, su isóddóran ku na sakup ka Roma sikandin.

²⁸ Iglimud ku tō konseho katô mga Judio, su kakalyag ku na kasóddóran ka ándin tō dimandan dan kandin.

²⁹ Igdimanda dan kandin su igéllé kun sikandin katô mga sugù na ágtumanán dan, asal isóddoran ku na ándà salà din na mému prison asta matayan.

³⁰ Igpapid ku sikandin dini áknikó, su duwán kun mga Judio na ágbangan ébô matayan sikandin. Papiddán ku pagsik tô mga manubù na igdimanda kandin ébô mulit dan áknikó katô dimanda dan. Kannun dâd gó sippang."

³¹ Purisu igbánnal tô mga sundalo katô sugù kandan, asta tô dukilám tô, igrpid dan si Pablo tun ta lunsud ka Antipatris.

³² Na, pagkasimag, iguli tô mga sundalo na igpanóttanà tun ta Jerusalem. Asal igpanayun si Pablo tun ta Cesarea asta tô mga sundalo na igsaké ka mga kudà.

³³ Tô igdunggù dan tun ta Cesarea, igbággé dan tô sulat tun ta gobernador, asta igrpid dan pagsik si Pablo tun kandin.

³⁴ Tô igbasa tô gobernador katô sulat, igsinsà sikandin ka ándin tô probinsya na igtikudan i Pablo. Tô ikasóddór sikandin na Cilicia tô igtikudan i Pablo,

³⁵ igkagi sikandin, na mà din, "Insaán kù sikuna ka dumunggù tô mga manubù na igdimanda áknikó."

Purisu igsugù din tô mga sundalo ébô bantéyan dan si Pablo tun ta palasyo na igimu katô taganà harì na si Herodes.

24

Igruuud si Felix

¹ Na, tô iglabé dán tô lima álló, igsadun tun ta Cesarea tô tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Analias, asta igtákkás kandin tô mga ágtugállán ka Judio asta tô sábbad abogado na si Tertulo ébô dumimanda dan ki Pablo tun ki Gobernador Felix.

² Igpakangé i Felix si Pablo, asta igtigkané si Tertulo igkagi katô dimanda dan ki Pablo tun ta gobernador, na mà din, "Ágkabantug Gobernador dé Felix, ágdurungán dé sikuna. Su sikuna tô ágpangulu áknami, masuné dán tô kóddô ta. Su ukit katô madigár kapid nu, duwán dán inassudan katô kóddô ta.

³ Inalayun ni ágkabantug tun ta langun banuwa. Ágpasalamatan dé tô madigár áglumun nu.

⁴ Na, diyad maring áknikó. Asal pédu-éduwa na maminág ka kani kagin ku.

⁵ Isóddoran dé na madat manubù ni, su ágsamukán din tô langun Judio tun ta kaluwagan kani banuwa, asta sikandin tô igrpid katô mga ágpamaké katô sábbad taga Nazaret.

⁶ Ágripan din pád pagsik tô templo ka Jerusalem, asal igámmát dé sikandin. [Tô kakalyag dé na ruudan dé sikandin ukit katô mga sugù dé.

⁷ Asal igdunggù tô kapitan ka mga sundalo na si Lisiás, asta igrpirit sikandin áknami ébô bággén dé si Pablo tun ta bállad din.

⁸ Igkagi sikandin na kailangan madun dini tô mga manubù na igdimanda kandin.] Atin ka insaán nu sikandin, kasóddoran nu na bánnal tô dimanda dé kandin."

⁹ Na, igdapit pagsik tô mga Judio na kadumaan i Tertulo, asta igkagi dan na bánnal tô igkagi din.

¹⁰ Na, igsingyas tô gobernador ki Pablo ébô kumagi sikandin. Purisu igkagi si Pablo, na mà din, "Isóddoran ku na idugé kad igpangulu kannun ta probinsya ni. Purisu idayawanna su sikuna tô maminág ka taba ku katô dimanda dan.

¹¹ Iglabé dán tô sapulù duwa (12) álló, igsadunna tun ta Jerusalem ébô mangadappa tun ta Manama. Atin ka minsà ka katô duma mga manubù, makólit dan na bánnal ni.

¹² Ándà a apul katô mga manubù. Ándà a samuk katô mga manubù agad tun ta templo, ó tun ta mga simbaan ka Judio, ó tun ta agad ánda tun ta lunsud ka Jerusalem.

¹³ Ándà palang pakitanán dan áknikó na bánnal duwán salà ku.

¹⁴ Asal ni gó tô bánnal kagin ku na ágbánnalla katô kapókit katô Áglangngagán na ágkagin dan na bulaló. Ágpangadappa tun ta Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan dé, asta ágbánnalla katô langun sugù i Moises asta tô mga igsulat katô mga propeta ka Manama.

¹⁵ Magunawa tô gimanán ku asta tô gimanán katô mga manubù na igdimanda kanak, su gimanna na antén puman ka Manama tô langun manubù na inaté, agad tô mga manubù na nángngà tô áglumun dan tun ta saruhan ka Manama ó tô mga manubù na masalà-salà.

¹⁶ Purisu gággár-ággárra áglumun ka madigár, su kakalyag ku na diya gó kayyaan tun ta saruhan ka Manama asta tun ta tubang ka mga manubù.

¹⁷ Agad pira dán ámmé ándà a lónód tun ta Jerusalem, igsadunnad su igrpid ku tô salapì na tabang tun ta unawa ku na mga Judio na ágkahirapan, asta igrpid ku tô ágbággén tun ta Manama.

¹⁸ Igsadunna tun ta templo ébô tumanán ku tô seremonyas ka kalinis. Ándà a limud ka mga manubù. Ándà a samuk ka duma mga manubù. Asal duwán mga Judío tikud tun ta probinsya ka Asia na igkita kanak.

¹⁹ Isókó dan kanak. Madigár pád ka sikandan tô madun dini ébô dumimanda kanak ka duwán salà ku.

²⁰ Insà nu tô mga manubù kannun ka ándin tô salà ku na igkita dan tun ta konseho tô iginsà dan kanak dánggan.

²¹ Asal bánnal igullaówa gó, na mà ku, ‘Igpidda dini ébô insaánnna ni álló ni, su gimanna katô kanté puman ka Manama katô mga manubù na inaté.’”

²² Na, igsódó si Felix igruud, su isóddórán din dán tô ágtinuruán katô mga manubù na ágbánnal katô kapókit ka Áglangngagán. Igkagi sikandin, na mà din, “Rumuudda puman ákniyu ka dumunggù tô kapitan na si Lisiás.”

²³ Purisu igkagi si Felix katô sarhento na panayunán din bantéyan si Pablo, asal dì mému ka pahirapan sikandin. Mému ka tabangan sikandin katô mga unawa din tingód katô mga ágkailanganán din.

Igpatubang si Pablo tun ki Felix asta ki Drusila

²⁴ Na, tô iglabé dán tô pira álló, igdunggù si Felix asta tô sawa din na si Drusila na sábbad Judío. Igpakangé din si Pablo ébô maminág dan katô ágtinuruán din tingód katô kapamaké ki Jesu-Cristo.

²⁵ Igpenagpát i Pablo na kailangan nángngà tô áglumun katô mga manubù, asta kailangan makapáttud ka kandin sarili, asta rumuud tô Manama katô langun manubù tun ta tapuri álló. Purisu imáddangan si Felix, asta igkagi sikandin, na mà din, “Panó kad! Atin ka duwán álló na ándà áglumun ku, pakangén ku puman sikuna.”

²⁶ Marag ágpakangén i Felix si Pablo ébô patóngkóé dan, su tô kakalyag din na duwán salapì na bággen i Pablo ébô makaluwà.

²⁷ Na, tô iglabé dán tô duwa ámmé, inému na gobernador si Porcio Festo na ighbullas ki Felix. Asal igpapriso pa i Felix si Pablo, su kakalyag din na kadayawan tô mga Judío.

25

Igruud si Festo ki Pablo

¹ Na, tô igdunggù si Festo tun ta probinsya ka Judea, igóddô sikandin tun ta Cesarea ka álló, asta igsadun sikandin tun ta Jerusalem.

² Tô igdunggù sikandin dutun, igulit tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mallayat ka mga Judío tingód katô dimanda dan ki Pablo.

³ Ágpédu-édu dan ki Festo ébô pakangén din si Pablo tikud tun ta Cesarea, asta papiddán din tun ta Jerusalem, su tô kakalyag dan na banganan dan si Pablo tun ta dalan ébô matayan.

⁴ Asal igkagi si Festo, na mà din, “Igpabantéyan pa si Pablo tun ta Cesarea, asta dì madugé muli a dutun.

⁵ Purisu patákkás yu kanak tô mallayat ka mga tarapid yu tun ta Cesarea. Atin ka duwán salà i Pablo, mému dan dumimanda dutun.”

⁶ Igóddô si Festo tun ta Jerusalem sobra ka sábbad linggo. Igulit sikandin tun ta Cesarea. Pagkásimág, igsadun sikandin tun ta ágruudanan, asta igpakané din si Pablo.

⁷ Tô igdunggù si Pablo tun ki Festo, igtindág tô mga Judío na tikud tun ta Jerusalem asta igpalibutan dan si Pablo. Igulit dan tingód katô marapung asta mabággat dimanda dan ki Pablo, asal ándà kabánnalan na igpakita dan.

⁸ Tô igtaba si Pablo, igkagi sikandin, na mà din, “Ándà salà ku, agad tun ta mga sugù i Moises na ágtumanán dé na mga Judío, agad tun ta templo dé, ó agad tun ta emperador ka Roma.”

⁹ Asal tô kakalyag i Festo na kadayawan tô mga Judío. Purisu iginsà sikandin ki Pablo, na mà din, “Mému áknikó ka madun ka tun ta Jerusalem ébô ruudan ku sikuna dutun?”

¹⁰ Igtaba si Pablo, na mà din, “Ni gó tô sábbad ágruudanan ka gobyerno. Kailangan ruudanna kannun, su isóddórán nu gó na ándà palang salà ku tun ta mga Judío.

¹¹ Atin ka bánnal na duwán salà ku na mému matayanna, diya méllé ka supakanna asta matayanna ikiyu. Asal ka ánnà bánnal tô igkagi dan, dì mému ka bággénná tun ta bállad dan. Purisu pédu-éduwa na tô emperador tô rumuud kanak.”

¹² Pángnga igpatóngkóé si Festo asta tô konseyal din, igkagi si Festo, na mà din, “Su igpédu-édu ka na tô emperador tô rumuud áknikó, papiddán ku sikuna tun kandin.”

Igkagi si Pablo tun ki Agripa

¹³ Na, tō iglabé dán tō pira álló, igdunggù tō harì katô mga Judio na si Agripa, asta tō tábbé din na si Berenice. Mahà dan ki Festo tun ta Cesarea.

¹⁴ Róggun igóddô dan dutun, igulit si Festo ki Agripa tingód ki Pablo. Igkagi si Festo, na mà din, "Duwán sábbad manubù dini na si Pablo na igaipriso i Felix.

¹⁵ Tō igsadunna tun ta Jerusalem, marapung tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga ágtugallán ka Judio na igdimanda ki Pablo. Ágpédu-édu dan na supakan ku sikandin.

¹⁶ Asal igkagiya kandan na dì mému tun ta gobyerno ka supakan tō sakup ka Roma ka dì pa kumita katô mga manubù na igdimanda kandin ébô makataba sikandin.

¹⁷ Purisu tō igdunggù ké dini, ándà a baring-baring, su pagkasimag, igaipakangé ku sikandin ébô ruudan ku.

¹⁸ Na, kéman ku ka tuu madat tō ilumu din na pasóddórán dan kanak, asal tō igdimanda dan kandin, ánnà kanné madat tō iglumu din,

¹⁹ su ágpapulé dan däd tingód katô ágbánnálán dan, asta tingód katô sábbad manubù na inaté na si Jesus, asal igkagi si Pablo na inanté puman sikandin.

²⁰ Na, ándà ku kasóddói ka ándin tō ruudan ku tingód kani. Purisu iginsà a ki Pablo ka mému kandin ka madun tun ta Jerusalem ébô ruudan.

²¹ Asal ándà nunug sikandin, asta igaipédu-édu na tō emperador tō rumuud kandin. Purisu igaipriso ku pa sikandin sippang ka papiddán ku tun ta emperador."

²² Igkagi si Agripa, na mà din, "Malyagga maminág kandin."

Igkagi si Festo, na mà din, "Simag mému ka maminág kandin."

²³ Na, pagkasimag, igdunggù si Agripa asta si Berenice na igparada dan igahu tun ta ágruuudanan na igtákássan katô mga kapitan ka sundalo asta katô mallayat ka mga opisyales tun ta Cesarea. Igaipakangé i Festo si Pablo.

²⁴ Na, igkagi si Festo, na mà din, "Harì Agripa, asta langun yu na ilimud dini, ni gó tō manubù na ágdimandan katô mga Judio, agad nit Cesarea asta tun ta Jerusalem. Inalayun dan gullaó na matayan ku sikandin.

²⁵ Asal tun ta panámdám ku, ándà ilumu din na mému sikandin matayan. Asal tō igaipédu-édu sikandin na tō emperador tō rumuud kandin, igplanowa na papiddán ku sikandin tun ta emperador.

²⁶ Asal ándà sóddór ku ka ándin tō sulatán ku tun ta ágkabantug emperador ta tingód kani manubù ni. Purisu igaipakangé ku sikandin ébô maminág si Agripa asta tō langun yu ébô duwán sulatán ku,

²⁷ su tun ta panámdám ku, dì mému papiddán ku sikandin tun ta emperador ka ándà dimanda kandin na sulatán ku."

26

¹ Na, igkagi si Agripa ki Pablo, na mà din, "Mému kad kumagi."

Na, igtayó i Pablo tō bállad din, asta igkagi sikandin, na mà din,

² "Harì Agripa, idayawanna su sikuna tō maminág kanak ébô makataba a katô langun dimanda katô mga Judio kanak,

³ su tuu ka ikasóddór tingód katô mga ágkémun ta na Judio, asta tingód katô gapulan dé. Purisu pallayat nu tō ginauna nu ka maminág ka kanak.

⁴ "Ikasóddór tō langun Judio tingód katô kóddô ku dángngan tikud tō mallakiya pa tun ta Tarso asta tun ta Jerusalem.

⁵ Atin ka minsà ka kandan, makólit dan na bánnal, su isóddórán dan na tuuwa ágtuman katô mga ágkémun ka Judio, su sakuppa katô mga Pariseo.

⁶ Na, ágruuudanna su gímanan ku tō katumanan katô igtandô ka Manama tun ta mga kamónaan ta.

⁷ Tō gó tō gímanan katô langun ka sapulù duwa (12) grupo ta na mga Judio róggun ágpangadap ki ka Manama agad álló ó dukilám. Sir, igdimanda tō mga unawa ku na Judio kanak su tō gó tō gímanan ku!

⁸ Yakó ágpánámdám na dì makému makanté puman tō Manama katô mga manubù na inaté.

⁹ "Agad sakán dángngan, kéman ku ka madigár ka mirrayatta katô mga ágpamaké ki Jesus na taga Nazaret.

¹⁰ Tō gó tō iglumu ku tun ta Jerusalem, su sakán tō igaipriso katô marapung manubù na ágpamaké ki Jesus, su igsugù kanak tō mallayat ka mga pangulu ka templo ka Jerusalem. Tō igruud ké kandan, igkagiya pagsik na matayan dan.

¹¹ Inalayun ku sikandan ágsupakan tun ta langun simbaan ka Judio, su kakalyag ku pád na pasódoán ku tō kapamaké dan ki Jesus. Su tuuwa ágkasókó kandan, iglupug ku sikandan agad tun ta madiyù mga lunsud ébô írrayatan.

¹² Purisu igsugù kanak tō mallayat ka mga pangulu ka templo tun ta Damasco ébô ámmáttán ku tō mga manubù na ágpamaké ki Jesus.

¹³ Asal Hari, tō malássad dán é álló, tō madaniyad tun ta Damasco, igkita ku tō séllaán tikud tun ta langit na tuu pa ágséllà ka tandingán katô álló. Iséllaanna asta tō duma mga manubù na igtákkás kanak.

¹⁴ Ibantang ké tun ta tanà, asta duwán igadíngku na igkagi ka kinagian ka Hebreo, na mà din, ‘Saulo, Saulo, manan ka gírrayat ka kanak? Sikuna dát tō kasakitan ukit katô katu nu kanak.’

¹⁵ Purisu iginsà a, ‘Sir, sadan ka?’ asta igtaba tō Áglangngagán, ‘Sakán si Jesus na gírrayatan nu.

¹⁶ Tindág ka. Igpakita a áknikó su igsalin ku sikuna ébô imun ka na ágsuguánnán* ku. Mulit ka katô duma mga manubù tingód katô igkita nu ni álló ni, asta tingód katô pakitanán ku áknikó tun ta dumunggù pa mga álló.

¹⁷ Tómmóngan ku sikuna ébô dì ka matayan katô mga Judio asta katô mga ánnà Judio, su pasadunán ku sikuna tun kandan.

¹⁸ Pénagpáttán nu kandan tō kabánnalan ébô tayyugan dan tō kangittángngan, asta madun dan tun ta kappawaan, ébô makaluwà dan tikud tun ta bállad i Maibuyan, asta masakup dan tun ta Manama. Ukit katô kapamaké dan kanak, pasinsiyaan ka Manama tō mga salà dan asta matanggap dan tō bággén ka Manama tun ta langun manubù na igsalin din.[†]

¹⁹ ‘Purisu Hari Agripa, igtuman ku tō igpakita din kanak tikud tun ta langit.

²⁰ Igtinurù a tun ta Damasco, tun ta Jerusalem, tun ta mga lunsud ka Judea, asta tun ta mga ánnà Judio. Igtinurù a kandan na kailangan rumákkád dan, kailangan pasakup dan tun ta Manama, asta kailangan madigár tō áglumun dan ébô pakitanán dan na bánnaligrákkád dan.

²¹ Tingód katô katinurù ku, igámmáttá katô mga Judio tun ta templo ka Jerusalem ébô matayanna ikandan.

²² Asal inalayunna ágtabangan ka Manama sippang kani álló ni. Purisu gulitta katô kabánnalan tun ta langun manubù, agad tun ta mabantug asta tun ta dì ágkabantug. Tō ágtinuruán ku, ni dán gó tō katumanan katô tandô na igulit katô mga propeta ka Manama asta i Moises.

²³ Ágtinuruán ku tō igsulat dan na kailangan irrayatan asta matayan tō Mesiyas, asta ukit kandin na tagnà inanté puman, pasóddórán din na duwán katábusan katô langun manubù tikud tun ta salà, agad Judío ó ánnà Judío.”

²⁴ Róggun na igkagi si Pablo, igullaó si Festo, na mà din, “Pablo, ágkangulág ka! Tō sobera kakatigan nu tō ikangulág áknikó!”

²⁵ Igkagi si Pablo, na mà din, “Ágkabantug Festo, diya ágkangulág, su bánnal tō igkagi ku.

²⁶ Isóddórán katô hari tō langun katô ilumu. Purisu ándà máddang ku ágkagi kandin, su isóddórán din na bánnal tō langun katô igkagi ku, su ándà lumuwí ni tun ta ikallás lugar.

²⁷ “Hari Agripa, ágbánnal ka katô igkagi ka mga propeta? Isóddórán ku na ágbánnal ka.”

²⁸ Igkagi si Agripa ki Pablo, na mà din, “Kéman nu basì ka sékóta dát papamakén ki Cristo!”

²⁹ Igkagi si Pablo, na mà din, “Agad madugé pa ó dì madugé, kakalyag ku na mému ka iring kanak, asta langun yu na igañaminág kanak ni álló ni. Asal diya malyag na kadinaan kó iring kanak.”

³⁰ Na, igtindág tō hari, tō gobernador, asta si Berenice, asta tō langun dan.

³¹ Tō igpanó dan, igpatóngkóé dan, na mà dan, “Ándà ilumu din na mému prison ó matayan.”

³² Igkagi si Agripa ki Festo, na mà din, “Atin ka ándà sikandin pédu-édu na tō emperador tō rumuud kandin, mému paluwaán sikandin.”

27

Igsadun si Pablo tun ta Roma

¹ Na, tō igañid dan ki Pablo tun ta Italia, igsaké ké ka barko. Duwán sábbad sarhento ka mga sundalo katô Grupo i Augusto, asta ngadan din si Julio na igañabante i Festo ki Pablo asta katô duma mga manubù na igpriso.

² Igtákkás áknami si Aristarco na taga Tesalonica na sakup ka probinsya ka Macedonia. Duwán barko na igañunggu tikud tun ta lunsud ka Adramito na pasadun tun ta mga lunsud katô probinsya ka Asia, asta tō gó tō igsakayan dé tikud tun ta Cesarea.

* ^{26:16} 26:16 Ágsuguánnán, ó apostoles. † ^{26:18} 26:9-18 Ahaán tō Mga Lumu 9:1-19; 22:4-16.

³ Pagkasimag, igádding ké tun ta lunsud ka Sidon. Inéduwan si Julio ki Pablo. Purisu igpapónógin asta igapadding tun ta mga ágpampamaké, asta igaipóssiyán dan si Pablo.

⁴ Na, tō igsaké ké tikud tun ta Sidon, tuu mabákkár tō karamag na ágkasumaran dé. Purisu igpasidalung ké tun ta ágbaluy katô purù ka Cipre.

⁵ Igukit ké tun ta dagat na tubang katô mga probinsya ka Cilicia asta Pamfilia. Igpónógin ké tun ta Mira na sábbad lunsud na sakup ka Licia.

⁶ Ikitaan i Julio tō sábbad barko na tikud tun ta Alejandria na pasadun tun ta Italia. Purisu tō gó tō igsakayan dé tikud tun ta Mira.

⁷ Mabuwóy tō kapanó katô barko. Purisu idugé ké ikalabé tun ta tubang katô lunsud ka Nido. Tō ikasumar ké katô mabákkár karamag, igpasidalung ké tun ta ágbaluy katô purù na ánggadan Creta. Igukit ké tun ta tubang katô lunsud ka Salmon.

⁸ Mahirap tō igaipaligad tō barko, asta idugé ké igaunggù tun ta lugar na ánggadan Madigár Ágdungguanan na madani tun ta lunsud ka Lasea.

⁹ Na, tuu idugé tō panawán dé, asta tuu mahirap tō kapanó katô barko tō timpo tō, su ipángnga dán tō álló ka kapuwasa.* Purisu igtambag si Pablo kandan, na mà din,

¹⁰ *Tō panámdám ku, atin ka manayun ki, tuu ki kahirapan, su kadattan ni barko asta tō piniddan ta, asta mapánnas ki pagsik maté.”

¹¹ Asal ándà paminág tō sarhento ki Pablo, su ágsarigan din tō tarapid asta tō tigatun katô barko.

¹² Tō panámdám dan na dì madigár ni pónógan ka magánnó timpo. Purisu tō kakalyag katô karapungan na mga igsaké na manayun ké tun ta lunsud ka Fenice na sábbad lunsud tun ta purù ka Creta na duwán madigár ágpónógan, su ágkasidalungan tō karamag, asta móddó ké pád dutun dalám ka magánnó timpo.

Igdunggù tō bagyo

¹³ Na, tō dì dán mabákkár é karamag, kéman dan ka mému dán madun tun ta Fenice. Purisu igkangé dan tō angkla, asta igaþókit dan tō barko madani tun ta ligad katô purù ka Creta.

¹⁴ Asal ándà kadugé, tuu igmabákkár tō karamag tikud tun ta purù, su igaþyowan ké.

¹⁵ Tō dì dé ággagaga na ágkasumar dé tō mabákkár karamag, igpabayà dé ka mapid ké katô balud asta katô karamag.

¹⁶ Na, igpasidalung ké tun ta délák purù na ánggadan Cauda. Igággár-ággárran dé igdalám tō buti na igaþuyud katô barko.

¹⁷ Tō igdalám ké katô buti, igággát dan igikáttan tun ta barko ébô dì kadattan. Imáddangan dan ka masayad tō barko tun ta baklayanán na madani tun ta banuwa ka Libya. Purisu igláppi dan tō mga layag, asta inapid ké katô karamag.

¹⁸ Pagkasimag, su tuu pa mabákkár tō balud, igtigkané dé ágdabuán tō mga piniddan dé ébô dì ké malánnád.

¹⁹ Tun ta ikatállu álló, agad tō mga kasangkapan katô barko igdabù dé.

²⁰ Tuu idugé na ándà dé kitayi tō álló asta tō mga karani. Tō panámdám dé langun dì ked manté, su igaþayun tō udan asta tuu igmabákkár tō karamag.

²¹ Idugé dán na ándà igkan dé. Purisu igtindág si Pablo, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga unawa ku, madigár pád ka igbánnal kó katô igkagi ku ákniku tō ándà ki pa panó tikud tun ta Creta ébô dì kadattan tō piniddan ta, asta ándà kahirapan ta.

²² Na, kumagiya ákniku na pábákkár kó, su ándà sábbad áknita na malánnád, asal ni barko dák tō kadattan.

²³ Su géna dukilám, igpakita kanak tō panaligan na igaþpid ka Manama na ágpangadapán ku asta igtigatun kanak.

²⁴ Igkagi sikandin, na mà din, ‘Pablo, yaka ágkamáddangan, su matuman na kumita ka katô emperador, asta ruudan ka ikandin tun ta Roma. Na, tingód áknikó dì maté tō mga manubù na igsaké duma áknikó.’

²⁵ Purisu mga unawa ku, yakó ágkamáddangan. Ágsarigga katô Manama na matuman tō langun katô igkagi din kanak.

²⁶ Asal masayad ni barko tun ta sábbad purù.”

²⁷ Na, tō iglabé tō duwa linggo, inalayun ké inapid ka karamag tun ta dagat na ánggadan Mediteraneo. Tō tángngà ka dukilám, ígpanámdám tō mga taralumu ka barko na madani ké tun ta ligad ka dagat.

* ^{27:9} 27:9 Tō timpo katô álló ka kapuwasa katô mga Judio, tō gó tō bulan ka Septiembre asta magánnó timpo. Tō timpo tō, inalayun ágmabákkár tō karamag asta magdakál tō balud tun ta dagat. Purisu ánnà madigár tō kapanó ka mga barko tun ta dagat su ágkadattan katô mabákkár karamag asta magdakál balud.

²⁸ Purisu igtuntun dan tō tali na igikáttan ka mabággat ébō kasóddóran dan tō kadalámmán katō dagat. Duwa pulù (20) dáppa tō kadalámmán. Ándà kadugé, igtuntun dan puman, asta sapulù lima (15) dáppa tō kadalámmán.

²⁹ Imáddangan ké ka mapid tō barko tun ta batun. Purisu igdabù dan tō áppat angkla tikud tun ta bókkög ka barko, asta igdasal ké na makatiis ké sippang ka sállám.

³⁰ Na, miwà pád tō mga taralumu ka barko. Purisu igtuntun dan tō buti tun ta dagat, su mà kagi dabuán dan tō angkla tun ta tubang katō barko.

³¹ Asal igkagi si Pablo tun ta mga sundalo asta tun ta sarhento, na mà din, “Atin ka dì dan móddò nit barko, dì kó manté.”

³² Purisu iggáttas katō mga sundalo tō ikát katō buti, asta inanud.

³³ Na, tō masig dán ágkasállám, igkagi si Pablo na madigár ka kuman dan. Igkagi sikandin, na mà din, “Sapulù áppat (14) dán álló na imáddangan kó, asta igballus kód su ándà kó ikakan.

³⁴ Purisu kan kó ébō kumabákkár kó. Yakó ágkamáddangan, su dì kó mamánnu. Ándà tun ákniyu na maté, agad sábbad.”

³⁵ Na, igkangé i Pablo tō pan, igpasalamat sikandin katō Manama tun ta tubang katō langun, igtáppik-táppik din asta igkan sikandin.

³⁶ Tō igkita ké kandin, igmabákkár tō ginawa dé, asta igkan ké.

³⁷ Duwa gatus kapittuwán ánnám (276) ké langun na igsaké katō barko.

³⁸ Tō ibássug kéd, igdabù dé tō samà ka trigo na igpid dé ébō kumagan tō barko.

Iadtan tō barko

³⁹ Tō álló dán, ándà kasóddói katō taralumu ka barko ka ánda tō dungguan dé, asal igkita dan tō baklayanán. Purisu igpatóngkóé dan ka mému padungguán dan tō barko.

⁴⁰ Purisu iggáttas dan tō mga ikát katō mga angkla, asta itananan tō langun angkla tun dalám ka dagat. Igakas dan tō ikát tun ta timon. Igbákka dan tō layag tun ta tubang ébō mapid ké pasadun tun ta ligad.

⁴¹ Asal igsayad tō barko tun ta mababó, ikasapat tō tubang katō barko asta dì ágkakangé, asta idattan tō dadan dutun ta bókkög katō barko ukit katō mga balud.

⁴² Na, igpanámdám tō mga sundalo na matayan dan tō mga igpriso ébō dì dan makasilám asta makaluwá.

⁴³ Asal igsapadan dan i Sarhento Julio, su kakalyag din na dì matayan si Pablo. Purisu igpóna din tō mga manubù na katig ágsilám ébō tumuppas tun ta dagat asta sumilám na pasadun tun ta ligad.

⁴⁴ Ikatapuri tō mga manubù na dì katig ágsilám. Igawidan dan tō mga tabla asta tō mga itáppù bahin katō barko. Purisu ándà kamánnu tō langun dé, asta ikadunggù ké tun ta baklayanán.

28

Tun ta Malta

¹ Na, tō igdunggù ké tun ta baklayanán, ikasóddór ké na tō gó tō purù na ánggadanán Malta.

² Tuu inéduwan áknamí tō mga taga Malta. Igsumar ké ikandan, asta igtabun dan ka dakál apuy, su gudan asta magánnó.

³ Igkangé si Pablo ka mga kayu na pagsunnuk. Na, tō igsunnuk din tō kayu tun ta apuy, igluwá tō áppuy tingód katō kénit, asta igkagat tō bállad i Pablo.

⁴ Tō igkita tō mga taga Malta katō áppuy tun ta bállad din, igpatóngkóé dan, na mà dan, “Sikandin basí tō taramaté. Ándà sikandin kamaté tun ta dagat, asal maté sikandin kannun ta tanà, su tō gó tó supak kandin katō ágmanaman ta.”*

⁵ Asal igpanapirik i Pablo tō áppuy tun ta apuy, asta ándà gó sikandin kamánnu.

⁶ Igzállág tō mga manubù ka lumábbag tō bállad din asta mabantang na maté. Agad idugé dan igangat, asal ándà gó sikandin kamánnu. Purisu ipalin tō panámdám dan, asta igkagi dan na si Pablo tō sábbad manama.

⁷ Na, si Publio tō gobernador katō purù, asta sikandin tō tigatun katō maluwag tanà na madani tun ta dagat. Inéduwan sikandin áknamí. Purisu igpóddò ké tun ta balé din ka tállu álló.

⁸ Na, ágkabóbókan tō ámmà din, su igkalintura sikandin asta marag gindás. Igsadun si Pablo tun kandin, asta igdasal sikandin tun ta Manama. Igdappánnan i Pablo ka bállad sikandin, asta inólían.

⁹ Na, tō ikasóddór tō duma mga manubù, igpid dan tō langun ágkabóbókan tun ki Pablo, asta inólían dan.

* 28:4 28:4 Duwán ágmanaman ka Griego na ánggadanán Tarasupak.

¹⁰ Igpóssi dan áknami, asta tō igpanó ké puman, igpid dan tō langun ágkailanganán dé tun ta dalám katô ássa barko.

Igsadun ké tun ta Roma

¹¹ Na, tō iglabé dán tō tállu bulan, igsaké ké katô barko tikud tun ta Alejandria na taganá igaundo tun ta Malta dalám katô magánnó timpo. Ánggadanan tō barko na Tô Dáppi na Ágmanaman.

¹² Tō igdunggù ké tun ta lunsud ka Siracusa, igóddô ké dutun ka tállu álló.

¹³ Tikud tun ta Siracusa, igsadun ké tun ta lunsud ka Regio. Pagkasimag, nángngà-nángngà dád tō karamag. Purisu igpanó ké, asta igdunggù ké tun ta lunsud ka Puteoli tō ikaduwa álló.

¹⁴ Tun ta Puteoli, igkita dé tō mga kataladi, asta igaóddô ké ikandan ka sábbad linggo. Na, igpanó ké puman pasadun tun ta Roma.

¹⁵ Tō ikasóddór tō mga kataladi tun ta Roma na dumunggù ké, duwán igsumar áknami tun ta Ágbarigyaanan i Apio, asta duwán duma mga manubù na igsumar áknami tun ta lunsud na ánggadanan Tállu Ágtindaan. Tō igkita si Pablo kandan, igapasalamat sikandin katô Manama, asta idayawan sikandin.

Igtinurù si Pablo tun ta Roma

¹⁶ Na, tō igdunggù ké tun ta Roma, ándà prisowi si Pablo, asal igaóddô sikandin tun ta balé na igaantéyan ka sábbad dád sundalo.

¹⁷ Na, tō iglabé tō tállu álló, iglimud i Pablo tō mga pangulu ka Judio, asta igkagi sikandin, na mà din, "Mga kataladi ku, agad ándà madat na ilumu ku tun ta mga unawa ta na mga Judio ó tun ta ágkémun katô mga kamónaan ta, asal igámmátta tun ta Jerusalem, asta igbággéya tun ta bállad katô gobyerno ka Roma.

¹⁸ Tō igruud dan kanak, kakalyag dan na paluwaánna pád ikandan, su ándà ilumu ku na mému itatayanna.

¹⁹ Asal duwán mga pangulu ka Judio na igsapad kandan. Purisu ipiritta igapédu-édu na tō emperador tō rumuud kanak. Asal ándà dimanda ku tingód katô mga Judio, su sakán tō sábbad Judio.

²⁰ Ni gó tō gunayan na iglimud ku sikiyu ébô pakitaé ki asta patóngkóé ki. Áknganni igikáttanna ka kadina, su ágbánnalán ku sikandin na gimanán ta na mga rubbad i Israel."

²¹ Igkagi sikandin, na mà dan, "Ándà sulat na igdunggù áknami tikud tun ta mga Judio tingód áknikó. Ándà manubù na igsadun dini ébô kumagi áknami na madat ka manubù.

²² Asal isóddórán dé dád na duwán kun mga manubù tun ta agad ánda banuwayi na ágbuyas katô mga ágpamaké ki Jesus. Purisu tō kakalyag dé na maminág ké katô kagin nu."

²³ Purisu igsalin dan tō álló ébô palimudé dan. Tō igdunggù tō álló, tuu marapung tō mga manubù na ilimud tun ta balé na igóddórán i Pablo. Tikud ka sállám sippang ka dukilám igtinurù si Pablo. Igulit sikandin kandan tingód katô pagpangulu ka Manama, asta igtinurù sikandin tingód ki Jesus tikud tun ta igsulat i Moises asta katô duma mga propeta ka Manama ébô mamaké tō mga manubù ki Jesus.

²⁴ Na, duwán mga manubù na igaánnal katô igkagi din, asta duwán mga manubù na ándà bánnal.

²⁵ Ándà dan pasábbadé. Asal tō ándà dan pa panó, igkagi si Pablo, na mà din, "Nángngà tō kagi na igaþlit katô Ugis Espiritu ukit katô propeta na si Isaías, su igkagi sikandin tingód ka mga kamónaan ta, na mà din,

²⁶ "Sadun ka tun ta mga Judio, asta ni gó tō kagin nu kandan:

Agad tuu kó gó maminág, dí kó makagpát.

Agad tuu kó gó sumállág, dí kó makagpát,

²⁷ su igpatággas kani mga manubù tō ulu dan agó makagpát dan.

Igsagpánggan dan tō talinga dan agó dumínág dan ka kabánnalan.

Iglipáddáng dan tō mata dan agó kumita dan ka kóbádan katô kagi ku kandan.

Ándà kakalyag dan na padani kanak ébô tabangan ku sikandin." [†]

²⁸ Igpanayun si Pablo igkagi, na mà din, "Purisu paminág kó kanak. Igulitan dán tō mga ánná Judio na tábusán dan katô Manama, su sikandin tō maminág."

²⁹ [Pángnga igkagi si Pablo, igpanó tō mga pangulu ka Judio, asta igaþpulé dan tingód katô igkagi i Pablo kandan.]

³⁰ Na, igóddô si Pablo ka duwa ámmé tun ta balé na igarkilaan din. Igtanggap din tō langun manubù na igsadun tun kandin.

[†] 28:27 28:26-27 Isaías 6:9-10.

³¹Igulit-ulit sikandin katô kabánnalan tingód ka Áglangngagán na si Jesu-Cristo, asta tingód katô pagpangulu ka Manama. Ándà máddang din ágtinurù, asta ándà igsapad kandin.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Roma

Una Basan

Ní libro igpasulat i Pablo para katô mga ágpampamaké na góddô tun ta lunsud ka Roma. Ágpanámdám tô mga katig manubù na igpasulat ni i Pablo róggun igóddô sikandin tun ta lunsud ka Corinto ó Filipos. Si Tercio tô igsulat kani mga kagi i Pablo. Tô igpasulat si Pablo kani libro, ándà pa sikandin sadun tun ta Roma, asal igpasulat din ébô makataganà dan para katô kadunggù din. Si Pablo taganà dán igriso tô ándà pa sadun tun ta Roma. Mabasa ni tun ta libro na igsulat i Lucas, Lumu kapitulo 21 sippang ka kapitulo 28.

Nit libro, igtinurù si Pablo na Batâ ka Manama si Jesu-Cristo na Áglangngagán na matulus. (Ahaán tô Roma 1:1-5.)

Igpénagpát din na ikasalà tô langun manubù asta supakan dan ka Manama. Kailangan duwán makatábbus kandan. (Ahaán tô kapitulo 1 bersikulo 18 sippang ka kapitulo 3 bersikulo 20.)

Igtinurù sikandin na mému tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit dâd katô kapamaké ta ki Jesu-Cristo na igsupakan tingód katô mga salà ta, su ighbullas sikandin áknita asta igmatayan sikandin. (Ahaán tô kapitulo 3 bersikulo 21 sippang ka kapitulo 5 bersikulo 21.)

Igtinurù sikandin na mému kadawayan tô Manama ukit dâd katô kapóddô ta ki Cristo dini áknita. (Ahaán tô kapitulo 6 sippang ka kapitulo 8.)

Igtinurù pagsik sikandin tingód katô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu ka Manama tun ta mga ágpampamaké (12:3-8), asta tingód katô bánnal ginawa tun ta mga kataladi ta. (Ahaán tô kapitulo 12 sippang ka kapitulo 15.)

¹ Ni sulat ni tikud dini kanak si Pablo na ágsuguánni i Jesu-Cristo. Igsalinna ka Manama asta igimuwa ikandin na apostoles na ágtinurù katô Madigár Gulitán din.

² Ni Madigár Gulitán igtandô ka Manama sayyan ukit katô mga propeta din na igsulat katô kagi ka Manama.

³ Ni gó tô Madigár Gulitán tingód katô Batâ ka Manama na si Jesu-Cristo. Tingód katô kamanubuan din, rubbad sikandin i Hari David sayyan.

⁴ Tingód katô kamanamaan i Jesu-Cristo na Áglangngagán ta, tuu gó igpasóddór ka Manama na Batâ din sikandin ukit katô kanté din puman kandin.

⁵ Ukit ka kédu asta tabang i Cristo kanak, igimuwa ka Manama na apostoles ébô ukit kanak marapung tô mamaké asta tumuman katô kakalyag i Cristo asta pabantugán sikandin tun ta langun banuwa.

⁶ Sikiyu na mga ágpampamaké tun ta Roma tô igsalin ka Manama ébô pasakup kó tun ki Jesu-Cristo.

⁷ Ni sulat ni para katô langun yu na mga sakup ka Manama na góddô tun ta lunsud ka Roma. Ágginawaan kó ka Manama, asta igsalin kó ikandin ébô imun kó na mga sakup din.

Mólà pa ka tabangan kó ka Manama na Ámmà ta asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo, asta bággyan kó ka kasunayan.

Igpasalamat asta igdasal si Pablo

⁸ Tô una kagin ku ákniyu, ágpasalamatta tun ta Manama tingód katô iglumu i Jesu-Cristo ákniyu langun, su tô kapamaké yu ki Jesu-Cristo isóddoran katô mga manubù tun ta langun banuwa.

⁹ Ágtumanna katô sugù ka Manama kanak tô igtinurù a ka Madigár Gulitán tingód katô Batâ din. Isóddoran ka Manama na inalayunna ágdasal tingód ákniyu.

¹⁰ Ágpamuyù a tun ta Manama na atin ka mému kandin, makasadunna tun ákniyu.

¹¹ Ágpanimólà a gó na kitánan ku sikiyu, su kakalyag ku na makatabangnga ákniyu ébô ukit katô Ugis Espiritu kumabákkár tô kapamaké yu ki Jesu-Cristo.

¹² Kakalyag ku na madunna tun ákniyu ébô pabákkárre kí ka pusung ukit ka kapatóngkóé ta tingód katô kapamaké ta ki Jesus.

¹³ Mga kataladi, kakalyag ku na kasóddoran yu na inalayunna ágplano madun tun ákniyu, asal inalayunna ágkadalangan sippang áknganni. Madunna tun ákniyu ébô duwán mapid tun ta kapamaké ki Cristo iring katô inému tun ta mga ánnà Judío na igsadunan ku tun ta duma mga banuwa.

¹⁴ Kailangan mulit-ulitta katô Madigár Gulitán tun ta langun na mga ánnà Judío, tun ta mga ikóskuwila ó tun ta ándà, tun ta mga duwán kakatigan ó tun ta ándà kakatigan.

¹⁵ Purisu magan tō pusung ku na ulit-ulitan ku pagsik sikiyu asta tō duma mga taga Roma tingód katô Madigár Gulitán.

Tô katulusan katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo

¹⁶ Ándà a duwa-duwa igulit-ulit katô Madigár Gulitán, su tō gó tō katulusan na gamítan ka Manama ébô tábbusán din tō langun mamaké ki Jesu-Cristo. Mga Judio tō una igtábbus, yan pa tō mga ánnà Judio.

¹⁷ Ukit kani Madigár Gulitán, ágpasóddór tō Manama na tanggapán din na nángngà tun ta saruhan din tō mga manubù. Tō gó tō lumun din ukit dák katô kapamaké dan, iring katô igsulat sayyan,

“Tō mga tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan, tō gó tō bággyan din ka kantayan na ándà ágtamanán.”*

Duwán salà ka langun manubù

¹⁸ Tō Manama ágpasóddór na ruudan asta supakan din tō langun manubù na dì ágpamaké kandin asta áglumun ka madat, su ukit ka madat na áglumun dan, ágdalangan dan tō kasóddoran ka kabánnalan tingód katô Manama.

¹⁹ Tō kabánnalan tingód katô Manama ágkasóddoran katô langun manubù, su Manama tō igpasóddór kandan.

²⁰ Tíkud tun ta kému ka Manama kani banuwa sippang áknganni, ágpasóddór tō Manama tingód katô kamanamaan din, agad dì sikandin ágkitanán. Igpasóddór din na matulus sikandin ukit katô langun na iglumu din. Purisu dì makakagi tō mga manubù na ándà sóddór dan tingód katô Manama.

²¹ Agad isóddoran dan na duwán Manama, asal ándà dan respeto kandin, asta ándà dan pasalamat kandin. Asal igpanámdám dan na ándà ágpulusán dan tun kandin. Purisu ándà dan kagpátti tō kabánnalan.

²² Agad igkagi dan na mapandé dan, asal inému dan baling ákgangulág-ngulág.

²³ Igtayyugan dan tō matulus Manama na dì ágkamaté asta igpangadap dan baling tō mga ágmanaman na igimu dan iring na bónnóng katô mga manubù na ágkamaté, mga manuk ta kayun, mga mannanap, asta mga áppuy.

²⁴ Purisu igpabayà ka Manama sikandan ébô tumanán dan tō kandan madat kakalyag. Purisu madat tō iglumu dan tun ta lawa ka mga unawa dan gamama asta unawa dan gabayi.

²⁵ Ándà dan tanggap katô kabánnalan tingód katô Manama, asal igpangadap dan baling ka ánnà bánnal manama. Ándà dan pangadap ka Manama na igimu katô langun, asal igpangadap dan baling tō igimu ka Manama. Mólà pa ka durungán tō Manama ka ándà ágtamanán. Matuman ni!

²⁶ Su igtayyug tō mga ánnà Judio ka Manama, igpabayà din sikandan. Purisu tō ágkémun dan, igtuman dan dák katô kakalyag dan na makayayyà. Agad tō mga gabayi, igsódô dan áglayuk katô mga duma dan asta áglayuk dan katô unawa dan na mga gabayi.

²⁷ Iring pagsik kani tō iglumu katô mga gamama, su igsódô dan áglayuk katô mga gabayi, asta igpamasak dan katô unawa dan na mga gamama ébô lumayuk kandan. Ándà kayayà dan igpamasak ka unawa dan na mga gamama. Su kulang tō panámdám dan tingód katô Manama, igsupakan dan dán katô supak na nángngà gó kandan.

²⁸ Su igélléyan dan tō kasóddoran tingód katô Manama, igpabayà ka Manama sikandan ébô kapánnuan dan katô ánnà nángngà panámdám dan. Purisu iglumu dan tō ánnà nángngà tun ta saruhan ka Manama.

²⁹ Inaleyun dan iglumu ka marapung klasi ka madat. Kakalyag dan na lumumu ka madat tun ta mga duma, angén dan pád tō kaduwánnan ka mga duma, asta gingà dan, ágmátet, ágsamuk, áglimbung, asta ágringasa ka duma mga manubù, ágsarupát,

³⁰ Ágbuyas, asta madat tō pusung dan tun ta Manama. Magani dan, ágpallayat-layat, asta ágpadadurung. Inaleyun dan ágplano ka madat. Dì dan ágbánnal katô ámmà dan asta innà dan.

³¹ Ágkatulan dan. Dì dan ágtuman ka tandô. Ándà palang ágginawaan dan agad mga sakup ka kandan pamilya, asta ándà kedu dan.

³² Agad isóddoran dan na igsugù tō Manama na kailangan matayan tō langun na áglumu ka madat iring kani, asal ágpanayun dan baling áglumu ka madat, asta ágkadígaran dan pagsik katô mga manubù na áglumu ka madat.

¹ Purisu agad sikiyu, dì kó kaliyasan katô supak ka Manama. Atin ka rumuud kó katô ássa manubù na áglumu ka madat asal áglumu kó pagsik katô madat na magunawa katô áglumun dan, igruudan yu pagsik tó ákniyu sarili.

² Isóddórán ta na nángngà tó karuud ka Manama ka supakan din tó mga manubù na áglumu ka madat.

³ Purisu sikuna, atin ka ágbuyas ka katô duma manubù na áglumu ka madat, asta madat pagsik tó áglumun nu, kéman nu ka makaluwà ka tikud tun ta supak ka Manama.

⁴ Yaka ágpanámdám na dì ka supakan ka Manama ukit katô kadakálán asta kadalámmán ka ginawa din. Iring na ilingawan nu na dakál tó ginawa ka Manama áknikó ébô rumákkád ka.

⁵ Asal géllé ka na rumákkád. Purisu tuu pa madat tó supak ka Manama áknikó tun ta tapuri álló ka pasóddórán din na nángngà tó karuud din.

⁶ Duwán bággen ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad manubù tingód katô mga iglumu dan.

⁷ Duwán kantayan na ándà ágtamanán na bággen ka Manama tun ta mga manubù na pakatiis áglumu ka madigár asta malyag na durungán asta pabantugán dan ka Manama asta malyag katô kantayan na ándà ágtamanán.

⁸ Asal tó mga manubù na ágtuman ka kakalyag ka kandan pusung, asta dì ágbánnal katô kabánnalan tikud tun ta Manama, asal áglumu dan baling ka madat, tó gó tó tuu supakan ka Manama.

⁹ Madat gó tó kahirapan na padungguán ka Manama tun ta langun manubù na áglumu ka madat, tun ta mga Judio na igsalin ka Manama asta tun pagsik ta mga ánnà Judio.

¹⁰ Asal duwán durung, bantug asta kasunayan na bággen ka Manama tun ta langun manubù na áglumu ka madigár, tun ta mga Judio na igsalin ka Manama asta tun ta mga ánnà Judio.

¹¹ Tó gó tó lumun ka Manama su ka rumuud sikandin, ándà manubù na ágmusingán din agad ándin tó bónnóng dan.

¹² Tó mga ánnà Judio na ándà ikasóddór katô mga sugù i Moises* sayyan, atin ka iglumu dan ka salà, supakan dan ka Manama tingód katô salà dan. Tó mga Judio na ikasóddór ka mga sugù i Moises, atin ka iglumu dan ka salà, supakan dan ka Manama ukit katô mga sugù i Moises.

¹³ Nángngà tó supak ka Manama kandan su ánnà tó mga manubù na ikasóddór dád katô mga sugù tó tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwán din. Asal tó mga manubù na inalayun ágtuman katô langun sugù tó tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwán din.

¹⁴ Atin ka tó mga ánnà Judio na ándà ikasóddór ka mga sugù i Moises áglumu katô nángngà na magunawa tun ta mga sugù, ágpasóddór dan gó na duwán sugù tun ta panámdám dan, agad ándà dan tinurui tingód katô mga sugù i Moises.

¹⁵ Ágpasóddórán dan na duwán sugù tun ta panámdám dan, su isóddórán dan na duwán madigár áglumun asta duwán madat, su duwán timpo na ágpanámdám dan na madigár tó iglumu dan, asta duwán timpo na ágpanámdám dan na madat tó iglumu dan.

¹⁶ Dumunggù tó álló na supakan ka Manama tó langun manubù tingód katô igpanámdám asta iglumu dan agad inallás, su papiddán din si Jesu-Cristo ébô rumuud kandan. Tó gó tó Madigár Gulitán na ágtinuruán ku.

Mga Judio asta mga sugù

¹⁷ Na, duwán kagin ku tun ta tagsábbad-sábbad mga Judio. Idayawan kó su Judio kó. Ágsarig kó na duwán ágpulusán yu tingód katô mga sugù i Moises. Ágpadadurung kó su igsalin kó ka Manama.

¹⁸ Ikasóddór kó ka ándin é kakalyag ka Manama, asta katig kó ágsalin ka ándin é madigár, su igitinuruán kó katô mga sugù i Moises.

¹⁹ Ágpanámdám kó na katig kó ágpénagpát katô kabánnalan tingód katô Manama tun ta mga ánnà Judio, su iring kó katô gagak ka mga bólög. Ágpanámdám kó na katig kó ágtinurù tingód katô Manama tun ta mga ánnà Judio na dì pakagpát, su iring kó na sulù na makappawà ka dalan para ka mga ágpanó tun ta kangittángngan.

²⁰ Ágpanámdám kó na katig kó tuminurù katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tó igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

* ^{2:12} 2:12 Manama tó igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tó igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

²¹ Agad duwán ágpulusán yu su mga Judio kó, asal iring na ándà, su agad ágtinurù kó na kailangan tumanán tó mga sugù, asal sikiyu tó dì ágtuman kanan. Agad gulit-ulit kó na madat tó ágtakó, asal ágpanakó kó.

²² Agad ágtinurù kó na dì mému ka lumibug, asal áglibug kó. Agad ágkaringasa kó katô mga ágmanaman, asal ágtakó kó tikud tun ta mga simbaan dan.

²³ Agad ággadadurung kó su duwán mga sugù tun ákniyu, asal ágpayayyaán yu tó Manama su áglapas kó katô mga sugù.

²⁴ Sikiyu tó ágkasugatan kani kagi ka Manama na igsulat,
“Tingód katô madat áglumun yu na mga rubbad i Israel, madat tó ágkagin katô mga ánnà rubbad i Israel tingód katô Manama.”†

²⁵ Sikiyu na mga Judio, atin ka tumuman kó katô mga sugù i Moises, duwán gó ágpulusán yu ka igtupuwan[‡] kó. Asal ka lumapas kó katô mga sugù, ánnà kó nángngà tun ta saruhan ka Manama agad igtupuwan kó, su inému kó iring katô ándà katupuwi.

²⁶ Tó mga ánnà Judio, atin ka ágtuman dan katô mga sugù, nángngà dan tun ta saruhan ka Manama agad ándà dan katupuwi.

²⁷ Tó mga ánnà Judio na ágtuman katô mga sugù agad ándà dan katupuwi tikud tun ta kapamasusu dan, makakagi dan na nángngà tó supak ka Manama ákniyu na áglapas katô mga sugù, agad duwán kagi ka Manama tun ákniyu asta igtupuwan kó.

²⁸ Ánnà bánnal Judio tó mga ágtuman katô mga ágkémun ka Judio ébô pasóddór na isakup dan tun ta Manama. Asta ánnà nángngà tun ta saruhan ka Manama tó mga manubù na igtupuwan dád,

²⁹ su tó bánnal Judio, tó dád gó tó inému na mantu é kantayan ánnà ukit katô katuman katô mga sugù i Moises, asal ukit katô Ugis Espiritu. Tó inému na mantu é kantayan, tó dád gó tó nángngà tun ta saruhan ka Manama. Agad dì dan durungán ka duma manubù, asal durungán dan ka Manama.

3

¹ Na, duwán basì ágpanámdám iring kani, “Atin ka dì tanggapán ka Manama tó mga Judio ukit ka katupu kandan, ándà dán ágpulusán dan ka tandingán katô mga ánnà Judio, su ándà dán lagà katô katupu.”

² Asal tó taba ku na marapung tó ágpulusán katô mga Judio. Tó una katô langun, tó áknita mga kamónaan tó igsarigan ka Manama katô kagi din.

³ Na, duwán basì minsà iring kani, “Su marapung tó mga Judio na ándà tuman katô igtandô dan tun ta Manama, dì tumuman tó Manama katô igtandô din katô mga Judio?”

⁴ Tó taba ku na ánnà yan! Agad bulalot tó langun manubù, asal inalayun ágtuman tó Manama katô mga tandô din. Duwán igsulat i Hari David sayyan tingód katô supak ka Manama kandin tingód katô salà din, na mà din,

“Manama, atin ka maminág tó mga manubù katô kagi nu tingód katô salà dan, makasóddór dan na nángngà tó langun katô áglumun nu.

Atin ka duwán manubù na dumimanda tingód áknikó, sikuna tó manalu kandan.”*

⁵ Purisu duwán basì kumagi iring kani, “Atin ka ukit ka kalumu ta ka madat, pasóddórán na nángngà tó áglumun ka Manama, madigár ni. Purisu dì mému ka supakan ki ka Manama.” Tó gó basì tó panámdám ka manubù.

⁶ Asal dì gó mému ka kumagi ki na madat tó Manama ka supakan ki na mga Judio! su atin ka di ruudan ka Manama tó mga Judio, dì mému ka sikandin tó rumuud ka duma mga manubù nit banuwa.

⁷ Asal duwán basì kumagi na, “Atin ka ukit ka kéléé ku katô mga tandô, ágkasóddórán na nángngà tó áglumun ka Manama, madurung sikandin. Purisu dì mému ka supakanna ikandin tingód katô salà ku.”

⁸ Atin ka bánnal ni, madigár ka lumumu ki ka madat ébô madigár tó dungguán. Duwán mga manubù na ágbuyas kanak su kéman dan ka tó gó tó ágtinuruán ku. Asal nángngà ka supakan ka Manama tó ágkagi iring kani.

Masalà-salà tó langun manubù

⁹ Purisu dì mému ka manámdám ki na tuu pa madigár tó ágpulusán ka mga Judio ka tandingán katô mga ánnà Judio, su taganà a igkagi ákniyu na supakan ka Manama tó langun masalà-salà, agad Judio ó ánnà Judio.

¹⁰ Må katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ándà palang manubù na ándà salà, agad sábbad.

† 2:24 2:25 Isaias 52:5. ‡ 2:25 2:25 Tó ikawalu álló pángnga ka kapamasusu, ágtupuwan tó mga gamama ka Judio su tó gó tó pató na isakup dan ka Manama asta ágtumanán dan tó mga sugù din. * 3:4 Salmo 51:4.

11 Ándà palang manubù na ikagpát ka kabánnalan tingód katô Manama,
Asta ándà palang malyag na makasóddór kandin.

12 Tô langun igsuwé tikud tun ta Manama
Asta inému dan na ándà ágpulusán tun ta Manama.

Ándà palang manubù na ándà salà, agad sábbad.”[†]

13 “Madat tô ágkagin dan iring na kamawù ka igaþokéan lábbáng.

Ukit ka ágkagin dan áglimbung dan ka duma mga manubù.

Atin ka ágkagi dan, tô díla dan iring na aras ka áppuy.”[‡]

14 “Inalayun dan ágtulád asta ágbuyas.”[§]

15 “Agad délák dâd tô gunayan dan, ágmáté dan.

16 Agad ánda è ágsadunan dan, duwán ágdadattan dan, asta ágbággé dan ka kahirapan.

17 Ándà isóddoran dan tingód katô kapókit ka kasunayan.”^{*}

18 “Ándà gó máddang dan katô Manama.”[†]

19 Isóddoran ta na mga Judio na ágtuman pád katô mga sugù tô igsulatan tingód kani.
Purisu ándà palang makakagi na dì ki supakan, su tô langun ta tô iglumu katô salà na supakan ka Manama.

20 Ánnà ukit ka katuman katô mga sugù tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruhan din, su dì ki makatuman katô mga sugù. Ukit katô mga sugù kasóddoran ta na masalà-salà ki gó.

Tanggapán ki ka Manama ukit ka kapamaké

21 Asal áknganni ánnà ukit ka katuman ta katô mga sugù tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruhan din, su igaþosóddór dán ka Manama áknita na duwán dán mantu kapókit na igimu din. Mabasa ni kapókit tun ta kagi ka Manama na igsulat i Moises asta igsulat katô duma mga propeta ka Manama.

22 Tanggapán tô mga manubù ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Tô langun manubù na mamaké ki Cristo agad Judio ó ánnà Judio, tô gó tô tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, su ándà kassaan katô mga manubù tun ta saruhan ka Manama.

23 Tô langun manubù ikasalà. Ándà gó palang manubù na ikatuman katô kakalyag ka Manama.

24 Asal ukit katô kédu ka Manama, igtanggap sikandin katô manubù na nángngà tun ta saruhan din. Tô gó tô gasa na igaþággé din tô igtábbus ki ikandin ukit ki Jesu-Cristo.

25 Igpasóddór ka Manama na si Jesu-Cristo tô ágpasinsiya katô mga salà ta ukit katô dipanug din tô inaté sikandin tun ta krus. Igpasinsiya ka Manama ukit katô kapamaké ta ki Cristo ébô pasóddórán ka Manama na tanggapán din tô mga manubù. Tô ándà pa kamaté si Cristo, ándà kasóddóri ka nángngà tô supak ka Manama katô mga masalà-salà, su ukit katô kallayat ka ginawa din, ándà din supaki tô iglumu ka salà dángangan.

26 Asal áknganni igaþosóddór din na nángngà tô langun ka áglumun din, asta ágpasóddórán din na ándà dán salà katô manubù na ágpamaké ki Jesus.

27 Purisu dì mému ka padadurung ki, su dì ki makakagi na ukit katô katuman ta katô mga sugù tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruhan din, su ukit dâd katô kapamaké ta ki Cristo tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruhan din.

28 Dì ki padadurung su isóddoran ta na igtanggap ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké ta ki Cristo. Ánnà ukit katô katuman ta katô mga sugù, su dì ki gó pakatuman kani.

29 Sikiyu na mga Judio, yakó ágpánámdám na sikiyu dâd tô mému pasakup tun ta Manama, su mému pagsik pasakup tô mga ánnà Judio.

30 Sábbad dâd tô Manama, asta sikandin tô tumanggap katô mga Judio na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan ki Cristo. Iring kanan, tumanggap sikandin katô mga ánnà Judio na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan.

31 Purisu tingód katô mga sugù i Moises, yakó ágpánámdám na ándà dán ágpulusán kani! su ukit katô kapamaké ta ki Cristo tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruhan din. Asal ukit ka kapamaké ta, igmasarig baling tô mga sugù.

4

Itanggap si Abraham su igpamaké sikandin

[†] 3:12 3:12 Salmo 14:1-3; 53:1-3.   [‡] 3:13 3:13 Salmo 5:9; 140:3.   [§] 3:14 3:14 Salmo 10:7.   ^{*} 3:17 3:17 Isaias 59:7-8.

[†] 3:18 3:18 Salmo 36:1.

¹ Na, panámdám kó tingód katô inému ki Abraham na kamónaan katô langun ta na mga Judio.

² Atin ka ukit katô madigár iglumu i Abraham tô katanggap ka Manama kandin na nángngà tun ta saruhan din, mému ka padadurung si Abraham. Asal ánnà ukit katô iglumu i Abraham tô katanggap ka Manama kandin na nángngà tun ta saruhan din.

³ Isóddóran ta ni su mà katô kagi ka Manama na igsulat,
"Igpamaké si Abraham katô Manama.

Purisu igtanggap tô Manama ki Abraham na nángngà tun ta saruhan din."*

⁴ Atin ka lumumu tô manubù, ánnà gasa tô bággen kandin, asal tandan ukit katô pagud din.
⁵ Tô manubù na mamaké katô Manama na ágtanggap katô mga masalà-salà, tô gó tó tanggapán katô Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit ka kapamaké katô manubù, ánnà ukit katô pagud din.

⁶ Iring kani tó igkagi i Hari David sayyan na kadayawan tô mga manubù na tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ánnà ukit katô pagud dan asal ukit katô kapamaké dan, su igkagi sikandin, na mà din,

⁷ "Ágkadayawan tô mga manubù na igapasinsyaan tingód katô kalapas dan ka mga sugù, Asta tingód katô kalumu dan ka madat na igtambunan ka Manama.

⁸ Ágkadayawan tô manubù na ándà dán panámdámmi ka Manama tô mga salà din."†

⁹ Na, tô kadayawan ta tingód katô katanggap ka Manama na ándà salà ánnà dát para áknita na mga Judio na igtupuwan, asal para pagsik katô mga ánnà Judio agad ándà dan tupuwi. Isóddóran tad na igtanggap katô Manama si Abraham na nángngà tun ta saruhan din su igpamaké sikandin.‡

¹⁰ Asal kadágangan tô katanggap ka Manama ki Abraham na ándà salà? Pángnga igtupuwan sikandin ébò duwán pató na igapasakup sikandin tun ta Manama, ó tô ándà pa tupuwi? Inému ni tô ándà pa sikandin tupuwi.

¹¹ Tô igpamaké dán si Abraham, igkagi tô Manama na kailangan patupu si Abraham, su tô gó tó pató na igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké din tô ándà pa sikandin tupuwi. Purisu inému si Abraham na ámmà katô langun ágpamaké agad ándà dan tupuwi, asta igtanggap ka Manama sikandan na nángngà tun ta saruhan din.

¹² Inému pagsik si Abraham na ámmà katô langun na igtupuwan asta igpamaké ka Manama iring katô kapamaké i Abraham tô ándà pa sikandin tupuwi.

Tô manubù na ágpamaké makatanggap katô igtandô

¹³ Tô sayyan, igtandô tô Manama ki Abraham asta tun ta mga rubbad din na bággen din kandan tô madigár na igtandô din tun ta langun manubù nit banuwa. Tô gó tô igtandô ki Abraham ánnà su igtuman din tô mga sugù, asal igtandô su igpamaké sikandin ka Manama. Purisu igtanggap ka Manama si Abraham na ándà salà tun ta saruhan din.

¹⁴ Atin ka tô mga manubù dát na ágtuman ka sugù tô bággyan katô igtandô ka Manama, ándà dán ágpulusán ka kapamaké ta ka Manama, asta dì matuman tô igtandô din.

¹⁵ Igtandoán si Abraham ánnà ukit katô katumán din ka mga sugù, su supakan ka Manama tô manubù na di pakatumán katô langun sugù din. Atin ka ándà mga sugù, ándà áglapas katô mga sugù.

¹⁶ Purisu sikita dát na ágpamaké tô bággyan ka Manama katô igtandô din, su ukit katô kédu ka Manama, ágtanggap sikandin áknita na nángngà tun ta saruhan din. Purisu matuman tô igtandô ka Manama tun ta langun manubù na inému na mga rubbad i Abraham ukit katô kapamaké dan katô Manama iring ki Abraham. Tô gó tô ágbággen ka Manama ánnà dát tun ta mga ágpampamaké na Judio na ágtuman katô mga sugù, asal tun ta mga ánnà Judio na ágpamaké ka Manama iring katô kapamaké i Abraham, su inému si Abraham na ámmà katô langun ta na ágpampamaké.

17-18 Bánnañ ni su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

"Imun ku sikuna na kamónaan ka marapung mga grupo."§

Agad iring na dì matuman tô igtandô ka Manama na igimanan i Abraham su tugál dán sikandin asta tô sawa din, asal igbánnal sikandin na marapung tô mga rubbad na bággen ka Manama kandin. Manama tô makanté puman ka manubù na inaté, asta ákgagi sikandin tingód katô ándà pa imuwi iring na igimu dán.

Igbánnal si Abraham na mému sikandin kamónaan ka marapung mga grupo, iring katô igtandô ka Manama kandin, na mà din,

"Iring na karapungan katô mga karani tô langun rubbad nu."*

* 4:3 4:3 Genesis 15:6. † 4:8 4:7-8 Salmo 32:1-2. ‡ 4:9 4:9 Ahaán tô Genesis 15:6. § 4:17-18 4:17-18a Genesis 17:5. * 4:17-18 4:17-18b Genesis 15:5.

¹⁹ Isóddóran i Abraham na tugál dán sikandin, asta dì dán sikandin makapabatà, su mga sábbad gatus (100) dán tò idad din. Isóddóran din na ándà kinnam batà tò sawa din na si Sara. Agad isóddóran din ni, asal ándà sikandin duwa-duwa tingód ka katumanan katô igtandô ka Manama kandin.

²⁰ Ándà sikandin duwa-duwa tingód katô igtandô ka Manama kandin, asal igpabákkár din baling tò kapamaké din ka Manama, asta igpasalamat sikandin tun ta Manama.

²¹ Isóddóran din na makému tò Manama tumuman katô igtandô din.

²² Purisu mà katô kagi ka Manama na ukit katô kapamaké din ka Manama, "Igtanggap ka Manama si Abraham na nángngà tun ta saruhan din."[†]

²³ Ánnà dád para ki Abraham tò igsulat kagi ka Manama, na, "Igtanggap na nángngà tun ta saruhan din,"

²⁴ asal igsulat pagsik ni para áknita ébô kumabákkár tò kapamaké ta na tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din. Igsulat ni para áknita na ágpamaké ka Manama na iganté puman katô Áglangngagán ta na si Jesus.

²⁵ Igmatayan si Jesus tingód katô mga salà ta, asta iganté puman sikandin ébô pasóddórán ka Manama na tanggapán ki ikandin na nángngà tun ta saruhan din.

5

Kadayawan tò manubù na igpasábbad tun ta Manama

¹ Na, su igtanggap kid ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké ta, ándà dán sókó ka Manama áknita. Igpasábbadé ki asta tò Manama ukit katô kamatayan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

² Ukit katô iglumu din isakup kid tun ta mga ágtabangan ka Manama su igpamaké kid ki Cristo. Idayawan kid su gimanan ta tò álló na pabantugán ki duma katô Manama tun ta langit.

³ Idayawan ki pagsik dalám katô kahirapan ta, su isóddóran ta na ukit katô mga kahirapan, makatiis ki na mallayat é ginawa ta.

⁴ Atin ka makatiis ki na mallayat é ginawa ta, kasóddóran ta na kadayawan tò Manama tingód áknita. Atin ka kadayawan tò Manama tingód áknita, isóddóran ta na matuman tò gimanan ta.

⁵ Atin ka manayun ki giman katô katumanan, kasóddóran ta na dì ki makabullug, su igpasóddór dán ka Manama na ágginaawaan ki ikandin ukit katô Ugis Espiritu na igbágge din áknita.

⁶ Dángngan tò ándà pa ágkému ta ébô matábbus ki, tò álló na igsalin ka Manama, inaté si Cristo ébô tábbusán ki na mga masalà-salà.

⁷ Tagsábbadé dád tò manubù na pamaté para bullas katô duma manubù, agad nángngà tò áglumun din. Asal para katô manubù na madigár é áglumun din, duwán basì manubù na mununug na pamaté para bullas kandin.

⁸ Asal igpasóddór ka Manama na dakál tò ginawa din áknita, su dalám katô kósig ta kandin, inaté si Cristo para bullas áknita.

⁹ Purisu su igtanggap kid ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô dipanug i Cristo na inaté tun ta krus, isóddóran ta na paluwaán ki gó pagsik tikud tun ta supak tun ta tapuri álló.

¹⁰ Dángngan mga usig ki katô Manama, asal ukit katô kamatayan katô Batà din, igpagsábbad kid tun ta Manama. Na, su tò gó tò igimu din para áknita, isóddóran ta na tábbusán ki i Cristo ukit katô kantayan din.

¹¹ Duwán pagsik kadayawan ta tingód katô iglumu ka Manama áknita ukit ka kamatayan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo asta kapasábbad din áknita tun ta Manama.

Si Adan asta si Jesu-Cristo

¹² Masalà-salà kí langun su tò una manubù na si Adan iglumu ka salà. Inaté sikandin tingód katô salà din. Purisu ágkamaté tò langun manubù, su tò iglumu si Adan ka salà, iring na langun manubù tò iglumu ka salà.

¹³ Tò ándà pa bággéyi ka Manama tò mga sugù ki Moises, taganà gó iglumu tò mga manubù ka salà, asal tò salà dan ánnà ukit katô kalapas ka sugù, su ándà pa sugù.

¹⁴ Asal isóddóran ta na tikud tun ki Adan sippang tun ki Moises, inaté tò langun manubù su tò langun dan iglumu ka salà. Inaté tò mga manubù agad tò salà dan ánnà iring katô salà i Adan.

Duwán igtanggap katô langun manubù ukit katô iglumu i Adan, asta duwán igtanggap katô langun manubù ukit katô iglumu i Cristo agad tò ándà pa sikandin dunggù.

[†] 4:22 4:22 Ahaán tò Genesis 15:6.

¹⁵ Asal ánnà magunawa tō gasa na igaclus ta ukit katō katanggap ka Manama na nángngà tun ta saruhan din asta tō igaclus ta ukit katō kalumu i Adan ka salà. Agad isóddoran ta na ágkamaté tō langun manubù ukit katō salà i Adan, asal tuu pa bánnal na marapung tō mga manubù na igaclungguan katō kédu ka Manama asta igtanggap din na nángngà tun ta saruhan din ukit katō iglumu i Jesu-Cristo.

¹⁶ Duwán pa duma kassaan. Su duwán salà katō sábbad dád manubù na si Adan, igkagi tō Manama na kailangan supakan tō langun manubù. Asal su duwán salà katō marapung manubù, duwán kédu ka Manama áknita, asta igtanggap ki ikandin na nángngà tun ta saruhan din.

¹⁷ Ukit ka iglumu katō sábbad manubù na si Adan, ágkamaté tō langun manubù. Asal tō mga manubù na tumanggap katō kédu ka Manama asta tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, tō gó tō mangulu duma ki Cristo ka móddô dan duma kandin tun ta langit. Tō gó tō gasa na ágpulusán dan ukit ka iglumu katō sábbad manubù na si Jesu-Cristo.

¹⁸ Purisu ukit katō sábbad salà i Adan, kailangan supakan tō langun manubù. Asal ukit katō nángngà lumu i Jesus tun ta krus, duwán kantayan na mému bággén ka Manama tun ta langun manubù asta tanggapán dan ikandin na nángngà tun ta saruhan din.

¹⁹ Si Adan tō sábbad na ándà bánnal ka Manama, asta inému masalà-salà tō langun manubù. Iring kani, si Jesus tō sábbad na igaclungguan ka Manama, asta marapung tō mga tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruhan din.

²⁰ Igbágge ka Manama tō mga sugù ki Moises ébô kasóddoran ta na tuu dakál tō salà ta. Agad dakal tō salà ta, asal tuu pa dakál tō kédu ka Manama áknita.

²¹ Agad tō langun manubù ágkamaté ukit katō salà, asal tō langun manubù mému dungsuan katō kédu ka Manama su tanggapán dan ikandin na nángngà tun ta saruhan din. Bággyan dan pagsik ikandin ka kantayan na ándà ágtamanán ukit ka iglumu katō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

6

Inaté ki asta inanté kid puman duma ki Cristo

¹ Na, su duwán kédu ka Manama áknita, duwán basì manámdám na madigár ka manayun ki lumumu ka salà ébô dakál pa tō kédu ka Manama áknita.

² Asal dì mému! Di mému ka manayun ki lumumu ka salà, su inéring kid katō inaté manubù na dì dán ágkapirit lumumu ka salà.

³ Panámdám yu ni. Tō igaclusunyang ki tingód katō kapasakup ta tun ki Jesu-Cristo, igpasóddór ki na iring na inaté ki duma kandin.

⁴ Purisu tō igaclusunyang ki, iring na iglábbáng kid duma kandin ébô dì ki mapirit lumumu ka salà iring na inaté manubù na dì dán ágkapirit lumumu ka salà. Tō igaclusunyang ki, iring na inanté kid puman duma kandin ébô duwán mantu kantayan ta, iring katō kanté puman ki Cristo ukit ka katulusan katō Ámmà din na Manama.

⁵ Na, su dì kid mapirit lumumu ka salà ukit katō kasábbad ta tun ta kamatayan i Cristo, mantu dán pagsik tō kantayan ta ukit katō kasábbad ta tun ta kanté puman ki Cristo.

⁶ Kailangan dì ki malingó na tō igaclusunyang si Jesus tun ta krus ébô maté, iring na igaclusunyang tun ta krus tō tapé kamanubuan ta na masalà-salà ébô dadattan tō madat kakalyag ka lawa ta, asta ébô dì ki mallang ka salà.

⁷ Igpaluwà kid ébô dì ki mapirit lumumu ka salà, iring katō inaté manubù.

⁸ Su iring na inaté kid duma ki Cristo, isóddoran ta na igaclungguan kid pagsik ka kantayan na ándà ágtamanán iring katō kandin.

⁹ Isóddoran tad no inanté puman si Cristo, asta dì dán sikandin maté puman. Dì dán makawid tō kamatayan kandin.

¹⁰ Makasábbad dád inaté sikandin ébô talun din tō salà. Asta tingód katō kanté din puman, manté dán sikandin ébô pabantugán din tō Manama.

¹¹ Iring kani, kailangan panámdámmán yu pagsik na dì kó ágkapid ka madat kakalyag, iring na inaté manubù na dì dán ágkapid ka agad ándin. Mantu dán tō kantayan yu su igpasábbad kód tun ki Jesu-Cristo ébô pabantugán yu tō Manama.

¹² Purisu yakó yu ágpapanguluwi tō salà tun ta lawa yu na ágkamaté ébô dì kó mapirit tumuman katō masalà-salà kakalyag yu.

¹³ Yakó ággamit katō lawa yu ébô lumumu ka salà. Asal bággé yu tō sarili yu tun ta Manama ébô imun kó na mga manubù na inaté dángngan asal manté kód puman. Bággye yu tō tibuk lawa yu tun ta Manama ébô gamítan din ukit katō nángngà lumu yu tun ta saruhan din.

¹⁴ Tô masalà-salà kakalyag yu dì makapid ákniku, su ándà dán kailangan ka katuman yu katô mga sugù i Moises. Asal gagakán kó ka Manama na ágkéduwan asta ágtabang ákniku ébô dì kó lumumu ka salà.

Kailangan nángngà tō áglumun ta tun ta saruhan ka Manama

¹⁵ Na, su igtanggap ki ka Manama ánnà ukit ka katuman ta katô mga sugù i Moises, asal ukit ka kédu asta tabang ka Manama, duwán basì manámdám na mému dán ka lumumu ki ka salà. Asal tō taba ku, dì gó mému!

¹⁶ Panámdám kó tingód kani. Atin ka pasakup kó tun ta duma manubù ébô mánnal kó kandin iring na állang, mému kó állang katô ágbánnalán yu. Kailangan tumanán ka állang tō sugù katô amo din. Iring kani, atin ka sumalin kó na tumuman ka madat mga kakalyag yu, diyaan kó ka Manama ka ándà ágtamanán. Asal ka sumalin kó na mánnal ka Manama, dì kó áglumun ka salà.

¹⁷ Dángngan, iring kó na mga állang su igtuman kó katô madat mga kakalyag yu. Asal ágpasalamatta tun ta Manama su igtikané kó igbánnal katô kabánnalan, asta igtuman kó katô igitnurù ákniku.

¹⁸ Igpaluwà kód ka Manama ébô dì kó ágkapirit lumumu ka salà. Inému kód iring na mga állang ka Manama su kailangan ándà salà na áglumun yu.

¹⁹ Igsulat ku tingód katô állang su mahirap tō kénagpát yu kani kabánnalan. Dángngan igtuman kó katô madat mga kakalyag yu, su tō panámdám yu tō igpirit katô lawa yu ébô lumumu kó katô dì nángngà, iring katô állang na ágtuman ka sugù katô amo din. Purisu igrayan kó iglumu ka salà. Asal áknganni, kailangan bággén yu tō lawa yu tun ta Manama ébô ándà salà na ágkalumu yu su iglinisan kód ka Manama.

²⁰ Dángngan, iring kó na állang su ipirit kó igtuman ka madat kakalyag yu, asta ándà panámdám yu na kailangan lumun yu tō nángngà tun ta saruhan ka Manama.

²¹ Ándà madigár na igpulus yu ukit katô kalumu yu katô madat na ágkayaan yud áknganni, su tō lumumu ka madat iring kani, tō dungguán dan kamatayan.*

²² Asal igpaluwà kód ka Manama ébô dì kó ágkapirit lumumu ka salà, asta inému kó iring na mga állang ka Manama. Purisu iglinisan kód ka Manama, asta igbággayan kód ka kantayan na ándà ágtamanán.

²³ Tô tandan na matanggap katô mga áglumu ka salà tō kamatayan. Asal tō gasa na bággén ka Manama tō kantayan na ándà ágtamanán ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

7

Dì ki mapirit tumuman katô mga sugù

¹ Mga kataladi, ikasóddór kó tingód katô mga sugù. Purisu isóddórán yu na kailangan mánnal tō manubù katô mga sugù róggun na manté pa sikandin. Atin ka maté tō manubù, dì mapirit mánnal.

² Iring na bayi na duwán duma, kailangan pasábbadé dan róggun manté dan pa. Asal ka maté tō mama, dì mapirit tō bayi balu tumuman katô sugù tingód katô taladuma.

³ Purisu ka lumayuk tō bayi tun ta ássa mama tō ándà pa kamaté tō duma din, makalibug sikandin. Asal ka inaté dán tō duma din, dì mapirit tō bayi balu tumuman katô sugù tingód katô taladuma. Atin ka kumalyag puman tō bayi balu, dì sikandin makalibug katô una duma din.

⁴ Mga kataladi, iring ki na inaté manubù na dì mapirit tumuman katô mga sugù. Tô inaté si Cristo tun ta krus, iring na inaté ki duma kandin. Purisu igpasakup ki tun ta ássa, asta iring ki katô bayi na inatayan ka duma din asta igkalyag ka ássa mama. Sikita tō mga sakup i Cristo na iganté puman ka Manama ébô ándà salà na áglumun ta asta ébô durungán tō Manama.

⁵ Dángngan, róggun na igtuman ki katô áknita kakalyag, igkinnaman ki katô madat kakalyag ta ukit katô mga sugù. Purisu igdiyan ka Manama, su inalayun ki iglumu ka salà.

⁶ Asal su iring na inaté kid, dì ki mapirit tumuman katô mga sugù su igpaluwà kid ka Manama tikud tun ta kallang áknita. Dángngan tō igsarig ki katô mga sugù i Moises, ándà ki ikatuman katô kakalyag ka Manama. Asal áknganni, makému kid tumuman katô kakalyag ka Manama su ágtabang tō Ugis Espiritu áknita.

Tō ágpulusán ka mga sugù

⁷ Na, duwán basì manámdám iring kani. Atin ka mga sugù i Moises tō makadadat áknita, madat basì tō mga sugù. Asal tō taba ku na ánnà madat tō mga sugù agad makadadat áknita!

* **6:21** 6:21 Kamatayan, ó supakan ka Manama ka ándà ágtamanán.

su ukit däd katô mga sugù, isóddoran ku na masalà-salà a. Na, isóddoran ku na salà tô sabù su mà katô igsulat tun ta mga sugù i Moises, "Yakó ágkasabuan."*

⁸ Asal ukit katô sugù, inapidda katô madat kakalyag ku asta marapung tô mga isabuan ku. Atin ka ándà palang sugù tingód katô sala, dì ki ágkapid ka kakalyag ébô lumumu ka salà.

⁹ Dánggan ándà ku kasóddori ka ándin tô ágkailanganán ébô makatumanna katô mga sugù. Asal tô isóddoran ku na duwán sugù, "Yakó ágkasabuan," isóddoran ku na iglumuwa ka salà asta isóddoran ku na ágpiddánnna tun ta kamatayan.

¹⁰ Kéman ku ka mugtukka tun ta Manama ukit katô katuman ku katô mga sugù. Asal ukit katô sugù, isóddoran ku na ágpiddánnna tun ta kamatayan.

¹¹ Iglimbunganna katô madat kakalyag ku, su agad madigár pád tô gimanan ku ukit katô katuman ku ka mga sugù, asal ukit katô madat kakalyag ku, ágpiddánnna tun ta kamatayan.

¹² Purisu nángngà tô mga sugù na igbágge ka Manama ki Moises. Ugis, nángngà asta madigár tô langun sugù.

¹³ Na, duwán basí minsà na manan ka ágpiddán ki tun ta kamatayan ukit katô sugù na madigár? Tumaba a na ánnà! Iglumuwa ka salà ukit katô kakalyag ku na lumumu ka salà. Iggamit tô madigár sugù ébô kasóddoran ku na ágpiddánnna tun ta kamatayan asta madat tô áglumun ku. Ukit katô kalapas ku katô sugù, isóddoran kud na tuu madat tô salà.

Tô duwa kakalyag

¹⁴ Isóddoran ta na tikud tun ta Ugis Espiritu tô mga sugù i Moises. Asal ágkapidda katô madat kakalyag ku. Iring na inallangnga tun ta madat kakalyag ku.

¹⁵ Duwán timpo na dì ku ákgagpáttan tô áglumun ku, su tô madigár kakalyag ku na lumun ku pád, dì ku baling ágkatuman. Asta tô madat na dì ku pád lumun, tô gó baling tô ágkatuman ku.

¹⁶ Agad ándà kakalyag ku na lumumuwa ka madat na áglumun ku, asal tô gó tô pató na isóddoran ku na madigár tô mga sugù.

¹⁷ Purisu ánnà sakán tô ágsalin katô madat na áglumun ku, asal áglumuwa ka madat su ágpiddánnna katô salà dini kanak.

¹⁸ Isóddoran ku na ándà palang madigár dini kanak, su agad duwán kakalyag ku na lumumuwa ka madigár, asal dì ku ágkalumu.

¹⁹ Tô madigár na kakalyag ku pád lumun, dì ku ágkalumu, asal tô madat na ánnà kakalyag ku lumun, to gó baling tô ágkalumu ku.

²⁰ Purisu su áglumun ku tô madat na dì ku pád lumun, isóddoran ku na ánnà tikud tun ta kasalin ku, asal madat baling tô áglumun ku su ágpiddánnna katô salà dini kanak.

²¹ Isóddoran ku na ni gó tô inayun ágkalumu. Atin ka kakalyag ku na lumumuwa ka madigár, ágdalanganna katô kanak madat kakalyag.

²² Tun ta kadalámmán ka pusung ku, ágkadayawanna tingód katô mga sugù.

²³ Asal isóddoran ku na duwán ássa kakalyag dini dalám ka lawa ku. Iring na ágpagawé tô kakalyag ka lawa ku asta tô kakalyag na ágsalinán ku tun ta panámdám ku. Purisu ágkapidda katô salà.

²⁴ Tuu madat tô ágriyun ku tingód kani! Mólà pa pád ka duwán makapaluwà kanak tikud tun ta kakalyag katô salà dini ta lawa ku na ágpid kanak tun ta kamatayan.

²⁵ Ágpasalamatta tun ta Manama su ukit katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, duwán kaluwaan ta tikud tun ta kakalyag katô salà dini ta lawa ta!

Purisu tun ta panámdám ta duwán kakalyag ta na tumanán tô mga sugù, asal ágkapid ki katô madat kakalyag ta na masalà-salà.

8

Tô ágkapánnuan ka kakalyag katô Ugis Espiritu

¹ Su igtanggap dán tô Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din ukit katô iglumu i Cristo para áknita, dì gó supakan ka Manama tô mga igapasakup tun ki Jesu-Cristo.

² Duwán mantu kantayan na igbágge katô Ugis Espiritu áknita, asta ukit ki Jesu-Cristo duwán dán mantu kókitan na igimu din ébô paluwaán ki tikud tun ta ágpirit áknita na lumumu ka salà na ágpid áknita tun ta kamatayan.

³ Ándà ki ikatuman katô mga igsugù i Moises su mabákkár tô kakalyag ta na lumumu ka salà. Asal tô ándà ta kagaga, tô gó tô igaga katô Manama. Igpadid din tô kandin Batâ na duwán lawa din iring kani lawa na masalà-salà, ébô tumábbus áknita tikud tun ta salà. Igsupakan ka Manama tô Batâ din na igbullas áknita na masalà-salà

⁴ Ébô makatumana kid katô langun sugù ánnà ukit katô katuman ta katô madat kakalyag ta, asal ukit katô katuman ta katô kakalyag ka Ugis Espiritu.

* 7:7 7:7 Exodus 20:17.

⁵ Tô mga ágtuman ka madat kakalyag dan, tô gó tó ágpanámdám asta ágnunug ka kandan kakalyag. Asal tó mga ágtuman ka kakalyag katô Ugis Espiritu, tó gó tó ágpanámdám asta ágnunug ka kakalyag katô Ugis Espiritu.

⁶ Tô mga ágkapánnuan ka madat kakalyag dan, tó gó tó mapid tun ta kamatayan. Asal tó mga ágkapánnuan ka kakalyag katô Ugis Espiritu, tó gó tó mugtuk tun ta Manama ka ándà ágtamanán asta bággayan ka kasunayan.

⁷ Tô mga ágkapánnuan ka madat kakalyag dan, tó gó tó usig ka Manama. Gélléyan dan tó mga sugù ka Manama, asta dì dan gó pakatumana kani.

⁸ Tô mga ágkapid ka madat kakalyag dan, tó gó tó di makabággé ka dayó tun ta Manama.

⁹ Dì kó gó mapirit ágtuman katô madat kakalyag yu, asal mému kó mapid katô Ugis Espiritu su góddô dán tó Ugis Espiritu ka Manama diyan ákniyu. Atin ka duwán manubù na ándà Ugis Espiritu tikud ki Cristo dutun kandin, tó gó tó ánnà sakup i Cristo.

¹⁰ Atin ka góddô si Cristo dini áknita, agad maté ni lawa ta tingód ka salà, manté tó espiritu ta,* su igtanggap tó Manama áknita na nángngà tun ta saruwán din.

¹¹ Su góddóan kód gó katô Ugis Espiritu na iganté puman ki Jesus, antén gó puman ka Manama tó ákniyu lawa na ágkamaté. Tô gó tó lumun ka Manama na iganté puman ki Jesu-Cristo, su lumun din ni ukit katô Ugis Espiritu na góddô diyan ákniyu.

¹² Purisu mga kataladi, kailangan tumanán ta tó tinurù katô Ugis Espiritu. Ándà dán kailangan na tumanán ta tó tinurù ka madat kakalyag ta.

¹³ su atin ka ágtuman kó ka madat kakalyag yu, mapid kó tun ta kamatayan. Asal ka sumódô kó ágtuman ka madat kakalyag yu ukit katô tabang ka Ugis Espiritu, mugtuk kó tun ta Manama ka ándà ágtamanán.

¹⁴ Tô mga ágbánnal katô Ugis Espiritu, tó gó tó mga gabatà ka Manama.

¹⁵ Bánnal ni, su ighbággayan kó ka Manama katô Ugis Espiritu ánnà ébô kamáddangan kó puman kandin, iring na mga állang na ágkamáddangan katô amo dan, asal ighbággayan kó ka Manama katô Ugis Espiritu, asta ukit katô iglumu din, igimu kó ka Manama na mga gabatà din. Ukit katô Ugis Espiritu, makatawar kid katô Manama na Ámmà!

¹⁶ Tô Ugis Espiritu ágpasóddór na bánnal tó isóddóran katô espiritu ta na mga gabatà kid ka Manama.

¹⁷ Su sikita tó mga gabatà din, bággayan ki katô mga kadigárran ka ándà ágtamanán. Manama tó mággé áknita, asta tó kadigárran na ighbággé din ki Cristo, tó gó tó bággén din áknita. Isóddóran ta na bánnal ni su girrayatan ki iring ki Cristo ébô pabantugán ki pagsik duma kandin.

Madigár tó igtaganà áknita

¹⁸ Isóddóran ku na tó kahirapan ta ákganni iring na kalingawan ta su tuu madigár tó igtaganà ka Manama áknita na pasóddórán din tun ta tapuri álló.

¹⁹ Gangatan katô langun-langun na igimu ka Manama tó dumunggù álló na pakitanán din ka sadan tó bánnal mga gabatà din.

²⁰ Tô langun-langun na igimu ka Manama igruudan na ándà ágpulusán ánnà su ándà kakalyag katô langun-langun, asal tó kakalyag ka Manama na duwán pa gimanan,

²¹ su dumunggu tó álló na paluwaán ka Manama tó langun-langun tikud tun ta karóddógan ébô bággén din kandan tó mabantug kaluwaan na magunawa katô ighbággé din áknita na mga gabatà din.

²² Róggun ka dì pa matuman, isóddóran ta na iring na garang tó langun igimu ka Manama nit banuwa sippang ákganni, su gangatan tó katumanan, iring na arangán katô bayi na masig dán mamasusu, su gangatan din tó batà na pamasusu.

²³ Ánnà dád mga igimu ka Manama tó garang, asal sikita pagsik garang tun ta pusung ta. Góddóan ki katô Ugis Espiritu na iring na una gasa tingód katô katumanan na gangatan ta. Garang ki tun ta pusung ta róggun na gangat ki katô álló ka katanggap ta katô bággén ka Manama áknita na mga gabatà din. Tô gó tó álló na pamantun ka Manama ni mga lawa ta.

²⁴ Tikud tun ta katábus din áknita, inalayun ki gíman katô katumanan. Atin ka ituman dán tó igimanan ta, ándà kailangan na manayun ki gíman, su ándà palang manubù na gíman katô ituman dán.

²⁵ Asal su ándà pa katuman tó gímanan ta, kailangan pallayatán ta tó ginawa ta róggun na gangat ki.

²⁶ Tingód katô kalómétan ta, ágtabangan ki katô Ugis Espiritu. Atin ka dumasał ki, dì ki pakasóddór ka ándin tó nángngà pamuyuán ta tun ta Manama. Asal ágpédu-édu tó Ugis Espiritu para áknita tákkás ka arangán din na dì ágkabólós,

* **8:10** 8:10 Manté tó espiritu ta, ó bággén katô Ugis Espiritu tó kantayan áknita.

²⁷ asta isóddóran ka Manama ka ándin tō tun ta pusung ta, asta ágkagpáttan din ka ándin tō kakalyag katō Ugis Espiritu. Isóddóran din na ágdasal tō Ugis Espiritu para áknita na mga sakup ka Manama tingód katō kakalyag din.

²⁸ Isóddóran tad na ukit katō langun na ágdunggù áknita, duwán kadigárran na lumun ka Manama para katō langun ta na ággina kandin. Tō gó tō lumun din áknita na igsalin din tingód katō kandin kakalyag.

²⁹ Tō ándà pa imuwi ni banuwa, taganà isóddóran ka Manama na mamaké ki kandin, asta taganà igsalin pagsik sikandin na imun ki iring na Batà din ébô imun si Cristo na kaké ta na mga gabatà ka Manama.

³⁰ Asta tō langun ta na igsalin ka Manama ébô imun ki iring na Batà din, tō gó pagsik tō igtawar din. Asta tō langun ta na igtawar din, tō gó pagsik tō igtanggap din na nángngà tun ta saruhan din. Asta tō langun ta na igtanggap din na nángngà tun ta saruhan din, tō gó pagsik tō bággyan din ka kadigárran na igtaganà din.

Tō ginawa ka Manama áknita

³¹ Atin ka manámdám ki tingód katō langun kani na igimu ka Manama para áknita, kasóddóran ta na ándà palang makapanalu áknita su Manama tō ágtabang áknita.

³² Tō kandinnù Batà ándà din awidi, asal ighbágge din baling tun ta bállad katō mga manubù na igmaté kandin ébô duwán ágpulusán katō langun ta na mga ágpampamaké. Purisu su igaipadik ka Manama si Cristo dini áknita, isóddóran ta na bággen din gó pagsik áknita tō langun na ágkailanganán ta.

³³ Ándà palang makakagi na masalà-salà kí na igsalin ka Manama, su Manama gó tō igkagi na ándà dán salà ta tun ta saruhan din.

³⁴ Ándà palang makakagi na kailangan supakan ki su si Jesu-Cristo gó tō taratapid tun ta Manama para áknita. Sikandin tō inaté na igaullas áknita, asta inanté puman, asta igaipabantug dán dadan tun ta kawanán katō Manama.

³⁵ Isóddóran ta na ándà palang makapadiyá áknita tikud tun ta ginawa i Cristo. Agad kahirapan ki asta samukán ki, agad irrayatan ki, agad ándà makan ta asta kakulangan ki ka umpak, agad limáddangán ki asta matayan ki, asal inalayun gó sikandin ággina áknita.

³⁶ Duwán igsulat i Hari David sayyan tun ta kagi ka Manama tingód kani mga kahirapan, na mà din,

"Tingód katō kapasakup dé áknikó,

    inalayun ágpanámdám tō duma mga manubù na matayan ké.

Panámdám dan na matayan ké

    iring dák na mga karnero na giyón."[†]

³⁷ Agad ágdungguan ki kani mga kahirapan, asal manalu ki gó ukit ka tabang i Cristo na igaginawa áknita.

³⁸⁻³⁹ Isóddóran ku gó na agad matayan ki, agad duwán problema ta róggun manté ki pa, agad mga panaligan, agad madat mga espiritu, asal ándà palang makapadiyá áknita tikud tun ta ginawa ka Manama. Agad ándin tō dumunggù ákganni ó tun ta tapuri álló, agad ándin tō duwán katulusan, agad tō tun dasat ta langit, agad tō tun dalám ka dagat, agad ándin tō nit banuwa, asal ándà palang makapadiyá áknita tikud tun ta ginawa ka Manama. Igpasóddórtó Manama áknita na tuu dakál tō ginawa din áknita ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

9

Igéllé tō karapungan ka mga Judío ki Cristo

¹ Na, bánnal ni kagin ku tun ta saruhan i Cristo. Ánnà bulaló ni kagin ku. Isóddóran ku asta isóddóran katō Ugis Espiritu na bánnal ni.

² Tuuwa iranu tingód katō mga kadumaan ku na rubbad i Israel, asta iring na diya ágkórór.

³ Atin ka mému katabangan tō mga kataladi ku na Judío ukit katō supak ka Manama kanak asta padiyáána ikandin tikud tun ki Cristo, mému kanak ébô matábbus dan.

⁴ Sikandan tō mga rubbad i Israel na igsalin ka Manama, asta iring dan na mga gabatà din. Sikandan tō igaipakitaan din katō séllaán din, asta sikandan tō igtandóan din ka kadigárran. Sikandan tō ighbággyan din ka mga sugù, asta sikandan tō igtinuruan din tingód kató kapangadap kandin. Sikandan tō inalayun igtandóan ka Manama.

⁵ Sayyan igsalin ka Manama tō kandan ibantug mga kamónaan na si Abraham, si Isaac asta si Jacob. Asta tō tuu pa madigár, tō mga rubbad i Israel tō igtikudan katō Mesiyas na ipamasusu. Sikandin tō Manama na ágpangulu katō langun. Mólà pa ka durungán sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

[†] 8:36 8:36 Salmo 44:22.

⁶ Asal ándà ku kagiyi na ándà tuman tō Manama katō tandō din. Agad marapung tō mga rubbad i Jacob na ánggadanán mga sakup ka banuwa ka Israel, asal ánnà langun dan tō igtanggap ka Manama na kandin mga sakup.

⁷ Ánnà su rubbad dan i Abraham tō katanggap ka Manama na mga sakup din, su tagsábbadé dád tun kandan tō igtanggap ka Manama na bánnal mga rubbad i Abraham. Tō gó tō igsásoddór áknita ukit katō igkagi ka Manama ki Abraham, na mà din,

"Ukit katō batà nu na si Isaac bággen ku áknikó tō mga karubbadan na igtandō ku áknikó."*

⁸ Ukit katō igkagi ka Manama, isóddórán ta na ánnà lágung gabatà i Abraham tō tanggapán ka Manama na mga gabatà din, asal tō dád ipamasusu ukit katō tandō din.

⁹ Isóddórán yu na ni gó tō igtandō ka Manama ki Abraham, na mà din,

"Tō ámmé na dumunggi, lumónódda dini ákníyu, asta duwán batà mama na pamasusun katō sawa nu na si Sara."†

¹⁰ Na, ukit katō duwa gabatà i Rebecca asta katō kamónaan ta na si Isaac, duwán igsásoddór ka Manama na ánnà langun rubbad i Abraham tō mému tanggapán din.

¹¹⁻¹² Agad tō ándà pa pamasusuwi si Jacob asta si Esau, agad tō ándà pa iglumu dan na madigár ó madat, taganà igkagi tō Manama tun ta innà dan tingód katō dáppi, na mà din, "Tō kaké batà mému na allang katō adi din."* Tō igsalin ka Manama tō adi, igsásoddór din na matuman tō kakalyag ka Manama ánnà ukit katō áglumun ka mga manubù, asal ukit katō Manama na ágsalin kandan.

¹³ Bánnal ni su mà katō kagi ka Manama na igsulat katō sábbad propeta, na mà din,

"Igginawaan ku tō adi na si Jacob. Ándà ku ginawayi tō kaké na si Esau."§

¹⁴ Na, atin ka duwán minsà, "Nángngà tō kasalin ka Manama?" tō taba ku na nángngà gó tō kasalin din!

¹⁵ Su igkagi tō Manama ki Moises, na mà din,

"Sakán tō sumalin ka sadan tō nángngà tabangan ku.

Sakán tō sumalin ka sadan tō nángngà kéduwan ku."*

¹⁶ Purisu isóddórán ta na ágsalin tō Manama katō mga manubù na tanggapán din ánnà ukit katō kandan kakalyag ó kandan pagud, asal ukit katō kédú din.

¹⁷ Panámdám kó tingód katō igkagi ka Manama tun ta harì ka Ehipto sayyan, na mà din,

"Ándà ku sikuna matayi ébô kitánán yu tō kafulusan ku, asta ébô mabantugga tun ta kaluwagan ka banuwa."†

¹⁸ Purisu isóddórán ta na ágkéduwan tō Manama katō mga manubù ukit katō kandin kakalyag, asta patággasán din tō ulu katō mga manubù ukit katō kandin kakalyag.

¹⁹ Na, atin ka duwán minsà, "Atin ka Manama tō ágsalin ka ándin tō lumun ka mga manubù, manan ka supakan ka Manama tō áglumun ka madat? Su ándà palang manubù na makatu katō kakalyag ka Manama."

²⁰ Tumaba a na dí mému ka mucas ka katō Manama, su manubù ka dád. Igimu ka katō Manama iring na kudán na gimun ka manubù. Dí mému ka mucas tō kudán katō taraimu ukit ka insà din ka manan ka igimu din na iring kanan.

²¹ Tō taraimu ka kudán tō mému sumalin ka ándin klasiyi tō kudán na imun din. Mému ka tángngaán din tō sábbad dád palad ka libutà ébô imun din tō sábbad kudán na madigár asta ágdurungán, asta tō sábbad kudán para gamítan dád ka álló-álló.

²² Iring kani tō Manama, su mému ka tumanán din tō kandin kakalyag. Agad duwán kakalyag ka Manama na pasóddórán din na supakan din tō iglumu ka salà, asal igpallayat ka Manama tō kandin ginawa para katō mga iringasaan din asta kailangan supakan.

²³ Igpallayat ka Manama tō kandin ginawa ébô pasóddórán din na tuu madigár tō lumun din para katō mga igsalin din ébô duwán kédú din kandan. Tō gó tō taganà mga igsalin din ébô mugtuk dan tun kandin.

²⁴ Sikita gó tō mga igsalin din. Ánnà dád tikud tun ta mga Judio tō igsalin din, asal tikud pagsik tun ta mga ánnà Judio.

²⁵ Nángngà tō kasalin ka Manama, su tun ta libro na igsulat i Oseas, duwán gó kagi ka Manama tingód kani, na mà din,

"Pasóddórán ku na sakupán ku tō mga ándà ku pa sakupi.

Pasóddórán ku na ginawaan ku tō mga ándà ku pa pasóddórí na ginawaan ku."‡

²⁶ Asta,

"Agad tun ta lugar na igkagiyan ka Manama tō mga manubù, 'Ánnà kó mga sakup ku,' tawarán sikandan na mga gabatà katō manté Manama."§

* 9:7 9:7 Genesis 21:12. † 9:9 9:9 Genesis 18:10,14. ‡ 9:11-12 9:11-12 Genesis 25:23. § 9:13 9:13 Malaquias 1:2-3.

* 9:15 9:15 Exodus 33:19. † 9:17 9:17 Exodus 9:16. ‡ 9:25 9:25 Oseas 2:23. § 9:26 9:26 Oseas 1:10.

²⁷ Igkagi gó si Isaías sayyan tingód katô mga rubbad i Israel, na mà din,
“Agad marapung tô mga rubbad i Israel na dì ágkéyap iring na baklayanán tun ta dagat, asal tagsábbadé dâd tô tábbusán ka Manama.

²⁸ Matuman ni, su dì madugé tumanán ka Manama tô igkagi din asta masig dán supakan tô mga manubù nit banuwa.”*

²⁹ Atin ka ándà kédu ka Manama, ándà palang manubù na isamà, su igkagi si Isaías sayyan, na mà din,

“Sikita na mga sakup ka banuwa ka Israel, atin ka ándà palang mga rubbad ta na igsamà ka Áglangngagán na ágpangulu katô langun tun ta langit, makéring ki katô mga taga Sodoma asta taga Gomora na igmatayan ka Manama sippang ka ándà palang isamà.”†

Mga sakup ka banuwa ka Israel asta Madigár Gulitán

³⁰ Purisu ni gó tô isóddoran ta. Agad tô mga ánnà sakup ka banuwa ka Israel na ándà pamasak katô kapókit ébô tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, igtanggap dan ikandin na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan ki Cristo.

³¹ Asal tô mga sakup ka banuwa ka Israel, agad igaumasak dan katô kapókit ébô tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, ándà dan ikatumana katô mga sugu i Moises.

³² Ándà dan ikatumana su ándà dan pamasaki tô katanggap ka Manama kandan ukit katô kapamaké dan, asal igaumasak dan baling tô katanggap ka Manama kandan ukit katô áglumun dan, su si Jesus iring na batu tun ta dalan na ágkasungkulán dan.‡

³³ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,

“Paminág kó kanak. Duwán sánnarán ku tun ta lunsud na ágngadan Sion.§

Iring sikandin na batu na kasungkulán dan

asta gélléyan dan.

Asta tô mamaké kandin,

dì dan gó kayyaan.”*

10

¹ Mga kataladi, tô kakalyag ku asta tô ágdasalán ku gó tun ta Manama na móla pa ka tábbusán din tô mga kadumaan ku Judio.

² Bánnal ni kagi ku tingód kandan na gággár-ággár ágpamasak ka Manama, asal ándà dan ikasóddór ka pamánnun tô nángngà kapamasak kandin.

³ Su igélléyan dan tô kapókit na igimu ka Manama ébô tanggapán sikandan na nángngà tun ta saruhan din, asta igsuwé dan baling tun ta kandan kapókit, ándà dan nunug katô kapókit na igimu ka Manama ébô tanggapán sikandan na nángngà tun ta saruhan din,

⁴ su ukit katô iglumo i Cristo, ándà dán kailangan na tumanán ta tô mga sugu* ébô tanggapán ki katô Manama na nángngà tun ta saruhan din. Purisu mému dán tanggapán ka Manama na nángngà tô langun na mamaké ki Cristo.

Mému tábbusán tô langun

⁵ Igsulat si Moises tingód katô tanggapán ka Manama na ándà salà tun ta saruhan din ukit ka katuman ka mga sugu, na mà din,

“Kailangan tumanán katô manubù tô langun-langun katô mga sugu ébô duwán kantayan din.”†

⁶ Asal tô igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké ki Cristo, dí mému ka kumagi na, “Kailangan duwán madun tun ta langit ébô papónogán si Cristo.”

⁷ Dí mému ka kumagi na, “Kailangan duwán madun tun dalám ka tanà ébô antén puman si Cristo,” su ituman dán.

⁸ Tô igpamaké ki Cristo, mému ka kumagi kani na igkagi i Moises,

“Madani gó tô kagi ka Manama tun áknikó, su tô gó tô mému gulitán nu asta ágpanámdámmán nu.”‡

Tô gó tô kagi ka Manama na gulit-ulitán dé na kailangan mamaké tô manubù ki Cristo.

⁹ Ágtinuruán dé na atin ka mulit kó na si Jesus tô Áglangngagán yu, asta igaibánnal kó gó na giganté puman sikandin ka Manama, tábbusán kó ka Manama.

* 9:28 9:27-28 Isaías 10:22-23. † 9:29 9:29 Isaías 1:9. ‡ 9:32 9:32 Tô kamatayan i Jesus iring na batu na ágkasungkulán, su tô mga Judio ándà ikasóddór na kailangan maté tô Mesiyas. Purisu igélléyan dan sikandin. § 9:33 9:33a Sion tô ássa ngadan ka Jerusalem. * 9:33 9:33b Isaías 8:14; 28:16. * 10:4 10:4 Su ukit katô iglumo i Cristo, ándà dán kailangan na tumanán ta tô mga sugu, ó su si Cristo tô kapángngaan katô mga sugu. † 10:5 10:5 Levítico 18:5. ‡ 10:8 10:6-8 Deuteronomio 30:12-14.

10 Su tō manubù na mamaké ki Cristo tikud tun ta pusung din, tanggapán ka Manama sikandin na nángngá tun ta saruwan din. Asta tō manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na bánnal si Jesus tō Áglangngagán din, tábusán ka Manama sikandin.

11 Mà katô kagi ka Manama na igsulat i Isaias tingód ki Cristo, na mà din,
“Atin ka mamaké tō manubù kandin,

dì gó sikandin kayyaan.”[§]

12 Tun ta saruwan ka Manama, ándà kassaan katô Judio asta katô ánnà Judio, su sábbad dád tō Áglangngagán katô langun ágpamaké kandin. Ágkéduwan gó sikandin katô langun manubù na tumawar tun kandin,

13 su mà katô kagi ka Manama,

“Tábusán katô Áglangngagán tō langun manubù na tumawar tun ta ngadan din.”*

14 Duwán basi manubù na manámdám na dì mému ka tumawar tō mga manubù ki Cristo ka ándà dan pa pamaké kandin. Dì dan gó mamaké ki Cristo ka dì dan maminág tingód kandin. Dì dan gó maminág ka ándà manubù na mulit kandan.

15 Ándà gó mulit-ulit kandan tingód ki Cristo ka ándà manubù na papiddán ka Manama tun kandan. Mólà pa ka duwán papiddán ka Manama tun kandan, su duwán igsulat i Isaias sayyan tun ta kagi ka Manama, na mà din,

“Tuu madigár tō kadunggù katô mga manubù na mulit-ulit katô madigár gulitán!”†

16 Atin ka iring kani tō panámdám ka manubù, ni gó tō taba ku. Duwán dán gó mga manubù na igpapíd ka Manama tun ta mga Judio, asal tagsábbadé dád tō igbánnal katô Madigár Gulitán. Tō gó é igkagi katô propeta na si Isaias sayyan, na mà din,

“Áglangngagán ku, tagsábbadé dád tō mga igbánnal katô igulit dé kandan.”‡

17 Purisu isóddórán ta na duwán gó mga igpamaké su igpaminág dan tingód ki Cristo, asta duwán gó mga igpaminág tingód ki Cristo su duwán gó igulit-ulit kandan tingód ki Cristo.

18 Atin ka duwán minsà ka igulitan tō mga Judio tingód ki Cristo, tumaba a na igulitan dan gó, su mà katô kagi ka Manama,

“Madinág tō kagi tingód ka Manama tun ta langun manubù nit banuwa.

Makadunggù tō kagi ka Manama tun ta kaluwagan kani banuwa.”§

19 Atin ka duwán minsà ka ikagpát tō mga rubbad i Israel katô igulit kandan, tumaba a na igéllé e maminág kani, asal ikagpát tō mga ánnà Judio. Si Moises tō una igpasóddór kani, su igsulat din tō igkagi ka Manama tun ta mga kamónaan ka Judio, na mà din,
“Tanggapán ku tō mga manubù na ágkaringasaan yu ébô kasabuan kó kandan.

Tanggapán ku tō mga manubù na kéman yu ka ágkatulan dan ébô masókó kó.”*

20 Tuu matayyó tō kagi ka Manama na igsulat i Isaias sayyan tingód katô mga manubù na ánnà sakup ka banuwa ka Israel, na mà din,

“Kitanánnna katô mga ándà pamasak kanak.

Pakita a tun ta mga ándà insà tingód kanak.”†

21 Asal tingód katô mga sakup ka banuwa ka Israel, igsulat i Isaias tō igkagi ka Manama sayyan, na mà din,

“Idugéya igangat katô mga manubù ébô lumónód dan dini kanak, asal ándà dan bánnal, asta igéllé dan kanak.”‡

11

Tô kédú ka Manama katô mga Judio

1 Na, agad tagsábbadé dád tō mga Judio* na igpamaké, atin ka duwán minsà kanak ka igtayyugan ka Manama tō mga Judio na igsalin din, tumaba a na ándà gó tayyugi tō langun ta! su sakán tō sábbad rubbad i Israel. Si Abraham tō kamónaan ku, asta sakuppa katô grupo i Benjamin, asal ándà a tayyugi ka Manama.

2 Ándà tayyugi ka Manama tō mga Judio na taganà din igsalin sayyan. Panámdám yu tō igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô propeta sayyan na si Elias. Tō igdasal sikandin tun ta Manama, igulit sikandin tingód katô madat na iglumu katô mga Judio, na mà din,

3 “Áglangngagán ku, igmatayan dan tō duma mga propeta nu.

Igdadattan dan tō mga ággóbówanan katô ágbággén dé áknikó.

Sábbad ku dád man isamá, asta mimmaté dan pád kanak.”†

4 Yakó yu ákgalingawi ni igtaba katô Manama kandín, na mà din,

§ 10:11 10:11 Isaias 28:16. * 10:13 10:13 Joel 2:32. † 10:15 10:15 Isaias 52:7. ‡ 10:16 10:16 Isaias 53:1. § 10:18 10:18 Salmo 19:4. * 10:19 10:19 Deuteronomio 32:21. † 10:20 10:20 Isaias 65:1. ‡ 10:21 10:21 Isaias 65:2. * 11:1 11:1 Judio tō ássa ngadan katô mga Hebreo ó mga rubbad i Israel. † 11:3 11:3 1 Mga Hari 19:10,14.

“Ágtómmóngan ku tō pittu mararan (7,000) mga gamama na ándà pangadap katô ágmanaman na ánggadanan Baal.”[‡]

⁵ Purisu iring kani, duwán pagsik tagsábbadé na mga Judio áknganni na igaipamaké. Igsalin ki ka Manama su tuu dakál tō kédu din.

⁶ Su ánnà ukit katô madigár iglumu ka mga manubù tō kasalin din kandan, asal ukit dák katô kédu din. Atin ka salinán ka Manama tō mga manubù ukit katô madigár iglumu dan, ándà dán ágpulusán katô kédu din.

⁷ Purisu na tagsábbadé dák tō mga Judio na igsalin ka Manama, ni gó tō isóoddoran ku. Agad igágárr-ággar tō mga Judio igaipamasak katô kapókit ébô matanggap dan ka Manama na nángngá tun ta saruwán din, asal tō karapungan dan ándà ikakita. Ikakita dák tō mga Judio na igsalin ka Manama, asal tō duma mga Judio igaipatággas tō mga ulu dan.

⁸ Tō gó tō igaipasóddór tun ta kagi ka Manama, na mà din,

“Iring na igaipatudug ka Manama sikandan.

Agad duwán mata dan, inéring dan katô dì pakakita.

Agad duwán talinga dan, inéring dan katô dì pakadinág sippang áknganni.”[§]

⁹ Iring kani tō igsulat i Hari David sayyan tingód katô mga usig din, na mà din,

“Mólà pa ka ukit katô mga ákgadígárran dan, tigkó dák mammát asta supakan dan.

¹⁰ Mólà pa ka imun sikandan iring na bólög ébô dì dan pakakita katô kabánnalan.

Mólà pa ka inalayun baban dan tō mabággat iring katô ágbaban ka mga állang.”*

¹¹ Na, atin ka duwán minsá, “Tō ikasalà tō mga Judio ukit katô kélé dan ki Cristo, igdiyà dan tikud tun ta Manama ka ándà ágtamánan?” Tumaba a na ándà! Asal su ikasalà tō mga Judio, marapung dán tō mga ánnà Judio na ágtábusán ka Manama ébô kasabuan pád tō mga Judio kandan asta mamaké dan ki Cristo.

¹² Su ikasalà tō mga Judio, igtabangan ka Manama tō duma mga manubù nit banuwa. Su ikasalà tō mga Judio, igtabangan ka Manama tō mga ánnà Judio. Purisu atin ka mamaké ki Cristo tō langun Judio na igsalin ka Manama, tuu pa madigár tō katamanan!

Igpasakup tō mga ánnà Judio

¹³ Na, sikiyu na ánnà Judio, duwán sulatán ku ákniyu. Igimuwá ka Manama na apostoles ébô tinuruan ku tō mga ánnà Judio. Tuu madigár ni áglumun ku

¹⁴ asta kakalyag ku na kasabuan tō mga kadumaan ku Judio ákniyu na ánnà Judio ébô duwán tun kandan na mamaké asta matábbus.

¹⁵ Tō igtayyug tō Manama katô karapungan ka mga Judio, igaipasóbbadé tō Manama asta tō mga ánnà Judio. Purisu atin ka mamaké tō mga Judio ki Cristo, tanggapán dan ka Manama, asta méring dan na inaté manubù na inanté puman.

¹⁶ Atin ka bággen tun ta Manama tō sábbad bahin ka pan, kandin pagsik tō tibuk pan.[†] Atin ka bággen tun ta Manama tō mga dalid ka kayu, kandin pagsik tō mga panga ka kayu.

¹⁷ Tō karapungan ka mga Judio na ándà tanggapi ka Manama, iring dan katô mga panga ka kayu olibo na igtampád. Asal sikiyu na mga ánnà Judio na igtanggap ka Manama, iring kó na mga panga ka kayu olibo na igtubù tun ta kabánnássan, asal igkangé asta igsugpat duma katô isamà mga panga tun ta lawa ka kayu na igaipumula. Purisu igsakup kód ka Manama tun ta mga manubù na makatanggap katô igtandó din ki Abraham asta katô mga rubbad din.

¹⁸ Purisu sikiyu na mga ánnà Judio, dì mému ka miringasa kó katô mga Judio na ándà tanggapi ka Manama, agad inéring dan na mga panga na igtampád. Yakó ágpadadurung. Yakó yu ákgalingawi na ánnà tikud tun ta panga tō kalambù ka dalid, asal tikud tun ta dalid tō kalambù ka panga.

¹⁹ Duwán basí ánnà Judio na kumagi, “Igtayyugan ka Manama tō mga Judio iring na mga panga na igtampád ébô síkami na ánnà Judio tō tanggapán din, iring na mga panga na igsugpat.”

²⁰ Tō taba ku na bánnal gó ni. Tō mga Judio, iring dan na mga panga na igtampád su ándà dan pamaké ki Cristo. Asal sikiyu na ánnà Judio, iring kó na mga panga na ándà tampáddi ukit dák katô kapamaké yu. Purisu yakó ágpadadurung, asal kailangan banté kó.

²¹ Ándà kédu ka Manama katô mga Judio na iring na bánnal panga ka kayu, asta igiwá din sikandan. Purisu isóoddoran yu na ándà kédu din ákniyu, asal iwaán kó pagsik ikandin ka dì kó manayun mamaké.

[‡] **11:4** 11:4:1 Mga Hari 19:18.   [§] **11:8** 11:8 Isaias 29:10; Deuteronomio 29:4.   * **11:10** 11:10 Salmo 69:22-23.   [†] **11:16** 11:16 Tō kóbadan: Mému pagsik sakupán ka Manama tō mga Judio su sikandan tō mga rubbad katô mga kamónaan dan sayyan na igsakup ka Manama.

²² Purisu isóddóran tad na duwán kédu ka Manama asta duwán kaganiyan ka Manama. Igpewá din tó mga Judio na ándà panayun pamaké. Asal duwán kédu din katô tagsábbad-sábbad ákniku na ánnà Judio ka manayun kó tumanggap katô kédu din. Asal ka dì kó manayun mamaké kandin, imun kó ikandin iring na panga na tampáddán.

²³ Atin ka mamaké tó mga Judio ki Cristo, sakupán dan puman ka Manama iring na mga panga na sugpatán puman tun ta kayu, su mému din sakupán puman sikandan.

²⁴ Tó tagsábbad-sábbad ákniku na ánnà Judio, madiyù kó tun ta Manama dánggan, asal duwán dán igrpulus yu tun ta tabang ka Manama katô mga Judio, su iring kó na mga panga na igtampád tun ta kayu na igtubù tun ta kabánnássan, asta igsugpat kó baling tun ta kayu na igpamula. Purisu malumák tanggapán puman ka Manama tó mga Judio na taganà igsakup din, su iring dan na mga panga na sugpatán puman tun ta kayu olibo na taganà igtampáddan.

Tó kédu ka Manama para katô langun manubù

²⁵ Mga kataladi na ánnà Judio, móla pa ka kagpáttan yu ni kabánnalan[‡] na ándà pasóddóri ka Manama sippang áknganni ébò dì kó ágpadadurung asta dì kó ágpanámdám na sikiyu dád tó ágginaawaan ka Manama. Inalayun matággas tó ulu ka karapungan ka mga Judio sippang ka masakup tó langun ánnà Judio na igsalin ka Manama.

²⁶ Ka matuman ni, tábusán ka Manama tó mga Judio, su mà katô kagi ka Manama,

“Tó Taratábbus tumikud ka Sion.[§]

Tábusán din tó mga rubbad i Jacob.”*

²⁷ Mà katô kagi ka Manama,

“Ni gó tó kasabotan ku kandan, pasinsiyaan ku tó salà dan.”†

²⁸ Ukit katô kéléllé katô mga Judio katô Madigár Gultítan tingód ki Cristo, inéring dan na mga usig ka Manama. Purisu duwán gó igrpulus yu. Asal ukit katô kasalin ka Manama kandan, dakál pa tó ginawa ka Manama kandan tingód katô igtandó din tun ta mga kamónaan dan.

²⁹ Dì ágkapalin tó panámdám ka Manama tingód katô mga manubù na igsalin din asta igbággayan din ka mga gasa.

³⁰ Sikiyu na ánnà Judio, ándà kó bánnal ka Manama dánggan, asal su ándà bánnal tó mga Judio ka Manama, inéduwan baling tó Manama ákniku.

³¹ Iring kani, agad dì ágbánnal tó karapungan katô mga Judio áknganni, asal tun ta tapuri álló kédúwan puman tó Manama kandan iring katô kédu din ákniku na ánnà Judio.

³² Igpasóddór ka Manama na iglumu ka salà tó langun manubù, agad Judio ó ánnà Judio, ébò pakitanán din tó kédu din tun ta langun.

Kapasalamat tun ta Manama

³³ Ágkasalábuanna katô tuu madigár kapandayan katô Manama asta tó isóddóran din! Dì ágkagpáttan tó panámdám din, asta dì ágkasóddóran tó kapókit ka mga iglumu din áknita!

³⁴ Igpasóddór ni ukit kani kagi ka Manama na igsulat, na mà din,

“Ándà manubù na ikasóddór katô panámdám katô Áglangngagán ta.

Ándà manubù na ikatinurù kandin ka ándin tó nángngà lumun din.”†

³⁵ Ándà manubù na igbággé ka gasa tun ta Manama ébò sulian sikandin ka Manama, su tó langun na ágbággén ta tun kandin taganà igtanggap ta tikud tun kandin.”§

³⁶ Isóddóran ta na bánnal ni, su tó langun na duwán áknganni, tó gó tó igimu ka Manama asta ágpanguluwan din ébò durungán sikandin ukit ka langun. Móla pa ka pabantugán sikandin ka ándà ágtamanán! Matuman ni.

12

Bággé yu tó sarili yu tun ta Manama

¹ Mga kataladi, su inalayun duwán kédu ka Manama áknita, ni gó tó kagin ku katô langun yu. Kailangan bággén yu tó sarili yu tun ta Manama, iring na ugís ágbággén tun kandin. Sikiyu gó tó manté ágbággén na ágkadigárran din. Tó gó tó nángngà áglumun ka manubù na igpasakup tun kandin.

² Yakó yu giringi tó áglumun ka mga manubù na dì ágpamaké nit banuwa, asal pamuyù kó baling na palinán ka Manama tó áglumun yu ukit ka kapamantu din katô panámdám yu ébò makasóddór kó ka ándin tó kakalyag ka Manama na lumun yu. Purisu makasóddór kó ka ándin tó madigár, tó nángngà asta tó makabággé ka dayó tun kandin.

[‡] **11:25** 11:25 Tingód kani kabánnalan, ahaán tó Roma 16:25.   [§] **11:26** 11:26a Sion tó ássa ngadan ka Jerusalem.

* **11:26** 11:26b Isaias 59:20-21.   † **11:27** 11:27 Isaias 27:9.   ‡ **11:34** 11:34 Isaias 40:13-14.   § **11:35** 11:35 Job

³ Su ukit ka tabang ka Manama igimuwa ikandin na apostoles din, ni gó tó sugù ku tun ta langun yu na ágpamaké. Yakó ágpanámdám na mallayat kó sobra pa katô kabánnalan. Asal kailangan ándà salà tun ta panámdám yu ukit katô ighbágge ka Manama ákniyu tó iga pamaké kó kandin.

⁴ Agad sábbad dád tó lawa ka manubù, asal marapung tó mga bahin ka lawa, asta ássa-ássa tó ágkagamitan katô mga bahin ka lawa.

⁵ Iring kani, agad marapung ki na ágpampamaké, asal iga pasábbadé ki su iga pamaké ki ki Cristo, asta mataladi ki langun.

⁶ Ássa-ássa tó mga klasi ka gasa na ighbágge ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad áknita ukit katô kédu din. Purisu kailangan gamitán ta tó gasa na ighbágge ka Manama ébô patabangé ki. Tó mga manubù na ighbággyan ka Manama ka gasa na gulit-ulit ka mga kagi tikud tun ta Manama,* kailangan mulit-ulit dan ukit katô kapamaké na ighbágge ka Manama.

⁷ Tó mga manubù na ighbággyan ka gasa na ágtabang, kailangan tumabang. Tó mga manubù na ighbággyan ka gasa na ágtinurù, kailangan tuminurù.

⁸ Tó mga manubù na ighbággyan ka gasa na ágpabákkár ka duma mga ágpampamaké, kailangan tumuman. Tó mga manubù na ighbággyan ka gasa na ágbágge tun ta mga ágkahirapan, kailangan di dan ágduwa-duwa ighbágge. Tó mga manubù na ighbággyan ka gasa na ágpangulu katô mga ágpampamaké, kailangan di dan ágbaring-baring na ágpangulu. Tó mga manubù na ighbággyan ka gasa na ágtabang katô mga ágkayù-ayuan, kailangan kadayawan na ágtabang.

⁹ Kailangan bánnal tó ginawa yu tun ta duma mga manubù. Kailangan karingasayi yu tó madat. Kailangan mággár-ággár kó lumumu ka madigár tun ta saruhan ka Manama.

¹⁰ Paginawaé kó iring na mga mataladi. Kailangan maggát kó parespetowé.

¹¹ Yakó ágpatukuk-tukuk ágbánnal ka Manama. Pakita kó na duwán Ugis Espiritu tun ákniyu. Bánnal kó katô kakalyag ka Áglangngagán.

¹² Kailangan kadayawan kó su duwán gimanay yu. Atin ka girrayatan kó, tiis kó. Kailangan inalayun kó dumasał.

¹³ Tabangi yu tó duma mga sakup ka Manama na ágkahirapan, asta kailangan alit-alit yu tó mga bisita.

¹⁴ Pamuyú kó tun ta Manama ébô duwán kédu din para katô mga manubù na girrayat ákniyu. Yakó ágpamuyú na pasupakan dan, asal dasal kó ébô duwán kédu din kandan.

¹⁵ Atin ka kadayawan tó duma manubù, kailangan pasábbadé kó kadayawan. Atin ka duwán ágrana, kailangan pasábbadé kó ágrana.

¹⁶ Kailangan magunawa tó kalit-alit yu katô tagsábbad-sábbad. Yakó ágpadadurung, asal madigá ka paduma kó katô mga manubù na mabbabà é kamanubuan. Yakó ágpallayat-layat.

¹⁷ Atin ka duwán lumumu ka madat ákniyu, yakó ágsulì ka madat. Panámdám kó baling ka ándin é kapókit na makému kó ka madigár tun ta tubang ka mga manubù.

¹⁸ Lumu yu tó ágkagaga yu na pakabággé ka kasunayan tun ta langun ka duma mga manubù.

¹⁹ Mga ágginaawaan ku, yakó ágsulì katô mga manubù na iglumu ka madat ákniyu. Asal angati yu tó supak ka Manama kandan, su mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Ikgagi tó Manama, sakán tó sumuli kandan.

Sakán tó sumupak katô mga iglumu ka madat ákniyu.”†

²⁰ Kailangan tumanán yu ni kagi ka Manama na igsulat, na mà din,

“Atin ka ágballusán tó manubù na gusig ákniyu, pakan yu sikandin.

Atin ka ágkatákkangan, pénám yu,

su ukit ka tabang yu kandin, tuu kayyaan sikandin.”‡

²¹ Atin ka madat tó lumun yu tun ta manubù na iglumu ka madat ákniyu, talun kó ka madat ukit ka kasuli yu. Asal ka madigár tó lumun yu tun ta manubù na iglumu ka madat ákniyu, makapanalu kó tun ta madat.

13

Tó lumun ta tun ta mga opisyales ka gobyerno

¹ Kailangan bánnalán katô langun yu tó mga opisyales ka gobyerno, su Manama tó ágpapangulu katô mga opisyales. Ándà ássa makapangulu. Igsalin ka Manama tó langun pangulu.

* ^{12:6} 12:6 Mga kagi tikud tun ta Manama, ó propesiya. † ^{12:19} 12:19 Deuteronomio 32:35. ‡ ^{12:20} 12:20 Panultihon 25:21-22. Tuu kayyaan sikandin, ó limudán yu tó mga baga tun ta bówwó katô ulu din.

² Purisu tō gatu katō mga opisyales ka gobyerno gatu katō igsalin ka Manama, asta tō gatu dungguan gó ka supak.

³ Tō mga manubù na áglumu ka madigár dì nángngà kamáddangan katō mga pangulu. Asal tō mga áglumu ka madat, tō gó tō nángngà kamáddangan katō mga pangulu. Purisu ka malyag kó na dì kó kamáddangan ka mga opisyales ka gobyerno, lumu kó ka madigár. Atin ka madigár tō áglumun yu, durungán kó ikandan.

⁴ Mga ágsuguánnán ka Manama tō langun opisyales ébô madigár tō kóddô yu. Atin ka madat tō áglumun yu, nángngà ka kamáddangan kó, su nángngà tō supak dan ákniyu. Sikandan tō mga ágsuguánnán ka Manama ébô supakan tō manubù na áglumu ka madat.

⁵ Purisu kailangan mánnal kó katō mga opisyales ka gobyerno, ánnà dád ébô dì kó supakan, asal su isóddoran yu na nángngà tō kabánnal yu kandan.

⁶ Kailangan mayad kó ka buwis, su ágsuguánnán ka Manama tō mga opisyales na ágtuman ka mga sugù ka gobyerno.

⁷ Purisu bayad kó katō bayadianan ka gobyerno. Bayad kó katō langun klasi ka buwisanan ka gobyerno. Respetowi yu tō kailangan respetowan, asta pabantug yu tō kailangan pabantugán.

Tō lumun ta tun ta unawa ta

⁸ Dì mému ka manayun kó na dì mayad katō utang yu, asal kailangan manayun kó paginawaé. Atin ka dakál tō ginawa ka manubù tun ta unawa din, igtuman dán sikandin katō langun sugù.

⁹ Duwán mga sugù na igsulat, “Yakó áglibug. Yakó ágmaté. Yakó ágtakó. Yakó ágkasabuan.” Duwán pagsik duma mga sugù na igsulat, asal igpasábbad tō langun tun ta sábbad dád sugù na, “Ginawayi yu tō mga unawa yu na iring katō kaginawa yu katō ákniyu sarili.”*

¹⁰ Atin ka ginawaan yu tō unawa yu, ándà madat na lumun yu kandan. Purisu tō manubù na ágginawa katō unawa din, tō gó tō igtuman katō langun sugù.

¹¹ Tuman yu ni igkagi ku ákniyu, su isóddoran yu ka ándin tō timpo áknganni. Isóddoran yu na ni gó tō oras na kailangan ngumilam kó iring na manubù na íkatanud, su madani dán tō álló na paluwaán ki i Cristo ka tandingán katō mantu ki pa igpamaké kandin.

¹² Asal masig dán mapángnga tō kóddô ta nit banuwa, iring na dukilám na masig dán kumalló, su masig lumónód si Cristo. Purisu kailangan sumugban ki lumumu ka madat iring katō áglumun tun ta kangittánggan, asta kailangan lumumu ki katō makatabang áknita ébô makapanalu ki katō pangulu ka madat. Madigár ka méring ki katō sundalo na gumpak ka salimbutung álló-álló.

¹³ Kailangan nángngà tō áglumun ta iring na nigó tō álló na lumónód si Cristo. Kailangan dì ki ágsamuk asta ágkalasing. Kailangan dì ki lumayuk katō ánnà áknita sawa ó duma. Kailangan dì ki papulé, asta dì ki kasabuan.

¹⁴ Asal kailangan pakitanán tō ágkémun katō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo tun ta ákniyu kantayan. Yakó ágpanámdám tingód katō katuman yu ka madat mga kakalyag yu.

14

Yakó ágruud katō mga duma manubù

¹ Na, tanggap yu tō mga ágpampamaké agad ánnà magunawa tō panámdám dan tingód katō mému áglumun dan. Atin ka tanggapán yu sikandan, yakó ágbuyas kandan tingód katō panámdám dan.

² Duwán mga manubù na ágpanámdám na mému makan tō langun klasi ka ágkakan. Duwán pagsik ágpanámdám na gulay dád tō mému makan.

³ Tō mga manubù na ágpanámdám na mému makan tō langun klasi ka ágkakan, kailangan dì dan muyas katō mga manubù na ágpanámdám na dì mému tun ta Manama ka makan tō langun. Tō mga manubù na ágpanámdám na dì mému makan tō langun klasi, kailangan dì dan rumuud katō mga manubù na ágpanámdám na mému makan tō langun, su Manama tō igtanggap kandan.

⁴ Manama tō igsakup kandan, ánnà sikiyu. Purisu dì mému ka rumuud kó katō ánnà sakup yu na ágpanámdám na mému makan tō langun, su Manama dád tō tumanggap ó rumuud áknita na mga sakup din, iring na amo na tumanggap ó rumuud katō mga sakup din. Matanggap dan ka Manama agad kuman dan katō langun ó dì, su Áglangngagán ta tō makapabákkár katō kapamaké dan.

⁵ Duwán mga manubù na ágpanámdám na kada linggo, sábbad dád tō álló na nángngà para mangadap ka Manama. Duwán pagsik mga manubù na ágpanámdám na nángngà tō langun

* 13:9 13:9 Exodus 20:13-15,17; Deuteronomio 5:17-19,21; Levítico 19:18.

ka álló para mangadap ka Manama. Kailangan manámdám tō tagsábbad-sábbad manubù asta sumalin ka ándin tō madigár para kandin.

⁶ Tō mga manubù na igsalin ka sábbad álló, igsalin dan ébô pabantugán tō Manama. Asta tō mga manubù na ágpanámdám na mému ka makan tō langun, ágkan dan ébô Manama tō pabantugán dan, su Manama tō ágpasalamatán dan tingód katô ágkakan dan. Asta tō mga manubù na ágkan dád ka gulay, ágkan dan ébô Manama tō pabantugán dan, asta Manama pagsik tō ágpasalamatán dan tingód katô ágkakan dan.

⁷ Dì ki manté asta di ki maté tingód katô áknita sariili,

⁸ su róggun ka manté ki pa, Áglangngagán tō igapasakupan ta asta ágpadayón. Agad maté ki, Áglangngagán tō padayón ta. Purisu agad manté ki ó maté ki, Áglangngagán tō igapasakupan ta asta ágpadayón,

⁹ su inaté asta inanté puman si Cristo ébô imun sikandin na Áglangngagán katô langun manubù, agad tō mga inaté ó tō mga manté pa.

¹⁰ Sikiyu na mga ágpampamaké na ágtuman katô mga ágkémun yu, dì mému ka rumuud kó katô kataladi yu na dì ágtuman kani. Asta sikiyu na mga ágpampamaké na dì ágtuman katô mga ágkémun na ágtumanán ka kataladi yu, di pagsik mému ka muyas kó kandan, su langun ta tō tumubang tun ta Manama ébô isóddórán din ka nángngà tō iglumu ta.

¹¹ Bánnal ni, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

"Ikgagi tō Áglangngagán: Matuman gó ni kagin ku ákniyu. Lumingkóod tō langun manubù kanak, asta kumagi tō langun na Manama a."^{*}

¹² Purisu isóddórán ta na tumubang tō tagsábbad-sábbad áknita tun ta Manama ébô rumuud sikandin katô langun na iglumu ta.

¹³ Purisu yakó ágpabuyasé. Asal kailangan ándà lumun yu na makapid ka kataladi yu ébô makasalà.

¹⁴ Ukit katô kapasábbad ku tun ki Jesus, isóddórán ku gó na ándà palang klasi ka ágkakan na dì mému kannán ta. Asal ka manámdám tō manubù na duwán dì mému kannán, dì mému ka kuman sikandin.

¹⁵ Atin ka kadattan tō panámdám katô kataladi yu ukit katô ágkannán yu, ándà ginawa yu kandin. Yakó ágdadat katô kapamaké ka kataladi yu ukit katô ágkannán yu, su inaté si Cristo tun ta krus bullas kandin.

¹⁶ Iring pagsik kani, agad isóddórán yu na duwán mému lumun, yakó áglumu kani ka buyasán kó ka mga duma.

¹⁷ Tun áknita na mga sakup ka pagpangulu ka Manama, ándà palang sugù tingód katô ágkannán ta asta ginámmán ta. Asal kailangan ándà salà ta, asta masuné tō ginawa ta tun ta kataladi ta, asta kadayawan ki ukit ka tabang katô Ugis Espíritu.

¹⁸ Atin ka bánnalán ta si Cristo ukit ka katumana ta kani, kadayawan tō Manama asta respetowan ki katô duma mga manubù.

¹⁹ Purisu kailangan mággár-ággár ki lumumu ka kasunayan para katô mga ágpampamaké, asta patabangé ki ébô kumasarig tō kapamaké ta ki Cristo.

²⁰ Yakó ágdadat katô iglumu ka Manama tun ta kataladi yu ukit katô kakan yu katô dì din makan. Agad mému gó tun ta Manama ka makan tō langun klasi ka ágkakan, asal dì mému ka mapid tō kataladi yu makasalà ukit katô ágkakan yu.

²¹ Madigár pa ka dì ki kuman ka karne, asta dì ki minám ka bino, asta dì ta lumun tō agad ándin ébô dì mapid makasalà tō kataladi ta ukit katô áglumun ta.

²² Agad ándin tō panámdám yu tingód katô mému áglumun yu, yakó ágpasóddór kanan tun ta duma manubù, su nángngà ka Manama dád tō ikasóddór kanan. Kadayawan tō Manama tingód katô mga manubù na ikasóddór na nángngà tō áglumun dan asta ándà áglumun dan na makayayyà kandan.

²³ Asal tō mga manubù na ágduwa-duwa su ándà dan ikasóddór ka kadayawan tō Manama tingód katô ágkannán dan, atin ka kuman dan, makalumu dan ka salà su áglumun dan tō ánná nángngà para kandan. Atin ka lumun katô manubù tō ánná nángngà tun ta panámdám din, makalumu sikandin ka salà.

15

¹ Na, sikita na ikasóddór na igtanggap tō Manama na nángngà ki tun ta saruhan din, kailangan mallayat tō ginawa ta tingód katô mga ágpampamaké na ágduwa-duwa, su dì mému ka tumanán ta dád tō áknita kakalyag.

² Kailangan lumun katô tagsábbad-sábbad áknita tō makapasarig ka kapamaké katô duma.

* 14:11 14:11 Isaias 45:23.

³ Kailangan makéring ki ki Cristo, su ánnà kandin kakalyag tō igtuman din. Agad igbuyas ka mga manubù sikandin, asal igtuman din tō kakalyag ka Manama, su duwán igsulat tun ta Salmo,

“Isakitanna katô mga kabuyas ka mga manubù na igbuyas áknikó.”*

⁴ Igsulat tō kagi ka Manama sayyan ébô tinuruan ki, su ukit ka kabasa ta kani, kumallayat tō ginawa ta, asta kumabákkár tō ginawa ta róggun na giman ki katô katuman ka Manama katô langun na igtandô din.

⁵ Manama tō ágtikudan ka mallayat ginawa ta asta ágtikudan katô bákkár ka ginawa ta. Mólà pa ka tabangan kó ikandin ébô pasábbadé kó tun ta panámdám asta ágkagin yu, iring katô iglumu i Jesu-Cristo

⁶ ébô pasábbadé kó dumurung ka Manama na Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Tanggapán ka Manama tō mga ánnà Judio

⁷ Purisu patanggapé kó ébô durungán tō Manama ukit katô kéring yu ki Cristo. Patanggapé kó iring katô katanggap i Cristo ákniyu.

⁸ Yakó yu ágkalingawi na ukit katô iglumu i Cristo, itabangan ké na mga Judio ébô pasóddórán din na ágkasarigan tō Manama. Igtuman i Cristo tō igtandô ka Manama tun ta mga kamónaan dé sayyan.

⁹ Igpasóddór din tun ta mga ánnà Judio na duwán kédu katô Manama kandan ébô dumurung dan kandin, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Purisu agad dutun ta mga ánnà Judio, durungán ku sikuna,
asta kumanta a ébô pabantugán ku sikuna.”†

¹⁰ Duwán pa kagi ka Manama na igsulat,

“Sikiyu na mga ánnà Judio, duwán dán kadawayan yu duma katô mga Judio na taganà igsalin ka Manama.”‡

¹¹ Duwán pa kagi ka Manama na igsulat,

“Tō langun yu na mga ánnà Judio, durung kó katô Áglangngagán.

Mólà pa ka langun manubù tō dumurung kandin.”§

¹² Duwán pagsik igsulat katô propeta na si Isaias sayyan, na mà din,

“Tikud tun ta mga rubbad i Isai, duwán dumungù na mangulu katô mga ánnà Judio.

Sikandin tō gimanan dan ébô tumuman katô igtandô.”*

¹³ Gimanan yu na tumanán ka Manama tō langun katô igtandô din. Mólà pa ka bággayan kó ikandin ká bánnal kadawayan asta kasunayan ka ginawa tingód katô kapamaké yu kandin ébô kumabákkár tō pagiman yu katô igtandô din ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu.

Tō gunayan katô sulat i Pablo

¹⁴ Mga kataladi, isóddórán ku gó na tuu madigár tō áglumun yu tun ta duma mga manubù, isóddórán yu tō kabánnal, asta makémú kó patinurué.

¹⁵ Asal maganiya ágsulat ákniyu ébô dì yu kalingawan ni igkagi ku. Ukit katô kédu ka Manama kanak, igsalina ikandin

¹⁶ ébô imunna na ágsuguánnán i Jesu-Cristo tun ta mga ánnà Judio. Igapapidda na mulit kandan katô Madigár Gulitán ka Manama ébô tanggapán ka Manama tō mga ánnà Judio na mamaké, iring katô ághággén tun kandin na iginisan katô Ugis Espiritu.

¹⁷ Purisu su igpasakappa ki Jesu-Cristo, ándà kayyaan ku tingód katô áglumun ku para katô Manama.

¹⁸ Kumagiya dád ákniyu tingód katô iglumu i Cristo ukit kanak ébô mánnal tō mga ánnà Judio ukit katô katinurù ku asta kalumu ku,

¹⁹ asta tingód katô mga kasalábbuan na iglumu ku. Tō gó tō iglumu ku ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu. Purisu igsadunna tun ta mga lunsud tikud tun ta Jerusalem sippang tun ta Ilirico ébô tumanán ku tō kólit-ólít ku katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

²⁰ Tō igulit-ulitta katô Madigár Gulitán, inalayun duwán kakalyag ku na mulit-ulitta tun ta mga lugar na duwán mga manubù na ándà pa ikasóddór tingód ki Cristo, su kakalyag ku na diya mulit-ulit katô mga manubù na taganà dán igulit-ulitan ka duma.

²¹ Tō áglumun ku iring katô igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô Mesiyas,

“Tō mga manubù na ándà pa kóli tingód kandin, tō gó tō makagpát katô kabánnal,

asta tō mga manubù na ándà pa ikadinág tingód kandin, tō gó tō maminág asta makagpát katô kagi din.”†

Igplano si Pablo na madun tun ta Roma

* 15:3 15:3 Salmo 69:9. † 15:9 15:9 Salmo 18:49; 2 Samuel 22:50. ‡ 15:10 15:10 Deuteronomio 32:43. § 15:11

15:11 Salmo 117:1. * 15:12 15:12 Isaias 11:10. † 15:21 15:21 Isaias 52:15.

²² Ándà ku pa tumani tō kakalyag ku na madunna tun áknihu su ágtinurù a tun ta ássa-ássa mga lugar.

²³ Asal áknganni, ikatinurù a kannun ta langun lugar, asta duwán dán kakalyag ku na madunna tun áknihu.

²⁴ Purisu tō plano ku na máddingnga tun áknihu ka madunna tun ta Espanya. Tuuwa kadayawan ka makóddô a tun áknihu agad di madugé, asta makatabang kó kanak ka manayunna tun ta Espanya.

²⁵ Asal madunna pa tun ta Jerusalem ébô piddán ku tō salapì na tabang para katô mga sakup ka Manama.

²⁶ Kakalyag katô mga manubù nit Macedonia asta Grecia na tumabang dan katô ágkayù-ayuan mga sakup ka Manama tun ta Jerusalem.

²⁷ Tō gó tō kandan kakalyag ébô katabangan tō mga Judio. Asal tō gó tō kasulì dan kandan, su ukit katô mga Judio, igulitan dán tō mga ánnà Judio katô kagi ka Manama. Purisu nángngà ka tabangan katô mga ánnà Judio tō mga Judio na ágkahirapan.

²⁸ Purisu pángnga piddán ku tō salapì na tabang tun kandan, máddingnga tun áknihu ka diya pa madun tun ta Espanya.

²⁹ Isóddóran ku na ka madunna tun áknihu, marapung tō madigár na matanggap ta tikud tun ki Cristo.

³⁰ Mga kataladi, igpasábbadé ki tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, asta ápgaginawaé ki ukit katô Ugis Espíritu. Purisu kakalyag ku na dumasał kó tun ta Manama tingód kanak.

³¹ Dasal kó na dóppónanna ikandin ébô diya dadattan ka mga Judio na ándà pa pamaké tun ta Judea. Dasal kó na tumanggap tō mga sakup ka Manama tun ta Jerusalem katô tabang na piddán ku tun kandan.

³² Tō gó tō dasalán yu ébô ka duwán kakalyag ka Manama, kadayawanna na makasadun tun áknihu, asta kumabákkár tō ginawa ku ka máddingnga tun áknihu.

³³ Mólà pa ka dumaan kó katô Manama na ágbágge ka kasunayan. Matuman ni.

16

Igpangumusta si Pablo katô mga manubù

¹ Na, madigár tō ulitán ku áknihu tingód ki Febe na sábbad tábbé ta na opisyales ka simbaan tun ta Cencrea.

² Atin ka dumunggù sikandin tun áknihu, tanggap kó kandin tingód katô kapasakup din tun ta Áglangngagán ta, su kailangan tanggapán ta tō mga sakup ka Manama. Atin ka duwán ágkailanganán din, tabang kó kandin, su sikandin tō igtabang katô marapung manubù. Agad sakán, igtabanganna págsik ikandin.

³ Ágpangumusta a ki Priscila asta katô duma din na si Aquilas, su sikandan tō igtabang kanak tō igtinurù a tingód ki Jesu-Cristo.

⁴ Ikataganá dan na matayan ébô katabanganna ikandan. Purisu ágpasalamatta kandan, asta ágpasalamat kandan tō langun ágpampamaké kannun na ánnà Judio.

⁵ Ágpangumusta a págsik katô langun manubù na ágpangadap tun ta kandan balé.

Ágpangumusta a ki Epeneto na ágginaawaan ku. Sikandin tō una manubù na igtapamaké ki Cristo tun ta probinsya ka Asia.

⁶ Ágpangumusta a ki Maria, su tuu ipagud sikandin na ágtabang áknihu.

⁷ Ágpangumusta a ki Andronico asta ki Junias na kadumaan ku Judio asta igpriso duma kanak. Sikandan tō ágrespetowan katô mga apostoles,* asta una dan pa kanak na igtapamaké ki Cristo.

⁸ Ágpangumusta a ki Ampliato na sábbad sakup katô Áglangngagán ta na ágginaawaan ku.

⁹ Ágpangumusta a ki Urbano na duma dé ágtinurù tingód ki Cristo, asta ki Estakis na ágginaawaan ku.

¹⁰ Ágpangumusta a ki Apeles na ikatiis igtapamaké ki Cristo agad igkinnaman sikandin. Ágpangumusta a katô mga ágpampamaké na góddô tun ki Aristobulo.

¹¹ Ágpangumusta a ki Herodion na kadumaan ku Judio. Ágpangumusta a katô mga ágpampamaké na góddô tun ki Narciso.

¹² Ágpangumusta a ki Trifena asta ki Trifosa, su gággár-ággár dan áglumu para katô Áglangngagán. Ágpangumusta a ki Persida na ágginaawaan dé asta gággár-ággár áglumu para katô Áglangngagán.

* **16:7** 16:7 Ágrespetowan katô mga apostoles, ó apostoles na ágrespetowan.

¹³ Ágpangumusta a ki Rufo na ágkabantug ágsarig katô Áglangngagán. Ágpangumusta a pagsik katô innà din na ágkéduwan kanak iring na bánnal innà ku.

¹⁴ Ágpangumustaan ku si Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas, asta tô langun kataladi na ágpangadap tun ta balé dan.

¹⁵ Ágpangumustaan ku si Filologo, si Julia, si Nereo asta tô tábbé din, asta si Olimpas, asta tô langun sakup ka Manama na ágpalinudé asta ágpangadap duma kandan.

¹⁶ Tô langun yu na ágpamaké ki Cristo, atin ka malimud kó mangadap, kailangan papangumustaé kó, su tô gó tô pató na sikita tô mga sakup ka Manama. Tô langun ágpampamaké kannun, ágpangumusta dan ákniyu.

¹⁷ Na, mga kataladi, banté kó katô mga manubù na ágtikudan ka samuk asta ágpasuwé ka manubù tikud tun ta Manama, su tô ágtinuruán dan ánnà iring katô kabánnalan na taganà igtinurù ákniyu. Purisu liliyi yu sikandan.

¹⁸ Dì dan áglumu para katô Áglangngagán ta na si Cristo, asal ágtumanán dan baling tô kandan kakalyag. Su ukit ka madigár ágkagin dan, áglimbung dan katô mga manubù na ándà ikasóddór na madat tô gugtunán dan.

¹⁹ Ibantug kód su igbánnal kó gó katô igtinurù ákniyu, asta tuuwa idayawan ákniyu. Asal kakalyag ku na mapandé kó ébô lumumu kó ka madigár, asta lumili kó lumumu ka madat.

²⁰ Atin ka liliyan yu tô mga manubù na áglumu ka madat, di madugé tabangan kó ka Manama na ágbágge ka kasunayan ébô makapanalu kó ki Maibuyan.

Mólà pa ka inalayun kó tabangan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

²¹ Si Timoteo na duma ku na ágtinurù ágpangumusta ákniyu. Ágpangumusta pagsik tô mga kadumaan ku Judio na si Lucio, si Jason, asta si Sosipatro.

²² Sakán si Tercio na igsasulat i Pablo kani, ágpangumusta a ákniyu na igsasakup tun ta Áglangngagán.

²³ Ágpangumusta si Gayo ákniyu. Igpóddô a ikandin tun ta balé din na ágpangadapanan katô langun manubù nit lunsud. Ágpangumusta si Erasto na tesorero kani lunsud, asta ágpangumusta si Quarto na sábbad kataladi ta.

²⁴ [Mólà pa ka inalayun kó tabangan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Matuman ni.]

Durungán tô Manama

²⁵ Na, durungán ta tô Manama na makapabákkár katô kapamaké yu ukit katô Madigár Gulitán na gulit-ulitán ku tingód ki Jesu-Cristo. Tô gó tô kabánnalan na ándà pasóddói ka Manama sayyan,

²⁶ asal igsasóddór din dán. Igulit-ulit dé tô igsasulat ka mga propeta sayyan tingód ki Cristo iring katô igsugù ka Manama na ándà ágtamanán ébô tô langun manubù mánnal kandin ukit katô kapamaké dan.

²⁷ Mólà pa ka ukit ka tabang i Jesu-Cristo, ándà ágtamanán ka kadurung ta katô sábbad dád Manama na ikasóddór ka langun! Matuman ni.

Una Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Corinto

Una Basan

Corinto tō tuu dakál asta tuu ágkabantug lunsud sayyan tun ta banuwa ka Acaya. Ni banuwa ka Acaya ánggadanan Grecia ángganni. Tō lunsud ka Corinto madani tun ta dagat, asta ágsódóan katō marapung mga barko tikud tun ta ássa-ássa mga banuwa. Purisu ágkabantug tō Corinto tingód katō mga ágbaryigaán dan asta tingód katō mga madat áglumun dan. Ágpangadapán dan tō marapung mga ágmanaman.

Marapung tō mago Judio na igóddó tun ta Corinto. Duwán mga simbaan dan asta ágtuman dan katō mga ágkémun dan tingód katō kapangadap dan.

Ni sulat tun ta mga ágpampamaké tun ta Corinto igsulat i Pablo. Sikandin tō taraimu ka tulda ébō duwán magamit din. Kada Sabado ágsadun sikandin tun ta simbaan ka mga Judio ébō mulit-ulit tingód ki Jesu-Cristo. Igulit-ulitan din pagsik tō mga Griego. Tō gó tō iglumu i Pablo tun ta Corinto dalám ka sábbad ámmé ágtángngà. Purisu duwán mga taga Corinto na igpamaké ki Cristo. Mabasa ni tun ta libro na igsulat i Lucas, Lumu 18:1-18.

Pángnga katō kapano i Pablo tikud tun ta Corinto, idugangan tō mga manubù na igpamaké ki Cristo. Asal igpapulé dan. Purisu duwán mga manubù na igpasadun tun ki Pablo tun ta Efeso ébō piddán tō sulat dan tun kandin. Iginisà dan kandin tingód katō igapulan dan. Tō itanggap i Pablo tō sulat dan, igsulat sikandin kani Una Corinto tun kandan ébō taban din tō langun insà dan.

Tikud tun ta tagnà kapitulo sippang tun ta kapitulo 11, igsulat si Pablo tingód katō mga madat áglumun dan. Tikud tun ta kapitulo 12 sippang tun ta kapitulo 16, igsulat sikandin tingód katō mga gasa na ágbággén katō Ugis Espíritu.

¹ Ni gó tō sulat tikud áknami na si Pablo asta si Sostenes na kataladi ta. Igsalinna katō Manama asta igimuwa na apostoles i Jesu-Cristo.

² Ni gó tō sulat ku tun ta langun ágpampamaké diyan ta Corinto. Igsalin kó katō Manama ébō imun kó na mga sakup din. Itanggap kó ka Manama na nángngà tun ta saruwān din ukit katō kasábbad yu tun ki Jesu-Cristo, asta isakup kó tun ta grupo katō langun ágpangadap katō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo tun ta duma mga lugar, su sikandin tō Áglangngagán katō langun ta.

³ Mólà pa ka matanggap yu tō kédu asta tō kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta ki Jesu-Cristo na Áglangngagán.

Igpasalamat si Pablo

⁴ Inalayunna ágpasalamat tun ta Manama tingód katō madigár mga gasa na ibgággé din ákniyu ukit katō kasábbad yu tun ki Jesu-Cristo,

⁵ su tuu kó igtabangan ka Manama ébō makagpát kó asta makólit-ólít kó katō langun ka kabánnalan.

⁶ Ituman ni magunawa katō isóddóran yu na bánnal gó tō mga igitinurù dé tingód ki Cristo.

⁷ Purisu dì kó gó ágkakulangan katō gasa na tikud tun ta langit na ibgággé ka Manama róggun gangat kó katō kalónód katō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁸ Si Cristo tō pasarig katō kapamaké yu sippang tun ta katapuriyan ébō dì kó mabuyas ka dumunggù tō álló ka rumuud tō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁹ Ágkasarigan tō Manama na igtawar ákniyu ébō pasábbad kó tun ta Batà din na si Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

Kailangan pasábbad tō mga ágpamaké ki Cristo

¹⁰ Na, mga kataladi, su ágsuguánnána katō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, ágpédu-éduwa ákniyu ébō pasábbadé tō langun yu asta liliyan yu tō kapassaé. Pasábbadé kó tun ta mga panámdám yu asta tun ta gugtunán yu.

¹¹ Mga kataladi ku, igkagi ku ni su duwán tun ta pamilya i Cloe na igulit kanak na duwán ágpapulé diyan ákniyu.

¹² Kakalyag ku na kagin ku ni. Duwán tun ákniyu na ágkagi, "Si Pablo tō igpasakupan ku," asta ágkagi tō duma, "Si Apolos tō igpasakupan ku." Duwán pô gó mga ágkagi, "Si Pedro tō igpasakupan ku," asta ágkagi tō duma, "Si Cristo tō igpasakupan ku."

¹³ Ánnà madigár ni! Itángngà-tángngà kanné si Cristo? Ánnà gó sakán tō igpansalan tun ta krus para ákniyu! Ándà kó gó bunyagi ukit katō kapasakup yu kanak!

¹⁴ Ágpasalamatta tun ta Manama su ándà tun ákniyu na igbunyagan ku, asal si Crispo asta si Gayo dád tó igbunyagan ku.

¹⁵ Purisu ándà makakagi na igbunyagan dan ukit katô kapasakup dan kanak.

¹⁶ (Igbunyagan ku kannê pagsik si Estefanas asta tó pamilya din, asal ándà dán duma na ipanámdámmán ku na igbunyagan ku.)

¹⁷ Ándà a papiddi i Cristo ébô munyagga, asal igpapidda ikandin ébô mulit-ulitta katô Madigár Gulitán. Tô igulit-ulitta, ándà ku gamiti tó mapandé mga kagi agó ándà ágpulusán katô ágtinuruán ku tingód katô kamatayan i Cristo tun ta krus.

Si Cristo tó ágpasóddór na matulus asta mapandé tó Manama

¹⁸ Para katô mga manubù na ágsadun tun ta ágsupakanan, tó ágtinuruán tingód katô kamatayan i Cristo tun ta krus kangulággan dád tun kandan. Asal para áknita na igtábbus, tó ágtinuruán tingód katô kamatayan i Cristo tó ágpasóddór na makatábbus tó Manama.

¹⁹ Su mà katô kagi ka Manama,

“Andaán ku tó kapandayan ka mga mapandé,

asta pasóddórán ku na ándà ágpulusán katô kénagpát ka mga duwán kakatigan.”*

²⁰ Imánnu tó mga mapandé? Imánnu tó mga taratinurù ka sugú? Imánnu tó mga katig ginsà-insà ákinganni? Igpasóddór dán ka Manama na kangulággan dád tó kapandayan ka mga manubù nit banuwa.

²¹ Su tingód katô kapandayan ka Manama, dì makakilala tó mga manubù kandin ukit dád katô kandan kapandayan. Asal kakalyag ka Manama na tábbusán din tó langun manubù na mamaké kandin ukit katô kólit-ólít ka Madigár Gulitán, agad tó mga géllé kandin, kéman dan ka kangulággan dád ni.

²² Tô mga Judío dì mamaké ka ándà kasalábbuan na kitanán dan, asta tó mga Griego géllé katô dì nángngà tun ta kandan kapandayan.

²³ Asal sikami, gulit-ulit ké tingód ki Cristo na igañasan tun ta krus. Gélléyan ni katô mga Judío, asta ákgagi tó mga ánnà Judío na kangulággan dád ni.

²⁴ Asal tó langun katô igtawar ka Manama, agad Judío ó ánnà Judío, gulit-ulitan ta sikandan tingód ki Cristo na ágpasóddór na matulus asta mapandé tó Manama.

²⁵ Su tó igimu ka Manama na ágpanámdámmán dan na kangulággan dád, tó gó tó tuu pa mapandé ka tandingán katô kapandayan ka mga manubù, asta tó igimu ka Manama na ágpanámdámmán dan na kalómétan dád, tó gó tó tuu pa mabákkár ka tandingán katô kabákkárnan ka mga manubù.

²⁶ Mga kataladi, panámdám yu tó ákniyu kóddô tó ándà kó pa tawari ka Manama. Tun ta panámdám ka duma mga manubù, tagsábbadé dád gó tun ákniyu tó mga mapandé, tagsábbadé dád gó tun ákniyu tó mga ágpangulu, asta tagsábbadé dád gó tun ákniyu tó mga pamilya na ágkangadan.

²⁷ Asal igsalin gó ka Manama tó mga manubù na igpanámdám katô duma mga manubù na kangulággan dád nit banuwa ta ébô payayyaán tó mga mapandé, asta igsalin ka Manama tó igpanámdám katô mga duma na malómét dád ébô payayyaán din tó mga mabákkár.

²⁸ Igsalin ka Manama tó mga ágkayù ayuan asta tó mga ándà kaduwánnan na ágpanámdámmán na ándà ágpulusán nit banuwa ta ébô andaán din tó ágpanámdámmán na duwán ágkailanganán.

²⁹ Tô gó tó igimu ka Manama ébô ándà palang manubù na makapadadurung tun ta saruhan ka Manama.

³⁰ Tikud tun ta kakalyag ka Manama igimu kó na mga sakup i Jesu-Cristo na igpasóddór áknita katô kapandayan ka Manama. Ukit ki Cristo igtanggap ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din. Si Cristo tó igpalinis asta igañogis áknita, asta sikandin tó igtábbus áknita tikud tun ta salá.

³¹ Purisu turman kó kani sugù na igsulat tun ta kagi ka Manama,

“Tô malyag padadurung,

kailangan padadurungán din tó igimu katô Áglangngagán.”†

2

Kamatayan i Cristo tun ta krus

¹ Mga kataladi, tó igsadunna diyan ákniyu ébô mulit-ulitta katô kabánnalan na igpasóddór dán ka Manama, ándà ku gamiti tó mga madalám kagi ó tó madalám kapandayan.

² Su igplanowa na ándà dán ássa na ulit-ulitán ku ákniyu asal si Jesu-Cristo dád asta tó kapansal kandin tun ta krus.

³ Tô diyanna pa duma ákniyu, duwán kalómétan ku, ágpangárkárran na asta ágkállasánnna.

* 1:19 1:19 Isaias 29:14. † 1:31 1:31 Jeremias 9:24.

⁴ Tô igitinurù a ákniyu asta tô igulit-ulitta, ándà ku gamiti tô mapandé mga kagi ébô mapid kó dác, asal igaśođdór katô Ugis Espiritu na bánnal gó tô igkagi ku ukit katô katulusan din ⁵ ébô mamaké kó ánnà ukit ka kapandayan ka manubù, asal ukit katô katulusan ka Manama.

Kapandayan ka Manama

⁶ Na, atin ka ágdutunna ta mga manubù na masarig é kapamaké dan ka Manama, kapandayan tô ágtinuruán ku, asal ni kapandayan ánnà tikud tun ta mga manubù nit banuwa áknganni ó tikud tun ta mga ágpangulun nit banuwa áknganni na mandà ka di madugé.

⁷ Asal ni kapandayan ka Manama na ákgagin ku, ni gó tô inallás sayyan asal igaśođdór din dán, su tô ándà pa imuwi ka Manama ni banuwa, igplano din na mému ki iring ki Cristo.

⁸ Tô mga ágpangulun nit banuwa áknganni ándà ikagpát kani plano ka Manama. Su atin ka inagpáttan dan, ándà dan pád pansali tô ágkabantug Áglangngagán tun ta krus.

⁹ Asal mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ándà gó manubù na ikakita, ikadinág, ó ikapanámdám katô mga igtaganà ka Manama para katô mga ágginawa kandin.”*

¹⁰ Ni plano ka Manama igaśođdór dán áknita ukit katô Ugis Espiritu. Su tô langun-langun isóddoran katô Espiritu, asta igaśakita din áknita tô ándà pa pakitayi katô Manama.

¹¹ Iring áknita na mga manubù, ándà palang pakasóddór katô panámdám ka duma manubù, su kandin dák sarili tô pakasóddór kanan. Magunawa tun ta Manama, su ándà palang manubù na pakasóddór katô panámdám ka Manama, asal tô Ugis Espiritu dák ka Manama tô pakasóddór kanan.

¹² Asal inagpáttan ta tô langun gasa na ighbágge ka Manama áknita su sikita na mga ágpampamaké tô ighbággyan ka Manama kani Ugis Espiritu. Purisu ánnà magunawa tô panámdám ta asta tô panámdám katô mga manubù nit banuwa.

¹³ Purisu tô ákgagin dé tingód kani mga gasa na ighbágge ka Manama, tô gó tô igitinurù áknami ánnà tikud tun ta kapandayan ka manubù, asal igitinurù katô Ugis Espiritu. Igpéagnapát dé tô mga kabánnalan na igitinurù katô Ugis Espiritu tun ta mga manubù na duwán Ugis Espiritu tun kandan.

¹⁴ Asal tô mga manubù na ándà Ugis Espiritu ka Manama tun kandan di ágtanggap katô mga gasa na ágbággen katô Ugis Espiritu. Kéman dan ka kangulággan dák. Di dan ágpakagpát, su tô mga manubù na duwán Ugis Espiritu tun kandan, tô dák gó tô ágpakagpát kani.

¹⁵ Sikita na duwán Ugis Espiritu tô ágpakagpát kani langun. Asal di ki ágkagpáttan katô duma mga manubù.

¹⁶ Bánnal ni, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ándà palang manubù na ikasóddór katô panámdám katô Áglangngagán!

Ándà palang manubù na makatinurù kandin!”†

Asal sikita na ágpampamaké tô ikagpát kani, su dini áknita tô panámdám i Cristo.

3

Igpassaé tô mga ágpampamaké tun ta Corinto

¹ Na, mga kataladi, tô igduma a ákniyu dángngan, ándà a ikatinurù ákniyu iring na mga manubù na ágtinuruán ku na ágpapánnuan katô Ugis Espiritu. Asal igitinurù a gó ákniyu iring na mga manubù na ágtuman katô ágkémun kani banuwa asta iring na mga gabatà pa tun ta kapamaké ki Cristo.

² Purisu igitinurù ku ákniyu tô mababó dák, iring na gatas na ágpénámmán ka délák batà. Su iring kó na délák batà na di pa pakakan, ándà ku tinurui ákniyu tô madalám su di yu pa kagpáttan tô madalám mga ágtinuruán. Agad áknganni di kó pa gó pakagpát.

³ Su sippang áknganni, ágpakid kó pa katô madat mga kakalyag yu. Ágpéngae kó pa asta ágpapulé kó. Ni iglumu yu igaśođdór na ágpakid kó pa katô madat mga kakalyag yu. Tô áglumun yu iring pô gó katô mga manubù na ándà pa pamaké katô Áglangngagán ta.

⁴ Tun ákniyu duwán mga ákgagi, “Si Pablo tô igpasakupan ku,” asta duwán mga duma na ákgagi, “Si Apolos tô igpasakupan ku.” Purisu tô áglumun yu iring katô mga manubù na ándà pamaké ki Cristo.

⁵ Manan ka si Apolos asta si Pablo tô igpabantug yu? Mga ágsuguánnán ké dák ka Manama na iggamit din ébô mamaké kó ki Cristo. Igtuman dé dák tô igpalumu katô Áglangngagán áknami,

⁶ su sakán tô igpamula, si Apolos tô igbisbis, asal Manama gó tô igpatubù.

* 2:9 2:9 Isaias 64:4. † 2:16 2:16 Isaias 40:13.

⁷ Ánnà mabantug tō ágpamula asta tō ágbisbis. Asal Manama gó tō tuu pa mabantug ka tandingán katô langun, su sikandin tō ágpatubù.

⁸ Magunawa tō ágdantulán katô ágpamula asta katô ágbisbis. Duwán pulusán na bággén ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad kandan tingód katô linumuwan dan.

⁹ Sakán asta si Apolos tō ágsuguánnán ka Manama, asta ágpatabangé ké tun ta lumu dé. Iring kó na kinamat ka Manama.

Iring kó na balé ka Manama.

¹⁰ Ukit katô gasa na igbágge ka Manama kanak, igimuwa katô ágpónsadanan iring na katig taraimu ka balé. Áknganni duwán mga duma na ágpanayun ágpatindág katô balé tun ta bówwo kani ágpónsadanan. Asal kailangan tuu gó piyà-piyaan tō lumu katô tagsábbad-sábbad manubù na áglumu.

¹¹ Dì mému ka taguán tō ássa ágpónsadanan, su duwán dán ágpónsadanan na igitagu na si Jesu-Cristo.

¹² Tō mga ággamitán ka mga manubù na ágpatindág katô balé iring na mga bulawan, mapputi bulawan, asta mga batu na dakál é lagà, ó iring na kayu, karan asta ragami.

¹³ Asal ka dumunggù tō tapuri álló ka karuud, kitánan ka ándin é igimu katô tagsábbad-sábbad manubù. Tō igimu katô langun manubù pókitán tun ta apuy ébô kitánan ka magóbbó ó dì.

¹⁴ Atin ka dì magóbbó tō igimu ka manubù, duwán pulusán na tanggapán din.

¹⁵ Asal ka magóbbó tō igimu ka manubù, ándà pulusán na tanggapán din. Makaluwà sikandin iring katô manubù na ikaluwà tikud tun ta balé na magóbbó.

¹⁶ Kailangan kasóddoran yu na langun yu na ágpampamaké iring na templo* katô Manama asta góddoan kó katô Ugis Espíritu ka Manama.

¹⁷ Atin ka duwán manubù na dumadat katô templo ka Manama, dadattan sikandin ka Manama, su ugís tó templo ka Manama, asta sikiyu tō iring na templo din.

¹⁸ Yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Atin ka ágpanámdám tō manubù tun ákniyu na duwán kapandayan din nit banuwa, kailangan iwaán din tō kapandayan kani banuwa ébô mému sikandin mapandé tun ta saruhan ka Manama.

¹⁹ Su tō ágpanámdámmán na kapandayan ka mga manubù nit banuwa, kangulággan dád tun ta saruhan ka Manama. Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ággután ka Manama tō mapandé mga manubù ukit katô kandan kalimbung.”†

²⁰ Asta mà pagsik katô kagi ka Manama na igsulat,

“Isóddóran katô Áglangngagán na ándà ágpulusán katô ágpanámdámmán ka mapandé mga manubù.”‡

²¹ Purisu yakó ágpadadurung tingód katô iglumu ka manubù. Su igbágge ka Manama tō langun tun ákniyu,

²² agad sakán, si Apolos asta si Pedro, agad ni banuwa ta, agad tō ágkalumu áknganni asta tō dumunggù, agad tō kantayan yu asta tō kamatayan. Dutun ákniyu ni langun,

²³ asta sikiyu dutun ki Cristo, asta si Cristo dutun ta Manama.

4

Áglumun katô mga apostoles

¹ Na, panámdám yu na sikami tō mga ágsuguánnán i Cristo asta ágsarigan ké ka Manama ébô pasóddórán dé tō kabánnalan din na ándà pasóddóri sayyan.

² Na, kailangan ágkasarigan gó tō manubù na duwán igsarig tun kandin.

³ Para kanak, agad ándin tō ágpanámdámmán yu ó duma mga manubù tingód katô áglumun ku, tógón din. Agad sakán, diya ágkagi ka nángngà dì nángngà tō katuman ku katô sugù ka Manama kanak.

⁴ Agad ándà sóddór ku ka duwán iglumu ku na dì nángngà, asal tógón din, su tō Áglangngagán dád gó tō makaruud kanak asta kumagi ka nángngà ó dì nángngà tō áglumun ku.

⁵ Purisu yakó ágruud ka duma manubù ka ándà pa dunggù tō timpo ka lumónód tō Áglangngagán. Su sikandin gó tō pakita katô mga gállássán ta asta mga ágpanámdámmán ta. Durungan ka Manama tō tagsábbad-sábbad manubù na nángngà gó tō kandin linumuwan.

⁶ Mga kataladi, iggamit ku ni kanak sarili asta si Apolos iring na panunggiringan para katô ákniyu kadiágrran ébô kagpáttan yu tō kóbadan kani ágkagin, “Yakó ágsuwé tikud tun ta mga sugù tun ta kagi ka Manama.” Purisu yakó ágkagi na sábbad áknami tō tuu madigár tun ta duma.

* **3:16** 3:16 Templo tō ágpangadapanan ka Manama.   † **3:19** 3:19 Job 5:13.   ‡ **3:20** 3:20 Salmo 94:11.

⁷ Manan ka ágpanámdám kó na tuu kó madigár ka tandingán katô duma? Ándin tô tun ákniyu na ándà bággéyi katô Manama? Su tikud tun ta Manama tô langun, manan ka ágpadadurung kó kani íring na ánnà gasa din ákniyu?

⁸ Kéman yu ka ándà dán kulang katô ágkailanganán yu! Kéman yu ka ágkaduwánnan kó! Inému kód na mga harì, agad sikami ándà pa! Mólà pa ka ágpangulu kód ébô makapangulu ké págsik duma ákniyu!

⁹ Tô panámdám ku na sikami na mga apostoles tô igimu ka Manama na tuu mabbabà é kamanubuan. Inéring ké na mga igriso na igruidan asta matayan. Inému ké ángnisian ka langun nit banuwa, agad langun panaligan asta langun manubù.

¹⁰ Su ágtinurù ké tingód ki Cristo, duwán ákgagi na ákgangulág ké, asal ágpanámdám kó na mapandé kó su igapasakup kód tun ki Cristo. Malómét ké kun, asal panámdám yu na masarig kó. Dì ké ágdurungán ka duma mga manubù, asal ágdurungán kó ikandan.

¹¹ Sippang gó ni álló ni, ágballusán ké asta ágkatákkangan ké, ágkakulangan ké ka umpak, ágpsakitan ké, asta ágpanó-panó ké na ándà góddóan dé.

¹² Áglumur ké ébô duwán magasto dé. Atin ka duwán ágbuyas-buyas áknamí, ágpamuyù ké ka Manama na duwán kédu din kandan. Atin ka gírrayatan ké, ágtiis ké dád.

¹³ Atin ka ágbuyasan ké, madigár tô ágtaban dé. Agad áknganni inéring ké dád na ussu su ágpayayaán ké ka duma mga manubù nit banuwa. Tun ta panámdám ka mga duma, sikami tó tuu ágkayù-ayuan katô langun.

¹⁴ Ándà a sulat kani ákniyu ébô payayyaán kó, asal kakalyag ku na katinuruan kó íring na mga gabatà ku na ágginawaan ku.

¹⁵ Su agad marapung tô duma mga taratinurù tun ákniyu tingód ki Cristo, asal sakán dád gó tô íring na ámmà yu ukit katô kapamaké yu. Su tô igulit-ulitta katô Madigár Gulitán tun ákniyu dángngan, ikéring kó na mga gabatà ku ukit katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo.

¹⁶ Purisu su iringga na ámmà yu, ágpédu-éduwa ákniyu na miring kó katô kanak ákgémun.

¹⁷ Tô gó tô igapasadun ku si Timoteo diyan ákniyu. Iring na kanak batà sikandin su ágginawaan ku, asta ágkasarigan sikandin tun ta kapamaké katô Áglangngagán. Pasampáttán din ákniyu tô mga ákgémun ku tun ta kapamaké ku ki Cristo, su magunawa tô ákgémun na ágtinurúan ku tun ta langun simbaan ka mga ágpampamaké.

¹⁸ Duwán dán tun ákniyu na ágpallayat-layat, su kémentan dan ka diya lumónód puman tun ákniyu.

¹⁹ Asal ka duwán kakalyag katô Áglangngagán, dì dán madugé madunna diyan ákniyu. Atin ka madunna, ahaán ku ka duwán katulusan ka Manama tun ta mga manubù na ágpallayat-layat ukit ka kagi.

²⁰ Su di nángngà ka ákgagi-kagi dád tô mga manubù na igapasakup dan tun ta pagpangulu ka Manama, asal kailangan pasóddórán dan na bánnal dan na mga sakup ka Manama ukit katô mga áglumun dan ukit katô katulusan ka Manama.

²¹ Ka dumunggù a diyan ákniyu, ándin tô kakalyag yu na lumen ku? Sumupakka ákniyu, ó pakitanán ku ákniyu tô ginawa ku asta kédu ku?

5

Madat lumu katô sábbad taga Corinto

¹ Idinág ku gó na duwán tun ákniyu na áglumu ka madat na dì mému lumen agad tun ta mga manubù na dì ágpamaké. Idinág ku na duwán mama tun ákniyu na áglayuk katô sawa katô ámmà din.

² Agad madat tó áglumun din, asal ágpadadurung kó pô gó! Kailangan maranu kó gó, asta péwaán yu tikud tun ta grupo yu tó mama na iglumu kani.

³⁻⁴ Agad ándà a diyan ákniyu, asal tun ta panámdám ku diyanna ákniyu. Su ágsuguánnanána katô Áglangngagán na si Jesus, igruidan kud tó iglumu kani salà. Purisu atin ka palimudé kó, panámdám yu íring na diyanna ákniyu. Asta tingód katô kapasakup yu tun ta Áglangngagán ta na si Jesus,

⁵ bággé yu tó manubù tun ki Maibuyan para dadattan tó lawa din ébô matábbus sikandin tun ta tapuri álló ka rumuud tó Áglangngagán na si Jesus.

⁶ Dì nángngà tó kapadadurung yu. Iring na ándà kó pa ikasóddór na, “Atin ka baláttán tó pagpatubù ka pan tun ta dakál harina, tumubù tó langun harina na igmasa.”*

* ^{5:6} 5:6 Tingód katô pagpatubù ka pan, ahaán tó Mateo 13:33 asta Lucas 13:20-21. Ágkáttin tó salà tun ta duma mga manubù, iring na pagpatubù ka pan na ágpatusù katô harina na igmasa.

⁷ Purisu péwà Yu gó ni iglumu ka salà tikud tun ta grupo Yu ébô mému kó gó puman na malinis tun ta saruhan ka Manama.[†] Tô kabánnalan, igapasinsiyaan tó salà Yu asta ikéring kó katô pan na ándà patubù, su si Cristo tó igmatayan ébô mullas áknita. Sikandin tó iring na karnero na guyón ka mga Judío dalám katô Pista ka Kalabé.

⁸ Purisu atin ka ágpalinudé ki, kailangan kadawayan ki ánnà ukit ka kalumu ta ka salà, iring na pan na duwán pagpatubù, asal ukit ka kalumu ta ka malinis asta bánnal, iring na pan na ándà pagpatubù.

⁹ Tun ta una sulat ku áknitu, igkagiya na dì mému ka dumuma kó katô mga manubù na áglumu ka madat.

¹⁰ Asal tó kóbadan katô kagi ku na ánnà ébô liliyan Yu tó mga manubù na dì ágpamaké na áglumu ka madat, asta tó mga ágkasabuan, tó mga tulisan, ó tó mga ágpangadap katô ágmanaman. Atin ka sikandan tó liliyan Yu, kailangan miwà kó gó tikud kani banuwa.

¹¹ Asal kakalyag ku na tó mga ágpampamaké gó tó liliyan Yu ka áglayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma, ágkasabuan dan, ágpangadap dan katô ágmanaman, ágbuyas-buyas dan, marag dan ágkalasing, asta áglapas dan katô mga sugù. Dì mému agad kuman kó dák duma kandan.

¹²⁻¹³ Dì mému ka sakán tó rumuud katô mga dì ágpamaké, su Manama gó tó rumuud kandan. Asal kailangan ruudan Yu tó mga ágpampamaké na áglumu ka madat, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Pewà Yu tó madat manubù tikud tun ta grupo Yu.”[‡]

6

Kósay katô mga ágpampamaké

¹ Atin ka dimandan Yu tó kataladi, dì mému ka pósayán Yu katô huwes na dì ágpamaké ka Manama. Kailangan pósayán Yu katô mga ágpampamaké.

² Iring na ándà sôddór Yu na tun ta katapuriyan mga álló, sikita na ágpampamaké tó musay katô langun manubù nit banuwa. Purisu atin ka sikiyu tó musay katô langun-langun, manan ka dì kó pakósay katô mga délák dák samuk áknganni?

³ Iring na ilingawan Yu na sikita tó rumuud katô mga panaligan. Purisu mému gó ka sikiyu tó musay katô mga manubù nit banuwa!

⁴ Purisu atin ka dumimanda kó, dì mému ka pósayán Yu katô masalà-salà manubù na dì ágrespetowan ka mga ágpampamaké.

⁵ Nángngà ka kayyaan kó! Manan ka ándà palang manubù diyan áknitu na nángngà tó kapandayan din ébô musay?

⁶ Agad mataladi kó tun ta kapamaké, asal madat tó áglumun Yu su ágpadimanda kó, asta tó gó tó áglumun Yu tun ta tubang katô mga dì ágpamaké.

⁷ Ukit ka kapadimandaé Yu, igapasoddóri Yu na tó langun Yu italu. Madigár pa ka pabayaán Yu dák tó áglumu ka madat asta tó áglimbung áknitu.

⁸ Asal tó áglumun Yu, sikiyu gó baling tó áglumun ka madat asta tó áglimbung agad tun ta mga kataladi Yu.

⁹ Iring na ándà Yu kasoddóri na tó mga áglumu ka madat dì masakup tun ta pagpangulu ka Manama. Yakó áglimbung katô áknitu sarili! Tô mga áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, tó mga ágpangadap katô ágmanaman, tó mga áglibug, asta tó mga áglayuk katô unawa din gamama ó gabayí, dì dan gó masakup tun ta pagpangulu ka Manama.

¹⁰ Tô mga takón, tó mga ágkasabuan, tó mga ágpangkalasing, tó mga ágbuyas-buyas, asta tó mga áglimbung, dì dan gó masakup tun ta pagpangulu ka Manama.

¹¹ Duwán gó tun áknitu na iglumu iring kani diángngan. Asal áknganni igurasan dán tó mga salà Yu, inému kód na mga gabatà ka Manama, asta igtanggap ka Manama na nángngà kód tun ta saruhan din ukit ka iglumu katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo asta katô Ugis Espiritu ka Manama ta.

Góddóan tó lawa ta katô Ugis Espiritu

¹² Idinág Yu basi ni ágkagin, “Agad ándin tó kakalyag ku, mému ka lumun ku tó langun.” Bánnal ni, asal ánnà langun kani tó duwán ágpulusán. Agad mému ka lumun ku tó langun, diya gó malyag ka állangánnna katô áglumun ku.

¹³ Atin ka duwán kumagi, “Tô ággakan para katô gátták, asta tó gátták para katô ággakan.” Bánnal ni, asal tun ta tapuri álló, andaán gó ka Manama tó gátták asta tó ággakan. Ni lawa

[†] 5:7 5:7 Kada ámmé tó ándà pa tigkané tó Pista Ka Kalabé, áglinis tó mga Judío katô balé dan ébô iwaán dan tó pagpatubù ka pan. Tô iglumu ka salà igafering i Pablo katô pagpatubù ka pan na iwaán tikud tun ta balé. [‡] 5:12-13 5:12-13 Deuteronomio 17:7.

ta ánnà gó igimu ébô lumayuk ki katô ánnà áknita sawa ó duma. Asal igimu ni lawa ta ébô makatuman ki katô kakalyag ka Áglangngagán, asta sikandin gó tô ágpangulu kani lawa ta.

¹⁴ Ukit katô katulusan ka Manama, iganté din puman tô Áglangngagán, asta tô áknita lawa pagsik tô antén puman ka Manama tun ta tapuri álló ukit katô katulusan din.

¹⁵ Iring na ilingawan yu na tô lawa yu iring na bahin tun ta lawa i Cristo. Su si Cristo tô tigatun kani lawa yu, dì gó mému ka pasábbadán yu tô lawa yu tun ta madat bayi!* Dì gó mému ni!

¹⁶ Iring na ándà sóddór yu kani. Atin ka lumayuk tô mama tun ta madat bayi, tô lawa dan mému gó iring na sábbad dád lawa. Su mà katô kagi ka Manama na igsulat, "Tô duwa dan mému dán sábbad."†

¹⁷ Asal tô igapasakup tun ta Áglangngagán, sikandin asta tô Áglangngagán mému sábbad.

¹⁸ Purisu yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma. Liliy yu tô mga salà iring kani. Tuu gó madat, su tô duma mga salà ándà labut katô lawa, asal ka palayuké tô ánnà taladuma, tô gó tô salà na pakadadat katô sarili lawa.

¹⁹ Iring na ándà sóddór yu na tô lawa yu iring na templo na góddóan katô Ugis Espiritu na igbágé ka Manama ákniyu. Purisu ánnà dán gó ákniyu tô lawa yu.

²⁰ Igtigatun kód ka Manama su igbayadan kó ikandin asta igtábus kó gó ukit katô iglumu i Cristo. Purisu kailangan durungán yu tô Manama ukit katô lawa yu.

7

Tô kapakalyagé

¹ Na, ni gó tô taba ku tingód katô mga insà na igsulat yu kanak. Óó, madigár pád ka dì kumalyag tô manubù.

² Asal su marapung tô mga áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, madigár gó ka duwán sawa katô tagsábbad-sábbad gamama, asta duwán duma katô tagsábbad-sábbad gabayi.

³ Tô mama kailangan tumuman katô kakalyag ka sawa din tingód katô áglumun ka taladuma, asta tô bayi pagsik kailangan tumuman katô kakalyag ka duma din tingód katô áglumun ka taladuma.

⁴ Su tô lawa ka sawa tingód dán katô kakalyag ka duma din, asta tô lawa ka mama tingód dán pagsik katô kakalyag ka sawa din.

⁵ Purisu yakó géllé na lumayuk katô ákniyu sawa ó duma. Asal mému ka pasábbadé kó na duwán timpo na dì kó pa palayuké ébô makatuganul kó dumasa. Asal pángnga katô timpo ka kadasal yu, palayuké kó puman. Purisu dì kó matintal i Maibuyan ka dì kó makapáttud.

⁶ Ni igkagi ku ánnà sugù ku ákniyu, asal ka duwán kakalyag yu na tumanán, mému ni kanak.

⁷ Kakalyag ku pád na móla pa ka tô langun makéring kanak na ándà sawa. Asal ánnà magunawa tô langun ta na ágpampamaké su ássa-ássa tô gasa na igbágé ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad áknita.

⁸ Na, ni gó tô kagín ku tun ta mga ándà pa sawa ó duma, asta tun ta mga balu. Tuu pa madigár ka manayun kó na ándà sawa ó duma yu iring kanak.

⁹ Asal ka dì kó makatiis, kailangan kumalyag kó baling ébô dì kó ágkapid katô kénit katô kékág ka lawa yu.

¹⁰⁻¹¹ Na, sikiyu na mga taladuma, duwán gó sugù ku ákniyu. Ni sugù ánnà tikud kanak, asal tikud tun ta Áglangngagán. Kailangan dì dumiyà tô sawa katô kandin duma, asta kailangan dì sumugban tô mama katô kandin sawa. Asal ka duwán sawa na dumiyà katô kandin duma, kailangan inalayun sikandin móddô na ándà duma din. Mému ka lumónód sikandin tun ta kandin duma.

¹² Duwán sugù ku tun ta mga duma manubù. Kanak dád ni sugù ni, su ánnà tikud tun ta Áglangngagán. Tô mama na ágpamaké na duwán kandin sawa na dì ágpamaké, atin ka kadayawan tô sawa din na dumuma pa kandin, dì mému ka sumugban katô kandin sawa.

¹³ Asta tô bayi na ágpamaké na duwán kandin duma na dì ágpamaké, atin ka kadayawan tô duma din na dumuma pa kandin, dì mému ka sumugban katô kandin duma.

¹⁴ Su tô mama na dì ágpamaké igbággyan dán katô Manama ka madigár ukit katô kandin sawa na ágpamaké. Asta tô bayi na dì ágpamaké igbággyan dán katô Manama ka madigár ukit katô kandin duma na ágpamaké. Su atin ka ánnà bánnal ni, tô kandan mga gabatá dì bággyan ka Manama ka madigár. Asal tô kabánnalan, igbággyan dan dán katô Manama ka madigár.

* ^{6:15} 6:15 Tô madat bayi ágbaryigá katô kandin lawa. † ^{6:16} 6:16 Genesis 2:24. * ^{7:5} 7:5 Makatuganul kó dumasa, ó makabágé kó ka timpo tun ta kadasal.

¹⁵ Asal ka dumiyà tō ákniyu sawa ó duma na dì ágpamaké, mému ka nunugan yu sikandin. Yakó yu gawidi. Asal madigár ka pasábbadé tō mga taladuma, su igtawar kó katô Manama ébô duwán kasunayan.

¹⁶ Su sikiyu na ágpamaké, atin ka dì kó sumuwé, makému kó makapid katô ákniyu sawa ó duma na dì ágpamaké ébô matábbus dan.

Kailangan panayunán tō madigár kóddô yu

¹⁷ Agad sumugban tō mga dì ágpamaké, tō tagsábbad-sábbad na ágpamaké, kailangan panayunán yu tō madigár kóddô iring na igbággé katô Áglangngagán tō timpo na igtawar tō Manama ákniyu. Ni gó tō ágtinuruán ku tun ta mga ágpampamaké tun ta langun banuwa.

¹⁸ Na, sikiyu na mga Judío gamama, atin ka igtupuan kó asta isakup kó tun ta mga Judío tō igtawar tō Manama ákniyu, yakó giring katô mga ánnà Judío na ándà pa katupuwi. Asta sikiyu na mga ánnà Judío gamama, atin ka ándà kó pa katupuwi tō igtawar tō Manama ákniyu, yakó giring katô Judío ukit ka kapatupu yu,

¹⁹ su agad igtupuan kó ó ándà kó katupuwi, tógón din su dì dán ágkailanganán tun ta saruhan ka Manama. Asal tō ágkailanganán ta, tō dád gó tō katuman ta katô mga sugù ka Manama áknita.

²⁰ Purisu manayun gó tō tagsábbad-sábbad tun ta áknita kóddô tō timpo na igtawar tō Manama áknita.

²¹ Atin ka állang ka tō igtawar tō Manama áknikó, tógón din. Yaka ágkatanaan tingód kani. Asal ka mému ka makaluwà tikud tun ta kallang áknikó, luwà ka gó.

²² Tō állang na igtawar ka Manama ébô pasábbad tun ta Áglangngagán, tō gó tō igaipaluwà dán katô Áglangngagán tikud tun ta salà. Asta tō ánnà állang na igtawar ka Manama, tō gó tō inému dán na állang i Cristo.

²³ Igtigatun kód ka Manama su itábbus kó gó ukit katô iglumu i Cristo. Purisu yakó ágpallang tun ta duma manubù.

²⁴ Mga kataladi, tō tagsábbad-sábbad manubù na igaipasábbad tun ta Manama kailangan manayun katô madigár kóddô iring katô igbággé katô Manama ákniyu tō timpo ka katawar din ákniyu.

Tō mga ándà pa sawa ó duma, asta mga balu

²⁵ Na, ni gó tō taba ku katô insà na igsulat yu kanak tingód katô mga ándà pa sawa ó duma. Ándà sugù na ultán ku kandan tikud tun ta Áglangngagán. Asal ukit ka kédu din kanak, ágkasaríganna asta ni gó tō tinurù ku.

²⁶ Tingód katô mga kahirapan áknganni, tuu pa madigár ka manayun ki dád katô áknita kóddô.

²⁷ Purisu atin ka duwán dán sawa nu, yaka nu sikandin ágdiyai. Atin ka ándà pa sawa nu, yakad ágkalyag.

²⁸ Asal ka kumalyag ka, ánnà salà ni. Atin ka kumalyag tō daraga, ánnà salà ni. Igkagiya na mému ka dì kó pád kumalyag su kakalyag ku na dì kó kadungguan katô mga kahirapan na dumunggù tun ta mga taladuma.

²⁹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kasóddoran yu ni. Masig dán dumunggù tō tapuri álló. Purisu tikud áknganni, tō tuu ágkailanganán katô mga gamama na duwán sawa, ánnà tingód katô kapataladumaé yu.

³⁰ Dì dán ágkailanganán ka maranu kó asta kadayawan kó. Dì dán ágkailanganán ka duwán bállin yu asta ándà inatunán yu.

³¹ Tō mga manubù na ággamit katô mga impán nit banuwa, dì mému ka mawiid dan kani, su di madugé mandà ni banuwa asta tō langun kani.

³² Kakalyag ku na makalili kó pád katô mga makatana ákniyu nit banuwa. Tun ta mga ágpampamaké, tō mama na ándà sawa ágkasasó dád tingód katô mga ágpalmun katô Áglangngagán ébô kadayawan sikandin.

³³ Asal tō mama na duwán sawa ágkasasó tingód katô mga ágkémun kani banuwa ébô kadayawan tō kandin sawa.

³⁴ Purisu ágduwa-duwa tō kandin panámdám. Iring gó kanan tō mga gabayi na ágpamaké. Tō bayi na ándà duma mému bággen din tō tibuk kantayan din tun ta Áglangngagán. Asal tō bayi na duwán duma ágkasasó tingód katô mga ágkémun kani banuwa ébô kadayawan tō kandin duma.

³⁵ Igkagi ku ni ébô katabangan kó, ánnà ébô kadalangan kó. Kakalyag ku na nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama, asta makatumana kó katô kakalyag katô Áglangngagán tikud tun ta tibuk pusung yu.

³⁶ Na, tingód katô mga talabanà, atin ka manámdám tō mama na duwán basì malumu din tun ta kandin banà na dì nángngà su dì pa sikandin makapáttud katô kandin ágriyun,

ka manámdám sikandin na madigár pa ka kumalyag dan dán, mému ka tumanán din tó kakalyag din. Madigár ka kumalyag dan. Ánnà salà ni.

³⁷ Asal ka manámdám tó sábbad mama na dì pa kumalyag katô banà din su makapáttud pa sikandin katô ágriyin din asta dì pa ágkailanganán na kumalyag dan, nángngà tó kandin kapókit.

³⁸ Purisu madigár tó lumun ka mama na kumalyag katô kandin banà. Asal madigár pa tó kapókit ka mama na dì pa kumalyag.

³⁹ Kailangan pasábbadé tó taladuma róggun manté pa tó duwa dan. Asal ka maté tó mama, mému dán kumalyag puman tó bayi balu. Asal tó kalyagan din kailangan ágpamaké katô Áglangngagán.

⁴⁰ Asal tun ta panámdám ku, tuu pa kadayawan tó bayi balu ka dì puman sikandin kumalyag. Tó gó tó ágkagin ku, asta ágpanámdámma na igtádduanna gó katô Ugis Espiritu ka Manama.

8

Ágkakan na ágbággén tun ta mga ágmanaman

¹ Na, tingód katô ágkakan na ágbággén tun ta mga ágmanaman, ka mému kannán ta ó dì mému. Isóddóran ta na duwán kapandayan katô langun ta tingód kani. Asal ágpadadurung dád gó tó mga manubù na kéman dan ka sikandin dád gó tó duwán kapandayan. Tuu pa madigár ka ágpaginawaé ki, su ni gó ni makatabang áknita.

² Atin ka ágpanámdám tó manubù na isóddóran din gó tó langun, kulang pô gó tó kapandayan din.

³ Asal tó manubù na ággina wa katô Manama, tó gó tó isakup ka Manama.

⁴ Na, tingód katô kakan ta katô ágkakan na ighbággé tun ta mga ágmanaman, isóddóran ta na ánnà bánnal manama tó ágbággayan dan, su sábbad dád gó tó Manama.

⁵ Ákgagi gó tó duma mga manubù na duwán mga manama tun ta langit asta nit banuwa. Agad marapung tó ágtawaran ka mga duma manubù na "manama" asta "Áglangngagán,"

⁶ asal para áknita na ágpampamaké, isóddóran ta na sábbad dád gó tó Manama, asta sikandin tó Ámmà ta. Sikandin tó igimu katô langun, asta igimu ki ikandin ébô dumurung ki kandin. Isóddóran ta na sábbad dád gó tó Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Ukit kandin igimu ka Manama tó langun, asta ukit kandin ighbággayan ki katô kantayan.

⁷ Agad sábbad dád tó Manama, asal duwán mga ágpampamaké na ándà ikasóddór kani kabánnalan. Su dángngan tó ándà dan pa pamaké, inayadan dan gó tó mga ágmanaman, asta sippang ákganni, atin ka ágkan dan katô ágkakan na ighbággé tun ta mga ágmanaman, tó panámdám dan iring na ágpangadapán dan gó tó mga ágmanaman. Purisu ágpanámdám dan na makasalà dan ukit katô kakan dan kani.

⁸ Asal dì ki gó makapadani tun ta Manama ukit katô ágkakan ta. Agad kuman ki ó dì ki kuman, ándà gó palang ágpulusán ta tun ta saruwan ka Manama tingód kani.

⁹ Asal agad mému kó kuman katô ágkakan na ighbággé tun ta mga ágmanaman, banté kó agó tó lumun yu mému gunayan na makasalà tó mga malómét é kapamaké.

¹⁰ Agad isóddóran yu ni kabánnalan, atin ka kuman kó tun ta templo ka mga ágmanaman asta kitanán kó katô kadumaan yu na ágpamaké na ándà pa sóddór din kani kabánnalan, mapid basí sikandin kuman katô ágkakan na ighbággé tun ta mga ágmanaman, agad tun ta panámdám din na salà ni.

¹¹ Purisu ukit katô kabánnalan na isóddóran yu, kadattan tó malómét é kapamaké din agad sikandin tó kataladi yu asta inaté si Cristo para kandin.

¹² Atin ka ukit katô áglumun yu, mapid na makasalà tó mga kataladi yu asta kadattan tó panámdám dan na ándà sóddór ka kabánnalan, makasalà kó gó ki Cristo.

¹³ Purisu atin ka makasalà tó kataladi ku ukit katô kakan ku ka ágkakan, diya gó kuman kanan ébô dì sikandin makasalà ukit kanak.

9

Ágkémun katô mga apostoles

¹ Agad sakán, mému ka tumanán ku tó agad ándin é kakalyag ku, su apostolessa na igkiti gó ki Jesus na Áglangngagán ta, asta sikiyu tó igrampamaké kandin ukit katô iglumu ku. Purisu mému ka sumulatta kani áknitu.

² Agad duwán mga duma manubù na kéman dan ka ánnà a apostoles, asal sikiyu tó ágpakita na bánnalla apostoles katô Áglangngagán.

³ Atin ka duwán mga manubù na dì ágbánnal na apostolessa, ni gó tó taban ku kandan.

⁴ Su apostoles ké, mému ké gó pakannán katô mga manubù na ágtinuruan dé.

5 Mému ka patákkássán dé tō sawa na ágpamaké, su tō gó tō áglumun katô duma mga apostoles, mga kataladi katô Áglangngagán, asta ki Pedro.

6 Yakó ágpanámdám na sikami dát si Bernabe tō kailangan lumumu ébô duwán magamit dé.

7 Ándà palang sundalo na ágtandan gó katô kandin sarili. Ándà palang taralumu na dì gó kuman ka buuy katô igpamula din. Ándà gó palang taradóppón ka mga kambing na dì gó minám ka gatas katô ágtómmóngan din.

8 Ni mga panunggiringan ku tikud tun ta kóddô ta, asal magunawa pagsik tō igsulat tun ta kagi ka Manama,

9 su duwán sugù ka Manama na igsulat i Moises sayyan, na mà din,

“Yakó ágpungus katô babbà ka baka na marik ka trigo ébô makakan.”*

Na, ánnà dát kadigárran ka mga baka tō ágpanámdámmán ka Manama,

10 su kakalyag ka Manama na sikami gó na mga taratinurù tō duwán ágpulusán.

Agad tō manubù na dumaro asta tō manubù na kumáttu, duwán ágpulusán na gimanan dan tun ta ágkáttuwan.

11 Sikami na mga taratinurù, iring ké katô manubù na ágparámmas, su tō kabánnalan tingód katô Manama iring na igpamula dé diyan ákniyu. Purisu nángngà gó ka bággyan ké íkiyu katô mga ágkailanganán dé álló-álló.

12 Atin ka tō duma mga taratinurù mému tumanggap katô tabang yu kandan, sikami gó tō tuu pa makatanggap.

Agad mému ké pád tumanggap katô tabang tikud tun ákniyu, asal ándà palang igpamuyù dé. Agad ihirapan ké, asal ikatiis ké katô langun ébô dì ágkadalandan tō kólít-ólít katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

13 Isóddórán yu na tō mga manubù na áglumu tun ta templo ka Judio, tikud tun ta templo tō ágkangayan dan ka ágkakan. Tō mga manubù na ággóbbó katô mga mannanap tun ta templo, duwán bahin dan katô mga mannanap na ábhággen tun ta Manama.

14 Iring kanan, igkagi tō Áglangngagán na tō mga gulit-ulit ka Madigár Gulitán, kailangan tanggapán dan tō kailanganán dan tikud tun ta mga manubù na gulitan dan.

15 Asal ándà palang igpamuyù ku tikud tun ákniyu, asta ándà a gó sulat kani ébô bággyanna íkiyu. Bánnal ni kagin ku ákniyu. Tuu pa madigár ka matéya ka tandingán katô katanggap ku ka tandan tingód katô kólít-ólít ku ka Madigár Gulitán.

16 Diya padadurung tingód katô kólít-ólít ku katô Madigár Gulitán, su igsugù a katô Manama. Dì mému ka dì ku tumanán, su ándà ágpulusán ku ka diya mulit-ulit katô Madigár Gulitán!

17 Atin ka gulit-ulitta su sakán tō igsalin katô áglumun ku, mému ka gangatan ku pád tō tandan. Asal ánnà sakán tō igsalin kani áglumun ku, su igsariganna ka Manama kani kólít-ólít ku. Purisu atin ka ágtumanán ku dát tō kanak lumu,

18 ándin tō gangatan ku? Tō ágpulusán ku tō kadayawan ku ukit ka kólít-ólít ku katô Madigár Gulitán na ándà a patandan. Agad mému ka pamuyuán ku tō tandan tun ta mga ágtinurun ku, asal diya gó mamuyù.

19 Agad ánnà a állang ka manubù, inémuwa iring na állang katô langun ka manubù ébô tuu pa marapung tō mapid ku tun ki Cristo.

20 Purisu atin ka ágdumaan ku tō mga Judio, ágtumanán ku tō mga ágkémun dan ébô mapid ku sikandan tun ki Cristo. Agad mému ka dì ku ágtumanán tō mga sugù i Moises[†] na ágtumanán katô mga Judio, ágtumanán ku gó ébô mapid ku tō mga Judio tun ki Cristo.

21 Atin ka ágdumaan ku tō mga ánnà Judio na dì ágtuman katô mga sugù na ágtumanán katô mga Judio, ágtumanán ku tō mga ágkémun katô mga ánnà Judio na dì ágtuman katô mga sugù na ágtumanán katô mga Judio ébô mapid ku sikandan tun ki Cristo. Ándà ku kagiyi na dì ku ágtumanán tō mga sugù ka Manama, su tō kabánnalan ágtumanna gó katô mga sugù i Cristo.

22 Ágpaganawan ku tō kanak sarili katô mga manubù na malómét pa tō kapamaké ébô mapid ku sikandan tun ki Cristo. Ágpaganawan ku tō kanak sarili katô langun manubù agad ándin tō ágkémun dan ébô ukit ka langun katô áglumun ku duwán gó tun kandan na matábbus.

23 Ni gó tō áglumun ku su kakalyag ku na tuu pa mabantug tō Madigár Gulitán tingód ki Cristo ébô masakuppa tun ta mga manubù na duwán ágpulusán tikud tun ta Madigár Gulitán.

* 9:9 9:9 Deuteronomio 25:4. † 9:20 9:20 Manama tō igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

²⁴ Isóddoran yu na tun ta ágpatónaé, agad marapung tō ágpalaguy, asal sábbad dád tō makatanggap katō ágpulusán.[‡] Purisu panayun kó sarig ki Jesu-Cristo ébô makatanggap kó katō ákniyu ágpulusán.

²⁵ Tō langun ágtaganà para malaguy, kailangan pakapáttud dan gó ébô tanggapán dan tō korona ka kapanaluwan, agad tō korona dan ígimu dád tikud ka mga daun na sékót ágkalanás. Asal síkita na mga ágpampamaké, pakapáttud ki ébô tanggapán ta tō ágpulusán na ándà ágtamanán.

²⁶ Purisu ágpabákkárrán ku ni lawa ku asta ágtiissa agó ka mapángnga tō kólit-ólit ku katō mga duma, sakán baling tō dí makatanggap katō ágpulusán tikud tun ta Manama.

10

Yakó ágpangadap katō mga ágmanaman

¹ Mga kataladi, kakalyag ku na sampáttán yu tō inému katō mga kamónaan ta na igtákkás ki Moises sayyan. Tō langun dan igdóppónan ka Manama tun ta siyung katō sagulapun din, asta igukit tō langun dan tun ta dalan na igimu ka Manama para kandan tun ta tángngaan katō Mallutú Dagat.

² Ukit ka katákkás dan katō sagulapun asta kókit dan tun ta dagat, iring na ighbunyagan tō langun dan ébô tumákkás dan ki Moises.

³ Tō langun dan igkan katō ágkakan na ighbágge ka Manama kandan,

⁴ asta tō langun dan iginám katō wayig na ighbágge ka Manama kandan. Igparus ka Manama tō wayig tikud tun ta Batu na igtákkás kandan, asta tō gó si Cristo.

⁵ Asal agad madigár tō tabang ka Manama kandan, ándà gó kadayawi tō Manama tingód katō karapungan dan. Purisu igmatayan din sikandan tun ta disyerto.*

⁶ Na, ni langun na inému katō mga kamónaan ta, tō gó tō pasóddór para áknita ébô dí ki kadigárran na lumumuña ka madat iring kandan.

⁷ Yakó ágpangadap katō mga ágmanaman iring katō iglumu katō mga duma. Su mà katō kagi ka Manama na igsulat,

“Tō mga manubù igaipalimudé, igkan, iginám, asta igsayó tun ta kapangadap dan katō mga ágmanaman”†

⁸ Kailangan dí ki gó lumayuk katō ánná áknita sawa ó duma iring katō mga kamónaan ta. Tō gó igsupakan dan ka Manama, asta inaté tō mga duwa pulù tallu mararan (23,000) dalám ka sábbad dád álló.‡

⁹ Kailangan dí ta gó kinnaman tō Áglangngagán iring katō mga duma. Tō gó igkagat dan ka mga áppuy asta inaté.§

¹⁰ Yakó ágburáng-buráng tun ta Manama iring katō mga duma. Tō gó igmatayan dan katō Panaligan ka Kamatayan na igaipid katō Manama.*

¹¹ Inému ni langun tun ta mga kamónaan ta ébô pasóddórán na supakan ka Manama tō mga áglumu ka madat. Igsulat tō inému kandan ébô mému tambag para áknita na mga manté tun ta katapuriyan.

¹² Purisu atin ka ágpanámdám kó na masarig dán gó tō kapamaké yu, banté kó agó makasálà kó.

¹³ Atin ka ágkinnaman kó, kailangan sampáttán yu na duwán duma mga manubù na igkinnaman iring ákniyu. Asal ágkasarijan tō Manama, asta dí kó ikandin pókitán tun ta pagkinnam na sobra pa kató matis yu. Su atin ka ágkinnaman kó, duwán pagsik kapókit na imun ka Manama ébô makaluwà kó asta makatiis kó.

¹⁴ Purisu mga ágginaawaan ku, yakó gó ágpangadap katō mga ágmanaman.

¹⁵ Síkiyu na igsulatan ku, nángngá tō kapandayan yu ébô kagpáttan yu ni igkagi ku ákniyu.

¹⁶ Atin ka ágpalinudé kí ébô sampáttán ta tō kamatayan i Cristo tun ta krus, ni gó tō áglumun ta. Atin ka ginámmán ta tō kopa na igaipasalamatan ta tun ta Manama, pasábbad ki langun tun ta dipanug i Cristo. Atin ka ágtáppik-táppikán ta asta ágkannán ta tō pan, pasábbad ki langun tun ta lawa i Cristo.

¹⁷ Sábbad dád abuk tō pan na ágkannán ta. Purisu agad marapung ki, pasábbadé ki.

¹⁸ Panámdám yu gó tō mga Judío. Atin ka ágpalinudé dan tun ta templo asta ágkan dan katō ágkakan na ágbaggén tun ta Manama, mapil dan tun ta kapangadap ka Manama.

* 9:24 9:24 Ágpulusán, ó ganti. * 10:5 10:5 Ahaán tō Numeros 14:16,29-30. † 10:7 10:7 Exodus 32:6. ‡ 10:8 10:8

Ahaán tō Numeros 25:1-9. § 10:9 10:9 Ahaán tō Numeros 21:5-6. * 10:10 10:10 Ahaán tō Numeros 16:41-50.

¹⁹ Tô ágkagin ku na ándà ágpulusán katô mga ágmanaman asta ágkakan na ágbággén tun kandan.

²⁰ Tô kóbadan katô igkagi ku na tô mga manubù na dì ágpamaké katô Manama, atin ka ágbággé dan katô ágkakan, ánnà Manama tô ágbággayan dan, asal tô madat mga espiritu. Purisu kakalyag ku na ándà labut yu tun ta madat mga espiritu.

²¹ Dì mému ka ginámmán yu tô kopa katô Áglangngagán asta tô kopa katô madat mga espiritu. Dì mému ka kuman kó tun ta ágkannanan katô Áglangngagán asta tun ta ágkannanan katô madat mga espiritu.

²² Atin ka tò gó tô lumun ta, masókó gó tô Áglangngagán. Kéman ta gó ka makaluwà ki tikud tun ta supak din.

²³ Idinág yu basí ni ágkagin, "Agad ándin tô kakalyag ta, mému ka lumun ta tô langun." Bánnal ni, asal ánnà langun kani tô duwán ágpulusán. Agad mému ka lumun tô langun, asal ánnà langun kani tô makatabang.

²⁴ Yakó yu ágpanámdámmi tô kadigárran katô ákniyu dák sarili, asal panámdám yu tô kadigárran katô mga unawa yu.

²⁵ Agad ándin karneyi tô ágbarigyaán tun ta plasa, mému ka kannán yu tô langun. Yakó ginsà ka ighbággé tun ta mga ágmanaman ébô dì kadattan tô panámdám yu tingód kani.

²⁶ Mému ka kannán yu tô langun su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

"Tô Áglangngagán tô tigatun kani banuwa asta katô langun-langun."[†]

²⁷ Atin ka pasadunán kó ka manubù na dì ágpamaké tun ta balé din, asta malyag kó madun, nunug kó. Mému kannán yu tô langun ágbuwatán ákniyu. Yakó ginsà ka ighbággé ni tun ta mga ágmanaman. Yakó ágkatanaan tingód kani.

²⁸ Asal ka duwán ágkagi ákniyu na ighbággé tô ágkakan tun ta mga ágmanaman, yakó yu ágkanni guné katô manubù na igkagi ákniyu, ébô dì kadattan tô panámdám.

²⁹ Su atin ka manayun kó kuman, agad dì kadattan tô ákniyu panámdám, asal kadattan tô panámdám katô manubù na igkagi ákniyu.

Atin ka duwán minsà kanak, "Manan ka dì nu tumanán tô áknikó kakalyag guné katô panámdám ka duma manubù?

³⁰ Atin ka pasalamatan nu tun ta Manama tô ágkakan, manan ka buyasán ka guné katô ágkakan na igsalamatan nu?"

³¹ Ni gó tô taba ku: Agad ándin tô lumun yu, agad kuman kó ó minám kó, lumu yu tô langun ébô mabantug tô Manama.

³² Yakó gó áglumu katô makapid ka duma manubù ébô makasalà, agad mga Judío ó agad mga ánnà Judío, agad mga ágpampamaké.

³³ Iring kó gó kanak, su agad ándin tô áglumun ku, kakalyag ku na katabangan tô langun manubù. Dì ku ágpamasakán tô kanak kadigárran asal ágpamasakán ku tô kadigárran katô langun ébô matábbus dan.

11

¹ Purisu iring kó kanak, iring katô kéring ku ki Cristo.

Táddung ka ulu tun ta simbaan

² Na, madigár tô iglumu yu, su inalayun kó ágsampát katô iglumu ku asta igitinurù ku, asta ágtumanán yu tô mga ágkémun na igitinurù ku ákniyu.

³ Asal kakalyag ku na kasóddoran yu na si Cristo gó tô pangulu katô mga gamama, asta mama gó tô pangulu katô kandin sawa, asta Manama gó tô pangulu i Cristo.

⁴ Purisu atin ka ágdasal ó gulit-ulit tô mama katô kagi na ighbággé ka Manama* na duwán táddung din, payayyaán din si Cristo na pangulu din.

⁵ Asal atin ka ágdasal ó gulit-ulit tô bayi katô kagi tikud tun ta Manama na ándà táddung din, payayyaán din tô duma din na ágpangulu kandin. Sikandin iring na bayi na ígpaburu ébô payayyaán.

⁶ Su tô bayi na ándà táddung tun ta ulu din, madigár pa ka tampáddan din tô ulu din. Asal su kayyaan tô bayi ka tampáddan tô ulu din ó buruwan, kailangan duwán táddung din.

⁷ Asal mému ka ándà táddung katô mama na dumasal, su mama tô igimu ka Manama iring kandin ébô kitánan tô bantug ka Manama tun kandin. Asal bayi tô igimu ka Manama ébô mému mabantug tô mama.

⁸ Sayyan ánnà mama tô igkangé tikud tun ta bayi, asal bayi tô igkangé tikud tun ta mama.

⁹ Asta ánnà mama tô igimu para katô bayi, asal bayi tô igimu para katô mama.

¹⁰ Purisu kailangan duwán táddung katô bayi ébô agad tô mga panaligan ka Manama makasóddór na mama tô pangulu katô bayi.

* 10:26 Salmo 24:1. * 11:4 Kagi na ighbággé ka Manama, ó propesiya.

¹¹ Asal tun ta saruwan katô Áglangngagán, tô mama ágkailanganán ka bayi, asta tô bayi ágkailanganán ka mama.

¹² Agad igimu ka Manama tô una bayi sayyan tikud tun ta mama, áknganni ipamasusu tô mga gamama tikud tun ta mga gabayi. Asal tô langun tikud gó tun ta Manama.

¹³ Panámdám kó tingód kani. Dì gó nángngà ka dumasar tô bayi tun ta Manama na ándà táddung din.

¹⁴ Nángngà tô mama ka mabbabà tô ulu din, su dì ágrespetowan tô mama ka mallayat é ulu din iring na bayi.

¹⁵ Asal madigár sállágán tô bayi ka mallayat é ulu din, su igbággé ka Manama tô mallayat ulu tun ta bayi ébô katáddungan sikandin.

¹⁶ Asal ka duwán méllé kani igkagi ku, kumagiya dád na ándà ássa ágkémun dé agad tun ta karapungan ka mga simbaan ka Manama.

Iyambung katô Áglangngagán

1Cor 11:17-34; Mat 26:1-29; Mar 14:22-25; Luc 22:14-20

¹⁷ Tun ta tinuruán ku pa ákniyu, diya dumurung ákniyu, su atin ka ágpalimudé kó, ánnà madigár tô áglumun yu, asal madat!

¹⁸ Una katô kagin ku ákniyu, igulitanna na tô ágpalimudé kó na mga ágpampamaké, ágpassássae kó kun, asta panámdám ku na duwán kabánnalan tun ta idinág ku.

¹⁹ Asal madigár tô kapassa-assáé yu, su ukit kani, kasóddóran yu ka sadan tô nángngà tun ta saruwan ka Manama.

²⁰ Atin ka ágpalimudé kó ágkan ébô sampáttán yu tô iyambung katô Áglangngagán, ánnà madigár tô áglumun yu,

²¹ su atin ka ágkan kó, dì kó kun ágpangaté. Purisu duwán mga ágpamballusán asta duwán ágpangkatákkangan, asal tô mga duma ágpangkabássug asta ágpangkalasing.

²² Madat gó tô áglumun yu! Atin ka kakalyag yu na mabássug kó dád asta malasing kó dád, yakó yu ágtumani tô kakalyag yu tun ta simbaan, su duwán gó mga balé yu. Asal ágkaringasaan yu tô mga ágpamaké ka Manama asta ágpayayaán yu tô mga duwán délak maken. Ándin tô kagin ku ákniyu tingód kani áglumun yu? Durungán ku sikiyu? Dì gó!

²³ Tô iginurù ku ákniyu dángngan, tô gó tô iginurù katô Áglangngagán kanak. Na, tô dulkám tô ándà pa ámmatti tô Áglangngagán na si Jesus, igkangé din tô pan.

²⁴ Igpasalamat sikandin, igtáppik-táppik din, asta igkagi sikandin, na mà din, "Ni gó tô lawa na bággén para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna ikiyu."

²⁵ Pángnga ka igkan sikandan, igkangé din pagsik tó kopa na duwán ginámmán, igpasalamat din, asta igkagi, na mà din, "Ni ginámmán ni tô mantu kasabotan ukit katô dipanug ku na ulaán para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna ikiyu."

²⁶ Sippang ka lumónod tô Áglangngagán, atin ka ágkan kó kani pan asta ginám kó kani ginámmán, ágpasóddórán yu na inaté sikandin para áknita.

²⁷ Purisu atin ka ágkan kó kani pan katô Áglangngagán asta ginám kó kani ginámmán tun ta kopa din tun ta ánnà nángngà kapókit, makasalà kó tingód katô lawa asta dipanug katô Áglangngagán.

²⁸ Purisu tô dì kó pa kuman katô pan asta tô dì kó pa minám katô ginámmán, tô tagsábbadsábab manubù kaiilangan minsà pa katô sarili din.

²⁹ Su atin ka duwán kuman katô pan asta minám tun ta kopa na ándà dan panámdámmi tingód katô lawa katô Áglangngagán, ágpasupakan dan tô kandan sarili.

³⁰ Tô gó tô gunayan na marapung tô mga igmalómét asta ibógo kan tun ákniyu, asta duwán mga inaté.

³¹ Asal ka insaán ta gó tô sarili ta tô dì ki pa kuman, ándà dán madat dini áknita na supakan katô Áglangngagán.

³² Atin ka ágsupakan ki katô Áglangngagán, madigár ni su áginuruan ki ikandin ébô tun ta tapuri álló dì ki mapil tun ta mga manubù na supakan din su ándà dan bánnal kandin.

³³ Purisu mga kataladi ku, atin ka ágpalimudé kó ágkan ébô sampáttán tô iyambung katô Áglangngagán, pangaté kó gó.

³⁴ Atin ka duwán ágballusán na dì pakapáttud, madigár ka muna pa sikandin kuman tun ta kandin balé ébô dì kó supakan katô Áglangngagán tingód katô madat lumun yu ka palimudé kó. Na, tô duma mga insà yu kanak taban ku ka dumunggù a tun ákniyu.

¹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kagpáttan yu gó tó tingód katô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu.

² Isóddóran yu na tó ándà kó pa pamaké katô Manama, inapid kó ébô mangadap kó katô mga ágmanaman na dí pakakagi.

³ Purisu kakalyag ku na kasóddóran yu ni. Tô manubù na ágkapánnuan katô Ugis Espiritu ka Manama dí makakagi katô madat tingód ki Jesus, asta tó manubù na dí ágkapánnuan katô Ugis Espiritu dí gó makakagi na si Jesus tó Áglangngagán.

⁴ Na, agad ássa-ássa tó mga gasa, asal sábbad dád tó Ugis Espiritu na ágbággé kani langun.

⁵ Agad ássa-ássa tó mga kapókit ka kapatabangé ta, asal sábbad dád tó Áglangngagán na ágsugú áknita.

⁶ Agad ássa-ássa tó mga áglumun ta, asal sábbad dád tó Manama na áglumu ukit áknita.

⁷ Duwán ágbággén katô Ugis Espiritu tun ta tagsábbad-sábbad áknita ébô patabangé ki.

⁸ Duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka gasa ébô mulit-ulit tingód katô kapandayan ka Manama, asta duwán duma mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka gasa ébô kagpáttan tó gulit-ulitán.

⁹ Duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka dakál kapamaké tun ta Manama, asta duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka gasa ébô makóli katô mga ágkabógókan.

¹⁰ Duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka katulusan ébô makalumu katô mga kasalábbuan. Duwán mga ágbággayan ka gasa ébô mulit-ulit katô kagi na igbággé ka Manama tun kandan,* asta duwán mga ágbággayan ka gasa ébô makasóddór ka ágkagi tó manubù ukit katô Ugis Espiritu ó ánnà. Duwán mga ágbággayan ka gasa ébô makakagi ka ássa-ássa kinagiyan na ándà pa kasóddóri, asta duwán mga ágbággayan ka gasa ébô makóbad katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri.

¹¹ Asal Ugis Espiritu dád gó tó ágbággé kani langun, asta sikandin tó ágsalin ka ándin tó bággen din tun ta tagsábbad-sábbad áknita.

Marapung tó mga bahin tun ta lawa

¹² Na, agad ássa-ássa tó mga bahin tun ta lawa ka manubù, asal isábbad tó langun tun ta sábbad dád lawa. Iring kani tó mga ágpampamaké, su agad ássa-ássa tó mga gasa na igbággé tun ta tagsábbad-sábbad áknita, sikita tó sábbad dád lawa dutun ki Cristo.

¹³ Iring kanan, tó langun ta, agad Judio ó ánnà Judio, agad állang ó ánnà, igbunyagan ki langun tun ta sábbad dád Ugis Espiritu ébô mému ki na sábbad lawa, asta sábbad dád tó Ugis Espiritu na igbággé ka Manama tun ta langun ta.

¹⁴ Agad sábbad dád tó lawa ka manubù, asal marapung tó mga bahin katô lawa.

¹⁵ Agad kumagi tó paa, "Su ánnà a bállad, ánnà a bahin tun ta lawa," asal bahin pa ni katô lawa.

¹⁶ Agad kumagi tó talinga, "Su ánnà a mata, ánnà a bahin tun ta lawa," asal bahin pa ni katô lawa.

¹⁷ Atin ka marag mata tó tibuk lawa, dí makadinág tó lawa. Atin ka marag talinga tó tibuk lawa, dí makapangadák tó lawa.

¹⁸ Asal tó kabánnalan, igtágù ka Manama tó ássa-ássa mga bahin tun ta lawa ukit katô kakalyag din.

¹⁹ Atin ka sábbad dád bahin tó tibuk lawa, dí ni matawar na lawa.

²⁰ Asal tó kabánnalan, marapung tó mga bahin tun ta lawa, asal sábbad dád gó tó lawa.

²¹ Purisu tó mata dí makakagi na ándà ágkailanganán katô bállad. Asta tó ulu dí makakagi na ándà ágkailanganán katô paa.

²² Asal tó kabánnalan, agad tó mga bahin tun ta lawa na ágpanámdámmán ta na malómét, tó gó tó ágkailanganán.

²³ Tó mga bahin tun ta lawa na ágpanámdámmán ta na ánnà tuu madigár, tó gó tó ágdóppónan ta. Asta tó mga bahin tun ta lawa na dí mému ágkitanán, tó gó tó tambunan ka umpak.

²⁴ Asal tó mga bahin tun ta lawa na mému kitánán, mému ka dí ágtambunan. Igtágù ka Manama tó langun bahin tun ta lawa ta, asta ágdóppónan ta tó mga bahin na dí mému ágkitanán.

²⁵ Tó gó tó igimu ka Manama ébô dí ágpasuwayé tó mga bahin tun ta lawa. Kakalyag din na patabangé tó langun.

²⁶ Atin ka ágkasakitan tó sábbad bahin, ágriyu tó langun ka duma mga bahin. Atin ka ágdurungán tó sábbad bahin, ágkadayawan tó langun ka duma mga bahin.

²⁷ Ni gó tó kóbadan kani panunggiringan ku. Tó langun ta na ágpampamaké, sikita tó lawa na igtigatun i Cristo, asta tó tagsábbad-sábbad áknita tó mga bahin tun ta lawa din.

* **12:10** 12:10 Kagi na igbággé ka Manama tun kandan, ó propesiya.

²⁸ Tô tagsábbad-sábbad áknita na mga ágpampamaké tō igbággayan katô Manama ka gasa para katô palumun din. Una tō mga apostoles. Ikaduwa tō mga taraulit ka kagi na ágbággén ka Manama. Ikatállu tō mga taratinurù. Ágtalundug tō mga taraimu ka mga kasalábbuan, tō mga igbággayan ka katulusan ébô makolí katô mga ágkabógoakan, tō mga taratabang, tō mga tarapangulu, asta tō ágkagi ka ássa-ássa kinagiyán na ándà dan pa kasóddóri.

²⁹ Isóddóran yu gó na ánnà apostoles tō langun ta. Ánnà mga taraulit ó mga taratinurù tō langun ta. Ánnà taraimu katô mga kasalábbuan tō langun ta.

³⁰ Ándà bággéyi tō langun ta ka gasa ébô makolí ki katô mga ágkabógoakan. Dì pakakagi tō langun ta katô ássa-ássa kinagiyán na ándà ta kasóddóri. Asta dì pakóbad tō langun ta katô kinagiyán na ándà ta pa kasóddóri.

³¹ Asal ággár-ággár kó ébô matanggap yu tikud tun ta Manama tō mga gasa na ágkailanganán yu. Asal tinuruán kud ákniyu tō tuu pa madigár.

13

Tô ginawa

¹ Agad makakagiya katô ássa-ássa mga kinagiyán ka manubù asta kinagiyán ka mga panaligan, asal ka ándà ginawa ku tun ta mga unawa ku, ándà maminág kanak su iringnga na dagingán ka agung na pakabingál.

² Agad makolitta katô kagi tikud tun ta Manama, agad duwán igrpasóddór ka Manama kanak na ándà din pasóddóri tun ta duma manubù, agad isóddóran kú tō langun kabánnalan, agad makapalinan katô pubungan ukit ka dakál kasarig ku ka Manama, asal ka ándà ginawa ku tun ta mga unawa ku, ándà gó palang ágpulusán kanak.

³ Agad bággén ku tō langun kaduwánnan ku tun ta mga unawa ku, agad mému kanak ka góbbón ni lawa ku, asal ka ándà ginawa ku tun ta duma mga manubù, ándà gó ágpulusán kanak.

⁴ Ni gó tō áglumun ka manubù na ágginawa. Mallayat é ginawa din, asta madigár tō áglumun din tun ta mga unawa din. Dì gingá asta dì ágpadadurung.

⁵ Tô ágginawa dì ágpallayat-layat. Dì ágtuman katô kandin dád kakalyag. Dì sékót ágkasókó. Di inalayun ágsampát katô salá ka duma mga manubù.

⁶ Tô ágginawa dì ágkadayawan tingód katô madat mga linumuwan ka mga manubù, asal ágkadayawan tingód katô ágtuman ka kabánnalan.

⁷ Tô ágginawa inalayun ágtiis katô langun, inalayun ágbánnal katô madigár, giman katô madigár, asta inalayun mallayat é ginawa din agad ándin tō dumunggù kandin.

⁸ Tô ginawa ándà gó ágtamanán. Asal duwán ágtamanán katô gasa ka kólít-ólit ka kagi na igbággé ka Manama tun ta mga manubù.* Duwán ágtamanán katô gasa ka kakagi katô ássa-ássa mga kinagiyán na ándà pa kasóddóri, asta duwán ágtamanán katô gasa ka kakatigan ta áknganni.

⁹ Su kulang pa tō kakatigan ta asta kulang pa tō kólít-ólit ta katô kagi na igbággé ka Manama áknita.

¹⁰ Asal ka dumunggù dán tō álló na mapángnga tō langun, mandà dán ni mga gasa na kulang.

¹¹ Tô délákka pa, iring gó na batà tō kakagi ku, tō kakalyag ku, asta tō panámdám ku. Asal su igdakál ad, igtananan kud tō ágkémun ka batà.

¹² Áknganni tō isóddóran ta iring na bónnóng na kitanán tun ta pangalungan na dì tuu matayyó. Asal dumunggù tō álló na matayyó tō kakita ta ki Jesu-Cristo. Áknganni délák dád tō isóddóran ku tingód katô Manama, asal duwán dumunggù álló na nángá gó tō isóddóran ku, iring katô isóddóran katô Manama kanak.

¹³ Purisu duwán tállu na dì gó mandà ka ándà ágtamanán: tō kasarig, tō pagiman, asta tō ginawa. Asal tō ginawa tō tuu ágkailanganán.

14

Kakagi katô kinagiyán na ándà pa kasóddóri

¹ Purisu ággár-ággár kó gó ébô makatuman kó guminawa. Asal ággár-ággár kó ébô kabággayan kó katô Ugis Espiritu ka mga gasa din. Ággár-ággárri yu gó na kabággayan kó ka gasa katô kólít-ólit ka kagi na bággén ka Manama ákniyu.

² Atin ka kumagi tō manubù katô kinagiyán na ándà din pa kasóddóri, ánnà duma mga manubù tō tóngkóán din, su dì dan pakagpát katô mga kagi din, asal Manama dád tō

* 13:8 13:8 Kagi na igbággé ka Manama tun ta mga manubù, ó propesiya.

ágóngkóán din. Ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu ágkagin din tô tingód katô mga ándà kasóddóri ka duma manubù.

³ Asal ka mulit-ulit tô manubù katô kagi na bággén ka Manama kandin, tóngkóán din tô duma mga ágpampamaké ébô tuu dan kumasarig, ébô katabangan dan, asta ébô móror dan.

⁴ Atin ka kumagi tô manubù katô kinagiyán na ándà din pa kasóddóri, kumasarig dâd tô kandin sarili, asal ka mulit-ulit tô manubù ka kagi na bággén ka Manama kandin, kumasarig tô langun ágpampamaké na ágpalmidé.

⁵ Kakalyag ku pád na makakagi tô langun yu katô kinagiyán na ándà pa kasóddóri, asal tuu pa tô kakalyag ku na makólit-ólít kó katô kagi na bággén ka Manama ákníyu. Su tô kólit-ólít katô kagi na bággén ka Manama tuu ágkailanganán ka tandingán katô kakagi katô kinagiyán na ándà pa kasóddóri. Asal ka duwán makóbad katô kinagiyán na ándà pa kasóddóri, magunawa tô kólit-ólít ka kagi na bággén ka Manama asta tô kakagi katô kinagiyán na ándà pa kasóddóri ébô kumasarig tô kapamaké katô langun ki Cristo ukit ka kénégapát dan.

⁶ Na, mga kataladi, atin ka madunna tun ákníyu, asta kumagiya dâd katô kinagiyán na dì yu ágkagpáttan, ándà gó palang pulusán yu kanak. Kailangan duwán kagin ku ákníyu na igpasóddór ka Manama kanak, ótinuruán ku tô kabánnalan, ó ulit-ulitán ku tô kagi na bággén ka Manama, ó duwán tinuruán ku ákníyu.

⁷ Agad tô dagingán katô mga ágpadagingán na ándà kantayan, iring na plawta ó alpa, atin ka dì madigár tô kédup ó kapadaging ka mga nota, dì gó kasóddóran ka ándin tô tunada.

⁸ Agad idupán tô trumpetá ébô malimud tô mga sundalo, atin ka dì madigár tô kédup, ándà gó makataganà para katô gira.

⁹ Sikiyu pagsik, atin ka kumagi kó katô kinagiyán na dì ágkagpáttan, ándà pulusán katô maminág ákníyu, su iring na áglayapán dâd ka karamag tô ágkagin yu.

¹⁰ Agad marapung gó tô ássa-ássa mga kinagiyán nit banuwa, asal duwán kóbadan katô tagsábbad-sábbad kinagiyán.

¹¹ Asal ka dì ku kagpáttan tô kinagiyán ka manubù na tumóngkô kanak, asta dì din kagpáttan tô kinagiyán ku, ándà pulusán ku kandin, asta ándà pulusán din kanak.

¹² Sikiyu pagsik, atin ka kakalyag yu na matanggap yu tô mga gasa na ágbaggén katô Ugis Espiritu, ággár-ággár kó ébô matanggap yu tô gasa na makatabang katô mga ágpampamaké.

¹³ Purisu tô manubù na makakagi katô kinagiyán na ándà din pa kasóddóri kailangan dumasalé ébô bággayan sikandin ka gasa ébô móbad din tô ágkagin din na dì ágkagpáttan.

¹⁴ Róggun dumasalla, atin ka gamítan ku tô kinagiyán na ándà ku pa kasóddóri, agad dumasal tô kanak espiritu, tô kanak panámdám dì makagpát.

¹⁵ Purisu ni gó tô lumen ku. Dumasalla asta kumanta a ukit katô kanak espiritu, asta dumasalla asta kumanta a ukit pagsik katô kanak panámdám.

¹⁶ Atin ka ágdurung ka katô Manama tun dâd ta áknikó espiritu, tô duma mga manubù na dì pakagpát dì makapil katô kadurung nu. Dì dan makakagi na, “Amen,”* su ándà dan ikagpát katô kapasalamat nu tun ta Manama.

¹⁷ Agad tuu madigár tô kapasalamat nu tun ta Manama, asal ka dì makagpát tô duma mga manubù, dì ka gó makatabang kandan.

¹⁸ Ágpasalamatta tun ta Manama su ándà duma manubù na makalampas kanak na ágkagi katô mga kinagiyán na ándà pa kasóddóri.

¹⁹ Asal atin ka ágpalmidé tô mga ágpampamaké, madigár pa ka kagin ku tô kagpáttan dan ébô katabangan dan. Agad ka lima dâd mga kagi tô kagin ku na kagpáttan dan, tuu pa madigár ka tandingán katô mga mararan kagi ku na dì dan kagpáttan.

²⁰ Mga kataladi, yakó ágpanámdám iring na batà. Péring kó na batà na ándà kinanuwán tingód katô madat linumuwan. Asal tun ta kagamit yu katô ákníyu panámdám, pasunnad kód ka panámdám yu.

²¹ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,

“Agad kumagiya ukit katô mga manubù tikud tun ta ássa banuwa na ágkagi ka ássa-ássa mga kinagiyán, asal ni mga manubù na igsalin ku dì gó maminág kanak, mà katô Áglangngagán.”†

²² Purisu tô kakagi katô kinagiyán na ándà pa kasóddóri ánnà pató para katô mga ágpampamaké, asal pató para katô mga dì ágpamaké. Asal tô kólit-ólít katô kagi na ágbaggén ka Manama ánnà pató para katô mga dì ágpamaké, asal pató para katô mga ágpampamaké.

²³ Purisu atin ka ágpalmidé kó ébô mangadap, asta kumagi tô langun yu katô mga kinagiyán na ándà yu pa kasóddóri, atin ka dumunggù tô mga ándà gasa ó dì ágpamaké, makakagi dan gó na ágkangulág kó.

* 14:16 14:16 Tô kóbadan katô kagi Amen, “Mólà pa ka matuman ni.” † 14:21 14:21 Isaias 28:11-12.

²⁴ Asal atin ka mulit-ulit kó katô kagi na ágbággén ka Manama ákniyu, ka dumunggù tó dí ágpamaké ó ándà gasa, ukit katô langun na paminággán din makasóddór sikandin na masalà-salà asta ruudan sikandin ka Manama.

²⁵ Ukit katô kagi ka Manama, pakitanán tó mga igállás din tun ta pusung din. Purisu lumingkóod sikandin ébô mangadap katô Manama, asta kumagi sikandin na duwán gó Manama diyan ákniyu.

Tô kapangadap

²⁶ Na, mga kataladi, atin ka ágpalimudé kó ébô mangadap, ni gó tó nángngà lumun yu. Duwán kumama. Duwán tuminurù. Duwán mulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama. Duwán kumagi katô kinagiyán na ándà din pa kasóddóri, asta duwán pénagpát katô kóbadan kani. Ni gó tó lumun yu ébô kumasarig tó kapamaké katô langun yu.

²⁷ Atin ka duwán kumagi katô kinagiyán na ándà din pa kasóddóri, mému dád ka duwa ó tállu dád tó kumagi. Dí dan padángngané na kumagi, asal tagsábbad-sábbad dan gó, asta kailangan duwán makóbad katô igkagi dan.

²⁸ Asal ka ándà gó makóbad, kailangan tumagnáp dan asta kumagi dan dád gó tun ta kandan sarili, asta tun ta Manama.

²⁹ Atin ka duwán tun ákniyu na katig mulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama, mému ka kumagi tó duwa ó tállu dan, asta tó mga duma kailangan maminág katô kagin dan ébô kasóddoran ka bánnal tó ákgagin dan.

³⁰ Atin ka duwán igunsad na tumanggap katô kagi na ágbággén ka Manama, kailangan tumagnáp tó una igkagi ébô makakagi tó duma manubù.

³¹ Mému kó langun makolít-olít katô kagi na ágbággén ka Manama asal kailangan pasábbadé kó ébô makakatig tó langun yu asta kumabákkár tó kapamaké katô langun yu.

³² Tó gulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama mému makapáttud katô kandin kakagi,

³³ su kakalyag ka Manama na ándà samuk tun ta mga áglumun ta, asal kakalyag din na duwán kasunayan.

Na, tingód katô mga gabayi, ni gó tó áglumun katô mga ágpampamaké na ágpangadap ka Manama tun ta langun banuwa.

³⁴ Atin ka ágpalimudé kó, kailangan tumagnáp asta maminág tó mga gabayi, su dí mému tun ta ágkémun ta ka kumagi dan. Dí mému ka mangulu tó mga gabayi tun ta mga gamama, su duwán sugù na igsulat tingód kanan tun ta mga sugù i Moises.

³⁵ Atin ka duwán insâ katô mga gabayi, madigár ka minsâ dan katô kandan duma tun ta balé, su dí nángngà ka kumagi tó bayi tun ta kapalimudé katô mga ágpampamaké.

³⁶ Yakó géllé kani iginurù ku, su ánnà gó sikiyu tó igtikudan katô kagi ka Manama! Ánnà dád gó sikiyu tó ighbággayan ka kabánnalan!

³⁷ Atin ka duwán tun ákniyu na ágpanámdám na gulit-ulit sikandin katô kagi na ágbággén ka Manama, asta ighbággayan sikandin ka gasa tikud tun ta Ugis Espiritu, kasóddoran din na mga sugù gó katô Áglangngagán ni igsulat ku ákniyu.

³⁸ Atin ka duwán mélle kani igsulat ku, élléyi yu sikandin.

³⁹ Purisu mga kataladi ku, ággár-ággár kó na mulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama, asal yakó yu ágsapadi tó kakagi katô mga kinagiyán na ándà pa kasóddóri.

⁴⁰ Kailangan nángngà tó langun ka áglumun yu asta ándà samuk.

15

Tingód katô kantayan puman i Cristo

¹ Na, mga kataladi ku, kakalyag ku na panámdámmán yu tó Madigár Gulitán na igulit-ulit ku ákniyu. Tó gó tó igtanggap yu asta ágsarigan yu sippang áknganni.

² Ukit kani Madigár Gulitán, matábbus kó ka inalayun kó mánna. Asal ka dí kó manayun na mánna, ándà plususán katô kapamaké yu.

³ Iginurù ku ákniyu tó iginurù pagsik kanak, asta ni gó tó tuu ágkailanganán. Inaté si Cristo ébô matábbus ki tikud tun ta salà ta, iring katô taganà igsulat tun ta kagi ka Manama.*

⁴ Iglábbáng tó lawa din, asta inanté puman sikandin tun ta ikatállu álló, iring katô taganà igsulat tun ta kagi ka Manama.

⁵ Igpakita sikandin una ki Pedro, asta igpakita pagsik tun ta sapulù duwa (12) mga apostoles.

⁶ Igpakita pagsik sikandin tun ta sobra ka lima gatus (500) mga kataladi na igpalimudé. Tó karapungan dan manté pa, asal tó mga duma inaté dán.

⁷ Na, igpakita sikandin ki Santiago asta tun ta langun apostoles.

* 15:3 15:3 Ahaán tó Isaias 53:5-12.

⁸ Sakán pagsik tō igaipakitaan din tun ta katapuriyan, agad inéringngá na batà na ánnà pa nángngá pamasusun.

⁹ Sakán tō tuu mabbabà é kamanubuan ka tandingán katô langun apostoles. Dì pád nángngá ka tawaránnna na apostoles, su dángngan igirrayatan ku tō mga ágpamaké ka Manama.

¹⁰ Asal ukit katô kédu ka Manama kanak, igimuwa ikandin na apostoles. Madigár su duwán ágpulusán katô kédu ka Manama kanak, su tuuwa pa igággár-ággár ka tandingán katô langun ka duma mga apostoles. Asal tō iglumu ku ánnà ukit katô kanak bákkár, asal ukit katô tabang ka Manama na ighbágge din kanak.

¹¹ Purisu agad sakán ó tō duma mga apostoles tō mulit-ulit, magunawa tō Madigár Gulinán na inalayun gulit-ultíán katô langun dé, asta tō gó tō ighbánnal yu.

Manté puman tō mga ágpampamaké

¹² Na, su igulit-ulit dé ákniyu na inanté puman si Cristo, dì gó mému ka duwán tun ákniyu na kumagi na di manté puman tō mga inaté!

¹³ Atin ka ándà palang kantayan puman, ándà gó kanté puman si Cristo.

¹⁴ Atin ka ándà kanté puman si Cristo, ándà ágpulusán katô kólit-ólít dé, asta ándà ágpulusán katô kapamaké yu.

¹⁵ Tuu pa madat, su bulaló tō igulit dé tingód katô iglumu ka Manama, su igkagi ké na iganté din puman si Cristo. Atin ka dì manté puman tō mga inaté, ánnà bánnal tō igulit-ulit dé.

¹⁶ Atin ka dì manté puman tō mga inaté, ándà gó kanté puman si Cristo.

¹⁷ Atin ka ándà kanté puman si Cristo, ándà ágpulusán katô kapamaké yu, asta ándà pa kapasinsiyayi tō mga salâ yu.

¹⁸ Atin ka ándà kanté puman si Cristo, tō mga igpamaké ki Cristo na inaté dán, igdungguan dan dán ka supak ka Manama.

¹⁹ Atin ka sippang dád tun ta kamatayan ta duwán gimanán ta ukit katô kapamaké ta ki Cristo, sikita gó tō tuu makédu-édu ka tandingán katô langun manubù.

²⁰ Asal tō kabánnal, inanté gó puman si Cristo, asta sikandin gó tō ágpasóddór na antén puman ka Manama tō mga inaté.

²¹ Ágkamaté gó tō mga manubù ukit katô madat na iglumu katô sábbad manubù. Asal ukit pagsik katô madigár na iglumu katô ássa manubù, manté gó puman tō mga manubù.

²² Ágkamaté tō langun manubù su sikita tō mga kógpuwan i Adan. Iring pagsik kanan, antén puman tō langun ta na ágpamaké ukit katô kapasábbad ta tun ki Cristo.

²³ Tō langun antén puman ka Manama tun ta timpo na taganá igsalin din. Si Cristo tō una gó inanté puman. Ka lumónód si Cristo, manté puman tō mga sakup i Cristo.

²⁴ Ka matuman ni, dumunggù pa tō katapuriyan. Talun pa i Cristo tō langun ágpangulu, agad mga manubù ó agad mga madat espíritu, asta bággén din tō pagpangulu din tun ta Ámmà na Manama.

²⁵ Kailangan mangulu pa si Cristo sippang ka talun din tō langun gusig kandin asta mánnal dan kandin.

²⁶ Tō katapuriyan ka mga usig na iwaán asta andaán din, tō gó kamatayan.

²⁷ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,

"Igpasakup gó ka Manama tō langun tun ta pagpangulu i Cristo."[†]

Na, ukit kani kagi "langun," isóddoran ta na tō Manama ándà gó kasakup tun ta mga panguluwan i Cristo, su Manama gó tō igpapangulu ki Cristo tun ta langun-langun.

²⁸ Ka matuman na masakup tō langun tun ta pagpangulu din, pasakup pagsik tō Batà ka Manama tun ta pagpangulu katô Manama na ighbágge katô langun tun kandin. Purisu mangulu gó tō Manama tun ta langun-langun.

²⁹ Na, ándin tō gugtunán katô mga manubù na ágpabunyag para katô mga inaté? Su atin ka dì manté puman tō mga inaté, ándà ágpulusán katô kapabunyag para katô mga inaté.

³⁰ Atin ka ándà kantayan, ándà ágpulusán dé agad inalayun ké ágdungguan katô mga pakamaté áknami.

³¹ Mga kataladi, bánnal na ágpadadurungán ku ákniyu tō tingód katô kapasábbad ta tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta, asta bánnal gó na kada álló ágtubangán ku tō kamatayan tingód katô kapamaké ku kandin!

³² Ihirapanna gó tun ta Efeso, su tō mga manubù na gusig kanak, iring dan na magani mga mannanap ka kabánnássan. Purisu atin ka dì manté puman tō mga inaté, ándà palang ágpulusán ku tingód katô katiis ku kani mga kahirapan. Atin ka dì manté puman tō mga inaté, madigár pa ka tumanán tad baling ni ákgagin,

[†] 15:27 15:27 Salmo 8:6.

“Mému ka tumanán ta dát tó kakalyag ta na inalayun ki dát kuman asta minám, su masig kid maté.”‡

33 Asal yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Bánnal gó ni ágkagin, “Tô madat mga rarak yu makadadat katô madigár ágkémun yu.”

34 Piyai yu tó panámdám yu, asta sódô kó áglumu ka salà. Kailangan kayyaan kó su duwán tun ákniyu na ándà ikasóddór katô Manama.

Tô lawa na antén puman ka Manama

35 Duwán tun ákniyu na iginsà ka pamánnun ka Manama tó kanté din puman katô mga inaté, asta ándin é bónnóng katô lawa dan.

36 Ágkatuluan gó tó manubù na iginsà! Panámdám yu tó bánnì na ágpamulan. Ka dì pa tumubù tó bánnì, iring na maté asta lábbángngán.

37 Tô bánnì na ágpamulan yu, agad trigo ó mga duma klasi, atin ka tumubù dán, ánnà magunawa tó bónnóng.

38 Manama tó ágsalin ka ándin tó lawa ka pamulanán na tumubù. Tô tagsábbad-sábbad klasi ka bánnì duwán sarili lawa ka tumubù.

39 Ánnà magunawa tó langun lawa na igimu ka Manama, su duwán lawa katô mga manubù, duwán lawa katô mga mannanap, duwán lawa katô mga manuk ta kayun, asta duwán lawa katô mga sáddà.

40 Ássa-ássa tó lawa katô mga ágkasállággan tun ta langit, asta ássa-ássa tó mga lawa na ágkitanán ta nit banuwa. Asal ánnà magunawa tó séllaán katô ágkasállággan ta tun ta langit asta tó séllaán katô mga lawa na ágkitanán ta nit banuwa.

41 Duwán séllaán katô álló, asta duwán séllaán katô bulan. Duwán séllaán katô mga karani, asta ánnà gó magunawa tó séllaán katô langun karani.

42 Iring kanan tó imun katô Manama ka antén din puman tó mga lawa katô inaté manubù. Ni lawa ta ni ágkamaté asta ágkaróddó. Asal tó lawa na antén puman ka Manama dì gó maté ka ándà ágtamanán.

43 Atin ka lábbángngán ni lawa ta, malómét asta dì madigár ágsállággán, asal ka antén ki puman, tó lawa ta masarig gó asta tuu madigár.

44 Tó lawa na lábbángngán, tó gó tó lawa ta nit banuwa, asal tó lawa ta na antén puman ka Manama, tó gó tó mantu lawa ta para tun ta langit.

Su duwán gó lawa ta nit banuwa, duwán pagsík lawa ta tun ta langit.

45 Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tô una manubù na si Adan tó duwán dán kantayan.”§

Asal si Cristo na ágtawarán na “tapuri na Adan,” sikandin gó tó ágbággé ka mantu kantayan.

46 Ánnà ikóna tó mantu lawa tun ta langit, asal ikóna tó lawa ta nit banuwa, asta bullasan ni katô mantu lawa ta tun ta langit.

47 Tikud tun ta tanà tó una manubù na si Adan, su igimu ka Manama tó lawa din tikud tun ta tanà. Asal tikud tun ta langit tó “ikaduwa Adan” na si Cristo.

48 Tó mga lawa ta nit bówwó ka tanà iring gó na lawa katô una manubù na igimu tikud tun ta tanà. Asal sikita na mga ágpampamacé, tó mga lawa na bággén áknita tun ta langit iring gó na lawa i Cristo na igtikud tun ta langit.

49 Agad igimu ni lawa ta iring katô lawa i Adan na igtikud tun ta tanà, dumunggù gó tó álló na tó lawa ta méring pagsík ki Cristo na igtikud tun ta langit.

50 Na, mga kataladi, kakalyag ku na kagpáttan yu ni. Ni mga lawa ta áknganni dì gó masakup tun ta langit. Tô ágkamaté asta ágkaróddó dì gó makapanayun ka ándà ágtamanán.

51 Paminág kó! su pasóddórán kud ákniyu tó kabánnalan na ándà pa pasóddóri ka Manama asal igrpasóddór din dán kanak. Dì maté tó langun ta, asal kabullasan tó lawa katô langun ta.

52 Matuman ni iring dát na sábbad kaparák-parák ka mata. Atin ka pédupán tó trumpeta ka Manama ébô pasóddór na igdunggù dán tó katapuriyan álló, antén puman ka Manama tó mga inaté. Bullasan gó ni lawa ta asta dì kid gó maté ka ándà ágtamanán.

53 Su ni lawa ta na maróddó asta maté kailangan bullasan katô lawa na dì dán maróddó asta dì dán maté.

54 Purisu ni lawa ta na ágkaróddó kabullasan gó katô dì ágkaróddó, asta ni lawa ta na maté kabullasan gó katô dì maté. Ka matuman dán ni, matuman tó igtandó ka Manama na igsulat,

“Andaán ka Manama tó kamatayan su talun din tó langun-langun!”*

55 “Matalu gó tó kamatayan, asta dì gó makadadat.”†

‡ 15:32 15:32 Isaias 22:13.

§ 15:45 15:45 Genesis 2:7.

* 15:54 15:54 Isaias 25:8.

† 15:55 15:55 Hoseas 13:14.

56 Ágkadungguan ki ka kamatayan su ikasalà ki, asta ikasalà ki su ándà ki ikatuman katô mga sugù i Moises.

57 Asal pasalamat ki katô Manama, su ukit katô iglumu katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, duwán dán kapanaluwan ta kani langun.

⁵⁸ Purisu mga kataladi ku na ágginaawaan ku, pasarig kó. Yakó ágkapid tikud tun ta kabánnalan. Pabákkár kó ágtuman katô ágpalamun ka Áglangngagán ákniyu, su isóddóran yu na duwán gó ágpulusán yu tingód katô áglumun yu para katô Áglangngagán.

16

Igtabang dan katô mga ágpampamaké tun ta Judea

¹ Na, tingód katô tabang yu katô mga ágpampamaké tun ta Judea, kailangan lumun yu pagsik tó igpalumu ku tun ta mga ágpampamaké tun ta Galacia.

² Kada Linggo, taguán katô tagsábbad-sábbad ákniyu tó bahin ka sweldo yu ébô duwán bággen yu. Limud yu ni ébô ka dumunggu a diyan ákniyu mataganà dán tó tabang yu.

³ Salin yu tó mga manubù na mid katô tabang yu tun ta Jerusalem. Atin ka madunna tun ákniyu, pasadunán ku sikandan tun ta Jerusalem ébô piddán dan tó tabang yu asta tó sulat yu na bánnal ágkasarigan dan.

⁴ Atin ka kailangan madunna pagsik tun ta Jerusalem, mákkás dan kanak.

Plano i Pablo

⁵ Tó plano ku, mukitta tun ta Macedonia, asta tikud dutun mallussa diyan ákniyu.

⁶ Iring gó na madugéya diyan ákniyu, su móddô a basí róggun na magánnó tó timpo. Atin ka matuman, katabanganna ikiyu katô mga ágkailanganán ku ka manayunna tun ta sadunan ku.

⁷ Diya malyag ka dógówa dád diyan ákniyu, su kakalyag ku na madugéya pa diyan ákniyu, ka mému tun ta Áglangngagán.

⁸ Asal móddô a pa kannun ta Efeso sippang katô álló ka Pentecostes.

⁹ Marapung pa tó maminág pád katô ágtinuruán ku, asta panámdám ku na marapung pa tó mamaké, agad marapung tó mga gélle.

¹⁰ Ka dumunggu si Timoteo diyan ákniyu, dóppóni yu sikandin ébô dì ágkamáddangan, su sikandin tó ágsuguánnán katô Áglangngagán, iring kanak.

¹¹ Yakó gélle ágtanggap kandin. Ka panó sikandin tikud diyan ákniyu, tabangi yu sikandin tingód katô mga ágkailanganán din ébô masuné tó ginawa din ka lumónód dini kanak. Angatan ku sikandin asta tó duma mga kataladi.

¹² Na, tingód katô kataladi ta na si Apolos, igpédu-éduwa gó kandin ébô madun tun ákniyu na mákkás katô duma mga ágpampamaké, asal dì pa kun sikandin makasadun áknganni. Madun gó sikandin ka duwán dán madigár timpo.

Katapuriyan mga panalan

¹³ Na, banté kó. Pasarig kó katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo. Yakó ágmataló, asal pabákkár kó.

¹⁴ Agad ándin tó áglumun yu, lumu yu na duwán dakál ginawa.

¹⁵ Isóddóran yu na si Estefanas asta tó pamília din tó una igpamaké diyan ta ákniyu probinsya ka Grecia. Malóggód dan ágtabang katô mga sakup ka Manama. Na, mga kataladi, ágpédu-éduwa ákniyu.

¹⁶ Pasakup kó gó tun ta mga manubù iring kandan asta tun ta langun katô duma mga manubù na ágtabang.

¹⁷ Idayawanna gó su igdunggu dán si Estefanas, si Fortunato, asta si Acaico, su agad ándà kó dini, asal sikandan tó bullas ákniyu,

¹⁸ su ígorór dan kanak iring katô kórór dan ákniyu. Kailangan pabantugán ta tó mga manubù iring kandan.

¹⁹ Ágpangumusta ákniyu tó mga ágpampamaké nit probinsya ka Asia. Si Aquilas, si Priscila, asta tó mga ágpampamaké na ágpalinudé tun ta balé dan, ágpangumusta dan ákniyu su igpasábbadé tó langun yu na igpamaké katô Áglangngagán.

²⁰ Ágpangumusta ákniyu tó langun kataladi ta dini.

Papangumustaé kó langun na ágpampamaké ágtákkássan katô kapaginawaé yu.

²¹ Na, sakán si Pablo tó igsulat kani. Kumusta kó langun.

²² Supakan gó tó langun na ándà ginawa tun ta Áglangngagán.

Aglangngagán dé, lónód kad!

²³ Mólà pa ka tó Áglangngagán na si Jesus kéduwan ákniyu.

²⁴ Ágginaawaan ku tó langun yu na ágpamaké ki Jesu-Cristo. Matuman ni.

Ikaduwa Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Corinto

Una Basan

Ni gó tō ikaduwa sulat i Pablo tun ta mga ágpampamaké tun ta lunsud ka Corinto. Tō igsulat din ni, igriso sikandin tun ta Macedonia. Mga sábbad ámmé tō iglabé tikud tun ta una kasulat din kandan.

Igsulat i Pablo tō una sulat din tun ta mga taga Corinto su agad duwán sábbad manubù tun kandan na iglumu ka madat, asal ándà sapadi katô duma mga ágpampamaké. Igsulat din na kailangan disiplinan dan tō iglumu ka madat. Pángnga ka kapapid din katô sulat, itanaan sikandin su ándà sóddór din ka igtuman dan tō igsulat din kandan ó agó isókó dan. Purisu ippasadun din si Tito tun ta Corinto ébô kasóddórán din ka ándin tō itamanan. Tō iguli si Tito, igulit din ki Pablo na igtuman dan tō igsulat din. Asal duwán pagsik ighbuyas kandin, su igkagi dan na ánnà sikandin ágsuguánnán i Jesu-Cristo.

Purisu igsulat puman si Pablo tun kandan, asta ni gó tō igsulat din. Nit sulat, iggamit din tō kagi "síkami" asta tō kagi "síkiyu." Tō kagi "síkiyu," tō gó tō mga taga Corinto na igsulatan din. Tō kagi "síkami," tō gó si Pablo, si Timoteo, asta si Tito na mga kadumaan i Pablo.

Igsulat si Pablo tingód katô mga inókitan din ébô kasóddórán dan na ágsuguánnán i Jesu-Cristo sikandin. Igsulat din tingód katô katiis din katô mga kérrayat asta katô mga kahirapan ébô tumanán din tō kakalyag ka Manama. Igsulat din na dakál gó tō ginawa din katô mga ágpampamaké tun ta Corinto. Duwán pagsik duma mga kabánnalan na igtinurù din kandan ukit kani sulat din.

Si Tito asta tō mga kadumaan din tō igpid kani sulat i Pablo tun ta Corinto.

¹ Sakán si Pablo na inému apostoles i Jesu-Cristo tingód katô kakalyag ka Manama. Sakán asta tō kataladi ta na si Timoteo ágpangumusta ákniyu na mga ágpamaké katô Manama tun ta lunsud ka Corinto asta katô langun ka duma mga sakup ka Manama tun ta kaluwagan ka probinsya ka Grecia.*

² Mólà pa ka matanggap yu tō tabang asta tō kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

³ Durungán ta gó tō Manama na Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Sikandin tō Ámmà na médu-édu áknita, asta tō ágtikudan ka langun ka kabákkárran.

⁴ Agad ándin tō kahirapan dé, ágpabákkárrán ké ka Manama ébô ukit katô kapabákkár din áknami, makapabákkár ké pagsik katô duma mga ágkahirapan.

⁵ Su agad marapung tō karasayan dé su ippasábbad kí tun ki Cristo, asal ukit kandin marapung gó pagsik tō mga kabákkárran na tanggapán dé.

⁶ Atin ka ágkahirapan ké, matuman kó pabákkárrán ka Manama asta tábbusán kó. Ukit katô kapabákkár ka Manama áknami, pabákkárrán kó ikandin ébô makatiis kó katô mga kahirapan na íring katô mga ágtiisán dé.

⁷ Purisu masarig tō gimanán dé para ákniyu, su isóddórán dé na atin ka kahirapan kó íring áknami, pabákkárrán kó pagsik katô Manama íring áknami.

⁸ Na, mga kataladi, kakalyag dé na makasóddór kó tingód katô kahirapan na inókitan dé tun ta probinsya ka Asia. Tuu gó dakál tō kahirapan na inókitan dé, íring na dì kéd gó makatiis, asta kémán dé ka maté kéd.

⁹ Kémán dé ka tō dán gó tō ágtamanán dé. Asal inému ni ébô dì kí sumarig katô áknami sarili, asal ébô sumarig ké katô Manama na makanté puman katô mga inaté.

¹⁰ Igpaluwà ké gó ikandin tikud tun ta kadattan ka kamatayan, asta isóddórán dé na paluwáan kó gó ikandin. Sikandin dád gó tō ágsarigan dé na manayun paluwà áknami ébô manté ké pa.

¹¹ Madigár ka tabangan ké ikiyu ukit katô kadasal yu para áknami ébô marapung tō mga makapasalamat ka Manama tingód katô mga tabang na matanggap dé tikud kandin ukit ka kadasal katô marapung manubù.

Igpalin i Pablo tō plano din

¹² Ni gó tō padadurungán dé su isóddórán dé na matullid asta bánnal tun ta saruhan ka Manama tō langun ka áglumun dé. Ituman ni ánnà ukit katô áknami kakatigan asal ukit katô ginawa ka Manama áknami. Matullid gó tō ágkémun dé tun ta langun manubù, asta tuu pa gó tun ákniyu.

* 1:1 1:1 Grecia, ó Acaya.

¹³⁻¹⁴ Igsulat dé dát tó mabasa yu asta tó kagpáttan yu. Agad duwán pô gó na dì yu tuu ágkagpáttan áknganni, asal kakalyag ku na dumunggù tó álló na kagpáttan yu gó ébô ka dumunggù tó Áglangngagán na si Jesus, kadayawan kó tingód áknami, iring katô dayó dé tingód ákniyu.

¹⁵ Na, su isóddóran ku na makagpát kó langun, kakalyag ku pád dángngan na makaduwa a madun tun ákniyu ébô makatabangngá ákniyu.

¹⁶ Kakalyag ku pád na máddingngá pa diyan ákniyu ka madunna tun ta Macedonia, asta máddingngá puman diyan ákniyu ka lumónodda tikud tun ta Macedonia ébô makatabang kó kanak ka madunna tun ta Judea.

¹⁷ Tô gó pád tó plano ku. Asal su ándà a ikatuman, yakó ágpanámdám na dì ágkasarigan tó kagi ku. Tô kanak plano, ánnà iring katô duma mga manubù nit banuwa na ágkagi "Óó," asal tó kanné kóbadan "Dí."

¹⁸ Ágkasarigan tó Manama, asta ágkasarigan tó igkagi dé ákniyu, su dì ké gó ágduwa-duwa.

¹⁹ Sikami si Silas asta si Timoteo tó igulit-ulit ákniyu tingód katô Batà ka Manama na si Jesu-Cristo, asta ágkasarigan tó kagi din, su dì gó sikandin ágduwa-duwa.

²⁰ Ukit ki Cristo ágkatuman tó langun tandô ka Manama. Purisu makakagi ké na ágkasarigan gó tó Manama, asta ukit kani madurung sikandin.

²¹ Manama gó tó ágtabang áknami asta ákniyu ébô masarig tó kapasábbad ta tun ki Cristo. Igsalin ki ikandin

²² asta igpasóddór din na sikita tó kandin mga sakup ukit katô Ugis Espiritu na igpóddô din tun ta pusung ta ébô kasóddóran ta na matuman tó langun tandô din áknita.

²³ Na, ikaśóddór tó Manama na bánnal ni ákgagin ku. Ándà a sadun diyan ákniyu tun ta Corinto su kakalyag ku na dì ku sikiyu supakan.

²⁴ Di ké ágpirit ákniyu tingód katô kapamaké yu, su masarig gó. Asal kakalyag dé na tumabang ké ákniyu ébô kadayawan kó.

2

¹ Purisu kakalyag ku na atin ka kabággayan kó puman ka ranu, diyad baling madun diyan ákniyu.

² Su atin ka maranu kó ukit katô kasapad ku ka madat linumuwan yu, iring na ándà dán gó palang makabággé ka dayó kanak!

³ Tô gó tó gunayan na iguna a igsulat ákniyu ébô tullidán yu tó linumuwan yu. Purisu ka madunna diyan ákniyu, diya kabággayan ka ranu katô mga makadayó pád kanak. Su isóddóran ku na atin ka kadayawanna tingód ákniyu, kadayawan kó gó pagsik.

⁴ Tô igsulatta ákniyu dángngan, ándà dayó ku, su iranuwa gó asta igsággówa. Ánnà kakalyag ku na kabággayan kó ka ranu, asal kakalyag ku dát na kasóddóran yu na ágginawaan ku gó sikiyu.

Pasinsiyayi yu tó ikasalà

⁵ Na, tingód katô manubù diyan ákniyu na ikasalà dángngan, diya pasobra katô kabánnalan ka kumagiya na ánnà dát sakáñ tó igbággayan din ka ranu asal sikiyu pagsik langun.

⁶ Igpasábbadé tó karapungan yu na igruud kandin, asal nángngà dán tó supak tingód katô iglumu din.

⁷ Purisu pasinsiyayi yud sikandin asta pabákkár yu ébô dì mapid katô tuu ranu.

⁸ Purisu kakalyag ku na pasóddór kó na duwán pâ ginawa yu kandin.

⁹ Ni gó tó gunayan na igsulatta ákniyu dángngan ébô kasóddóran ku ka ágkasarigan kó na tumuman katô langun na igtalan ku ákniyu.

¹⁰ Atin ka pasinsiyaan yu tó ikasalà, pasinsiyaan ku pagsik sikandin. Su agad ándin tó salà din, igpasinsiyaan kud sikandin tun ta saruhan i Cristo ébô katabangan kó.

¹¹ Nángngà ka masinsiya ki kandin ébô dì ki mapid i Maibuyan, su isóddóran ta na madat gó tó mga kapókit din.

Tô tana i Pablo tun ta Troas

¹² Na, tó igdunggù a tun ta Troas ébô mulit-ulitta katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo, igkita ku na tapé igtaganà katô Áglangngagán tó mga pusung dan ébô maminág dan kanak.

¹³ Asal ándà a ikatónnók su ándà pa dunggù si Tito na kataladi ku. Purisu igtananan ku tó mga ágpampamaké diyan ta Troas asta igpanayunna tun ta Macedonia.

Pamammut i Cristo

¹⁴ Pasalamat ki katô Manama! Su tingód katô kapasakup dé ki Cristo, Manama tó ágpid áknami tun ta kapanaluwan. Ukit áknami matalap tó Madigár Gulitán tingód ki Cristo iring na pamammut na ákgangadággan tun ta agad ánda banuwa.

¹⁵ Su tō ágtalapán dé tingód ki Cristo tō iring na pamammut na ággóbbón tun ta saruhan ka Manama, asta ákgangadággan katô mga ágpampamaké na ágtábbusán asta katô mga di ágpamaké na ágdungguan ka supak.

¹⁶ Tun ta mga di ágpamaké, tō kabánnalan na ágtalapán dé iring na mawù na makamaté. Asal tun ta mga ágpampamaké, tō kabánnalan na ágtalapán dé iring na pamammut na makanté.

Atin ka di ki tabangan ka Manama, ándà palang makému kani!

¹⁷ Ánnà ké iring katô marapung manubù na ágpanalapi däd ukit katô kólit-ólit dan katô kagi ka Manama. Asal si igpapid ké katô Manama asta igpasábbad ké tun ki Cristo, bánnal tō kólit-ólit dé katô kagi ka Manama, su ágkasóddóran ka Manama tō langun na ágtinuruán dé.

3

Mantu kapókit ka kapadani ta tun ta Manama

¹ Yakó ágpanámdám na ágdurungán déd puman tō sarili dé. Ánnà ké iring katô duma mga taratinuru na ágkailangan pa ka mga sulat na ágpasóddór tingód kandan ébô tanggapán yu. Ánnà ké iring katô mga ágpamuyù ákniyu ka sulat na ágpasóddór tingód kandan ébô tanggapán dan katô mga manubù tun ta duma mga banuwa.

² Ándà ké kailangan ka sulat na ágpasóddór, su sikiyu gó tō ágpasóddór tingód áknami, su iring na sikiyu tō igsulat tun ta pusung dé na ágkitanán asta ágkabasa katô langun.

³ Matayyó na sikiyu tō iring na sulat i Cristo na igpapid ukit áknami. Ánnà tintà na pagsulat ó malumpipì mga batu na ágsulatanan tō iggamit din, asal iring na igsulat din tun ta pusung ka mga manubù ukit katô Ugis Espiritu ka manté Manama.

⁴ Isóddóran dé na bánnal ni su ágsarig ké katô Manama tingód katô iglumu i Cristo.

⁵ Atin ka sikami däd, di ké makému kani lumu ni, asal makému ké su ágtabangan ké katô Manama.

⁶ Manama tō ágtabang áknami ébô makému ké makólit-ólit tingód katô mantu kapókit na igimu din ébô tanggapán ki ikandin, ánnà ukit katô mga sugù na igsulat, asal ukit katô Ugis Espiritu, su tō mga sugù ágsippang tun ta supak ka kamatayan, asal tō Ugis Espiritu ágbaggé katô kantayan na ándà ágtamanán.

⁷ Tō ighbaggé ka Manama tō mga sugù na igsulat din tun ta mga batu na ágsulatanan, ikita tō séllaán ka Manama tun ta báttuk i Moises. Agad ágkatagitù ágkandà tō séllaán ka báttuk din, asal di pakasállág tō mga rubbad i Israel su ágkasirang dan. Purisu agad ágséllà tō kabaggé ka Manama katô mga sugù na ágsippang däd tun ta kamatayan,

⁸ asal tuu pa ágséllà tō kabaggé ka Manama katô Ugis Espiritu tun ta mga manubù.

⁹ Agad ágséllà tō tapé kapókit na ágsippang däd tun ta supak, asal tuu pa gó ágséllà tō mantu kapókit na ágtanggapán ki katô Manama na nángngà tun ta saruhan din.

¹⁰ Tō kabánnalan, tō kaséllà ka mga sugù sayyan iring na ándà dán gó ka tandingán katô kaséllà kani mantu kapókit.

¹¹ Su agad duwán kaséllà katô tapé kapókit na ighbullasan dán, asal tuu pa gó ágséllà tō mantu kapókit na ágsippang tun ta ándà ágtamanán.

¹² Purisu su tuu gó madigár ni gimanan dé, ándà máddang dé ka kólit-ólit dé katô kagi ka Manama.

¹³ Ánnà ké iring ki Moises na igtambun katô báttuk din ébô di ágkitanán katô mga rubbad i Israel tō kandaan katô séllaán tun ta báttuk din.

¹⁴ Asal ándà ni kagpátti katô mga rubbad i Israel su itambunan tō panámdám dan. Agad sippang ákganani, atin ka ágbasan dan tō tapé kapókit, duwán gó iring na pagtambun tun ta panámdám dan ébô di dan kagpáttan tō kabánnalan. Di gó makangé tō pagtambun sippang ka mamaké dan dán ki Cristo.

¹⁵ Sippang gó ákganani atin ka ágbasa dan katô mga sugù na igsulat i Moises,* di dan gó pakagpát su duwán ikatambun katô panámdám dan.

¹⁶ Asal atin ka mamaké tō manubù katô Áglangngagán,[†] makangé tō pagtambun.

¹⁷ Na, ni kagi na “Áglangngagán” na igsulat kannun, tō gó tō Ugis Espiritu. Atin ka duwán Ugis Espiritu katô Áglangngagán tun ta manubù, duwán dán kaluwaan din tikud tun ta katuman katô mga sugù.

* ^{3:15} 3:15 Manama tō ighbaggé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō ighbaggé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawaran katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. † ^{3:16} 3:16 Ahaán tō Exodus 34:33-35.

¹⁸ Purisu su ándà dán ikatambun áknita, ágkitanán tō séllaán katô Áglangngagán tun ta báttuk ta. Su ágpamantun ki katô Ugis Espiritu katô Áglangngagán, tuu pa ágkitanán tō séllaán din dini áknita asta makéring ki kandin.

4

Tô dakál é lagà na igdalám tun ta kudán

¹ Tingód katô kédu ka Manama, igsalin ké ikandin ébô mulit-ulit ké kani mantu kapókit na mému matábbus tō mga manubù. Purisu dì ké ágmalomét.

² Igélléyan dé tō mga linumuwān na makayayà asta gallássán. Dì ké áglimbung katô mga manubù, asta dì dé ágpalinán tō kagi ka Manama tingód ki Cristo. Isóddoran gó ka Manama na kabánnalan dád tō gulit-ulitán dé, asta isóddoran katô mga manubù na ágkasarigan ké.

³ Atin ka duwán dì pakagpát katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo na gulit-ulitán dé, tō gó tō manubù na ágdungguan ka supak.

⁴ Dì dan ágpamaké su tō panámdám dan igtambunan i Maibuyan na pangulu katô mga manubù niit banuwa. Igtambunan din ébô dì dan séllaán katô Madigár Gulitán. Dì dan pakagpát katô gulit-ulitán dé tingód ki Cristo na ágkakaitan ta gó katô Manama.

⁵ Dì ké gulit-ulit tingód katô sarili dé, asal gulit-ulit ké na si Jesu-Cristo tō Áglangngagán. Ágkagin dé dád na sikami tō mga ágsuguánnán din ébô tumanán dé tō kakalyag din na tumabang ákniyu.

⁶ Tō Manama na igkagi na, “Duwán dán kappawaan tun ta kangittángngan,”* sikandin pagsik tō igaippawà kani pusung ta ébô makagpát ki na ni gó tō kappawaan din na ágkitanán tun ta bónnóng i Cristo.

⁷ Agad malómét é lawa dé iring na kudán na ándà lagà, asal igsarig ka Manama dini áknami tō Madigár Gulitán na tuu dakál é lagà ébô kasóddoran katô langun manubù na tō bánnal katulusan katô Madigár Gulitán ánnà tikud dini áknami asal tikud tun ta Manama.

⁸ Agad marag ké ágkahirapan, asal dì ké gó ágkadalandangan. Agad ágkalibug ké, asal dì ké gó ágsodó.

⁹ Agad girrayatan ké, asal dì ké ágtananan katô Manama. Agad ágmatayan ké, asal ágkanté ké pô.

¹⁰ Inalayun ágdungguan ka kamatayan tō mga lawa dé iring katô kamaté i Jesus ébô pakitanán tō kantayan i Jesus nit mga lawa dé.

¹¹ Róggun manté ké pa, inalayun dé ágbantéyan tō mga manubù na mimmaté pád áknami tingód ka katuman dé katô kakalyag i Jesus. Ágtiis ké kani ébô ágkitanán tō kantayan din ukit kani lawa dé na maté.

¹² Purisu mému ki matayan ébô sikiyu tō makatanggap katô kantayan na ándà ágtamanán.

¹³ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat, “Igpamakéya katô Manama. Purisu igulitta kani.”† Ni gó pagsik tō áglumun dé. Gulit-ulit ké su ágpamaké ké katô Manama.

¹⁴ Su isóddoran dé na tō Manama na iganté puman katô Áglangngagán na si Jesus manté pagsik áknami su igaipasábbad ké tun ki Jesus, asta Manama tō mid áknami duma ákniyu tun ta saruhan din.

¹⁵ Iktatis ké katô langun kani mga kahirapan ébô duwán ágpulusán yu. Atin ka kumara-pung tō mga manubù na tumanggap katô kédu ka Manama, kumara-pung pagsik tō mga pasalamat asta tō mga dumurung kandin.

¹⁶ Purisu dì ké ágsodó. Agad ágkatagitú dán ágmalomét ni mga lawa dé, asal tō espiritu dé inalayun ágmabákká álló-álló.

¹⁷ Tō mga kahirapan na ágriyun dé áknganni dì mabággat asta dì manayun ka ándà ágtamanán. Asal ukit kani mga kahirapan, tanggapán dé tō tuu pa madigár na ándà ágtamanán na igtaganà ka Manama para áknami asta dì gó katáppángngan.

¹⁸ Dì dé ágpanámdámmán tō mga kahirapan na ágkitanán áknganni, asal ágpanámdámmán dé tō gimanán dé na ándà pa kitayi. Su tō mga kahirapan na ágkitanán dé dì ágpanayun, asal tō mga kadigárran na dì ágkitanán ágpanayun ka ándà ágtamanán.

5

¹ Isóddoran ta na iring na rákkó ni lawa ta na góddóan ta áknganni róggun kannun ki pa ta banuwa. Asal ka maté ki asta tananán ta ni lawa ta, isóddoran ta na duwán mantu lawa na óddóan ta tun ta langit sippang ka ándà ágtamanán. Ni mantu lawa ta dì imun ka manubù asal imun ka Manama para áknita.

² Su agad ágkahirapan ki gó áknganni, asal gimanán ta tō mantu lawa na tanggapán ta tun ta langit

* 4:6 4:6 Genesis 1:3. † 4:13 4:13 Salmo 116:10.

³ ébô ka matanggap ta ni mantu lawa, inalayun duwán góddóan ka gimukud ta.

⁴ Róggun góddó ki pa kani lawa ta nit banuwa, ágkahirapan ki ánnà su kakalyag ta na maté kid, asal su kakalyag ta na bággayan ki katô mantu lawa ta tun ta langit ébô ni lawa ta na ágkaróddog kabullasan katô lawa na dì gó maté sippang ka ándà ágtamanán.

⁵ Manama gó tó igtaganà áknita ébô matanggap ta ni mantu lawa, asta sikandin tó ighbágge katô Ugis Espiritu áknita ébô kasóddoran ta na matuman gó na bággayan ki ikandin.

⁶ Purisu inalayun ágpasarigán tó pusung ta, agad isóddoran ta na róggun igóddó ki pa nit banuwa, dì ki pa móddô tun ta Áglangngagán.

⁷ Agad ándin tó áglumun ta, sumarig ki gó katô Manama, agad ándà ta pa kitayi.

⁸ Agad duwán pád kakalyag ta na tananan tad ni lawa ta asta móddô ki tun ta Áglangngagán, asal ágpabákkárrán gó ni pusung ta.

⁹ Purisu agad kannun ki pa ó tun ki kandin, asal kakalyag ta na kadawayan sikandin tingód áknita,

¹⁰ su kailangan tumubang ki langun tun ki Cristo ébô ruudan ki ikandin. Tô tagsábbad-sábbad áknita tumanggap katô ágpulusán tingód katô linumuwan ta nit banuwa, agad madigár ó madat.

Igpasábbad ki ka Manama tun kandin ukit ki Cristo

¹¹ Na, su isóddoran dé na kailangan respetowan ta tó Áglangngagán na ágtubangán ta, gággár-ággár ké na mapid tó mga manubù ébô mamaké dan kandin. Isóddoran katô Manama tó áknami kamanubuan, asta kakalyag dé pagsik na kasóddoran yu ni.

¹² Ándà dé puman durungi tó áknami sarili, asal kakalyag dé dád na bággayan kó katô gunayan ébô pabantugán ké ikiyu, asta ébô makataba kó katô mga manubù na ágpadadurung dád tingód katô kandan mga linumuwan na ágkitanán, asta ánnà matullid tó pusung dan tun ta saruhan ka Manama.

¹³ Atin ka panámdám yu na ákgangulág ké tingód katô kasulat ku kani, taban ku gó ni tun ta saruhan ka Manama. Atin ka nángngá tó áknami panámdám, katabangan kó.

¹⁴ Agad ándin tó áglumun dé, ágpiddán ké katô ginawa i Cristo. Su ighbánnal ké na inaté si Cristo para katô langun manubù, ighbánnal ké na inaté kid langun duma kandin.*

¹⁵ Inaté si Cristo para katô langun ébô tó mga manubù na ágtanggap katô mantu kantayan din, ánnà kandan sarili kakalyag tó tumanán dan, asal tumanán dan tó kakalyag i Cristo na inaté asta inanté puman para kandan.

¹⁶ Purisu ákganni diya sumállág katô duma mga manubù ukit katô panámdám dád ka mga manubù. Dángngan igsállágga ki Cristo ukit katô panámdám dád ka manubù, asal ipalin dán gó tó panámdám ku tingód kandin.

¹⁷ Purisu tó manubù na igapasakup ki Cristo, mantu dán sikandin. Tô ágkémun din ákganni ánnà dán iring katô tapé, su tó tapé ágkémun din ibullasan dán katô mantu ágkémun.

¹⁸ Tikud gó tun ta Manama tó mantu ágkémun ta. Sikandin tó igapasábbad áknita tun kandin ukit katô iglumi i Cristo, asta igaipapid ké ikandin na mulit-ulit na mému dán pasábbad tó mga manubù tun kandin.

¹⁹ Ni gó tó gulit-ulitán dé na duwán kapókit na igimu ka Manama ukit ki Cristo ébô pasábbadán din tó mga manubù tun kandin asta pasínsiyaan din dán tó mga salà dan. Ni gó tó madigár gulitán na ighbágge din áknami ébô talapán dé tun ta duma mga manubù.

²⁰ Purisu igaipapid ké ébô mulit-ulit ké para ki Cristo. Iring na ágkagi tó Manama ákniyu ukit áknami. Purisu gulit-ulit ké katô kagi i Cristo na ágpédu-édu ákniyu, "Pasábbad kód tun ta Manama."

²¹ Agad ándà palang salà i Cristo, asal sikandin gó tó igapusupakan ka Manama tingód katô mga salà ta ébô ukit ki Cristo, tanggapán ki ka Manama na nángngá tun ta saruhan din.

6

¹ Su sikami tó mga ágsuguánnán katô Manama, ágpédu-édu ké gó ákniyu na yakó ágpanámdám na ándà ágpulusán katô dakál ginawa ka Manama na igtanggap yu tikud tun kandin.

² Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

"Tó igdunggu dán tó nángngá timpo na igsalin ku, igaaminág ku gó sikuna.

Tó igdunggu dán tó nángngá álló na tábbusán ka, igtabangan ku gó sikuna."*

Purisu paminág kó kanak! Ikataganà dán gó tó Manama tumabang ákniyu! Ni gó tó nángngá timpo ébô tábbusán kó ka Manama!

* ^{5:14} 5:14 Inaté ki duma kandin su iring na inaté tó tapé ágkémun asta áglumun ta na dì madigár tun ta saruhan ka Manama, su atin ka maté tó manubù, dì dán áglumun katô tapé áglumun din. * ^{6:2} 6:2 Isaías 49:8.

³ Kakalyag dé na dì gó ágkasawé tō mga áglumun dé agó duwán manubù na dì mamaké.

⁴ Asal su mga ágsuguánnán ké ka Manama, ágpakita ké na madigár gó tō langun áglumun dé. Agad marapung tō mga kahirapan na inókitan dé, ágtiis ké gó.

⁵ Ilagpás ké, ipriso ké, asta isamuk ké. Duwán timpo na tuu ké ibállé asta ipuló ké tingód katô kalumu dé, asta ándà ágkakan dé.

⁶ Ágpasóddórán dé na mga ágsuguánnán ké ka Manama su ándà salà na áglumun dé, igbággyan kékna ka kagpáttan, mallayat é ginawa dé, médu-édu ké, dini áknami tō Ugís Espiritu, asta bánnal ké ágginawa katô mga unawa dé.

⁷ Kabánnalan dád tō gulit-ulitán dé. Duwán katulusan ka Manama dini áknami. Tō katanggap ka Manama áknami na nángngà tun ta saruwan din iring na laniban asta kalasag dé ébô manalu ké katô mga usig dé.

⁸ Duwán ágpabantug áknami, duwán ágpayayyà áknami, duwán ágkagi ka madat áknami, asal duwán ágdurung áknami. Duwán ágkagi na bulalón ké, asal bánnal gó tō gulit-ulitán dé.

⁹ Agad duwán na dì ágrespeto áknami, asal ágkilalan ké katô langun. Agad inalayun ké ágmatayan, asal manté ké pô. Agad ágsupakan ké, asal ándà ké pa matayi.

¹⁰ Agad duwán ranu katô pusung dé, asal inalayun duwán dayó dé. Agad ágkayù-ayuan ké, asal marapung tō mga manubù na ágbággyan dé ka kadigárran tikud tun ta Manama. Agad ándà palang kaduwánnan dé, asal ándà ké kakulangi.

¹¹ Mga taga Corinto, ándà palang igbulun dé ákniyu, su dakál gó tō ginawa dé ákniyu.

¹² Atin ka duwán kassaan katô ginawa ta, ánnà su délák tō ginawa dé ákniyu, asal sikiyu tō duwán délák ginawa áknami.

¹³ Igkagiya ákniyu iring na kanak mga gabatà. Ginawayi ké iring katô kaginawa dé ákniyu.

Sikita tō templo na góddoan katô Manama

¹⁴ Yakó ágpasábbad tun ta mga dì ágpamaké, su dì mému ka ágpadumaé tō manubù na igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din asta tō masalà-salà! Dì ágpatákkássé tō kappawaan asta tō kangittángngan.

¹⁵ Dì ágpanunugé si Cristo asta si Maibuyan. Purisu dì pagsík ágpasábbadé tō ágpamaké asta tō dì ágpamaké.

¹⁶ Dì mému ka duwán mga ágmanaman tun ta templo ka Manama. Tō langun ta na ágpampamaké, sikita gó tō templo na góddoan ka manté Manama! Su igkagi tō Manama sayyan,

“Móddó a duma kani mga manubù,
asta dumuma a kandan.

Sakán tō Manama dan,
asta sikandan tō kanak mga manubù.”[†]

¹⁷ “Iwà kó tikud tun ta mga dì ágpamaké kanak.

Liliyi yu sikandan.

Yakó gilabut katô agad ándin maripà,
Asta tanggapán ku sikiyu, mà katô Áglangngagán.”[‡]

¹⁸ “Mémwu na Ámmà yu,
asta mému kó na mga gabatà ku.

Tô gó tō igkagi katô Áglangngagán na matulus.”[§]

7

¹ Sikiyu na mga ágginawaan dé, tō gó tō mga tandô ka Manama áknita. Purisu kailangan palinis ki katô langun na ágparipà katô áknita panámdám asta linumuwan. Kailangan ándà palang salà ta su ágrespeto kó katô Manama.

Tô dayó i Pablo

² Na, ginawayi ké ikiyu. Ándà palang tun ákniyu na iglumuwan dé ka madat. Ándà palang na igtadin dé. Ándà palang tun ákniyu na iglimbungan dé.

³ Ándà a kagi kani ébô ruudan ku sikiyu. Asal iring katô igkagi ku dángngan, ágginawaan dé gó sikiyu, su agad manté ki ó maté ki, dì ki gó paduyaé.

⁴ Dakál tō kasarig ku ákniyu, asta ágpadadurungán ku gó sikiyu. Igpadákkár kó gó kanak. Agad ágkahirapan ké, asal tuuwa idayawan.

⁵ Tô igdunggù kékni ta Macedonia, ándà ké gó paginawa, su marapung tō mga kahirapan dé. Duwán mga duma na igapul áknami, asta duwán tana katô pusung dé.

⁶ Asal ágpabákkár gó tō Manama katô mga ágkarunu, asta tō gó tō igimu din para áknami ukit katô kadunggù i Tito dini áknami.

[†] 6:16 6:16 Levítico 26:12; Ezequias 37:27.

[‡] 6:17 6:17 Isaias 52:11; Ezequias 20:34.

[§] 6:18 6:18 2 Samuel 7:14.

⁷ Idawayan ké su igdunggù sikandin, asal idawayan ké pagsik su igulitan ké ikandin na igpabákkár yu sikandin. Igulitanna ikandin na ágkabugaan kó kanak, ágkarunu kó tingód kató inému, asta duwán kakalyag yu na dumapit kanak. Purisu tuuwa gó ágkadawayan áknganni.

⁸ Agad ikaparanuwa ákniyu ukit katô sulat ku dágngan, asal ándà a rákkád na igsulatta. Tun ta katigkané, bánnal na igrákkáddu su isóddóran ku na iranu kó agad dógo dád.

⁹ Ágkadawayanna ánnà su iranu kó, asal su ukit katô ranu yu igrákkád kó asta ipalin tó ágkémun yu. Tô gó tó ranu na ágkadigárran ka Manama. Purisu ándà kó kadatti ukit áknamí.

¹⁰ Kakalyag ka Manama na maranu tó manubù asta rumákkád tingód katô salá din ébô matábus. Tô gó tó nángngà ranu na ándà karákkáddan. Asal tó maranu na dì rumákkád ka mga salà din, dungguan sikandin ka supak na ándà ágtamanán.

¹¹ Panámdám yu tó inému katô Manama ukit katô ranu yu. Duwán dán gó kakalyag yu na pasóddór áknamí na ipalin tó linumuwan yu. Isókó kó gó tingód katô manubù na iglumu katô salá, asta imáddangan kó agó supakan kó! Kakalyag yu gó na pasábbadé ki puman! Igsupakan yu gó tó iglumu ka salá, asta igapakita yu na nángngà gó tó iglumu yu tingód kani!

¹² Purisu tó igsulatta ákniyu dágngan, ánnà dád para katô iglumu ka madat asta ánnà dád para katô iglumuwan ka madat, asal kakalyag ku na pakitanán ka Manama ákniyu na dakál gó tó ginawa yu áknamí.

¹³ Purisu igmabákkár ké ukit ákniyu.

Tô igkita dé tó dayó i Tito, tuu ké pa igmabákkár su madigár tó katanggap yu kandin.

¹⁴ Dágngan tó igulit ku ki Tito, igdurung ku sikiyu, asta ándà a kayyai, su bánnal tó langun na igulit dé ákniyu, asta igapakita yu gó na bánnal tó igulit dé ki Tito tingód ákniyu.

¹⁵ Áknganni atin ka ágkapanámdámmán i Tito tó tingód katô kabánnal yu katô igkagi din asta katô katanggap yu kandin agad ágkamáddangan kó, ágkadugangan pa gó tó kaginawa din ákniyu.

¹⁶ Ágkadawayanna su ágkasarigan ku gó sikiyu.

8

Kapatabangé katô mga ágpampamaké

¹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na ultán ku ákniyu ka ándin tó iglumu katô Manama para katô mga ágpampamaké tun ta Macedonia ukit katô ginawa din kandan.

² Agad marapung tó kahirapan na igdunggù tun kandan asta tuu dan ágkayù-ayuan, asal dakál gó tó ighbágge dan tingód katô dayó dan.

³ Makólitta ákniyu na tó ighbágge dan ánnà dád tó ágkagaga dan asal sobra pa katô ágkagaga dan, su tó gó tó kandan kakalyag.

⁴ Igpédu-édu dan gó áknamí ébô mému dan pagsik makabágge katô tabang dan tun ta mga sakup ka Manama na ágkahirapan tun ta Jerusalem.

⁵ Tuu madigár, su tó ighbágge dan sobra pa ka tandingán katô gimanán dé, su ighbágge dan pa tó kandan sarili tun ta Áglangngagán asta tun áknamí, su tó gó tó kakalyag ka Manama kandan.

⁶ Su dakál tó ighbágge dan, igpédu-édu ké ki Tito na lumónód sikandin tun ákniyu ébô panayunán din tó igtigkanayan din asta tumanán yu tó kalimud katô tabang yu para katô mga ágkahirapan tun ta Jerusalem.

⁷ Sikiyu na mga taga Corinto tó tuu ágkabantug, su tuu kó ágsarig katô Manama, mapandé kó ágtinurû, marapung gó tó isóddóran yu, maloggód kó ágbánnal katô Manama, asta dakál tó ginawa yu áknamí. Purisu kakalyag dé na pakitanán yu pagsik na ágkabantug kó gó tingód katô kabágge yu katô tuu dakál.

⁸ Agad maloggód tó mga duma ágbágge, ándà ku sikiyu piriti na mággé, asal ukit katô kabágge yu, kasóddóran na duwán gó bánnal ginawa yu.

⁹ Yakó yu ágkalingawi tó dakál ginawa katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Tô kóddó din tun ta langit, agad sikandin tó tigatun katô langun, asta su dakál tó ginawa din áknita, igtananan din tó langun asta igaumanubù sikandin ébô ukit katô katanan din katô langun, sikitá tó makatanggap katô langun.

¹⁰ Na, ni gó tó kagin ku ákniyu. Madigár ka tumanán yu tó igtigkanayan yu tó iglabé ámmé. Sikiyu gó tó tagnà na igplano na tumabang, asta sikiyu pagsik tó tagnà na ighbágge.

¹¹ Dágngan maloggód kó ágbágge. Purisu panayun yud ni igtigkanayan yu sippang ka matuman. Madigár ka bággen yu tó ágkagaga yu.

¹² Atin ka maloggód kó ágbágge, tanggapán katô Manama tó bággen yu, su dì kó ikandin piritán na mággé katô ándà tun ákniyu.

¹³ Ánnà kakalyag ku na kahirapan kó asta mému kaduwánnan tó mga bággayan yu, asal kakalyag ku na magunawa tó kóddó yu langun.

¹⁴ Áknganni madigár tō kóddô yu asta makatabang kó kandan. Atin ka duwán álló na madigár tō kandan kóddô asta sikiyu tō kahirapan, sikandan tō mému tumabang ákniyu. Ukit kani, patabangé kó ébô ándà palang kakulangan.

¹⁵ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,
“Tô iglimud ka dakál, ándà kasobrayi,
asta tō iglimud ka délák, ándà kakulangi.”*

Si Tito asta mga kadumaan din

¹⁶ Ágpasalamatta tun ta Manama su sikandin tō ighbágge ki Tito katô dakál ginawa ákniyu iring katô ginawa dé ákniyu.

¹⁷ Tô igeédé-édu ké ki Tito na lumónód sikandin tun ákniyu, ignunug sikandin, su duwán dán gó kakalyag din na madun diyan ákniyu.

¹⁸ Patákkásán dé kandin tō kataladi na ágdurungán katô langun ágpampamaké tun ta duma mga lunsud tingód katô kólít-ólit din katô Madigár Gulinátan.

¹⁹ Sikandin gô tō igsalin katô langun ágpampamaké tun ta duma mga banuwa ébô mákkás áknamí katô kapid dé kani tabang tun ta Jerusalem. Ukit kani lumen dé, madurung tō Áglangngagán asta makita na malóggód ké tumabang.

²⁰ Atin ka patákkásé ké madun, ándà palang makabuyas áknamí tingód katô kapid dé katô dakál tabang.

²¹ Kakalyag dé na matullid tō lumen dé tun ta saruhan ka Manama, asta tun pagsik ta mga manubù.

²² Duwán pô gó sábbad kataladi na patákkásán dé kandan. Ikapira dé kinnamí ni manubù ni tun ta ássa-ássa kapókit, asta isóddórán dé na duwán gó kakalyag din na tumabang ákniyu. Áknganni tuu gó malóggód sikandin na tumabang su dakál tó kasarig din ákniyu.

²³ Tingód ki Tito, sikandin tō kadumaan ku na ágtabang ákniyu. Tingód kani duwa kataladi na mákkás kandin, sikandan tō igeapid katô mga ágpampamaké tikud tun ta duma mga banuwa. Ágpabantugán si Cristo ukit katô áglumun dan.

²⁴ Purisu madigár ka pakitanán yu tō ginawa yu kandan ébô kasóddórán katô mga ágpampamaké tun ta duma mga banuwa na bánnal gó tō kadurung dé ákniyu.

9

Tabang para katô mga ágpampamaké

¹ Dì dán kailangan na sumulatta puman tingód katô tabang para katô mga sakup ka Manama tun ta Jerusalem,

² su isóddórán ku na malóggód kó gó tumabang. Igdurung ku sikiyu tun ta mga ágpampamaké na taga Macedonia, su igulitta kandan na sikiyu dutun ta Grecia tō ikataganà dán na tumabang tikud pa tun ta iglabé ámmé. Tô ikadinág dan tingód katô kakalyag yu, tō pusung katô karapungan dan ikálláng gó na mággé.

³ Purisu pónan ku tun ákniyu si Tito asta tō mga duma kataladi ébô matuman tō igeppardurung dé tingód ákniyu su igulit ku kandan na ikataganà kód.

⁴ Atin ka duwán mga taga Macedonia na mákkás kanak tun ákniyu, asta atin ka kitanán dan na ándà kó pa kanné ikataganà katô tabang yu, kayyaan ké, asta tuu kó pa kayyaan ka dí matuman tó kalimud katô bággén yu.

⁵ Purisu iganándámma na madigár ka pónan ku si Tito asta tō mga duma kataladi tun ákniyu ébô ka diya pa dumunggù, malimud dán gó tō tabang na igtandô yu. Kakalyag ku na malóggód kó mággé, ánná su ipirit kó.

⁶ Panádám yu ni. Tô kabággé ta iring katô kaparámmas. Atin ka délák dád tō bánni na parámmasán, délák dád pagsik tō makáttu. Asal ka dakál tō bánni na parámmasán, dakál pagsik tō makáttu.

⁷ Kailangan sumalin tō tagsábbad-sábbad ákniyu ka ándin tō bággén yu tikud tun ta pusung yu. Dì mému ka ágduwa-duwa kó mággé ó su ipirit kó, su ágginawaan ka Manama tō mga manubù na duwán dayó dan na ágbággé.

⁸ Atin ka malóggód kó ágbággé, bággén gó ka Manama ákniyu tō ágkailanganán yu, asta duwán pa sobra katô ágkailanganán yu ébô makatabang kó katô duma mga manubù.

⁹ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,
“Mabasa sikandin ágbággé tun ta mga ágkayù-ayuan.

Dì ágkalingawan ni madigár linumuwan din.”*

* 8:15 8:15 Exodus 16:18. Igsulat ni tingód katô mga rubbad i Israel sayyan na iglimud katô mana. * 9:9 9:9 Salmo 112:9.

¹⁰ Tô Manama na ágbaggé katô bánnì asta katô mga buuy tun ta taralumu ka tanà, sikandin pagsik tô mággé ákniyu ka sobra pa katô ágkailanganán yu ébô tuu pa dakál tô tabang yu katô duma mga ágkahirapan.

¹¹ Tabangan kó gó ka Manama ébô inalayun kó makatabang katô duma. Atin ka piddán dé tô bággén yu tun ta mga ihirapan tun ta Jerusalem, marapung tô makapasalamat tun ta Manama tingód katô tabang yu kandan.

¹² Ukit kani bággén yu, ánnà dák katabangan tô mga sakup ka Manama na ihirapan, asal ukit pagsik kani marapung tô pasalamat tun ta Manama.

¹³ Ukit kani madigár lumu yu, ágpaśoddór kó na igpamaké kó katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo asta ágtumanán yu tô kakalyag din. Purisu mabantug asta madurung tô Manama ukit katô tabang yu kandan asta katô langun.

¹⁴ Dumasal dan para ákniyu su dakál tô ginawa dan tingód katô dì ágkatáppánggan tabang ka Manama tun kandan ukit ákniyu.

¹⁵ Mólà pa ka pasalamat ki katô Manama tingód katô tuu madigár gasa din áknita.[†] Ándà nángngá kagi tingód katô kadigárran kani gasa din, su tuu gó madigár!

10

Taba i Pablo tun ta mga igbuyas kandin

¹ Duwán kun tun ákniyu na igkagi na sakán si Pablo tô talón ka diyanna ákniyu, asal maganiya dák kun ka ágsulatta ákniyu tikud tun ta madiyù! Ágpédu-éduwa ákniyu ukit katô kédu i Cristo.

² Yakó ágpirit kanak na pakita a katô kaganiyan ku ka dumunggù a diyan ákniyu. Duwán mga manubù diyan ákniyu na kéman dan ka iring katô ánnà mga sakup ka Manama tô ágkémun dé. Atin ka dumunggù a diyan, pakitanán ku gó kandan na ánnà a mataló.

³ Agad mga manubù ké, asal ka atuwan dé tô madat, dì ké ágsarig katô áknami kabákkárran.

⁴ Tô mga laniban na ággamítan dé ánnà iring katô mga laniban ka gira nit banuwa, asal duwán gó matulus mga laniban na ighbaggé ka Manama áknami ébô dadattan dé tô madat mga lumu katô usig dé na si Maibuyan.

⁵ Tô gó tô gamítan dé ébô talun dé tô langun katô ágpangkagin katô mga ágpallayat-layat asta ágsuwé tikud tun ta kabánnalan, tô pakadalang katô kasóddoran dan tingód katô Manama. Palinán dé tô panámdám dan na ánnà nángngá ébô mánnal dan ki Cristo.

⁶ Atin ka kitanán dé na ágbánnal kód, supakan dé tô mga dì ágbánnal.

⁷ Panámdám yu ni kabánnalan. Atin ka duwán ágkagi na sakup sikandin i Cristo, kailangan dì din kalingawan na mga sakup ké pagsik i Cristo.

⁸ Agad kumagiya puman na ágsuguánnán ké katô Áglangngagán, asal diya kayyaan, su igpapid ké ikandin ánnà ébô dadattan tô kapamaké yu, asal ébô imun na masarig tô kapamaké yu.

⁹ Yakó ágpanámdám na áglímáddangán ku sikiyu ukit katô mga sulat ku ákniyu.

¹⁰ Su duwán diyan ákniyu na ágkagi na maganiya dák tun ta mga sulat ku, asal ka ágtubangnga, ágmalóméetta asta ándà ágpulúsán katô mga ágkagin ku.

¹¹ Kailangan makasóddór tô mga ágkagi kani na agad ándin tô ágkagin dé tun ta sulat, tô gó tô tumanán dé ka diyan kéd ákniyu.

¹² Dì ké malyag na tandingán tô sarili dé katô duma mga taratinurù diyan na ágpadadurung katô kandan sarili. Ánnà nángngá tô panámdám dan, su ágpatakingé dan dák katô sarili dan tingód katô linumuwan dan.

¹³ Asal dì ké ágpadadurung tingód katô ándà palumuwi katô Manama áknami. Ágpadadurung ké dák tingód katô igaipalumu katô Manama áknami, asta apil ni áglumun dé diyan ákniyu.

¹⁴ Atin ka ándà ké sadun diyan ákniyu, tô ágkagin dé mému sobra pa katô kabánnalan tingód ka kapapid ka Manama áknami. Asal tô kabánnalan, sikami tô tagnà igsadun diyan ákniyu ébô ultán dé tô Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

¹⁵ Dì ké ágpadadurung tingód katô linumuwan ka duma manubù tun ta ándà dé saduni. Asal giman ké na imun na masarig pa tô kapamaké yu, asta marapung pa tô malumu dé diyan ákniyu.

¹⁶ Atin ka matuman yan, mému ké mulit-ulit katô Madigár Gulitán tun ta duma mga banuwa na madiyù pa tun ákniyu na ándà gó palang duma na mulit-ulit. Purisu ándà palang makapadadurung na inatunán dé tô linumuwan katô duma.

¹⁷ Su mà katô kagi ka Manama,

“Tô malyag padadurung,

[†] 9:15 9:15 Tô tuu madigár gasa ka Manama áknita, tó gó si Jesus na igpapid din ébô matábbus ki.

kailangan padadurungán din tō igimu katō Áglangngagán.*

18 Tō makabágge katō dayó tun ta Áglangngagán ánnà tō ágdurung katō sarili din, asal tō manubù na durungán katō Áglangngagán.

11

Si Pablo asta tō mà kagi mga apostoles

1 Na, tingód kani kagin ku, atin ka panámdámmán yu na ágkangulágga, mólà pa ka pallayatán yu tō ginawa yu kanak!

2 Ágginaawaan ku sikiyu iring katō kaginawa ka Manama ákniyu, su iga kasal kó tun ki Cristo iring katō malinis daraga na igtaganà ébô pakasal katō banà din.

3 Asal ágkamáddanganna agó mapid kó, iring ki Eva na inapid katō bulalón na áppuy. Ágkamáddanganna agó tananan yu tō bánnal ginawa yu tun ki Cristo.

4 Ágkatananna gó su agad ássa tō ágtinuruán katō duma mga taratinurù na ágsadun tun ákniyu tingód ki Jesus na ánnà magunawa katō igulit-ulit dé ákniyu, asal ágtanggapán yu sikandan. Agad ássa tō ágtinuruán dan tingód katō espiritu na ánnà magunawa katō Ugis Espiritu na itanggap yu, agad ássa tō gulit-ulitán dan na ánnà magunawa katō Madigár Gulitán na igbánnal yu dángngan, asal ágtanggapán yu.

5 Tun ta panádmám ku, ánnà a tun ta katapuriyan ka tandingán katō mga mà kagi mapandé mga apostoles.

6 Agad diya tuu katig gulit-ulit, asal duwán gó kakatigan ku na makasóddorrá katō kabánnalan. Isóddóran yu na bánnal tō langun na ágtinuruán dé, su ikapira kód gó ikakita.

7 Tō kólít-ólít ku katō Madigár Gulitán na tikud tun ta Manama, ándà a patandan ákniyu. Salà ku basi tō kapabbabà ku élô mému kó mallayat?

8 Róggun iglumuwa diyan ákniyu, tō mga ágpampamaké tun ta duma mga banuwa tō igbágge katō mga ágkailanganán ku. Iring na igtakawan ku sikandan ébô tabangan ku gó sikiyu.

9 Tō kóddô ku diyan ákniyu, agad inandaanna katō mga ágkailanganán ku, asal ándà a gó pamuyù ka tabang tun ákniyu. Tō mga kataladi na iga dungan tikud tun ta Macedonia, tō gó tō iga pid katō mga ágkailanganán ku. Ándà ku gó sikiyu pamuyui ka gasto ku, asta diya gó mamuyú.

10 Su si Cristo dini kanak, bánnal gó ni kagin ku ákniyu. Agad ánda tō sadunan ku tun ta kaluwagan ka probinsya ka Grecia, inalayun ku tumanán ni igkagi ku na ándà palang ágpamuyuan ku ka tabang.

11 Agad dì ku sikiyu pamuyuan ka tabang, asal yakó ágpanámdám na ándà ginawa ku ákniyu, su isóddóran ka Manama na ágginaawaan ku gó sikiyu!

12 Manayunna gó tumuman kani na diya mamuyù ka tabang tikud tun ákniyu élô tō mga mà kagi apostoles dì makakagi na tō linumuwan dan magunawa katō áknamí linumuwan.

13 Agad ágkagi dan na sikandan tō apostoles, asal bulalón dan, áglimbung dan ákniyu tingód katō áglumun dan, asta mà kagi sikandan apostoles i Cristo.

14 Asal dì ki kasalábbuan kani, su agad sí Maibuyan giring-iring ka bónnóng katō bánnal panaligan ka Manama.

15 Purisu dì ki pagsik kasalábbuan katō mga sakup i Maibuyan na mà kagi madigár tō linumuwan dan. Asal tun ta katapuriyan, supakan dan tingód katō madat mga linumuwan dan.

Mga kahirapan na inókitan i Pablo

16 Kumagiya puman na yakó ágpanámdám na ágkangulágga. Asal agad ágpanámdám kó na ágkangulágga, paminág kó kanak su duwán délák padadurungán ku.

17 Atin ka padadurungna katō sarili ku, ánnà tikud tun ta Áglangngagán tō kagin ku, asal iringnga na ágkangulág.

18 Su duwán diyan ákniyu na ágpadadurung tingód katō linumuwan dan, padadurungna pagsik.

19 Su ágpanámdám kó na mapandé kó, ágpamimág kó katō mga ágkangulág!

20 Mému gó ákniyu agad imun kó ikandan na mga álland, agad ágkangén dan tō mga kaduwánnan yu, agad áglimbungan kó ikandan, agad ágpallayat-layat dan tun ákniyu asta ágsampal dan ákniyu. Agad iring kani tō áglumun dan, asal iga pábayà yu dád gó sikandan.

21 Kayyaan ké ka makéring ké kandan!

Atin ka padadurung dan, padadurungna pagsik, agad iringnga na ágkangulág.

22 Atin ka mga Judio* sikandan, Judiowa gó pagsik. Atin ka mga sakup dan katô grupo ka Israel, sakuppa gó pagsik. Atin ka mga rubbad dan i Abraham, rubbadda gó pagsik.

23 Atin ka sikandan tó mga apostoles i Cristo, tuuwa pa bánnal na apostoles ka tandingán kandan. Isóddoran ku na iringnga na ágkangulág su ágpadadurungnga, asal tó kabánnalan, tuu pa marapung tó mga linumuwan ku, maragga gó igrishi, di ágkéyap tó kalagpás kanak, asta maragga gó ágmatayan ka tandingán kandan.

24 Ikalima a lagpássi katô unawa ku na mga Judio ka tallu pulù siyó (39) kada kalagpás kanak.

25 Ikatálluwa bunali katô mga taga Roma. Ikasábbadda timbagi ka mga Judio ka batu ébô matéya. Ikatállu ilánnad tó barko na igsakayan ku, asta ikasábbadda igkapó-kapó tun ta lawud dalám ka sábbad dukilám asta sábbad álló.

26 Marapung tó mga kahirapan ku su igpanówa tun ta ássa-ássa mga banuwa. Makamáddang tó mga wayig na igtalipág ku. Makamáddang tó mga tulisan. Makamáddang tó mga unawa ku na Judio asta tó mga ánnà Judio. Makamáddang tó tun ta mga lunsud, tó tun ta disyerto, asta tó tun ta dagat. Makamáddang tó mga mà kagi mga kataladi.

27 Ikatíissa ka bállé ku, ihirapanna asta ipulówa tingód katô mahirap lumu ku. Ibällusanna, itákkanganna, marag ándà ágkakan ku, asta inókitan ku tó kagánnó, su ikulanganna ka gumpakán ku.

28 Duwán pagsik ássa kahirapan ku su tukid ka álló ágkatanaanna tingód katô langun ágpampamaké tun ta ássa-ássa simbaan.

29 Atin ka duwán malómét tun ta kapamaké din, ágriyuwa katô kalómétan din. Atin ka duwán mapid tun ta salà, tuuwa gó ágkaranu.

30 Atin ka kailangan na padadurungna, kakalyag ku na padadurungán ku dád tó mga kalómétan ku.

31 Ándà a bulaló asta ikasóddór tó Manama na Ámmà katô Áglangngagán na si Jesus. Mólà pa ka ágdurungán sikandin ka ándà ágtamanán.

32 Tó diyanna pa ta lunsud ka Damasco, iga pangangananna katô gobernador na sakup i Harì Aretas tun ta mga sállat katô lunsud ébô ámmáttána pád.

33 Asal igdalámma tun ta dakál basket asta igtuntuna tikud tun ta bentana tun ta mallayat koral na iglibut katô lunsud. Purisu ikapalaguyya gó.

12

Igpakita tó Manama ki Pablo

1 Ikasóddorrá na ándà ágpulusán ka padadurungna tingód katô sarili ku, asal ipiritta gó. Ulitán kud ákniyu tó mga igpakita asta igpasóddór katô Áglangngagán kanak.

2-3 Na, mga sapulù áppat (14) dán ámmé tó iglabé, iga pidda* tun datas ta langit na góddoan ka Manama. Taman dád ka lawa ku ó espiritu ku dád tó inapid dutun. Manama dád tó ikasóddór.

4 Asal isóddoran ku na iga pidda tun datas ta langit, asta duwán mga kasalábbuan kagi na idinág ku na dí ku mému ulitán.

5 Agad mému ka padadurungna tingód katô igpakita katô Manama kanak, asal diya padadurung, su padadurungán ku dád tó mga kalómétan ku.

6 Agad padadurungna tingód katô mga inókitan ku, asal diya méring na ágkangulág, su mulitta dád gó katô kabánnalan. Asal diya padadurung ébô tó panámdám ka mga dumá tingód kanak dí mému sumobra pa katô kabánnalan. Kakalyag ku na tó panámdám dan magunawa katô áglumun ku na igkita dan asta ágtinuruán ku na igdinág dan.

7 Kakalyag ka Manama na diya padadurung tingód katô kasalábbuan na igpakita din kanak. Purisu mému kandin ka bággayanna i Maibuyan katô bógók na iring na dugi tun ta lawa ku na dí makangé ébô diya gó padadurung.

8 Ikatálluwa igpamuyú tun ta Áglangngagán na kangén din ni bógók tikud kanak.

9 Asal ándà din kangayi. Igkagi baling sikandin kanak, "Nángngà gó tó tabang ku áknikó, su makita gó tó katulusan ku tun ta kalómétan nu." Purisu ágkadayawanna gó ágpadadurung tingód katô mga kalómétan ku ébô makita na dini kanak tó katulusan i Cristo.

10 Purisu áknganii ágkadayawanna tingód katô mga kalómétan ku, su agad óróm-órómánnna, agad kahirapanna, agad irrayatanna, agad dadattanna, asal kadawayan si Cristo kanak. Atin ka ágmálméetta, ágpabákkárrána i Cristo.

Dakál ginawa i Pablo katô mga taga Corinto

* 11:22 11:22 Judio, ó Hebreo. * 12:2-3 12:2 Agad iga gamit tó kagi "Igpidda," tun ta bersikulo 2 sippang ka bersikulo 6, ándà uliti i Pablo na sikandin tó igpid, asal igsulat din na "Duwán sábbad sakup i Cristo na igpid." Tun ta bersikulo 7, matayyó tó igsulat din na sikandin tó igpid.

¹¹ Igpiritta ikiyu na padadurung iring katô ágkangulág! Tuu pa madigár ka sikiyu pád tó dumurung kanak. Agad iring na ándà ágpulusán kanak, asal isóddoran ku na ánnà a tun ta katapuriyan ka tandingán katô mga mà kagi mapandé apostoles.

¹² Tô diyanna pa ákniyu, makapira a gó igaipakita ákniyu na bánnalla gó apostoles na igaipid katô Manama, su mallayat tó ginawa ku ákniyu róggun na igimu ku tó madigár mga kasalábbuan.

¹³ Sábbad dád tó igimu ku tun ta mga ágpampamaké tun ta duma mga banuwa na ándà ku gó imuwi diyan ákniyu, su ándà a pamuyù ka tabang tikud tun ákniyu. Atin ka ikasalà a ákniyu ukit kani, pasinsiyayiya dád!

¹⁴ Ikataganà ad na madun diyan ákniyu asta mému ni na makatállu dán. Asal diya pa gó mamuyù ka tabang tikud tun ákniyu, su ánnà man salapì yu tó ágdantulán ku, asal tó dakál ginawa yu kanak. Iring kó na mga gabatâ ku, asta ánnà mga gabatâ tó ágdóppón katô ámmà asta innà dán, asal ámmà asta innà tó ágdóppón katô kandan mga gabatâ.

¹⁵ Purisu kadayawanná gó ka makabággéya ákniyu katô sarili ku asta katô langun dini kanak ébô makatabangngá ákniyu. Agad dakál gó tó ginawa ku ákniyu, asal iring na délák dád tó ákniyu ginawa kanak!

¹⁶ Agad isóddoran yu na ándà palang igaipamuyù ku tikud tun ákniyu, asal duwán kun ágkagi na iglukuwa asta iglimbungngá ákniyu.

¹⁷ Tô igpasadun ku tó mga manubù tun ákniyu, ándà kó gó limbungi ikandan.

¹⁸ Agad igpasadun ku tun ákniyu si Tito na igtákkássan katô sábbad kataladi, asal ándà kó gó lukuwi i Tito. Magunawa tó ágkémun dé si Tito, asta magunawa tó ágdantulán dé.

¹⁹ Kéman yu ka ágkagi ké kani langun ébô sikiyu tó makasóddór na nángngà tó linumuwan dé. Asal ánnà ni tó ágdantulán dé. Ágkagi ké kani langun tun ta saruwán ka Manama, su sikami tó mga ágsuguánnán i Cristo. Áglumun dé tó langun ébô imun masarig tó kapamaké yu na ágginaawan dé.

²⁰ Itanaanna agó ka dumunggù a puman diyan ákniyu, diya kadawayan tingód katô áglumun yu, asta dì kó kadawayan tingód katô lumun ku ákniyu. Itanaanna agó kitánán ku na ágpapulé kó, ágpasabué kó, ágpasókowé kó, ágpalággáddé kó, ágpadatté kó, ágpaséléké kó, ágpallayat-layat kó, asta ágpasamuké kó.

²¹ Itanaanna agó ka dumunggù a puman diyan ákniyu, kayyaanna tun ta saruwán ka Manama tingód katô madat na áglumun yu. Maranuwa gó tingód katô marapung tun ákniyu na ándà rákkád katô mga salà na iglumu dan dángngan, asal inalayun ágtuman dan katô madat kakalyag ka lawa, áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, asta tuu malyag áglumu katô mga makayayyà.

13

Katapuriyan mga panalan

¹ Ni gó tó ikatállu kasadun ku diyan ákniyu. Tumanán ku tó kagi ka Manama na igsulat na kailangan duwán duwa ó tallú testigos.*

² Tô ikaduwa kasadun ku diyan ákniyu, igkagiyan ku tó mga iglumu ka salà dángngan na supakan ku sikandan. Agad madiyù ad diyan ákniyu, asal kagiyan kud puman sikandan asta tó langun duma na atin ka lumónóddá diyan ákniyu, ándà gó tun ákniyu na makaluwà katô kadisiplina ku,

³ Su pakitanán ku ákniyu na ágkagi si Cristo ukit kanak. Ánnà malómét tó kadisiplina din ákniyu, su matulus gó sikandin.

⁴ Agad iring na malómét si Cristo su igaipansalan tó lawa din tun ta krus asta inaté, asal ángganni manté gó sikandin ukit katô katulusan ka Manama. Sikami pagsík, agad malómét ké iring ki Cristo, asal su igaipásabba kékun kandin, kitánán yu na duwán katulusan ka Manama dini áknami.

⁵ Sállág yu tó ákniyu sarili ka bánnal tó kapamaké yu ki Cristo. Atin ka góddô si Jesu-Cristo diyan ákniyu, kasóddoran yu na bánnal kó na mga ágpampamaké!

⁶ Kakalyag ku na makasóddór kó na sikami tó bánnal na mga apostoles i Cristo.

⁷ Ágdasal ké tun ta Manama tingód ákniyu ébô ándà gó palang madat na áglumun yu. Ágdasal ké kani ánnà ébô pakitanán na duwán igaipulus katô iglumu dé diyan ákniyu, asal kakalyag dé na madigár gó tó áglumun yu agad dì ké matanggap na mga apostoles i Cristo.

⁸ Dì mému ka atuwan dé tó kabánnalan, asal kailangan péñagpáttán dé gó tó kabánnalan.

⁹ Atin ka masarig tó kapamaké yu, kadawayan ké agad iring na duwán kalómétan dé su ándà kailangan disiplinan dé. Ágdasal ké tun ta Manama na manayun kó gó kumasarig.

* **13:1** 13:1 Ahaán tó Deuteronomio 19:15.

¹⁰ Róggun diya pa madun diyan ákniyu, igsulatta kani ébô ka dumunggù a, ándà dán kailangan disiplinan ku. Igpapidda katô Áglangngagán ánnà ébô dadattan ku sikiyu, asal ébô imun na masarig tô kapamaké yu.

¹¹ Na, mga kataladi, ni gó tô ágtamanán kani sulat ku ákniyu. Piyai yu tô ágkémun yu. Tuman yu tô igsulat ku ákniyu. Pasábbadé kó tun ta ginawa. Óddô kó tun ta kasunayan. Atin ka lumun yu ni, dumaan kó katô Manama na ágtikudan katô ginawa asta kasunayan.

¹² Atin ka malimud kó mangadap, kailangan papangumustaé kó.

¹³ Tô langun sakup ka Manama kannun ágpangumusta ákniyu.

¹⁴ Mólà pa ka tabangan tô langun yu katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo, asta ginawaan kó katô Manama, asta bággayan kó katô kapasábbadé ka pusung tikud tun ta Ugis Espíritu.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Galacia

Una Basan

Tô ikaduwa kasadun i Pablo tun ta duma mga banuwa ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo, igsadun sikandin tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Galacia, asta igtinurù sikandin na inaté si Jesu-Cristo ébô matábbus dan asta ébô tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruhan din. Marapung tô mga ánnà Judio na iga pamaké.

Tô igpanó si Pablo tikud tun ta Galacia, igdunggù tô mga Judio tun ta Galacia, asta igtinurù dan na kailangan tumanán dan pa tó mga ágkémun katô Judio na igbággé ka Manama ki Moises ébô tanggapán dan ikandin na nángngà tun ta saruhan din. Purisu ilibug tó panámdám katô mga ágpampamaké na ánnà Judio. Tô ikasóddór si Pablo, igsulat sikandin tun kandan. Ukit kani sulat iga pasóddór din na igtábbus dan ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo, su ándà palang makatuman katô langun sugu i Moises. Igtinurù pagsik si Pablo ka ándin tó madigár ágkémun katô mga ágpampamaké ki Jesu-Cristo.

Nit sulat, igsulat i Pablo tó kagi "sikami" asta tó kagi "sikiyu." Tô kagi "sikiyu," tó gó tó mga ánnà Judio na igsulatan din tun ta Galacia. Tô kagi "sikami," tó gó si Pablo asta tó mga unawa din na Judio.

¹ Ni sulat tikud kanak si Pablo. Inémuwa na apostoles ánnà su igsalinna ó iga papidda katô mga manubù, asal igsalinna gó i Jesu-Cristo asta tó Ámmà Manama na iganté puman ki Cristo tikud tun ta kamatayan.

² Ni sulat tikud kanak asta tikud tun ta langun kataladi na igduma kanak dini. Ágpangumusta ké ákniyu na mga ágpampamaké diyan ta mga lunsud tun ta probinsya ka Galacia.

³ Mólà pa ka matanggap yu tó tabang asta kasunayan ka pusung tikud tun ta Manama na Ámmà, asta tikud tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁴ Igmatayan si Cristo na bullas áknita ébô kapasinsiyaan tó mga salà ta, asta ébô tábbusán ki tikud tun ta madat ágkémun nit banuwa su ni gó tó kakalyag katô Manama na Ámmà ta.

⁵ Mólà pa ka durungán tó Manama tun ta ándà ágtamanán! Matuman gó ni.

Ándà ássa Madigár Gulitán

⁶ Isalábbuanna gó tingód ákniyu su sékót kó dái igtayyug katô Manama na igtawar ákniyu ébô matanggap yu tó langun na ágbaggén din ukit katô iglumu i Cristo. Igbánnal kó baling katô mà kagi madigár gulitán.

⁷ Asal ándà gó ássa Madigár Gulitán! Igkagi ku ni su duwán mga manubù na ágsamuk dái ákniyu, su bullasan dan pád tó Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

⁸ Asal di mému ni! Atin ka sikami na mga apostoles ó agad pa tó panaligan na tikud tun ta langit tó mulit-ulit katô ássa gulitán na ánnà magunawa katô taganà igulit-ulit dé ákniyu, mólà pa ka supakan sikandin ka Manama!

⁹ Umanán ku tó taganà igkagi dé ákniyu. Atin ka duwán mulit-ulit katô ássa gulitán na ánnà magunawa katô iga pamaké yu, mólà pa ka supakan sikandin ka Manama!

¹⁰ Yakó ágpanámdám na duwán kakalyag ku na durungánnna katô duma mga manubù, su ánnà gó bánnal! Asal kakalyag ku na nángngà tó áglumun ku tun ta saruhan ka Manama. Atin ka duwán kakalyag ku na durungánnna katô mga manubù, ánnà a gó bánnal ágsuguánnán i Cristo.

Tikud tun ki Cristo tó gulit-ulitán i Pablo

¹¹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kasóddóran yu na tó Madigár Gulitán na igulit-ulit ku ákniyu ánnà igimu-imu dái ukit katô panámdám ka manubù.

¹² Ándà ku tanggapi ni tikud tun ta manubù, asta ándà a gó tinurui ka manubù, asal si Jesu-Cristo tó iga pasóddór kanak kani madigár gulit-ulitán ku.

¹³ Idinággan yu tó mga linumuwan ku róggun igtuman ku tó ágkémun katô Judio. Ándà gó kédu ku katô mga ágpampamaké katô Manama na ígirrayatan ku, asta kakalyag ku pád na dadattan ku sikandan.

¹⁴ Tun ta karapungan katô mga Judio na magunawa tó idad dan kanak, sakán gó tó tuu pa ígággár ággár ébô tumanán ku tó mga ágkémun katô mga kamónaan dé.

¹⁵ Asal tó ándà a pa kamanubù, inéduwan gó tó Manama kanak, asta taganà ad igsalin ébô tawaránnna ikandin.

¹⁶ Igpakita din kanak tō Batà din ébô mulit-ulitta katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus tun ta mga ánnà Judio. Ándà gó palang manubù na iga pamuyuan ku ka mga tinurù.

¹⁷ Ándà a gó sadun tun ta Jerusalem ébô tinuruanna katô mga apostoles na ikóna kanak. Asal sékóttá baling igsadun tun ta Arabia, asta tikud tun ta Arabia iglónódda tun ta Damasco.

¹⁸ Tō iglabé dán tō tallú ámmé, igsadunna tun ta Jerusalem ébô pakitaé ké si Pedro. Igóddô a tun kandin sippang dád ka sapulù lima (15) álló.

¹⁹ Igkita ku si Santiago na kataladi katô Áglangngagán, asal ándà duma mga apostoles na igkita ku.

²⁰ Bánnal ni langun na igsulat ku ákniyu, asta ikasóddór tō Manama na ánnà bulaló ni!

²¹ Tō igpanówa tikud tun ta Jerusalem, igsadunna tun ta mga probinsya ka Siria asta Cilicia.

²² Asal tō timpo tō, ándà a pa kinnam kitayi katô mga ágpamaké ki Cristo tun ta probinsya ka Judea.

²³ Idinág dan dád na tō igirrayat kandan dángangan gulit-ulit dán áknganni tingód katô kapamaké ki Cristo agad dadattan din pád dángangan tō mga ágpampamaké.

²⁴ Purisu igdurung dan tō Manama ukit katô iglumu din kanak.

2

Si Pablo asta duma mga apostoles

¹ Tō iglabé dán tō sapulù áppat (14) ámmé, iglónódda tun ta Jerusalem. Si Bernabe tō kadumaan ku, asta igpid ku si Tito.

² Igsadunna su igpasóddór tō Manama kanak na kailangan madunna. Igpalimudé tō mga tarapid katô mga ágpampamaké na ándà duma manubù. Sikandan dád tō igulitan ku ka ándin tō Madigár Gulitán na igulit-ulit ku tun ta mga ánnà Judio su kakalyag ku na dì dan manámdám na ándà ágpulusán katô linumuwan ku dángangan asta áknganni.

³ Igkagi dan na nángngà tō igulit-ulit ku, su agad ánnà Judio si Tito na kadumaan ku, asal ándà dan piriti na tupuwan sikandin tingód katô ágkémun ka Judio.*

⁴ Tō gó tō tinóngkóan dé su igapil tō mga Judio na mà kagi mga kataladi. Igparimuya dan áknami na mga ágpampamaké ébô kasóddoran dan ka ándin tō áglumun dé tingód katô kaluwaan na itanggap dé ukit katô kapasábbadé ta tun ki Jesu-Cristo. Kakalyag dan na piritán ké ébô tumanán dé tō mga ágkémun katô Judio.

⁵ Asal agad délák, ándà ké gó nunug katô kakalyag dan. Igéllé ké kandan ébô ándà palang bulaló na mabalát tun ta kabánnalan katô Madigár Gulitán na ágtinuruán dé tun ákniyu.

⁶ Tō ánggadanon na mga tarapid katô ágpampamaké na ilimud tun ta Jerusalem, ándà dan gó dugangi tō ágtinuruán ku. Agad mapandé dan, asal ándà kayà ku tun kandan, su ándà manubù na ágmusingán ka Manama agad ándin tō bónnóng dan.

⁷ Ándà dan dugangi tō ágtinuruán ku, su isóddóran dan na sakán tō igsarigan ka Manama katô kólit-ólít ku ka Madigár Gulitán tun ta mga ánnà Judio, iring na si Pedro tō igsarigan ka Manama katô kólit-ólít din tun ta mga Judio.

⁸ Manama gó tō igimu ki Pedro na apostoles para katô mga Judio, asta Manama gó pagsik tō igimu kanak na apostoles para katô mga ánnà Judio.

⁹ Si Santiago, si Pedro asta si Juan kun tō mapandé mga tarapid katô ágpampamaké. Tō ikasóddór dan na ighbággayanna katô Manama kani lumu ni, igtanggap ké ikandan, sakán asta si Bernabe, asta inému ké na mga kadumaan dan tun ta katinurù katô Madigár Gulitán. Igpasábbadé ké langun na sakán asta si Bernabe tō mulit-ulit tun ta mga ánnà Judio, asta sikandan tō mulit-ulit tun ta mga Judio.

¹⁰ Igpédu-édu dan dád áknami na tabangan dé tō mga ágpampamaké na ágkahirapan tun ta Jerusalem, asta tō gó tō kakalyag ku na lumun.

Igsapadan i Pablo si Pedro tun ta Antioquia

11-12 Na, tō igdunggù si Pedro tun ta Antioquia, inalayun sikandin ágduma ágkan tun ta mga ánnà Judio na ágpamaké. Agad nángngà ni, asal duwán álló na igkagiyán ku sikandin tun ta tubang katô mga ágpampamaké na dì nángngà tō iglumu din, su tō kadunggù katô mga Judio na igpapid i Santiago, igsóddó dán si Pedro ágkan duma katô mga ánnà Judio. Ágkamáddangan sikandin agó buyasán katô mga Judio na ágtinurù na tō mga ánnà Judio kailangan tumuman katô mga ágkémun katô Judio.

¹³ Agad ikasóddór tō duma mga Judio na ágpamaké na mému pasábbadé dan asta tō mga ánnà Judio, asal igiring dan ki Pedro na iglili katô mga ánnà Judio. Agad si Bernabe inapid pagsik katô kataló dan.

* 2:3 2:3 Ánnà Judio si Tito, asal Griego sikandin. Purisu ándà sikandin katupuwi su mga Judio dád tō duwán ágkémun ka katupu.

¹⁴ Tô igkita ku na ándà dan tuman katô kabánnalan na ágstinuruán tun ta Madigár Gulitán, igkagiyan ku si Pedro tun ta tubang katô langun ágpampamaké. Igkagiya kandin, na mà ku, "Pedro, agad Judio ka gó su Judio tô mga kamónaan nu, asal tô ágkémun nu iring dán katô ánnà Judio. Ánnà iring katô ágkémun ka Judio tô ágkémun nu. Purisu di mému ka piritán nu tô mga ánnà Judio ébô tumanán dan tô ágkémun ka mga Judio!

¹⁵ "Na, Pedro, sikita gó tô mga Judio su Judio tô mga kamónaan ta. Ássa tô mga ánnà Judio na ágngadan ta dánggan na mga masalà-salà.[†]

¹⁶ Asal isóddórán ta na tanggapán ka Manama na nángngà tô mga manubù tun ta saruhan din ánnà ukit katô katuman dan katô mga sugù i Moises,[‡] asal ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Purisu sikita na mga Judio, igpamaké ki gó ki Jesu-Cristo ébô tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké ta ki Cristo, asta ánnà ukit katô katuman ta katô mga sugù, su ándà gó palang manubù na tanggapán ka Manama ukit ka katuman katô mga sugù.

¹⁷ "Na, su kakalyag ta na tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké ta ki Cristo, inému ki na iring katô mga ánnà Judio na masalà-salà su ightingananaan ta tó katuman ta katô ágkémun ka Judio. Purisu duwán basi manámdám na inému ki na masalà-salà ukit ki Cristo. Asal si Cristo di gó ágpid katô manubù tun ta salà!

¹⁸ Atin ka sarigan ku puman tô ágkémun na ightingananaan kud, pasóddórán ku na iglapassa katô mga sugù na ágtumanán katô mga Judio.

¹⁹ Agad igaggár-ággárra na tumuman katô mga sugù, asal isóddórán kud na ándà ágpulusán katô katuman ku ébô tanggapánna ka Manama. Purisu inatéyad tun ta mga sugù[§] ébô mantéya tun ta saruhan ka Manama.*

²⁰ Tô igpamakéya ki Cristo, igpasábbadda ka Manama tun ki Cristo, asta inatéyad gó duma kandin tun ta krus. Purisu ánnà dán sarili ku tô ágpid katô kantayan ku, asal si Cristo na góddô dini kanak tô ágpid katô kantayan ku. Agad ándin tô áglumun ku ákganni, áglumun ku ukit katô kapamaké ku katô Batà ka Manama. Sikandin tô igginawa kanak asta ighbullas kanak ukit katô kamatayan din tun ta krus.

²¹ Dì ku gélléyan tô iglumu ka Manama ukit katô kédu din kanak, su atin ka tanggapán ki ka Manama ukit katô katuman ta katô mga sugù, ándà ágpulusán katô kamatayan i Cristo."†

3

Katuman katô mga sugù ó kapamaké ki Cristo

¹ Sikiyu na mga taga Galacia, kulang tô kénagpát yu su ighbánnal kód katô mga manubù na igpid ákniyu ébô tumanán yu puman tô mga sugù i Moises! Asal matayyó gó tô kabánnalan na igeñagpát ku ákniyu dánggan tingód katô kamatayan i Jesu-Cristo tun ta krus.

² Purisu panámdám kó tingód kani. Itanggap yu tô Ugis Espiritu ánnà gó ukit katô katuman yu katô mga sugù i Moises. Itanggap yu gó tô Ugis Espiritu su tô kapaminág yu katô Madigár Gulitán, igpamaké kó ki Cristo.

³ Yakó giring katô manubù na kulang tô kénagpát din. Tô katigkané yu ka kapamaké ki Cristo, Ugis Espiritu tô ighbággyé katô mantu kantayan tun ákniyu. Yakó ágpanámdám na tanggapán kó ka Manama ukit katô ákniyu sarili áglumun.

⁴ Iring na ándà gó ágpulusán yu ukit katô inókitan yu tingód ka kabánnal yu katô Madigár Gulitán. Asal dakál gó tô ágpulusán yu kani!

⁵ Igbággyan kó gó ka Manama katô Ugis Espiritu asta duwán mga kasalábbuan na áglumun din tun ákniyu. Asal kémán yu ka inému ni ukit katô katuman yu katô mga sugù, su itanggap yu gó tô langun ukit katô kapaminág yu katô Madigár Gulitán asta kapamaké yu ki Cristo.

⁶ Magunawa ki Abraham, su

"Igpamaké sikandin katô Manama.

Purisu igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruhan din."*

⁷ Purisu isóddórán ta na tô mga manubù na ágpamaké katô Manama, sikandan gó tô imun ka Manama na mga rubbad i Abraham.[†]

[†] 2:15 2:15 Tô mga Judio ágngadan katô ánnà Judio na mga masalà-salà su tô mga ánnà Judio di ágtuman katô mga sugù na igeñagpát tun ta mga Judio. [‡] 2:16 2:16 Manama tô igeñagpát katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igeñagpát katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawaran katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. [§] 2:19 2:19a Tô kóbádan katô kagi i Pablo, "inatéyad tun ta mga sugù," dyad mappirit tumuman katô mga sugù. * 2:19 2:19b Tô kóbádan katô kagi i Pablo, "ébô mantéya tun ta saruhan ka Manama," ébô makapadaniya tun ta Manama na ándà máddang ku.

[†] 2:21 2:21 Duwán ágpanámdám na bersikulo 14 ó 16 ó 21 tô ágsippangán katô igkagi i Pablo ki Pedro. * 3:6 3:6 Genesis 15:6. [†] 3:7 3:7 Imun dan na mga rubbad i Abraham ébô bággyan dan pagsík katô igtandó ki Abraham.

⁸ Sayyan duwán igsulat tun ta kagi ka Manama na duwán mga ánnà Judio na tanggapán din na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan kandin. Ni gó tô Madigár Gulitán na igulit ka Manama ki Abraham, na mà din,

“Ukit áknikó, madigár tô bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa.”[‡]

⁹ Igpamaké si Abraham katô Manama asta madigár tô igtanggap din. Purisu isóddóran ta na tô langun na mamaké katô Manama tô makatanggap ka madigár iring ki Abraham.

¹⁰ Asal tô manubù na ágsarig katô katuman dan katô mga sugù ébô tanggapán dan katô Manama, tô gó tô supakan katô Manama. Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Supakan tô dì pakatuman katô langun-langun ka mga sugù na igsulat.”[§]

¹¹ Purisu isóddóran ta na ándà gó palang tanggapán ka Manama ukit katô katuman dan katô mga sugù, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tô mga tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dan, tô gó tô bággayan din ka kantayan na ándà ágtamanán.”*

¹² Tô igbággé ka Manama tô mga sugù ki Moises, ándà din kagiyi na kailangan mamaké tô mga manubù, asal igkagi sikandin,

“Kailangan tumanán katô manubù tô langun-langun katô mga sugù ébô duwán kantayan din.”†

¹³ Si Cristo tô igbullas áknami asta igsupakan ka Manama ébô tábbusán ké na mga Judio asta dì ké supakan agad ándà ké ikatuman katô langun-langun ka mga sugù. Igsupakan gó si Cristo, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Atin ka matayan asta bitinán tô manubù tun ta kayu na igbunsud, tô gó tô pató na igsupakan sikandin.”‡

¹⁴ Itáibus ké ukit katô iglumu i Jesu-Cristo ébô tumanán ka Manama tô tandô din ki Abraham na madigár tô bággén din tun ta mga ánnà Judio. Itáibus ké ukit katô kapamaké dé ki Cristo ébô matanggap dé tô Ugis Espiritu na igtandô katô Manama.§

Mga sugù asta tandô ka Manama

¹⁵ Na, mga kataladi, ni gó tô panunggiringan ku. Atin ka duwán duwa manubù na patandôé asta papermaé, di mému ka andaán ó dugangan katô ássa manubù tô igtandô dan.

¹⁶ Tô igtandô tô Manama tun ki Abraham asta tun ta rubbad din, ándà din kagiyi na langun rubbad i Abraham tô bággayan din, su ánnà marapung tô bággayan din. Asal tô igkagi ka Manama, na mà din, “Asta tun ta rubbad nu.”* Tô igkagi din tingód katô sábbad dád rubbad din na si Cristo.

¹⁷ Na, ni gó tô kóbadian kani igsulat ku. Una tô igtandô katô Manama tun ki Abraham, asta tô iglabé dán tô áppat gatus tállu pulù (430) ámmé, igbággé ka Manama tô mga sugù, asal ándà din andai tô kasabotan din tun ki Abraham. Ándà pandai ka Manama tô igtandô din.

¹⁸ Atin ka matanggap tô bággén ka Manama ukit katô katuman katô mga sugù, ándà dán ágpulusán katô tandô su matanggap ni ukit katô linumuwan. Asal igbággé ni katô Manama tun ki Abraham su igtandô din tun kandin, ánnà su duwán mga sugù na igtuman i Abraham.

¹⁹ Na, duwán basì minsà, “Manan ka igbággé ka Manama tô mga sugù?” Igbággé katô Manama tô mga sugù ébô makasóddór tô mga manubù na tuu madat tô mga salà dan tun ta saruhan din. Asal tô kadugayan katô mga sugù sippang ka dumunggù tô sábbad rubbad i Abraham na igtandô. Igbággé ka Manama tô mga sugù tun ta mga panaligan din, asta sikandan tô igbággé kani tun ki Moises na taratapid tun ta tánggaan ka Manama asta mga manubù.

²⁰ Duwán taratapid ébô pénapgátté tô duwa manubù. Asal tuu pa madigár tô igtandô ka Manama ki Abraham, su ándà palang taratapid, asal Manama dád gó tô igtóngkô kandin.

²¹ Na, duwán basì minsà, “Tô igbággé ka Manama tô mga sugù, igpandà din tô tandô din?” Ánnà yan! Atin ka makatanggap ki katô kantayan na ándà ágtamanán ukit katô katuman ta katô mga sugù, ni gó pád tô kapókit katô Manama ébô tanggapán ki ikandin.

²² Asal igsulat tun ta kagi ka Manama na inallang ka salà tô langun manubù. Purisu tô mga mamaké ki Jesu-Cristo tô makatanggap katô igtandô ka Manama tun ta mga manubù na mamaké.

²³ Dángngan tô ándà pa dunggù si Jesu-Cristo ébô pamakén dé, iring na igpriso ké na mga Judio, su ipirit ké ágtuman katô mga sugù. Ándà ké tanggapi ka Manama sippang ka matuman dán na dumunggù tô Taratábus ébô pamakén dé.

²⁴ Ágdóppónan ké katô mga sugù sippang ka dumunggù si Cristo ébô tanggapán ké ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké dé ki Cristo.

‡ 3:8 3:8 Genesis 12:3; 18:18; 22:18.

§ 3:10 3:10 Deuteronomio 27:26.

* 3:11 3:11 Habacuc 2:4.

† 3:12 3:12

Levitico 18:5.   § 3:13 3:13 Deuteronomio 21:23.

§ 3:14 3:14 Joel 2:28-29, Mga Lumu 2:16-21.

* 3:16 3:16 Genesis

²⁵ Na, su igdunggù dán si Jesu-Cristo ébô pamakén dé, ándà dán kailangan na dóppónan ké katô mga sugù.

²⁶ Mga gabatà kód katô Manama ukit katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo, agad Judio ó ánnà Judio.

²⁷ Tô langun yu na igapasábbad tun ki Cristo ukit katô kapabunyag yu, iga pamantu yu tô ágkémun yu iring katô ágkémun i Cristo.

²⁸ Tun ta saruwan katô Manama, ándà dán kassaan ka mga manubù, agad Judio ó ánnà Judio, agad állang ó ánnà állang, agad gamama ó gabayi. Ándà dán kassaan su iga pasábbad dán tô langun yu tun ki Jesu-Cristo.

²⁹ Su iga pasábbad kód tun ki Cristo na rubbad i Abraham, inému kód na mga rubbad i Abraham na bággyan ka Manama katô igtandô din.

4

¹ Na, panámdám yu ni. Atin ka maté tô manubù na ágkaduwánnan, agad tumigatu tô batà din katô langun ka kaduwánnan din, asal iring dâd gó na állang tô kóddô din sippang ka dumakál sikandin.

² Su róggun ka délák pa tô batà, kailangan mánnal sikandin katô mga taradóppón sippang katô timpo na taganà igsalin katô ámmà din.

³ Tô ándà pa dunggù si Cristo, sikami na mga Judio iring na mga állang su kailangan mánnal ké katô mga sugù i Moises asta katô mga ágkémun ka mga kamónaan dé nit banuwa.

⁴ Asal tô igdunggù tô nángngà timpo na igsalin katô Manama, iga papid din tô Batà din. Igpamanubù sikandin, asta kailangan tumanán din tô mga sugù.

⁵ Igpapid ka Manama tô Batà din ébô tábbusán din tô langun dé na mga Judio na inallang katô mga sugù ébô imun ké na mga gabatà ka Manama.

⁶ Su sikiyu na mga ánnà Judio tô inému na mga gabatà katô Manama, iga papid din tô Ugis Espiritu katô Batà din nit mga pusung ta. Mému ka ágtawarán tad tô Manama na Ámmà ta!

⁷ Purisu ákganni ánnà kód mga állang, asal mga gabatà kód ka Manama. Su mga gabatà kód ka Manama, bággyan kó gó katô langun na igtandô din.

Tana i Pablo tingód katô mga taga Galacia

⁸ Tô ándà kó pa pasakup tun ta Manama, inallang kó katô mga ágmanaman.

⁹ Asal ákganni, ikasóddór kód katô bánnal Manama. Tô kabánnalan, Manama tô ikasóddór ákniyu. Purisu dí gó mému ka lumónód kó tun ta mga sugù asta mga ágkémun nit banuwa na ándà ágpulusán na ikallang ákniyu dángngan!

¹⁰ Asal ágtumanán yu pa tô mga ágkémun katô Judio tingód katô áglumun kada álló ka kapaginawa, kada búlan, kada timpo ka palimudé asta kada ámmé!

¹¹ Ágkatanaanna agó mandà tô ágpulusán katô langun na iglumu ku diyan ákniyu.

¹² Na, mga kataladi, ágpédu-éduwa ákniyu na miring kó kanak, su tô igóddô a tun ta Galacia, agad sábbadda Judio, ikéringnga ákniyu na ánnà Judio na dí ágtuman katô mga ágkémun ka Judio.

Madigár gó tô katanggap yu kanak.

¹³ Isóddoran yu tô tagnà kasadun ku tun ta Galacia, ágkabogókanna. Purisu igóddô a diyan ákniyu asta ikolít-ólitta katô Madigár Gulitán.

¹⁴ Agad ándà kó kadigárrí kanak tingód katô bógóku, ándà a ikiyu élléyi, asal igtanggappa ikiyu iring katô katanggap yu ka panaligan tikud tun ta Manama, asta iring katô katanggap yu ki Jesu-Cristo.

¹⁵ Asal iring na ilingawan yu na idawayan kó gó dángngan ukit katô kólit-ólit ku ákniyu. Su dángngan, isóddoran ku na agad tô mga mata yu lássuán yu pád ébô bággen yu kanak.

¹⁶ Asal ákganni, iring na inémuwa na usig yu ukit katô kólit ku ákniyu katô kabánnalan.

¹⁷ Ánnà madigár tô ágdantulán katô mga manubù diyan ákniyu na pasuwé pád ákniyu tikud tun ta kabánnalan, su kakalyag dan na mandà tô kapasábbad katô ginawa ta ébô sikandin tô dapitan yu.

¹⁸ Asal madigár gó tô kakalyag ku para ákniyu, asta inalayunna gó makatabang agad diya móddô diyan ákniyu.

¹⁹ Sikiyu na mga gabatà ku tun ta kapamaké, ágriyun ku puman tô iring na kasakit katô ágpangalalan, su itanaanna tingód ákniyu sippang ka makita gó diyan ákniyu tô kantayan i Cristo!

²⁰ Madigár pád ka diyanna ákniyu ákganni ébô mulitta katô dakál ginawa ku, su ágkatanaanna ákniyu.

Duwa gabatà i Abraham

²¹ Na, tō langun yu na malyag tumuman katō mga sugù, kailangan manámdám kó ka ándin tō igsulat i Moises sayyan.

²² Igsulat din na duwán duwa gabatà gamama i Abraham. Tō sábbad batà din ipamasusu tun ta állang din na si Agar, asta tō sábbad batà din ipamasusu tun ta sawa din na si Sara.

²³ Duwán kassaan katō duwa gabatà i Abraham su tō batà din na ipamasusu tun ta állang din imanubù ukit katō kapókit ka manubù. Asal tō batà din na ipamasusu tun ta sawa din imanubù su tō Manama igtuman katō igtandô din.

²⁴ Na, ni gó tō kóbadian katō panunggiringan na igulit ku ákniyu. Tō duwa gabayi panunggiringan katō duwa kapókit na igimu ka Manama. Tō mga sugù na ighbágge ka Manama ki Moises tun ta Pabungan ka Sinai, tō gó tō iring na állang na ágbatà ka mga állang. Purisu tō mga sugù iring na állang na si Agar.

²⁵ Agar tō pagngadan katō Pabungan ka Sinai tun ta Arabia. Ikéring si Agar katō lunsud ka Jerusalem áknganni, su tō Jerusalem iring na állang asta tō mga taga Jerusalem iring na mga gabatà din na állang su kailangan tumanán dan tō mga sugù i Moises.

²⁶ Asal tō mantu Jerusalem tun datas ta langit iring ki Sara na innà na ánnà állang. Tō mantu Jerusalem iring na innà ta su ánnà ki állang katō mga sugù,

²⁷ su mà katō kagi ka Manama na igsulat,

“Sikuna bayi na ándà palang batà,
kailangan duwán dayó nu!

Agad ándà ka pa kinnam riyu katō kasakit ka kapamasusu,
asal yaka ágtagnáp. Ullaó ka baling tingód katō dayó nu!

Agad itananan Kad,
asal kumarapung pa tō mga gabatà nu
ka tandingán katō bayi na duwán duma.”*

²⁸ Na, mga kataladi, sikita tō iring ki Isaac, su sikita tō mga rubbad na igtandô katō Manama ki Abraham.

²⁹ Sikita na igpasakup tun ki Cristo, grrayatan ki pagsik katō mga manubù na inallang katō mga sugù, iring ki Isaac sayyan na ipamasusu ukit katō katulusan ka Ugis Espiritu igirrayatan i Ismael na batà katō állang.

³⁰ Asal ni gó tō kagi ka Manama na igsulat,

“Péwá nu tō állang asta tō batà din, su dì mému ka kabággayan tō batà ka állang katō fángngà katō kaduwánnan nu ka maté ka, su bággén tō langun tun ta batà ka sawa nu na ánnà állang.”†

³¹ Purisu, mga kataladi, ánnà ki mga gabatà katō állang, asal mga gabatà ki katō ánnà állang.‡

5

Igtábbus ki gó i Cristo

¹ Ándà dán kailangan na tumanán ta tō mga sugù i Moises, su igtábbus ki gó i Cristo. Purisu éllé kó katō mga ágitinurù na kailangan patupu kó. Yakó puman ágpallang katō mga sugù.

² Sakán si Pablo, asta ni gó tō kagi ku ákniyu. Atin ka patupu kó ébô tanggapán kó ka Manama, ándà gó ágpulusán katō kapamaké yu ki Cristo.

³ Kumagiya puman na atin ka patupu kó, kailangan tumanán yu gó tō langun-langun katō mga sugù i Moises.

⁴ Atin ka sarigan yu tō katuman yu katō mga sugù ébô tanggapán kó ka Manama, igsuwé kó tikud tun ki Cristo. Igtayyugan yu gó tō kédu ka Manama.

⁵ Asal sikita na igpamaké ki Cristo, gangat ki pa ka tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, su ágsarigan ta si Cristo, asta ágpasóddór tō Ugis Espiritu na matuman ni.

⁶ Tō langun ta na igpasakup tun ki Jesu-Cristo, isóddórana ta na agad itupuwan ki ó ándà ki katupuwi, ándà kassaan ta tun ta saruhan katō Manama, su tō tuu ákailanganán tō kapamaké ta na kitaná ukit katō kaginawa ta katō mga unawa ta.

⁷ Igbánnal kó gó katō kabánnalan dángngan. Asal áknganni, isalábbuanna su iring na duwán dán ikadalang ákniyu, su dì kó ágbánnal katō kabánnalan.

⁸ Atin ka ilibug tō panámdám yu, ánnà gó Manama tō ikalibug ákniyu, su sikandin tō ágtawar ákniyu ébô matábbus kó.

⁹ Banté kó agó makasuwé kó tikud tun ta kabánnalan, su agad délák dád tō pagpatubù ka pan, asal masig ágtubù tō tibuk ka harina na baláttan.

* 4:27 4:27 Isaías 54:1. † 4:30 4:30 Genesis 21:10. ‡ 4:31 4:31 Mga gabatà ki katō ánnà állang su igtanggap ki katō Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katō kapamaké ta.

¹⁰ Asal su ágsarigga katô Áglangngagán, isóddórán ku na dì yu dugangan tô kabánnalan na iktinurù ku ákniyu. Agad ágkabantug tô manubù na áksamuk ákniyu, asal supakan gó sikandin katô Manama.

¹¹ Mga kataladi, yakó ágbánnal katô mga manubù na ákgagi na gulit-ulitta pa na kailangan tupuwan tô manubù ébô matábbus. Atin ka ágtinurù a pa na kailangan tupuwan, diya gó irrayatan katô mga Judio. Asal girrayatanna pa ikandan su ágtinurù a na matábbus gó tô manubù ukit dâd katô kamatayan i Cristo tun ta krus.

¹² Tô mga manubù na áksamuk ákniyu ukit katô ágtinuruán dan na kailangan patupu kó, móla pa ka pakapunán dan tô sarili dan!

¹³ Mga kataladi, igtawar kó katô Manama ébô ándà dán kailangan na tumanán yu tô mga sugù i Moises ébô tanggapán kó ka Manama. Agad duwán dán kaluwaan yu tikud tun ta mga sugù, asal yakó ágpanámdám na mému ka tumanán yu tô madat kakalyag yu. Asal su ággapinawé kó, kailangan patabangé kó.

¹⁴ Su tô langun sugù ka Manama igapasábbad tun ta sábbad dâd sugù na, "Ginawayi yu tô mga unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili."*

¹⁵ Asal dì kó gó ággapinawáé. Ágpamatayé kó baling iring katô magani mga mannanap. Banté kó ébô dì kó padaté tun ta kapamaké yu.

Yakó gó ágtuman katô madat kakalyag yu

¹⁶ Na, tô kagi ku ákniyu, kailangan bánnalán yu tô Ugis Espiritu ébô dì yu tumanán tô madat mga kakalyag katô lawa yu,

¹⁷ su tô kakalyag katô sarili yu, tô gó tô gusig katô Ugis Espiritu, asta tô kakalyag katô Ugis Espiritu, tô gó tô gusig katô kakalyag katô sarili yu. Ágpamatayé tô duwa kakalyag ébô dì kó pakatuman katô ákniyu mga kakalyag.

¹⁸ Atin ka ágbánnal kó katô Ugis Espiritu, ándà dán kailangan na tumuman kó katô mga sugù i Moises ébô matanggap kó katô Manama.

¹⁹ Isóddórán yud ka ándin tô áglumun katô mga manubù na ágtuman dâd katô kakalyag katô sarili dan. Áglayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma. Maripà tô ágpanámdámmán asta áglumun dan. Malóggód dan áglumu ka madat.

²⁰ Ágpangadap dan katô ágmanaman. Ágbbarang dan. Magani dan. Ágpamatayé dan. Gingà dan. Marag dan ágkasókó. Lággáddán dan. Ágpasuwéy dan. Ágpassa-assaé dan.

²¹ Ágkasabuan dan. Ágkalasing dan. Agad ándin tô kakalyag dan, ágtumanán dan. Duwán pa mga áglumun dan iring kani. Kagin ku puman ákniyu tô igkagi ku dângngan: Atin ka iring kani tô áglumun katô mga manubù, dì gó sikandin masakup tun ta pagpangulu katô Manama.

²² Asal ni gó tô ágkitanán tun ta mga manubù na ágkapánnuan katô Ugis Espiritu. Ágginawa dan. Ágkadawayan dan. Duwán kasunayan katô pusung dan. Mallayat é ginawa dan. Madigár tô áglumun dan tun ta mga unawa dan. Mabasa dan. Ágkasarigan dan.

²³ Médu-édu dan. Pakapáttud katô sarili dan. Atin ka tô gó tô áglumun ta, ándà palang sugù na lapasán ta.

²⁴ Tô igapasakup tun ki Jesu-Cristo, tô gó tô igtanan dán katô madat mga kakalyag asta madat ágkémun dan, su igaipansalan dan dán tô langun kani duma ki Jesu-Cristo tun ta krus.

²⁵ Su Ugis Espiritu tô ighbágé áknita katô mantu kantayan, kailangan papangulun ta tô Ugis Espiritu.

²⁶ Kailangan dì ki padadurung, dì ki pósigé, asta dì ki pasabué.

6

Kailangan patabangé ki

¹ Na, mga kataladi, atin ka duwán tun ákniyu na makasalà, sikiyu na ágkapánnuan katô Ugis Espiritu tô nángngà tumabang kandin ukit katô kapédu-édu ébô lumónód sikandin tun ta kabánnalan. Banté kó gó katô sarili yu agó makasalà kó pagsik.

² Atin ka duwán tun ákniyu na ágkahirapan, patabangé kó, su atin ka ni gó tô áglumun yu, ágtumanán yu tô ágpalumun i Cristo.

³ Atin ka duwán ágpanámdám na mallayat tô kamanubuan din, asal ándà kannê kallay-atan ka kamanubuan din, áglimbungan din dâd tô kandin sarili.

⁴ Asal tô tagsábbad-sábbad ákniyu kailangan gó sumállág katô ákniyu sarili áglumun. Atin ka nángngà tô áglumun yu, duwán dayó yu ánnà su ágpatakingé kó, asal tikud dâd tun ta ákniyu sarili áglumun.

* 5:14 5:14 Levítico 19:18.

⁵ Kailangan sumállág kó katô ákniyu áglumun su duwán gó kailangan lumun katô tagsábbad-sábbad ákniyu.

⁶ Sikiyu na ágtilinuruan katô kabánnalan tingód katô Manama, kailangan tumabang kó asta dumóppón kó katô taratinurù yu.

⁷ Yakó yu áglimbungi tó ákniyu sarili, su ándà gó manubù na makalimbung katô Manama. Sulian kó tingód katô linumuwan yu, su agad ándin tó ágparámmasán katô manubù, tó gó pagiksik tó káttun din!

⁸ Atin ka tumanán ka manubù tó madat kakalyag din, ukit kani matanggap din tó supak na ándà ágtamanán. Asal ka tumanán ka manubù tó kakalyag katô Ugis Espiritu, ukit kani matanggap din tó kantayan na ándà ágtamanán.

⁹ Purisu sikita na áglumu ka madigár, kailangan dì ki sumódô, su atin ka manayun ki, dumunggú gó tó álló na igsalin ka Manama na duwán madigár tanggapán ta.

¹⁰ Purisu kailangan inalayun ta tabangan tó langun manubù, asta tuu ta pa gó tabangan tó pamilya ka Manama.

Ágtamanán kani sulat

¹¹ Sakán gó si Pablo tó igsulat kani katapuriyan mga kagi ku ákniyu. Sállág yu na magdakál ni mga litra na igsulat ku.

¹² Duwán mga manubù na kakalyag dan na matanggap dan katô mga unawa dan na Judio ukit katô áglumun dan. Purisu piritán dan pád sikiyu ébô patupu kó. Su mà dan atin ka mulit-ulit dan na nángngá gó tó kamatayan i Cristo tun ta krus ébô matábbus tó mga manubù, irrayatan dan katô mga Judio.

¹³ Agad mirit dan pád ákniyu ébô patupu kó asta tumuman kó katô mga sugù i Moises, asal dì dan gó ágtuman katô langun sugù. Kakalyag dan dád na patupu kó ébô padadurung dan ukit katô kanunug yu kandan.

¹⁴ Asal sakán, diya gó padadurung. Sábbad dád tó durungán ku, tó gó tó Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo na inaté tun ta krus. Tingód katô kamatayan din tun ta krus, tó duwán ágpulusán tun ta mga dì ágpamaké ándà ágpulusán dini kanak, asta tó duwán ágpulusán dini kanak ándà ágpulusán tun kandan.

¹⁵ Tun ta saruwan ka Manama, ándà gó kassaan katô igtupuwan asta tó ándà katupuwi. Asal tó tuu ágkailanganán tó kapamantu katô ágkémun ta.

¹⁶ Mólà pa ka bággén ka Manama tó kasunayan ka pusung asta tó kédu din tun ta langun na ágtuman kani kabánnalan, su sikandan gó tó bánnal mga gabatà ka Manama, agad Judio ó ánnà Judio.

¹⁷ Na, tikud áknganni, dì mému ka duwán pa sumamuk kanak, su duwán gó mga ulat dini ta lawa ku na pató katô kabánnal ku ki Jesus.

¹⁸ Mga kataladi, mólà pa ka tabangan kó katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Matuman gó ni!

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Efeso

Una Basan

Sayyan tuu dakál tō lunsud ka Efeso, asta igóddóan ka marapung manubù. Ágkabantug tō mga taga Efeso su ágkaduwánnan sikandan. Duwán dakál sinubaan na ágpangadapan dan katô ágmanaman na ángadanman si Diana. (Ahaán tō Lumu 19:21-41.)

Dalám ka tállu ámmé igóddó si Pablo tun ta Efeso, asta marapung tō igpaminág katô igulilit din tingód ki Jesu-Cristo. Duwán mga kasalábbuan na igimu i Pablo, asta marapung tō igpamaké ki Cristo. Pángnga ka tállu ámmé igpanó si Pablo tun ta duma mga lunsud.

Tō igpriso si Pablo tun ta lunsud ka Roma, igsulat din ni tun ta mga ágpampamaké na góddó tun ta Efeso asta tun ta mga duma lunsud na madani tun ta Efeso.

Nit sulat din, igulit din na igsabábadé dán tō mga ágpampamaké ukit katô kapasábbad dan tun ki Jesu-Cristo. Marapung tō mga panunggiringan na iggamit i Pablo tingód kani. Mà din, sikandan tō iring na lawa asta si Cristo tō iring na ulu. Sikandan tō iring na balé, asta si Cristo tō iring na masarig batu na ágpónsadanan ka balé. Sikandan tō iring na sawa, asta si Cristo tō iring na duma.

Igsulat din pagsik tō tingód katô madigár ágkémun dan asta tō tingód katô kapanalu dan ki Maibuyan.

¹ Sakán si Pablo na inému apostoles i Jesu-Cristo tingód katô kakalyag ka Manama. Ágpangumusta a ákniyu diyan ta lunsud ka Efeso. Sikiyu tō mga sakup ka Manama asta ágkasarigan kó na igsabábad tun ki Jesu-Cristo.

² Mólà pa ka tabangan kó ka Manama asta bággayan kó katô kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Mga kadigárran na ágbággén i Cristo áknita

³ Durungán ta gó sikandin na Manama asta Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo! Igbággé ka Manama áknita tō langun kadigárran na tikud tun ta langit su igsakup ki tun ki Cristo.

⁴ Sayyan tō ándà pa imuwi ka Manama ni banuwa, taganà kid igsalin ikandin ébô imun ki na malinis asta ándà salà tun ta saruhan din tingód katô kapasábbad ta tun ki Cristo. Tingód katô dakál ginawa katô Manama áknita,

⁵ taganà dán duwán plano din na imun ki ikandin na mga gabatà din ukit katô iglumu i Jesu-Cristo, su ni gó tō ágdantulán katô kakalyag din.

⁶ Purisu durungán ta gó tō Manama su igtábbus ki ikandin tingód katô tuu dakál ginawa na ighbággé din áknita iring na gasa ukit katô kapasábbad ta tun ta Batà din na ágginawaan din!

⁷ Ukit katô dipanug i Cristo tun ta kamatayan din tun ta krus, igtábbus kid katô Manama asta igpasinsiyaan din dán tō mga salà ta tingód katô tuu dakál kédu din áknita.

⁸ Mabasa sikandin asta ighbággayan ki ikandin ka kapandayan asta kagpáttan.

⁹ Ukit kani, igsabáddór ka Manama áknita tō plano din na ándà din pasóddóri sayyan na tumanán din ukit ki Cristo.

¹⁰ Ni gó tō igplano din. Ka dumunggù dán tō nángngà álló, pasábbadán din tō langun langun na igimu din, agad tun ta langit ó nit banuwa, asta pasakupán din tun ta pagpangulu i Cristo.

¹¹ Agad ándin tō plano asta kakalyag katô Manama, tō gó tō ágkatuman. Tun ta katigkanan tō ándà din pa imuwi ni banuwa, taganà duwán plano din na salinán ké ikandin ébô imun ké na mga sakup din ukit katô kapasábbad dé tun ki Cristo,

¹² su sikami na mga Judío tō una igiman asta igpamaké ki Cristo. Igsalin ké katô Manama ébô durungán asta pabantugán sikandin ukit áknami.

¹³ Sikiyu pagsik na mga ámnà Judío, tō igdinág yu tō kabánnalan na Madigár Gulitán tingód katô makatábbus ákniyu, igpamaké kó ki Cristo. Purisu igpóddó ka Manama diyan ákniyu tō Ugis Espiritu na igtandó din, su tō gó tō pató na mga sakup kó ka Manama.

¹⁴ Su igpóddó din dán tō Ugis Espiritu dini áknita, isóddóran ta na bággayan ki gó katô langun na igtandó ka Manama. Purisu isóddóran ta na igtábbus ki gó langun ikandin ébô imun ki na mga sakup din. Ukit áknita durungán asta pabantugán tō Manama.

Dasalán i Pablo tingód katô mga taga Efeso

15 Na, tuu gó madigár ni igimu ka Manama. Purisu tikud tun ta kadinág ku tingód ka kapamaké yu katô Áglangngagán na si Jesus asta tingód ka ginawa yu katô langun sakup ka Manama,

16 inalayunna gó ágpasalamat tun ta Manama tingód ákniyu. Inalayunna ágdasal para ákniyu.

17 Ágdasalla tun ta Manama na matulus Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ébô ukit katô Ugis Espiritu bággayan kó ikandin katô kapandayan asta kagpáttan ébô tuu kó makásoddór katô Manama.

18 Ágdasalla na imun din mappawà tó panámdám yu ébô kasóddóran yu ka ándin tó gimanán tun ta pagtawar din ákniyu. Mólà pa ka kasóddóran yu na tuu madigár tó ágpulusán na igtandó ka Manama katô langun sakup din.

19 Kakalyag ku na kasóddóran yu na tuu gó matulus tó Manama na ágtabang áknita na ágpamaké kandin. Ni katulusan din

20 tóiggamit din tó iganté din puman si Cristo asta tó igaponsad din sikandin dadan tun ta kawanán din* tun ta langit.

21 Purisu si Cristo tó ágpangulu katô langun, agad ándin tó duwán katulusan ó ágpangulu ó ághari tun ta langit, su tó ngádan na ighbággé tun ki Cristo tuu pa mallayat ka tandingán katô langun ka duma mga ngadan, agad ákngarni ó agad pa tun ta tapuri álló.

22 Igpasakup katô Manama tó langun-langun tun ta pagpangulu i Cristo, asta igimu din sikandin na ágpangulu katô langun ébô katabangan ki na mga ágpampamaké.

23 Si Cristo tó ulu katô langun ágpampamaké na igaunggiringan katô lawa din. Su igaunggiringan katô langun manubù na dí ágbannal katô Manama.

2

Manté dán tó mga igaunggiringan tun ki Cristo

1 Dángngan, tó ándà kó pa pamaké ki Cristo, inaté kó* tun ta saruwán ka Manama su marapung gó tó mga salà yu.

2 Dángngan igtuman kó katô madat ágkémun ka mga manubù nit banuwa na dí ágpamaké. Igbánnal kó ki Maibuyan na hari katô mga madat espiritu tun ta kawang-awangan. Sikandin tó espiritu na ágpid katô langun manubù na dí ágbánnal katô Manama.

3 Tó gó tó ágkémun katô langun ta dángngan, su agad ándin tó madat kakalyag ka panámdám ta asta lawa ta, tó gó tó ágtumanán ta. Su tó gó tó ágkémun ta, supakan ki pád katô Manama iring katô langun duma na dí ágpaminág kandin.

4 Asal dakál gó tó kédu katô Manama áknita, asta dakál gó tó ginawa din áknita.

5 Agad inaté ki tun ta saruwán ka Manama su ikasalà ki, asal iganté ki puman ikandin duma ki Cristo. Igtábbus kó ukit dáké kédú ka Manama.

6 Tingód katô kapasábbad ta tun ki Jesu-Cristo, iganté ki puman ka Manama duma ki Cristo asta igaponsad ki ikandin duma ki Cristo tun ta langit ébô mangulu ki duma kandin.

7 Tó gó tó igimu ka Manama para áknita ébô pakitanán din ka ándà ágtamanán na dí katáppangngan tó dakál kédu din asta kadigórran din áknita ukit katô iglumu i Cristo.

8 Tingód katô dakál kédu ka Manama, igtábbus kó ukit ka kapamaké yu ki Cristo, asal ánnà ni ukit katô lumu yu, su ni gó ni gasa ka Manama ákniyu.

9 Tó igtábbus ki ikandin, ánnà kasuli din katô madigár linumuwan ta. Purisu ándà gó palang manubù na makapadadurung tun ta saruwán ka Manama.

10 Tingód katô kapasábbad ta tun ki Jesu-Cristo, igaunggiringan tun ta saruwán ka Manama ébô makalumu ki katô madigár na igplano din sayyan para áknita.

Igpasábbadé dán tó langun ta ukit katô iglumu i Cristo

11 Na, yakó ágkalingó na tingód katô kapamasusu ákniyu, ánnà kó Judío. Ágkaringasaan kó gó katô mga Judío su ándà kó tupuwi iring kandan na igtupuwan. Tó gó tó áglumun ka manubù tun ta lawa dan, asal ándà gó ágpulusán tun ta pusung dan.

12 Dángngan ándà sinóddóran yu tingód ki Cristo. Madiyù kó tikud tun ta mga manubù na igsalin ka Manama. Ándà kó kasakup tun ta mga manubù na igtandóan ka Manama. Ukit katô ágkémun yu nit banuwa, ándà gó gimanán yu na madigár, asta ándà sóddór yu katô Manama.

* 1:20 1:20 Tó munsad dadan tun ta kawanán katô ágpangulu, tó gó tó mabantug, asta mému pagsik mangulu. * 2:1 2:1 Iring na inaté dan su madiyù dan tikud tun ta kakalyag ka Manama.

¹³ Asal áknganni igapasakup kód tun ki Jesu-Cristo. Agad madiyù kó tun ta Manama dángngan, asal áknganni igpid kód ka Manama tun ta madani din ukit katô dipanug i Cristo na inaté tun ta krus.

¹⁴ Ukit katô kamatayan i Cristo, duwán dán kasunayan ta, asta igapasábbadé dán tó mga Judio asta tó mga ánnà Judio, su igaipandà gó i Cristo tó kapósigé ta na iring na labat tun ta tángngaan katô mga Judio asta katô mga ánnà Judio.

¹⁵ Ukit katô kamatayan i Cristo igaipandà din tó mga sugù na kailangan tumanán katô mga Judio, su kakalyag din na pasábbadán din tó mga Judio asta tó mga ánnà Judio ukit ka kasakup din katô langun ébô mandá tó kapósigé dan.

¹⁶ Purisu iring na sábbad dán lawa tó mga Judio asta tó mga ánnà Judio. Ukit katô kamatayan i Cristo tun ta krus, igaipandà din dán tó kapósigé ta, asta igaipasábbad kid ikandin tun ta Manama.

¹⁷ Tô igdunggù si Cristo, igulit-ulit din tó Madigár Gilitán tingód ka kasunayan. Tô gó tó igtinurù din ákniyu na mga ánnà Judio na madiyù tun ta Manama, asta igtinurù din pagsik áknami na mga Judio na madani tun ta Manama.

¹⁸ Tingód katô iglumu i Cristo, agad Judio ó ánnà Judio, tó langun ta makapadani dán gó tun ta Ámmà ta na Manama ukit ka tabang katô Ugis Espiritu.

¹⁹ Purisu sikiyu na mga ánnà Judio, ánnà kód iring na ássa manubù na tikud tun ta madiyù, su igaipasábbad kód gó tun ta mga sakup ka Manama. Inému kód gó na pamilya din.

²⁰ Tô langun ta na mga ágpampamaké tó iring na mga bahin katô balé na gimun ka Manama. Tô mga apostoles asta tó mga propeta ka Manama tó iring na mga sumbál katô balé, asta si Jesu-Cristo tó iring na masarig batu na ágpónsadanán katô balé.

²¹ Si Cristo tó igtágù katô tagsábbad-sábbad áknita tun ta balé din ébô imun ki ikandin na ugís templo para katô Áglangngagán.

²² Sikiyu na mga ánnà Judio na igaipamaké pagsik ki Cristo, igaipasábbad kó ka Manama tun áknami na mga Judio ébô imun ki na góddoan katô Manama ukit katô Ugis Espiritu din.

3

Plano katô Manama para katô mga ánnà Judio

¹ Sakán si Pablo tó igpriso su ágsuguánnánna i Jesu-Cristo ébô mulit-ulitta ákniyu na mga ánnà Judio.

² Isóddóran yu gó na tingód katô kédu ka Manama kanak, igimuwa ikandin na ágsuguánnán ébô tabangan ku sikiyu na mga ánnà Judio.

³ Igpasóddór katô Manama kanak tó plano na ándà din pasóddóri sayyan. Igsulatta ka mabbabà dák tingód kani.

⁴ Atin ka basan yu tó igsulat ku, kagpáttan yu tó isóddóran ku tingód katô plano ka Manama na ándà din pasóddóri sayyan na tumanán din ukit ki Cristo.

⁵ Agad ándà pasóddóri katô Manama ni plano tun ta mga kamónaan ta sayyan, asal áknganni, igpasóddór din dán tun ta igsalin na mga apostoles asta tun ta mga propeta din ukit katô Ugis Espiritu.

⁶ Ni gó tó plano din na igaipasóddór din dán. Mému tanggapán yu tó madigár na bággén ka Manama áknami na mga Judio, su sikiyu na mga ánnà Judio igaibánnal pagsik katô Madigár Gilitán tingód ki Cristo. Tô langun ta isakup tun ta sábbad dák lawa, asta tó langun ta tó bággayan katô ágpulusán na igtandô ka Manama na tumanán din ukit ki Jesu-Cristo.

⁷ Ukit katô kédu ka Manama asta ukit katô katulusan din, inémuwa ikandin na taraulit katô Madigár Gilitán.

⁸ Agad mabbabà dák é kamanubuan ku ka tandingán katô langun sakup ka Manama, asal ukit katô kédu din, igsalinna ikandin ébô ulit-ulitán ku tó Madigár Gilitán tun ta mga ánnà Judio na duwán tuu madigár na dí gó katáppángngan na mému dan tanggapán tikud tun ki Cristo.

⁹ Igsalinna ka Manama ébô pénapgtáttan ku tun ta langun manubù ni plano na ándà pasóddóri sayyan ka Manama na igimu katô langun-langun.

¹⁰ Kakalyag ka Manama na ukit katô mga ágpampamaké pasóddórán din gó tó kadakállan katô kapandayan din tun ta langun pangulu asta mga duwán katulusan tun ta kawang-awangan.

¹¹ Ni dán gó tó igplano din sayyan tó ándà pa imuwi ni banuwa, asta igtuman din dán ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

¹² Ukit katô iglumu i Cristo asta ukit katô kapamaké ta kandin, ándà máddang ta na padani tun ta Manama su tanggapán ki gó ikandin.

¹³ Purisu yakó ágsungkù tingód katô mga kahirapan na inókitan ku, su ilumu ni para katô kadigárran yu.

Tô ginawa i Cristo áknita

¹⁴ Atin ka ágpanádmámma tingód katô madigár plano katô Manama áknita, áglingkóódda asta ágdasalla tun ta Ámmà Manama.

¹⁵ Sikandin gó tô Ámmà na igtikudan katô langun panaligan tun ta langit asta mga manubù nit banuwa.

¹⁶ Ágdasalla tun ta matulus Manama na duwán dakál ginawa na dì katáppángngan ébô bággyan kó katô kabákkárran asta kasarig katô kapamaké yu ukit katô Ugis Espíritu.

¹⁷ Mólà pa ka inalayun móddô si Cristo tun ta pusung yu tingód katô kapamaké yu kandin. Ágdasalla ébô tô gunayan katô áglumun yu tô dakál ginawa yu tun ta Manama.

¹⁸ Mólà pa ka makagpát kó asta tô langun ka duma mga sakup katô Manama ka ándin tô tuu kadakállan katô ginawa i Cristo áknita.

¹⁹ Mólà pa ka kasóddórán yu na dakál tô ginawa i Cristo ákniyu, agad dì yu tuu kagpáttan tô kadakállan katô ginawa din. Atin ka makagpát kód na ággínawaan kó ikandin, mapánnu kó katô kapánnuan ka Manama.

²⁰ Durungán tad tô Manama na ágtabang áknita ukit katô katulusan din. Sikandin tô makémü katô sobra pa katô langun na pamuyuán ta asta panádmámmán ta.

²¹ Mólà pa ka durungán tô Manama ka ándà ágtamanán ukit ákniyu na mga ágpampamaké asta ukit ki Jesu-Cristo. Matuman gó ni!

4

Igpasábbadé ki tun ki Cristo

¹ Purisu igprisowa tingód katô kabánnal ku katô Áglangngagán. Ágpédu-éduwa ákniyu na kailangan madigár tô ágkémun yu na nágngà tun ta Manama na igtawar ákniyu.

² Kailangan pabbabà-babà kó, médu-édu kó asta mallayat é ginawa yu tun ta mga unawa yu. Papasinsiyaé kó, su ukit kani, ágpakitanán yu na ágpaginawaé kó.

³ Ággár-ággár kó asta panayun kó tun ta kapasábbadé yu na tikud tun ta Ugis Espíritu, su inaggát kód na igpasábbadé ukit katô kasunayan.

⁴ Su tô langun ta na mga ágpampamaké igimu ka Manama na sábbad dád lawa, sábbad dád tô Ugis Espíritu na góddô dini áknita, asta sábbad dád tô gimanán tun ta katawar din áknita.

⁵ Sábbad dád tô Áglangngagán ta, sábbad dád tô ágpamakén ta, asta sábbad dád tô gunayan ka kapabunyag ta.

⁶ Sábbad dád tô Manama na Ámmà katô langun. Sikandin tô ágpangulu katô langun, sikandin tô ágtuman katô kakalyag din ukit katô langun, asta sikandin tô góddô tun ta langun.

⁷ Duwán gasa na ighbággé i Cristo tun ta tagsábbad-sábbad áknita tingód katô dakál ginawa din.

⁸ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,
Tô igsadun sikandin tun datas,

Igpid din tô marapung mga igtalu din,

Asta ighbággé din tô mga gasa tun ta mga manubù.*

⁹ (Na, ukit kani kagi na, "Tô igsadun sikandin tun datas," isóddórán ta na iguna pa sikandin igsunnad nit banuwa.)[†]

¹⁰ Sikandin na igsunnad tô igsadun pagsik tun datas ta langit ébô imun din na nágngà tô langun-langun.)

¹¹ Si Cristo tô ighbággé kani mga gasa áknita, su duwán igimu din na mga apostoles, duwán mga propeta, duwán mga taraulit katô Madigár Gultán, asta duwán mga tarapid asta mga taratinurù katô kabánnalan.

¹² Tô gó tô ighbággé din para ágkagamit katô mga sakup ka Manama ébô kumasarig tô kapamaké katô langun ta na igpanunggiringan na lawa i Cristo.

¹³ Úkit kani, makémü ki pasábbadé tun ta kapamaké asta tun ta kasóddór ta katô Batâ ka Manama ébô mému ki na mabákkár, asta makéring tô ágkémun ta katô nágngà ágkémun i Cristo.

¹⁴ Atin ka matuman ni, dì kid méring na mga gabatâ. Dì kid méring na barko na ágpiddán ka bulud asta áglayapán ka karamag, su dì kí sékót ágkapid katô mga ágtinuruán ka mga katig áglimbung ukit ka bulaló.

¹⁵ Asal tingód katô kapaginawaé ta, kailangan mulit ki gó baling katô kabánnalan. Purisu méring ki gó ki Cristo agad ándin tô áglumun ta. Sikandin tô iring na ulu ta,

* 4:8 4:8 Salmo 68:18.   † 4:9 4:9 Nit banuwa, ó tun dalám ka tanà.

¹⁶ asta sikitâ tô iring na lawa din. Ukit katô kapid i Cristo áknita, ágpasábbad tô langun ta, iring na mga babin ka lawa. Atin ka nángngâ tô áglumun katô tagsábbad-sábbad babin ta asta ágpaginawé ki, dumakál asta kumasarig ki na mga ágpampamaké iring na sábbad lawa.

Mantu ágkémun katô mga ágpampamaké

¹⁷ Purisu duwán kagin ku ákniyu na tikud tun ta Áglangngagán. Yakó ágpéring katô ágkémun yu tun ta mga manubù na dì ágpamaké katô Manama, su ándà ágpulusán katô mga panámdám dan.

¹⁸ Ingittángngan tô panámdám dan su ándà dan ikagpát katô kabánnalan. Igéllé dan katô kantayan na ágbággen ka Manama su ándà gó sóddór dan asta matággas gó tô ulu dan.

¹⁹ Ándà dán kayyà dan. Ikataglang dan katô madat mga áglumun dan. Dì dan ágsodô áglumun katô langun klasi ka kadtadan.

²⁰ Asal ánnâ iring kani tô igitinurù ákniyu tingód ki Cristo!

²¹ Isóddoran ku na tô ikadinág kó tingód ki Jesus, igtanggap kó katô kabánnalan na igitinurù ákniyu tingód kandin.

²² Purisu sódô kó katô katuman yu katô madat mga kakalyag yu, su tô gó tô taganà ágkémun yu na igdadat ukit katô tapé kakalyag yu na iglimbung ákniyu.

²³ Kailangan pamantun yu tô pusung yu asta tô panámdám yu.

²⁴ Igbággyan kó katô mantu ágkémun, su igimu kó ka Manama na mantu iring kandin. Kailangan pakitanán yu gó na igpamantu kód ukit katô áglumun yu na nángngâ asta malinis tun ta saruwán ka Manama.

²⁵ Purisu yakó ágbulaló. Kailangan bánnal gó tô kagin yu tun ta mga unawa yu, su tô langun ta mga babin tun ta lawa i Cristo.[‡]

²⁶ Yakó ágkapid katô sókó yu ébô dì kó makasalà.[§] Sódoi yu tô sókó yu ka dì pa sumalláp tô álló,

²⁷ asta yakó ágbágge ka lugar ki Maibuyan.

²⁸ Tô takón kailangan dì dán tumakó. Kailangan lumumu sikandin katô madigár ébô dwuná magamit din asta makatabang sikandin katô mga ágkahirapan.

²⁹ Yakó gó ágkagi ka madat, asal kailangan madigár dád tô ágkagin yu ébô katabangan tô mga unawa yu, asta kumasarig tô kapamaké katô mga maminág ákniyu.

³⁰ Yakó yu ágparanuwi tô Ugis Espíritu ka Manama ukit katô mga áglumun yu, su sikandin gó tô pató na sikiyu tô mga sakup katô Manama ébô kasóddoran yu na matuman gó na tábbusán kó tun ta tapuri álló.

³¹ Sódô kód lumu kani langun. Yakó gusig. Yakó sékót ágkaringasa. Yakó ágkasókó. Yakó ágsapà. Yakó ágkagi ka madat. Yakó ágkagi asta áglumu ka madat tun ta duma manubù.

³² Asal kailangan madigár tô lumen yu tun ta mga duma manubù asta pédu-éduwé kó. Kailangan papasinsiyaé kó iring katô kapasinsiya katô Manama ákniyu ukit ki Cristo.

5

Kailangan madigár tô ágkémun yu

¹ Na, su inému kód na mga gabatâ katô Manama na ágginawaan din, kailangan makéring kó kandin.

² Agad ándin tô áglumun yu, kailangan ágginawa kó katô mga unawa yu iring katô kaginawa i Cristo áknita, su igbullas gó sikandin áknita asta igmatayan sikandin ébô pasinsiyaan katô Manama tô mga salâ ta. Tô inaté si Cristo, iring sikandin na mammut na ágbággen tun ta Manama na makadayó kandin.

³ Mga sakup kó gó katô Manama. Purisu yakó áglayuk katô ánnâ ákniyu sawa ó duma, yakó áglumu katô agad ándin na maripà, asta yakó ágkasabuan katô kaduwánnan ka duma manubù. Kailangan dì kó lumumu kani mga salâ ébô ándà makabuyas ákniyu, su dì mému ni lumun katô mga sakup ka Manama.

⁴ Dì mému ka kumagi kó katô maripâ ó katô ándà ágpulusán ó katô tamparasà, asal kailangan pasalamat kó baling tun ta Manama.

⁵ Kailangan kasóddoran yu na dì makahu tun ta pagpangulu i Cristo asta katô Manama tô mga manubù na áglayuk katô ánnâ kandan sawa ó duma, tô áglumu katô agad ándin na maripâ, asta tô ágkasabuan katô kaduwánnan ka duma manubù. Atin ka ágkasabuan tô manubù, duwán ágmanaman na ágpangadapán din.

⁶ Tingód kani mga linumuwan ka mga manubù, supakan dan ka Manama, su dì dan ágbánnal kandin. Purisu yakó ágkapid katô mga lumimbung pád ákniyu ukit katô ágkagin dan na ánnâ madat ni mga lumu ni.

⁷ Purisu yakó gó ágduma kani mga manubù na madat tô áglumun dan.

⁸ Dángngan, duwán kangittángngan tun ta panámdám yu, asal áknganni duwán dán kapawaan yu su igpasakup kód tun ta Áglangngagán. Purisu tó ágkémun yu kailangan makéring katô ágkémun ka mga manubù na duwán kappawaan.

⁹ Su madigár, nágngà asta ágkasarigan tó áglumun katô mga manubù na duwán dán kappawaan.

¹⁰ Ággár-ággár kó ébô makagpát kó ka ándin tó kakalyag katô Áglangngagán na lumun yu.

¹¹ Lili kó katô madat mga lumu na ándà ágpulusán na áglumun katô mga sakup ka kangittángngan. Asal ukit katô madigár ágkémun yu, ágpasóddór kó na madat tó mga áglumun dan.

¹² Asal makayayyà agad tó ákgagi dák katô mga áglumun dan na inallás.

¹³ Atin ka madigár tó áglumun yu, kagpáttan dan na tuu madat tó áglumun dan,

¹⁴ su kappawaan tó langun na ágtaddawan katô kabánnalan. Purisu duwán ágkagin na, "Atin ka ágtudug ka, lagimmata kad.

Atin ka inaté ka, ánnó kad,

su kataddawan ka i Cristo."

¹⁵ Purisu tuu kó banté katô ágkémun yu. Yakó yu giringi tó mga ándà kapandayan, asal iringi yu tó mga manubù na duwán kapandayan.

¹⁶ Yakó yu gulai tó oras yu, asal kailangan lumumu kó katô madigár, su marapung gó tó mga áglumu ka madat áknganni.

¹⁷ Purisu yakó áglumu katô ándà ágpulusán, asal kailangan kagpáttan yu ka ándin tó kakalyag katô Áglangngagán na lumun yu.

¹⁸ Yakó ágkalasing, su kadattan kó dák gó, asal kailangan kapánnuan kó katô Ugis Espiritu.

¹⁹ Atin ka ágpalinidé kó, pasalamat kó katô Áglangngagán ukit katô kakanta yu ka mga kagi ka Manama na igsulat, asta ukit katô mga kanta tingód ki Jesus, asta ukit katô mga kanta na tikud tun ta Ugis Espiritu. Kailangan tikud gó tun ta pusung yu tó kakanta yu.

²⁰ Agad ándin tó kókitan yu, kailangan ágpasalamat kó tun ta Ámmà Manama, su igpasakup kód katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Mga sugì para katô mga taladuma

²¹ Kailangan pasakup tó tagsábbad ákniyu tingód katô karespeto yu ki Cristo.

²² Sikiyu na mga sawa, pasakup kó tun ta ákniyu duma, iring katô kapasakup yu tun ta Áglangngagán.

²³ Tó mama tó ágpangulu katô kandin sawa, iring na si Cristo tó ágpangulu katô mga ágpampamaké, su sikandin gó tó igtábbus katô mga ágpampamaké na igpanunggiringan na lawa din.

²⁴ Purisu kailangan pasakup asta numunug tó mga sawa tun ta kandan duma, iring na kapasakup katô mga ágpampamaké tun ki Cristo.

²⁵ Sikiyu na mga gamama, ginawayi yu tó ákniyu sawa iring katô kaginawa i Cristo katô mga ágpampamaké, su ighbullas gó sikandin áknita asta igmatayan

²⁶ ébô ukit katô kagi ka Manama imun ki malinis tun ta saruwán din, su igurasan kid ikandin ukit katô kabunyag.

²⁷ Igurasan kid ikandin ébô tanggapán ki na mga ágpampamaké iring na bayi na kasalán na tuu madigár ágsálálgán su ándà palang buring ó maripá ó agad ándin na madat. Kakalyag ka Manama na tuu ki malinis asta ándà palang salà.

²⁸ Purisu tó mga gamama kailangan gó guminawa katô kandan sawa iring katô kaginawa dan katô kandan sarili lawa, su tó mama na ágginawa katô kandin sawa ágginawa gó katô kandin sarili lawa.

²⁹ Ándà gó palang manubù na ágkaringasa katô kandin sarili lawa, asal ágpakkán din asta ágdóppónan din. Tó gó tó áglumun i Cristo tun ta mga ágpampamaké na igpanunggiringan na kandin lawa,

³⁰ su sikita tó mga bahin tun ta lawa din.

³¹ Må katô kagi ka Manama,

"Purisu tumanan tó mama katô ámmà din asta katô innà din, asta pasábbad tó mama asta tó sawa din. Tó duwa dan mému dán sábbad."*

³² Tuu gó madigár ni kabánnalan na igpasóddór ka Manama áknita ukit kani kagi din, su ni gó tó panunggiringan tingód ki Cristo asta áknita na mga ágpampamaké.

³³ Asal duwán gó kailangan tumanán katô mga taladuma. Tó tagsábbad-sábbad ákniyu na mga gamama, kailangan ginawaan yu gó tó ákniyu sawa iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili lawa. Asta tó tagsábbad-sábbad ákniyu na mga sawa, kailangan respetowan yu gó tó ákniyu duma.

---

* 5:31 5:31 Genesis 2:24.

6

Mga gabatà asta kandan mga ámmà asta innà

¹ Sikiyu na mga gabatà, bánnal kó katô ákniyu mga ámmà asta innà iring katô kabánnal yu katô Áglangngagán, su tô gó tô nángngà lumun yu.

² Ni gó tô una sugù na duwán tandô para katô mga ágbánnal,
“Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà

³ ébô kumallayat tô kantayan yu nit banuwa.”*

⁴ Na, sikiyu na mga ámmà asta mga innà, yakó yu ágpasókowi tô ákniyu mga gabatà, asal dóppóni yu ukit katô disiplina asta tambag na makadayó katô Áglangngagán.

Mga állang asta mga amo

⁵ Sikiyu na mga állang, tuman yu tô kakalyag katô ákniyu amo nit banuwa. Kailangan respetowan yu sikandan. Kailangan tikud tun ta pusung yu tô katuman yu katô mga sugù dan magunawa katô kabánnal yu ki Cristo.

⁶ Inalayun kó bánnal kandan, ánnà dát róggun ka sumállág dan ákniyu ébô madurung kó. Su mga állang kó gó i Cristo, kailangan tikud tun ta tibuk ka pusung yu tô katuman yu katô kakalyag ka Manama.

⁷ Kailangan malóggód kó áglumu, su ánnà dát manubù tô ágbánnalán yu, asal tô Áglangngagán tô ágbánnalán yu.

⁸ Yakó ágkalingón na agad ándin tô áglumun yu na madigár, duwán gó madigár sulì katô Áglangngagán ákniyu, agad állang kó ó ánnà kó állang.

⁹ Sikiyu na mga amo, kailangan madigár tô kapid yu katô mga állang yu. Yakó áglagaggà kandan, su agad sikiyu asta tô mga állang yu, sábbad dát gó tô Amo yu tun ta langít, asta ándà manubù na ágmusingán din agad ándin tô bónnóng dan.

Mga laniban na ágbággén ka Manama áknita

¹⁰ Na, ni gó tô ágtamanán katô mga ágtinuruán ku ákniyu. Su igpasábbad kó tun ta Áglangngagán, pasarig kó gó ukit katô katulusan din.

¹¹ Gamit yu tô langun laniban na ágbággén katô Manama ébô makatu kó katô mga kapókit asta limbung i Maibuyan.

¹² Su ánnà mga manubù tô mga usig ta, asal tô madat mga espiritu asta tô ághari na dì ágkitanán, tô duwán katulusan ka kangittángngan nit banuwa, asta tô madat mga espiritu tun ta kawang-awangan.

¹³ Purisu kailangan gamítan yu tô langun laniban na ágbággén katô Manama ákniyu ébô makatu kó katô mga usig ta ka dumunggù tô álló ka kadattan. Purisu atin ka mapángnga dán tô langun kani, makita na ándà kó gó katalu.

¹⁴ Purisu taganà kó iring na sundalo na ágtaganà katô gira. Gamit yu tô kabánnalan iring na sinturon. Gamit yu tô katanggap ka Manama ákniyu na nángngà tun ta saruhan din iring na putó salimbutung tun ta kagpa.

¹⁵ Gamit yu iring na sapatus tô kataganà yu na mulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód katô kasunayan na ágbággén katô Manama.

¹⁶ Gamit yu tô kapamaké yu ki Cristo iring na kalasag ébô dì kó kasugatan katô iring na mga ágragrág na ágpanaan i Maibuyan tun ákniyu.

¹⁷ Gamit yu tô katábus ka Manama ákniyu iring na putó sambariro. Gamit yu tô kagi ka Manama na ighbágge katô Ugis Espiritu iring na kampilan.

¹⁸ Agad ándin tô dumunggù ákniyu, yakó ágsódô na ágdasal ukit katô katulusan katô Ugis Espiritu. Patannáb kó asta panayun kó tun ta kadasal para katô langun sakup ka Manama.

¹⁹ Dasal kó pagsik para kanak ébô bággayanna ka Manama katô nángngà mga kagi na ándà máddang ku ka mulit-ulitta katô Madigár Gulitán na ándà pasóddói sayyan.

²⁰ Inémuwa na ágsuguánnán katô Manama ébô mulit-ulitta kani Madigár Gulitán, asta tô gó tô gunayan na igprisowa áknganni. Asal dasal kó para kanak na diya kumataló asta nángngà tô kólit-ólít ku.

Ágtamanán kani sulat

²¹ Si Tiquico tô kataladi na ágginawaan. Ágkasarigan sikandin na kadumaan ku na ágtuman ka kakalyag katô Áglangngagán. Atin ka dumunggù sikandin diyan ákniyu, ilitán din tô inému kanak dini.

²² Purisu pasadunán ku sikandin diyan ákniyu ébô makasóddór kó tingód áknami, asta ébô pabákkárrán tô pusung yu.

* **6:3** 6:2-3 Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16.

²³ Mga kataladi, mólà pa ka duwán kasunayan yu asta duwán ginawa yu tikud tun ta Ámmà Manama asta Áglangngagán na si Jesu-Cristo ukit katô kapamaké yu.

²⁴ Mólà pa ka tabangan ka Manama tó langun yu na ágginawa katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ukit katô ginawa na ándà ágtamanân.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Filipos

Una Basan

Tô lunsud ka Filipos isakup tun ta probinsya ka Macedonia tun ta banuwa ka Grecia. Dakál lunsud tô Filipos, asta igóddóan katô marapung mga sakup ka Roma.

Tô igdunggu si Pablo tun ta Macedonia, igulit-ulit sikandin tun ta mga taga Filipos. Purisu marapung tô iga pamaké ki Jesu-Cristo. Tuu masarig tô kapamaké dan. Dakál tô ginawa dan ki Pablo, asta dakál tô ginawa i Pablo kandan. Marag sikandin igsadun tun ta Filipos, asta igtabang tô mga ággampamaké kandin.

Tô igdinág and na igpriso si Pablo, igpapid dan tô kadumaan dan na si Epafradio ébô tumabang kandin. Igpapid dan pagsik tô salapi ébô duwán magamit i Pablo.

Purisu igsulat si Pablo kandan ébô pasalamat tingód katô tabang dan kandin. Igtañan din kandan na kailangan pabákkárrán dan tô kapamaké dan ki Jesu-Cristo, asta kailangan ággadayawan dan agad ágkahirapan dan. Igsulat din na kailangan liliyan dan tô mga taratinurù katô ánnà nángngà. Igpapanámdám din sikandin na igtábbus dan su iga pasábbad dan tun ki Cristo, asta tô gó tô gasa na iga bágge katô Manama tingód katô kapamaké dan, asta ánnà ukit katô katuman dan katô mga sugù asta mga ágkémun ka Judio.

¹ Ni sulat tikud kanak si Pablo, asta si Timoteo tô kadumaan ku. Mga ágsuguánnán ké i Jesu-Cristo. Ágpangumusta ké ákniyu diyan ta lunsud ka Filipos. Igsulatan ku tô langun yu na mga sakup ka Manama na iga pasábbad tun ki Jesu-Cristo, tô mga tarapid ákniyu, asta tô mga manubù na ágtabang kandan tun ta lumu ka Manama.

² Mólà pa ka matanggap yu tô tabang asta tô kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Dasalán i Pablo tingód katô mga taga Filipos

³ Atin ka ágsampátta ákniyu, ágpasalamatta katô Manama tingód ákniyu.

⁴ Kada ágdasalla para ákniyu langun, duwán dayó ku.

⁵ Ágpasalamatta katô Manama su tikud tun ta kapamaké yu sippang áknganni, sikiyu tô igtabang kanak tun ta kólit-ólit ku katô Madigár Gulitán.

⁶ Igtigkanayan ka Manama tô madigár lumu din diyan ákniyu, asta isóddóran ku na panayunán din ni sippang ka lumónód si Jesu-Cristo.

⁷ Nángngà gó tô dayó ku tingód ákniyu langun su ágginaawaan ku gó sikiyu. Róggun igprisowa asta róggun iga dipitta katô kabánnal asta iga pasóddóra na bánnal gó tô Madigár Gulitán, igtabang kó kanak tingód katô iga palumu ka Manama kanak ukit katô kédu din.

⁸ Isóddóran ka Manama na tuuwa ágkabugaan ákniyu, su ágginaawaan ku gó sikiyu magu-nawa katô kaginawa i Jesu-Cristo ákniyu.

⁹ Ágdasalla gó para ákniyu na mólà pa ka kadugangan gó tô kapaginawaé yu ébô tuu yu kasóddóran asta tuu yu kagpáttan.

¹⁰ Mólà pa ka kasóddóran yu ka ándin tô madigár ágkémun asta áglumun yu ébô malinis kó gó tun ta saruhan ka Manama asta ándà makabuyas ákniyu sippang ka lumónód si Cristo,

¹¹ asta ébô ándà gó salà na áglumun yu ukit katô tabang i Jesu-Cristo ákniyu. Purisu pabantugán asta durungán gó tô Manama.

Tô dayó i Pablo

¹² Mga kataladi, kakalyag ku na kasóddóran yu na agad ándin tô inókitan ku, asal ikolít-ólitta pa. Agad igprisowa, asal tuu pa gó marapung tô iga minág katô Madigár Gulitán,

¹³ su tô langun sundalo na ágbanté katô palasyo katô emperador, asta tô langun ka duma mga manubù dini, isóddóran dan na igprisowa su igulit-ulitta katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

¹⁴ Tô karapungan ka mga kataladi, igmabákkár tô kasarig dan tun ta Áglangngagán ukit katô kapriso kanak, asta iga magani dan na gulit-ulit katô kagi ka Manama na ándà máddang.

¹⁵ Agad duwán mga duma manubù na gulit-ulit tingód ki Cristo su ágkasabuan dan kanak asta gingà dan, asal duwán mga duma na gulit-ulit tingód ki Cristo su madigár tô kakalyag dan.

¹⁶ Gulit-ulit dan su ágginaawaanna ikandan. Isóddóran dan na igpapidda dini ébô makataba a katô mga géllé katô Madigár Gulitán.

¹⁷ Asal tô mga ágkasabuan kanak, agad gulit-ulit dan tingód ki Cristo, ánnà madigár tô ágdantulán dan. Ágpallayat-layat dan dák katô sarili dan. Kéman dan ka kadugangan tô madat na ágriyun ku dini ta prisowan ukit katô áglumun dan.

¹⁸ Asal tógón din! Agad madigár ó madat tō ágdantulán dan, asal ágkadayawanna gó su mólit-ólit pa tō kabánnalan tingód ki Cristo.

Manayunna gó kadayawan,

¹⁹ su isóddoran ku na ukit katô ákniyu mga kadasal asta ukit katô tabang katô Espiritu i Jesu-Cristo, madigár tō dungguán ku.

²⁰ Tuu dakál tō kakalyag ku asta tō gimanan ku na diya gó kayyaan, asal iring katô inalayun áglumun ku, maganiya gó pabantug ki Cristo ukit katô áglumun ku, agad mantéya ó matéya.

²¹ Kakalyag ku na róggun mantéya pa, si Cristo gó tō ágpabuntugán ku. Atin ka matéya, tuu pa madigár su dumuma ad kandin.

²² Asal ka mantéya pa, duwán pa lumun ku na duwán ágpulusán. Ándà ku kasóddori ka ándin tō tuu madigár para kanak.

²³ Ilibug tō panámdám ku su kakalyag ku na tananan ku ni banuwa su tuu pa madigár ka dumuma a ki Cristo.

²⁴ Asal tuu pa ágkailanganán ka mantéya pa ébô makatabangngá pa ákniyu.

²⁵ Purisu isóddoran ku gó na mantéya pa asta manayunna dumuma ákniyu ébô tuu pa kumasarig asta kadayawan kó tingód katô kapamaké yu.

²⁶ Atin ka makalónódda diyan ákniyu, tuu kó gó kadayawan tingód katô iglumu i Jesu-Cristo para kanak.

²⁷ Na, agad ándin tō kókitan ku, kailangan nágngà tō ágkémun yu magunawa katô ágtinurúan tun ta Madigár Gulitán tingód ki Cristo ébô agad makasadunna ó diya makasadun diyan ákniyu, kadinággan ku na masarig tō kapamaké yu asta ágpasábbadé kó na ágpénagpát katô mga géllé asta gulit-ulit kó katô Madigár Gulitán ébô duwán mamaké.

²⁸ Yakó gó ágkamáddangan katô mga manubù na gusig ákniyu. Atin ka dì kó kamáddangan, ni gó tō pató ébô kasóddoran dan na supakan dan asta sikiyu tō tábbusán. Manama tō ágtikudan kani langun,

²⁹ su tingód katô kakalyag ka Manama, igsalin kó ánnà dád ébô mamaké kó ki Cristo, asal igsalin kó ébô irrayatan kó pagsik tingód kandin.

³⁰ Purisu ágtiisán yu tō kérrayat katô mga géllé ka Madigár Gulitán, iring katô inókitan ku na igkita yu dánginan, asta iring katô inókitan ku sippang áknganni na igdinág yu.

2

Tō kapabbabà i Cristo

¹ Na, ágpabákkárrán kód gó i Cristo, górorán kó ukit katô kaginawa din ákniyu, ágpasábbad tō Ugis Espiritu tun ákniyu, asta ágpaginawaé asta ágpéduwé kó.

² Purisu bágge kó kanak katô bánnal dayó ukit kani mga áglumun yu. Pénagpátté kó. Paginawaé kó. Pasábbadé kó tun ta ginawa asta tun ta panámdám.

³ Agad ándin tō áglumun yu, yakó ágttingát, asta yakó ágpallayat-layat, asal pabbabà-babà kó baling, asta pabantug yu tō mga unawa yu sobra pa katô kapabuntug yu katô ákniyu sarili.

⁴ Yakó ágpapanámdám tingód dád katô ákniyu kadigárran, asal panámdám kó tingód ka kadigárran katô mga unawa yu.

⁵ Kailangan magunawa tō panámdám yu katô panámdám i Jesu-Cristo.

⁶ Agad Manama gó sikandin,

ándà din awidi tō kagunawa din katô Ámmà Manama,

⁷ asal igtananan din tō kagunawa din
asta inéring sikandin na állang.

Igpamanubù sikandin asta ipamasusu.

⁸ Tō igpamanubù sikandin, igpabbabà-babà sikandin
ukit katô katuman din katô kakalyag katô Manama

sippang ka kamatayan,

agad ukit katô kamatayan tun ta krus.

⁹ Purisu tuu gó igpabantug ka Manama si Jesu-Cristo,

asta igbaggé ka Manama tun kandin tō ngadan na tuu pa mallayat ka tandingán katô langun ka duma mga ngadan,

¹⁰ ébô ka dinággán tō ngadan i Jesus, lumingkóod asta pabantug kandin tō langun,*
agad tun ta langit, ó nit tanà, ó tun ta siráb kani tanà,

¹¹ asta ébô tō langun kumagi na si Jesu-Cristo gó tō Áglangngagán.

Purisu pabantugán tō Manama na Ámmà.

Iring ki na karani

* 2:10 2:10 Ahaán tō Isaías 45:23.

¹² Purisu mga ágginawaan ku, su inalayun kó igtuman katô kakalyag ka Manama, ággárri yu tô nángngà áglumun katô mga manubù na igtábbus ka Manama tingód katô karespeto[†] yu kandin. Ággárri yu ánnà dád róggun katô diyanna pa ákniyu, asal tuu pa gó ákngamni agad ándà ad diyan ákniyu.

¹³ Makagaga kó tumuman su ágtabangan kó ka Manama na ágbágge ákniyu katô kakalyag asta makému ébô makatuman kó katô kakalyag din.

¹⁴ Agad ándin tô áglumun yu, yakó ágburáng-buráng asta yakó ágpapulé

¹⁵ ébô makita na malinis kó asta ándà salà yu na mga gabatâ ka Manama, agad madat asta masalà-salà tô ágkémun katô duma mga manubù, su ágkitanán dan tô nángngà ágkémun yu iring na mga karani na ágsellâ tun ta langit.

¹⁶ Pasóddór kó kandan na duwán kantayan na ándà ágtamanán na bággén ka Manama. Nángngà ni áglumun yu ébô tun ta kalónód i Cristo, duwán gó dayó ku su duwán ágpulusán katô linumuwan ku diyan ákniyu.

¹⁷ Atin ka matayanna, marus tô dipanug ku iring na bino na parusán asta bággén tun ta Manama. Su iga makému kó asta ighbágge kó katô sarili yu tun ta Manama, iring kó na manganap na matayan asta bággén tun ta Manama. Purisu duwán dayó ku su ighbágge ku ni sarili ku tun ta Manama, asta kadawayanna duma ákniyu su ighbágge yu tô sarili yu tun ta Manama.

¹⁸ Iring kani, duwán dayó yu su ighbágge yu tô sarili yu tun ta Manama, asta kadawayan kó duma kanak su ighbágge ku ni sarili ku tun ta Manama.

Si Timoteo asta si Epafroditó

¹⁹ Na, tô gimanán ku tun ta Áglangngagán na si Jesus na pasadunán ku si Timoteo diyan ákniyu ka dì dán madugé ébô kadawayanna ka ulitanna ikandin tingód katô kóddò yu.

²⁰ Sikandin tô pasadunán ku su ándà duma manubù iring kandin na tuu ágpanámdám tingód katô kadigárran yu.

²¹ Tô duma mga manubù ágpanámdám dád tingód katô kandan kakalyag áglumun. Dì dan ágpanámdám tingód katô kakalyag na palumun i Jesu-Cristo kandan.

²² Asal isóddoran yu na ágkasarigan si Timoteo. Isóddoran yu na igtabang sikandin kanak na gulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo, iring katô katabang ka batâ katô kandin ámmâ.

²³ Gimanna na pasadunán ku sikandin diyan ákniyu ka kasóddoran ku ka ándin tô dungguán katô kaso ku.

²⁴ Gimanna pagsik na tabanganna katô Áglangngagán ébô makasadunna diyan ákniyu ka dì dán madugé.

²⁵ Igpanámdámma na kailangan pólián ku si Epafroditó diyan ákniyu. Sikandin tô kataladi ku asta igtabang kanak na ágtuman katô kakalyag ka Manama. Igdapit sikandin katô Madigár Gulitán iring na sundalo. Igpasadun yu sikandin dini ébô tumabang kanak tun ta kahirapan ku.

²⁶ Pólián kud sikandin diyan ákniyu su ágkabugaan dán sikandin ákniyu langun, asta dì dán sikandin pakatónnók tingód katô tana din su ikadinág kó na ibóókan sikandin.

²⁷ Ibóókan gó sikandin asta masig pád maté. Asal inéduwan tô Manama kandin, asta ándà sikandin kamaté. Inéduwan pagsik tô Manama kanak ébô makaliliya katô tuu pa dakál ranu.

²⁸ Purisu masig kud pólián sikandin diyan ákniyu ébô ka kitanán yu puman sikandin, kadawayan kó, asta méwá tô tana ku.

²⁹ Purisu tanggap yu sikandin na dakál tô dayó yu, iring na madigár áglumun ka mga sakup katô Áglangngagán. Pabantug yu sikandin asta tô langun manubù na iring kandin,

³⁰ su masig pád sikandin inaté tingód katô katuman din katô kakalyag i Cristo. Agad isóddoran din na maté pád sikandin, asal kakalyag din na tumabang kanak, su sikiyu dì makagaga tumabang.

3

Tô manubù na tanggapán ka Manama

¹ Na, mga kataladi ku, mólà pa ka kadawayan kó su igpasakup kó tun ta Áglangngagán! Diya ágkaballé agad umanán ku tô kasulat ku kani, su kakalyag ku na dì kó kadattan.

² Banté kó katô mga Judío na áglumun ka madat. Iring dan na madat mga asu, su mirit dan pád ákniyu na patupu kó ébô tanggapán kó ka Manama.

³ Asal silita gó baling tô duwán mga pató na bánnal ki mga sakup katô Manama agad ándà tupuwi tô langun ta, su ágpangadap ki katô Manama ukit katô tabang ka Ugis Espiritu, asta

[†] 2:12 2:12 Karespeto, ó máddang.

ágkadawayan ki su igpasábbad ki tun ki Jesu-Cristo, asta isóddoran ta na dì ki tanggapán ka Manama ukit katô kapatupu ta.

⁴ Atin ka matáabus ki tingód katô lawa ta asta linumuwan ta, duwán gó gunayan ku kumagi na sobra a pa ka tandingán katô duma mga manubù.

⁵ Tô ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu kanak, igtupuwanna gó. Sakán tô sábbad rubbad i Israel, asta sábbadda sakup katô mga rubbad i Benjamin. Sábbadda Judio.* Tuuwa gó igtuman katô mga sugù i Moises[†] su igpasakuppa tun ta mga Pariseo.

⁶ Su malóggoda igtuman katô mga sugù, igirrayatan ku pa tô mga ágpamaké ki Cristo. Asta tingód katô katuman ku ka mga sugù ébô tanggapánna ka Manama na nángngà tun ta saruhan din, ándà ágkasawé kanak.

⁷ Tô langun kani na igpanámdám ku dángngan na duwán ágpulusán ku, ándà dán ágpulusán áknganni, su kakalyag kud na pasábbadda tun ki Cristo.

⁸ Isóddoran kud gó na ándà palang ágpulusán katô langun ka tandingán katô kapasábbad ku ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ku. Iring dâd na ussu tô langun igsarigan ku dángngan. Purisu igtananan kud tô langun ébô pasábbadda tun ki Cristo,

⁹ asta ébô masakuppa gó tun kandin. Ándà a tanggapi ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô katuman ku katô mga sugù, asal igtanggappa gó katô Manama na nángngà ukit dâd katô kapamaké ku ki Cristo, su ukit dâd katô kapamaké ta tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruhan din.

¹⁰ Kakalyag ku na pasábbadda tun ki Cristo asta kasóddoran ku tô katulusan din magunawa katô iggamit ka Manama tô iganté din puman si Cristo. Kakalyag ku na kókitan ku tô kahirapan na magunawa katô kahirapan i Cristo. Kakalyag ku na méringna kandin agad matayanna magunawa katô kamatayan i Cristo para kanak,

¹¹ su kakalyag ku na anténna puman ikandin.

Panayun kó ugtun katô ganti

¹² Ándà a kagi na ikéringngad ki Cristo. Ándà ku pa katuman tô langun katô kakalyag din kanak. Asal gággár-ággárra ébô tuuwa makéring ki Cristo, su igsalinna i Jesu-Cristo ébô makéringna kandin.

¹³ Mga kataladi, ándà a panámdám na ikéringngad ki Cristo. Asal sábbad dâd tô gugtunán ku, su diyad gó ápanámdám tingód katô iglumu ku, asal gággár-ággárra ébô ugtunán ku tô kakalyag ku.

¹⁴ Inalayunna gággár-ággár sippang ka dumunggù a tun ta ágtamanán ébô tanggapán ku tô ganti ka Manama na igtawar kanak tun ta langit ukit ki Jesu-Cristo.

¹⁵ Purisu iring pád kani tô panámdám katô langun ta na ágsunnad dán é kapamaké. Asal ka ánnà magunawa tô panámdám yu tingód kani, pénapráttán kó katô Manama.

¹⁶ Asal kailangan tumanán ta gó tô kabánnalan na igpasóddor dán katô Manama áknita.

¹⁷ Na, mga kataladi, iringi yu gó tô ágkémun ku, asta sállág yu tô ágkémun katô mga manubù na igiring áknami ébô duwán iringen yu.

¹⁸ Su marapung tô mga mà kagi igpamaké ki Cristo, asal ukit katô madat linumuwan dan, ágpasóddor dan na gusig dan katô ágtinuruán tingód katô kamatayan i Cristo tun ta krus. Ikapira ad igulit ákniyu tingód kani mga manubù ni, asta igsággówa róggun katô kapasampát ku puman kani ákniyu.

¹⁹ Asal matuman dan gó supakan ka Manama, su agad ándin tô kakalyag katô lawa dan, tó gó tô ágtumanán dan. Agad kailangan kayyaan dan tingód katô madat mga linumuwan dan, asal ágpadadurung dan baling. Ágpanámdámmán dan dâd tô tingód katô kóddô dan nit banuwa.

²⁰ Asal sikita gó tô mga sakup tun ta pagpangulu ka Manama tun ta langit na tikudan katô Taratábus ta. Gangatan ta tô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

²¹ Ukit katô katulusan din, pamantun din ni lawa ta na ágkamaté ébô tô lawa ta méring katô tuu madigár lawa din na dì maté. Magunawa tô katulusan na gamítán din ka talun din tô langun agad ánda.

4

Mga ágtinuruán

¹ Purisu mga kataladi ku na ágginaawan ku, pasarig kó katô kapamaké yu tun ta Áglangngagán. Ákgabugaan ad ákniyu, su sikiyu tô ágbággé kanak ka dayó, asta sikiyu tô pató na duwán ágpulusán katô linumuwan ku.

* 3:5 3:5a Judio, ó Hebreo. † 3:5 3:5b Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

² Ágpédu-éduwa ákniyu Euodia asta Sintique na kailangan pasábbadé kó, su mga sakup kó katô Áglangngagán.

³ Ágpédu-éduwa pagsik áknikó na ágkasarigan rarak ku na tabangan nu ni duwa gabayi ébô pasábbadé dan, su sikandan tô kadumaan ku na gulit-ulit katô Madigár Gulitán, asta sikandan tô kadumaan i Clemente asta tô duma mga kadumaan ku na igsulat dán tô mga ngadan dan tun ta libro ka kantayan na ándà ágtamanán.

⁴ Kailangan inalayun kó gó kadayawan tingód katô kapasakup yu tun ta Áglangngagán. Umanán ku tô igkagi ku, na kailangan kadayawan kó gó!

⁵ Pakita yu tun ta langun manubù na mallayat tô ginawa yu. Masig dán tô kalónód katô Áglangngagán.*

⁶ Agad ándin tô dumunggù tun ákniyu, yakó gó ágkatanaan, asal dasal kó tun ta Manama tingód katô langun. Ulit yu kandin tô mga ágkailanganán yu, pamuyù kó katô tabang din, asta pasalamat kó kandin.

⁷ Atin ka lumun yu ni, bággayan kó katô Manama ka kasunayan ébô ándà palang tana yu. Masuné kó su ágsarig kó ki Jesu-Cristo. Tô kasunayan na tikud tun ta Manama dì yu tuu ágkagpáttan su tuu gó madigár.

⁸ Na, mga kataladi, duwán pa sábad kagin ku ákniyu. Panámdám yu dád gó tô mga bánnal, tô mga ágkabantug, tô mga nángngà, tô mga malinis, tô mga ágbággé ka dayó, asta tô mga madigár ágdinággán. Agad ándin tô mga madigár, asta agad ándin tô mga ágkadurung, panámdám yu ni.

⁹ Tuman yu tô langun na igitinurù ku ákniyu, tô mga kabánnalan na igtanggap yu asta tô iga paminág yu tikud kanak. Agad ándin tô linumuwan ku na igkita yu, tô gó tô kailangan lumun yu, asta dumaan kó gó katô Manama na ágbággé ka kasunayan.

Kapasalamat tingód katô tabang

¹⁰ Dakál gó tô dayó ku asta ágpasalamatta katô Áglangngagán su iga pasóddór yu puman na iga ginawaanna ikiyu. Isóddoran ku na agad duwán kakalyag yu na tumabang kanak, asal ándà dám timpo para katô katabang yu.

¹¹ Yakó ágpanámdám na igkagiya kani su ikulanganna, su agad ándin tô kóddô ku, isóddoran ku na nángngà gó para kanak.

¹² Isóddoran ku na nángngà para kanak agad ágkandaanna, asta nángngà para kanak agad ágkaduwánnanna. Isóddoran ku na nángngà tô kóddô ku agad ándin. Nángngà kanak agad ágkabássugga ó agad ágballusánnna. Nángngà kanak agad duwán dakál ó agad ikulanganna.

¹³ Agad ándin tô dumunggù kanak, makatiissa katô langun ukit katô tabang i Cristo na ágpabákká kanak.

¹⁴ Asal madigár tô tabang yu kanak áknganni su ihirapanna gó.

¹⁵ Sikiyu na mga taga Filipos, isóddoran yu na tô iga panówa tikud tun ta probinsya ka Macedonia asta tô iga tigikanéya igulit-ulit katô Madigár Gulitán tun ákniyu, sikiyu dám gó tô mga ágpampamaké na iga papid ka tabang para kanak ébô makatinurù a katô duma mga manubù iring katô katinurù ku ákniyu.

¹⁶ Agad dutunna ta lunsud ka Tesalonica, asal ikapira kó iga papid katô tabang yu para kanak.

¹⁷ Yakó ágpanámdám na duwán kakalyag ku na tumabang kó puman kanak, asal kakalyag ku na duwán matanggap yu tikud tun ta Manama tingód katô kabággé yu kanak.

¹⁸ Áknganni ándà a kakulangi su itanggap kud tô dakál tabang yu kanak, asta duwán pa sobra katô ágkailanganán ku su itanggap kud tô tabang na iga papid yu kanak ukit ki Epafroditó. Nángngà tun ta Manama tô tabang yu asta ágkadayawan sikandin, su tô gasa yu kanak iring na mammut na ágbággén tun ta Manama.

¹⁹ Na, tô Manama na ágdoppón kanak tô mággé ákniyu katô langun na ágkailanganán yu su di katáppánggan tô dakál ginawa din na ágbággén din ákniyu ukit ki Jesu-Cristo.

²⁰ Purisu durungán ta tô Manama na Ámmá ta ka ándà ágtamanán. Matuman gó ni!

Ágtamanán kani sulat

²¹ Ágpangumusta a katô langun sakup ka Manama na ágpamaké ki Jesu-Cristo. Tô mga kataladi na igduma kanak dini, ágpangumusta dan ákniyu.

²² Ágpangumusta ákniyu tô langun sakup ka Manama dini, asta tuu pa gó tô mga taralumu tun ta palasyo katô emperador.

²³ Mólà pa ka tabangan kó katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

* ^{4:5} 4:5 Masig dán tô kalónód katô Áglangngagán, ó madani gó tô Áglangngagán tun ákniyu.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Colosas

Una Basan

Colosas tō délák lunsud tun ta probinsya ka Asia. Tō mga ágpampamaké tun ta Colosas ándà kita ki Pablo. Tō dád igkita kandin si Epafras na taga Colosas, su igpamaké sikandin ki Cristo ukit ki Pablo. Ukit katô kólít-ólít i Epafras tun ta Colosas, duwán mga manubù na igpamaké ki Cristo.

Róggun igpriso si Pablo, igdunggù si Epafras asta igulit ki Pablo tingód ka problema tun ta Colosas. Mâ din na duwán mga taratinurù na igdunggù tun ta Colosas na ássa tō ágtinurúan dan. Igbuyas dan gó si Cristo. Igtinurù dan na tuu pa mallayat tō mga panaligan ka tandingán ki Cristo, asta mga panaligan baling tō ágpadian katô mga manubù tun ta Manama. Purisu igduwa-duwa gó tō panámdám katô mga ágpampamaké tingód ki Jesu-Cristo, asta igpapulé dan.

Purisu igsulat si Pablo kandan, asta igpapid din ni sulat ki Epafras tun ta Colosas. Nit sulat, igkagi si Pablo kandan na kulang tō igtinurù katô mga taratinurù. Igpasóddór din kandan na si Jesu-Cristo gó tō tuu bánnal Batà ka Manama, igpallayat ka Manama sikandin, asta ándà palang na tuu pa mallayat ka tandingán kandin. Sikandin gó tō ágpangulu katô langun. Sikandin dád gó tō makapasábbad katô Manama asta katô mga manubù. Sikandin tō Áglangngagán katô langun na mamaké kandin.

¹ Sakán si Pablo na igsalin ka Manama ébô imunna na apostoles i Jesu-Cristo. Sakán asta si Timoteo na kataladi ta

² tō ágpangumusta ákniyu diyan ta lunsud ka Colosas. Sikiyu tō mga sakup ka Manama asta ágkasarigan kó na mga kataladi tun ki Cristo.

Mólà pa ka tabangan kó katô Ámmà Manama ta, asta bággayan kó ikandin ka kasunayan.

Kapasalamat asta kadasal i Pablo

³ Atin ka ágdasal ké tingód ákniyu, inalayun ké ágpasalamat tun ta Manama na Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁴ Ágpasalamat ké kandin si idinág dé na masarig tō kapamaké yu ki Jesu-Cristo, asta dakál kun tō ginawa yu tun ta langun sakup ka Manama.

⁵ Masarig tō kapamaké yu asta dakál tō ginawa yu su giman kó katô ágpulusán yu na igtaganà ka Manama para ákniyu tun ta langit. Ni gó tō igiman yu dángngan tikud tun ta álló na iginád kó katô kabánnalan, asta tō gó tō Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

⁶ Ni Madigár Gulitán ágpanayun dán gó ágkatalap sippang tun ta kaluwagan kani banuwa. Marapung dán tō duma mga manubù na igpamaké, asta igpamantu katô ágkémun dan iring katô inému ákniyu tō álló na ighbánnal yu tō kabánnalan tingód katô kédu ka Manama tun ta mga masalà-salid.

⁷ Tō gó tō kabánnalan na igtinurù i Epafras ákniyu. Sikandin tō kadumaan dé na ágginaawaan dé asta tō ágkasarigan na ágsuguánnán i Cristo na igpasadun dé tun ákniyu na bullas áknami.

⁸ Sikandin tō igulit áknami tingód katô dakál ginawa yu na ighbágé katô Ugis Espiritu ákniyu.

⁹ Purisu tō ikasóddór ké kani tingód ákniyu, inalayun ké ágdasal tingód ákniyu. Inalayun ké ágpédu-édu katô Manama na makasóddór kó katô langun ka kakalyag din na lumun yu. Ágdasal ké na tanggapán yu tō kapandayan asta tō kénagpáttan na ágbággén katô Ugis Espiritu ákniyu.

¹⁰ ébô makatuman kó katô kakalyag katô Áglangngagán, asta ébô kadawayan gó sikandin tingód ákniyu. Ágdasal ké na manayun kó lumumu ka madigár, asta kadugangan gó tō isóddoran yu tingód ka Manama.

¹¹ Mólà pa ka pabákkárrán kó gó ka Manama ukit katô kandin makasalábbù katulusan ébô ka dunguan kó ka mga kahirapan, makatiis kó katô langun asta kumallayat tō ginawa yu. Mólà pa ka duwán dayó yu,

¹² asta makapasalamat kó katô Ámmà na Manama, su igimu kó ikandin na nángngà ébô masakup kó tun ta mga manubù na bággayan din katô igpataganà para kandan tun ta pagpangulu din na giló.

Si Cristo tuu mallayat ka langun

¹³ Igpaluwà kid ka Manama tikud tun ta pagpangulu katô kangittángngan, asta igalin ki ka Manama tun ta pagpangulu katô Batà din na ágginaawaan din.

14 Ukit katô kamatayan katô Batâ din, igtâbbus kid ka Manama, asta igpasinsiyaan kid ikandin tingód katô mga salâ ta.

15 Ukit ki Cristo ikitaan ta tô Manama na dì ágkitanán.

Si Cristo tô tuu mallayat ka tandingán katô langun-langun na igimu ka Manama,

¹⁶ su ukit ki Cristo igimu ka Manama tô langun-langun,
agad tun ta langit asta nit banuwa,
agad tô ágkitanán asta tô dì ágkitanán,
agad ándin tô mga duwán katulusan asta tô ágpangulu ó tô ághari.

Sikandin tô tuu mallayat ka tandingán katô langun,
su igimu katô Manama tô langun ukit kandin asta para kandin.

17 Tô ándà pa imuwi tô agad ándin, taganà duwán dán sikandin,
asta ukit kandin, madigár tô katagù
asta tô kapasábbadé katô langun.

18 Sikandin tô tuu mallayat su sikandin tô ulu katô langun ágpampamaké na igpanung-giringan katô lawa din.

Sikandin tô ágtigkanayan katô langun,
asta sikandin tô una inanté puman na dì puman maté
ébô ágkasóddoran ta na sikandin tô tuu pa mallayat ka tandingán katô langun.

19 Sikandin tô ikitaan katô ágkémun ka Manama,
su kakalyag ka Manama na tô Batâ din gó tô mapánnù
katô kapánnuan ka Manama.

20 Ukit ki Cristo igpasábbad ka Manama tô langun tun kandin,
agad tô nit banuwa asta tô tun ta langit.

Ukit katô dipanug din tô inaté sikandin tun ta krus,
mémú dán masábbad tô mga manubù tun ta Manama.

21 Dângangan, madiyû kó tikud tun ta Manama, asta inému kó na mga usig din, su madat tô panámdám yu asta madat tô mga linumuwan yu.

22 Asal igpasábbad kód tun ta Manama ukit katô kapamanubù i Cristo asta katô kamatayan din tun ta krus ébô piddán kó ikandin madani tun ta Manama, su ándà dán salâ yu, asta malinis kód tun ta saruwan ka Manama.

23 Asal kailangan manayun kó na masarig tô kapamaké yu. Yakó ágsuwé tikud tun ta gimanan na igpasóddór ákniyu dângangan tô igdinág yu tô Madigár Gulitán na igulit-ulit dán tun ta langun manubù tun ta kaluwagan kani banuwa, asta igpapidda katô Manama ébô mulit-ulitta kani Madigár Gulitán.

Linumuwan i Pablo para katô mga ágpampamaké

24 Agad ágkahirapanna áknganni, asal idawayanna su ukit katô katiis ku kani mga kahirapan, katabangan kó gó. Ni ágriyun ku kannun ta lawa ku iring katô igituis i Cristo ébô katabangan ku tô langun ágpampamaké na igpasakup kandin.

25 Igimuwa ka Manama na ágsuguánnán ébô tabangan ku tô langun yu na ágpampamaké, su kakalyag din na ulit-ulitán ku tô langun kagi din tun ákniyu.

26 Ni gó tô kabánnalan na ándà pasóddói ka Manama tun ta mga manubù sayyan. Asal áknganni igpasóddór din dán áknita na mga sakup din.

27 Kakalyag din na ni tuu madigár kabánnalan kasóddoran katô langun manubù agad ánnà Judio. Ni gó tô ándà din pasóddói dângangan na papiddán din si Cristo ébô móddô duma ákniyu. Su diyan dán ákniyu si Cristo, duwán madigár gimanan yu na bággén ka Manama.

28 Purisu gulit-ulit ké katô langun manubù tingód ki Cristo. Ágtalan asta ágtinurù ké kandan ukit katô kapandayan na ighbággé ka Manama áknami ébô ka piddán dé sikandan tun ta saruwan ka Manama, nángngá gó tô kapasábbad dan ki Cristo.

29 Purisu tuu ku ággár-ággárran tô katinurù ku kani ukit katô bákkár na ágbággén i Cristo kanak.

2

¹ Kakalyag ku na kasóddoran yu na tuuwa gággár-ággár ébô katabangan ku sikiyu na mga taga Colosas, asta tô mga manubù tun ta lunsud ka Laodicea, asta tô langun ágpampamaké na ándà pa ikakita kanak.

² Tô gó tô áglumun ku ébô mabákkár tô pusung yu na summarig ki Cristo ébô pasábbadé kó ukit katô kapaginawaé yu. Tô gó tô áglumun ku ébô kagpáttan yu gó tô kabánnalan tingód ki Cristo na ándà pa pasóddói ka Manama dângangan.

³ Si Cristo dâd tô ágpasóddór katô langun ka kakatigan asta kapandayan na ándà pa pasóddói dângangan.

⁴ Tô gó tó igsulat ku ákniyu ébô dì kó mapid katô mga manubù na ágtinurù ka bulaló, agad madigár tó kagi dan.

⁵ Agad madiyù a tun ákniyu, asal inalayunna ágpanámdám tingód ákniyu. Idawayanna su idinág ku na nángngà tó ágkémun yu, asta masarig gó tó kapamaké yu ki Cristo.

Si Cristo tó nángngà tákakkássan ta

⁶ Su igapasakup kó tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán, kailangan manayun kó tumuman katô kakalyag din.

⁷ Atin ka tó gó tó panayunán yu, pasábbad kó tun ki Cristo iring na kayu na madalám é dalid, asta iring na balé na tuu masarig. Kumasarig tó kapamaké yu iring katô igitinurù ákniyu. Kailangan inalayun kó pasalamat tun ta Manama.

⁸ Banté kó gó ébô dì kó mapid katô mga manubù na malyag mid ákniyu ukit katô mga bulaló na ágtinuruán dan, su ágtinuruán dan tó mga ágkémun katô mga kamónaan dan asta tó mga ágkémun guné katô panámdám kani banuwa. Ándà ágpulusán katô ágtinuruán dan, su ánnà ni tó kabánnalan tingód ki Cristo,

⁹ su si Cristo tó kapánnuan katô langun-langun na kamanamaan katô Manama.

¹⁰ Ukit katô kapasábbad yu tun ki Cristo, igaíggyan kód katô tuu madigár kantayan na ándà dán gó kulang, asta si Cristo tó tuu pa mallayat tun ta langun espiritu na ágpangulu asta duwán katulusan.

¹¹ Tô igapasábbad kó tun ki Cristo, iring na igtupuwan kó. Ánnà lawa yu tó igtupuwan ka manubù, asal si Cristo gó tó igiwá katô madat kakalyag tikud tun ta pusung yu.*

¹² Tô igaipabunyag kó, iring na inaté kó asta iglábbáng kó duma ki Cristo, asta iring na inanté kó puman duma kandin su igaśarig kó katô matulus Manama na iganté puman ki Cristo.

¹³ Dángngan, iring na inaté kó, su masalà-salà kó asta dì kó ágtuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judío. Asal áknganni igaíggyan kód ka Manama katô kantayan duma ki Cristo, asta igaipasinsiyaan din dán tó langun salà ta.

¹⁴ Dángngan, supakan ki pád su iglapas ki katô mga sugù ka Manama. Asal ukit katô kapansal ki Cristo tun ta krus, igiwá ka Manama tó lista katô mga salà ta, asta áknganni dì kid supakan.

¹⁵ Ukit katô kamatayan i Cristo tun ta krus, igaipanalú dán tó Manama katô langun espiritu na ágpangulu asta duwán katulusan, asta igaipasóddór din tun ta langun na igaipanalú dán sikandin katô langun.

¹⁶ Purisu pabayá yu dát tó ágbuyas ákniyu tingód katô ágkannán asta ginámmán yu, asta tingód katô dì kó gapil tun ta mga kalimudan dan kada ámmé, asta kada bulan, asta kada álló ka paginawa.

¹⁷ Tó langun kani ágkémun dan, tó dát gó tó alung tingód katô dumunggù. Asal tó gangatan dan ituman dán gó, su itanggap tad tó madigár ukit katô kadunggù i Cristo.

¹⁸ Pabayá yu dát tó ágbuyas ákniyu asta tó mirit pád ákniyu ébô pabbabà-babà kó asta mangadap kó katô mga panaligan ka Manama. Mà kagi igaipakita tó Manama kandan, asal ándà ágpulusán katô kapadadurung dan, su tikud dát tun ta panámdám dan na masalà-salà.

¹⁹ Di end malyag na pasakup dan tun ki Cristo na ulu ta. Su igaipasakup ki tun ki Cristo, ágpabákkár ki asta ágpasábbadé ki iring na mga laluwardan asta ugat. Ukit kani, makatuman ki katô kakalyag ka Manama.

Mantu kantayan na ágbággén i Cristo

²⁰ Su iring na inaté kód duma ki Cristo asta igaipaluwà kód tikud tun ta mga ágkémun kani banuwa, yakó yu ágnunugi tó ágtinurù ka mga sugù iring kani,

²¹ “Yakó gawid kani! Yakó ágkinnam kani! Yakó ágdappán kani!”

²² Ni mga sugù ni tingód dát katô mga ágkannán asta ginámmán na ágkémmát dát. Yakó yu ágnunugi tó ágtinurù ka mga sugù iring kani, su tó ágtinuruán dan tikud dát tun ta panámdám ka mga manubù.

²³ Tó katamanan kani tó katuman dan katô kakalyag ka lawa dan. Agad iring na mapandé ni mga sugù su tingód ka kapangadap, kapabbabà-babà, asta kérreyat katô lawa, asal ándà ágpulusán katô mga manubù na ágtuman kani mga sugù.

3

Tapé asta mantu kantayan

¹ Purisu, su inanté kód puman duma ki Cristo, kailangan pamasakán yu tó tun ta langit na gunsadanan i Cristo dadan tun ta kawanan ka Manama asta ágpangulu duma kandin.

* ^{2:11} 2:11 Igtupuwan tó mga Judío su tó gó tó pató na igaipasábbad dan tun ta Manama. Asal tó pató na igaipasábbad ki tun ki Cristo, tó gó tó kewá din katô madat kakalyag ta.

² Yakó ágpanámdám tingód dát kani banuwa, asal kailangan manámdám kó gó tingód katô tun ta langit,

³ su iring gó na inaté kód, asta ágbantéyan ka Manama tô mantu kantayan yu tingód katô kapasábbad yu tun ki Cristo.

⁴ Si Cristo tô ighbágé áknita katô mantu kantayan na ándà ágtamanán. Atin ka lumónód puman sikandin asta kitanán katô langun manubù tô katulusan din asta kabantug din, dumuma kó gó kandin.

⁵ Purisu yakó áglumu katô madat mga kakalyag yu. Yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma, asta yakó áglumu ka agad ándin na maripâ. Yakó ágtuman katô madat mga kakalyag yu, asta yakó ágpanámdám tingód kani. Yakó ágkasabuan ka kaduwánnan ka duma manubù, su tô ágkasabuan iring gó katô ágpangadap katô ágmanaman.

⁶ Supakan ka Manama tô áglumu ka madat iring kani.

⁷ Ni gó tô iglumu yu dânggan tô inapid kó katô madat mga kakalyag yu.

⁸ Asal áknganni sódó kód lumu katô langun madat iring kani. Yakó ágkasókó. Yakó sékót ágkaringasa. Yakó gímu-imu ka salâ tun ta mga duma. Yakó ágbuyas. Yakó ágkagi ka madat.

⁹ Yakó ágbulaló, su igananay yud tó tapé ágkémun yu,

¹⁰ asta igtanggap yud tô mantu ágkémun tikud tun ta Manama, asta inalayun kó ikandin ágpamuntun sippang ka makéring kó kandin ébô tuu kó makásóddór kandin.

¹¹ Purisu tun ta saruwán katô Manama, ándà dán kassaan ka mga manubù, agad mga Judio na igtupuhan ó mga ánnà Judio na ándà katupuwi, agad mga manubù tun ta madiyú mga banuwa, agad mga manubù na ándà kakatigan, agad állang ó ánnà állang. Asal si Cristo tô tuu mallayat ka tandingán katô langun, asta góddô sikandin tun ta langun ágpampamaké.

¹² Igsalin kó ka Manama, asta ágginaawaan kó na mga sakup din. Purisu kailangan médu-edu kó, asta madigár tô áglumun yu tun ta mga unawa yu. Kailangan pabbabà-babà kó. Yakó gésà, asal kailangan mallayat é ginawa yu.

¹³ Kailangan madalám tô ginawa yu. Atin ka duwán makasalà tun ákniyu, papasinsiyaé kó ébô pasábbadé kó, su igaipasinsiyaan kód katô Áglangngagán.

¹⁴ Asal ni gó tô tuu ágkailanganári ka tandingán katô langun. Paginawaé kó. Atin ka paginawaé kó, madigár su inaggát kód na igaipasábbadé.

¹⁵ Su ighbággayan kó i Cristo katô kasunayan, kailangan duwán kasunayan tun ta langun yu na mga ágpampamaké. Igsalin kó ka Manama ébô duwán kasunayan katô langun yu na ágpalimudé asta ágpangadap kandin. Kailangan inalayun kó pasalamat kandin.

¹⁶ Mólà pa ka kapánnuan tô panámdám yu katô madigár ágtinuruán tingód ki Cristo ébô kumapané kó. Gamit yu tô mga kagi din ka ágpatinurué kó asta ágpatambage^{*} kó. Pasalamat kó katô Manama ukit katô kakanta yu ka mga kagi ka Manama na igsulat, asta ukit ka mga kanta tingód ki Jesus, asta ukit ka mga kanta na tikud tun ta Ugis Espiritu.

¹⁷ Agad ándin tô lumun yu asta kagin yu, pasóddór yu gó na mga sakup kó katô Áglangngagán na si Jesus, asta pasalamat kó tun ta Ámmà Manama ukit kandin.

Mga sugù para katô madigár kapadumaé

¹⁸ Sikiyu na mga sawa, pasakup kó katô duma yu, su tô gó tô madigár na lumun ka mga ágpamaké katô Áglangngagán.

¹⁹ Sikiyu na mga duma, ginawayi yu tô sawa yu, asta yakó yu ágpasakiti.

²⁰ Sikiyu na mga gabatâ, tuman yu tô langun sugù katô ákniyu ámmà asta innà, su atin ka tô gó tô lumun katô mga igaipasakup tun ta Áglangngagán, kadayawan tô Manama.

²¹ Sikiyu na mga ámmà asta innà, yakó yu ágpasobrayi tô kadisiplina yu katô mga gabatâ yu ébô di dan sumódó lumumu ka madigár.

²² Sikiyu na mga állang, tuman yu tô langun ka sugù katô mga amo yu nit banuwa. Inalayun kó bánnal kandan ánnà dát róggun ka sumállág dan ákniyu ébô madurung kó iring katô áglumun ka mga ágpadadurung. Tuman yu tô mga sugù dan tingód katô karespeto yu katô Áglangngagán.

²³ Kailangan malóggód kó agad ándin tô lumun yu, su ánnà dát manubù tô ágbánnalán yu, asal tô Áglangngagán tô ágbánnalán yu.

²⁴ Yakó ágkalingó na Áglangngagán tô mággé ákniyu katô ágpulusán na igtandô ka Manama, su Áglangngagán na si Cristo tô bánnal amo na ágbánnalán yu.

²⁵ Asal ka madat tô áglumun ka manubù, madat tô sulì kandin, su ándà manubù na ágmusingán ka Manama agad ándin tô bónnóng dan.

* **3:16** 3:16 Ágpatambage, ó ágpakagiyé.

4

¹ Sikiyu na mga amo, kailangan nángngà tō kapid yu katô mga állang yu. Yakó ágkalingó na kailangan tumubang kó pagsik katô Amo yu tun ta langit.

Duma mga sugù

² Tô langun yu, yakó ágsodô ágdasal, asal patannáb kó asta pasalamat kó tun ta Manama.

³ Dasal kó pagsik tingód áknami ébô bággayan ké ka Manama ka timpo ébô makolít-ólít ké katô kabánnalan tingód ki Cristo na ándá pasóddori ka Manama sayyan. Tô gó tō gunayan na igprisowa dini su igulit-ulit ku tō tingód kandin.

⁴ Dasal kó kanak ébô malumák kagpáttan tō kólit-ólít ku kani tun ta mga manubù.

⁵ Kailangan mapandé tō ágkémun yu róggun móddó kó tun ta mga duma na dì ágpamaké. Yakó gulà katô mga oras yu.

⁶ Atin ka ágtóngkô kó katô mga dì ágpamaké, kailangan duwán kédu yu kandan asta madigár tō ágkagin yu. Kailangan matayyó tō taba yu katô mga insà dan ébô makagpát dan.

Ágtamanán kani sulat

⁷ Si Tíquico tō kataladi na ágginawaan. Ágkasarigan sikandin na kadumaan ku na ágtuman ka kakalyag katô Áglangngagán. Atin ka dumunggù sikandin diyan ákniyu, ulitán din tō langun na inému kanak dini.

⁸ Purisu pasadunán ku sikandin diyan ákniyu ébô makasóddór kó tingód áknami, asta ébô pabákkárrán tō pusung yu.

⁹ Pasadunán ku pagsik si Onesimo na ágkasarigan kataladi na ágginawaan ta. Sikandin tō unawa yu na taga Colosas. Duwa dan si Tíquico tō mulit ákniyu tingód katô langun na inému dini.

¹⁰ Ágpangumusta ákniyu tō kadumaan ku dini ta prisowan na si Aristarco. Ágpangumusta ákniyu si Marcos na imaluy kataladi i Bernabe. Atin ka dumunggù si Marcos tun ákniyu, tanggap yu sikandin iring na taganà igkagi ku ákniyu.

¹¹ Ágpangumusta si Josue na ágngadanan ki Justo. Tun ta langun Judio na ágpamaké, sikandan dád tállu tō ágtabang kanak róggun igitinurù a tingód katô pagpangulu ka Manama. Tuu igmabákkár tō pusung ku ukit kandan.

¹² Ágpangumusta si Epafras na unawa yu. Ágsuguánnán sikandin i Jesu-Cristo. Inalayun sikandin ágdasal para ákniyu. Kakalyag din na imun kó ka Manama na masarig asta matullid, asta tuu kó makasóddór katô langun ka kakalyag ka Manama.

¹³ Ikita ku na tuu gó gággár-ággár sikandin ébô katabangan kó asta tō mga taga Laodicea, asta tō mga taga Hierapolis.

¹⁴ Ágpangumusta si Demas asta tō doktor na ágginawaan ta na si Lucas.

¹⁵ Papid yu ni kapangumusta ku katô mga kataladi tun ta lunsud ka Laodicea, asta tun ki Ninfa asta katô mga ágpampamaké na ágpalinudé tun ta balé din.

¹⁶ Atin ka mapángnga tō kabasa yu kani sulat ku, papid yu ni tun ta mga ágpampamaké tun ta Laodicea ébô basan dan pagsik. Basa kó pagsik katô sulat ku kandan.

¹⁷ Ulii yu si Arquipo na kailangan tumanán din tō igpalumu katô Áglangngagán kandin.

¹⁸ Sakán gó si Pablo tō igperma kani ágtamanán ka sulat ébô kasóddoran yu na tikud gó kanak. Yakó ágkalingó na igprisowa pa.

Mólà pa ka kéduwan kó katô Manama.

Una Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Tesalonica

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo tun ta mga ágpampamaké tun ta Tesalonica na sábbad dakál lunsud tun ta probinsya ka Macedonia na sakup ka banuwa ka Europa. Ni Europa ágpanguluwan katô gobyerno ka Roma. Tô karapungan kandan ánnà Judio.

Tô ikaduwa kapanó i Pablo, igtákkás si Silas asta si Timoteo. Igsadun dan tun ta mga probinsya na sakup ka mga banuwa ka Asia asta Europa. Igtinurù dan katô Madigár Gilitán tingód ki Jesu-Cristo.

Tun ta probinsya ka Macedonia, igirrayatan si Pablo katô mga Judio na dì ághánnal katô ágtinurúan din tingód ki Jesu-Cristo. Dutun ta lunsud ka Filipos, ígpalagpás asta igaipapriso si Pablo asta si Silas. Na, tô igluwà dan, igsadun dan tun ta lunsud ka Tesalonica na madani tun ta Filipos.

Tô igdunggù dan tun ta Tesalonica, igtinurù si Pablo tingód ki Jesu-Cristo tun ta simbaan ka Judio. Marapung tô mga ánnà Judio na igaipamaké ki Jesu-Cristo ukit katô kagi ka Manama na igtinurú i Pablo. Asal isókó ki Pablo tô mga Judio na dì ágbánnal ki Jesu-Cristo. Purisu igtabang tô mga ágpampamaké ki Pablo ébô makaluwà asta dì mamánnu sikandin tun ta Tesalonica.

Na, tô igsadun si Pablo tun ta Atenas, itanaan sikandin tingód katô mga mantu ágpampamaké tun ta Tesalonica agó sumódô dan mamaké ki Jesu-Cristo tingód katô kérrayat kandan. Purisu igaipalónôd din si Timoteo tun ta Tesalonica ébô tumabang kandan.

Na, tikud tun ta Atenas, igallus si Pablo tun ta lunsud ka Corinto. Dalám katô kóddô din tun ta Corinto, igdunggù si Timoteo asta igailit sikandin ki Pablo tingód katô madigár lumu katô mga ágpampamaké tun ta Tesalonica. Purisu igaipapid i Pablo ni sulat tun kandan. Igpasalamat sikandin tun ta Manama tingód kandan su masarig tô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Igpabákkár din tô ginawa dan asta igkagiyán din sikandan na manayun dan lumumuhu ka madigár ébô kadawayan tô Manama. Igtaba pagsik i Pablo tô mga insà dan tingód katô kalónôd i Jesu-Cristo.

Mabasa tun ta libro na ánggadan Lumu 16:1-17:10 tingód katô kapanó i Pablo asta katô inókitan din.

¹ Ni sulat tikud áknami na si Pablo, si Silas, asta si Timoteo. Igsulatan dé sikiyu na ágpamaké tun ta Tesalonica na mga sakup katô Ámmà ta na Manama asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Mólà pa ka matanggap yu tô kédu asta tô kasunayan tikud tun ta Manama.

Igpasalamat si Pablo tingód katô mga taga Tesalonica

² Atin ka ágdasal ké, inalayun dé sikiyu ágpasalamatun ta Manama, asta inalayun dé galipán sikiyu tun ta dasalán dé,

³ su tun ta kadasal dé tun ta Ámmà ta na Manama, ágpanámdám ké tingód katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo na igaipásoddór yu ukit katô áglumun yu, asta ukit katô ginawa yu tun ta duma mga manubù su gággár-ággár kó ágtabang kandan, asta ukit katô masarig gimanan yu tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁴ Mga kataladi na ágginaawaan katô Manama, isóddórán dé na igsalin kó ikandin,

⁵ su tô igtinurù ké ákninyu katô Madigár Gilitán, ánnà dád na igkagi ké ákninyu, asal tô kagi dé igtákkássan pagsik katô katulusan ka Ugis Espiritu, asta isóddórán dé na duwán igaipulus yu. Isóddórán yu tô ákgémun asta iglumu dé róggun katô kóddô dé diyan ákninyu dánggan.

⁶ Na, sikiyu, ikéring kó áknami asta ikéring kó katô Áglangngagán. Agad igirrayatan kó tingód katô kabánnal yu katô kagi ka Manama, igaibággayan kó ka dayó katô Ugis Espiritu.

⁷ Purisu sikiyu dán tô madigár giringanan katô langun ágpampamaké tun ta mga banuwa ka Macedonia asta Grecia.*

⁸ su ukit ákninyu, italap dán tô kagi ka Manama tingód katô Áglangngagán ánnà dád tun ta Macedonia asta Grecia, asal ikasóddór dán tô marapung manubù tun ta duma mga banuwa na igaipamaké kód tun ta Manama. Purisu ándà dán kailangan ka mulit ké katô duma mga manubù tingód katô kapamaké yu, su ikasóddór dan dán,

⁹ su gulit dan tingód katô katanggap yu áknami. Gulit dan na igsódô kód ágbánnal katô mga ágmanaman ébô tumuman kó ka kakalyag katô bánnal manté Manama.

* 1:7 1:7 Grecia, ó Acaya.

¹⁰ Gulit dan na gangat kód katô kalónód katô Batà din na si Jesus tikud tun ta langit. Iganté puman katô Manama si Jesus na ágpaluwâ áknita tikud tun ta supak katô Manama.

2

Iglumu i Pablo tun ta Tesalonica

¹ Na, mga kataladi, sikiyu tô ikasoddór na duwán ágpulusán katô langun iglumu dé diyan ákniyu dángangan,

² su isóddórān yu na agad irasayan ké asta igrayayyà ké tun ta Filipos, asal igtabangan ké katô Manama ta, su duwán kagani dé ébô tuminurù tun ákniyu katô Madigár Gultitán tikud tun ta Manama, agad marapung tô mga manubù diyan ákniyu na tuu igusig áknami.

³ Na, ánnà bulalô tô ágtinurúan dé, ánnà madat tô áglumun dé, asta ándà ké limbung ákniyu,

⁴ asal nángngâ ké tun ta saruhan ka Manama. Purisu igsarigan ké ikandin katô katinurù ka Madigár Gultitán tingód ki Jesu-Cristo. Tô gó ágtinurù ké ánnà ébô kadayawan tô mga manubù áknami, asal kakalyag dé na kadayawan tô Manama áknami, su sikandin tô pasosoddór katô áknami pusung.

⁵ Isóddórān yu na ándà ké gó paniyuk* ákniyu. Asta ánnà mà kagi dâd tô kararak dé ákniyu ébô makasarapì. Ikasoddór tô Manama na bámnal ni igkagi ku.

⁶ Ánnà kakalyag dé na durungán ké ikiyu asta katô duma mga manubù. Agad mému ka piritán dé na dumurung kó áknami su apostoles ké i Cristo,

⁷ asal róggun na igóddô ké tun ákniyu, inéduwan ké ákniyu iring katô kédu ka innà na ágdóppón katô kandin mga gabatâ.

⁸ Tingód katô ginawa dé ákniyu, kakalyag dé na dì ké dâd tuminurù ákniyu katô Madigár Gultitán tikud tun ta Manama, asal bággen dé pád pagsik tun ákniyu tô kantayan dé ébô makatabang ké ákniyu, su ágginaawaan dé sikiyu.

⁹ Mga kataladi, ándà yu kalingawi na tuu ké gággar-ággár áglumu róggun igóddô ké tun ákniyu, su tô igitinurù ké ákniyu katô Madigár Gultitán tikud tun ta Manama, iglumu ké agad álló asta dukilán ébô ándà kailangan na mággé kó ka magasto dé.

¹⁰ Isóddórān yu asta isóddórān pagsik katô Manama na nángngà tun ta saruhan din tô ágkémun dé asta tô iglumu dé na ándà gó kabuyas katô mga ágpampamaké.

¹¹ Isóddórān yu na madigár tô igkagi dé katô tagsábbad-sábbad ákniyu, iring katô áglumun ka ámmà tun ta kandin mga gabatâ,

¹² su inalayun ké igkagi ákniyu, igrabákkár ké katô ginawa yu, asta igréngapát ké ákniyu na kailangan madigár tô ágkémun yu tun ta saruhan ka Manama. Sikandin tô igtawar ákniyu ébô masakup kó tun ta madigár pagpangulu din.

¹³ Na, inalayun ké ágpasalamat pagsik tun ta Manama su tô igitinurù ké ákniyu katô kagi ka Manama, igrapaminág kó asta igtanggap yu ni kagi na ánnà dâd tikud tun ta manubù, asal bánnal kagi ka Manama. Tô kagi ka Manama tô gamítán din ébô mapalin tô ágkémun katô langun yu na ágpamaké kandin.

¹⁴ Mga kataladi, tô inému tun ákniyu magunawa katô inému katô mga sakup ka Manama na ágpamaké ki Jesu-Cristo tun ta Judea, su girrayatan kó katô mga kadumaan yu na ánnà Judio magunawa katô kerrayat kandan katô mga kadumaan dan na Judio.

¹⁵ Tô mga Judio na dì ágpamaké tô igmaté katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo asta katô mga propeta ka Manama sayyan, asta girrayatan ké ikandan. Ánnà nángngà tun ta saruhan ka Manama tô áglumun dan, asta gusig dan katô makatabang katô langun manubù,

¹⁶ su ágdalangan dan tô kólit-ólít dé tun ta mga ánnà Judio na duwán katábusan tikud tun ta salâ. Ukit katô madat áglumun dan, ágkudugangan tô salâ dan sippang ka mapánnù dán. Purisu masig dan dán gó dungguan katô supak ka Manama!

Kakalyag i Pablo na lumónód tun kandan

¹⁷ Na, mga kataladi, agad igtanan ké ákniyu tun ta mabbabà timpo, ágkabugaan ké ákniyu, asta duwán gó kakalyag dé na kumita ákniyu,

¹⁸ su plano dé na lumónód ké tun ákniyu. Makapira a pád lumónód, asal igdalanganna i Maibuyan.

¹⁹ Kakalyag dé na kumita ké puman ákniyu su ukit ákniyu duwán gimanán dé asta duwán dayó dé, su tô álló katô kalónód katô Áglangngagán ta na si Jesus, sikiyu tô pabantugán dé tun kandin,

²⁰ su sikiyu tô bantug dé asta dayó dé.

3

¹ Na, su dì kéd pakatiis katô bugà dé, igplano ké na móddô ké tun ta Atenas,

* 2:5 2:5 Paniyuk, ó mà kagi ágdurung (pag-ulog-ulog).

² asal pasadunán dé si Timoteo tun ákniyu. Sikandin tō kataladi dé asta áglumu para katō Manama ukit katō katinurù din ka Madigár Gulitán tingód ki Cristo. Igapapid dé sikandin ébô pabákkárrán din tō kapamaké yu tun ta Manama asta ébô manayun kó lumumu ka madigár,

³ ébô ándà makasamuk katō kapamaké yu ukit katō kérreyat na ágdunggù ákniyu. Isóddóran yu na ni gó tō kakalyag ka Manama na kókitan ta,

⁴ su róggun igóddô ké tun ákniyu dángngan, igkagi ké ákniyu na dumunggù tō álló na irrayatan ki, asta isóddóran yu na ituman dán tō igkagi dé.

⁵ Purisu su tuuwa ágkatanaan tingód ákniyu, igapapid ku si Timoteo ébô kasóddóran ku ka masarig pa tō kapamaké yu tun ta Manama. Itanaanna agó mapid kó i Maibuyan asta ándà ágpulusán katō iglumu dé dutun ákniyu.

⁶ Asal idayawan ké su iguli dán si Timoteo dini áknami tikud tun ákniyu, asta madigár tō igulit din áknami tingód katō kapamaké yu tun ta Manama asta katō kapaginawaé yu. Igkagi sikandin na inalayun kó ágpanámdám ka madigár tingód áknami, asta duwán kakalyag yu na kumita áknami na magunawa katō kakalyag dé.

⁷ Purisu mga kataladi, agad tuu ké ágkahirapan asta girrayatan, asal ágkadawayan ké ukit katō kapamaké yu tun ta Manama.

⁸ Madigár dán tō panámdám dé su isóddóran dé na masarig tō kapamaké yu tun ta Áglangngagán.

⁹ Na, tuu ké ágpasalamat tun ta Manama tingód ákniyu, su ukit ákniyu duwán dayó dé tun ta saruhan ka Manama ta.

¹⁰ Álló asta dukilám inalayun ké ágdasal asta ágpamuyù ké na kumita ké puman ákniyu ébô makatabang ké katō kapamaké yu.

¹¹ Mólà pa ka tabangan ké katō Ámmà ta na Manama asta tō Áglangngagán ta na si Jesus ébô makasadun ké tun ákniyu.

¹² Mólà pa ka Áglangngagán tō dumugang asta papanayun katō kapaginawaé yu asta katō ginawa yu tun ta langun manubù, iring katō ginawa dé ákniyu.

¹³ Ukit kani pabákkárrán din tō ginawa yu ébô kitanán kó na ándà salà asta nángngà kó tun ta saruhan ka Ámmà ta na Manama tō álló ka lumónod tō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo na tákkássan katō langun sakup din.

4

Kailangan madigár tō áglumun yu

¹ Na, mga kataladi, igitinuruan dé sikiyu tingód katō madigár áglumun na makabággé ka dayó tun ta Manama, asta tō gó tō áglumun yu. Asal ukit katō ngadan ka Áglangngagán na si Jesus, ágpédu édu ké asta ágkagi ké ákniyu na panayun kó lumu ka madigár,

² su isóddóran yu tō igitinurù dé ákniyu tikud tun ta Áglangngagán na si Jesus.

³ Ni gó tō kakalyag ka Manama na lumun yu ébô tanggapán kó ka Manama na nángngà tun ta saruhan din. Kailangan di kó áglayuk katō ánnà ákniyu sawa ó duma.

⁴ Kailangan makapáttud tō tagsábbad-sábbad katō ákniyu lawa ébô nángngà tō áglumun yu asta ébô respetowan kó.

⁵ Yakó ágkapid katō madat kakalyag katō ákniyu lawa iring na áglumun katō mga dì ágpamaké katō Manama.

⁶ Purisu yakó áglumu ka salà ukit kani mga lumu ni ébô dì kó makalapas tun ta mga kataladi yu. Su atin ka lumumu tō manubù kani salà ni, sorian sikandin katō Áglangngagán, asta tō gó tō igitalan dé ákniyu dángngan.

⁷ Igtawar ki katō Manama ánnà ébô lumun ta tō madat, asal ébô nángngà tō áglumun ta tun ta saruhan din.

⁸ Purisu ka duwán dì ágbánnal kani kagi ku, ánnà manubù tō igélléyan din, asal tō Manama na ighbággé ákniyu katō Ugis Espiritu.

⁹ Na, tingód katō ginawa yu tun ta mga kataladi, ándà dán kailangan na tuminurù a ákniyu ukit ka sulat, su igitinuruan kód katō Manama na kailangan paginawaé kó,

¹⁰ asta isóddóran dé na duwán ginawa yu tun ta langun kataladi tun ta kaluwagan ka probinsya ka Macedonia. Asal mga kataladi, kagiyán dé sikiyu na kailangan inalayun kó gó paginawaé.

¹¹ Na, kailangan lumumu kó katō ákniyu áglumun ébô dì kó makasamuk katō duma mga manubù. Kailangan mággár-ággár kó lumumu ébô duwán magasto, su tō gó tō igkagi dé ákniyu dángngan,

¹² ébô respetowan kó katō duma mga manubù agad dì dan ágpamaké, asta ébô ándà kailangan na pamasaún yu tō magasto tun ta duma manubù.

Tingód kató inaté dán asta kalónód ka Áglangngagán

¹³ Mga kataladi, kakalyag dé na kasóddoran yu tō tingód katô mga ágpampamaké na inaté dán ébô dì kó ágkaranu iring na karanu katô mga manubù na ándà gimanan.

¹⁴ Ágkasóddoran ta na inaté si Jesus, asta inanté puman sikandin. Purisu kailangan kasóddoran ta na antén puman ka Manama tō taganà mga igaipamaké ki Jesus ébô dumuma dan kandin.

¹⁵ Ni igsulat dé ákniyu igaipasóddór áknamí katô Áglangngagán, asta ultán kud ákniyu. Ka lumónód tō Áglangngagán, sikita na manté pa dì muna sumumar kandin, su muna tō mga ágpampamaké na inaté dán,

¹⁶ su sumunnad tō Áglangngagán tikud tun ta langit, ullaón din tō sugù, tumawar tō mallayat panaligan ka Manama, asta padagingán tō trumpeta ka Manama. Na, muna manté puman tō mga inaté na igaipamaké ki Cristo.

¹⁷ Pángnga ka manté sikandan, sikita na mga manté pô mabatun duma kandan tun ta mga sagulapun, asta sumumar ki katô Áglangngagán tun ta langit. Inalayun kid móddô duma katô Áglangngagán.

¹⁸ Purisu papabákkárré kó tun ta ginawa yu ukit kani mga kagi.

5

Kailangan makataganà ki katô kalónód ka Áglangngagán

¹ Na, mga kataladi, ándà dán kailangan na sumulat ké pa ákniyu tingód ka ándin állawi na matuman ni,

² su tuu yud isóddoran na tigkô dág dumunggù tō álló ka kalónód katô Áglangngagán iring katô kadunggù katô takón ka tángngà ka dukilám.

³ Agad kumagi tō mga manubù na duwán kasunayan asta ándà kamáddangan, asal tigkô dág dungguan dan ka kadattan, iring katô bayi na ággangalan.

⁴ Asal sikiyu na mga kataladi, ánnà kód tun ta kangittángngan. Di kó kasalábbuan tingód katô álló ka kalónód din iring na manubù na ággasalábbuan katô kadunggù katô takón.

⁵ Su sakup kó i Jesu-Cristo, sikiyu tō tingód katô kappawaan asta tō tingód katô álló. Ánnà ki tingód katô dukilám asta tingód katô kangittángngan.

⁶ Purisu kailangan di ki makéring katô mga dì ágpamaké, su iring dan katô ágtudug. Asal kailangan iring ki na ágbanté asta pakapáttud.

⁷ Su tō mga manubù na tingód katô kangittángngan, iring dan katô ágtudug asta ággalising ka dukilám.

⁸ Asal sikita tō manubù na tingód katô kappawaan. Purisu kailangan makapáttud ki. Atin ka inalayun ki ágsarig katô Manama asta ággapinawáé ki, tō gó tō iring na salimbutung katô pusung ta, asta tō gimanan ta katô katábus ka Manama áknita iring na salimbutung katô panámdám ta. Na, ni gó tō ikéring na sundalo na duwán putó na salimbutung ka lawa din asta ulu din.

⁹ Igsalin ki katô Manama ánnà ébô supakan ki ikandin, asal ébô tábbusán ki ikandin ukit katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

¹⁰ Sikandin tō igaipamaté bullas áknita ébô móddô ki duma kandin agad inaté kid ó manté ki pô ka lumónód sikandin.

¹¹ Purisu papabákkárré kó katô kapamaké yu, asta patabangé kó, iring katô áglumun yu áknganni.

Katapuriyan mga panalan

¹² Na, mga kataladi, pédu-édu ké ákniyu na kailangan respetowan yu tō mga gággár-ággár áglumu tun ákniyu, su igsalin dan katô Áglangngagán ébô mid ákniyu asta mággé ka tambag ákniyu.

¹³ Kailangan pabantugán yu asta ginawaan yu sikandan tingód katô áglumun dan para ákniyu. Kailangan duwán kasunayan katô kóddô yu.

¹⁴ Na, mga kataladi, kagiyán dé sikiyu na kailangan tuminurù kó katô mga tukukán ébô lumumu dan. Pabákkár yu tō ginawa katô mga ággamáddangan. Tabangi yu tō mga ágmalómét é kapamaké tun ta Manama. Pallayat yu tō ginawa yu tun ta langun.

¹⁵ Yakó ágsuñ' katô mga manubù na áglumu ka madat tun ákniyu, asal kailangan inalayun kó lumumu ka madígar tun ta mga ágpampamaké asta tun ta langun manubù.

¹⁶ Kadawayan kó inalayun.

¹⁷ Dasal kó agad ándin urasi.

¹⁸ Agad ándin tō dumunggù ákniyu, pasalamat kó tun ta Manama, su tō gó tō kakalyag din na lumun yu tingód katô kapasábbad yu tun ki Jesu-Cristo.

¹⁹ Yakó yu ágdalangi tō áglumu katô Ugis Espiritu tun ákniyu.

²⁰ Yakó géllé katô kagi na igpólít katô Manama,

²¹ asal kinnami yu ka bánnal tô langun katô igkagi. Atin ka ágkasarigan tô kagi na igulit ákniyu, bánnal kó kanan.

²² Asal yakó ágbánnal katô langun madat kagi.

²³ Na, mójà pa ka Manama na ágbággé katô kasunayan tô tumanggap ákniyu na nángngà tun ta saruwan din. Mójà pa ka nángngà tô tun ta pusung yu, tô tun ta panámdám yu, asta tô tun ta lawa yu ébô di kó mabuyas ka lumónód tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

²⁴ Tumanán ka Manama ni langun su ágkasarigan sikandin na igsalin ákniyu.

²⁵ Mga kataladi, dasali ké.

²⁶ Papangumustaé kó langun na kataladi ágtákkássan katô kapaginawaé yu.

²⁷ Tun ta saruwan katô Áglangngagán, ni gó ni talan ku ákniyu. Basa yu ni sulat tun ta langun kataladi.

²⁸ Mójà pa ka kéduwan tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ákniyu.

Ikaduwa Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Tesalonica

Una Basan

Nilibro igsulati Pablo tun ta mga ágpampamaké tun ta Tesalonica ébô tuu dan makasóddór tingód katô álló ka kalónód katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Igsulat i Pablo kandan na una dumunggù tó tuu áglumu ka salà. Sikandin tó mid katô karapungan ka mga dì ágpamaké ébô lumumu sikandan katô tuu pa madat. Kumagi sikandin na sikandin tó Manama. Pángnga ka malumu tó langun, lumónód tó Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Igpasalamat si Pablo katô mga taga Tesalonica su masarig tó kapamaké dan agad tuu dan girrayatan asta ágkahirapan. Igtalan din kandan na kailangan ágkasarigan asta ágpaginawé dan. Igtinurù si Pablo na inalayun dan lumumu ébô duwán magasto dan katô kandan ágkailanganán, asta dì dan mému tukukán.

¹ Ni sulat tikud áknami na si Pablo, si Silas, asta si Timoteo. Igsulat ké ákniyu na mga ágpampamaké tun ta Tesalonica na mga sakup katô Ámmà ta na Manama asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

² Mólà pa ka matanggap yu tó kedu asta tó kasunayan tikud tun ta Ámmà na Manama asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Kalónód katô Áglangngagán asta supak din

³ Mga kataladi, inalayun ké ágpasalamat tun ta Manama tingód ákniyu. Na, nángngà tó kapasalamat dé su tuu dán gássud tó kapamaké yu, asta tuu kód ágpaginawé.

⁴ Purisu sikiyu tó ágpabutugán dé tun ta mga ágpampamaké tun ta duma mga lunsud, su gulit ké kandan na pakatiis kó asta ágpanayun kó ágpamaké ki Jesu-Cristo, agad inalayun kó girrayatan asta ágkahirapan.

⁵ Ukit kani, ágpasóddór tó Manama na nángngà tó karuud din katô mga manubù tun ta tapuri álló, su pasóddórán din na nángngà kó na sakupán tun ta pagpangulu din, su tó gó tó gunayan katô karasayan yu áknganni.

⁶ Nángngà tun ta Manama tó kasulì din katô mga girrayat ákniyu,

⁷ asta nángngà tun ta Manama tó kabággé din ákniyu asta áknami katô kasunayan agad girrayatan ki áknganni. Tó gó tó lumun din ka lumónód tó Áglangngagán tikud tun ta langit na ágtákkássan katô matulus mga panaligan din.

⁸ Lumónód sikandin na ágtákkássan katô rágrág ka apuy ébô sulian din tó langun na dì ágpamaké katô Manama asta tó ándà bánnal katô Madigár Gulitán tingód katô Áglangngagán ta na si Jesus.

⁹ Supakan dan katô Áglangngagán ka ándà ágtamanán, su péwaán dan tikud tun ta saruwan din, asta tikud tun ta séllaán katô katulusan din.

¹⁰ Matuman ni tun ta álló katô kalónód din, su lumónód sikandin ébô durungán katô langun sakup din asta ébô pabantugán katô langun ágpamaké kandin. Mapil kó gó kandan su igbánnal kó katô igulit-ulít dé ákniyu.

¹¹ Ni gó é gunayan na inalayun ké ágdasal para ákniyu ébô nángngà tun ta Manama ta tó katanggap yu katô madigár tingód katô katawar din ákniyu. Mólà pa ka tabangan kó ukit katô katulusan ka Manama ébô matuman tó langun kakalyag yu na madigár lumun ukit katô kapamaké yu kandin,

¹² asta ébô durungán tó ngadan katô Áglangngagán na si Jesus ukit ákniyu, asta durungán kó ikandin. Matuman ni su inéduwan ákniyu tó Manama ta asta tó Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

2

Kalónód katô Áglangngagán ta

¹ Na, mga kataladi, tingód ka kalónód katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo asta tingód katô kalimud din áknita ébô dumuma kandin, duwán pédu-édu dé ákniyu.

² Yakó sékót ágkasasó, asta yakó ágkatanaan agad dinággán yu na igdunggù dán tó álló na rumuud tó Áglangngagán, agad ágkagi tó mga manubù na duwán igsasóddór katô Ugis Espiritu tun kandan, ó duwán igulit kandan, ó duwán kun sulat tikud áknami.

³ Yakó ágpalimbung, agad ándin tō dinággán yu! Dì pa dumunggù tō álló tō sippang ka méllé pa ka Manama tō karapungan ka mga manubù asta pakitanán pa sikandin na tuu áglumu ka salà. Supakan gó sikandin ka Manama ka ándà ágtamanán!

⁴ Tō dì pa supakan, musig sikandin ka Manama, asta pallayatán din tō sarili din tun ta langun na ágmanaman asta tun ta mga ágpangadapán, su muhi sikandin tun ta templo katô Manama,* munsad sikandin, asta kumagi na sikandin tō Manama.

⁵ Kailangan kasampáttan yu na tō gó tō igitinurù ku ákniyu róggun igduma a ákniyu dânggan.

⁶ Isóddórán yu pagsik na duwán pa ikadalang kandin áknganni ébô pakitanán tō tuu áglumu ka salà tun ta álló na igsalin ka Manama.

⁷ Agad duwán dán mga manubù na ágpiddán din ébô dì dan mánnal katô kagi ka Manama, asal dì pa ágkitanán tō tuu áglumu ka salà su duwán pa ikadalang kandin. Asal duwán álló na kangén ka Manama tō ikadalang.

⁸ Ka kangén dán tō ikadalang, kitanán tō tuu áglumu ka salà, asta matayan sikandin katô Áglangngagán na si Jesus ukit katô kagin din. Manalu tō Áglangngagán katô katulusan ka usig din ukit katô séllaán ka kadunggù din.[†]

⁹ Róggun ka dì pa maté, tō tuu áglumu ka salà, gamítan din tō katulusan i Maibuyan asta makému sikandin katô marapung mga kasalábbuan na matulus asta makalimbung.

¹⁰ Ukit katô madat mga lumun din limbungan din tō mga manubù na dungguan ka supak ka Manama. Kalimbungan dan su méllé dan na mánnal katô kabánnalan na makatábbus pád kandan.

¹¹ Su méllé dan katô kabánnalan, duwán lumun ka Manama kandan ukit katô katulusan din ébô mapid dan katô limbung asta ébô mánnal katô bulaló.

¹² Purisu supakan ka Manama tō langun na dì ágbánnal katô kabánnalan su kakalyag dan na lumumu ka salà.

Igsalin kó ébô tábbusán

¹³ Mga kataladi na ágginawaan katô Áglangngagán, nángngà tō kapasalamat dé tun ta Manama tingód ákniyu, su tikud tun ta tigkanayan, igsalin kó katô Manama ébô tábbusán kó ukit katô kalinis ka Ugis Espiritu ákniyu asta ukit katô kabánnalan na ighbánnal yu.

¹⁴ Tō gó tō gunayan na igtawar kó katô Manama ukit ka katinurù dé ákniyu katô Madigár Gilitán, su kakalyag din na masakup kó tun ta kadigárran katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

¹⁵ Purisu mga kataladi, pasarig yu tō kapamaké yu ki Jesu-Cristo, asta panayun kó bánnal katô kabánnalan na ighbágge áknami asta igitinurù dé ákniyu ukit katô kólit-ólít dé asta ukit katô sulat dé ákniyu.

¹⁶ Na, ágdasal ké tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo asta tun ta Ámmà ta na Manama na iginawaá áknita asta ighbágge áknita katô kabákkárran na ándà ágtamanán asta katô madigár gímanan ukit katô kédu din áknita.

¹⁷ Mólà pa ka bággen ka Manama ákniyu tō kabákkárran asta makému na lumun yu asta kagin yu tō langun na madigár.

3

Dasal kó para áknami

¹ Na, mga kataladi, dasal kó para áknami ébô dì madugé tuu pa marapung tō mga manubù na makasóddór katô kabánnalan na ágtinuruán dé asta mánnal dan, iring katô ilumu diyan ákniyu.

² Dasal kó para áknami ébô paluwaán ké tikud tun ta bállad katô mga masalà-salà, su ándà pamaké tō langun.

³ Asal ágkasarigan gó tō Áglangngagán. Sikandin tō pasarig katô kapamaké yu asta dumóppón ákniyu ébô dì kó dadattan i Maibuyan.

⁴ Ágsarig ké katô Áglangngagán na inalayun yu ágtumanán tō mga igtalan dé ákniyu.

⁵ Mólà pa ka Áglangngagán tō pénagpát ákniyu tingód katô ginawa ka Manama ákniyu, asta tingód ka katius yu katô mga kahirapan iring ki Cristo.

Kailangan mággar-ággár kó

* **2:4** 2:4 Tingód kani kagi “templo,” duwán mga katig manubù na ákgagi na ni gó é pagngadan katô mga ágpamaké ka Manama. (Ahaán tō 1 Corinto 3:16-17 asta 2 Corinto 6:16.) Duwán pagsik mga duma ákgagi na ni gó tō dakál templo tun ta Jerusalem. (Ahaán tō Ezequias 28:2.) † **2:8** 2:8 Ahaán tō Isaias 11:4.

⁶ Na, mga kataladi, ni gó tó talan dé ákniyu su igpapid ké katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Yakó ágduma katô mga ágpamaké na tukukán asta dì ágbánnal katô igitinurù dé ákniyu.

⁷ Taganà yud isóddóran ka ándin tó kailangan lumun yu ébô makéring kó áknami. Róggun igóddó ké diyan ákniyu, ándà ké patukuk-tukuk.

⁸ Ándà ké tanggap katô ágkakan na ándà dé bayadi, asal igággár-ággár ké iglumu agad álló asta dukilám ébô dì kó masasó tingód áknami.

⁹ Tô gó tó iglumu dé ánnà su dì mému ka bággayan ké ikiyu, asal ébô mému ké na madigár irinan yu.

¹⁰ Su tó igóddó ké diyan ákniyu, ni gó é igtalan dé ákniyu: Atin ka dì malyag tó manubù áglumu, yakó yu ágpakanni.

¹¹ Tô gó tó talan dé ákniyu su igdinág dé na duwán mga tukukán diyan ákniyu. Dì dan áglumu, asal ágbaring dan dád katô áglumun katô duma mga manubù asta ébô duwán ágkakangayan dan para katô kandan ágkailanganán.

¹² Purisu su igpapid ké katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo, talanan dé asta kagiyan dé sikandan na kailangan lumumu dan ébô dì dan makasamuk katô duma mga manubù asta ébô duwán ágkakangayan dan para katô kandan ágkailanganán.

¹³ Na, mga kataladi, yakó ágsungkù áglumu ka madigár.

¹⁴ Atin ka duwán manubù diyan ákniyu na dì mánnal kani mga talan dé ukit kani sulat, pamatawi yu sikandin, asta yakó ágduma-duma kandin ébô kayyaan.

¹⁵ Yakó ágpanámdám na usig yu sikandin, asal tambagi yu sikandin iring na kataladi yu.

¹⁶ Mólà pa ka tó Áglangngagán na ágtikudan katô kasunayan mággé ákniyu ka kasunayan agad ándin tó dumunggù ákniyu.

Agtamanán kani sulat

Mólà pa ka Áglangngagán tó dumuma ákniyu langun.

¹⁷ Sakán, si Pablo, tó igsulat kani mga kagi nit katapuriyan kani sulat ku. Iring kani tó kaperma ku katô langun igsulat ku ébô kasóddóran yu na bánnal sakán tó igsulat kani.

¹⁸ Mólà pa ka kéduwan tó Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ákniyu langun.

Una Sulat I Pablo Tun Ki Timoteo

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Timoteo na sábbad mallaki. Si Timoteo taga Listra na sábbad lunsud tun ta banuwa ka Asia. Judio tō innà i Timoteo na ánggadanan ki Eunice, asta ágpamaké sikandin ki Jesu-Cristo. Ánnà Judio tō ámmà din asal Griego. (Ahaán tō Mga Lumu 16:1-3.)

Si Timoteo tō batà i Pablo ukit ka kapamaké din. Igtákkás si Timoteo ki Pablo tō ikaduwa kapanó din tun ta mga simbaan ka ágpampamaké ébô tuminurù. Igsadun dan tun ta Corinto, Macedonia, Efeso asta sippang tun ta Jerusalem dalám ka pira ámmé. Dakál tō inagpáttan i Timoteo katô kagi ka Manama ukit ki Pablo. Igpóddô i Pablo si Timoteo tun ta Efeso ébô tuminurù sikandin katô mga ágpampamaké dutun asta tun ta mga banuwa na madani ka Efeso.

Na, tō igdunggù si Pablo tun ta Macedonia, igsulat sikandin tun ki Timoteo ébô pabákkárán din tō pusung i Timoteo. Igtinurù sikandin ki Timoteo na kailangan nángngà tō áglumun din tun ta saruhan ka Manama, su sikandin tō ágpid katô mga ágpampamaké. Igsulat si Pablo na kailangan sapadan i Timoteo tō mga ágtinurù katô ánnà nángngà ágtinuruán. Igsulat din tō tingód katô kadasal, tō tingód katô lumun ka mga gabayi tun ta simbaan, asta tō tingód katô kasalin ka mga tarapid ka simbaan.

Duwán igsulat tingód ki Timoteo tun ta Lumu 16:1-5 asta 17:14-15.

¹ Sakán, si Pablo, tō igsulat kani. Inémuwa apostoles i Jesu-Cristo ukit katô sugù ka Manama na Taratábus tā, asta ki Jesu-Cristo na gímanan ta.

² Igsulatta áknikó Timoteo na bánnal batà ku tun ta kapamaké.

Mólà pa ka matanggap nu tō tabang, kédu, asta kasunayan tikud tun ta Ámmà Manama asta tikud tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Mga ágtinurù katô ánnà bánnal

³ Umanán ku tō igkagi ku tun ákniyu tō igsadunna tun ta Macedonia dángngan. Óddô ka pa tun ta Efeso ébô sapadan nu tō mga manubù na ágtinurù katô ánnà magunawa katô ágtinuruán ta.

⁴ Kagiyi nu sikandan na kailangan dì dan mánnal katô mga igimu-imu gulitán katô mga kamónaan asta katô ituran ka mga ngadan katô mga kamónaan na ándà ágpulusán, su sumippang dád tun ta mga insà na dì ágkataba. Ukit kani, dì katabangan tō katuman ta katô plano ka Manama, su matuman ni uit dád katô kapamaké ta kandin.

⁵ Na, tō gó tō gunayan kani talan nu kandan ébô duwán ginawa dan tikud tun ta malinis pusung, tikud tun ta madigár panámdám, asta tikud tun ta bánnal kapamaké dan.

⁶ Asal duwán mga manubù na ikasuwe kani langun, asta inalayun dan dád ágpatóngkóe asta ágpapulé tingód katô ándà ágpulusán.

⁷ Agad kakalyag dan na mému dan mga taratinurù katô mga sugù i Moises,* asal ándà dan kaagpátti ka ándin tō kóboden katô ágkagin dan asta tō tingód ka ágtinuruán dan.

⁸ Isóddórán ta na madigár tō mga sugù ka gamítan ta tun ta nángngà kapókit.

⁹ Isóddórán ta na tó gunayan katô mga sugù ánnà para katô mga manubù na nángngà tó áglumun dan, asal para katô mga áglapas katô mga sugù asta dì ágbánnal ka Manama, para katô mga dì ágrespeto ka Manama asta ágsalà-salà, para katô mga dì malyag ka Manama asta dì ágpangadap kandin, para katô mga ágmaté katô kandan ámmà ó innà, asta para katô mga taramaté.

¹⁰ Tó gunayan katô mga sugù para katô mga áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, para katô áglayuk katô unawa dan na mga gamama ó gabayi, para katô mga gámmát ébô patábbusán dan, para katô mga bulalón asta mga ágtestigos ka bulaló. Tó gunayan katô mga sugù para katô manubù na áglumu ka agad ándin na dì nángngà tun ta kabánnalan na ágtinuruán.

¹¹ Tó gó pagsik tō kabánnalan tun ta Madigár Gulitán na igpasóddór katô Manama na ágdurungán, asta tō gó tō igsarig din kanak.

Pasalamat tingód katô kédu ka Manama

* 1:7 1:7 Manama tō igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tō igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

¹² Ágpasalamatta tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta su panámdám din na ágkasariganna. Purisu igsalinna ikandin ébô lumumuwa para kandin, asta sikandin tó ighbágé kanak ka bákkár tingód katô kalumu ku.

¹³ Tô gó tó igimu din agad ighbuyas-buyas ku sikandin dánggan, igirrayatan ku tó mga sakup din, asta iringasaan ku sikandin. Asal inéduwan sikandin kanak, su tó iglumuwa kani, ándà ku kasóddori na madat tó iglumu ku, su ándà a pamaké kandin.

¹⁴ Tuu dakál tó kédu katô Áglangngagán ta kanak. Purisu igaipamakéya asta igginawa a katô duma mga manubù ukit katô kapasábbad ku ki Jesu-Cristo.

¹⁵ Bánnal ni kagin ku, asta kailangan bánnalán ta ni. Igsadun si Jesu-Cristo nit banuwa ébô tumábbus katô mga masalà-salà. Tun ta langun dan, sakán tó tuu madat.

¹⁶ Asal inéduwan tó Manama kanak ébô ukit kanak kasóddoran na tuu mallayat tó ginawa i Jesu-Cristo, su agad sakán tó tuu madat ka tandingán katô langun masalà-salà, asal inémuwa iringanan katô langun na mánnal kandin asta makatanggap katô kantayan na ándà ágtamanán.

¹⁷ Di gó maté tó Manama, asta dì sikandin ágkitanán. Sikandin dád tó Manama. Mólà pa ka pabantugán asta durungán sikandin na ágpangulu ka ándà ágtamanán! Matuman ni!

¹⁸ Na, Timoteo na batà ku tun ta kapamaké, ni gó tó talan ku áknikó. Yaka nu ágkalingawi tó igkagi katô mga propeta ka Manama tingód áknikó dánggan. Ukit katô kagi dan, katabangan ka ébô tumanán nu tó igtalan áknikó, iring na sundalo na ágkasarigan.

¹⁹ Kailangan masarig tó kapamaké nu katô Manama, asta nángngà tó áglumun nu na ándà kayyaan nu. Duwán mga manubù na igéllé katô nángngà áglumun, asta tó gó ágpamaké dan katô ágtinuruán na ánnà bánnal.

²⁰ Iring kani tó iglumu i Himeneo asta i Alejandro. Igpasupakan ku sikandan ki Maibuyen ébô katinuruan dan na dì mému ka kumagi dan katô madat tingód ka Manama.

2

Tinurù tingód katô kadasal

¹ Purisu tó una kagin ku na kailangan dumasal tó mga manubù asta mamuyù dan katô ágkailanganán dan tun ta Manama. Kailangan dumasal dan para katô duma mga manubù, asta pasalamat dan tun ta Manama.

² Kailangan dumasal dan tingód katô mga harì asta tingód katô langun ágpangulu ébô duwán kasunayan katô kóddò ta asta ébô makatuman ki katô kakalyag ka Manama asta katô nángngà ágkémun.

³ Madigár ka tó gó é áglumun ta, asta kadayawan tó Manama na Taratábbus ta.

⁴ Kakalyag din na matábbus tó langun manubù asta makasóddór dan katô kabánnalan.

⁵ Sábbad dád gó tó Manama, asta sábbad dád gó tó Taratapid tun ta tángngaan ka Manama asta manubù. Ni Taratapid si Jesu-Cristo na igaipamanubù.

⁶ Igbágé din tó sarili din asta inaté ébô tábbusán din tó langun manubù. Tô nángngà álló, igpasóddór din na duwán kakalyag ka Manama na tumábbus katô langun manubù.

⁷ Purisu igsalinna asta inémuwa apostoles ébô mulit-ulitta tun ta mga ánnà Judio tingód katô kapamaké asta kabánnalan. Ánnà bulaló ni, asal bánnal tó igulit ku.

⁸ Purisu kakalyag ku na agad ánda palimudé tó mga ágpampamaké, dumasal tó mga gamama, asta tó bállad dan na ágtayón dan kailangan dì ággamítan para katô kalumu ka salà. Kailangan ándà ágkasókowan dan asta ándà gapulan dan.

⁹ Tingód katô mga gabayi na ágpampamaké, kakalyag ku na kailangan miyà-miyà dan mumpak katô nángngà. Kailangan dì dan sobra tapidán tó ulu dan, asta dì dan gamítan tó tuu dakál é lagà, iring na bulawan, asta perlas, asta mga óggét ébô durungán dan katô duma mga manubù.

¹⁰ Asal kailangan ágkadurung dan ukit katô madigár áglumun dan, su tó gó é kailangan lumun katô mga gabayi na ágpamaké.

¹¹ Kailangan dì maránnás tó mga gabayi, asal miyà maminág katô ágtinuruán ébô kakitaan tó kapabbabà dan.

¹² Dì mému kanak ka mga gabayi tó tuminurù ó mid katô mga gamama. Kailangan tumagnáp dan dád,

¹³ su si Adan tó una igimu ka Manama, asta si Eva tó ikatalundug na igimu din.*

¹⁴ Ánnà si Adan tó iglimbungan i Maibuyen, asal tó bayi tó iglimbungan, asta sikandin tó una ikalapas katô sugù ka Manama.†

* 2:13 2:13 Ahaán tó Genesis 2:7,21-22. † 2:14 2:14 Ahaán tó Genesis 3:1-6.

¹⁵ Asal atin ka inalayun ágpamaké tō mga gabayi, asta ággina dan, asta nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan ka Manama, asta madigár tō ágkémun dan, duwán kaluwaan dan dalám katô kapamasusu dan.

3

Mga tarapid ka simbaan

¹ Bánnal ni ákgagin: Atin ka duwán kakalyag katô manubù na mému na tarapid ka simbaan, madigár lumu tō idigárran din.

² Purisu tō tarapid ka simbaan, kailangan ándà gó lumu din na mabuyas, sábbad dád tō sawa din,* makapáttud sikandin katô sarili din, matannáb, asta ágkarespetowan. Kailangan madigár galit-alit asta katig sikandin ágtinurù.

³ Dì ágkalasing, asta dì sékót ágkasókó, asal kailangan médu sikandin katô mga manubù, dì ágsamuk, asta dì ággina ka salapi.

⁴ Kailangan madigár tō kapid din katô sawa din asta mga gabatà din. Kailangan disiplinan din tō mga gabatà din ébô mánnal asta rumespeto kandin,

⁵ su atin ka dì katig sikandin ágpid katô pamilya din, pamánnun din ka kapid tō mga ágpamaké ka Manama?

⁶ Di mému ka imun tarapid ka simbaan tō mantu pa igpamaké ki Jesu-Cristo, agó padadurung sikandin, asta supakan ka Manama iring katô kasupak din ki Maibuyen.

⁷ Kailangan nángngà pagsik tō ágkémun din ébô respetowan sikandin katô mga dì ágpamaké, su atin ka dì nángngà, buyasan sikandin, asta madabù sikandin tun ta tagán i Maibuyen.

Mga opisyales ka simbaan

⁸ Magunawa pagsik tō mga opisyales ka simbaan, su kailangan nángngà tō ágkémun dan. Kailangan bánnal tō ákgagin dan. Dì mému ka tuu dan ginám asta dì mému ka sobra tō kakalyag dan na makasalapi.

⁹ Kailangan masarig tō kapamaké dan tingód katô kabánnalan na ipasóddór ka Manama na tákkaßan katô nángngà panámdám.

¹⁰ Tō di dan pa imun na opisyales ka simbaan, kailangan ahaán ka ándin tō ágkémun dan. Atin ka ándà gó mabuyas kandan, mému imun dan na mga opisyales ka simbaan.

¹¹ Tō mga gabayi[†] pagsik, kailangan nángngà tō ágkémun dan. Dì dan mému ágsélék, asal makapáttud katô sarili dan asta ágkasarigan dan agad ándin tō lumen dan.

¹² Tō mga gamama na imun opisyales ka simbaan, kailangan sábbad dád tō sawa dan. Kailangan madigár tō kapid dan katô mga gabatà dan asta mga pamilya dan.

¹³ Atin ka madigár tō áglumun katô mga opisyales ka simbaan, respetowan dan katô mga manubù, asta di dan kayyaan katô katinurù dan tingód katô kapamaké ki Jesu-Cristo.

Kabánnalan na ipasóddór katô Manama

¹⁴ Na, agad gimanna na makasadunna tun áknikó ka dì madugé, asal igsulat ku ni áknikó

¹⁵ ébô ka mabaringngá, kasóddór nu ka ándin tō madigár lumen katô mga gabatà ka Manama. Sikita na ágpamaké tō pamilya katô manté Manama. Iring ki na mga sumbál asta balabag katô balé, su sikita tō igsarigan din katô katinurù ka kabánnalan.

¹⁶ Ágpasóddór ki na tuu madigár tō kabánnalan na ipasóddór katô Manama tingód ki Jesu-Cristo,

Sikandin tō igpamanubù nit banuwa.

Igpasóddór katô Ugis Espiritu na nángngà sikandin.

Igkita sikandin katô mga panaligan ka Manama.

Sikandin tō ágtinuruán tun ta mga ánnà Judío.

Sikandin tō igpamaké dan tun ta kaluwagan kani banuwa.

Ibatun sikandin tun ta langit.

4

Tingód katô ánnà nángngà ágtinuruán

¹ Na, matayyó tō igpasoddór katô Ugis Espiritu na tun ta katapuriyan mga álló, duwán mga sumuwé tikud tun ta kabánnalan na ágbánnalán ta, su mánnal dan baling katô madat mga espiritu na áglimbung katô manubù, asta mánnal dan katô ánnà nángngà ágtinuruán tikud tun ta madat mga espiritu.

² Su tō mga manubù na tuminurù kani, agad áglimbung asta mà kagi dan na taratinurù katô kabánnalan, asal ándà sóddór dan na madat tō áglumun dan.

* 3:2 3:2 Sábbad dád tō sawa din asta dì áglibug.

† 3:11 3:11 Mga gabayi, ó mga sawa dan.

³ Tuminurù dan na dì mému ka kumalyag tō manubù. Tuminurù dan na duwán dì mému kannán. Asal dì nángngà tō tinuruán dan su igimu ka Manama tō ágkakan ébô tanggapán katô mga ágpamaké na ikasóddór katô kabánnalan asta ébô pasalamatan ta tun kandin.

⁴ Madigár gó tō langun na igimu katô Manama, asta kailangan dì ta élléyan tō ágkannán na tanggapán ta, asta pasalamatan ta tun kandin.

⁵ Ukit katô igkagi ka Manama asta ukit katô kapasalamat ta kandin, ágkasóddóran ta na nángngà tō kakan ta katô langun na ágkakan.

Ágsuguánnán i Jesu-Cristo

⁶ Atin ka ni gó tō tinuruán nu tun ta mga kataladi, madigár ka ágsuguánnán i Jesu-Cristo. Kumasarig tō kapamaké nu ukit katô kabánnalan na iga pamaké ta, asta ukit katô madigár ágtinuruán na iga bánnal nu.

⁷ Yaka ágpaminág katô mga igimu-imu gilitán na ánnà tikud tun ta Manama, su ándà ágpulusán. Asal pabákkár nu tō kabánnal nu katô kakalyag ka Manama.

⁸ Atin ka pabákkár ki katô lava ta, duwán madigár na matanggap ta. Asal tuu pa madigár tō matanggap ta ukit ka kapabákkár ta katô kabánnal ta ka Manama, su duwán ágpulusán ta áknganni asta tun pagsik ta tapuri álló.

⁹ Bánnal ni igkagi ku, asta kailangan bánnalán.

¹⁰ Purisu pabákkár ki lumumu para katô Manama, su tō manté Manama tō gimanan ta, su sikandin tō Taratábbus para katô langun manubù, asta tuu pa para katô mga ágpamaké kandin.

¹¹ Sugù nu asta tinurù nu ni mga igsulat ku áknikó.

¹² Agad sumuddù ka pa, yaka nu ágnunugi tō muyas katô katinurù nu katô kabánnalan, asal pasóddór nu tō kailangan lumun katô mga ágpampamaké. Kagi ka katô nángngà. Lumu ka katô madigár. Ginawa ka katô mga manubù. Pamaké ka katô Manama. Pasunnad ka.

¹³ Sippang ka makasadunna tun áknikó, basa ka katô kagi ka Manama para katô mga manubù, ulit-ulit ka kandan, asta tinurù ka kandan.

¹⁴ Gamit nu tō gasa na itanggap nu dágngan ukit katô igkagi katô mga propeta ka Manama tingód áknikó asta ukit katô kadappán* ka mga tarapid ka simbaan katô ulu nu.

¹⁵ Lumu nu ni asta panámdám nu ni langun ébô kasóddóran katô langun na bánnal duwán igássudan nu.

¹⁶ Banté ka katô áglumun nu asta ágtinuruán nu. Panayun ka lumu kani, su ukit kani, makalili kó katô supak ka salà, agad sikuna asta tō mga ágpaminág katô ágtinuruán nu.

5

Lumun katô tarapid ka mga ágpampamaké

¹ Yaka gésà katô tugál mama na ikaluman ka ánnà nángngà, asal kailangan kagiyi nu sikandin iring katô kakagi nu tun ta ámmà nu. Kagiyi nu tō mga adi pa áknikó gamama iring na kataladi nu.

² Kagiyi nu tō mga tugál gabayi iring na innà nu, asta tō mga adi pa áknikó gabayi iring na tábbé nu. Kailangan ándà salà nu kandan.

³ Respetowi nu tō mga gabayi balu na ándà gó ágdóppón kandan, asta tabangi nu sikandin.

⁴ Asal ka duwán gabatà asta mga apù katô bayi balu, tinurui nu sikandin na kailangan sikandin tō médu asta tumabang katô kandan pamilya. Kailangan sumuli dan katô kandan innà asta ámmà, su tō gó é makadayó katô Manama.

⁵ Na, tō bayi balu na ándà palang ágtabang kandin, tō gó tō giman katô tabang ka Manama asta inalayun ágdasal agad álló asta dukilám.

⁶ Asal tō bayi balu na inalayun ágtuman katô kandinnù kakalyag, iring na inaté dán sikandin tun ta saruhan ka Manama, agad manté pô sikandin.

⁷ Kagiyi nu tō langun ágpampamaké ébô ándà makabuyas kandan.

⁸ Atin ka duwán ágpamaké na dì ágtabang katô kandin gakád, asta tuu dán gó tō dì ágtabang katô kandin pamilya, tō gó é igtayyug katô kapamaké, asta tuu pa madat sikandin ka tandingán katô dì ágpamaké ki Jesu-Cristo.

⁹ Mému listan* tō bayi balu ka kannáman (60) dán tō idad din, asta sábbad dád é duma din na inaté.

¹⁰ Kailangan ágkabantug sikandin tingód katô madigár áglumun din, asta madigár tō kapid din katô mga gabatà din. Kailangan ágtanggap sikandin katô mga manubù na ágsadun tun

* 4:14 4:14 Kadappán, ó pandong. * 5:9 5:9 Listan tō bayi balu na tabangan asta palumun tun ta simbaan.

kandin, guras ka paa katô mga ágpampamaké, ágtabang ka mga ágkahirapan, asta áglumu katô agad ándin madigár áglumun.

¹¹ Dì mému ka listan tô gabayi balu na ánnà tugál agó mapid dan katô madat kakalyag dan asta kumalyag dan puman.

¹² Purisu buyasán dan su ándà dan tumani tô taganà tandô dan ki Cristo.

¹³ Tô mga gabayi balu na ánnà pa tugál, gulaan dan dâd tô oras dan, asta ágpanumbalé dan. Tô tuu pa madat kani, ágpaséléké dan, gilabut dan katô duma mga manubù, asta ágkagin dan tô dì nángngà ágkagin.

¹⁴ Purisu tuu pa madigár ka kumalyag puman tô mga gabayi balu na ánnà pa tugál, asta matâ dan, asta dôppónan dan tô kandan pamilya ébô dì dan buyasán katô mga usig ta na dì ágpamaké.

¹⁵ Tô gó é kakalyag ku, su duwán dán mga gabayi balu na igsuwé tikud tun ta kabánnalan, asta ilimbungan dan dání i Maibuyan.

¹⁶ Tô bayi na ágpamaké kailangan tumabang katô gakád din bayi na ibalu. Dì mému ka tô mga ágpampamaké tun ta simbaan tô tumabang kandin, su tô mga ágpampamaké tô makatabang katô duma pa mga gabayi balu na ándà palang gakád dan na ágtabang kandan.

¹⁷ Tô mga tarapid ka simbaan na madigár é kapid dan, kailangan tuu dan respetowan, asta bággayan dan ka salapì na nángngà para katô ágkailanganán dan. Atin ka tuu madigár tô katinurù katô mga gulit-ulit ka kagi ka Manama, kailangan tuu pa dakál tô bággén kandan,

¹⁸ su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Yakó ágpungus katô babbà ka baka na marik ka trigo ébô makakan.”[†]

Asta,

“Tô manubù na áglumu kailangan tandanan.”[‡]

¹⁹ Yaka ágtawang ágpaminág ka duwán ágdadat katô tarapid ka simbaan sippang ka duwán duwa manubù ó tallu na ágtestigos na bánnal duwán madat ilumu din.[§]

²⁰ Atin ka áglumu ka salà tô mga tarapid ka simbaan, sapadi nu sikandan tun ta tubang katô langun ágpampamaké, ébô kamáddangan tô duma mga manubù na musingán kandan.

²¹ Na, tun ta saruhan katô Manama, asta ki Jesu-Cristo, asta katô mga panaligan na igsalin katô Manama, ágkagiyá áknikó na kailangan mánnal ka kani igsulat ku. Yaka ágdapit katô mga tarapid ka simbaan. Kailangan ándà mga manubù na musingán nu agad ándin tô bónnóng dan.

²² Yaka ágtawang ágdappán ka ulu katô manubù ébô imun na tarapid ka simbaan, su atin ka lumumu sikandin ka salà, mabuyas ka duma kandin. Purisu lili' ka kanan.

²³(Na, sódô ka inám ka wayig dâd. Inám nu tô délák bino ébô kabawian tô bógók ka gátták nu na marikit ágdunggu áknikó.)

²⁴ Agad duwán mga áglumu ka salà na sékót ágkasóddoran tô dì dan pa ruudan, asal duwán duma mga manubù na dì sékót ágkasóddoran tô salà dan su inallás asal duwán álló na ruudan sikandan.

²⁵ Iring pagsík kani, agad duwán mga áglumu ka madigár na sékót ágkasóddoran, asal duwán pagsík mga áglumu ka madigár na inallás, asal dì mallás ni inalayun.

6

¹ Na, tô langun állang na ágpamaké kailangan rumespeto katô kandan amo ébô ándà makabuyas katô ngadan ka Manama, asta ándà makabuyas katô ágtinuruán ta.

² Tô mga állang na duwán kandan amo na ágpamaké ki Jesu-Cristo, dì mému ka dì dan rumespeto katô amo dan su mataladi dan, asal kailangan tuu pa madigár tô lumun dan para katô amo dan, su tô ágtabangan dan tô ágpamaké ki Jesu-Cristo asta ágginawaan ka Manama.

Tinurù nu asta kagi nu ni langun tun ta mga ágpampamaké.

Mga ágtinuruán

³ Atin ka duwán manubù na ássa gó tô ágtinuruán din na ánnà iring katô nángngà kagi tikud tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, asta ánnà iring katô kabánnalan na ágtinuruán ta tingód ka madigár ágkémun ta,

⁴ tô gó é ágpallayat-layat dâd asta ándà palang isóddoran din. Kakalyag din na gapul dâd tingód katô mga kagi na ándà ágpulusán. Tô gó é ágtikudan katô mga ágpasabué, ágpasókowé, ágpabuyasé, asta madat mga ágpanámdámmán.

⁵ Ágpapulé dan su madat tô panámdám dan, asta ágsuwé dan tikud tun ta kabánnalan. Ágpanámdám dan na mému dan na kaduwánnan ukit katô kapamaké dan.

[†] 5:18 5:18a Deuteronomio 25:4; 1 Corinto 9:9.   [‡] 5:18 5:18b Ahaán tô Levítico 19:13; Deuteronomio 24:14-15; Mateo

10:10; Lucas 10:7; 1 Corinto 9:14.   [§] 5:19 5:19 Ahaán tô Deuteronomio 19:15.

⁶ Bánmal na dakál tō ágpulusán katō manubù na mánnal katō Manama, asta ágkanángngaan ka ándin dád tō itanggap din.

⁷ Su tun ta kapamasusu áknita, ándà palang kaduwánnan na igrpid ta nit banuwa, asta ándà gó palang kaduwánnan na mapid ta ka maté ki.

⁸ Purisu ka duwán dán ágkakan ta asta gumpakán ta, kailangan kanángngaan kid.

⁹ Asal duwán mga manubù na malyag na mému kaduwánnan, tō gó é mapid, asta matagán katō kakalyag dan na ándà ágpulusán asta makadadat kandan. Purisu dungguan dan ka kadattan.

¹⁰ Atin ka ágginawa tō manubù ka salapi, tō gó é ágtikudan katō marapung madat mga lumu. Tingód katō ginawa dan ka salapi, duwán dán tun kandan na igsuwé tikud tun ta kapamaké, asta tuu dan iranu tingód katō kadattan na ikadungù kandan.

Mga talan i Pablo ki Timoteo

¹¹ Asal sikuna tō igsalin ka Manama asta inému ágsuguánnán din. Purisu lili ka kani langun. Lumu nu tō nágngá tun ta saruhan ka Manama, bánnal nu tō kakalyag din, asta pabákkár nu tō kapamaké nu kandin. Ginawayi nu tō duma mga manubù, tiis nu tō mga kahirapan, asta duwán kédu nu.

¹² Tuman nu tō nágngá tingód katō kapamaké nu ki Cristo. Tanggap nu tō kantayan na ándà ágtamanán, su igtawar tō Manama áknikó ébô kabággayan ka katō kantayan, asta su igulit nu tun ta tubang katō marapung manubù na igrpamaké kad katō kabánnalan.

¹³ Purisu duwán kagin ku áknikó tun ta saruhan katō Manama na ágbággé ka kantayan tun ta langun, asta tun ta saruhan i Jesu-Cristo na igulit ki Poncio Pilato katō kabánnalan.

¹⁴ Ni gó tō kagin ku áknikó. Tuman nu tō igrpalumu áknikó. Kailangan madigár tō ágkémun nu ébô ándà makabuyas áknikó sippang ka lumónod tō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

¹⁵ Palónódán ka Manama sikandin ka dumunggù tō nágngá álló. Manama dád tō mallayat Pangulu na ágdurungán ta. Sikandin tō Hari katō langun harí, asta sikandin tō Áglangngagán katō langun ágpangulun.*

¹⁶ Sikandin dád tō ágtikudan ka kantayan. Góddô sikandin tun ta séllaán na di ágkapadaniyan. Ándà palang manubù na ikakita kandin, asta ándà palang manubù na makakita kandin. Mólà pa ka durungán asta mangulu sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

¹⁷ Kagiyi nu tō mga ágkaduwánnan na kailangan di dan ágpallayat-layat, asta di dan sumarig katō kaduwánnan dan, su di kasóddoran ka kadánggan mandà. Asal Manama dád tō kailangan sarigan dan, su sikandin tō ágbággé katō tuu dakál ágkailanganán ta ébô duwán dayóta.

¹⁸ Kagiyi nu tō mga ágkaduwánnan na kailangan madigár tō áglumun dan, asta dugangan dan tō madigár áglumun dan. Kailangan malóggod asta mabasa dan tumabang katō duma mga manubù.

¹⁹ Atin ka tō gó é lumun dan, duwán ágpulusán dan na mému gimanán dan tun ta tapuri álló. Tō gó tō kailangan lumun dan ébô matanggap dan tō kantayan na ándà ágtamanán, su tō gó é bánnal kantayan.

Katapuriyan mga panalan

²⁰ Na, Timoteo, piyà-piyai nu tō katinurù nu katō kabánnalan na igsarig áknikó. Liliyi nu tō mga manubù na ágpatóngkóé tingód katō ánnà kakalyag ka Manama. Liliyi nu tō ágtinuruán ka mga manubù na di nágngá tun ta kabánnalan, agad ágkagi dan na duwán kakanigan,

²¹ su duwán ágkagi na duwán kandan kakanigan, asal igsuwé dan tikud tun ta kapamaké. Mólà pa ka kéduwan tō Manama ákniyu.

* **6:15** 6:15 Ahaán tō Deuteronomio 10:17; Igpakita 17:14; 19:16.

Ikaduwa Sulat I Pablo Tun Ki Timoteo

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Timoteo róggun igpriso sikandin tun ta Roma. Ikasóddór si Pablo na masig dán sikandin matayan tingód katô katinurù din katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo. Purisu igsulat sikandin puman ki Timoteo na ágginaawaan din.

Marapung tô mga panalan na igsulat i Pablo ki Timoteo. Igpabákkár din tô kapamaké i Timoteo ébô kumasarig, su masig dán dumunggù tô ágtamanán ka banuwa asta tuu kahirapan tô mga ágpampamaké. Purisu irrayatan dan tingód katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo.

¹ Sakán, si Pablo, tô igsulat kani. Inémuwa na apostoles i Jesu-Cristo ukit katô kakalyag ka Manama. Igpapidda ikandin ébô tuminurù a na duwán kantayan na ándà ágtamanán na igtandô din tun ta langun na mánnal ki Jesu-Cristo.

² Igsulatta áknikó, Timoteo na batâ ku tun ta kapamaké na ágginaawaan ku.

Mólà pa ka matanggap nu tô tabang, kédu, asta kasunayan tikud tun ta Ámmà na Manama asta tikud tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

Igpasalamat si Pablo tingód ki Timoteo

³ Ágpasalamatta tun ta Manama na ágbánnalán ku na ándà ágkayyaan ku tun ta saruwan din iring katô kabánnal ka mga kamónaan ku kandin. Atin ka ágdsalla agad álló asta dukilám, inalayunna ágpasalamat tun kandin tingód áknikó.

⁴ Atin ka ágkasampáttan ku tô luhà nu tô igtananan ku sikuna, tuuwa malyag kumita áknikó ébô kadayawanna.

⁵ Ándà ku kalingawi tô bánnal kapamaké nu, iring katô una kapamaké katô apù nu na si Loida, asta katô innà nu na si Eunice. Isóddoran ku na mabákkár dán tô kapamaké nu iring kandan.

⁶ Purisu pasampáttán ku áknikó na kailangan gamítan nu tô gasa na igbággé ka Manama áknikó dágngan tô igaappárra katô ulu nu asta tô igaappárra para áknikó,

⁷ su igbággé ka Manama tô Ugis Espiritu áknita ánnà ébô kumataló ki, asal ukit katô Ugis Espiritu kumabákkár tô áglumun ta, asta guminawa ki, asta pasunnad ki.

⁸ Purisu yaka ágkayyaan na mulit-ulit tingód katô Áglangngagán ta. Yaka pagsik ágkayyaan tingód kanak na igpriso guné katô kabánnal ku kandin. Asal makataganà ka katô karasayan na dumunggù áknikó ukit katô katinurù nu katô Madigár Gulitán. Makatiis ka ukit katô kabákkárran na bággen ka Manama áknikó.

⁹ Igtábbus ki asta igtawar ki ikandin ébô nángngà ki tun ta saruwan din. Igtábbus ki asta igtawar ki ikandin ánnà ukit katô madigár linumuwan ta, asal ukit katô kandin kakalyag asta kédu áknita, su tikud tun ta tigkanayan, taganà dán igplano katô Manama na tumabang áknita ukit katô kapasakup ta ki Jesu-Cristo.

¹⁰ Ukit ka kapapid ka Manama katô Taratábbus ta na si Jesu-Cristo, igtuman din gó tô kakalyag din. Ukit katô iglumu i Jesu-Cristo, ándà dán máddang ta katô kamatayan. Ákganni, ukit ka kabánnal ta katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo, igpasóddór ka Manama na manté ki ka ándà ágtamanán tun ta lawa na dì dán maróddórg.

¹¹ Igsalinna katô Manama asta inémuwa na apostoles ébô mulit-ulit asta tuminurù a katô Madigár Gulitán.

¹² Agad irasayanna ákganni, asal diya ágkayyaan, su isóddoran ku ka sadan tô ágpamakén ku, asta isóddoran ku na sikandin tô makadóppon katô igsarig din kanak sippang katô álló ka kalónód din.

¹³ Itur ka katô kabánnal na igtinurù ku áknikó. Panayun ka pamaké asta panayun ka ginawa ukit ki Jesu-Cristo.

¹⁴ Ukit ka tabang katô Ugis Espiritu na góddô tun áknita, piyà-piyai nu tô katinurù nu katô kabánnal na igsarig tun áknikó.

¹⁵ Na, isóddoran nud na igtanannana katô langun ágpampamaké tun ta probinsya ka Asia, apil si Figelo asta si Hermogenes.

¹⁶⁻¹⁷ Asal mólà pa ka kéduwan tô Áglangngagán ki Onesiforo asta katô pamilya din, su tô kadunggù din nit Roma, tuu igpamasak sikandin kanak sippang ka íkitaanna ikandin. Marikit sikandin gahà kanak asta igmabákkár ni ginawa ku ukit kandin. Agad igprisowa, asal ándà sikandin kayyai tingód kanak.

¹⁸ Isóddoran nu gó na dakál tō tabang din kanak tun ta Efeso. Mólà pa ka kéduwan tō Áglangngagán kandin tun ta kalónód katō Áglangngagán tun ta tapuri álló.

2

Tō katiis nu

¹ Purisu, sikuna, Timoteo na batà ku, pabákkár ka ukit katō tabang i Jesu-Cristo.

² Na, tō kabánnalan na igitinurù ku áknikó asta isóddoran katō marapung manubù, tō gó é kailangan tinuruán nu tun ta mga manubù na ágkasarigan ébô makatinurù dan pagsik tun ta duma mga manubù.

³ Atin ka karasayan ka tingód katō kasarig nu ki Jesu-Cristo, tiis ka iring na sundalo na ágkasarigan.

⁴ Iringi nu tō sundalo na dì ágkasasó katō áglumun ka ánnà sundalo ébô kadawayan tō kapitan na igsakup kandin.

⁵ Iringi nu tō manubù na ágpatónaé ágpalaguy, su dì sikandin manalu asta dì bággayan katō ganti ka dì sikandin mánnal katō mga kapókit tingód ka kapalaguy.

⁶ Iringi nu tō gággár-ággár ágkamát, su sikandin tō makatanggap katō tagnà buuy katō mga igpamula din.

⁷ Panámdám nu ni igkagi ku áknikó, su tō Áglangngagán tō tumabang áknikó ébô kagpáttan nu tō langun.

⁸ Panámdám nu si Jesu-Cristo na inanté puman tikud tun ta kamatayan, asta rubbad sikandin i David. Tō gó tō Madigár Gulitán na gulit-ultítan ku.

⁹ Tingód katō kólít-ólít ku katō Madigár Gulitán, irasayanna gó iring katō madat manubù asta igrisia, asal ándà kadalangi tō kagi ka Manama.

¹⁰ Purisu ágtiissa katō langun kahirapan na igidunggù kanak ébô katabangan ku tō mga manubù na igsalin ka Manama asta ébô matábbus dan pagsik ukit katō kapamaké dan ki Jesu-Cristo, asta móddô dan tun kandin tun ta ándà ágtamanán.

¹¹ Bánnal gó ni ágkagin,

"Atin ka inaté kid duma ki Jesu-Cristo,
manté kid pagsik duma kandin.

¹² Atin ka makatiis ki katō kérreyat áknita,
mangulu ki pagsik duma kandin.

Atin ka dì ki kumagi na sikandin tō Áglangngagán ta,
dì pagsik kumagi sikandin na sikita tō mga sakup din.

¹³ Agad sikita tō ánnà ágkasarigan,
asal sikandin gó tō ágkasarigan,
su bánnal gó tō ágkagin din."

Tarapid na makapadayó ka Manama

¹⁴ Pasampát nu tō mga manubù tingód kani igsulat ku. Sapadi nu sikandan tun ta saruhan katō Áglangngagán na kailangan dì dan papulé tingód katō kóbadan katō mga kagi na ándà ágpulusán, su makadadat ka kapamaké katō mga ágpaminág.

¹⁵ Ággár-ággár ka ébô kadawayan tō Manama tingód áknikó. Kailangan nángngà tō katinurù nu katō kagi ka Manama ébô dì ka kayyaan.

¹⁶ Liliyi nu tō tinóngkóan na ánnà kakalyag ka Manama, su tō gó é makapadiyù tikud tun ta kakalyag ka Manama.

¹⁷ Tō tinóngkóan dan makadadat ka mga duma manubù iring ka madat bógók. Iring kani si Himeneo asta si Fileto,

¹⁸ su igsuwé dan tikud tun ta kabánnalan, asta ágtinurù dan na ipángnga dán tō álló na antén puman ka Manama tō mga manubù na inaté. Ukit katō ágtinuruán dan, duwán mga manubù na ágduwa-duwa tō kapamaké dan tun ta Manama.

¹⁹ Asal dì mapalin tō kabánnalan na tikud tun ta Manama, su iring na masarig ágpónsadan na igsulatan kani,

"Isóddoran katō Áglangngagán tō langun na igpasakup tun kandin."*

Asta,

"Tō langun na ágkagi na ágbánnalán dan tō Áglangngagán, kailangan sumódô dan lumumu katò salà."†

²⁰ Na, tun ta dalám katō dakál balé, duwán mga pinggan na igimu tikud tun ta bulawan asta mapputí bulawan. Duwán pagsik mga pinggan na igimu tikud tun ta kayu, asta tikud

* 2:19 2:19a Numeros 16:5. † 2:19 2:19b Isaías 26:13.

tun ta tanà iring na kudán. Duwán mga pinggan na dakál é lagà na ággamítán ka duwán mga bisita, asta duwán délák dád é lagà na ággamítán ka álló-álló.

²¹ Tô ágpamaké na lumili ka madat, méring sikandin katô pinggan na gamitán ka duwán bisita, su salinán sikandin katô amo din ébô gamitán din, su ikataganà sikandin lumumu katô agad ándin madigár lumu.

²² Purisu liliyi nu tô madat mga kakalyag katô sumuddù. Asal ugtun nu tô madigár lumu na nángngà tun ta saruwani ka Manama, pamaké ka tun ta Manama, ginawa ka katô mga duma, asta pasunay ka katô ginawa nu tun ta mga ágdasal katô Áglangngagán ágtákkássan ka madigár tô ágkémun dan tun ta saruwani din.

²³ Yaka ágpaminág katô mga manubù na ágpapulé dád tingód katô ándà ágpulusán, su isóddoran nu na sumippang dan tun ta samuk.

²⁴ Asal tô ágsuguánnán ka Áglangngagán kailangan dì ágsamuk, asal kailangan médu baling sikandin katô langun manubù, madigár tô katinurù din, asta mallayat é ginawa din.

²⁵ Atin ka duwán mga manubù na méllé kandin, kailangan tinuruwan din sikandan na tákkássan ka kédu, su palinán pád ka Manama tô panámdám dan ébô rumákkád dan asta makasóddór dan katô kabánnalan.

²⁶ Tô gó makaluwà dan tikud tun ta tagán i Maibuyan na iglimbung kandan ébô mánnal dan katô kakalyag din.

3

Katapuriyan mga álló

¹ Na, panámdám nu ni. Tun ta katapuriyan mga álló, madat tô kahirapan na dumunggù,

² su duwán mga guminawa dád katô sarili dan asta katô salapi, padadurung dan, pallyat-layat dan, muyas dan, dì dan mánnal katô kandan ámmà asta innà, dì dan pasalamat, asta gélleyan dan tô Manama.

³ Dì dan mèdi, dì dan pósay, sumélék dan, dì dan tumiis, magani dan, asta miringasa dan katô madigár.

⁴ Pammáttán dan tô mga kadumaan dan, tawangán dan tô kalumu dan, asta tuu dan pallyat-layat. Dì dan guminawa katô Manama, su ginawaan dan baling tô kadayawan nit banuwa.

⁵ Agad kumagi dan na ágpangadap dan katô Manama, asal dì dan pasakup tun ta Manama. Liliyi nu sikandan,

⁶ su duwán tun kandan na ákgagi ébô pahun dan tun ta mga góddóan, asta áglimbungan dan tô mga gabayi na sékót ágkapid. Masalà-salà tô mga gabayi, asta sékót dan ágbánnal katô madat mga kakalyag dan.

⁷ Agad inalayun ágstinuruan sikandan, asal dì dan gó ágkasóddoran tô kabánnalan.

⁸ Tô mga gamama na ágstinurù kandan, gusig dan katô kabánnalan, su ikéring dan ki Janes asta ki Jambres na igusig ki Moises sayyan.* Madat tô panámdám dan, asta dì nángngà tô kapamaké dan tun ta saruwani ka Manama.

⁹ Asal dì dan makapanayun, su kasóddoran katô langun manubù na kulang tô áglumun dan, iring katô inému ki Janes asta ki Jambres sayyan.

Panayun ka bánnal katô kabánnalan

¹⁰ Asal sikuna, Timoteo, isóddoran nu tô mga igtinurù ku, tô ágkémun ku, tô kakalyag ku na lumun, tô kapamaké ku katô Manama, tô kallayat katô ginawa ku, tô kagínawa ku, tô katiis ku katô kahirapan,

¹¹ tô kérrayat kanak, asta tô mga karasayan na inókitan ku. Isóddoran nu tô langun katô ilumu kanak dángngan tun ta Antioquia, Iconio, asta Listra. Agad igirrayatanna, asal ikatiissa, asta ígpaluwà a katô Áglangngagán tikud tun ta langun.

¹² Irrayatan gó ô langun na malyag na nángngà ô ágkémun dan tun ta saruwani ka Manama su igpasábbad dan tun ki Jesu-Cristo.

¹³ Asal inalayun kumarapung ô mga áglumu ka madat asta ô mà kagi ágpamaké. Lumimbung dan asta kalimbungan dan.

¹⁴ Asal sikuna, panayun ka bánnal katô kabánnalan na igtinurù áknikó asta isóddoran nu, su tuu ágkasarigan ô mga manubù na igtinurù áknikó.

¹⁵ Tô tikud tun ta délák ka pa, isóddoran nud ô kagi ka Manama na igsulat. Tô gó é makabággé ka kakatigan áknikó tingód katô katábbus ukit katô kapamaké nu ki Jesu-Cristo.

* 3:8 3:8 Si Janes asta si Jambres ô mga tarasalamangka sayyan tun ta Ehipto. Ahaán ô Exodus 7:11; 8:7,18-19.

16 Tô langun na igsulat tun ta kagi ka Manama igpasulat gó katô Manama, asta duwán ágpulusán kani para patinurù, para pagsapad, para pagtullid, asta para pagpasóddór tingód ka pagtanggap ka Manama na nángngâ tun ta saruhan din.

17 Ukit katô kagi ka Manama, tuu katig tô ágsuguánnán ka Manama ébô makataganà sikandin lumumu katô agad ándin madigár.

4

¹ Na, duwán kagin ku áknikó tun ta saruhan katô Manama asta ki Jesu-Cristo na rumuud katô manté pô asta katô inaté dán, su lumónód sikandin asta mangulu.

² Ni gó tô kagin ku áknikó. Ulit-ulit ka katô kagi ka Manama. Taganà ka ébô tuminurù agad maminág tô mga manubù ó di dan maminág. Pénagpát nu tô mga manubù na ánnâ nángngâ tô áglumun dan. Sapadi nu tô mga áglumun ka madat. Kagiyu ni ka ándin tô madigár lumun dan. Pallayat nu tô ginawa nu kandan dalám katô katinurù nu.

³Tô gó é igkagi ku áknikó, su dumunggù tô álló na dì dán malyag tô mga manubù maminág katô bánnal ágtinuruán. Asal malyag dan maminág katô mantu ágtinuruán kandan. Purisu mamasak dan katô mga tuminurù kandan katô mga idigárran dan ágpaminággán.

⁴ Tumayyug dan katô kabánnalan na ágtinuruán kandan, asta bánnalán dan baling tô igimu-imu dâd mga gulitán na ánnâ bánnal.

⁵ Asal sïkuna, Timoteo, kailangan inalayun ka pasunnad. Taganà ka ébô makatiis ka katô karasayan. Ulit-ulit ka katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo. Tuman nu tô iga palumu katô Manama áknikó.

⁶ Na, tô kantayan ku méring katô bino* na ágbusbusán asta ágbággén tun ta Manama, su dì dán madugé tô álló na matayanna.

⁷Igtumanna katô iga palumu ka Manama kanak. Iringnga katô iga palaguy na iga patónaé na ikadunggù dán tun ta tamanán. Ándà a suwé tikud tun ta kapamaké.

⁸ Purisu su nángngâ tô iglumu ku tun ta saruhan ka Manama, duwán dán korona na igtaganà na bággén katô Áglangngagán kanak tun ta álló ka lumónód sikandin. Tuu nángngâ tô karuud din, asta ánnâ dâd sakán tô bággayan din katô korona, asal bággayan din tô langun na giman katô kalónód din.

Mga panalan i Pablo

⁹ Ággár-ággár ka sadun dini kanak ka di madugé.

¹⁰ Igtanan si Demas kanak, su kakalyag din tô kadawayan kani banuwa, asta iga sadun sikandin tun ta lunsud ka Tesalonica. Igsadun si Cresente tun ta probinsya ka Galacia. Igsadun si Tito tun ta Dalmasya.

¹¹ Si Lucas dâd tô kadumaan ku dini. Angé nu si Marcos asta patákkás nu sikandin ka madun ka dini, su makatabang sikandin katô áglumun ku dini.

¹² Iggasadun ku si Tiquico tun ta lunsud ka Efeso.

¹³ Ka madun ka dini, pid nu tô makáppal umpak ku na igtananan ku ki Carpo tun ta lunsud ka Troas.Pid nu pagsik tô mga libro, asta kailangan piddán nu tô mga igsulatan.

¹⁴ Tuu madat tô iglumu kanak katô taraimu ka talumbaga na si Alejandro. Supakan sikandin katô Áglangngagán tingód katô madat iglumu din.

¹⁵ Banté ka kandin, su tuu gusig sikandin katô kabánnalan na ágtinuruán dé.

¹⁶ Tô tagnà iga patubang kanak tun ta huwes, ándà palang manubù na iga dipit kanak, su igtananan ka katô langun kadumaan ku. Asal móla pa ka pasinsiyaan ka Manama sikandin!

¹⁷ Agad sikandin tô igtanan kanak, asal igtabang tô Áglangngagán kanak, asta iga pábakárra ikandin. Purisu ikémuya igulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo, asta iga paminág tô marapung mga ánnâ Judio. Agad kakalyag katô mga usig ku na matayanna, asal iga paluwâ a ikandin.

¹⁸ Agad ándin tô madat lumun dan kanak, paluwaánna katô Áglangngagán tikud tun ta langun, asta piddánnna ikandin tun ta pagpangulu din tun ta langit. Mólà pa ka durungán sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

Agtamanán kani sulat

¹⁹ Ágpangumusta a ki Prisca[†] asta ki Aquilas, asta tô pamilya i Onesiforo.

²⁰ Igóddô pa si Erasto tun ta Corinto. Igpóddô ku pô si Trofimo tun ta Mileto, su ibogókan sikandin.

²¹ Ággár-ággár ka sadun dini kanak tô di pa dumunggù tô magánnó timpo.

* ^{4:6} 4:6 Tô iggóbó tô mga Judio katô mannanap na bággén tun ta Manama, duwán pagsik bino ó wayig na ágbusbusán tun ta bówwó. † ^{4:19} 4:19 Prisca, ó Priscila.

Igpangumusta áknikó si Eubulo, si Pudente, si Lino, si Claudia asta tō langun kataladi.

²² Mólà pa ka dumóppón tō Áglangngagán áknikó.

Mólà pa ka kéduwan tō Manama ákniyu langun.

Sulat I Pablo Ki Tito

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Tito na sábbad Griego na iga pamaké ki Jesu-Cristo ukit katô katinurù i Pablo. Sikandin tô igsarigan i Pablo asta igtabang katô katinurù ka Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo.

Igtákkás si Tito ki Pablo tun ta purù na ánggadanán Creta ébô tuminurù tingód ki Jesu-Cristo. Tô igpanó si Pablo, igóddô pô si Tito tun ta Creta ébô pabákkárrán din tô kapamaké katô mga ágpampamaké.

Igsulat si Pablo ki Tito tingód katô kasalin din katô mga tarapid ka mga ágpampamaké asta tingód katô nángngà áglumunun katô mga tarapid. Igsulat si Pablo pagsík na kailangan sapadan i Tito tô mga manubù na ágtinurù katô ánnà nángngà, su ukit katô ágtinuruán dan, duwán mga ágpampamaké na ágpapulé asta ágpassaé.

¹ Sakán si Pablo na ágsuguánnán ka Manama asta apostoles i Jesu-Cristo.

Igpapidda ka Manama ébô pabákkárrán ku tô kapamaké katô mga igsalin ka Manama asta ébô makasóddór dan katô kabánnalan tingód katô Manama. Na, ukit kani, katabangan sikandan ébô nángngà tô ágkémun dan,

² asta ébô gimanan dan tô kantayan na ándà ágtamanán. Tô gó tô igtandô katô Manama tikud pa tun ta katickanayan, asta dì ágbulaló tô Manama.

³ Purisu tô igdunggù tô álló na igsalin din, igpasóddór din tô Madigár Gulitán. Tô gó é kabánnalan na igsarig din kanak asta gulit-ulítan ku, su iga papidda katô Manama na Taratábus ta.

⁴ Ni gó tô igsulat ku áknikó Tito na bánnal batà ku tun ta kapamaké ta.

Mólà pa ka matanggap nu tô kédu asta kasunayan tikud tun ta Ámmà Manama asta tikud tun ki Jesu-Cristo na Taratábus ta.

Kasalin ka mga tarapid ka simbaan

⁵ Dágngan, igpóddô ku sikuna tun ta purù ka Creta ébô tullidán nu tô ánnà nángngà áglumun dutun, asta ébô salinán nu tô mga manubù na imun na tarapid ka simbaan tun ta tagsábbad-sábbad lunsud iring katô igkagi ku áknikó.

⁶ Na, kailangan salinán nu dád tô manubù na ándà lumu din na mabuyas. Kailangan sábbad dád tô sawa din.* Kailangan ágpamaké tô mga gabatà din, ándà kabantug na ágsamuk, asta ándà kabantug na gatu.

⁷ Kailangan ándà palang lumu din na mabuyas, su tô tarapid katô mga ágpampamaké tô ágsarigan katô Manama na lumumu katô ágpalumun din. Dì mému tô ágpallayat-layat, dì mému tô ágsamuk, dì mému tô ágkalasing, dì mému tô sékót ágkasókó, asta dì mému ka sobra tô kakalyag din na makasalapi.

⁸ Kailangan malit-alit sikandin katô duma mga manubù, asta kakalyag din na áglumu ka madigár. Kailangan matannáb, ágkasarigan, nángngà tun ta saruhan ka Manama, asta pasunnad katô kandin sarili.

⁹ Kailangan mánnal sikandin katô ágkasarigan kabánnalan na ágtinuruán ta ébô makatinurù sikandin katô mga manubù ka ándin tô nángngà lumun dan, asta ébô makagpát tô mga manubù na géllé katô kabánnalan.

¹⁰ Marapung tô géllé katô kabánnalan. Gulit dan tingód katô ándà ágpulusán, asta áglimbung dan katô duma mga manubù. Mga Judio tô karapungan dan.[†]

¹¹ Asal kailangan sapadan nu tô katinurù dan, su marapung tô mga pamilya na ágsamukán dan ukit katô ágtinuruán dan na ánnà bánnal ébô kabággayan dan ka salapi.

¹² Duwán sábbad kandan na propeta tikud tun ta Creta na igkagi kani, na mà din, “Tô mga taga Creta bulalón asta iring dan na méla mannanap na magani. Tukukán dan asta áglólóban.”

¹³ Bánnal gó tô igkagi din. Purisu maggát ka sapad kandan ébô katabangan dan asta kumasarig tô kapamaké dan.

¹⁴ Kailangan dì dan maminág katô igimu-imu na mga gulitán ka Judio sayyan. Kailangan dì dan mánnal katô mga sugù ka manubù na géllé katô kabánnalan.

* ^{1:6} 1:6 Kailangan sábbad dád tô sawa din asta dì ágilbug.   † ^{1:10} 1:10 Mga Judio, ó tô mga ágtinurù na kailangan tupuwan tô manubù ébô matanggap ka Manama.

¹⁵ Tun ta mga manubù na iglinisan ka Manama, malinis dán tō langun.[‡] Asal tun ta mga manubù na duwán pa salà asta dì ágpamaké, ándà palang malinis,[§] su madat tō panámdám dan, asta ándà sóddór dan ka ándin tō madigár asta tō madat.

¹⁶ Agad ágkagi dan na ikasóddór dan katô Manama, asal ukit katô áglumun dan, ágpasóddór dan na ándà dan ikasóddór kandin. Ágkaringasaan sikandan ka Manama, asta dì dan ágbánnal kandin. Dì dan gó makalumu katô madigár.

2

Nángngà ágtinuruán

¹ Asal sikuna Tito, tinurù ka katô nángngà ágtinuruán tingód katô kabánnalan.

² Kagiyi nu tō mga tugál gamama na pasunnad dan, patannáb dan, patalláng dan, pasarig dan katô kapamaké, katô kaginawa dan, asta katô katiis dan ka karasayan.

³ Iring pagsik kani tō kagin nu tun ta mga tugál gabayi. Kailangan nángngà tō áglumun dan tun ta saruhan ka Manama. Dì mému ka sumélék asta állangán ka kénám. Kailangan tuminurù dan katô madigár

⁴ ébô míring tō mga gabayi na ánnà pa tugál tingód ka ginawa katô kandan mga duma asta mga gabatá.

⁵ Kailangan matannáb dan, dì dan áglibug, kailangan katig dan dumóppón katô kandan pamilya, duwán kédu dan, asta rumespeto dan katô kandan duma ébô ándà makabuyas katô kagi ka Manama.

⁶ Iring pagsik kani tō kagin nu tun ta mga gamama na ánnà pa tugál, su kailangan pasunnad dan.

⁷ Sikuna pagsik, agad ándin tō áglumun nu, kailangan mému ka giringanan katô mga madigár lumu, asta ukit katô katinurù nu, pakita nu na ágkasarigan ka asta matannáb ka.

⁸ Kailangan matullid tō ágkagin nu ébô ándà makabuyas áknikó asta ébô kayyaan tō mga gusig su ándà palang madat kagin dan tingód áknita.

⁹ Kagiyi nu tō mga állang na kailangan mánnal dan katô mga amo dan agad ándin tō lumun dan ébô kadawayan tō mga amo dan. Kailangan dì dan mapul.

¹⁰ Kailangan dì dan tumakó, asal kailangan inalayun nángngà tō lumun dan ébô pasóddórán dan na tuu dan ágkasarigan. Atin ka iring kani tō áglumun dan, kasóddórán katô mga duma na madigár tō ágtinuruán ta tingód katô Manama na Taratábbus ta.

¹¹ Igpasóddór ka Manama tō kédu din ébô mému dán matábbus tō langun manubù.

¹² Isóddórán ta na kailangan sumódó ki ka kalumu ta katô dì ágkadigárran ka Manama, asta dì ki mamasak katô kadigárran kani banuwa. Asal kailangan matannáb ki, áglumu ki katô nángngà tun ta saruhan ka Manama, asta tumuman ki katô kakalyag ka Manama dalám katô kóddò ta nit banuwa.

¹³ Kailangan lumun ta ni róggun na gangatan ta tō madigár gimanán ta, tō álló ka kitanán ta tō séllaán katô matulus Manama asta Taratábbus ta na sì Jesu-Cristo.

¹⁴ Sikandin tō ighbullas áknita asta inaté ébô tábbusán ki tikud tun ta langun salà. Iglinisan ki ikandin ébô sakupán ki ikandin asta imun ki na mga manubù na malyag áglumu ka madigár.*

¹⁵ Tinurù nu ni langun tun ta mga manubù. Kagiyi nu sikandan asta sapadi nu tō madat áglumun dan, su sikuna tō ágsuguánnán din. Dì mému ka duwán tuyas áknikó.

3

Mga talan tun ta mga ágpampamaké

¹ Pasampát nu tō mga ágpampamaké na kailangan mánnal dan katô mga pangulu asta katô mga opisyales ka gobyerno. Kailangan makataganà dan lumumu katô langun na madigár.

² Dì dan tuyas, asta dì dan pasamuké. Kailangan médu asta rumespeto dan katô langun manubù,

³ su dánggan sikita tō mga ágkatulan, dì ágbánnal, malumák ágkapid i Maibuyan, asta inallang ki katô madat kakalyag ta asta kadawayan nit banuwa. Inalayun ki ágpánámdám katô madat áglumun tun ta duma manubù, asta inalayun ki ágkasabuan. Ágkaringasaan ki asta ágparingasaé ki.

⁴ Asal tō igpasóddór tō Manama na Taratábbus ta katô kédu din asta ginawa din áknita,

⁵ igtábbus ki ikandin ánnà ukit katô nángngà linumuwan ta tun ta saruhan din, asal ukit katô kédu din áknita. Ukit katô kóras din áknita, ighbággayan ki ikandin ka mantu kantayan ukit katô Ugis Espiritu.

‡ 1:15 1:15a Malinis dán tō langun, ó ándà makaparipà kandan.

§ 1:15 1:15b Ándà palang malinis, ó ándà palang

makapalinis kandan.

* 2:14 2:14 Ahaán tō Ezequias 37:23.

⁶ Ukit katô iglumu i Jesu-Cristo na Taratábbus ta, igipánnù ki katô Ugis Espiritu na ighbágge ébô tumabang áknita.

⁷ Tô gó é iglumu katô Manama ukit katô kédu din ébô tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, asta ébô bággayan ki katô kantayan na ándà ágtamanán na gimanan ta.

⁸ Bánal ni ákgagin ku áknikó.

Purisu kakalyag ku na ándà kayyaan nu tuminurù kani langun na igsulat ku áknikó ébô tuu mággár-ággár tô mga igpamaké ka Manama lumumu katô madigár, su madigár gó ni, asta madigár tô matanggap katô manubù na mánnal.

⁹ Asal liliyi nu tô mga ágpapulé tingód katô ándà ágpulusán asta tingód katô mga ngadan ka kamónaan. Liliyi nu tô mga ágpasókowé asta tô mga ágpapulé tingód katô mga sugù, su ándà ágpulusán kani.

¹⁰ Atin ka duwán ágtinurù katô ássa ágtinuruán ébô sumuwé tô mga ágpampamaké, tambagi nu ébô sumódô sikandin. Atin ka dì sikandin mánnal, uman nu kagiyi. Asal ka dì pô gó sikandin mánnal, yaka ágpaminág kandin,

¹¹ su isóddoran nu na igtayyug sikandin katô kabánnalan asta masalà-salà sikandin, su isóddoran din na ánnà nángngâ tô áglumun din.

Agtamanán kani sulat

¹² Ka papiddán ku si Artemas ó si Tiquico tun áknikó, ággár-ággár ka ébô kumita ka kanak tun ta Nicopolis, su kakalyag ku na móddô a pa dutun róggun ka magánnó timpo.

¹³ Ággár-ággár ka tabang ki Senas na abogado asta ki Apolos ébô makapanó dan. Bággé nu tô ágkailanganán dan ébô dì dan ágkakulangan.

¹⁴ Tinurù ka katô mga kataladi ta na kailangan mággár-ággár dan lumumu ka madigár ébô makatabang dan katô duma mga manubù na tuu ágkandaan, asta ébô duwán ágpulusán katô kantayan dan.

¹⁵ Ágpangumusta áknikó tô langun kadumaan ku dini. Ágpangumusta ké katô mga ágpampamaké na ágginawa áknami.

Mólà pa ka kéduwan tô Manama ákniyu langun.

Sulat I Pablo Ki Filemon

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Filemon na sábbad taga Colosas. Igpamaké si Filemon ki Jesu-Cristo ukit katô katinurù i Pablo. Purisu igpararaké dan.

Na, duwán állang i Filemon na ággadanán ki Onesimo. Sábbad álló, igpanó si Onesimo na ándà sabi asta igsadun sikandin tun ta Roma. Róggun na ígóddô sikandin dutun, igkita din si Pablo asta igitinurù si Pablo kandin. Igpamaké si Onesimo ki Jesu-Cristo asta igtabang sikandin ki Pablo tun ta prisowan.

Su igpamaké si Onesimo, madigár ka lumónód sikandin tun ta amo din. Asal tô timpo tô, duwán sugú ka gobeyerno na mému supakan tô állang na iganpó na ándà sabi katô amo din. Purisu igsulat si Pablo tun ki Filemon ébô pasinsiyaan din si Onesimo asta tanggapán din iring na kataladi din su igpamaké dán si Onesimo.

Na, si Onesimo tô igo pid kani sulat i Pablo tun ki Filemon.

¹ Ni sulat tikud dini kanak, si Pablo, asta tikud tun ta kataladi ta na si Timoteo. Igsulat ké áknikó Filemon na ágginaawaan dé asta ágtabang áknami tun ta lumu ta para katô Manama. Igprisowa pa tingód katô kapamaké ku ki Jesu-Cristo.

² Igsulat ké pagsik ki Apia na tábbé ta, asta ki Arquipo na ikéring na sundalo su ággasarigan sikandin na kadumaan ta tun ta lumu para katô Manama. Igsulat ké pagsik tun ta langun ágpampamaké na ágpangadap tun ta balé nu.

³ Mólà pa ka matanggap yu tô kédu asta kasunayan tikud tun ta Ámmà ta na Manama asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Igpasalamat si Pablo tingód ki Filemon

⁴ Na, atin ka ágdasalla áknikó, inalayunna ágpasalamat tun ta Manama,

⁵ su ikadinággá tingód katô ginawa nu tun ta langun sakup ka Manama, asta tingód katô kapamaké nu tun ta Áglangngagán na si Jesus.

⁶ Ágdasalla ébô ukit katô kólit nu tingód katô kapamaké nu, kadugangan tô isóddoran katô mga manubù tingód katô langun madigár na ábgággén i Cristo áknita.

⁷ Na, kataladi ku, tuuwa idayawan asta igmabákkárra ukit katô kaginawa nu su igmabákkár tô langun sakup ka Manama ukit áknikó.

Tô kakalyag i Pablo tingód ki Onesimo

⁸ Su igpapidda i Cristo, mému ka sumugù a áknikó ébô lumumu ka katô kailangan lumun nu,

⁹ asal su ágpaginawaé ki, pédu-éduwa dád áknikó. Sakán si Pablo na ágtugállán* asta igprisowa tingód katô kabánnal ku ki Jesu-Cristo.

¹⁰ Pédu-éduwa áknikó para katô manubù na batà ku tun ta kapamaké, su ukit kanak igpamaké sikandin róggun igprisowa. Sikandin si Onesimo.[†]

¹¹ Agad ándà ágpulusán nu kandin dángngan, asal áknganni dakál tô pulsán ku asta tô pulsán nu kandin.

¹² Na, igpóli ku tun áknikó si Onesimo na tuu ku ágginaawaan.

¹³ Kakalyag ku na pôddoán ku pô pád sikandin dini kanak ébô sikandin tô tumabang kanak na bullas áknikó, róggun na igprisowa tingód katô kólit-ólit ku katô Madigár Gulitán.

¹⁴ Asal su ándà ka pa nunug, panámdám ku na diya gó pôddô kandin dini kanak. Diya malyag ka mapirit ka tumabang kanak, su madigár ka tikud gó tun ta áknikó kakalyag.

¹⁵ Ni gó basí tô gunayan ka Manama na igdiyá si Onesimo áknikó tun ta mabbabá timpo ébô mamaké sikandin asta ébô móddô puman sikandin tun áknikó ka ándà ágtamanán.

¹⁶ Áknganni ánnà dád állang nu sikandin, asal tuu madigár su kataladi nud sikandin. Agad tuuwa ágginawa kandin, asal tuu ka pa guminawa kandin ka tandingán katô kaginawa ku kandin, su sikandin tô állang nu asta tô kataladi nu ukit ka kapamaké din katô Áglangngagán.

¹⁷ Purisu atin ka ágpanámdám ka na sakán tô kadumaan nu, tanggap nu sikandin iring katô katanggap nu kanak.

¹⁸ Atin ka ilumu din tô madat tun áknikó, ó ka duwán utang din áknikó, sakán tô sukutan nu.

* **1:9** 9 Ágtugállán, ó ágsarigan.   † **1:10** 10 Tô kóbádan katô ngadan Onesimo, “pulusán.” Makatállu iggamit i Pablo tô kagi “pulusán” tun ta bersikulo 11.

¹⁹ Sakán, si Pablo, tō igsulat kani mga kagi. Sakán tō mullas katō utang din, agad isóddóran nu na dakáí pa tō igsuli nu kanak ka tandingán katō igsuli i Onesimo áknikó, su ukit kanak igtanggap nu tō kantayan na ándà ágtamanán.

²⁰ Na, kataladi ku, kakalyag ku na duwán pulsán ku tikud tun áknikó, su sakup ki katō Áglangngagán. Purisu bággayiya ka dayó tingód katō kapasakup ta tun ki Cristo.

²¹ Ándà a duwa-duwa tingód kani igsulat ku áknikó, su isóddóran ku na tumuman ka kani kakalyag ku, asta isóddóran ku na sobra pa tō lumun nu ka tandingán kani.

²² Na, taganaiya ka ágdágganan diyan áknikó, su gimanna na paluwaánnna ukit katō kadasal yu tun ta Manama para kanak ébô makasadunna tun ákniyu.

Agtamanán kani sulat

²³ Na, ágpangumusta áknikó tō kadumaan ku na si Epafras na igpriso tingód katō kapamaké din ki Jesu-Cristo.

²⁴ Ágpangumusta pagsik tō mga kadumaan ku na taralumu na si Marcos, si Aristarco, si Demas, asta si Lucas.

²⁵ Mólà pa ka tō Áglangngagán na si Jesu-Cristo tō kéduwan ákniyu langun.

Sulat Tun Ta Mga Hebreo

Una Basan

Tun ta Bibliya, si Abram na una ngadan i Abraham tō una igngadanan Hebreo. (Ahaán tō Genesis 14:13.) Igngadanan pagsik tō mga rubbad din na Hebreo. Si Juda tō apù abul i Abraham, asta igngadanan Judio tō mga rubbad i Juda. Tō igsulat kani tun ta mga Hebreo, iring na ándà kassaan katō ngadan Judio asta Hebreo.

Ándà kasóddóri ka sadan tō igsulat kani. Igpadid ni sulat tun ta mga Judio na igpamaké ki Jesu-Cristo. Su igsarig dan asta igbánnal dan ka Manama, iringasaan dan katō duma mga Judio na ándà pamaké ki Jesus. Igbuyas-buyas dan asta igirrayatan dan ébō sumungkú dan summarig ki Jesus asta lumónód dan tun ta tapé ágkémun dan. Duwán mga igpamaké na iglónód dán tun ta tapé ágkémun dan su ándà dan ikatiis katō kérrayat. Purisu igpapaid ni igsulat tun kandan ébō pabákkárrán tō pusung dan asta ébō masarig tō kapamaké dan.

Nit sulat, igulit na si Jesus tō bánnal Batà ka Manama, asta tuu mallayat sikandin ka tandingán ki Moises asta katō mga panaligan ka Manama. Sikandin tō Mesiyas na gímanan katō mga Judio. Igulit pagsik na tuu ágkailanganán tō kamatayan i Jesus ébō matábbus dan tikud tun ta salà. Si Jesus tō Taratapid tun ta Manama para katō mga manubù, asta ándà palang ássa, su si Jesus dád gó tō Taratapid.

Igkagi tō Manama ukit katō Batà din

¹ Sayyan, ukit katō mga propeta ka Manama igkagi sikandin tun ta mga kamónaan ta na Judio. Marapung asta ássa-ássa tō mga kapókit ka kakagi din kandan.

² Asal áknganni, ássa dán tō iglumu ka Manama, su ukit katō kandin Batà igkagi tō Manama áknita. Ukit katō Batà din igimu tō Manama katō langun-langun, asta igsalin ka Manama sikandin ébō tumigatun katō langun.

³ Ukit pagsik kandin, ágkitanán tō bánnal kallayatan ka Manama, asta sikandin tō ágkitaan ta katō ágkémun ka Manama. Sikandin tō gawid katō langun nit banuwa ukit katō matulus kagi din. Pángnga inaté sikandin ébō linisan ki tikud tun ta mga salà, iguli sikandin tun ta langit, asta ígunsad dadan tun ta kawanan katō matulus Manama ébō mangulu duma kandin.

Tō Batà ka Manama mallayat pa ka tandingán katō mga panaligan

⁴ Tō ígunsad tō Batà din, igpasóddor ka Manama na tuu pa mallayat tō Batà din ka tandingán katō langun panaligan. Mallayat pa pagsik tō ngadan na igbággé ka Manama kandin ka tandingán katō ngadan ka mga panaligan din.

⁵ Ándà palang panaligan ka Manama na igkagiyán din na iring kani igkagi din katō Batà din, na mà din,

“Sikuna tō Batà ku,

asta pasóddórán ku na sakán tō Ámmà nu.”*

Asta ándà pagsik kagi tō Manama tingód katō mga panaligan na,

“Sakán tō Ámmà din,

asta sikandin tō Batà ku.”†

⁶ Tō masig dán pasadunán ka Manama tō Batà din nit banuwa ébō imun sikandin na panganayan batà tun ta mga ágpampamaké, igkagi pagsik tō Manama, na mà din,

“Kailangan pangadapán sikandin katō langun panaligan ku.”‡

⁷ Na, tingód katō mga panaligan, igkagi tō Manama, na mà din,

“Mga ágsuguánnán ku tō mga panaligan,

asta mému na imun ku sikandan na iring na karamag asta iring na apuy.”§

⁸ Asal tuu pa madigár tō igkagi ka Manama tingód katō Batà din, su igkagi sikandin, na mà din,

“Sikuna na Manama tō mangulu ka ándà ágtamanán,

asta nángngà tō pagpangulu nu.

⁹ Ágginawa ka katō mga áglumu ka nángngà,

asta ágkaringasa ka katō mga áglumu ka madat.

Purisu igsalin ka katō Manama na áknikó Manama,

---

* 1:5 1:5a Salmo 2:7. † 1:5 1:5b 2 Samuel 7:14. ‡ 1:6 1:6 Deuteronomio 32:43. § 1:7 1:7 Salmo 104:4.

asta igbággayan ka katô kadayawan na sobra pa ka tandingán katô kadayawan na igbággé tun ta mga kadumaan nu.”*

¹⁰ Asta igkagi tô Manama tun ta Batâ din,
“Áglangngagán, sikuna tô igimu kani banuwa tun ta katigkanayan,
asta sikuna tô igimu katô langun tun ta langit.

¹¹ Mandà ni banuwa asta tô langit,
asal mugtuk ka ka ándà ágtamanán.
Kadattan ni langun iring na umpak.

¹² Iring na tapé umpak, lulunán nu tô banuwa asta tô langit,
asta sékót nu bullasan.
Asal sikuna tô dì gó mapalin,
su ándà palang ágtamanán nu.”†

¹³ Ándà palang panaligan na igkagiyen ka Manama kani,
“Unsad ka nit dadan ta kawanan ku
sippang ka patalun ku tô mga usig nu.”‡

¹⁴ Tô mga panaligan tô ágsuguánnan dâd ka Manama ébô tumabang katô mga tábbusán din.

2

Madigár tô katábbusan

1 Purisu su mallayat tô Batâ ka Manama, kailangan tuu ki mánnal katô kabánnalan na igitinurú áknita agó makasuwe ki.

² Ágkasarigan tô mga sugù ka Manama na igulit ka mga panaligan,* asta igsupakan tô langun na iglapas ó ándà bánnal katô mga sugù.

³ Purisu sikita gó pagsik tô supakan ka élléyan ta tô kagi din tingód katô katábbusan. Áglangngagán tô una igaçsóddór na duwán katábbusan, asta tô mga igdinág kandin igpasóddór áknita na bánnal gó ni.

⁴ Ukit katô mga kasalábbuan asta matulus mga áglumun din, igaçsóddór pagsik ka Manama na ágkasarigan tô kagi din na igulit dan. Tikud tun ta kandin kakalyag, igbággé din tun kandan tô mga gasa katô Ugis Espiritu.

Igpamanubù tô Taratábbus ta

⁵ Ánnà mga panaligan ka Manama tô igsalin din ébô mangulu katô mantu banuwa tun ta tapuri álló, ni banuwa na igulit kud áknnyi,

⁶ su duwán igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na mà din,
“Manama, agad mga manubù ké dâd,
asal igpanámdám ké ikuna!

Agad mga manubù ké dâd,
asal ágdóppónan ké gó ikuna!

⁷ Igimu nu tô mga manubù na mabbabà ka tandingán katô mga panaligan tun ta mabbabà timpo.

Igbággayan ké ikuna ka durung asta bantug,
⁸ su igpapangulu ké ikuna tun ta langun.”†

Agad igsulat na igpapangulu ki ka Manama tun ta langun, isóddoran ta na ándà palang iliyasan na ándà din papanguluwi, agad isóddoran ta na ándà ki pa pangulu katô langun áknganni.

⁹ Asal isóddoran ta na si Jesus tô inému mabbabà dâd ka tandingán katô mga panaligan ka Manama tun ta mabbabà timpo. Tingód katô kamatayan din, igimu dán ka Manama sikandin na ágkadurung asta ágkabantug su igirrayatan asta inaté sikandin tun ta krus para áknita. Ukit katô kédu ka Manama, inókitan i Cristo tô kamatayan na bullas áknita langun.

¹⁰ Igimu ka Manama tô langun-langun, asta ni langun igimu para pabantugán sikandin. Purisu nángngà tô igimu ka Manama ébô piddán din tô marapung mga gabatâ din tun ta séllaán katô pagpangulu din. Ukit katô kahirapan na igtui i Jesus, inému sikandin na nángngà Pangulu ébô makatábbus áknita.

¹¹ Su si Jesus tô iglinis katô mga salà ta, magunawa tô Ámmà din asta Ámmà ta. Purisu dì mayyà si Jesus kumagi na sikita tô mga kataladi din.

¹² Purisu igkagi sikandin, na mà din,

“Ámmà, igulitta tingód áknikó tun ta mga kataladi ku.

* **1:9** 1:8-9 Salmo 45:6-7. † **1:12** 1:10-12 Salmo 102:25-27. ‡ **1:13** 1:13 Salmo 110:1. * **2:2** 2:2 Igbággé ka Manama tô mga sugù tun ta mga panaligan din, asta sikandin tô igbággé katô mga sugù ki Moises. Ahaán tô Lumu 7:53; Galacia 3:19. † **2:8** 2:6-8 Salmo 8:4-6.

Durungán ku sikuna ukit katô kanta ku tun ta tubang dan.”‡

13 Igkagi pagsik sikandin,

“Manama tō sarigan ku.”§

Asta igkagi pagsik sikandin,

“Kannunna gó asta tō mga gabatà ka Manama na igsarig din kanak.”*

14 Na, su ágkamaté tō lawa katô langun ta na mga gabatà katô Manama, si Jesus pagsik igañamanubù ébô ukit katô kamatayan din, talun din si Maibuyan na pangulu ka kamatayan,

15 asta ébô paluwaán din tō mga inalayun inallang ka máddang ka kamatayan.

16 Isóddoran ta na ánnà mga panaligan tō igtabangan din, asal tō langun rubbad i Abraham tō igtabangan din.

17 Purisu inému gó sikandin iring áknita na mga kataladi din ébô makatabang áknita. Inému gó sikandin iring áknita ébô imun sikandin Pangulu na Parì na duwán kédu din asta ágkasarigan tun ta saruhan ka Manama, asta ébô pasinsiyaan tō mga salà ta.

18 Su igdungguan sikandin ka kahirapan asta ikatiis sikandin katô pagtintal i Maibuyan, makatabang sikandin katô langun na tintalan i Maibuyan.

3

Mallayat pa si Jesus ka tandingán ki Moises

1 Purisu mga kataladi* na sakup ka Manama asta igsalin din, panámdám kó tingód ki Jesus na gulit-ulitán ta. Sikandin tō igañapid ka Manama dini áknita ébô imun Pangulu na Parì ta.

2 Ágkasarigan sikandin su inalayun sikandin igañanal ka Manama na igañapid kandin. Purisu iring sikandin ki Moises sayyan na inalayun igañanal ka Manama tō igañpid sikandin katô mga kamónaan ta na iring na pamilya ka Manama.

3 Asal tuu pa ágkabantug si Jesus ka tandingán ki Moises, su tuu pa ágkabantug tō gimu ka balé ka tandingán katô balé na gimusun.

4 Atin ka duwán balé, duwán igimu katô balé, asal Manama tō igimu katô langun-langun.

5 Si Moises tō ágsuguánnán ka Manama tō igañpid sikandin katô langun kadumaan din. Su ágkasarigan si Moises, isóddoran ta na ágkasarigan tō igkagi din tingód katô gulitán tun ta dumunggù álló.

6 Asal si Cristo na Batà ka Manama tō ágkasarigan ágpid katô langun ta na pamilya ka Manama. Pasóddórán ta na igañpasakup ki tun ta pamilya din ka manayun ki ágsarig kandin asta gimanán ta tō igtandó din.

Madigár tō igpataganà para katô mga gabatà ka Manama

7 Purisu kailangan paminaggán ta tō igkagi katô Ugis Espiritu, na mà din,

“Agad ni álló ni, ka duminág kó katô kagi din,

8 yakó géllé asta ágpatággas katô ulu yu.

Yakó giring katô mga kamónaan yu tun ta disyerto sayyan na igkinnaman dan katô Manama.

9 Agad igkita dan tō mga kasalábbuan na igimu ku dalám ka kappatan (40) ámmé, asal igkinnam dan pô gó kanak ka ánda tō sippangan katô kapallayat ku ka ginawa tingód katô madat na áglumun dan.

10 Purisu isókówa gó kandan,

asta igkagiya tingód kandan,

Inalayun dan ágsuwé tikud dini kanak.

Dì dan gó ágtuman katô igtinurù ku kandan.’

11 Purisu isókówa asta igsapà a,

‘Dì kud sikandan póddoán tun ta paginawaanan na igpataganà ku.’”†

12 Purisu mga kataladi, banté kó agó tun ta ákniyu pusung duwán madat asta dì ágbánnal, asta makasuwe kó tikud tun ta manté Manama.

13 Kailangan papabákárré kó tun ta kapamaké yu kada álló róggun na duwán pa álló ébô di kumatággas tó ulu yu ukit katô kalimbang ka salà.

14 Atin ágkasarigan ki asta manayun ki ágpamaké ki Cristo sippang tun ta ágtamanán iring katô katigkanayan ka kapamaké ta, tanggapán ta tō langun na bággén tun ta mga sakup i Cristo.

15 Yakó ágkalingó kani kagi ka Manama na igsulat,

“Ni álló ni, ka duminág kó katô kagi ka Manama,

yakó géllé asta ágpatággas katô ulu yu

‡ 2:12 2:12 Salmo 22:22. § 2:13 2:13a Isaías 8:17. * 2:13 2:13b Isaías 8:18. * 3:1 3:1 Mga kataladi na sakup ka Manama, ó ugís mga kataladi. † 3:11 3:7-11 Salmo 95:7-11.

iring katô iglumu katô mga kamónaan yu.”‡

16 Tô mga manubù sayyan na igdinág ka kagi ka Manama asal igéllé kandin, tô gó tó igtákkás ki Moises tó igiwà dan tikud tun ta Ehipto.

17 Sikandan tó isókówan ka Manama sippang ka kappatan (40) ámmé su inalayun dan áglumu ka salà, asta inaté tó langun dan tun ta disyerto.

18 Sikandan tó igsapaan ka Manama na dì dán pòddoán duma kandin tun ta paginawaanan na iga pataganà din, su igéllé dan kandin.

19 Purisu isóddóran ta na ándà dan ikóddó duma katô Manama, su ándà dan bánnal kandin.

4

¹ Na, duwán pa katumanan katô tandô ka Manama su mému ki móddô duma kandin tun ta paginawaanan na iga pataganà din. Purisu kailangan manté ki agó ka dumunggù tó álló ka karuud, duwán musing áknita na dì pòddoán duma kandin.

² Igulitan kid ka madigár gulitán na magunawa katô igulit tun ta mga kamónaan ta sayyan. Agad igdinág dan katô madigár gulitán, asal ándà igpulus dan, su ándà dan pamaké.

³ Asal sikita na ágpampamaké tó pòddoán ka Manama tun ta paginawaanan na iga pataganà din, su igkagi tó Manama tingód katô mga kamónaan ta sayyan, na mà din,

“Isókówa asta igsapà a:

Dì ku sikandan pòddoán duma kanak

tun ta paginawaanan na iga pataganà ku.”*

Duwán banuwa na iga pataganà din dán, su igóddóan din tikud tun ta katigkanayan kani banuwa.

⁴ Mâ katô kagi ka Manama tingód katô ikapittu álló ka kému din kani banuwa,

“Igpaginawa tó Manama ka ikapittu álló, su ipángnga dán tó langun iglumu din.”†

⁵ Asal igkagi tó Manama tingód katô mga kamónaan ta na ándà bánnal kandin, na mà din, “Dì ku sikandan pòddoán duma kanak tun ta paginawaanan na iga pataganà ku.”‡

⁶ Agad igdinág dan gó tó madigár gulitán, asal ándà dan pòddoí ka Manama duma kandin, su ándà dan bánnal kandin. Purisu duwán pa duma mga manubù na pòddoán din duma kandin.

⁷ Isóddóran ta na nángngà tó áglumun ka Manama, su agad marapung tó ámmé na iglabé, asal ukit kani igsulat i David, igpasóddór ka Manama na duwán ássa álló, agad áknganni, na pòddoán din tó mga manubù duma kandin. Tô gó é kóbadan kani kagi din na taganà ku igulit, na mà din,

“Agad ni álló ni, ka duminág kó katô kagi ka Manama,

yakó géllé asta ágpatággas katô ulu yu.”§

⁸ Tô iga pid si Josue katô mga kamónaan ta sayyan, ánnà tó é lugar na iga pataganà ka Manama para paginawaan dan, su igkagi tó Manama na duwán pa ássa álló na pòddoán din tó mga manubù duma kandin.

⁹ Purisu isóddóran ta na duwán pa paginawaanan na iga pataganà ka Manama ébô makapaginawa tó langun ta na mga sakup din, iring katô kapaginawa din sayyan tun ta ikapittu álló.

¹⁰ Tô manubù na maginawa duma kandin, ipángnga dán tó áglumun din, iring katô kapaginawa ka Manama pángnga katô kému din kani banuwa.

¹¹ Purisu su duwán paginawaanan na iga pataganà ka Manama áknita, kailangan mággárrágár ki gó ébô makahu ki tun ta paginawaanan, su atin ka di ki mánna, dì ki makahu tun ta paginawaanan, iring katô mga kamónaan ta sayyan.

¹² Tô kagi ka Manama duwán manté katulusan. Tuu pa matam ka tandingán katô kampilan na duwán duwa sarab. Tô kagi ka Manama gunsáb tun ta kadalámmán katô gimukud asta espiritu, asta sippang tun ta laluwadan asta uták katô tullan. Ágpasóddórán tó ágpanámdám ta asta tó kakalyag ta.

¹³ Ándà palang manubù na makallás tun ta Manama, su ágkitanán din tó langun, asta matayyó tun ta kasállág din. Sikandin gó tó kailangan tubangán ta.

Si Jesus tó Pangulu na Pari ta

¹⁴ Duwán mallayat Pangulu na Pari ta na igsadun dán tun datas ta langit, asta sikandin si Jesus na Batà ka Manama. Purisu kailangan manayun ki summarig kandin na gulit-ulitán ta,

¹⁵ su tó Pangulu na Pari ta ikasóddór katô kalómétan ta. Inókitan din tó langun pagtintal na gukitan ta, asal ándà palang salà na ilumu din.

---

‡ 3:15 3:15 Salmo 95:7-8. * 4:3 4:3 Salmo 95:11. † 4:4 4:4 Genesis 2:2. § 4:5 4:5 Salmo 95:7-8. \$ 4:7 4:7 Salmo

¹⁶ Su duwán Pangulu na Parì ta, dì ki kayyaan ka padani ki tun ta Manama na inalayun ágtabang ébô médu asta tumabang sikandin áknita ka duwán ágkailanganán ta.

5

¹ Tô manubù na imun pangulu na parì, salinán sikandin ébô tumubang tun ta Manama tingód katô duma mga manubù. Ágtanggap sikandin katô mga ágbággén dan tun ta Manama, asta katô mga mannanap na ágmatayan tingód katô salà dan.

² Tô pangulu na parì sékót pakasalà iring áknita. Purisu makagpát sikandin katô duma manubù na ágkapid na makasalà.

³ Su pakasalà sikandin, kailangan duwán mannanap na matayan din tingód katô kandin salà, iring na kamaté din ka mannanap tingód katô salà ka duma mga manubù.

⁴ Dì mému ka salinán ka manubù tô sarili din ébô imun pangulu na parì, su kailangan tawarán sikandin ka Manama, iring na katawar ka Manama ki Aaron sayyan.

⁵ Agad si Cristo, ándà sikandin pabantug katô sarili din ébô imun Pangulu na Parì ta, asal igsalin sikandin ka Manama na igkagi kandin, na mà din, "Sikuna tô Batà ku,

asta pasóddórán ku na sakán tô Ámmà nu."*

⁶ Igkagi pagsík tô Manama tun kandin,

"Sikuna tô Pangulu na Pari sippang ka ándà ágtamanán,

iring katô kaparì i Melkisedec sayyan."†

⁷ Róggun na igóddô si Jesus nit banuwa, inalayun sikandin igdasal tun ta Ámmà din. Duwán álló igullaó sikandin asta igsággo, su Manama tô makatabang kandin ébô dì maté. Igpaminág tô Manama ki Jesus su inalayun sikandin igbánnal.

⁸ Agad Batà ka Manama si Jesus, asal ukit katô katiis din ka kahirapan, ikakatig sikandin na ágtuman ka kakalyag katô Ámmà din.

⁹ Inému sikandin na ágtikudan ka katábbusan na ándà ágtamanán para katô langun na ágbánnal kandin, su nángngà tô katiis din katô langun.

¹⁰ Tô gó igimu sikandin ka Manama Pangulu na Parì, iring katô kaparì i Melkisedec sayyan.

Yakó ágsódô ágpamaké

¹¹ Na, tingód katô kaparì i Melkisedec asta i Jesus, duwán pa pád dakál sulatán ku tun ákniyu, asal mahirap tô kapénagpát ku ákniyu, su inandà dán tô kakalyag yu na maminág.

¹² Su idugé kód igpamaké, makatinurú kód pád ka duma mga manubù. Asal sippang áknganni kailangan duwán tuminurú gó puman ákniyu katô tagnà mga ágtinuruán tikud tun ta kagi ka Manama. Iring kó na délák batà na ginám pa ka gatas asta dì pa pakakan.

¹³ Iring na batà na ginám pa ka gatas tô manubù na ándà ikasóddór katô kagi ka Manama tingód katô nángngà lumun tun ta saruhan ka Manama.

¹⁴ Asal makakan tô igdakál dán manubù, su inalayun sikandin pakasóddór ka kapókit ébô ássan din tô madigár asta tô madat.

6

¹ Purisu tumanan kid mistudio katô mga kabánnalan na sékót ágkagpáttan tingód ki Cristo, asta manayun ki baling mistudio katô ágtinuruán na makapabákkár katô kapamaké ta. Dì ta lónodan tô mga kabánnalan na isóddoran tad tingód katô karákkád ta katô mga linumuwan na ándà ágpulusán asta tingód katô kapamaké ta katô Manama.

² Dì mému ka inalayun ta lónodan tô kéring ta tingód katô kapabunyag, tingód katô kadappán ka manubù ébô tumanggap ka Ugis Espiritu, tingód katô kantayan puman tun ta tapuri álló, asta tingód katô supak ka Manama ka ándà ágtamanán.

³ Madigár baling ka manayun ki tun ta mga kabánnalan na tuu pa madalám, asta tô gó é lumun ta ka mému tun ta Manama.

⁴⁻⁶ Manayun ki ébô di ki tumayyug katô Manama, su atin ka tumayyug tô mga manubù ka Manama na taganà dan inayadan, dì dan puman makarákkád. Agad taganà dan isóddoran tô kabánnalan, agad duwán igbággé ka Manama kandan, agad duwán iglumu katô Ugis Espiritu tun kandan, agad isóddoran dan na madigár tô kagi tikud tun ta Manama asta igkita dan tô mga kasalábbuan iring katô malumu tun ta tapuri álló, asal ka tumayyug dan ka Manama na taganà dan inayadan, dì dan puman makarákkád. Iring dan katô mga manubù na igpansal katô Batà ka Manama tun ta krus, su ágpayayaán dan sikandin tun ta duma mga manubù.

* 5:5 Salmo 2:7. † 5:6 Salmo 110:4.

⁷ Atin ka inalayun gudanan tō tanà asta ágtubuan ka mga pamulanán, duwán makangé katô mga igaipamula, asta duwán pulusán tikud tun ta Manama.

⁸ Asal tō tanà na ágtubuan däd ka mga dugin asta mga sigbát, ándà ágpulusán. Tō gó tō masig dán dungguan ka supak ka Manama asta góbbón.

⁹ Mga ágginaawaan ku, agad tō gó é igsulat ku ákniyu, asal isóddoran ku na tuu pa madigár tō tamánan yu na igtábbus ka Manama.

¹⁰ Nángngà tō karuud ka Manama, asta dì din kalingawan tō madigár linumuwan yu asta tō ginawa yu kandin na igaipakita yu ukit katô katabang yu katô mga sakup ka Manama, iring katô áglumun yu sippang áknganni.

¹¹ Kakalyag ku na manayun kó guminawa sippang ka lumónód tō Áglangngagán ébô tanggapán yu tō langun madigár na gimanaan yu.

¹² Yakó ágpatukuk-tukuk, asal kailangan miring kó katô duma mga manubù na igaipamaké ka Manama asta mallayat é ginawa dan sippang ka igtanggap dan katô igtandô din kandin.

Matuman tō tandô ka Manama

¹³ Na, tō igtandô tō Manama ki Abraham sayyan, kakalyag din na makasóddór si Abraham na matuman tō tandô din. Purisu iggamit ka Manama tō kandin ngadan, su ándà palang ngadan na tuu pa mallayat ka tandingán katô kandin ngadan.

¹⁴ Ikgagi sikandin ki Abraham, na mà din, "Tumandô a na madigár tō bággén ku áknikó, su imun ku na tuu marapung tō mga rubbad nu."*

¹⁵ Purisu itanggap i Abraham tō igtandô ka Manama kandin, su igpanayun sikandin gangat katô katumanan.

¹⁶ Atin ka ágsapà tō mga manubù, gamítán dan tō ngadan na tuu pa mallayat ka tandingán katô kandan ngadan. Atin ka tō gó é lumun dan, mánnal tō duma mga manubù, asta ándà dán apulan.

¹⁷ Tō Manama pagsik igsapà ukit katô kandin ngadan, su kakalyag din na makasóddór tō igtandóan din na dì mapalin tō tandô.

¹⁸ Di gó mapalin ni duwa: Atin ka ágtandô tō Manama, dì ágbulaló sikandin. Atin ka ágsapà sikandin, dì ágbulaló. Purisu kumabákkár tō pusung ka langun ta na ígaput tun kandin, asta inalayun ta gimanaan tō igtandô din áknita.

¹⁹⁻²⁰ Su matuman tō tandô ka Manama, masarig tō gimanaan ta iring na masarig angkla ka barko. Si Jesus tō iring na pangulu na parì na igukit tun ta tabir katô tángngaan ka templo, su ikóna dán si Jesus tun datas ta langit ébô tumubang sikandin tun ta Manama tingód áknita. Tumanggap ki gó katô igtandô din, su si Jesus igimu na Pangulu na Parì ta ka ándà ágtamanán, iring katô kapari i Melkisedec sayyan.

7

Si Melkisedec

¹ Na, si Melkisedec tō harì tun ta lunsud ka Salim, asta sikandin tō pangulu na parì ka mga ágpamaké ka Manama na Tuu Mallayat. Tō iguli si Abraham tikud tun ta kapanalu din katô mga harì na igusig kandin, igsumar si Melkisedec kandin, asta igaipasal sikandin para ki Abraham ébô bággayan sikandin ka Manama ka madigár.

² Si Melkisedec tō ighbággay i Abraham ka ikasapulù katô langun na ikangé din. Tō kóboden katô ngadan i Melkisedec, Nángngà Hari na Ágpangulu. Ágtawarán pagsik sikandin na Hari ka Salim. Tō kóboden ka kagi Salim, kasunayan.*

³ Tun ta kagi ka Manama na igsulat, ándà sulati ka sadan tō ámmà asta innà din. Ándà ta kasóddóri ka sadan tō mga kamónaan din. Ándà sulati tō tingód katô kapamasusu din asta tō tingód katô kamatayan din. iring sikandin katô Batà ka Manama na ándà ágtamanán katô kapari din.

⁴ Na, isóddoran ta na tuu ágrespetowan si Melkisedec! su sikandin tō ighbággayan ka kamónaan ta na si Abraham ka ikasapulù katô mga ikangé din.

⁵ Tingód katô mga sugù, tō mga pangulu na parì na mga rubbad i Levi, ágtanggap dan ka ikasapulù tikud tun ta mga kataladi dan na mga rubbad i Abraham.

⁶ Asal tuu pa ágrespetowan si Melkisedec, su agad ánnà rubbad i Levi, asal sikandin tō ighbággayan i Abraham ka ikasapulù katô ikangé din. Tuu pa ágrespetowan si Melkisedec ka tandingán ki Abraham, su sikandin tō igaipasal tingód ki Abraham na taganà igtandóan ka Manama,

⁷ su isóddoran ta na tō manubù na dumasal para katô duma, tō gó é tuu ágrespetowan ka tandingán katô manubù na dasalan din, asta si Melkisedec tō igaipasal para ki Abraham.

* **6:14** 6:13-14 Ahaán tō Genesis 22:16-17. * **7:2** 7:1-2 Ahaán tō Genesis 14:17-20.

⁸ Na, tō mga pangulu na pari na ágtanggap ka ikasapulù, ágkamaté dan. Asal tuu pa ágrespetowan si Melkisedec, su ándà uliti tō tingód katô kamatayan din, iring na ándà ágtamanán katô kapari din.

⁹ Tuu pa ágrespetowan si Melkisedec, su agad si Levi tō igtanggap katô ikasapulù, asal iring na ighbágge din tō ikasapulù tun ki Melkisedec ukit ki Abraham,

¹⁰ su tō ighbágge si Abraham katô ikasapulù tun ki Melkisedec, ándà pa kamanubù si Levi na rubbad i Abraham, asal dutun pa laawa i Abraham.

¹¹ Na, ighbágge ka Manama tō mga sugù ki Moises tingód katô kapari ka mga rubbad i Levi. Atin ka itanggap tō mga manubù na nángngà tun ta saruwani Manama ukit katô kapari ka mga rubbad i Levi, ándà pád kailangan na bullasan ka ássa klasi ka kapari. Asal su ándà dan katanggap na nángngà, duwán iring katô kapari i Melkisedec na ighbullas kandan. Ánnà sikandin rubbad i Aaron.

¹² Su ighbullasan tō kapari, ighbullasan pagsik tō mga sugù.

¹³⁻¹⁴ Isóddoran ta na ighbullasan tō tapé mga sugù, su tō Áglangngagán ta ánnà rubbad i Levi, asal rubbad i Juda. Ándà palang rubbad i Juda igimu na pangulu na pari, su ándà kagi i Moises na mému imun na pari tō rubbad i Juda.

Mantu Pangulu na Pari na iring ki Melkisedec

¹⁵ Isóddoran ta na ighbullasan tō kapari ka mga rubbad i Levi, su duwán dán mantu Pangulu na Pari na iring ki Melkisedec.

¹⁶ Igimu sikandin na Pangulu na Pari ánnà ukit katô mga sugù ka kamónaan din, asal ukit katô matulus kantayan din na ándà ágtamanán.

¹⁷ Mà katô kagi ka Manama na igsulat tingód kandin,
“Sikuna tō Pangulu na Pari sippang ka ándà ágtamanán,
iring katô kapari i Melkisedec sayyan.”[†]

¹⁸ Purisu isóddoran ta na ighbullasan dán ka Manama tō tapé mga sugù su ándà dán ágpulusán ta kani asta dì makatabang áknita.

¹⁹ Dì ki tanggapán katô Manama na nángngà tun ta saruwani din ukit katô mga sugù. Asal duwán dán mantu kapókit na tuu pa madigár ka tandingán katô tapé, su ukit katô iglumu katô Pangulu na Pari ta, makapadani kid tun ta Manama.

²⁰ Ni mantu kapókit tuu pa madigár ka tandingán katô tapé, su tō igimu tō Manama katô Áglangngagán ta na pari, igsapà sikandin.

²¹ Tō igimu tō Manama katô mga rubbad i Levi na pari, ándà sikandin sapà. Asal tō igimu sikandin ki Jesus na Pangulu na Pari ta, igsapà tō Manama tingód kandin, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Di gó mapalin tō igtandó katô Áglangngagán kandin:
Sikuna tō Pangulu na Pari sippang ka ándà ágtamanán.”[‡]

²² Purisu si Jesus tō pató na duwán katumanan katô kasabotan na tuu pa madigár.

²³ Kailangan marapung tō taganà mga pangulu na pari, su tō tagsábbad-sábbad kandan inaté, asta duwán ágtamanán katô kandan lumu.

²⁴ Asal tuu pa madigár tō pagpangulu i Jesus na pari, su dì gó maté sikandin, asta manayun tō áglumun din ka ándà ágtamanán.

²⁵ Purisu inalayun sikandin makatábbus katô langun na padani tun ta Manama ukit katô kapamaké dan ki Cristo. Su manté sikandin ka ándà ágtamanán, sikandin tō taratapid tun ta Ámmà din para áknita.

²⁶ Purisu nángngà tō kapari i Jesus na Pangulu na Pari ta. Ugis sikandin. Ándà palang salà din su ándà madat linumuwan din. Ánnà sikandin iring na masalà-salà. Sikandin tō igimu na mallayat tun ta langun, agad tun datas ta langit.

²⁷ Sikandin tō tuu pa madigár ka tandingán katô mga pangulu na pari, su kada álló kailangan matayan dan tō mga mannanap asta góbbón dan tingód katô salà dan asta salà katô langun Judio. Asal nángngà tō iglumu katô Pangulu na Pari ta, su makasábbad dád sikandin ighbágge katô lawa din ébô matayan.

²⁸ Dángngan, tingód katô mga sugù, gimun pangulu na pari tō mga masalà-salà. Asal áknganni, duwán dán igsapà ka Manama na bullas ka mga sugù, su igimu din tō Batà din na Pangulu na Pari ta, asta nángngà dán gó sikandin sippang ka ándà ágtamanán.

¹ Na, tō punto kani langun na igsulat ku ákniyu, nángngà tō Pangulu na Parì ta. Si Jesus tō igpónsad katô Manama dadan tun ta kawanan din tun datas ta langit.

² Sikandin tō Pangulu na Parì ta tun ta Tuu Ugis Lugar katô Manama tun datas ta langit. Tō gó é bánnal templo na ándà imuwi ka manubù, asal igimu katô Áglangngagán.

³ Tō langun pangulu na parì, kailangan duwán mga ágbággén dan asta mga ágmatayan dan na bággen tun ta Manama. Purisu kailangan duwán pagsík ágbággén katô Pangulu na Parì ta tun ta Manama.

⁴ Atin ka dini pa ta banuwa tō Pangulu na Parì ta, dì mému ka sikandin tō pangulu na parì, su duwán ássa mga pangulu na pari na ágbággé tun ta Manama tingód katô mga sugù.

⁵ Tō áglumun katô mga pangulu na pari igréping dád katô áglumun tun datas ta langít. Tō ándà pa patindág si Moises katô tulda na ágsimbaan dan, igsugù tō Manama kandin, na mà din, "Kailangan imun nu tō langun iring katô igpakita ku áknikó tun ta pabungan."*

⁶ Asal tō áglumun i Cristo, tō gó tō tuu pa madigár ka tandingán katô iglumu katô mga pangulu na pari ka Judio. Tō mantu kasabotan ka Manama na igtigkanayan i Jesus tuu pa madigár ka tandingán katô tapé kasabotan, su tuu pa madigár tō ibrágge ukit katô mantu kasabotan.

⁷ Atin ka nángngà tō tagnà kasabotan, ándà dán kailangan na bullasan ka ikaduwa.

⁸ Ánnà nángngà tō tagnà su ándà kadayawi tō Manama tingód ka mga manubù. Purisu mà katô kagi ka Manama na igsulat,

"Ikgagi tō Áglangngagán:

Duwán álló na dumunggù na

imun ku tō mantu kasabotan tingód ka langun manubù, agad tō mga rubbad i Israel
asta tō mga rubbad i Juda.

⁹ Tō mantu kasabotan ánnà iring katô tapé kasabotan ku tun ta mga kamónaan dan tō igrpid
ku sikandan tikud tun ta Ehipto.

Igéllé dan katô tapé kasabotan.

Purisu igpabayà ku sikandan,

mà katô Áglangngagán.

¹⁰ Iring kani tō mantu kasabotan ku katô mga rubbad i Israel:

Tun ta tapuri álló, ikgagi tō Áglangngagán,

Papanámdámmán ku kandan tō mga sugù ku ébô dì dan kalingawan, asta taguán ku tō mga
sugù ku tun ta pusung dan.

Sakán tō Manama dan,

asta sikandan tō kanak mga manubù.

¹¹ Ándà dán kailangan na tuminurù tō manubù ka mga kataladi din na kailangan
kasóddoran dan tō tingód katô Áglangngagán,
su kasóddoran katô langun manubù tō tingód kanak,
agad ágkayù-ayuan dan ó ágkagadan dan.

¹² Agad madat tō iglumu dan, asal pasinsiyaan ku sikandan,
asta dì kud panámdámmán tō mga salà dan."†

¹³ Tō ikgagi tō Manama na duwán mantu kasabotan, igpasóddór din na tapé dán tō tagnà.
Tō tapé asta tō ándà ágpulusán dì dán magamit asta mandà dán.

9

Kapangadap nit banuwa asta dutun ta langit

¹ Tun ta tagnà kasabotan ka Manama sayyan, duwán mga sugù din tingód katô kapan-

gadap dan, asta duwán ágsimbaanan dan dini ta banuwa.
² Tō igimu dan ka simbaan, igimu dan tō tulda na duwán duwa sinabáng. Tō una
gahuwan ángadanan na Ugis Lugar katô Manama. Tō gó é igtuguán dan katô sulù asta
lamisa na ágtuguán katô pan na ágbággén tun ta Manama.

³ Duwán ikaduwa sinabáng na isidalungan ka tabir, asta ángadanan yan Tuu Ugis Lugar
katô Manama.

⁴ Duwán bulawan lamisa na ággóbbowan ka pamammút, asta duwán kabán na ángadanan
na kabán ka kasabotan, asta igpadákkáttan ka bulawan. Tun dalám katô kabán ka
kasabotan igtaguán tō bulawan tibud na igtuguán ka pan na ángadanan mana, tō tukád i
Aaron na igséngé, asta tō duwa maluwag batu na igsulatan ka Manama katô mga sugù na
igbággé din ki Moises.

* 8:5 8:5 Exodus 25:40. † 8:12 8:8-12 Jeremias 31:31-34.

⁵ Tun ta bówwó katô kaban duwán duwa igimu panaligan na pató na góddoan ka Manama na ágpasinsiya katô mga salà.* Asal ánnà pa nángngà tó álló ébô mulitta ákniyu tingód katô langun.

⁶ Tô igtaganà dan katô langun, kada álló gahu tó mga pangulu na parì tun ta sinabáng dadan ta luwà, su ágtumanán dan tó áglumun dan.

⁷ Asal tó sábbad sinabáng tun dalám, tó tuu mallayat dák pangulu na parì tó mému mahu, asta makasábbad dák sikandin mahu dalám ka sábbad ámmé. Atin ka gahu sikandin, kailangan piddán din tó dipanug ka mannanap na bággen din tun ta Manama tingód katô kandin salà asta tingód katô salà ka langun kadumaan din.

⁸ Ukit katô iglumu dan, igpasóddor katô Ugis Espiritu áknita na róggun igapatindág pa tó tulda, dì mému ka mahu tó manubù tun ta Tuu Ugis Lugar ébô makapadani dan tun ta Manama.

⁹ Tô gó é iring na panunggiringan, asta duwán kéringen ta áknganni. Agad pira tó mga mannanap na matayan dan asta bággen tun ta Manama, asal dì kasóddoran katô mga ágpangadap na matanggap dan ka Manama na nángngà tun ta saruhan din.

¹⁰ Ánnà nángngà tó mga sugù, su tingód dák katô áglumun ka manubù nit banuwa. Duwán sugù tingód ka ágkakan, tingód ka ginámmán, asta tingód katô paglinis ka agad ándin. Tô gó tó kailangan tumanán dan sippang ka pamantun ka Manama tó langun.

Tô dipanug i Cristo

¹¹ Asal ildunggu dán si Cristo, asta igimu dán sikandin na Pangulu na Parì ta. Ukit kandin, madigár tó ildunggu áknita. Tuu pa madigár tó templo na igahuwan din tun datas ta langit. Tô templo tó, ándà imuwi ka manubù, su ánnà nit banuwa.

¹² Ikasábbad dák sikandin igahu tun ta Tuu Ugis Lugar tun datas ta langit, su nángngà dán. Ánnà dipanug ka kambing asta baka tó igoipid din tun dalám, asal kandinnù dipanug tó ighbágge din. Ukit katô kamatayan din, igtábbus kid gó ikandin ka ándà ágtamanán.

¹³ Tingód ka mga sugù, atin ka makawid tó manubù ka lawa ka inaté, kailangan taliktikan sikandin ka dipanug ka kambing ó baka, asta bóbóran ka abu ka iggóbbó natí ka baka ébô kumalinis puman tó lawa din.

¹⁴ Asal tuu pa madigár tó inému ukit katô dipanug i Cristo, su iginisan kid tikud tun ta salà. Ukit katô Ugis Espiritu na ándà ágtamanán, ighbággi i Cristo tó kandinnù lawa tun ta Manama. Agad ándà palang salà din, asal igmatayan sikandin ébô kalinisan tó pusung ta tikud tun ta salà. Ukit katô dipanug i Cristo, ándà dán ágkailanganán ka kasarig ta tun ta linumuwan ta na ándà ágpulusán, asal igsarig kid tun ta Manama.

Si Cristo tó igtigkané katô mantu kasabotan

¹⁵ Purisu si Cristo tó igtigkané katô mantu kasabotan ébô tó langun ta na igsalin ka Manama mému makatanggap katô igtandô din na ándà ágtamanán. Ukit katô kamatayan i Cristo, igtábbus tó mga manubù tikud tun ta salà na inému dan róggun duwán tapé kasabotan.

¹⁶ Na, atin ka ágpanalan tó manubù tingód katô kaduwánan din, pángga ka maté sikandin, duwán tanggapán katô mga manubù na igpanalanan din.

¹⁷ Ándà palang tanggapán dan ka dì pa maté sikandin, su dì mabággé ka manté pô tó tigatun.

¹⁸ Purisu tun ta katigkanayan katô tapé kasabotan, kailangan duwán dipanug ka mannanap ébô masarig tó kasabotan.

¹⁹ Pángga ka igtinurù si Moises katô langun sugù ka Manama tun ta mga manubù, igoipid din tó dipanug ka baka asta kambing na igmatayan din, asta igoibálattan din ka wayig. Igarám din tó mallutú bulbul ka karnero na igtakós din tun ta panga ka kayu isupu, asta igtaliktit din tó dipanug tun ta libro na igsulatan ka mga sugù, asta tun ta langun manubù.

²⁰ Igkagi si Moises, na mà din, "Ni dipanug katô kasabotan tó pató na duwán dán sugù ka Manama na kailangan tumanán ta."^{*}

²¹ Igtaliktit pagsik i Moises tó dipanug tun ta tulda na ágsimbaanan dan asta tun ta langun na ággamitán dan katô kapangadap dan,

²² su tingód katô mga sugù, kailangan duwán dipanug ébô póngisán tó karapungan na ággamitán dan. Atin ka ándà matayan ébô duwán dipanug, dì kapasinsiyan tó duwán salà.

Nángngà tó makasábbad kamatayan i Cristo

* ^{9:5} 9:5 Tô duwa panaligan igimu tikud tun ta bulawan, asta duwán duwa pakpak dan. Ágbisbisan katô tuu mallayat pangulu na parì tó kaban ka dipanug ka mga mannanap ébô tambunan tó mga salà. Ahaán tó Exodo 25:10-22. † ^{9:20} 9:19-20 Ahaán tó Exodo 24:6-8.

²³ Tô templo nit banuwa igapéring däd katô templo tun datas ta langit. Tô dipanug ka mga mannanap tô gamitán ébô pôgisán tô templo nit banuwa. Asal kailangan tuu pa madigár tô gamitán ébô pôgisán tô bánnal templo tun datas ta langit.

²⁴ Purisu pángnga inaté si Cristo, ánnà ugis sinabáng na igimu ka mga manubù tô igahawan din, su igapéring däd katô Tuu Ugis Lugar tun datas ta langit. Asal igsadun si Cristo tun datas ta langit ébô tumubang ka Manama tingód áknita.

²⁵ Tô pangulu na pari tô gahu tun ta Tuu Ugis Lugar katô templo kada ámmé ébô piddán tô dipanug ka mannanap. Asal si Cristo, ikasábbad däd gó tô kabággé din katô kandin lawa, su nágngá tô kamatayan din.

²⁶ Atin ka dì nágngá, kailangan makapira pô sikandin maté tikud tun ta katigkanayan kani banuwa sippang áknganni. Asal nágngá si Cristo, su ikasábbad däd tô iglumu din ni ka tapuri álló. Igpamanubù sikandin ébô mangé katô salà ta ukit katô kamatayan katô kandin lawa.

²⁷ Kailangan makasábbad däd maté tô manubù, asta pángnga ka maté, ruudan katô Manama.

²⁸ Ikasábbad däd inaté si Cristo ébô mangé katô salà ka langun ta, asta lumónód pa sikandin ánnà ébô kangén purnan tô salà ta, asal lumónód ébô kangén din tô langun manubù na tuu maggát gangat kandin.

10

¹ Na, tô mga sugù na ágbánnalán katô mga kamónaan ta, tô däd gó tô kakilalaan na duwán pa madigár na igtaganà ka Manama para áknita, su tô mga manubù na ágbánnal pád katô mga sugu, kailangan inalayun dan ágmatayan tô mannanap na bággén tun ta Manama kada ámmé. Agad tô gó è áglumun dan ébô makapadani dan tun ta Manama, asal dì dan tanggapán ka Manama na nágngá tun ta saruwan din ukit katô áglumun dan.

² Atin ka iglinisan dan tikud tun ta salà ukit katô mga mannanap na ágbággén dan tun ta Manama, kasóddoran dan na igañisinsiyaan tô salà, asta mému dan sumódô ka kabággé dan ka mga mannanap.

³ Asal su kailangan inalayun dan mággé ka mannanap, duwán igpasóddór kandan kada ámmé na inalayun duwán salà dan,

⁴ su dì makangé tô salà ka mga manubù ukit katô kabággé dan katô dipanug ka mga baka asta mga kambing.

⁵ Purisu tô masig dán dumunggù si Cristo nit banuwa, igkagi sikandin tun ta Ámmà din, na mà din,

“Ánnà kabággé asta kamaté ka mga mannanap tô nágngá para áknikó.

Purisu duwán lawa na igañagé nu kanak ébô matayanna.

⁶ Dì ka kadayawan ukit katô kagóbbó asta kabággé ka dipanug ka mannanap ébô pasin-siayaan tô mga masalà-salà.

⁷ Igkagiya, ‘Manama, ikataganà ad gó ébô tumanán ku tô kakalyag nu, iring na igañulat tingód kanak tun ta libro ka mga sugù nu.’”*

⁸ Na, tô una igkagi din, dì nágngá tun ta Manama tô kabággé ka manubù ka mga mannanap tun kandin. Agad matayan dan tô mannanap tingód katô mga sugu, agad góbbón dan tô mannanap, agad bággén dan tô dipanug ka mannanap tun kandin tingód katô salà dan, asal dì gó kadayawan tô Manama.

⁹ Igkagi pagsík sikandin, na mà din, “Ikataganà ad gó ébô tumanán ku tô kakalyag nu.”

Igpandà dán ka Manama tô una kapókit ébô tigkanayan din tô ikauduwa kapókit.

¹⁰ Su igtuman i Jesu-Cristo tô kakalyag ka Manama, iglinisan kid tikud tun ta salà ukit katô kabággé din katô kandin lawa. Ikasábbad däd gó igmatayan sikandin su nágngá dán ni.

¹¹ Tô langun pangulu na pari, álló-álló ágtindág dan tun ta saruwan ka Manama asta ágmaté dan ka mga mannanap na ágbággén tun ta Manama. Asal dì makangé tô salà ukit katô áglumun dan.

¹² Asal ikasábbad däd inaté si Cristo ébô kangén tô salà ta, asta nágngá ka ándà ágtamanán. Págngá inanté sikandin, igunsad sikandin dadan tun ta kawanan ka Manama tun datas ta langit.

¹³ Gangat dán sikandin katô álló ka manalu tô Manama katô mga usig din ébô mangulu sikandin tun ta langun.

¹⁴ Purisu ikasábbad däd inaté si Cristo, asta ukit katô kamatayan din, igtanggap kid ka Manama na nágngá tun ta saruwan din ka ándà ágtamanán ukit katô kalinis din áknita tikud tun ta salà.

* 10:7 10:5-7 Salmo 40:6-8.

15 Duwán pagsik igapasóddór katô Ugis Espiritu áknita, su duwán kagi din na igsulat,

16 "Igkagi tô Áglangngagán:

Iring kani tô mantu kasabotan ku kandan tun ta tapuri álló.

Papanámdámmán ku kandan tô mga sugù ku,
su sultatán ku ni tun ta pusung dan."[†]

17 Igkagi pagsik sikandin,

"Pasinsiyaan ku tô mga salà dan,

asta diyad manámdám tingód katô madat mga linumuwan dan."[‡]

18 Purisu ándà dán kailangan ka kamaté ta ka mannanap, su igapasinsiyaan dán ka Manama tô mga salà ta.

Makapadani ki tun ta Manama

19 Purisu mga kataladi, su igbágé dán si Jesus katô dipanug din tô inaté sikandin para áknita, ándà dán kayyaan ta ka mahu ki tun ta Tuu Ugis Lugar katô Manama tun datas ta langit.

20 Ukit katô iglumu i Jesus, duwán dán mantu ukitanan ta ébô tanggapán ta tô kantayan. Ándà dán makadalang áknita tun ta Manama, su ukit katô kamatayan i Jesus igkangé din dán tô tabir tun ta tánggaan ta asta katô Manama.

21 Su si Jesus tô Mallayat Pangulu na Pari katô langun ta na mga sakup ka Manama,

22 makapadani kid tun ta Manama, su mabákkár ni pusung ta na ágpamaké kandin. Iglinisan dán ni pusung ta asta ni panámdám ta su iring na igtaliktikan ni katô dipanug i Jesus asta iglinisan dán ni lawa ta ka wayig ka kapabunyag.

23 Kailangan manayun ki giman katô igtandô ka Manama na ágpamakén ta, su ágkasarigan sikandin ágtuman katô langun tandô din.

24 Kailangan patabangé ki ébô paginawaé ki asta lumumu ki ka madigár.

25 Yakó ágsodó ágpangadap, iring katô duma mga manubù, asal kailangan palimudé kó ébô tuu ki pabákkarré ka ginawa asta ébô makatiis ki, su isóddórán ta na dì madugé dumunggù tô álló na lumónód tô Áglangngagán.

26 Atin ka isóddórán tad tô kabánnalan asal inalayun ki pa áglumu ka madat, ándà dán ássa maté ébô kapasinsiyaan tô salà ta.

27 Tô manubù na áglumu ka salà ágpadunggù dâd man katô supak na makamáddang asta katô dakál apuy na igtaganá ka Manama para katô mga usig din.

28 Atin ka duwán mellé katô sugù i Moises sayyan, ka duwán tallu manubù ó duwa na tumestigos ka bánnal, dì sikandin kéduwan, asal matayan.

29 Tuu pa madat tô supak na dumunggù tun ta manubù na géllé katô Batà ka Manama, su ukit katô kéléé din, pasóddórán din na ándà ágpulusán din katô dipanug i Jesus na makalinis pád kandin, agad tô gó é kakilalaan ka duwán dán kasabotan ka Manama. Supakan sikandin su igringasa din tô Ugis Espiritu na ágkéduwan áknita.

30 Isóddórán ta na Manama tô igkagi kani,

"Sakán tô sumupak kandan.

Sakán tô sumuli kandan."

Igkagi pagsik,

"Rumuud tô Áglangngagán katô mga sakup din."[§]

31 Makamáddang gó ka tô manté Manama tô sumupak.

32 Sampát yu tô tingód ka katigkanayan ka kapamaké yu dánggan. Tô ikasóddór kó katô kabánnalan tikud tun ta Manama, marapung tô kahirapan na igdunggù ákniyu, asal iktatiis kó katô langun.

33 Duwán timpo na igaipayayyaan kó asta igirrayatan kó tun ta tubang ka mga manubù, asta duwán timpo na ikatabang kó katô duma mga manubù na igirrayatan.

34 Duwán kedu yu katô duma mga manubù na igaipiso, asta igtabang kó kandan. Agad ikangé tô langun kaduwánnan yu, asal ágkadawayan kó gó, su isóddórán yu na tuu pa madigár tô pulsusán yu ka tandingán katô ikangé, asta dì gó ni makangé tikud tun ákniyu.

35 Purisu yakó ágsungkù ka kasarig yu tun ta Manama, su atin ka mabákkár tô kasarig yu kandin, dakál tô pulsusán na tanggapán yu.

36 Kailangan mallayat tô ginawa yu ébô makatuman kó katô kakalyag ka Manama, asta tanggapán yu tô igtandô din ákniyu.

37 Mâ katô kagi ka Manama ná igsulat,

"Masig dán gó dumunggù tô gimanán yu.

Dì sikandin ágbaring-baring.

38 Asal tô mga manubù na ágtanggapán ku na nángngà dan tun ta saruwán ku,

[†] 10:16 10:16 Jeremias 31:33.

[‡] 10:17 10:17 Jeremias 31:34.

[§] 10:30 10:30 Deuteronomio 32:35-36.

tô gó é makatiis, agad ándin tô kahirapan tingód katô kasarig dan kanak. Asal ka sumungkù tô manubù na mákkás kanak tingód katô kataló din, diya kadayawan kandin.”*
 39 Asal sikita ánnà iring katô talón na supakan ka Manama, su mabákkár tô kapamaké ta kandin. Purisu matábbus ki.

11

Marapung tō mga igpamaké ka Manama

¹ Na, atin ka mamaké ki katô Manama, kasóddoran ta na matuman na makatanggap ki katô madigár gimanan ta, asta kasóddoran ta na duwán gó madigár na mému agad ándà ta pa kitayi.

² Igdurung katô Manama tō mga kamónaan ta sayyan tingód katô kapamaké dan kandin.

³ Ukit ka kapamaké ta ka Manama, isóddoran ta na igimu din ni banuwa ukit dád katô kagi din. Dì ágkitanán tō iggamit din tō igimu din tō langun na ágkitanán ta.

⁴ Ukit ka kapamaké i Abel ka Manama sayyan, igbágge din tun ta Manama tō tuu nángngà ka tandingán katô igbágge katô kataladi din na si Cain. Ukit ka kapamaké i Abel katô Manama, igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruhan din. Igpasóddór ka Manama na nángngà si Abel tun ta saruhan din ukit katô katanggap din katô igbágge din. Agad idugé dán si Abel inaté, asal duwán pa kérigan ta tun kandin tingód katô kapamaké din ka Manama.*

⁵ Ukit ka kapamaké i Enoc ka Manama, ándà sikandin kamaté, su igbatun ka Manama sikandin tun ta langit. Pángnga igbatun ka Manama sikandin, ándà kitayi, su igbatun ka Manama. Duwán kagi ka Manama na igsulat tingód ki Enoc. Róggun na ándà pa sikandin kabatun, idayawan tō Manama tingód kandin.

⁶ Dì kadayawan tō Manama áknita ka dì ki mamaké kandin. Atin ka padani tō manubù tun ta Manama, kailangan manámdám sikandin na duwán Manama, asta duwán ágpulusán na bággen ka Manama tun ta langun manubù na padani tun kandin.

⁷ Ukit ka kapamaké i Noe ka Manama, igpasóddór ka Manama kandin na duwán dumunggú na makapánnas ka mga manubù. Agad ándà pa kitayi i Noe tō makapánnas, asal igbánnal sikandin ka Manama, asta igimu din tō dakál barko na ánggadánan arka. Tō gó é igsakayan din asta katô pamilya din. Tō iglunupan ni banuwa, ándà dan kalánnád. Ukit katô kapamaké i Noe katô Manama, igpasóddór din na nángngà tō supak ka Manama katô mga manubù na ándà pamaké kandin. Igtanggap ka Manama si Noe na nángngà tun ta saruhan din ukit katô kapamaké din ka Manama.†

⁸ Ukit ka kapamaké i Abraham ka Manama, tō igtawar tō Manama kandin, igbánnal sikandin. Agad ándà din kasóddói ka ánda é sadunan din, asal igpanó sikandin tikud tun ta lunsud na igóddóan din asta igsadun tun ta lugar na igtandó ka Manama kandin.

⁹ Ukit ka kapamaké i Abraham ka Manama, igóddó sikandin iring na bisita tun ta banuwa na igtandó ka Manama kandin. Ándà balé na igimu din asal igóddó dád sikandin tun ta tulda na iring katô igóddóan katô batâ din na si Isaac, asta katô apù din na si Jacob, su magunawa pagsik tō igtandó ka Manama kandan.‡

¹⁰ Iring na bisita si Abraham, su giman sikandin katô góddóan din tun datas ta langit na dì gó mapalin su igimu ka Manama.

¹¹ Ukit ka kapamaké i Sara, agad dì sikandin ágbatà asta tugál dán, ikabatà sikandin, su isóddoran din na ágksarigan tō Manama na igtandó.§

¹² Agad ándà gimanan i Abraham na makabatà pa su tugál dán, asal sikandin tō igtikudan katô marapung mga rubbad din iring katô karapungan ka mga karani tun ta langit, asta iring katô baklayan tun ta ligad ka dagat na dì ágkéyap.

¹³ Tō langun dan na igpamaké ka Manama, tō inaté sikandan, ándà dan pa katanggap tō igtandó ka Manama. Agad madugé pa tō katumanan, asal iring na igkita dan asta idayawan dan. Igpasóddór dan na ánnà nit banuwa tō góddóan dan na ándà ágtamanán.

¹⁴ Atin ka ágkai tō mga manubù na ánnà nit banuwa tō góddóan dan, kasóddoran ta na duwán pa ássa góddóan na gimanan dan.

¹⁵ Ándà panámdám tō mga kamónaan ta sayyan na kandan tō banuwa na igtikudan dan, su atin ka tō gó é panámdám dan, makémú dan lumónód dutun.

* **10:38** 10:37-38 Habacuc 2:3-4. * **11:4** 11:4 Ahaán tō Genesis 4:3-10. † **11:7** 11:7 Ahaán tō Genesis 6:13-22. ‡ **11:9** 11:8-9 Ahaán tō Genesis 12:1-8. § **11:11** 11:11 Ahaán tō Genesis 17:19; 18:11-14; 21:2. * **11:12** 11:12 Ahaán tō Genesis 15:5-6.

¹⁶ Asal gimanán dan tō góddóan na tuu pa madigár, tō banuwa tun datas ta langit. Purisu ándà kayyai tō Manama ka ágtawarán sikandin na Manama dan, asta igpataganá din dán tō lunsud para kandan.

¹⁷⁻¹⁸ Ukit ka kapamaké i Abraham, tō igkinnam tō Manama kandin, ignunug sikandin katō sugù ka Manama na matayan din tō kandin batà na si Isaac asta góbbón ébô bággen tun ta Manama. Agad igtandóan ka Manama si Abraham na ukit ki Isaac kumarapung tō mga rubbad din, asal ikataganá si Abraham na matayan din tō bugtung batà din ébô bággen tun ta Manama.^{*}

¹⁹ Igbánnal si Abraham ka Manama, su panámdám din na makémú tō Manama manté puman ka mga inaté. Purisu iring na iganté puman katō Manama si Isaac asta igpóli ki Abraham.

²⁰ Ukit ka kapamaké i Isaac katō Manama, igtandó sikandin katō gabatà din na si Jacob asta si Esau na madigár tō bággen ka Manama kandan.[†]

²¹ Ukit ka kapamaké i Jacob katō Manama, tō masig dán sikandin maté, igkagi sikandin tingód katō duwa apù din na gabatà i Jose na madigár tō bággen ka Manama kandan. Róggun na igunduk sikandin tun ta tukád din, igpangadap sikandin katō Manama.[§]

²² Ukit ka kapamaké i Jose katō Manama, tō masig dán sikandin maté, igkagi sikandin na dumunggú tō álló na panó tō langun rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, asta duwán panalan din na piddán dan tō mga tullan din ka manó dan.*

²³ Ukit ka kapamaké katō ámmà asta innà i Moises katō Manama, ándà máddang dan ka sugù katō hari ka Ehipto, asal igállás dan si Moises sippang ka tallu bulan ébô dì kamatayan, su igkita dan na madigár sikandin.[†]

²⁴ Ukit ka kapamaké i Moises ka Manama, tō igdakál sikandin, dì malyag na tawarán na apù katō hari.[‡]

²⁵ su igpanámdám sikandin na agad irrayatan sikandin duma katō mga sakup ka Manama, asal tuu pa madigár ka tandingán katō kadayawan ukit ka salà tun ta mabbabà dák timpo.

²⁶ Igpanámdám sikandin na agad buyasán asta kayyaan sikandin tingód ka kapamaké din katō Mesiyas, asal tuu pa madigár ka tandingán katō dakál kaduwánnan din tun ta Ehipto. Tō gó é igsalin din su gimanán din tō plusán na bággen ka Manama kandin.

²⁷ Ukit ka kapamaké din ka Manama, igpanó sikandin tikud tun ta Ehipto. Ándà máddang din katō sókó katō hari. Igpabákkár sikandin su iring na ágkitanán din tō Manama na dí ággakita.[§]

²⁸ Ukit ka kapamaké i Moises ka Manama, igkagi sikandin na kailangan matayan dan tō karnero asta pólétán tō dipanug tun ta sállat ka balé dan ébô dì matayan tō tambang kaké katō mga gabatà ka Hebreo ka papiddán ka Manama tō Panaligan na Ágmaté.*

²⁹ Ukit ka kapamaké dan ka Manama, ikatalipag dan tun ta Dagat Mallutù asta igpanó dan tun ta matákkang tanà. Asal tō mga taga Ehipto na iglupug kandan, tō igkinnam dan na ágtalipag, ilánnád tō langun asta inaté.[†]

³⁰ Ukit ka kapamaké katō mga Hebreo ka Manama, iglibut dan tun ta mallayat korál ka lunsud ka Jerico sippang ka ikapittu álló, asta igbantang ka Manama tō mallayat korál.[‡]

³¹ Si Rahab na madat bayi, ukit ka kapamaké din ka Manama, madigár tō katanggap din katō duwa espiya na igpasadun i Josue, asta ándà sikandin matayi tákkás katō mga taga Jerico na ándà bánnal ka Manama.[§]

³² Dakál pa tō kagin ku pád ákniyu tingód katō mga manubù na igpamaké ka Manama, asal ánnà nángngà tō álló ébô mulitta ákniyu tingód ki Gideon, ki Barak, ki Samson, ki Jepte, ki David, ki Samuel, asta katō duma mga propeta ka Manama sayyan.*

³³ Ukit katō kapamaké dan ka Manama, duwán mga manubù na ikatalu ka mga hari na igusig kandan. Duwán mga igbánnal ka Manama asta igtanggap dan tō igtandó din kandan. Duwán mga igpagtangkáb ka babbà ka mga liyun na kumagat pád kandan.

³⁴ Duwán mga ikapadáng ka dakál apuy. Duwán mga ikaluwà tikud tun ta bállad ka mga manubù na mimmaté pád kandan. Duwán mga malómét na inému mabákkár. Duwán

† **11:17-18** 11:17-18 Ahaán tō Genesis 22:1-10.   ‡ **11:20** 11:20 Ahaán tō Genesis 27:27-29,39-40.   § **11:21** 11:21 Ahaán tō Genesis 47:31,48.   * **11:22** 11:22 Ahaán tō Genesis 50:24-25.   † **11:23** 11:23 Ahaán tō Exodus 1:22; 2:2.   ‡ **11:24**

11:24 Apù katō hari, ó batà katō prinsesa na batà katō hari tun ta Ehipto. Ahaán tō Exodus 2:10.   § **11:27** 11:27 Ahaán tō Exodus 2:15.   * **11:28** 11:28 Ahaán tō Exodus 12:21-30.   † **11:29** 11:29 Ahaán tō Exodus 14:21-31.   ‡ **11:30** 11:30 Ahaán tō Josue 6:12-21.   § **11:31** 11:31 Ahaán tō Josue 2:1-21; 6:22-25.   * **11:32** 11:32 Ahaán tō Maghuhukom kapitulo 6-8; 4-5; 13-16; 1 Samuel kapitulo 16-30; 2 Samuel kapitulo 1-24; 1 Mga Hari kapitulo 1-2; 11; 1 Samuel kapitulo 1-12; 15; 16:1-13.

magani na igatu ka mga usig dan, asta igpanalu dan katô mga igsulung kandan tikud tun ta ássa banuwa.[†]

³⁵ Duwán pagsik mga gabayi na igañamaké ka Manama, asta inanté puman tô kandan mga gabatà na inaté. Duwán mga duma na igañamaké ka Manama na igirrayatan sippang na inaté, asal ándà dan tanan katô kapamaké dan agad makaluwà dan pád, su isóddoran dan na dumunggù tô álló na antén dan ka Manama asta matanggap dan tô tuu madigár kantayan.[‡]

³⁶ Duwán igañamaké ka Manama na ihirapan su igañuyas-buyas asta iglagpás. Tô mga duma igañagás ka kadina, asta igpriso.

³⁷ Duwán mga duma na igañimbag ka batu ébô maté. Iggabas tô lawa katô mga duma, asta igmatayan tô mga duma ukit ka kampilan. Igpanó-pañó tô duma mga manubù na igumpak ka kindal ka karnero asta kambing su ándà ássa umpak dan. Ágkayù-ayuan dan, igpahirapan dan, asta igirrayatan dan.

³⁸ Igpapalaguy dan tun ta disyerto asta tun ta pabunganán, asta igóddô dan tun ta mga takub asta tun ta kóbbang ka tanà. Agad madigár dan mga manubù, asal ándà dan respetowi ka duma mga manubù nit banuwa.

³⁹ Agad igdurung ka Manama tô langun dan tingód ka kapamaké dan kandin, asal ándà dan pa ikatanggap katô igtandô ka Manama,

⁴⁰ su duwán ágdantulán din na tuu pa madigár para áknita langun ka tandingán kandan, su kakalyag ka Manama na masakup ki tun kandan ébô makatanggap ki katô madigár na igtandô din.

12

Ágdisiplinan ka Manama tô langun gabatà din

¹ Na, tuu marapung tô mga manubù na igañamaké ka Manama sayyan, asta ágpasóddor dan áknita na tuu ágkasarigan tô Manama. Purisu kailangan tumanan ki katô langun na makabaring áknita iring na ágpatónae ágpalaguy. Kailangan sumódô ki lumumu ka salà na inalayun pakékát áknita. Kailangan mallayat tô ginawa ta róggun na malaguy ki sippang ka dumunggù ki tun ta ágtamanán.

² Kailangan sumállág ki ki Jesus su sikandin tô ágkérigan ta katô kapamaké ta, asta sikandin tô ágpabékkár katô kapamaké ta. Ikatís si Jesus katô kahirapan tô igpansalan sikandin tun ta krus. Ándà kawayai sikandin katô igimu dan kandin, asal ikatiis sikandin katô kamaté dan kandin, su isóddoran din na kadayawan sikandin ka mapángnga tô langun. Gunsad dán sikandin dadan tun ta kawanan katô Ámmà din na Manama asta ágpangulu duma kandin.

³ Tuu madat tô kahirapan na igañis i Jesus, su igirrayatan katô mga manubù na masalà-salà. Purisu panámdám kó tingód kandin ébô dì kó sumódô sumarig kandin.

⁴ Agad gusigán kó katô mga masalà-salà, ándà pa palang manubù tun ákniyu na igmatayan.

⁵ Iring na ilingawan yud tô kagi ka Manama tun ta langun yu na mga gabatà din, su mà katô igsulat,

“Batà ku, atin ka disiplinan ka katô Áglangngagán,

yaka ágpadanán kandin.

Atin ka supakan ka ikandin,

yaka ágsódô ágsarig kandin,

⁶ su ágdisiplinan katô Áglangngagán tô langun na ágginawaan din,

asta ágsupakan din tô langun na igimu din mga gabatà din.”*

⁷ Purisu ka dungguan kó ka kahirapan, kailangan manayun kó tumiis, su disiplinan kó ka Manama ukit katô kahirapan. Atin ka disiplinan kó ikandin, tô gó é pató na sikiyu tô bánnal mga gabatà din, su ándà palang batà na dí disiplinan ka ámmà din.

⁸ Ágdisiplinan ka Manama tô langun yu na igañasakup tun kandin. Atin ka dí kó ikandin disiplinan ánnà kó bánnal mga gabatà din asta ánnà sikandin Ámmà yu.

⁹ Agad igdisiplina ki katô áknita mga ámmà nit banuwa, ágrespetowan ta sikandan. Purisu tuu pa madigár ka dí ki géllé katô kadisiplina katô Ámmà ta tun datas ta langit ébô makatanggap ki katô kantayan na ándà ágtamanán.

¹⁰ Tô mga ámmà ta nit banuwa, tô gó é ágdisiplina áknita tun ta mabbabà dád timpo tingód ka agad ándin na igpanámdám dan na madigár. Asal tô Ámmà ta tun datas ta langit, tô gó é

* ^{11:34} 11:33-34 Ahaán tô Daniel kapitulo 3 asta 6. † ^{11:35} 11:35 Ahaán tô 1 Mga Hari 17:17-24; 2 Mga Hari 4:25-37.

* ^{12:6} 12:5-6 Mga Panultihon 3:11-12.

ágdisiplina áknita ébô tabangan ki ikandin asta ébô tanggapán ki ikandin na nángngà ki tun ta saruhan din.

¹¹ Atin ka ágdisiplinan ki katô Manama, dì ki ágkadawayan asal ágkaranu ki su mahirap tô pôkitan din áknita. Asal pángnga katô kadisiplina din áknita, duwán pulusán ta, su masunay tô pusung ta, asta katig ki lumumu katô nángngà tun ta saruhan din.

Supakan tô di maminág ka kagi ka Manama

¹² Purisu yakó ágmalómét iring na ágpatónaé ágpalaguy. Agad ihirapan kó, yakó ágsódô, asal kailangan pabákkár kó asta pabákkárán yu tô kasarig yu katô Manama.

¹³ Yakó ágsuwé tikud tun ta dalan ka kabánnalan ébô kumabákkár tô mga kadumaan yu na malómét é kasarig tun ta Manama.

¹⁴ Ággár ággár kó pasábbadé asta tô langun manubù. Ággár ággár kó lumu katô nángngà tun ta saruhan ka Manama, su tô manubù na dì nángngà tun ta saruhan ka Manama dì gó kumita katô Áglangngagán.

¹⁵ Banté kó agó duwán dì makatanggap katô kédu ka Manama. Banté kó agó duwán mimu ka samuk tun ákniyu, su ukit kani, kadattan tô marapung manubù.

¹⁶ Banté kó agó duwán lumayuk katô ánnà kandin sawa ó duma, asta tumayyug ka Manama. Makéring dan ki Esau sayyan, su agad sikandin tô panganayan batâ na makatanggap pâd katô langun tikud tun ta ámmâ din, ighbullas din dák ka sâbbad kakan.

¹⁷ Isóddórán yu na pángnga ighbullas din, kakalyag din na bággyan sikandin ka langun, asal igéllé tô ámmâ din. Dì mapalin tô iglumui din, agad tuu igsággó sikandin asta igrédu-édu.[†]

¹⁸ Tô igpadani kó tun ta Manama, ánnà iring katô kapadani katô mga kamónaan ta tun ta pabungan ka Sinai, su igkita dan tô dakál apuy, tô kangittángngan na makamáddang, asta igríyu dan tô mabákkár karamag.

¹⁹ Igdinág dan tô kédup ka trumpeta asta tô kagi ka Manama. Tô igdinág dan katô kagi din, tuu dan imáddangan, asta igrédu-édu dan na dì sikandin kumagi kandan.

²⁰ Ándâ dan ikiatiis katô igkagi din kandan, na mà din, “Agad manubù asta mannanap, ka lumapas dan tun ta pabungan, kailangan timbagán dan ka batu ó panaán dan ébô maté.”[‡]

²¹ Tuu dan imáddangan tingód katô igkita dan, agad si Moises igkagi na igkárkár sikandin ka máddang din.[§]

²² Asal ánnà iring kanan tô kapadani ta tun ta Manama, su iring na igpadani kid tun ta pabungan na ánggadan Sion, tô lunsud na góddóan ka manté Manama. Tô gó é lunsud tun datas ta langit na ánggadan Mantu Jerusalem na ágkalimudan ka tuu marapung panaligan ka Manama na dì ágkéyap.

²³ Isakup kid duma katô mga gabatâ ka Manama na iring katô tambang kaké din. Igsulat tô ngadan dan tun datas ta langit. Igpadani kid tun ta Manama na rumuud ka langun, su igsakup ki ikandin tun ta langun duma mga sakup din na inaté dán asta igtanggap din sikandin na nángngà tun ta saruhan din tun datas ta langit.

²⁴ Igpadani kid tun ki Jesus na igtigkané katô mantu kasabotan ébô makapadani ki tun ta Manama. Iglilisan kid katô dipanug din tikud tun ta salâ, asta tô gó é pató na duwán kédu ka Manama áknita. Tô igrasóddór ukit katô dipanug i Jesus tuu pa madigár ka tandingán katô dipanug í Abel.

²⁵ Na, yakó géllé katô kagi ka Manama. Igsupakan ka Manama tô mga kamónaan ta sayyan su igéllé dan katô kagi ka Manama na igulit i Moises nit banuwa. Atin ka méllé ki katô igkagi ka Manama tikud tun ta langit, tuu ki ikandin supakan.

²⁶ Tô igkagi tô Manama tun ta pabungan ka Sinai sayyan, ikálláng tô tanà ukit katô kabákkárren ka kagi din. Asal duwán pa igtandô din, na mà din, “Makásábbadda pa kumagi, asta ánnà dák tanà tô kállángngán ku, su kállángngán ku pagsik tô langit.”*

²⁷ Ukit kani igkagi ka Manama, isóddórta na kállángngán din tô langun na igimu din asta iwaán din ébô masamâ dák tô dì ágkakálláng.

²⁸ Purisu kailangan pasalamat ki tun ta Manama su igsakup kid ikandin tun ta pag-pangulu din tun ta langit na dì ágkewâ. Kailangan mangadap ki kandin magunawa katô kakalyag din na lumun ta, asta tuu ki rumespeto kandin,

²⁹ su tô Manama na ágpangadapán ta iring na apuy na pakagóbbó.[†]

13

Kapangadap na makabággé ka dayó tun ta Manama

¹ Kailangan panayunán yu tô dakál ginawa tun ta mga kataladi yu.

[†] **12:17** 12:16-17 Ahaán tô Genesis 25:29-34; 27:30-40.   [‡] **12:20** 12:20 Ahaán tô Exodus 19:12-13.   [§] **12:21** 12:21 Ahaán tô Deuteronomio 9:19.   ^{*} **12:26** 12:26 Hageo 2:6.   [†] **12:29** 12:29 Ahaán tô Deuteronomio 4:24.

² Yakó ágkalingó na kailangan malit-alit kó katô mga manubù agad ándà yu kilalayi, su duwán mga manubù na igalit-alit katô mga panaligan ka Manama na igádding tun kandan, asal ándà dan kasóddóri.*

³ Yakó ágkalingó na kailangan tumabang kó katô mga ágpampamaké na ipriso iring na sikiyu tó igriso duma kandan. Kailangan tumabang kó katô mga ágpampamaké na igirrayatan iring na sikiyu tó igirrayatan duma kandan.

⁴ Kailangan manámdám tó langun na madigár asta malinis tó ágkémun katô taladuma. Kailangan ándà lumibug, su supakan ka Manama tó lumibug asta lumayuk katô ánnà kandin sawa ó duma.

⁵ Yakó ágginawa ka salapì, asal kailangan kanángngaan kó katô kaduwánnan yu áknganni, su igkagi tó Manama, na mà din, "Diya tumanan ákniyu. Diya dumiyà ákniyu."†

⁶ Purisu dì ki kamáddangan, asal makakagi ki, na mà ta,

"Su Áglangngagán tó ágtabang kanak,
diya kamáddangan,
agad ándin tó lumun ka duma manubù kanak."‡

⁷ Sampát yu tó mga tarapid ka simbaan na iginurù ákniyu ka kagi ka Manama dánggan. Panámdám kó tingód katô madigár linumuwan dan tó ándà dan pa kamaté, asta iring kó kandan.

⁸ Si Jesu-Cristo dì ágkapalin agad sayyan, áknganni, asta tun ta ándà ágtamanán.

⁹ Atin ka duwán tuminurù ákniyu ka ássa klasi ka katinurù na ánnà iring katô kabánnalan na taganà iginurù ákniyu, yakó ágbánnal kandan. Ukit katô tabang ka Manama, kumabákkár tó kasarig ta kandin. Di kumabákkár tó kasarig ta kandin ukit katô katuman ta katô mga sugù na ágtinguruán dan tingód katô makan ta, su dì ágkatabangan tó mga ágtuman katô mga sugù ka Judío.

¹⁰ Inaté si Jesus ébô tábbusán din tikud tun ta salà tó langun ta na igrisamaké kandin. Asal tó langun na ágtuman katô sugù tingód ka kamaté ka mannanap tun ta templo, dì dan makapil katô langun ta na igtábbus i Jesus tikud tun ta salà.

¹¹ Kada ámmé ka matayan ka mallayat pangulu na parì tó mannanap tingód katô salà ka manubù, piddán din tó dipanug tun dalám katô Tuu Ugis Lugar ka templo. Asal piddán din tó lawa katô mannanap tun ta luwà katô lunsud asta góbbón.§

¹² Iring kani tó inému ki Jesus, su igmatayan sikandin tun ta luwà katô lunsud ébô linisan din tó mga manubù ukit katô kandin dipanug.

¹³ Purisu kailangan madun ki tun ki Jesus na inaté tun ta luwà katô lunsud agad buyasán ki asta payayaán ki iring kandin.

¹⁴ Makatiis ki su nit banuwa ni ándà palang góddóan ta na ándà ágtamanán. Asal gimanan ta pa tó lunsud na óddóan ta tun datas ta langit ka tapuri álló.

¹⁵ Purisu kailangan duwán dán bággén ta tun ta Manama ukit ki Jesus, tó gó kadurung ta katô Manama ka ándà ágtamanán. Kailangan inalayun ki ágpasalamat tun kandin.

¹⁶ Yakó ágkalingó na kailangan madigár tó áglumun yu, asta kailangan tumabang kó katô mga kadumaan yu na ágkahirapan, su atin ka tó gó é áglumun yu para katô Manama, kadayawan sikandin.

¹⁷ Bánnal kó katô mga tarapid ka simbaan. Yakó géllé kandan, su ágtómmóngan kó ikandan. Kailangan ágkasarigan sikandan, su duwán álló na ruudan dan ka Manama. Atin ka mánnal kó kandan, kadayawan dan. Asal ka dì kó mánnal kandan, maranu dan, asta dì ni makabággé ka kadigárran ákniyu.

¹⁸ Inalayun kó dasal tun ta Manama para áknami. Isóddórán dé na ándà linumuwan dé na mému buyasán, asta kakalyag dé na ándà palang lumun dé na dì durungán ka Manama.

¹⁹ Kakalyag ku gó na dumasaal kó tun ta Manama ébô sékóttá makalónód tun ákniyu.

Tó kadasal

20-21 Manama tó ágbággé ka kasunayan, asta móla pa ka bággayan kó ikandin katô langun madigár tabang din ébô makatuman kó katô kakalyag din. Iganté puman ka Manama tó Áglangngagán ta na si Jesus, su ukit katô kamatayan din, igitikanayan din tó mantu kasabotan ébô makapadani ki tun ta Manama ka ándà ágtamanán. Iring sikandin na Taradóppón ta, su iring ki na mga karnero na ágdóppónan din. Móla pa ka tabangan kó ikandin ébô makabággé kó ka dayó kandin ukit katô tabang i Jesu-Cristo ákniyu. Móla pa ka durungán sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

Katapuriyan mga panalan

* **13:2** 13:2 Ahaán tó Genesis 18:1-8; 19:1-3. † **13:5** 13:5 Deuteronomio 31:6,8. ‡ **13:6** 13:6 Salmo 118:6. § **13:11** 13:11 Ahaán tó Levítico 16:27.

²² Mga kataladi, ágpédu-éduwa na tuu kó maminág kani mga tinurù ku, su mabbabà dád ni sulat ku ákniyu.

²³ Kakalyag ku na kasóddoran yu na igpaluwà dán tó kataladi ta na si Timoteo tikud tun ta prisowan. Atin ka sékót sikandin dumunggù, patákkássán ku sikandin ka madunna tun ákniyu.

²⁴ Uliyu tó mga tarapid ka simbaan asta tó langun sakup ka Manama na ágpangumusta a kandan. Ágpangumusta pagsik ákniyu tó mga taga Italia.

²⁵ Mólà pa ka kéduwan tó Manama ákniyu langun. Matuman ni.

Sulat I Santiago

Una Basan

Ni libro igsulat i Santiago na sábbad batà i Jose asta si Maria na innà i Jesus. Si Santiago tò tarapid katô simbaan ka mga ágpamaké ki Jesu-Cristo tun ta Jerusalem.

Igsulatan i Santiago tò mga ágpampamaké na góddò tun ta mga banuwa na madiyù tun ta Jerusalem. Sikandan tò igirrayatan tingód katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Purisu igsulat si Santiago kandan ébô pabákkárran din tò kapamaké dan ki Jesu-Cristo asta ébô manayun dan áglumu ka madigár.

Ukit kani sulat, igitinurù si Santiago na kailangan pagunawan dan tò kalit-alit dan katô mga ágkaduwánnan asta katô mga ágkayu-ayuan. Igkagiyán din sikandan na dì dan mánnal katô ágtinuruán katô mga dì ágpamaké, su tò igitinurù dan ánnà magunawa katô kabánnalan na igitinurù i Jesus.

Igkagiyán din sikandan na kailangan mallayat tò ginawa dan róggun na gangat dan katô kalónod katô Áglangngagán ta. Kailangan kagiyan dan tò mga igsuwé tikud tun ta kapamaké dan ki Jesu-Cristo ébô lumónod dan. Kailangan pabbabà dan, pallayat dan ka ginawa, asta mánnal dan katô Manama asta katô mga opisyales ka gobeyerno.

¹ Sakán si Santiago na ágsuguánnán katô Manama asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Igsulatta ákniyu na mga Judío na ágpamaké na ikatalap asta ígóddò tun ta duma mga banuwa. Ágpangumusta a ákniyu!

Kapamaké asta kahirapan

² Mga kataladi ku, atin ka ágdungguan kó katô marapung mga klasi ka kahirapan, kailangan kadayawan kó,

³ su ikasóddor kó na ágkinnaman tò kapamaké yu ébô makému kó tumiis katô kahirapan.

⁴ Purisu tiksó katô mga kahirapan, su atin ka makatiis kó, mému kó nángngà, asta ándà kulang diyan ákniyu.

⁵ Na, atin ka duwán tun ákniyu na ándà sóddor ka ándin tò kakalyag ka Manama na lumun din, kailangan mamuyù sikandin tun ta Manama, asta pasóddórán ka Manama kandin, su mabasa tò Manama, asta dì sikandin gillé katô mga ágpamuyù tun kandin.

⁶ Asal atin ka ágpamuyù kó, kailangan sumarig kó na tabangan kó katô Manama. Kailangan dì kó ágduwa-duwa, su tò ágduwa-duwa inéring katô balud na gidupán asta ágpiddán katò karamag.

⁷ Tò manubù na ágduwa-duwa, ándà gó tanggapán din tikud tun ta Áglangngagán,

⁸ su dì sikandin ágkasarigan tingód katô mga áglumun din.

Ágkayù-ayuan asta ágkaduwánnan

⁹ Na, tò kataladi na ágkayù-ayuan kailangan kadayawan su igaabantug ka Manama sikandin.

¹⁰ Asta tò kataladi na ágkaduwánnan kailangan kadayawan su igaabbabà ka Manama sikandin, su duwán ágtamanán katô kantayan asta kaduwánnan din, iring katô mga bulak ka sigbát.

¹¹ Atin ka ágménit tò álló, ágkalanás tò sigbát, ágkópad tò mga bulak, asta ágkandà tò kadigárran. Iring kani tò mga ágkaduwánnan, su maté dan agad marapung pa pád tò lumun dan.

Kinnam asta tintal

¹² Ágkadayawan tò mga manubù na pakatiis katô mga kahirapan. Su ka makatiis sikandan katô pagkinnam kandan, tanggapán dan tò pulusán* na kantayan na ándà ágtamanán na igtandò ka Manama tun ta mga manubù na ágginaawa kandin.

¹³ Atin ka ágdunggù tò mga kahirapan asta duwán kakalyag ka manubù na lumumu ka madat, dì mému ka kumagi sikandin na Manama tò igtintal kandin, su dì ágkatintal tò Manama, asta dì sikandin ágtintal katô manubù.

¹⁴ Asal matintal ki ukit katô áknita kakalyag na madat.

¹⁵ Na, atin ka tumanán ta tò kakalyag ta na madat, salà tò katamanan ta. Atin ka inalayun ki áglumu ka salà, dungguan ki ka supak na ándà ágtamanán.

¹⁶ Na, mga kataladi na ágginaawaan ku, yakó áglimbung katô ákniyu sarili!

* **1:12 1:12** Pulusán, ó korona.

¹⁷ Tuu madigár asta ándà palang kulang katô langun na ágbággén áknita katô Ámmà na Manama na igimu katô langun tun ta langit na pakamappawâ kani banuwa. Agad ágkapalin asta ágkasidalungan tô mga giló tun ta langit, tô Manama dì gó mapalin.

¹⁸ Tingód katô kakalyag ka Manama, ighbággayan ki ikandin ka mantu kantayan ukit katô kabánnal ta katô kabánnalan na ágtinuruán ébô imun ki na una igsalin din tun ta langun igimu din.

Kapaminág asta kabánnal katô kagi ka Manama

¹⁹ Na, mga kataladi na ágginaawaan ku, paminág kó kanak. Kailangan maminág kó katô kagi ka Manama. Yakó sékot ággagi, asta yakó sékot ágkasókó.

²⁰ Atin ka ágkasókó kó, dì kó makalumu katô nángngà tun ta saruhan ka Manama.

²¹ Purisu sódô kó áglumu katô langun maripâ asta madat. Pabbabâ kó tun ta saruhan ka Manama, asta bánnal yu tô kagi din na igapasöddör din ákniju, su sikandin gó tô makatábbus ákniju.

²² Purisu tuman kó katô kagi ka Manama na igaaminág yu. Dì nángngà ka maminág kó dâd, su atin ka dì kó tumuman katô igaaminág yu, áglimbungan yu tô ákniju sarili.

²³ Tô ágpaminág asal dì ágtuman inéring katô gahâ dâd katô bónnóng din tun ta pangalungan.

²⁴ Agad mangalung sikandin, asal sékot din dâd kalingawan tô igkita din.

²⁵ Asal tô gestudio katô tuu nángngà kagi ka Manama na makapaluwâ ákniju, asta gahâ kani, asta dì ágkalingó katô idinág din, asal ágtuman kani, bággayan ka Manama sikandin katô kadayawan tingód katô katuman din.

²⁶ Atin ka ágpamaké sikandin, asal dì ágbanté katô ágkagin din, áglimbungan din dâd tô kandin sarili, asta ándà ágpulusán katô kapamaké din.

²⁷ Na, tô manubù na bánnal asta matullid tô kapangadap din tun ta saruhan ka Manama na Ámmâ ta, tô gó tô ágtabang katô mga minélu asta katô mga balu tun ta kahirapan dan, asta tô dì ágkapid katô madat áglumun katô mga manubù nit banuwa.

2

Kailangan magunawa tô kalit-alit yu katô mga manubù

¹ Na, mga kataladi ku, su ágpamaké kó katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo na ágkitaan ta katô séllaán ka Manama, pagunawa yu tô kalit-alit yu katô mga manubù agad ándin tô bónnóng dan.

² Su atin ka duwán duwa manubù na dumunggù róggun na palimudé kó, asta gumpak tô sábbad ka dakál é lagá asta ágpaningsing ka bulawan, asta ágkayù-ayuan tô sábbad na bissé é umpak,

³ asta galit-alitán yu tô ágkaduwánnan asta ágpónsadán yu sikandin tun ta madigár gunsadanan, asal tô ágkayù-ayuan patindággán yu dâd ó pónsadán dâd tun ta asag,

⁴ madat ni su gássan yu tô mga manubù, asta madat tô panámdám yu.

⁵ Na, mga kataladi na ágginaawaan ku, paminág yu ni kagin ku. Igsalin ka Manama tô mga ágkayù-ayuan nit banuwa ébô duwán ágpulusán dan ukit katô kapamaké dan kandin, asta mapil dan tun ta pagpangulu katô Manama na igtandô din tun ta mga ágginaawa kandin.

⁶ Asal ándà yu gó alit-aliti tô mga ágkayù-ayuan. Tô mga ágkaduwánnan na galit-alitán yu, tô gó tô girrayat asta ágpid ákniju tun ta ágruudanan.

⁷ Sikandan tô ágbuyas katô ágkabantug ngadan katô igsakup ákniju.

⁸ Na, duwán sugù katô Manama na igapasulat din, na mà din,

“Ginawayi yu tô unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniju sarili.”*

Atin tô gó tô ágtumanán yu, madigár tô áglumun yu.

⁹ Asal ka dì yu pagunawan tô kalit-alit yu katô mga manubù, makasalà kó. Supakan kó ka Manama su ándà kó tuman katô sugù din.

¹⁰ Atin ka mánnal tó manubù katô mga sugù ka Manama, asal sábbad dâd sugù tô dì din bánnal, supakan sikandin ka Manama su ándà tuman katô langun sugù.

¹¹ Su tô Manama na igkagi, “Yakó áglibug,” igkagi pagsik sikandin, “Yakó ágmaté.”† Na, agad ándà ka ikalibug, asal igmáté ka, inému ka gó na iglapas katô sugù ka Manama.

¹² Purisu agad ándin tô ágkagin yu asta tô áglumun yu tun ta duma mga manubù, kailangan duwán kédu yu, su Manama tô rumuud ákniju ukit katô kagi din na makapaluwâ áknita.

¹³ Ka rumuud tô Manama, dì gó sikandin médu katô ándà kédu dan tun ta duma mga manubù. Asal tô duwán kédu, ándà máddang din katô karuuud ka Manama.

Áglumun katô ágpampamaké

* 2:8 2:8 Levítico 19:18. † 2:11 2:11 Ahaán tô Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18.

¹⁴ Mga kataladi ku, atin ka duwán kumagi na ágpamaké sikandin, asal dì áglumu ka madigár tun ta duma mga manubù, ándà ágpulusán katô kapamaké din, su dì makapaluwà tó manubù na iring kani.

¹⁵ Atin ka duwán mga kataladi ta na ándà gumpakán asta ándà ágkakan dan,

¹⁶ asta duwán kumagi kandan, na, "Mólà pa ka duwán kasunayan yu, asta mólà pa ka bággayan kó ka umpak asta ágkakan yu," asal ka ándà bággén din kandan, ándà ágpulusán katô igkagi din.

¹⁷ Na, magunawa kanan tó kapamaké yu, su atin ka dì ágtákkássan ka madigár lumu, ándà ágpulusán katô kapamaké yu.

¹⁸ Na, duwán basí kumagi kanak na, "Sikuna tó duwán kapamaké, asta sakán tó duwán linumuwan." Asal insaán ku na, pamánnun nu ka kapasállág kanak tó kapamaké nu ka ándà tákkássi katô madigár linumuwan nu? Su pasállaggán ku gó áknikó tó kapamaké ku uit katô madigár áglumun ku.

¹⁹ Atin ka ighbánnal ka na sábbad dád tó Manama, nángngà ni, asal agad tó madat mga espiritu ágbánnal kani asta ágkárkárrán dan tingód katô máddang dan ka Manama.

²⁰ Ágkatuluan ka! Pasóddórán ku áknikó na ándà ágpulusán katô kapamaké ta ka Manama ka dì ágtákkássan katô madigár áglumun ta.

²¹ Tó kamónaan ta na si Abraham tó igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruhan din ukit katô iglumu din, su igtuman din tó sugú ka Manama asta igtaganà din matayan tó batà din na si Isaac tun ta ággóbówanan ébô bággén tun ta Manama.[‡]

²² Purisu ikasóddór ki na tó kapamaké i Abraham igtákkássan katô iglumu din. Na, ukit kani, isóddórna ta na bánnal gó tó kapamaké din.

²³ Ituman tó ipgasulat katô Manama sayyan, na mà din,
"Igpamaké si Abraham katô Manama.

Purisu igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruhan din."[§]

Tó gó tó gunayan na ágtawárán sikandin na rarak ka Manama.*

²⁴ Purisu isóddórta na tanggapán ka Manama tó manubù na nángngà tun ta saruhan din ukit katô áglumun din, asta ánnà dád ukit katô kapamaké din.

²⁵ Iring kani si Rahab na madat bayi sayyan, su igtanggap din tó duwa manubù na igpasadun i Josue, asta su igtáddù din kandan tó ássa dalan ébô makaluwà dan, igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruhan din ukit katô iglumu din.[†]

²⁶ Ándà ágpulusán ka lawa na inaté dán. Iring pagsik kani, ándà ágpulusán katô kapamaké ka dì ágtákkássan katô madigár áglumun.

3

Tó dilà

¹ Na, mga kataladi ku, dì mému ka marapung tun ákniyu tó imun na taratinurù katô kagi ka Manama, su isóddórta yu na tuu maggát tó karuud katô Manama áknami na mga taratinurù ka tandingán katô karuud din katô duma mga manubù.

² Tó langun ta sékót pakaluwu asta pakakagi ka mga ánnà nángngà. Tó manubù na dì pakakagi ka ánnà nángngà, tó gó tó nángngà tun ta saruhan ka Manama, asta pakabanté sikandin katô kandin sarili.

³ Na, ágkakangan ta tó kudà ébô mánnal áknita. Purisu ágkapid ta tó kudà agad ánda é pasadunan ta.

⁴ Na, panámdám yu tó barko. Agad tuu dakál tó barko asta ágpiddán katô tuu mabákkár karamag, asal ukit katô délák timon, ágkapid tó dakál barko agad ánda é pasadunan katô manubù na ágpid.

⁵ Ni dilà ta pagsik, agad délák bahin nit lawa ta, asal makapadadurung ki tingód ka dakál áglumun ukit katô ágkagin ta. Agad maluwag gó tó puwalasán, asal magóbbó tó langun ukit katô délák dád apuy!

⁶ Tó dilà ta iring katô apuy na ágrágrág tikud tun ta ágsupakanan, su agad délák dád bahin kani lawa ta, asal ukit katô madat kagin ta, makadadat katô áknita sarili. Ni gó tó makadadat katô panámdám ta, asta manayun tun ta tibuk kantayan ta.

⁷ Na, agad tó mga mannanap na ágpánó, áglayang, ágtákkap, asta góddô tun ta dagat, tó langun dan mému ágnayadán asta ágtinuruan ka manubù, asta duwán dán gó inayad.

⁸ Asal ándà makapáttud katô kandin dilà, su inalayun ni ágkagi ka madat su dì makatónnók asta ikéring katô pakélu na makamaté.

* 2:21 2:21 Ahaán tó Genesis 22:1-19.   § 2:23 2:23a Genesis 15:6.   * 2:23 2:23b Ahaán tó 2 Crónicas 20:7; Isaías 41:8.

† 2:25 2:25 Ahaán tó Josue 2:1-21; 6:17; Hebreo 11:31.

⁹ Ni dilà ta tō ággamitán ta para pasalamat tun ta Áglangngagán asta tun ta Ámmà, asta ni dilà ta tō ággamitán ta para tuláddán tō unawa ta na ígimu ka Manama na iring kandin.

¹⁰ Purisu tikud tun ta sábbad dád babbà ágluwà tō madigár asta tō madat ákgagin ta. Mga kataladi ku, dì ni madigár áglumun.

¹¹ Tō wayig na matabbang asta tō wayig na masin dì ágtikud tun ta sábbad dád sánnáp.

¹² Mga kataladi ku, ándà kayu igerà na muuy ka olibo, asta ándà paras na muuy ka igerà. Dì pagsik makangé tō matabbang wayig tikud tun ta dagat.*

Kapandayan tikud tun ta Manama

¹³ Na, atin ka duwán manubù na mapandé asta katig ginagpát tun ákniyu, kailangan pakitanán din tō madigár ágkémun din ukit katô madigár áglumun din na ágtákássan katô kandin kapabbabà asta kapandayan.

¹⁴ Asal ka gingà kó asta ágginawa kó dád katô ákniyu sarili, yakó ágpadadurung na mapandé kó su makabulaló kó tingód katô kabánnal.

¹⁵ Su ni kapandayan ní ánnà tikud tun ta Manama, asal tikud dád nit banuwa, asta tikud tun ta kakalyag katô manubù, asta tikud tun ki Maibuyan.

¹⁶ Su atin ka duwán mga manubù na gingà asta ágginawa dád katô kandan sarili, duwán samuk asta langun ka madat mga lumu.

¹⁷ Asal tō duwán kapandayan na igitkud tun ta Manama, tō gó tō nángngà, tō malyag ka kasunayan, tō ágginawa, tō manunug-nunug, tō tuu médu-édu, tō ágtabang katô mga kadumaan din, tō dì ágdwuwa-duwa, asta tō dì áglimbung.

¹⁸ Tō mga manubù na gusay katô ágpasamuké ébô duwán kasunayan, tō katamanan dan na tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruhan din.

4

Gunayan katô ágpapulé asta ágpamatayé

¹ Manan ka ágpapulé asta ágpamatayé kó? Na, kagin ku ákniyu, tō gunayan kani su inapid kó katô ákniyu dád kakalyag. Purisu ágkasamuk tō panámdám yu.

² Atin ka duwán kakalyag yu na dì yu ákgógtun, tō kakalyag yu na mimmaté kó katô unawa yu. Atin ka dì yu ágkatanggap tō tuu ágkadigárran yu, ágpamatayé asta ágpatuwé kó. Asal ándà yu katanggap tō ágkadigárran yu su ándà kó pamuyù tun ta Manama.

³ Agad ágpamuyù kó tun ta Manama, dì yu ágkatanggap su ánnà nángngà tō ágdantulán yu, su tō ágpamuyúan yu gamítan yu dád para katô ákniyu sarili dayó.

⁴ Na, igtayyugan yud tō Manama iring katô bayi na iglibug katô duma din! Ilingawan yu basi na tō manubù na ágginawa katô kadigárran kani banuwa, sikandin tō gusig katô Manama. Purisu agad sadan tō ágginawa katô kadigárran kani banuwa, inému sikandin na usig katô Manama.

⁵ Yakó yu ágpanámdámmi na ándà ágpulusán katô kagi ka Manama na igsulat, “Tuu dakál tō kakalyag katô espiritu na igoéddó katô Manama dini áknita na ágkasarigan ki tun ta saruhan ka Manama.”

⁶ Asal tuu pa dakál tē kédú ka Manama áknita. Purisu mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Sapadan katô Manama tō ágpadadurung,

asal ágkéduwan din tō ágpabbabà.”*

⁷ Purisu bággé yu tō sarili yu tun ta Manama. Atuwi yu si Maibuyan, asta malaguy sikandin tikud tun ákniyu.

⁸ Padani kó tun ta Manama, asta padani sikandin tun ákniyu. Sikiyu na mga masalà-salà, sódói yu tō madat mga áglumun yu. Sikiyu na mga ágdwuwa-duwa, bánnal kó sarig tun ta Manama.

⁹ Rákád kó, asta ranu kó, asta sággo kó tingód katô salà na iglumu yu. Yakó ánggisi asta ágkadayawan katô salà yu, asal sággo kó asta ranu kó kani.

¹⁰ Pabbabà kó tun ta saruhan katô Áglangngagán, asta sikandin tō pallayat ákniyu.

Karuud ka unawáta

¹¹ Na, mga kataladi, yakó ákgagi ka madat, su tō ákgagi ka madat ó ágruud katô kataladi din, ákgagi sikandin ka madat asta ágruud katô sugù ka Manama. Atin ka ágruud kó katô sugù ka Manama, dì kó ágbánnal katô sugù, asal inému kó baling tararuud.

¹² Asal sábbad dád tō igoéggé katô mga sugù, asta sikandin dád tō ágruud katô áglumun katô mga manubù. Manama dád tō makému tumábbus asta sumupak katô mga manubù. Purisu dí mému ka rumuud kó katô unawa yu.

Yakó ágpadadurung tingód katô mga plano yu

* 3:12 3:12 Purisu kailangan madigár tō ákgagin ta na dì kabaláttan ka madat. * 4:6 4:6 Mga Panultihon 3:34.

¹³ Sikiyu na ágplano, paminág kó. Atin ka duwán plano yu, ágkagi kó na, “Kani pa ó simag madun ké tun ta sábbad lunsud, asta móddô ké dutun ka sábbad ámmé, asta numegoso yé ébô makasalapì kó.”

¹⁴ Asal ándà yu kasóddóri ka ándin tó makadunggù ákniyu simag, su tó kantayan ta iring katô áddup na sékót dâd ágkandà.

¹⁵ Madigár pa baling ka kumagi kó, “Atin ka duwán kakalyag katô Áglangngagán, manté kó pô asta duwán lumun dé.”

¹⁶ Asal ággpadadurung kó gó ukit katô mga plano yu. Na, madat ni kapadadurung yu tun ta saruhan ka Manama.

¹⁷ Atin ka isóddóri ka manubù ka ándin tó nángngà áglumun, asal dì din áglumun, pakalumu sikandin ka salà.

5

Kasapad katô mga ágkaduwánnan

¹ Paminág kó na mga ágkaduwánnan. Sággó kó asta ullaó kó tingód katô kadattan na dumunggù ákniyu.

² Tô kaduwánnan yu maróddog, asta tó mga umpak yu kátkáttán.

³ Agad igtágù yu tó salapi yu, asal igkararing asta ándà dán ággulusán. Tô kararing iring katô apuy na makadadat ákniyu, su tó gó tó pasóddor na kailangan supakan kó. Inugunan dâd gó tó kalimud yu su masig dán gó dumunggù tó mga tapuri álló na supakan kó.

⁴ Paminág yu tó mga taralumu tun ta kinamát yu na ándà yu tandani. Igullaó tó mga tarakáttu tun ta Áglangngagán na Manama na matulus katô langun, asta igdinág din sikandin.

⁵ Tuu kó ágkadawayan nit banuwa, asta iring kó na mannanap na iyón su igaipalambù yu tó ákniyu sarili na igtaganà para katô álló na matayan asta supakan kó.

⁶ Igruudan asta igmatayan yu tó mga manubù na ándà salà, agad ándà dan atu ákniyu.

Pallayat yu é ginawa yu

⁷ Purisu mga kataladi, pallayat yu tó ginawa yu sippang ka lumónód tó Áglangngagán. Panámdám yu tó taralumu ka tanà na mallayat é ginawa din róggun gangatan din tó tagnà asta tó katapuriyan udan ébô duwán madigár mga buuy katô igaipamula din.

⁸ Sikiyu pagsik, pallayat yu tó ginawa yu. Pasarig yu tó pusung yu su masig dán lumónód tó Áglangngagán.

⁹ Na, mga kataladi, yakó ágburáng-buráng agó supakan kó katô Áglangngagán, su masig dán lumónód tó rumuud katô áglumun ta.

¹⁰ Na, mga kataladi, sampát yu tó mga propeta sayyan na igulit-ulit katô kagi ka Áglangngagán, su sikandin tó inému iringanan ta ukit katô kallayatan ka ginawa dan katô karasayan na inókitan dan.

¹¹ Isóddóri nad na ágkadawayan tó mga iktiis katô karasayan. Igulitan kó tingód katô iktiis i Job.* Isóddóri yu na agad irasayan sikandin, madigár tó igsuli katô Áglangngagán kandin tun ta katapuriyan, su tuu madigár tó Áglangngagán, asta médu-síkandin.

¹² Na, mga kataladi ku, tó tuu ágkailanganán ka langun, atin ka tumandô kó, dí mému ka pótikán tó tandô tun ta langit, ó tanà, ó agad ándin tó ágkagin. Kagi yu dâd tó bánnal, su nángngà ka kumagi kó dâd na “Óó” ó “Di,” ébô dí kó supakan katô Manama.

Bánnal kadasal

¹³ Atin ka duwán manubù tun ákniyu na ágkahirapan, kailangan dumasal sikandin tun ta Manama. Atin ka duwán ágkadawayan, kailangan kumanta sikandin ka kadurung tun ta Manama.

¹⁴ Atin ka duwán manubù tun ákniyu na ágkabógoakan, kailangan pakangén din tó mga tarapid ka simbaan ébô dumasal dan para kandin asta patalluan ka langis† na ágtákkássan katô katawar ka ngadan katô Áglangngagán.

¹⁵ Na, ukit katô kadasal na ágtákkássan katô kapamaké, tó ágkabógoakan kólian katô Áglangngagán. Atin ka duwán salà na ilumu din, pasinsiyaan sikandin.

¹⁶ Purisu pólité kó katô mga salà yu asta padasalé kó ébô kólian kó. Ukit ka kadasal katô manubù na nángngà tun ta saruhan ka Manama, duwán dakál ágkalumuwan din.

¹⁷ Sampát yu si Elias tó propeta ka Manama sayyan. Agad manubù sikandin na magunawa áknita, asal maggát sikandin igdasal ébô dí mudan. Purisu dalám ka tallú ámmé ágtángngà, ándà gó udan.‡

* 5:11 5:11 Ahaán tó Job 1:21-22; 2:10; Salmo 103:8. † 5:14 5:14 Tô mga Judío ággamit katô langis ka olibo. ‡ 5:17 5:17 Ahaán tó 1 Hari 17:1; 18:1.

¹⁸ Tô igdasal puman sikandin ébô mudan, igudan puman asta igbuuy tô mga igpamula.

¹⁹ Na, mga kataladi ku, atin ka duwán manubù diyan ákniyu na igsuwé tikud tun ta kabánnalan, madigár ka duwán tun ákniyu na kumagi ébô palónód kandin,

²⁰ su kasóddóran yu na tô makapalónód katô sábbad masalà-salà tikud tun ta madat linumuwan din, tô gó tô makapaluwà katô iglumu ka salà tikud tun ta supak na ándà ágtamanán, asta pasinsiyaan ka Manama tô marapung mga salà din.

Una Sulat I Pedro

Una Basan

Ni libro igsulat i Pedro na disipulu i Jesu-Cristo na igsalin ébô mulit-ulit katô kagi din. Na, tô igsulat si Pedro kani sulat, tugál dán sikandin. Igpadid din ni una sulat tun ta mga ágpamaké ki Jesu-Cristo na ikatalap na góddô tun ta lima mga probinsya.

Tô mga ágpampamaké ikatalap su igirrayatan dan katô mga dì ágbánnal ki Jesu-Cristo. Igpadid i Pedro ni sulat tun kandan ébô pabákkárán din tô kapamaké dan, su tuu dan ágkahirapan katô mga ágkókitan dan tingód katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo.

Igpapanámdám i Pedro kandan tô gimanahan dan tingód katô kamatayan i Jesu-Cristo, asta katô kanté puman kandin, asta katô kalónód din. Su ka makatiis dan katô mga kérrayat, duwán madigár na matanggap dan tun ta kalónód i Jesu-Cristo. Igpanapánmdám pagsik i Pedro kandan na kailangan nángngà tô ágkémun dan tun ta saruhan ka Manama, asta kailangan mánnał dan katô mga ágpangulu kandan.

¹ Sakán si Pedro na apostoles i Jesu-Cristo. Igsulatta tun ákniyu na igsalin katô Manama asta ikatalap na góddô tun ta mga probinsya ka Ponto, Galacia, Capadocia, Asia asta Bitinia.

² Taganà kód igsalin ukit katô kakalyag katô Ámmà Manama, asta iglinisan kód ukit katô Ugis Espiritu ébô mánnał kó ki Jesu-Cristo asta ébô kórasan tô salâ yu ukit katô dipanug din. Mólâ pa ka tuu kéduwan tô Manama ákniyu, asta duwán kasunayan yu.

Duwán gimanahan ta su inanté puman si Jesus

³ Durungán tô Manama na Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo! su ukit katô tuu dakál kédu din ighbággyan ki ikandin ka mantu kantayan, asta duwán dán gimanahan ta su inanté puman si Jesu-Cristo.

⁴ Igtaganà ka Manama tô bággén din áknita na mga gabatâ din. Igtagù tun ta langit tô tanggapán ta na dì maróddög, asta dì kadattan, asta dì mandâ tô kadigárran.

⁵ Ukit katô katulusan ka Manama, ágtómmóngan kó ikandin sippang ka tanggapán yu tô katábbusan tun ta tapuri álló ukit katô kapamaké yu kandin.

⁶ Purisu kailangan kadayawan kó, agad maranu kó pa dógó tingód katô ássa-ássa mga kahirapan na inókitan yu.

⁷ Duwán kahirapan yu ákganni su tô gó tô pagkinnam ébô pakitanán ka bánnal tô kapamaké yu. Kinnaman tô kapamaké yu iring katô bulawan na ágkinnaman asta áglínisan ukit ka apuy. Su tô kapamaké yu tuu pa dakál è lagâ tun ta Manama ka tandingán katô bulawan na ágkandà. Purisu atin kumasarig tô kapamaké yu ukit katô kahirapan, duwán durung asta bantug yu tun ta álló ka pakitanán dán si Jesu-Cristo.

⁸ Ágginawaan yu sikandin agad ándà kó ikakita kandin. Agad dì kó ágkita kandin, asal ágbánnal kó kandin. Agad ákganni, tuu kó ágkadayawan katô dakál dayó na dì ágkakagi,

⁹ su tô katamanan katô kapamaké yu, tô gó matábbus kó.

¹⁰ Duwán kakalyag katô mga propeta ka Manama sayyan na makasóddór tingód kani katábbus ka Manama. Agad igkagi dan tingód kani, asal ándà dan kagpáttí ka ándin é kóbadan katô ágkagin dan.

¹¹ Agad sikandan tô igpakagi katô Espiritu i Cristo tingód katô mga kérrayat ki Cristo asta tingód katô séllaán ka bantug na dumunggù kandin, asal ándà dan ikasóddór ka sadan manubui asta pamánnun ka katumanan kani.

¹² Igpasóddór ka Manama kandan na tô katumanan ánnà para katô kandan sarili, asal para ákniyu ákganni. Ni gó tô Madigár Gilitán na igulit-ulit ákniyu ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu na igpadid tikud tun ta langit. Agad tô mga panaligan ka Manama, duwán kakalyag dan na kagpáttan ni katábbus.

Kailangan ugis tô ágkémun ta

¹³ Purisu taganà yu tô panámdám yu. Pasunnad kó katô sarili yu. Iman kó katô bággén ákniyu ka pakita dán si Jesu-Cristo.

¹⁴ Bánnal kó katô Manama, su sikiyu tô mga gabatâ din. Yakó yu ágnunugi tô madat kakalyag yu dánggan tô ándà kó pa ikasóddór katô kabánnalan.

¹⁵ Asal agad ándin tô áglumun yu, kailangan pógis kó iring katô Ugis Manama na igtawar ákniyu.

¹⁶ Su duwán igsulat tun ta kagi ka Manama, “Pógis kó su sakán ugis.”*

* 1:16 1:16 Levítico 11:44-45.

¹⁷ Tô “Ámmà” na Manama na ágdasalan yu, ándà ágmusingán din ka rumuud, su ágruud sikandin katô mga manubù tingód katô linumuwan dan. Purisu kailangan respetowan yu sikandin róggun katô kóddò yu nit banuwa,

¹⁸ su isóddoran yu na igtábbus tô Manama ákniyu ébô paluwaán kó ikandin tikud tun ta ágkemun katô mga kamónaan yu na ándà ágpulusán. Igtábbus kó ánnà ukit katô bulawan ó mapputi bulawan na ágkandà,

¹⁹ asal igtábbus kó ukit katô mahal dipanug i Cristo na iring ka nati ka karnero na ándà palang bógók ó buring.

²⁰ Sikandin tô igsalin katô Manama tô ándà pa imuwi ni banuwa, asal igpapid din sikandin nit banuwa ébô tumábbus ákniyu nit katapuriyan mga álló.

²¹ Ukit ki Cristo igsarig kód katô Manama na íganté asta igaþabuntug kandin. Purisu Manama tô ágpamakén yu asta gimananyu.

²² Igurasan dán tô salà yu ukit katô pagtuman yu katô kabánnalan, asta duwán dán gó ginawa yu para katô mga kataladi yu. Purisu paginawaé kó tikud tun ta tibuk pusung yu.

²³ Ipamasu kó puman ánnà tikud tun ta ákniyu ámmà asta innà, su tô kantayan na igaþágge dan ákniyu sumippang dák ka kamatayan. Asal ni mantu kantayan na sumippang ka ándà ágtamanán igaþágge ka Manama ukit katô kagi din na manté ka ándà ágtamanán.

²⁴ Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tô langun manubù iring na sigbát,
asta tô kadigárran ka bónnóng katô manubù iring na bulak ka sigbát,
su tô sigbát ágkalanás, asta tô bulak ágkómpad.

²⁵ Asal tô kagi katô Áglangngagán dí mandà sippang ka ándà ágtamanán.”†

Ni kagi ni tô Madigár Gulitán na igulit-ulit dán diyan ákniyu.

2

Pamasak kó katô kagi ka Manama

¹ Purisu tanani yu tô ringasa, tô bulaló, tô mà kagi ginawa, tô sabù, asta tô kagi na ágdadat katô unawa yu.

² Iring katô délák batà na ágpamasak ka dugsun katô kandin innà, pamasak kó katô kagi ka Manama na bánnal makanté katô espiritu yu ébô mássud tô kapamaké yu sippang ka tanggapán yu tô katábbusan,

³ su bánnal isóddoran yu na madigár tô kédu katô Áglangngagán.

⁴ Padani kó tun ki Cristo na iring na manté batu. Agad igélléyan sikandin katô mga manubù, asal igsalin sikandin asta dakál é lagà din tun ta Manama.

⁵ Na, iring kó na manté mga batu na gamítan ka Manama tun ta templo na patindággán din para pangadapan kandin. Imun kó ikandin na mga pari na igsalin din ébô mággé katô kadurung asta kapangadap na tanggapán din ukit ki Jesu-Cristo.

⁶ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat sayyan,

“Paminág kó kanak. Duwán sánnarán ku tun ta lunsud na ángngadan Sion.”*

Iring sikandin na batu na imun pónsadanán,

su igsalin ku asta dakál é lagà.

Asta tô mamaké kandin dí gó kayyaan.”†

⁷ Na, tun ákniyu na ágpamaké ki Jesus, dakál é lagà din. Asal tun ta mga dí ágpamaké kandin, mà katô kagi ka Manama,

“Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,
su kérman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddori na tô gó tó batu
na tuu ágkailanganán katô balé.”‡

⁸ Asta mà katô ássa kagi ka Manama na igsulat,

“Iring sikandin na batu na kasungkulán dan

asta gélléyan dan.”§

Ikasungkul dan su ándà dan bánnal katô kagi ka Manama. Ni gó ni kakalyag katô Manama kandan.

⁹ Asal sikiyu gó tô mga manubù na igsalin katô Manama, asta inému kó na mga pari na ágkasarigan taralumu katô Manama. Sikiyu tô manubù nit banuwa na igsalin asta igsakup ka Manama ébô mulit-ulit katô ágkasalábbuan mga áglumun katô Manama na igtawar ákniyu tikud tun ta kangittánggan asta igpasadun tun ta kandin makasalábbù kappawaan.*

¹⁰ “Dángangan, ánnà kó mga sakup katô Manama,

* 1:25 1:24-25 Isaías 40:6-8.   * 2:6 2:6a Sion tô ássa ngadan ka Jerusalém.   † 2:6 2:6b Isaías 28:16.   ‡ 2:7 2:7 Salmo 118:22.   § 2:8 2:8 Isaías 8:14.   * 2:9 2:9 Ahaán tô Isaías 43:20-21; Exodo 19:6.

asal áknganni sikiyu tō mga sakup din.
Dángngan, ándà yu tanggapí tō kédu din,
asal áknganni igtanggap yud tō kédu din.”†

Madigár ágkémun katō mga gabatà ka Manama

¹¹ Na, mga ágginaawaan ku, iring kó na ágróggun dág nit mga banuwa na góddoán yu. Purisu ágpédu-éduwa ákniyu na kailangan liliyan yu tō mga ágkadigárran katō lawa yu na ágdadat katō espiritu yu.

¹² Banté kó katō ágkémun yu agad ágbalát kó tun ta mga dí ágpamaké, ébô agad muyas dan ákniyu, asal kitanañ dan tō madigár linumuwan yu asta durungán dan tō Manama tun ta álló ka rumuud sikandin.

¹³ Bánnal kó katō langun opisyales, su ni gó tō kakalyag katō Áglangngagán. Bánnal kó katō emperador na ágpangulun yu,

¹⁴ asta katō mga opisyales na igaipid din ébô sumupak katō mga áglumu ka madat, asta ébô dumurung katō mga áglumu ka madigár.

¹⁵ Tō kakalyag ka Manama na ukit katō mga madigár áglumun yu, tumagnáp tō mga manubù na ágbuyas ákniyu asta ándà ikaśoddór katō kabánnalán.

¹⁶ Ánnà kó mga állang, su igaipaluwà kód. Asal yakó yu ággamiti tō kaluwaan yu para pagtambun katō madat mga áglumun yu. Igaipaluwà kód ébô mému kó na mga ágsuguánnán katō Manama.

¹⁷ Respetowi yu tō langun manubù, ginawayi yu tō mga kataladi yu tun ta kapamaké, kamáddangi yu tō Manama, asta respetowi yu tō emperador.

Palumun katō mga ágsuguánnán

¹⁸ Sikiyu na mga ágsuguánnán, kailangan mánnañ asta rumespeto kó katō ákniyu mga amo. Ánnà dág mga amo na médu-édu asta madigár tō bánnalán asta respetowan yu, asal tō mga amo pagsik na madat é ágkémun.

¹⁹ Su atin ka makatiis kó katō kahirapan agad ágpagtámmán kó katō amo yu katō ándà yu kalumu tingód katō kabánnal yu katō Manama, nángngá ni tun ta saruhan din.

²⁰ Atin ka tiisán yu tō supak tingód katō linumuwan yu na madat, ándà ágpulusán yu. Asal ka tiisán yu tō kahirapan agad madigárrú tō linumuwan yu, durungán kó katō Manama,

²¹ su tō gó igtawar kó katō Manama. Si Cristo tō iringan yu, su ihirapan gó pagsik sikandin para ákniyu. Tákkás kó kandin.

²² Ándà sikandin ikasálà, asta ándà sikandin bulaló.‡

²³ Agad duwán igbuyas-buyas kandin, asal ándà sikandin sulì buyas. Agad igirrayatan sikandin, ándà sikandin bantà kandan, asal igsarigan din tō Manama na nángngá ágruud.

²⁴ Igid din tō mga salà ta tun ta krus ukit katō lawa din ébô paluwaán ki tikud tun ta salà, asta ébô manté ki na nángngá tun ta saruhan din. Ukit katō mga amù tun ta lawa din, inólían kód.

²⁵ Agad igpanó-panó kó iring na mga karnero na itadin, asal áknganni iglónód kód tun ta Taradóppón asta Taratómmóng ákniyu.§

3

Katinurù tingód katō taladuma

¹ Iring pagsik kani tō áglumun yu na mga sawa, su kailangan mánnañ kó katō ákniyu mga duma agad dí dan ágbánnal katō kagi ka Manama. Agad dí kó kumagi kandan, ka kitanañ dan tō madigár ágkémun yu, mapid dan mamaké ki Jesu-Cristo.

² Mapid dan ukit ka kasállág dan katō madigár ágkémun yu na matullid asta karespeto yu.

³ Tō kapiyà-piyà yu ánnà dág tō tun ta luwà ka lawa yu, iring na katémmós ka ulu, asta gagamit katō mga bulawan ó mga kapa na dakál é lagà tun ta saruhan katō Manama.

⁴ Asal tō kapiyà-piyà yu tō tun ta dalám yu. Kailangan masunay asta madigár tō ágkémun tikud tun ta pusung yu na dí ágkapalin, su ni gó tō duwán dakál é lagà tun ta saruhan katō Manama.

⁵ Su iring kani igaipapiyà-piyà tō mga gabayi sayyan na igsarig tun ta Manama, asta igrespeto katō kandan mga duma.

⁶ Iring kani si Sara na igaibánnal ki Abraham asta igtawar din na “Sir.” Na, sikiyu tō inému dán iring ki Sara su áglumu kó katō madigár asta ágpakita kó na ándà máddang yu.

⁷ Na, sikiyu pagsik na mga gamama, kailangan madigár tō áglumun yu tun ta ákniyu mga sawa iring katō isóddóran yu tingód katō kakalyag ka Manama. Kailangan pabantugán yu sikandin. Agad malómét tō bayi ka tandingán katō mama, asal tō taladuma tō

† 2:10 2:10 Ahaán tō Hoseas 1:6,9; 2:23.

‡ 2:22 2:22 Ahaán tō Isaias 53:9.

§ 2:25 2:24-25 Ahaán tō Isaias 53:5-6.

makatanggap ka kantayan na ándà ágtamanán na ágbággén katô Manama. Lumu yu ni ébô dì kadalangan tô kadasal yu.

Katiis tun ta kahirapan

⁸ Nit katapuriyan, pasábbadé kó tun ta panámdám. Riyu kó katô ágriyin katô duma mga manubù. Paginawaé kó na mga kataladi. Pédu-éduwé kó. Pabbabà-babà kó.

⁹ Atin ka duwán áglumu ka madat tun ákniyu, yakó ágsulì áglumu ka madat. Atin ka ágbuyasán kó, yakó ágsulì ágbuyas, asal sulii yu baling ka madigár, su tô gó tô kakalyag katô Manama ákniyu, asta bággyan kó ikandin ka kadigárran.

¹⁰ Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,
“Atin ka malyag kó na kadayawan asta madigár tô kóddô yu,
yakó ágkagi ka madat, asta yakó ágbulaló.

¹¹ Tayyug kó katô madat lumu, asta lumu yu tô madigár.

Ággár-ággár kó pamasak katô kasunayan.

¹² Ágtómmóngan katô Áglangngagán tô mga áglumu ka madigár,
asta ágpaminággán din tô mga dasalán dan.

Asal ágtayyugan din tô mga áglumu ka madat.”*

¹³ Atin ka tuu kó malyag áglumu ka madigár, ándà dumadat ákniyu.

¹⁴ Agad girrayatan kó tingód katô kalumu yu ka madigár, duwán ágpulusán na bággén ka Manama ákniyu. Purisu yakó ágkamáddangan, asta yakó ágkasarukur.

¹⁵ Asal kailangan pabantugán yu baling si Cristo na bánnal Áglangngagán yu. Taganà kó inalayun ébô makataba kó katô minsà tingód katô gimanán yu. Asal piyai yu tô kataba na duwán respeto.

¹⁶ Kailangan malinis tô panámdám yu ébô ka buyasán tô madigár ágkémun yu tingód katô katákkás yu ki Cristo, kayyaan tô mga ágbuyas ukit katô ágkagin dan.

¹⁷ Su atin ka kakalyag ka Manama na irrayatan kó, tô kérrayat ákniyu tingód katô kalumu yu ka madigár tuu pa madigár ka tandingán katô kérrayat ákniyu tingód katô kalumu yu ka madat.

¹⁸ Ihrapan pagsik si Cristo tingód katô áknita salà asta makasábbad dád sikandin inaté. Agad ándà palang salà din, asal inaté sikandin para bullas áknita na masalà-salà ébô piddán ki ikandin tun ta Manama. Agad igmatayan tô lawa din, asal inanté gó puman sikandin ukit ka katulusan katô Ugis Espíritu.

¹⁹ Igsadun tô gimukud din tun ta góddóan katô mga gimukud na igpriso, asta igulit-ulit sikandin kandan.

²⁰ Tô gó tô ándà bánnal katô Manama sayyan tô manté pa si Noe na igimu ka arka. Agad mallayat tô ginawa katô Manama na gangat katô mga manubù ka rumákkád dan katô mga salà, asal ándà dan gó rákkád. Délák dád su duwán dád walu mga manubù na igahu tun ta arka i Noe asta ándà kamaté ukit katô lunup.[†]

²¹ Na, tô lunup tô panunggiringan tingód katô kabunyag, su tô igpabunyag kó, itáibus kód ukit katô katulusan na iganté puman ki Jesu-Cristo. Itáibus kó ánnà ukit katô kóras ka buring tun ta lawa yu, asal ukit katô tandô yu katô Manama na igrákkáddan yud tô salà.

²² Igsadun dán si Jesus tun ta langit. Dutun dán sikandin dadan ta kawanan katô Manama. Ágpangulu sikandin katô mga panaligan asta katô langun na duwán katulusan tun datas ta langit.

4

Mantu kantayan

¹ Purisu su iktiis si Cristo katô kahirapan, kailangan makataganà kó tumiis katô kahirapan na dumunggu tun ákniyu, su sikiyu na ágtiis katô kahirapan, igsugban kód áglumu ka salà,

² ébô róggun manté kó pa, dì yu tumanán tô kakalyag ka lawa yu, asal tumanán yu tô kakalyag ka Manama.

³ Su sobra dán tô igulaan yu dángngan iring katô kóddô ka mga dì ágpamaké na ipánnuan katô kadattan, áglumu ka madat, ágkalasing, áglolíoban asta áglumu ka madat ukit katô kapangadap dan katô mga ágmanaman.

⁴ Asal ákganni tô mga dì ágpamaké ágkasalábbuan ákniyu su dì kód gapil kandan tun ta madat mga áglumun dan. Purisu ágbuyasán kó ikandan.

⁵ Asal tumubang dan tun ta Manama na rumuud katô langun, agad tô mga manté ó tô mga inaté.

* 3:12 3:10-12 Salmo 34:12-16. † 3:20 3:20 Ahaán tô Genesis kapitulo 6 sippang ka kapitulo 8.

⁶ Tô gó igulit-ulit pagsik tō Madigár Gulitán tun ta mga manubù na inaté dán. Su agad inaté tō lawa dan magunawa katō dungguán ka mga manubù,* asal manté gó tō espiritu dan iring na manté Manama.

Gasa na igbággé ka Manama

⁷ Masig dán dumunggù tō kapángngaan kani langun. Purisu pasunnad kó asta bantayi yu tō ákniyu sarili ébô makapanayun kó dumasal.

⁸ Tō tuu ágkailanganán ka langun, panayun kó paginawaé, su atin ka ágginawa tō manubù, makapasinsiya sikandin katō marapung mga salà na ilumu katō duma manubù.

⁹ Kailangan palit-alité kó tun ta ákniyu góddoan, asta yakó ágburáng-buráng.

¹⁰ Na, tō tagsábbad-sábbad ákniyu igbággayan ka Manama ka gasa ébô patabangé kó. Gamit yu ka madigár tō mga igbággé din ukit ka kédu din.

¹¹ Tō igbággayan ka gasa ka kólít-ólít kailangan mulit-ulit katō ágpólítán ka Manama kandin. Tō igbággayan ka gasa na ágtabang kailangan tumabang ukit katō kabákkarran na ágbággen ka Manama. Tuman yu ni ébô agad ándin tō áglumun yu, Manama tō madurung ukit ki Jesu-Cristo. Mólà pa ka durungán asta mangulu sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

Katiis katō mga ágpampamaké

¹² Sikiyu na ágginaawaan ku, yakó ágkasalábbuan tingód katō mga mappait kahirapan na ágdunggù ákniyu. Yakó ágpanámdám na sikiyu dád tō ígzungguan kani, su ágdunggù ni ébô kinaman ka masarig tō kapamaké yu.

¹³ Asal kadayawan kó su inapil kó tun ta kérreyat ki Cristo ébô kadayawan kó pagsik tun ta álló na pakitanán tō séllaán ka bantug din un tun ta kalónod din.

¹⁴ Atin ka ágpayayaán kó tingód katō kapasábbad yu tun ki Cristo, kadayawan kó su ágpasóddór ni na dutun dán ákniyu tō matulus Espiritu ka Manama.

¹⁵ Atin ka irrayatan kó, dì mému ka guné katō kamaté ka manubù, ó katakó, ó kalapas ka sugù, ó kélabut katō duma mga manubù.

¹⁶ Asal ka girrayatan kó tingód katō kapamaké yu ki Cristo, yakó ágkayyaan. Durung yu baling tō Manama, su sikiyu tō mga sakup din.

¹⁷ Igtigkané dán tō timpo na ruudan ka Manama tō mga manubù, asta tō mga gabatà ka Manama tō una ruudan din ukit katō kérreyat asta kahirapan. Atin ka sikita na mga ágpampamaké tō unan di ruudan, tuu pa makamáddang tō karuud din katō mga dì ágbánnal katō Madigár Gulitán na tikud tun ta Manama.

¹⁸ Må katō kagi ka Manama na igsulat,

“Atin ka mahirap tō katábus katō mga manubù na nángngà tun ta saruhan ka Manama, mamánnu tō mga ándà bánnal katō Manama asta tō mga masalà-salà?”[†]

¹⁹ Purisu atin ka girrayatan kó tingód ka kakalyag ka Manama, panayun kó lumu ka madigár, asta sarig kó tun ta Manama na igimu ákniyu, su ágkasarigan sikandin.

5

Nángngà áglumun katō mga tarapid ka simbaan

¹ Na, duwán kagin ku ákniyu na mga tarapid ka simbaan. Sakán pagsik tō sábbad tarapid duma ákniyu, asta ikatestigossa katō mga kérreyat na inókitan i Cristo, asta mapilla katō séllaán ka bantug din na pakitanán din. Ágpédu-éduwa ákniyu na

² dóppóni yu tō mga manubù na igsarig katō Manama ákniyu, su iring dan na mga karnero, asta sikiyu tō iring na taradóppón. Dóppóni yu sikandan ánnà su igapirit kó, asal ukit katō kakalyag yu, su tō gó tō kakalyag ka Manama. Lumu yu ni ánnà ébô manalapì kó, asal su tuu kó malyag lumumu.

³ Yakó ágpallayat-layat katō mga manubù na igsarig ka Manama ákniyu ébô dóppónan yu, asta pakita yu kandan na sikiyu tō madigár giringanan dan.

⁴ Na, ka lumónod dán tō Pangulu katō mga taradóppón, makatanggap kó katō korona na ágsellà na dí mandà tō kadigárran.

⁵ Sikiyu pagsik na mga adi dád, kailangan rumespeto kó katō mga tarapid ka simbaan, asta tō langun yu, pabbabà kó katō kamanubuan yu asta patabangé kó, su må katō kagi ka Manama na igsulat,

“Sapadan katō Manama tō ágpadadurung.

Asal ágkéduwan din tō ágpabbabà.”*

* 4:6 4:6 Su iksalà si Adan asta si Eva, igruudan katō Manama na maté dan. Ahaán tō Genesis 3:17-19. † 4:18 4:18 Panultihon 11:31. * 5:5 Mga Panultihon 3:34.

6 Purisu pabbabà kó tun ta matulus Manama ébô pallayatán kó ikandin tun ta nángngà timpo.

7 Bággé yu kandin tó langun ágkasasówan yu, su ágdóppón sikandin ákniyu.

8 Pasunnad kó asta banté kó, su tó usig yu na si Maibuyan ágpanó-panó iring na liyun na ginigár asta ágpamasak katô dawin din.

9 Atuwi yu sikandin ukit katô masarig kapamaké yu, su ikasóddór kó na tó langun kataladi yu tun ta kapamaké nit kaluwagan kani banuwa ágkinnaman pagsík katô kérrayat na magunawa katô inókitan yu.

10 Asal tingód katô kédu ka Manama, igtawar kó ikandin ukit ki Cristo ébô mapil kó tun ta séllaán din na ándà ágtamanán. Pángnga irrayatan kó tun ta mabbabà timpo, Manama tó pamantu, pasarig, asta pabákkár ákniyu, asta sumánnar ákniyu tun ta pónsadan na dì ágkakállang.

11 Sikandin tó matulus na mangulu sippang ka ándà ágtamanán! Matuman ni.

Ágtamanán kani sulat

12 Igsulatta ákniyu kani mabbabà sulat na igtabangan i Silvano.[†] Tun ta panámdám ku, sikandin tó ágkasarigan kataladi ta. Igsulat ku ákniyu ébô pabákkárrán tó kapamaké yu asta ébô pasóddórán kó na bánnal gó tó kédu ka Manama. Purisu yakó ágsuwé tilkud tun ta kédu din.

13 Tô mga kataladi yu tun ta Babilonia[‡] na igsalin pagsík katô Manama, ágpangumusta dan ákniyu, asta ágpangumusta si Marcos na batà ku tun ta kapamaké.

14 Papangumustaé kó langun yu na ágpampamaké, su tó gó tó kakilalaan na ágpaginawaé kó.

Mólà pa ka duwán kasunayan katô langun yu na igpasakup ki Cristo.

[†] 5:12 5:12 Silvano, ó Silas.   [‡] 5:13 5:13 Tô mga kataladi yu tun ta Babilonia, ó tó bayi tun ta Babilonia. Ni bayi ni tó mga ágpampamaké. Babilonia tó pagngadan dan katô lunsud ka Roma, su tó madat áglumun dutun iring katô madat iglumu tun ta Babilonia sayyan. Ahaán tó Daniel kapitulo 5 asta tó Igpakita kapitulo 17 asta 18.

Ikaduwa Sulat I Pedro

Una Basan

Ni libro igsulat i Pedro tun ta mga ágpamaké ki Jesu-Cristo na ikatalap na góddô tun ta lima mga banuwa tun ta probinsya ka Asia. Tô timpo tô, marapung é mga taratinurù na ágtinurù katô ánnà bánnal. Purisu ni gó é igsulat din tun ta mga ágpampamaké ébô dì dan mánnal katô ánnà bánnal ágtinuruán.

Marapung tô mga igtinurù i Pedro tun ta mga ágpampamaké ukit kani sulat. Igkagiyán dan na dì dan dumuma katô mga ánnà bánnal taratinurù su tô áglumun dan igtikud tun ta madat kakalyag katô lawa dan, asta kakalyag dan na miring tô mga manubù kandan (2 Pedro 2:1-22). Igkagi din pagsik na kailangan lumili dan katô mga manubù na dì ágbánnal na lumónód si Jesus nit banuwa (2 Pedro 3:4). Igapanámdám din sikandan na bánnal gó lumónód si Jesus nit banuwa, asta sikandin tô mangulu. Igtinurù din pagsik kandan na marapung pa tô mga dumunggù nit banuwa ka masig dán tô sippangan.

¹ Sakán si Simon Pedro na ágsuguánnán asta apostoles i Jesu-Cristo. Igsulatta tun ákniyu na igpamaké na magunawa áknami na igpamaké kandin. Ni kapamaké ta ighbágge áknita ukit ki Jesu-Cristo na Manama ta asta Taratábbus na ígimu áknita na nángngà tun ta saruhan ka Manama.

² Mólà pa ka ágkadugangan tô kédu asta tô kasunayan ka Manama tun ákniyu tákkás katô kasóddór yu katô Manama asta ki Jesus na Áglangngagán ta.

Katawar asta kasalin katô Manama

³ Na, ighbágge ka Manama áknita tô langun na ágkailanganán ta ébô manté ki asta tumuman ki katô kakalyag din. Tô gó tô ighbágge din ukit katô katulusan din asta ukit katô kasóddór ta kandin. Igtawar sikandin áknita ébô tanggapán ta tô séllaán ka bantug din asta tô kadigárran din.

⁴ Tingód kani kadigárran din, igtandóan ki ikandin na bággén din áknita tô tuu madigár asta tô tuu dakál pulsán, ébô ukit kani mga igtandô din, makalili kó katô mga kakalyag na makadadat nit banuwa, asta mému tô ágkémun yu íring katô ágkémun din.

⁵ Purisu ággár-ággárri yu dugangi tô kapamaké yu katô kadigárran, asta tun ta kadigárran dugang yu tô kagpáttan,

⁶ asta tun ta kagpáttan dugang yu tô kapasunnad, asta tun ta kapasunnad dugang yu tô katiis katô kahirapan, asta tun ta katiis dugang yu tô madigár ágkémun tun ta saruhan ka Manama,

⁷ asta tun ta madigár ágkémun dugang yu tô kaginawa katô mga kataladi yu, asta ánnà dâd tô mäga kataladi yu tô ginawaan yu asal tô langun manubù.

⁸ Atin ka duwán íring kani tun ákniyu asta kadugangan pa ni, pasóddórán yu na ággamitán kó katô Manama asta duwán ágpulusán din ákniyu ukit katô kasóddór yu katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁹ Atin ka duwán ágpamaké na ánnà íring kani tô ágkémun din, íring na bólög sikandin ó ánnà matayyó tô kasállág din, su ilingawan din na igurasan dán ka Manama tô mga salâ din.

¹⁰ Purisu mga kataladi, ággár-ággár kó ébô kasóddoran na igtawar asta igsalin kó gó katô Manama. Atin ka lumun yu ni, dì kó sumódô ágpamaké,

¹¹ asta tuu madigár tô kahu yu tun ta ándâ dán ágtamanán pagpangulu katô Áglangngagán ta asta Taratábbus na si Jesu-Cristo.

¹² Purisu agad isóddoran yud ni langun, asta inagpáttan yud tô kabánnalan na igtanggap yu, asal inalayunna ágpapanámdám ákniyu tingód kani.

¹³ Na, igpanámdámma na madigá ka pabákkárran ku sikiyu ukit katô kapasampát ku ákniyu tingód katô igtinurù ku ákniyu róggun mantéya pa.

¹⁴ Isóddoran ku na masiggad maté,* su igpasóddór ni kanak katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

¹⁵ Purisu lumun ku sippang ka malumu ku ébô inalayun yu kapanámdámmán ni mga katinurù ku agad matéyad.

Igkita dé si Jesu-Cristo

* **1:14** 1:14 Masiggad maté, ó masiggad tumanan kani lawa ku.

¹⁶ Na, igulit ké ákniyu na matulus tō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, asta lumónód gó sikandin. Tō igulit dé ánnà igimu-imu mga gulitán, asal sikami tō igkita katô séllaán ka katulusan din.

¹⁷ Tō igpabantug tō Ámmà Manama kandin asta tō igdurung din sikandin, idinág tō kagi ka matulus Manama tikud tun ta langit, na mà din, “Ni gó ni Batâ ku na ágginaawaan ku, asta tuuwa idayawan kandin.”[†]

¹⁸ Tō igduma ké kandin dángangan tun ta pabungan katô Manama[‡], sikami gó tō ikadinág katô kagi tikud tun ta langit.

¹⁹ Purisu ukit katô igkita dé, idugangan tō kasarig dé katô kagi ka mga propeta ka Manama sayyan. Kailangan panámdámmán yu tō igsulat dan, su tō igsulat dan iring katô sulù na ágpappawà katô Kangittángangan sippang ka lumónód puman si Jesu-Cristo na miló tun ta pusung yu.[§]

²⁰ Na, una ka langun, sampát yu ni. Ándà palang igsulat katô mga propeta ka Manama sayyan na igtikud tun ta kandan dák kénagpát,

²¹ su ándà palang igsulat katô mga propeta ukit dák katô kakalyag dan, asal tō mga propeta igpakagi katô Ugis Espiritu, asta igkagi dan tō mga kagi na tikud tun ta Manama.

2

Ánnà bánnal mga taratinurù

¹ Asal sayyan duwán mga ánnà bánnal propeta, asta iring kanan áknganni, su duwán pagsik mga ánnà bánnal taratinurù na madun tun ákniyu. Tuminurù dan katô ánnà bánnal ágtinuruán na makadadat katô kapamaké yu, asta méllé dan katô Áglangngagán na igtábbus kandan. Purisu tigmó dák supakan sikandan.

² Marapung tō mákkás katô mga áglumun dan na makayayya. Purisu ukit katô áglumun dan, mabuyas tō tullid kapókit ka kabánnalan.

³ Tingód katô katagaw dan mimu-imu dan katô mga bulaló ébô makasalapì dan. Sayyan igruudan dan ka Manama, asta dungguan dan gó ka supak.

⁴ Ándà kédowi ka Manama tō mga panaligan din na ikasalà, asal igantug din sikandan tun ta kangittángangan, * asta igpriso dan sippang ka dumunggù tō álló ka karuud.

⁵ Ándà kédowi katô Manama tō mga manubù sayyan nit banuwa na ándà bánnal kandin. Agad igulit-ulitan dan i Noe na kailangan nángngà tō lumen dan, asal igipánnas dan katô Manama ukit katô lunup. Isamà dák si Noe asta tō pittu mga manubù na igduma kandin.[†]

⁶ Igsupakan ka Manama tō langun tun ta lunsud ka Sodoma asta Gomora ukit ka kagóbbó. Inémú ni na panunggiringan katô inókitan katô mga dí ágbánnal katô Manama.

⁷ Asal igpaluwà din si Lot tikud tun ta Sodoma, su matalláng sikandin asta ágkaranu tingód katô madat mga áglumun katô mga manubù.

⁸ Su tō igóddó si Lot duma kandan, igkita asta igdinág din tō madat mga áglumun dan álló-álló, asta tuu ágkaranu sikandin.[‡]

⁹ Purisu ukit kani, ikasóddór ki na tō Áglangngagán katig ágpaluwà tikud tun ta mga pagkinnam katô mga manubù na ágpamaké kandin, asta katig sikandin sumupak katô madat mga manubù tun ta álló ka karuud.

¹⁰ Tuu dán gó madat tō dungguán katô mga ágkapid katô madat kakalyag ka lawa dan asta ágbuyas katô langun ágpangulu kandan.

Ni mga ánnà bánnal taratinurù, magani dan na ágpallayat-layat asta ándà máddang dan ágbuyas-buyas katô ágrespetowan mga panaligan na igpapid ka Manama ébô mangulu.[§]

¹¹ Tō mga panaligan ka Manama, agad tuu dan matulus asta mallayat pa ka tandingán katô mga ánnà bánnal taratinurù, asal dí dan makému na tuyas-buyas katô mga ágpangulun tun ta saruwán katô Áglangngagán.

¹² Asal ni mga taratinurù iring katô mga mannanap tun ta kabánnássan na ándà panámdám asta ágtákkás dák katô kakalyag ka lawa dan. Inanté ébô ámmáttán dák asta giyón. Na, ni mga taratinurù, ágbuyas-buyasan dan tō mga lumu na ándà dan kagpátti. Purisu supakan dan katô Manama iring katô mga mannanap ka kabánnássan na ágmatayan dák.

[†] 1:17 1:17 Ahaán tō Mateo 17:1-5; Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36. [‡] 1:18 1:18 Pabungan katô Manama, ó ugis pabungan.

[§] 1:19 1:19 Sippang ka lumónód puman si Jesu-Cristo na miló tun ta pusung yu, ó sippang ka suméllá tun ta pusung yu tō álló asta tō karani na ágkitanán ka sállám. * 2:4 2:4 Kangittángangan, ó Tartarus. Igbánnal tō mga Griego na ni Tartarus é mangittáng lugar tun ta siráb katô linó ka apuy para prisowan katô mga espiritu na madat é áglumun sippang ka ruudan dan. [†] 2:5 2:5 Ahaán tō Genesis 6:5-8:22. [‡] 2:8 2:6-8 Ahaán tō Genesis 19:1-29. [§] 2:10 2:10 Ahaán tō Judas 8.

¹³ Sulian dan tingód katô madat ilumu dan. Tô dayó dan tô áglumu ka madat kakalyag ka lawa dan agad álló áglumun dan. Iring dan katô ditâ tun ta umpak su tuu makayayâ ka dumuma dan ákniyu dalám katô kapalimudé yu, su ágpanayun dán áglumu ka madat.

¹⁴ Ágdantulán dan tô áglibug, su dì dan ágkanánggaan katô mga salà na áglumun dan. Ágpahun dan tô mga ágkapid tun ta tagán dan. Supakan dan katô Manama su tô pusung dan ipánnuan katô katagaw!

¹⁵ Itadin dan su igtananan dan tô dalan ka kabánnalan. Iring dan katô propeta sayyan na si Balaam na batâ i Bosor, su ágginawa sikandin ka salapì na ágbággen kandin ukit katô kalumu din ka madat.*

¹⁶ Asal igsapadan tô madat lumu i Balaam ukit katô asno na igsakayan din na igkagi iring na manubù asta igsapadan katô kangulággan lumu katô propeta.

¹⁷ Ni mga manubù ni ándà ágpulusán iring katô sánnáp na itittian, asta iring katô mga sagulapun na ágkapid ka karamag. Tapé igtaganà ka Manama tô lugar na tuu mangittâng para kandan,

¹⁸ su ágpadadurung dan ukit katô kagi dan na ándà ágpulusán. Ukit katô madat mga kakalyag ka lawa ágpiddán dan tô mga manubù na mantu pa igtanan katô mga áglumu ka madat.

¹⁹ Ágtandô dan na mému lumun tô agad ándin na kakalyag dan, asal sikandan gó tô inallang katô kadattan, su agad ándin tô pakapid katô manubù, tô gó tô ikallang kandin.

²⁰ Na, tô mga manubù na ikaluwâ dán tikud tun ta madat ilumu dan nit banuwa ukit katô kasóddór dan katô Áglangngagán ta asta Taratábbus na si Jesu-Cristo, atin ka lumónód dan tun ta tapé madat kantayan dan, mému dan puman álland katô salà na áglumun dan. Purisu tô katamanan dan tuu pa madat ka tandingán katô tagnà.

²¹ Atin ka ándà dan ikasóddór katô kapókit ka katanggap ka Manama katô manubù na nángngà tun ta saruwân din, madigár pa ka tandingán katô kasóddór dan, asta katanan dan katô nángngà katinurù katô Manama kandan.

²² Ituman dan tô bánnal panunggiringan, “Tô asu ágkan puman katô kandin inutà,”† asta “Tô babuy na igaqidusan áglónód puman áglubug tun ta libutà.”

3

Matuman lumónód tô Áglangngagán

¹ Sikiyu na ágginawaan ku, ni gó tô ikaduwa sulat ku ákniyu. Ni ta duwa sulat ku, igapasampát ku ákniyu ébô papabákkarré kó katô madigár mga panámdám na isóddóran yu.

² Kakalyag ku na makasampát kó katô igulit katô mga propeta na igbánnal ka Manama sayyan, asta katô igsugù katô Áglangngagán na Taratábbus ukit katô mga apostoles yu.

³ Una katô langun, kailangan kagpáttan yu na tun ta katapuriyan mga álló, dumunggù tô mga manubù na yumamà-yamà katô kabánnalan, asta mapid dan katô kakalyag ka kandan lawa,

⁴ su kumagi dan, na mà dan, “Igtandô si Jesus na lumónód sikandin. Asal ánda dán sikandin? Su tikud tun ta inaté tô mga kamónaan ta, ándawù kapalinan kani banuwa su magunawa tikud tun ta kému kani!”

⁵ Tô gó tô kagin dan, su dì dan malyag na sumampát katô igimu ka Manama sayyan. Ukit katô kagi din, duwán langit asta banuwa na igimu tikud tun ta wayig asta inému ukit katô wayig.

⁶ Ukit katô kagi din, igaipalunupan din ni banuwa asta idattan.*

⁷ Asta ukit katô kagi ka Manama, tô langit asta ni banuwa na ágkitanán ta áknganni igtaganà din na góbbón ka dumunggù tô álló na ruudan asta supakan tô mga manubù na ándà bánnal kandin.

⁸ Asal sikiyu na ágginawaan ku, yakó yu ágkalingawi na tun ta Áglangngagán, tô kadugéyan katô sábbad álló iring na sábbad mararan (1,000) ámmé, asta tô kadugéyan katô sábbad mararan (1,000) ámmé iring na sábbad dád álló.

⁹ Dì ágbaring-baring tô Áglangngagán na ágtuman katô tandô din, iring katô ágpanámdámmán katô mga manubù. Asal mallayat é ginawa din ákniyu, su dì malyag na mandà tô mga manubù, asal kakalyag din na rumákkad tô langun.

¹⁰ Asal sékót dumunggù tô álló na lumónód tô Áglangngagán, iring na kadunggù ka takón. Tô álló tô, mandà tô langit tákkás katô mabákkár dagunután, asta kadattan ka apuy tô mga bahin kani. Magóbbó ni tibuk banuwa tákkás katô langun-langun kannun.

* 2:15 2:15 Ahaán tô Numeros 22:1-38.

† 2:22 2:22 Panultihon 26:11.

* 3:6 3:5-6 Ahaán tô Genesis 1:6-8; 7:11.

¹¹ Na, su iring kani dadattan ka Manama ni langun, kailangan nángngà tō áglumun yu tun ta saruhan ka Manama

¹² róggun na tuu kó gangat asta ágtaganà para katô kalónód katô Áglangngagán tun ta álló na igsalin ka Manama, su magóbbó asta mandà tō langit, asta matunó tō mga bahin tingód katô kénit!

¹³ Asal ukit katô igtandô ka Manama, gangatan ta tō mantu langit asta tō mantu banuwa na óddóan katô mga manubù na igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruhan din.[†]

¹⁴ Purisu sikiyu na ágginawaan ku, róggun na gangat kó katô katumanan kani, ággár-ággár kó ébô tuu kó malinis asta dì kó mabuyas tun ta saruhan ka Manama, asta duwán kasunayan yu.

¹⁵ Panámdám yu ni. Mallayat é ginawa katô Áglangngagán ta ébô matábbus tō mga manubù. Magunawa pagsik tō igsulat katô áknita ágginawaan kataladi na si Pablo, su duwán igpasóddór katô Manama kandin.

¹⁶ Tun ta langun sulat din, magunawa tō kagi din tingód katô álló ka Manama, agad duwán gó mga mahirap ginagpáttan tun ta mga sulat din. Purisu tō mga manubù na ándà tuu ikasóddór asta sékót ágkapid, ágpalinán dan tō kóbádan katô igsulat din iring katô kapalin dan katô duma mga kagi ka Manama na igsulat. Asal dungguan dan ka kadattan.

Katapuriyan mga panalan

¹⁷ Purisu sikiyu na ágginawaan ku, su taganà kó ikasóddór kani, banté kó ébô dì kó mapid katô mga bulaló ka mga dì ágbánnal katô Manama, su dì mému ka ágduwa-duwa kó tingód katô igpamaké yu áknganni.

¹⁸ Asal panayun yu tanggapi tō kédu asta tō kagpáttan tikud tun ta Áglangngagán ta asta Taratábbus na si Jesu-Cristo. Mólà pa ka durungán asta pabantugán sikandin áknganni asta sippang ka ándà ágtamanán! Matuman ni.

[†] **3:13** 3:13 Ahaán tō Isaias 65:17; 66:22.

Una Sulat I Juan

Una Basan

Tô igsulat kani si Juan na sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu i Jesu-Cristo na igpapid din ébô mulit-ulit katô kagi din. Tugál dán si Juan tô timpo na igsulat sikandin kani.

Ni una sulat din igpapid din tun ta mga ágpampamaké na ágginawaan din asta igsarigan katô Manama tun ta marapung ássa mga banuwa. Tô timpo tó, duwán mga manubù na ágtinurù katô ánnà bánnal. Duwán mga ákgagi na ánnà Batà katô Manama si Jesu-Cristo su manubù dád kun sikandin. Duwán mga duma na ákgagi na tó Batà ka Manama ándà pamanubù. Asta duwán pô gó mga ássa mga bulaló na igtinurù dan.

Kannun ta una sulat i Juan, matayyó na si Jesu-Cristo tó bánnal Batà ka Manama, asta igpamanubù gó sikandin.

Igtinuruuan din tó mga ágpampamaké na kailangan imátmáttán dan ka duwán ágtinurù katô tullid ágtinuruán i Jesu-Cristo ébô liliyan dan tó ánnà bánnal ágtinuruán.

Tuu matayyó ni igsulat din na tó langun ágpamaké ki Jesu-Cristo asta ágginawa katô Manama, kailangan ginawaan dan tó mga unawa dan.

Si Jesu-Cristo tó ágbágé ka kantayan

¹ Igsulatta ákniyu tingód kandin na duwán dán taganà tó ándà pa imuwi ni banuwa. Sikandin gó tó igdinág dé, igkita dé, isállaggan dé, asta igawidan dé. Sikandin tó ánggadanan na Kagi ka Manama na ágbágé ka kantayan na ándà ágtamanán.

² Ni ágbágé ka kantayan tó igaikita ka Manama áknami, asta igkita dé sikandin. Sikami tó mga testigos na gulit-ulit ákniyu na sikandin tó manté ka ándà ágtamanán. Sikandin tó igduma katô Ámmà Manama asta igaikita sikandin áknami.

³ Igulit-ulit dé ákniyu tó igkita dé asta tó igdinág dé ébô pasábbad kó áknami, su igpasábbad ké tun ta Ámmà Manama asta tun ta Batà din na si Jesu-Cristo.

⁴ Igsulat ké kani ákniyu ébô tuu ki gó kadawayan.

Mga manubù na dutun ta kappawaan

⁵ Ni gó tó igtinurù i Jesu-Cristo na igdinág dé, asta ni gó tó gulit-ulitán dé ákniyu. Tô Manama tó ágtikudan ka kadigárran iring na kappawaan, asta ándà palang madat tun kandin iring na kangittángngan.

⁶ Purisu atin ka kumagi ki na igpasábbad kid tun ta Manama, asal góddô ki pô tun ta kangittángngan, bulaló tó ákgagin ta, asta dì ki ágtuman katô kabánnalan.

⁷ Asal ka góddô ki tun ta kappawaan iring katô Manama na góddô tun ta kappawaan, duwán sinábbadan ta, asta tó dipanug ka kamaté i Jesus na Batà katô Manama tó áglinis áknita tikud tun ta langun salà ta.

⁸ Atin ka kumagi ki na ándà salà ta, iglimbungan ta tó áknita sarili, asta ándà ki tuman katô kabánnalan.

⁹ Asal atin ka ilitán ta tun ta Manama na bánnal iglumu ki ka salà, pasinsiyaan din tó mga salà ta asta linisan ki ikandin tikud tun ta langun ka madat mga lumu ta, su ágkasarigan sikandin asta nángngà tó áglumun din.

¹⁰ Atin ka kumagi ki na ándà ki ikasalà, magunawa dád ka kumagi ki na ágbulaló tó Manama, asta ándà ta tanggapí tó kagi din.

2

¹ Igsulatan ku sikiyu na mga gabatà ku ébô dì kó lumumu ka salà. Asal atin ka duwán tun ákniyu na makalumu ka salà, duwán pédu-édu tun ta Ámmà para áknita. Sikandin si Jesu-Cristo na ándà gó salà.

² Sikandin tó igpamaté na bullas áknita ébô pasinsiyaan tó mga salà ta. Ánnà dád áknita mga salà tó mému pasinsiyaan din, asal tó mga salà katô langun manubù nit banuwa.

³ Ukit katô pagtuman ta katô mga sugù ka Manama, kasóddoran ta na bánnal igpasábbad kid tun kandin.

⁴ Atin ka ákgagi tó manubù na igpasábbad sikandin tun ta Manama, asal dì sikandin ágtuman katô mga sugù ka Manama, bulalón sikandin, asta ándà din tanggapí tó kabánnalan.

⁵ Asal tó manubù na ágtuman katô kagi ka Manama, ágginawa sikandin ka Manama iring katô kaginawa ka Manama kandin. Ukit kani kasóddoran ta na igpasábbad kid tun ta Manama.

⁶ Tô manubù na ágkagi na igapasábbad sikandin tun ta Manama, kailangan tō ágkémun din iring katô ágkémun i Jesu-Cristo.

Tō mantu sugù

⁷ Mga ágginaawaan ku, ánnà mantu ni sugù na igsulat ku ákniyu na kailangan paginawaé kó.* Asal tō iga pamaké kó, ni gó tō taganà igsugù ákniyu. Ni gó tō sugù na iga pasóddór ákniyu tikud pô tun ta kapamaké yu.

⁸ Asal iring na mantu ni sugù na igsulat ku ákniyu su iga pakita i Cristo tō bánnal ginawa din ukit katô iglumu din, asta sikiyu pagsik tō ágpakita katô ginawa yu ukit katô áglumun yu. Su ukit katô katanan yu katô madat mga linumuwan, iring na inandà dán tō kangittángngan, asta ukit katô kalumu yu katô nángngà tun ta saruhan ka Manama, iring na ágsellà dán tō kappawaan katô Manama.

⁹ Atin ka ágkagi tō manubù na dutun sikandin ta kappawaan, asal ágkaringasa katô kataladi din, dutun pô sikandin ta kangittángngan.

¹⁰ Asal atin ka ágginaawa tō manubù katô kataladi din, dutun sikandin ta kappawaan, asta ándà dán mému gunayan na makasalà sikandin.

¹¹ Asal atin ka ágkaringasa tō manubù katô kataladi din, dutun pô sikandin ta kangittángngan. Ágpanó sikandin tun ta kangittángngan, asta ándà din kasóddori ka ánda tō sadunan din, su dí pakakita guné katô kangittángngan.

¹² Igsulatta ákniyu na mga gabatà su iga pasinsiyaan dán ka Manama tō mga salà yu ukit katô iglumu i Jesu-Cristo.

¹³ Igsulatta ákniyu na mga ámmà su ikasóddór kód ki Jesu-Cristo na duwán dán taganà tikud pô tun ta tigkanayan ka langun. Igsulatta ákniyu na mga sumuddù gamama, su igpanalu kód ki Maibuyan.

¹⁴ Igsulatta ákniyu na mga gabatà su isóddór yud tō Ámmà Manama. Igsulatta ákniyu na mga ámmà su isóddór yud si Jesu-Cristo na duwán dán taganà tikud pô tun ta tigkanayan. Igsulatta ákniyu na mga sumuddù gamama su masarig tō ákniyu kapamaké, asta inalayun ágbánnal kó katô kagi ka Manama, asta igpanalu kód ki Maibuyan.

¹⁵ Yakó yu ágginawayi tō madat ágkémun katô mga manubù na dí ágpamaké, asta yakó yu ágginawayi tō madat mga kakalyag katô duma mga manubù nit banuwa. Atin ka ágginaawaan yu tō madat ágkémun nit banuwa, ándà ginawa yu katô Ámmà Manama,

¹⁶ su tō langun ka ágkémun nit banuwa, yan tō kóbág ka mga manubù ukit katô lawa, ukit katô kasállág, asta ukit katô kapadadurung. Ni mga ágkémun ánnà tikud tun ta Ámmà Manama, asal tikud dád nit banuwa.

¹⁷ Duwán ágtamanán katô mga manubù na dí ágpamaké asta katô madat mga ágkadigárran dan nit banuwa, asal tō ágtuman katô kakalyag ka Manama manté sippang ka ándà ágtamanán.

Tō usig i Cristo

¹⁸ Mga gabatà ku, masig dán dumunggù tō katapuriyan mga álló. Ikadinág kód na dumunggù tō usig i Cristo, asta bánnal na iga dunggù dán gó tō marapung mga usig i Cristo. Purisu isóddór tад na masig dán dumunggù tō katapuriyan mga álló.

¹⁹ Agad ni mga usig ta igtanan áknita dágngan, asta ámmà dan bánnal mga kadumaan ta. Atin ka bánnal dan na mga kadumaan ta, igpanayun dan pád iga duma áknita. Asal igtanan dan ébó kasóddór ta na ánnà dan bánnal mga kadumaan ta.

²⁰ Asal sikiyu, ánnà kó iring kandan su iga pasunnadan kód i Jesu-Cristo katô Ugis Espiritu. Purisu ikasóddór tō langun yu katô kabánnalan.

²¹ Ágsulatan ku sikiyu ánnà su ándà sóddór yu katô kabánnalan, asal su ikasóddór kó katô kabánnalan, asta ikasóddór kó na ándà bulaló na ágtikud tun ta kabánnalan.

²² Na, ágkagi tō mga bulalón na ánnà Mesiyas* si Jesus. Tō gó tō mga usig i Cristo, su géllé dan katô Ámmà Manama asta katô Batà din na si Jesus.

²³ Tō géllé katô Batà ka Manama, ándà sikandin pasábbad tun ta Ámmà Manama, asal tō gulit na iga pasábbad sikandin tun ta Batà ka Manama, iga pasábbad pagsik sikandin tun ta Ámmà.

²⁴ Purisu kailangan tumanán yu tō kabánnalan na igtinurù ákniyu tikud pô tun ta kapamaké yu. Atin ka tumanán yu tō igtinurù ákniyu, ágpasábbad kó tun ta Batà asta tun ta Ámmà.

²⁵ Igtandô katô Manama na duwán bággén din áknita, asta tō gó tō kantayan na ándà ágtamanán.

* 2:7 2:7 Ahaán tō Juan 13:34. † 2:22 2:22 Mesiyas tō kagi ka Hebreo na magunawa katô kagi ka Griego “Cristo.” Tō kóbádan kani, “tō isalin ka Manama.” Si Jesu-Cristo tō ánggadan na Mesiyas.

²⁶ Igsulatta ákniyu ébô kasóddóran yu tô tingód katô mga manubù na malyag lumimbung ákniyu.

²⁷ Asal sikiyu, góddóan kó katô Ugis Espiritu na igtanggap yu tikud tun ki Jesu-Cristo. Purisu dì dán kailangan na tinuruan kó katô duma manubù, su tô Ugis Espiritu tô ágtinurù ákniyu katô langun. Bánnal tô ágtinuruán din, asta ánnà bulaló. Purisu panayun kó ágtuman katô igtinurù katô Ugis Espiritu ákniyu.

²⁸ Na, mga gabatà ku, pasábbad kó tun ki Jesu-Cristo ébô dì ki kamáddangan asta dì ki kayyaan tun ta saruhan i Cristo tun ta kalónód din.

²⁹ Isóddóran yu na nángngà tô áglumun ka Manama. Purisu kailangan kasóddóran yu na atin áglumu tô langun manubù katô nángngà tun ta saruhan ka Manama, igimu dan ikandin na mga gabatà din.

3

Mga gabatà katô Manama

¹ Panámdám kó tingód katô dakál ginawa ka Ámmà Manama na igapakita din áknita, su igtawar ki ikandin na mga gabatà din. Sikita gó tô mga gabatà din. Purisu tô mga manubù nit banuwa na dì ágpamaké ándà ikasóddór na sikita tô mga gabatà ka Manama su ándà dan kasóddóri ka sadan tô Manama.

² Mga ágginaawaan ku, agad mga gabatà kid katô Manama ákganni, ándà pa pasóddóri ka Manama áknita ka ándin tô kéringan ta tun ta katapuriyan álló. Asal isóddóran ta na ka pakita dán si Cristo, makéring ki kandin, su kitanán ta sikandin na magunawa gó katô bónnóng din ákganni tun ta langit.

³ Purisu tô manubù na giman na makéring sikandin ki Cristo, inalayun áglili ka salà, iring ki Cristo na ándà salà.

⁴ Asal tô áglumu ka salà, tô gó tô ruudan su iglapas katô sugù ka Manama, su salà tô áglapas katô sugù ka Manama.

⁵ Isóddóran yu na igaamanubù si Jesu-Cristo ébô miwà katô mga gunayan ka salà, asta ándà gó sikandin ikasalà.

⁶ Purisu tô manubù na igapasábbad tun kandin dì dán manayun áglumu ka salà. Asal tô mga manubù na ágpanayun áglumu ka salà ándà pa gó ikagpát ka sadan si Cristo, asta ándà ikasóddóri kandin.

⁷ Purisu mga gabatà ku, yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Atin ka ágpanayun tô manubù áglumu katô nángngà, kasóddóran na nángngà sikandin tun ta saruhan ka Manama, iring ki Cristo na nángngà.

⁸ Asal atin ka ágpanayun tô manubù áglumu ka salà, sakup sikandin i Maibuyan, su si Maibuyan áglumu ka salà tikud pô tun ta katigkanayan. Purisu igaamanubù tô Batà ka Manama ébô dadattan tô mga áglumun i Maibuyan.

⁹ Atin ka inému dán tô manubù na batà ka Manama, dì dán sikandin manayun áglumu ka salà, su dutun dán kandin tô ágkémun ka Manama. Dì dán sikandin makapanayun áglumu ka salà su inému dán sikandin na batà ka Manama.

¹⁰ Ukit kani, kilalan ta ka sadan tô mga gabatà ka Manama asta ka sadan tô mga gabatà i Maibuyan. Ánnà batà katô Manama tô manubù na dì áglumu katô nángngà asta dì ágginaawa katô kataladi din.

Kailangan paginawaé ki

¹¹ Kailangan paginawaé ki, su ni gó tô igtinurù na igdinág yu tikud pô tun ta kapamaké yu.

¹² Dì mému ka miring ki ki Cain na sakup i Maibuyan. Igmatayan i Cain tô kataladi din su madat tô mga linumuwan i Cain, asta nángngà tô mga linumuwan katô kataladi din tun ta saruhan ka Manama.*

¹³ Purisu mga kataladi, yakó ágkasalábbuan ka ágkaringasaan kó katô mga manubù nit banuwa.

¹⁴ Na, isóddóran ta na igtikud kid tun ta kamatayan[†] asta dutun kid ta mantu kantayan, su ágginaawaan ta tê mga kataladi ta. Tô manubù na dì ágginaawa dutun pô ta kamatayan.

¹⁵ Tô manubù na ágkaringasa katô kataladi din, iring sikandin katô taramaté. Isóddóran yu na ándà taramaté na ágbággayan ka Manama katô kantayan na ándà ágtamanán.

¹⁶ Kasóddóran ta ka ándin tô bánnal ginawa su igpamaté si Cristo na bullas para áknita. Purisu kailangan makataganá ki pamaté na bullas para katô mga kataladi ta.

* ^{3:12} 3:12 Ahaán tô Genesis 4:1-25. † ^{3:14} 3:14 Tô kóbadan kani kamatayan, tô gó é ágkémun ka manubù na dì ágpamaké ki Jesu-Cristo, su katamanan din tô supak ka Manama na ándà ágtamanán.

¹⁷ Atin ka madigár é kóddô ta, asta kitanán ta na ágkahirapan tô kataladi ta, asal ka dì ki ágkéduwan kandin, dì ki ágginawa katô Manama.

¹⁸ Mga gabatâ, dì nángngâ ka kumagi ki dâd na ágginawa ki katô mga kataladi ta, asal kailangan pakitanán ta na bánnal tô kaginawa ta kandan ukit katô mga áglumun ta.

¹⁹ Na, ukit katô kaginawa ta, kasóddoran ta na ágbánnalán ta tô kabánnalan na ágtinuruán, asta pasunyátan ta tô pusung ta tun ta saruwân ka Manama.

²⁰ Agad ágganámdám ki na duwán kayyâ ta, asal tuu pa dakál tô isóddoran katô Manama ka tandingán katô isóddoran ta, su isóddoran din gó tô langun-langun.

²¹ Mga ágginawaan ku, atin ka isóddoran ta na dì ki kayyaan, ándà gó máddang ta ka tumubang ki katô Manama.

²² Purisu atin ka duwán pamuyuán ta kandin, matanggap ta, su ágtumanán ta tô mga sugù din asta áglumun ta tô makapadayó kandin.

²³ Ni gó tô sugù din áknita na kailangan mamaké ki katô Batâ din na si Jesu-Cristo, asta kailangan paginawaé ki iring katô igsugù din áknita.

²⁴ Tô ágtuman katô mga sugù ka Manama igpasábbad dán tun ta Manama, asta tô Manama igpasábbad tun kandin. Ukit katô Ugis Espiritu na ighbágge ka Manama áknita, isóddoran ta na igpasábbad tô Manama áknita.

4

Bánnal asta ánnà bánnal ágtinuruán

¹ Mga ágginawaan, yakó sékót ágbánnal katô mga ágtinurù tingód katô Manama, asal kinnami yu tô ágtinuruán dan ébô kasóddoran yu ka tikud tun ta Manama ó ánnà. Su marapung tô ánnà bánnal mga propeta na ágtalap nit banuwa.

² Ni gó tô kapókit ébô kasóddoran yu ka tikud tun ta Manama tô ágtinuruán, su tô ágtinurù na igpamanubù si Jesu-Cristo, tikud tun ta Manama tô ágtinuruán din.

³ Asal tô dì ágtinurù na igpamanubù si Jesus, ánnà tikud tun ta Manama tô ágtinuruán din. Sikandin gó tô usig i Cristo. Ikadinág kód na dumunggù tô usig i Cristo, asta dini dán gó sikandin ta banuwa.

⁴ Asal mga gabatâ, sakup kó katô Manama, asta ándà kó kapid katô ánnà bánnal mga propeta, su tô Manama diyan ákniyu tuu pa matulus ka tandingán ki Maibuyan na ágpangulu katô mga manubù na dì ágpamaké nit banuwa.

⁵ Ni ánnà bánnal mga propeta tô isakup tun ta mga dì ágpamaké nit banuwa. Purisu tô ágkagin dan magunawa katô ágkagin katô mga dì ágpamaké, asta ágpaminág kandan tô mga dì ágpamaké.

⁶ Asal su sikami tô mga sakup ka Manama, ágpaminág áknami tô mga ikasóddór katô Manama, asal tô ánnà mga sakup ka Manama dì ágpaminág áknami. Ukit kani, kasóddoran ta tô ágtinuruán na bánnal asta tô ágtinuruán na ánnà bánnal.

Ginawa tikud tun ta Manama

⁷ Mga ágginawaan, kailangan paginawaé ki, su Manama tô ágtikudan ka ginawa, asta tô mga ágginawa katô kataladi dan, tô gó tô inému dán mga gabatâ katô Manama, asta ikasóddór dan katô Manama.

⁸ Asal tô dì ágginawa ándà ikasóddór katô Manama, su Manama tô ágginawa.

⁹ Igpakita katô Manama na ágginawa sikandin áknita ukit katô kapapid din katô bugtung Batâ din kannun ta banuwa ébô bággyan ki katô kantayan na ándà ágtamanán ukit katô kamatayin dan para áknita.

¹⁰ Ni gó tô ágpasóddór ka ándin tô bánnal ginawa. Ánnà sikita tô igginawa katô Manama, asal Manama tô igginawa áknita asta igpapid din tô Batâ din na igmatayan ébô kapasin-siyaan ka Manama tô mga salâ ta.

¹¹ Mga ágginawaan, su ni gó tô kaginawa katô Manama áknita, kailangan paginawaé ki.

¹² Ándà gó manubù na ikakita katô Manama. Asal atin ka ágpaginawaé ki, igpasábbad tô Manama áknita, asta ukit kandin, ágginawa kid kandin.

¹³ Ukit kani, makasóddór ki na igpasábbad ki tun ta Manama asta tô Manama igpasábbad áknita, su ighbágge din dán áknita tô Espiritu din.

¹⁴ Igkita dé asta igulit dé na igpapid katô Ámmâ Manama tô Batâ din ébô imun sikandin na Taratábbus katô mga manubù nit banuwa.

¹⁵ Purisu atin ka gulit tô manubù na si Jesus tô Batâ ka Manama, igpasábbad tô Manama tun kandin, asta igpasábbad sikandin tun ta Manama.

¹⁶ Ikasóddór ki asta ighbánnal na ágginawaan ki katô Manama. Su Manama gó tô ágginawa, asta ágginawa tô manubù katô mga kataladi din, igpasábbad sikandin tun ta Manama asta igpasábbad tô Manama tun kandin.

¹⁷ Ukit katô ágkémun ta na iring katô ágkémun i Cristo nit banuwa, ágginawa ki iring katô kakalyag ka Manama, asta dì ki kamáddangan ka tumubang ki tun ta Manama tô álló ka rumuud sikandin.

¹⁸ Dì kamáddangan tô manubù na tuu ágginawa katô Manama, su atin ka ágginawa ki kandin, ándà gó máddang ta. Kamáddangan tô manubù na supakan, asta tô manubù na ággamáddangan ka Manama di tuu ágginawa katô Manama.

¹⁹ Ágginawa ki su una tô Manama igginawa áknita.

²⁰ Purisu ka kumagi tô manubù na ágginawa sikandin katô Manama, asal ággaringasa katô kataladi din, bululán sikandin. Atin ka di sikandin ágginawa katô kataladi na igkita din, dì ágginawa katô Manama na ándà din kitayi.

²¹ Ni gó tô sugù katô Manama áknita. Atin ágginawa tô manubù katô Manama, kailangan guminawa pagsik sikandin katô kataladi din.

5

Kapanaluwan ta katô madat nit banuwa

¹ Tô mga manubù na ágbánnal na si Jesus tô Mesiyas, tô gó tô mga gabatà ka Manama, asta tô mga manubù na ágginawa katô Ámmà Manama, ágginawa dan pagsik katô mga gabatà ka Manama.

² Atin ka tuu ki ágginawa katô Manama asta ágtuman ki katô mga sugù din, kasóddoran ta gó na ágginawa ki katô mga gabatà ka Manama.

³ Atin ka ágginawa ki katô Manama, ágtumanan ta tô mga sugù din, asta dì mahirap tô pagtuman ta katô mga sugù din.

⁴ Tô langun gabatà ka Manama makapanalu katô madat nit banuwa. Ukit katô kapamaké ta ikapanalu kid katô madat nit banuwa.

⁵ Tô manubù na ágbánnal na si Jesus tô Batà ka Manama, tô dâd gó tô makapanalu katô madat nit banuwa.

Tállu ágstestigos tingód ki Jesu-Cristo

⁶ Si Jesu-Cristo tô igpamanubù, asta igpasóddór din na sikandin tô Batà ka Manama ukit katô wayig tun ta kabunyag kandin asta ukit katô dipanug tun ta kamatayan din. Igsadun sikandin dini ánnà dâd ébô pabunyag, asal ébô maté sikandin. Bánnal tô ágstestigosán katô Ugis Espíritu, su sikandin gó tô ágtikutan ka kabánnalan.

⁷ Purisu duwán tállu na ágstestigos tingód ki Jesu-Cristo,

⁸ tô gó tô Ugis Espíritu, tô wayig tun ta kabunyag kandin, asta tô dipanug tun ta kamatayan din, asta ni tállu ni igpasábbadé.

⁹ Su ágbánnalán ta tô ágkagin katô mga manubù, asta tô igkagi ka Manama tuu pa ágkasarigan ka tandingán katô igkagi ka mga manubù, ágbánnalán ta gó tô igkagi ka Manama tingód ki Jesus na Batà din.

¹⁰ Purisu tô manubù na ágpamaké katô Batà ka Manama, ágbánnal sikandin katô igkagi ka Manama tingód katô Batà din. Asal tô manubù na dì ágbánnal kani, magunawa dâd ka umagi sikandin na ágbulaló tô Manama, su ándà din bánnali tô igkagi katô Manama tingód katô Batà din.

¹¹ Ni gó tô igkagi katô Manama. Igbaggé ka Manama áknita tô kantayan na ándà ágtamanan, asta ni kantayan igbaggé ukit katô kapasábbad ta tun ta Batà din.

¹² Tô manubù na igpasábbad dântun ta Batà ka Manama, duwán kantayan din na ándà ágtamanan. Asal tô manubù na ándà pasábbad tun ta Batà ka Manama, ándà kantayan din na ándà ágtamanan.

Kantayan na ándà ágtamanan

¹³ Igsulatta áknitu na igpamaké katô Batà ka Manama ébô kasóddoran yu na duwán kantayan yu na ándà ágtamanan.

¹⁴ Ándà máddang ta na padani tun ta Manama. Purisu atin ka duwán pamuyuán ta na nágngà tun ta kakalyag din, maminág gó sikandin áknita.

¹⁵ Su isóddoran ta na ágpaminág tô Manama áknita, agad ándin tô pamuyuán ta kandin, kasóddoran ta gó na matanggap ta tô igpamuyu tâ.

¹⁶ Atin ka kitanan yu tô kataladi yu na áglumu ka salà na dì makapid kandin tun ta kamatayan, dasal kó para kandin, asta bággén ka Manama tô kantayan tun ta ikémú ka salà na dì makapid tun ta kamatayan. Duwán gó lumumu ka salà na makapid tun ta kamatayan. Ándà a kagi na kailangan dumasal kó para katô manubù na áglumu ka salà iring kanan.

¹⁷ Salà tô langun na mga áglumun ta na ánnà nágngà, asal duwán salà na dì makapid tun ta kamatayan.

¹⁸ Isóddóran ta na dì ágpanayun áglumu ka salà tò manubù na inému dán na batà ka Manama, su ágdóppónan sikandin katô Batà ka Manama ébô dì sikandin kadattan i Maibuyan.

¹⁹ Isóddóran ta na mga sakup ki katô Manama, asta isóddóran ta na ágpangulu si Maibuyan katô langun manubù na dì ágpamaké nit banuwa.

²⁰ Isóddóran ta na igpamanubù tò Batà ka Manama, asta igpénagpát din áknita ka mánnun ta tò kasóddór ta katô bánnal Manama. Igpasábbad ki tun ta bánnal Manama asta tun ta Batà din na si Jesu-Cristo. Sikandin tò bánnal Manama na ágbâggé katô kantayan na ándà ágtamanán.

²¹ Purisu mga gabatà, liliyi yu tò mga ánnà bánnal manama.

Ikaduwa Sulat I Juan

Una Basan

Ni ikaduwa sulat i Juan igsulat din tun ta sábbad bayi na ágpamaké na igsalin katô Manama, asta tun ta mga gabatâ din. Duwán mga manubù na ágkagi na igkilala i Juan ni bayi asta tô mga gabatâ din. Ágkagi tô duma mga manubù na ánnà bánnal bayi asta mga gabatâ din tô igsulatan i Juan, asal igsulatan din tô grupo ka mga ágpampamaké, ó tô sábbad simbaan asta tô mga kadumaaan dan na mga ágpampamaké.

Kannun ta ikaduwa mabbabâ sulat i Juan, igapédu-édu sikandin na paginawaé tô langun dan, asta igaþasóddór din kandan tô tingód katô ánnà bánnal taratinuru asta tô tingód katô mga ágtinuruán dan.

¹ Sakán na tarapid katô mga ágpampamaké tô igsulat áknikó asta tun ta mga gabatâ nu, su sikuna tô sábbad bayi na isalin katô Manama. Tuuwa ágginaawa ákniyu, asta ánnà dád sakán tô ágginaawa ákniyu asal tô langun pagsik na ikasóddór katô kabánnalan.

² Ágginaawaan dé sikiyu su isóddóran ta gó tô kabánnalan asta tumanán ta gó sippang ka ándà ágtamanán.

³ Mólà pa ka tabangan ki, kéduwan ki, asta bággayan ki katô kasunayan tikud tun ta Ámmà Manama asta tikud tun ki Jesu-Cristo na Batâ din. Matuman ni dini áknita na ikasóddór katô kabánnalan asta igginawaan ka Manama.

Kabánnalan asta ginawa

⁴ Tuuwa idayawan su isóddóran ku na marapung tô mga gabatâ nu na ágtuman katô kabánnalan, iring katô igsugù katô Ámmà Manama áknita.

⁵ Purisu ágpédu-éduwa áknikó na ágginaawaan ku. Ánnà mantu ni sugù na igsulat ku áknikó, asal igsugù ni katô Manama áknita tikud pô tun ta kapamaké ta na kailangan paginawaé ki.

⁶ Atin ka ágginaawa ki katô Manama, tumanán ta tô mga sugù din áknita, asta igsugù din na kailangan paginawaé kó, su tô gó tô igdinág yu tikud tun ta kapamaké yu.

⁷ Marapung dán tô mga áglimbung na igtalap nit banuwa. Ándà dan bánnal na igpa-manubù si Jesu-Cristo. Sikandan tô mga taralimbung asta tô mga usig i Cristo.

⁸ Purisu banté kó ébô dì kó kalimbungan ikandan asta ébô dì kó kandaan katô pulusán na bággéen ákniyu tun ta tapuri álló.

⁹ Tô manubù na ágsuwé asta dì ágpanayun ágbánnal katô igitinurù i Cristo ándà igpasábbad tun ta Manama. Asal tô ágpanayun ágbánnal katô igitinurù i Cristo igpasábbad tun ta Ámmà Manama asta tun ta Batâ din.

¹⁰ Purisu atin ka ágsadun tun ákniyu tô dì ágtinurù katô mga igitinurù i Cristo, yakó ágtanggap kandin tun ta balé yu, asta yakó yu galit-aliti.

¹¹ Su tô malit-alit kandin makapil katô madat áglumun din.

¹² Marapung pa pád tô ultián ku áknikó, asal dì ku sulatán, su kakalyag ku na madunna diyan áknikó ébô patóngkóé ki, asta ébô tuu ki kadawayan.

¹³ Ágpangumusta áknikó tô mga gabatâ katô áknikó tábbé na igsalin katô Manama.

Ikatállu Sulat I Juan

Una Basan

Ni ikatállu mabbabà sulat i Juan, igsulat din tun ta rarak din na ángadanan ki Gayo na tuu din ágginaawaan. Si Gayo tó ágpangulun katô sábbad grupo ka mga ágpampamaké. Igdurung i Juan sikandin tingód ka katabang din katô duma mga ágpampamaké. Si Gayo, si Diotrefes asta si Demetrio tó mga taratinurù katô kagi ka Manama na ágtalap tun ta mga simbaan ka mga ágpampamaké. Na, nit sulat ni, igapasóddór i Juan ki Gayo tó tingód katô madat ágkémun i Diotrefes.

¹ Sakán na tarapid katô mga ágpampamaké tó igsulat áknikó, Gayo na rarak ku na tuu ku ágginaawaan.

² Rarak ku, mólà pa ka madigár é kóddô nu asta madigár é lawa nu iring katô kabákkárran ka kapamaké nu.

³ Igsulatta kani su tuuwa idawayan tó igaunggù tó mga kataladi ta asta tó igulit dan kanak tingód katô katuman nu katô kabánnalan.

⁴ Ándà makabágge kanak ka tuu dakál dayó ka tandingán katô kadinág ku na ágtákkás tó mga gabatà ku katô kabánnalan.

Igdurung i Juan si Gayo

⁵ Gayo na ágginaawaan ku, ágkasarigan ka gó ka ágdóppónan nu tó mga kataladi ta na gukit diyan áknikó, agad ándà nu kilalayi sikandin.

⁶ Igulitan dan tó mga ágpampamaké dini tingód katô ginawa nu kandan. Madigár ka manayun ka tumabang katô mga manubù iring kandan ébô makapanayun dan tun ta panawán dan, su tó gó tó makabágge ka dayó tun ta Manama.

⁷ Tó igpanó dan ébô tuminurù tingód ki Jesu-Cristo, ándà tabang na igtanggap dan tikud tun ta mga dì ágpamaké.

⁸ Purisu sikita na mga ágpampamaké, kailangan tumabang ki katô mga manubù iring kandan ébô makapil ki katô katinurù dan katô kabánnalan.

Si Diotrefes asta si Demetrio

⁹ Igsulatta tun ta mga ágpampamaké diyan ákniyu tingód kani, asal ándà tanggap si Diotrefes na igaipidda ka Manama, su malyag sikandin mangulu katô mga ágpampamaké dutun.

¹⁰ Purisu ka dumunggù a diyan ákniyu, ulitán ku tó madat áglumun din. Madat tó mga ákgagin din na igimu-imu din ébô dumadat áknami. Asta ánnà nángà yan, su dì din ágtanggapán tó mga kataladi na gukit diyan ákniyu, asta ágsapadan din pagsik tó mga tumanggap pád kandan ukit katô kapewá din kandan tikud tun ta simbaan.

¹¹ Rarak ku na ágginaawaan ku, yaka giring katô madat áglumun din, asal iringi nu tó madigár. Tó áglumu ka madigár igapasábbad tun ta Manama, asal tó áglumu ka madat ándà sóddór din katô Manama.

¹² Tanggap nu si Demetrio, su ákgagi tó langun ágpampamaké na madigár sikandin, asta ukit katô ágkémun din ágpakitanán din na bánnal tó ákgagin dan. Sikami pagsik makakagi na madigár sikandin, asta isóddoran nu na bánnal tó igkagi dé tingód kandin.

Ágtamanán kani sulat

¹³ Marapung pa pád tó ulitán ku áknikó, asal dì ku sulatán,

¹⁴ su kakalyag ku na madunna diyan áknikó ka dì madugé ébô patóngkóé ki.

¹⁵ Mólà pa ka bággayan ka ka kasunayan. Tó mga rarak nu dini ágpangumusta áknikó. Padunggù nu ni kapangumusta ku tun ta langun rarak ta diyan ákniyu.

Sulat I Judas

Una Basan

Ni libro igsulat i Judas na kataladi i Santiago. Na, si Jesus tō kaké dan tun dád ta innà. Agad si Judas tō adi i Jesus, asal ándà kabantug na sikandin tō adi din, asal igulit si Judas na sikandin tō ágsuguánnán i Jesu-Cristo na Áglangngagán din.

Igsulat si Judas tun ta mga ágpampamaké ébô pasóddórán din kandan tō tingód katô mga ágtinurù ka ánnà bánnal. Dí dan ágrespeto katô Manama, asta ákgagi dan na mému tumanán tō kakalyag ka lawa dan agad madat, su pasinsiyaan ka Manama sikandan ukit katô kédu din. Purisu igsulat si Judas ébô makasóddór tō mga ágpampamaké na matuman supakan ka Manama tō áglumu ka madat.

Nit mabbabà sulat, duwán mga kagi na magunawa katô igsulat tun ta Ikaduwa Sulat I Pedro. Ni sulat ágtinurù katô langun manubù na masa ébô kumabákkár tō kapamaké dan na ighbágge katô Manama, asta ébô gamítán dan tō kabánnalan na isóddoran dan ébô makatu dan katô mga ágtinurù katô ánnà bánnal.

¹ Sakán si Judas na ágsuguánnán i Jesu-Cristo asta kataladi i Santiago.

Igsulatta ákniyu na igsalin asta ágginaawaan katô Ámmà Manama, asta ágdóppónan i Jesu-Cristo.

² Mòlì pa ka inalayun yu ágtanggapán tō kédu, tō kasunayan, asta tō ginawa tikud tun ta Manama.

Ánnà bánnal mga taratinurù

³ Mga ágginaawaan ku, kakalyag ku gó pád na sumulatta ákniyu tingód katô katábus áknita. Asal áknganni kailangan sumulatta asta pédu-éduwa ákniyu ébô magani kó matu katô mga ágtinuruán na ánnà bánnal, su dí mému ka mapalin tō kabánnalan na ágtinuruán tingód katô kapamaké na makasábbad dád ighbágge katô Manama tun ta mga sakup din.

⁴ Igsulat ku ni su duwán mga manubù na igapil tun ákniyu na dí ágrespeto katô Manama. Limbungan dan pád sikiyu ukit katô ágtinuruán dan na mému ki tumuman katô madat mga kakalyag ta su pasinsiyaan ki gó ka Manama. Sayyan duwán igsulat katô Manama na supakan dan su igéllé dan katô sábbad dád Pangulu asta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Mga igsupakan katô Manama

⁵ Na, isóddoran yu ni, asal kakalyag ku na pasampáttán ku ákniyu na agad igraluwà ka Manama tō mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, asal pángnga katô, igmatayan din tō mga manubù na ándà bánnal kandin.

⁶ Sampát yu tō mga panaligan na ándà tuman katô lumu na igsarig tun kandan, asal igtanan dan baling katô góddóan dan tun ta langit. Purisu ighbagkás katô Manama ka mga kadina na dí ágkabugtus, asta igpriso din tun ta mangittáng lugar sippang ka dumunggù tō álló ka ruudan dan ikandin.

⁷ Sampát yu tō mga taga Sodoma, tō mga taga Gomora, asta tō mga manubù tun ta duma mga lunsud na madani. Iglumu dan pagsik ka salà, su kakalyag dan lumayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, asta itaglangan dan agad tō mga ánnà manubù. Igmatayan dan ka apuy ébô makasóddór ki na supakan tō mga áglumu ka madat ukit katô apuy na dí mapadáng ka ándà ágtamanán.*

⁸ Iring gó kanan tō madat mga manubù na ágduma-duma ákniyu. Su inapid dan ukit katô mga tagénáp dan, duwán áglumu ka salà tun ta kandan sarili lawa, asta duwán géllé katô igpapangulu ka Manama asta ágbuyas katô mga panaligan ka Manama.

⁹ Asal agad tō sábbad matulus panaligan ka Manama na si Miguel ándà buyas ki Maibuyan, su tō igpapulé dan ka sadan tō mému mangé katô lawa i Moises na inaté, ándà kagi si Miguel na ruudan din si Maibuyan tingód katô kabuyas din, asal mà din dád, "Tō Áglangngagán tō sumapad áknik!"†

¹⁰ Asal ni mga manubù ni ágbuyas katô agad ándin na ándà dan kagpátti. Iring dan katô mga mannanap na dí ágpanámdám, su áglumun dan dád tō agad ándin na inayadan dan, asta tō gó tō ágpid kandan tun ta kadattan.

¹¹ Makédu-édu dan! su inéringan dan tō iglumu i Cain na igmaté katô kataladi din. Itaglangan dan tō madat mga lumu ébô manalapi dan iring katô iglumu i Balaam. Igatu dan katô Manama iring katô katu i Core, asal supakan dan.‡

* ^{1:7} Ahaán tō Genesis 19. † ^{1:9} Ahaán tō Zacarias 3:2. ‡ ^{1:11} 11 Ahaán tō Genesis 4:3-8; Numeros kapitulo 16, asta mga kapitulo 22, 23 asta 24.

¹² Ni mga manubù ni ágdadat katô kapalimudé yu ágkan, su tuu dan ágkan asta ginám, asta ándà kavyà dan. Tô dâd sarili dan tô ágpanámdámmán dan. Ándà ágpulusán dan iring katô mangittáng sagulapun na áglayapán ka karamag asta dì ágkemu udan. Iring dan katô mga kayu na ándà buuy, agad timpo ka kabuuy. Purisu igbétód dan su ilanás asta igangu dán gó.

¹³ Iring dan katô magdakál balud na ágkitanán tô burà na ágluwà tikud tun ta mga balud, su ágpakitanán dan tô mga makayayà linumuwan dan. Iring dan katô mga karani na ágsuwé tikud tun ta gukitanan dan. Purisu igtaganà dán katô Manama tô mangittáng lugar na ándà gó kappawaana para óddoan dan sippang ka ándà ágtamanán.

¹⁴ Na, si Enoc na ikapittu kógpwanan i Adan igkagi sayyan tingód kandan, na mà din,
“Na, dumunggù tô Áglangngagán na tákkássan katô mga mararan ugis panaligan din.

¹⁵ Rumuud sikandin katô langun manubù.

Sumupak sikandin katô langun dì ágpamaké tingód katô langun ka madat mga linumuwan
dan, asta tingód katô langun ka madat mga kagi dan tingód kandin.”

¹⁶ Ni mga manubù ni ágburáng-buráng tingód katô Manama. Dì dan ágkanángngaan.
Ágpanámdámmán dan tô kakalyag katô kandan sarili. Ágpadadurung dan ukit katô kagi dan.
Ágpaniyuk[§] dan katô mga manubù ébô matuman tô kakalyag dan.

Kapasóddór asta katinurù

¹⁷ Asal sikiyu na mga ágginawaan, sampát yu tô igkagi dángngan katô mga apostoles ka Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

¹⁸ Igkagi sikandin ákniyu, na mà dan, “Tun ta tapuri mga álló dumunggù tô mga manubù
na yumamà-yamà ákniyu, asta tumanán dan dâd tô madat mga kakalyag dan.”

¹⁹ Ni gó tô mga manubù na gimu ka kapókit ébô passaé kó. Ágkapid dan katô kakalyag ka
lawa dan. Ándà Ugis Espiritu tun kandan.

²⁰ Asal sikiyu na mga ágginawaan ku, panayun kó patabangé ébô kumasarig tô kapamaké
yu. Dasal kó na tákkássan kó katô Ugis Espiritu.

²¹ Papánnù kó katô ginawa ka Manama róggun na gangat kó katô kantayan na ándà
ágtamanán na bággén katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ukit katô kédu din.

²² Kéduwi yu tô mga ágduwa-duwa.

²³ Tabangi yu tô dumá mga manubù ébô makaluwà dan tikud tun ta apuy na supak ka
Manama. Kéduwi yu tô mga manubù agad madat é mga linumuwan dan, asal banté kó agó
mapil kó katô mga salà dan.

Ágtamanán kani sulat

²⁴ Ná, móli pa ka durungán tô Manama na makému dumóppón ákniyu ébô dì kó madabù
tun ta salà, asta makapid ákniyu ébô ándà masawé ákniyu asta duwán dayó yu tun ta
sarewan din na ágséllà ka bantug.

²⁵ Mólà pa ka dürungán tô sábbad dâd gó Manama na Taratábbus ta ukit ki Jesu-Cristo na
Áglangngagán ta. Mólà pa ka duwán séllaán din, bantug din, katulusan din, asta pagpangulu
din tikud tun ta katigkanayan, áknganni, asta sippang tun ta ándà ágtamanán! Matuman ni.

Igpakita I Jesu-Cristo Ki Juan

Una Basan

Tô igsulat si Juan kani libro, tugál dán sikandin, asta igóddô tun ta délák purù na ángngadanan Patmos. Igpóddô si Juan tun ta purù su isókó tó gobyerno ka Roma kandin tingód katô kólit-ólit din tingód ki Jesu-Cristo. Purisu igpewá sikandin, asta igpóddô tun ta Patmos na iring na ígpriso. Tô igsulat si Juan kani, masig dán sikandin maté.

Igsulat i Juan ni libro ébô pabákkárrán din tó pusung katô mga ágpamaké ki Jesus. Igsugù tó hari tun ta Roma na mému irrayatan tó langun ágpamaké ki Jesu-Cristo. Purisu marapung tó mga igmatayan.

Ingilit i Juan tó igaśođdor i Jesu-Cristo kandin tingód katô malumu ka tapuri álló ka lumónod sikandin asta magóbbó ni banuwa. Marapung tó kasalábbuan na igaśakita kandin, asta madalám tó kóbadan kani. Nit libro, ángngadanan Nati Karnero si Jesus, su tó inaté sikandin, iring katô karnero na ágmatayan ébô kapasinsiyaan tó salà ka mga manubù. Tun ta tapuri álló, manalu tó Manama ki Maibuyan, asta mangulu tó Manama katô langun.

¹ Nit libro, igsulat tó igaśakita i Jesu-Cristo. Igsarig ni ka Manama ki Jesu-Cristo asta sikandin tó igulit áknita na mga ágsuguánnán din ébô kasóddoran ta ka ándin tó masig dán matuman na dumunggù. Igaśođdor din ni kanak na si Juan na sábbad ágsuguánnán din ukut ka panaligan na igpapid din dini kanak.

² Igsulatta katô langun na igkita ku, asta ultán kud ákniyu tó tingód katô kagi ka Manama na igulit i Jesu-Cristo.

³ Kadawayan tó mga manubù na ágbasa kani mga kagi na igaśakita ka Manama ébô maminág tó duma mga manubù. Kadawayan tó mga manubù na ágpaminág asta ágbánnal katô igsulat ku, su masig dán ni matuman.

Mga sulat tun ta pittu simbaan

⁴ Sakán si Juan tó igsulat kani ákniyu na mga ágpampamaké tun ta pittu mga simbaan ka probinsya ka Asia. Mólà pa ka tabangan kó asta duwán kasunayan yu tikud tun ta Manama na duwán áknganni, tikud sayyan, asta tun ta tapuri álló. Mólà pa ka tabangan kó asta duwán kasunayan yu tikud tun ta Ugis Espiritu* tun ta saruwán katô gunsadanan ka Manama tun ta langit.

⁵ Mólà pa ka tabangan kó asta duwán kasunayan yu tikud tun ki Jesu-Cristo na ágkasarigan tó kagi din asta tagnà inaté na inanté puman, asta ágpangulu katô mga harì nit banuwa.[†] Dakál tó ginawa din áknita, asta igpaluwà kid ikandin tikud tun ta mga salà ta ukit katô dipanug ka kamatayan din tun ta krus.

⁶ Igsakup ki ikandin tun ta pagpangulu din. Inému ki ikandin na mga parì katô Ámmà din na Manama. Mólà pa ka sikandin tó durungán asta mangulu ka ándá ágtamanán. Matuman ni.

⁷ Na, paminág yu ni kagin ku ákniyu. Lumónod si Jesu-Cristo na tákkássan ka mga sagulapun tikud tun ta langit. Kumita kandin tó langun manubù, agad tó langun igmaté kandin. Dumarawit tó langun grupo ka manubù nit banuwa tingód katô máddang dan, su supakan din sikandin.[‡] Bánhal ni. Matuman ni.

⁸ Tuu matulus tó Áglangngagán na Manama na duwán áknganni, tikud sayyan, asta tun ta tapuri álló. Igkagi sikandin, na mà din, "Sakán tó Alpa asta tó Omega."[§]

Igpakita si Jesus ki Juan

⁹ Sakán si Juan na kataladiyu tó igsulat kani. Iringga ákniyu, su mallayat tó ginawa ku ágtiis katô kérreyat na igdunggù kanak, su sakán tó igpasakup tun ta pagpangulu ka Manama. Igsupakanna ka gobyerno, asta igpapidda tun ta purù na ángngadanan Patmos* tingód katô kólit-ólit ku katô kagi ka Manama na igitinurù i Jesus.

¹⁰ Álló ka Linggo róggun igpangadappa katô Áglangngagán, ipánnuanna katô Ugis Espiritu. Duwán igdinág ku na igkagi dadan tun ta bókkög ku, asta mabákkár tó kagi din iring na kédup ka trumpeta.

* **1:4** 1:4 Ugis Espiritu, ó pittu mga espíritu. Ahaán tó Zacarias 4:1-10. Tô numero pittu tó panunggiringan tingód ka kanánggaan katô Ugis Espiritu ó kanánggaan katô áglumun din. Magunawa pagsik tun ta 3:1, 4:5, asta 5:6.   † **1:5** 1:5 Ahaán tó Salmo 89:27.   ‡ **1:7** 1:7 Ahaán tó Daniel 7:13.   § **1:8** 1:8 Tô alpa asta tó omega tó una litra asta tó tapuri litra tun ta kinagiyán ka Griego. Tô kóbadan katô igkagi din, "Sakán tó katigkanayan asta tó ágtamanán katô langun."   * **1:9** 1:9 Patmos tó sábbad purù na madani tun ta probinsya ka Asia.

¹¹ Igkagi sikandin, na mà din, "Sulat nu ni kitanán nu, asta papid nu tun ta mga ágpampamaké tun ta pittu mga simbaan ka lunsud ka Efeso, Ismirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, asta Laodicea."

¹² Tô igdinággga katô kagi, igbariringnga ébô kitanán ku tô igkagi kanak. Tô igbariringnga, igkita ku tô pittu mga sulù na bulawan.

¹³ Tun ta tángngaan katô pittu mga sulù, duwán igkita ku iring na bónnóng katô Igpanubù.[†] Kapa tô umpak din, asta bulawan tô iglibád tun ta kagpa din.

¹⁴ Mapputì tô ulu din iring na kapputì ka óggét na tuu mapputì, asta tô mga mata din iring na apuy na ágragrág.

¹⁵ Ágséllà tô mga paa din iring na burunsi na igapéntun na apuy asta igapéllà. Mabákkár tô kagi din iring na arukán ka magdakál mga wayig na garus.[‡]

¹⁶ Tun ta kawanan bállad din, igawidan din tô pittu mga karani. Tikud tun ta babbà din, ágluwà tô kampilan na duwán duwa sarab. Pakasirang tô báttuk din iring na sánnang katô malássád álló.[§]

¹⁷ Tô igkita a kandin, ibantangnga tun ta mga paa din iring na inaté. Asal igaappánnanna ikandin ka kawanan bállad din, asta igapatindággga ikandin. Igkagi sikandin, na mà din, "Yaka ágkamáddangan. Sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán."^{*}

¹⁸ Sakán tô manté. Inatéya, asal inantéya puman, asta mantéya gó sippang ka ándà ágtamanán. Sakán tô makanté puman katô mga manubù, asta sakán tô makapapid kandan tun ta Hades.[†]

¹⁹ Sulat nu tô igpakita ku áknikó, tô ilumu dán áknganni, asta tô pakitanán ku áknikó na malumu tun ta tapuri álló.

²⁰ Pasóddórán kud áknikó tingód katô pittu mga karani na igkita nu na igawidan ku tun ta kawanan bállad ku, asta tô pittu mga sulù na bulawan. Tô pittu mga karani, tô gó tô pittu mga panaligan[‡] na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta pittu mga simbaan, asta tô pittu mga sulù, tô gó pagsik tô pittu mga simbaan."

2

Sulat tun ta simbaan ka Efeso

¹ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, "Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Efeso. 'Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô gawid katô pittu mga karani tun ta kawanan ku, asta sakán tô ágpanó-panó tun ta pittu mga sulù na bulawan.

² Isóddórán ku tô áglumun yu. Isóddórán ku na gággár-ággár kó, asta mallayat tô ginawa yu dalám katô katiis yu ka kahirapan. Isóddórán ku na ágsapadan yu tô mga manubù tun ákniyu na áglumu ka madat. Igkinnaman yu tô mga mà kagi apostoles, asta igkita yu na mga bulalón dan.

³ Isóddórán ku na agad ihirapan kó tingód katô kapamaké yu kanak, asal ikatiis kó asta mallayat tô ginawa yu, asta ándà kó gó sungkú.

⁴ Asal isóddórán ku na duwán áglumun yu áknganni na ánnà nágngà, su agad dakál tô ginawa yu kanak dángngan, asal delál dán tô ginawa yu kanak áknganni.

⁵ Sampát yu tô ágkémun yu dángngan na igtananan yu. Rákkád kó katô mga salà yu, asta lumu yu puman tô madigár, iring katô iglumu yu dángngan. Atin ka dì kó rumákkád, madunna tun ákniyu asta kangén ku tô sulù tikud tun ákniyu.^{*}

⁶ Asal ágdurungnga ákniyu su ágkaringasaan yu tô madat na áglumun katô mga Nicolaita[†] na ágkaringasaan ku pagsik.

⁷ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké. Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô pakannán ku katô mga buuy ka kayu na ágbággé ka kantayan na ipamula tun ta madigár góddóan ka Manama.' "[‡]

Sulat tun ta simbaan ka Ismirna

[†] **1:13** 1:13 Tô kagi "Igpamanubù" iggamit i Jesus, su sikandin tô Manama na igaipamanubù ébô tábbusán ki ikandin tikud tun ta salà ta. Ahaán tô Daniel 7:13; 10:5. [‡] **1:15** 1:15 Ahaán tô Ezequias 1:24. [§] **1:16** 1:16 Ahaán tô Exodo 34:29

^{*} **1:17** 1:17 Ahaán tô Isaias 44:2,6. [†] **1:18** 1:18 Hades tô ngadan katô góddóan ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Ahaán tô Lucas 10:15; Lumu 2:27. [‡] **1:20** 1:20 Panaligan na ágtómmóng, ó grupo. Tô kagi panaligan tô panunggiringan tingód katô mga grupo ka ágpamaké tun ta pittu mga simbaan. Magunawa tun ta 2:1,8,12,18; 3:1,7,14. ^{*} **2:5** 2:5 Tô kóbadan katô igkagi din, iwaán din tô mga ágpampamaké. [†] **2:6** 2:6 Ángngadananaan mga Nicolaita tô mga manubù na igaipasakup ki Nicolas na igitinurù katô ánnà kabánnalan. Magunawa pagsik tun ta 2:15. [‡] **2:7** 2:7 Ahaán tô Genesis 2:9.

⁸ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, "Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Ismírna. 'Ni gó tó kagin ku ákniyu. Sakán tó katigkanayan asta tó ágtamanán. Inatéya, asal inantéya puman.

⁹ Isóddóran ku na ágtiis kó katô kérreyat. Isóddóran ku na agad ágkayù-ayuan kó, asal dakál tó kaduwánnan yu tun ta langit. Isóddóran ku na ágbuyas-buyasan kó katô mga Judío. Agad ágkagin dan na bánnal dan Judío, asal igpasakup dan ki Maibuyan.

¹⁰ Yakó ágkamáddangan katô kahirapan na masig dán dumunggù ákniyu. Duwán mga manubù tun ákniyu na paprison i Maibuyan ébô kinnaman ka bánnal kó ágsarig kanak. Kailangan irrayatan kó tun ta mabbabà timpo na mga sapulù (10) álló. Agad matayan kó, asal sarig kó kanak, su bággen ku ákniyu tó korona ka kantayan na ándà ágtamanán.

¹¹ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espíritu tun ta mga ágpampamaké. Tó mga makapanalu ka kadattan, tó gó tó dí kadattan katô ikaduwa kamatayan.'"^s

Sulat tun ta simbaan ka Pergamo

¹² Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, "Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan katô lunsud ka Pergamo. 'Ni gó tó kagin ku ákniyu. Sakán tó ágpid ka kampilan na duwán duwa sarab.

¹³ Isóddóran ku na agad góddó kó tun ta lunsud na ágpanguluwan i Maibuyan, asal igsarig kó gó kanak. Ándà kó sungkù ka kapamaké yu kanak agad dánggan tó kamaté ki Antipas na ágksarigan na igulit-ulit tingód kanak, asta igmatayan tun ta lunsud yu na ágpanguluwan i Maibuyan.

¹⁴ Asal isóddóran ku na duwán áglumun yu na dí madigár, su duwán manubù tun ákniyu na ágtákkás katô bulaló na iginurù i Balaam sayyan. Iginurù sikandin ki Balak katô kapókit ka pagkinnam din katô mga rubbad i Israel. Purisu igkan dan tó ágkakan na ighbágge tun ta mga ágmanaman, asta iglayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma.*

¹⁵ Duwán pagsík mga manubù tun ákniyu na ágtákkás katô bulaló na iginurù ka mga Nicolaata.

¹⁶ Purisu rákkád kó. Atin ka dí kó rumákkád, sékóttá madun tun ákniyu ébô matayan ku sikandan ukit katô kampilan na ágluwa tikud tun ta babbà ku.

¹⁷ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espíritu tun ta mga ágpampamaké. Tó mga makapanalu ka kadattan, tó gó tó bággyan ku katô mana^t na igtág para kandan tun ta langit. Bággén ku kandan tó mapputi batu na igsulatan ka mantu ngadan. Tó bággyan ku kani, tó dád gó é makasóddór ka sadan ngadan tó igsulat dutun.'"

Sulat tun ta simbaan ka Tiatira

¹⁸ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, "Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Tiatira. 'Ni gó tó kagin ku ákniyu. Sakán tó Batà ka Manama. Tó mga mata ku iring na apuy na ágrágrág, asta tó mga paa ku iring na burunsi na igpaséllá.[‡]

¹⁹ Isóddóran ku tó mga áglumun yu. Dakál tó ginawa yu kanak. Ágpamaké kó kanak. Ágtabang kó ka duma mga manubù. Mallayat tó ginawa yu dalám ka katiis yu katô kahirapan. Tó áglumun yu áknganni tuu pa madigár ka tandingán katô iglumu yu dánggan.

²⁰ Asal isóddóran ku na duwán áglumun yu na dí madigár, su mému ákniyu ka ágtinuruan kó katô bayi na si Jezabel na mà kagi propeta. Áglimbung sikandin katô mga ágsuguánnán ku ukit katô katinuru din na mému layukan tó ánnà kandan sawa ó duma, asta mému kannán tó ágkakan na ágbággen tun ta mga ágmanaman.[§]

²¹ Agad igangatan ku sikandin ébô rumákkád katô kalayuk din katô ánnà kandin duma, asal ándà kakalyag din na rumákkád.

²² Purisu supakan ku sikandin, asta dungguan sikandin ka bógók. Atin ka dí rumákkád tó mga ágluyak kandin, supakan ku gó sikandan ébô kahirapan dan.

²³ Matayan ku tó mga gabatà din ébô kasóddóran katô langun ágpampamaké na sakán tó ikasóddór katô tun dalám ka pusung yu, asta bággen ku tun ta tagsábbad-sábbad ákniyu tó pulusán tingód katô iglumu yu.

²⁴ Asal duwán pa kagin ku ákniyu na mga taga Tiatira na ándà tákkás katô madat na ágtinuruan katô bayi, asta ándà kasóddórí tó ágkagin dan na madalám kakatigan i Maibuyan. Sábbad dád ni kagin ku ákniyu.

²⁵ Panayun kó sarig kanak sippang ka lumónódda.

§ 2:11 2:11 Tó ikaduwa kamatayan, tó gó tó linó ka apuy. Ahaán tó 20:14. * 2:14 2:14 Ahaán tó Numeros 31:16; 25:1-2.

† 2:17 2:17 Mana, ó ágkannán. Ahaán tó Exodus kapitulo 16. ‡ 2:18 2:18 Ahaán tó Daniel 10:6. § 2:20 2:20 Ahaán tó 1 Hari 16:31; 2 Hari 9:22,30-37.

²⁶ Tô mga makapanalu ka kadattan asta mánnal ka kakalyag ku sippang ka lumónódda, tô gó tô imun ku na mga pangulu katô mga banuwa,

²⁷ iring katô kapapid katô Ámmà ku kanak ébô manguluwa katô mga banuwa. Mangulu kó katô mga manubù tun ta langun banuwa, iring na tukád putó. Mému dan iring na tibud na ipássà, su talun yu sikandan.

²⁸ Bággen ku ákniyu tô karani na ágséllà ka masig dán malló.

²⁹ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.”

3

Sulat tun ta simbaan ka Sardis

¹ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Sardis. Ni gó tô kagin ku ákniyu. Dini kanak tô Ugis Espiritu na igpanunggiringan ka pittu mga espiritu, asta tô pittu mga karani na gawidan ku. Isóddoran ku tô áglumun yu. Agad ágkagadanan kó na duwán kantayan yu, asal iring na inaté kó.

² Ánnó kó ébô makataganà kó. Pabákkár yu tô kasarig yu kanak, su masig dán mandà. Isóddoran ku na ánnà nángngà tô áglumun yu tun ta saruwān katô Ámmà ku na Manama.

³ Purisu sampát yu tô kabánnalan na igitinurù ákniyu asta igdinág yu dángngan. Bánnal kó katot kabánnalan, asta rákkád kó. Atin ka dí mónnó, dumunggù a ka dì kó makataganà, iring na kadunggù katô takón, su dì yu kasóddoran ka ándin orasi tô kadunggù ku.

⁴ Tagsábbadé dád tó tun ákniyu na mga taga Sardis na ándà karipai katô madat na áglumun katô duma. Sikandan tô mákkás kanak asta pómpakán ku ka mapputì, su ágkasarigan dan.

⁵ Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô pómpakán ku ka mapputì. Dì ku gó péwaán tó mga ngadan dan tikud tun ta libro ka kantayan.* Kumagiya katô Ámmà ku asta tô mga panaligan din na tó gó tô mga sakup ku.

⁶ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.”

Sulat tun ta simbaan ka Filadelfia

⁷ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Filadelfia. Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô Ugis, asta ágkasariganña. Sakán tô ágpid ka susì katô Lunsud i David.[†] Atin ka ágpókéan ku tô sállat, ándà palang makasagpáng. Atin ka ágsagpángngan ku tô sállat, ándà palang makapóké.[‡]

⁸ Isóddoran ku na madigár tô áglumun yu. Igpókéan kud tô sállat ébô mukit kó, asta ándà makasagpáng.[§] Isóddoran ku na agad ágmalómét kó, asal ágbánnal kó katô kagi ku. Ándà kó bulun na sikiyu tó mga sakup ku.

⁹ Tô mga manubù na isakup i Maibuyan, agad ágkagin dan na bánnal dan Judio, asal ágbulaló dan, su mà kagi dan ágtákkás kanak. Palingkóodán ku sikandan tun ta tubang yu ébô kasóddoran dan na ágginawana ku sikiyu.*

¹⁰ Igtuman yu tó igsugù ku ákniyu na kailangan mallayat tô ginawa yu dalám ka katiis yu ka kahirapan iring na katiis ku katô kahirapan. Purisu tumómmóngnga ákniyu ébô dì kó dungguan ka madat kahirapan na masig dán dumunggù tun ta mga manubù na góddó nit banuwa.

¹¹ Masiggad lumónód. Bantayi yu tô kasarig yu kanak ébô ándà makagó katô korona na bággen ku ákniyu ka makapanalu kó.

¹² Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô imun ku na ágkasarigan, iring na mga sumbál tun ta templo katô Ámmà ku na Manama. Móddó dan gó dutun, asta sulatan ku sikandan katô ngadan ka Ámmà ku na Manama, asta tó ngadan katô lunsud na góddóan katô Ámmà ku, tô lunsud na ánggadanan Mantu Jerusalem[†] na sumunnad tikud tun ta langit asta tikud tun ta Manama. Sulatan ku sikandan katô mantu ngadan ku.[‡]

* 3:5 3:5 Ánggadanan “libro ka kantayan” tó libro na igsulatan ka ngadan ka mga manubù na ágbággayan ka kantayan na ándà ágtamanán. Ahaán tó Daniel 12:1. † 3:7 3:7a Tô pangulu katô lunsud tó ágpid ka susi katô lunsud. Ánggadanan Lunsud i Hari David tó lunsud ka Jerusalem. Ánggadanan Mantu Jerusalem tó mantu góddóan na ígimu ka Manama na sumunnad tikud tun ta langit. Ahaán tó 3:12 asta 21:2. ‡ 3:7 3:7b Ahaán tó Isaías 22:22. § 3:8 3:8 Tô kóbádan, ándà makabalabag katô lumun yu para kanak. * 3:9 3:9 Ahaán tó Isaías 60:14. † 3:12 3:12a Ánggadanan Mantu Jerusalem tó góddóan na ígimu ka Manama para óddóan katô mga igsalin din. Ahaán tó kapitulo 21 asta 22. ‡ 3:12 3:12b Ahaán tó Isaías 62:2.

¹³ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.’”

Sulat tun ta simbaan ka Laodicea

¹⁴ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Laodicea. ‘Ni gó tó kagin ku ákniku. Sakán tó ánggadanan na Amen. § Ágkasarigan asta bánnal tó gulitán ku. Sakán tó igtikudan katô langun na igimu ka Manama.

¹⁵ Isóddóran ku tó áglumun yu. Ánnà bánnal tó ginawa yu kanak. Purisu iring kó na ginámmán na malataggé dád, dì magánnó asta dì ménit. Mólà pa ka iring kó na magánnó ginámmán ó ménit ginámmán!

¹⁶ Asal su iring kó na malataggé na dì magánnó asta dì ménit, péwaán ku sikiyu iring na ginámmán na ágluwaán,

¹⁷ su agad ágpadadurung kó na ágkaduwánnan kó, asta ándà dán kulang tun ta kaduwánnan yu, asal ándà yu kasóddóri na sikiyu tó makédu-edú. Ándà yu kasóddóri na iring kó na ágkayù-ayuan, asta bólög, asta ándà umpak tun ta saruwan ka Manama.

¹⁸ Purisu ni gó tó kagin ku ákniku. Kangé yu tikud dini kanak tó duwán bánnal lagà iring na bulawan na mantu inému ébô bánnal kó ágkaduwánnan. Kangé yu tikud dini kanak tó bánnal pagtambun katô kayyaan yu iring na umpak na ándà kaburingi ébô katambunan tó kayyaan yu. Kangé yu tikud dini kanak tó bánnal makatabang ákniku iring na bawì na makóli ka mata ébô kumita kó ka kabánnalan.

¹⁹ Tô mga ágginaawaan ku, tó gó tó ágsapadan ku asta ágdisiplinan ku. Purisu rákkád kó, asta piyai yu tó ágkemun yu.

²⁰ Na, ágtindágga nit sállat, asta ágtáktákka. Atin ka duwán maminág katô kagi ku, asta pókéan din tó sállat, mahuwa, asta kumannna duma kandin.

²¹ Tô mga makapanalu ka kadattan, tó gó tó pónsadán ku madani tun kanak dalám ka pagpangulu ku, iring na igunsadda madani tun ta Ámmà ku pángnga igpanaluwa katô langun.

²² Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.’”

4

Gunsadanan ka pangulu tun ta langit

¹ Na, pángnga igsulatta kani, igkita ku tó sállat na igaþokéan tun ta langit! Tô taganà igkagi kanak ka mabákkár iring na kédup ka trumpetá, tó gó tó igkagi puman, na mà din, “Pénék ka din, su pakitanán ku ákniku tó matuman na dumunggu tun ta tapuri álló.”

² Na, tigkó dád igaþidda katô Ugis Espiritu tun ta langit, asta igaþapita din kanak tó gunsadanan ka pangulu tun ta langit, asta duwán igunsad dutun!*

³ Madigár tó bónnóng din iring na bónnóng ka batu na ánggadanan haspe asta kornalina na dakál é lagà. Iglibutan tó gunsadanan din katô malunnó binangunan iring na bónnóng ka batu na ánggadanan esmeralda na dakál é lagà.

⁴ Iglibutan tó gunsadanan katô duwa pulù áppat (24) mga gunsadanan, asta duwán duwa pulù áppat (24) mga ágpangulu na igunsad dutun. Mapputí tó umpak dan, asta itaguan tó ulu dan ka korona na bulawan.

⁵ Igkírám tó gunsadanan ka pangulu, asta igdinág ku tó dalágdág ka kilat. Tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, duwán pittu mga sulù na ágrágrág. Tô gó tó pató katô Ugis Espiritu ka Manama na igpanunggiringan ka pittu mga espíritu.†

⁶ Tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, duwán iring na ranó na matiò iring na pangalungan.‡

Madani tun ta mga gunsadanan ka pangulu, duwán áppat mannanap na matulus. Ipánnuan ka mga mata tó tun ta báttuk dan, asta tó tun ta bókkóg dan.

⁷ Tô taganà matulus mannanap iring na liyun, tó ikaduwa iring na baka, tó ikatállu iring na manubù tó báttuk din, asta tó ikappat iring na banug na áglayang. §

⁸ Duwán ámnám pakpak tun ta tagsábbad-sábbad katô áppat matulus mannanap. Ipánnù tó lawa dan ka mga mata, agad dutun dalám asta tun ta luwà. Dì dan ágsódô ágkanta agad álló asta dukilám, asta ni gó tó kagi katô kanta dan.

“Ugis, ugis, ugis

§ 3:14 3:14 Ánggadanan si Jesus na “Amen,” su tó kóbadan, “Matuman ni.” * 4:2 4:2 Ahaán tó Ezequias 1:26-28. † 4:5

4:5 Ahaán tó 3:1 asta Zacarias 4:2. ‡ 4:6 4:6 Pangalungan, ó bildo ó salamin. Magunawa tun ta 15:2; 21:18,21. § 4:7

4:7 Ahaán tó Ezequias 1:10.

tô Áglangngagán na matulus Manama.
Duwán sikandin tikud sayyan, áknganni,

asta tun ta tapuri állói!”*

⁹ Manama tô gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu, asta sikandin tô manté sippang ka ándà ágtamanán. Sikandin tô ágdurungán katô áppat matulus mannanap, asta ágpabantugán dan, asta ágpasalamatán dan.

¹⁰ Atin ka ágkanta dan, áglingkóód tô duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun tun ta saruhan ka Manama na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. Ágpangadapán dan sikandin na manté sippang ka ándà ágtamanán. Ágsannarán dan tô mga korona dan tun ta saruhan din.[†]

Ágkanta sikandan, na mà dan,

¹¹ “Áglangngagán dé na Manama,
sikuna tô nángngà durungán asta pabantugán,

asta sikuna tô tuu matulus,

Su sikuna tô igimu katô langun,

asta tikud tun ta áknikó kakalyag,

igimu nu tô langun na duwán áknganni.”

5

Papel na iglulun asta Nati Karnero

¹ Na, duwán papel na igkita ku tun ta kawanan bállad katô igunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. Igsulatan tô tun ta dalám asta tô tun ta luwà, iglulun, asta igaítowan ka pittu mga silyo ébô dì bákkan.

² Duwán matulus panaligan ka Manama na igkita ku, asta igullaó sikandin, na mà din, “Sadan tô nángngà makakas kani mga silyo asta makabákka kani papel?”

³ Agad tun ta langit, tun ta bówwó ka banuwa, asta tun ta siráb ka tanà, ándà palang ikita na makabákka asta makabasa kani papel.

⁴ Purisu tuuwa igsággó, su ándà palang ikita na makabákka asta makabasa katô papel.

⁵ Duwán sábbad ágpangulun na igkagi kanak, na mà din, “Yaka ágsággó, su nángngà tô ággadangan Liyun* na tikud tun ta pamilya i Juda na rubbad i David. Sikandin tô ikapanalu. Purisu sikandin tô makakas kani pittu mga silyo, asta makabákka kani papel.”

⁶ Na, duwán igkita ku tun ta tángngaán katô gunsadanan ka pangulu asta tô áppat matulus mannanap asta mga ágpangulun. Duwán Nati Karnero[†] na igtindág dutun, asta igkita ku tô mga ulat ka amù ka kamaté kandin sayyan, asal inanté puman sikandin. Duwán pittu mga panga din, asta pittu tô mga mata din na pató katô Ugis Espiritu[‡] ka Manama na igapid tun ta kaluwagan ka banuwa.

⁷ Igpadiani tô Nati Karnero tun ta gunsadanan ka pangulu, asta igkangé din tô papel na iglulun tikud tun ta kawanan bállad katô igunsad dutun.

⁸ Tô igkangé din tô papel, iglingkóód tô áppat mga matulus mannanap asta tô duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun tun ta saruhan katô Nati Karnero. Igpid katô tagsábbad-sábbad mga ágpangulun tô alpa na ágpadagingán asta tô bulawan linipung na ipánnù ka pamammut na ággóbbón. Tô gó tô panunggiringan tingód ka mga kadasal katô mga sakup ka Manama.

⁹ Igkanta sikandan ka mantu kanta, na mà dan,

“Sikuna dád tô nángngà makakangé katô papel na iglulun asta makakas katô silyo,
Su sikuna tô igmatayan,

asta ukit katô dipanug nu igtábbus nu tô mga manubù para ka Manama tikud tun ta langun grupo, mga kinagiyán, mga klasi ka manubù, asta mga banuwa.

¹⁰ Inému nu sikandan na mga pangulu asta mga parì ka Manama,
asta mangulu dan dán tun ta banuwa.”

¹¹ Na, tô igsállágga, igdináq ku tô kanta katô marapung mga panaligan na ilimud tun ta gunsadanan ka pangulu tákks katô áppat matulus mannanap asta tô mga ágpangulun. Tuu marapung tô mga panaligan, su mga mararan mararan dan na dì ágkéyap.

¹² Igkanta sikandan ka mabákkár, na mà dan,

“Tô Nati Karnero na igmatayan tô nángngà durungán ta,
Su duwán kandin katulusan, kaduwánnan, kapandayan, asta kabákkárran.

Sikandin tô pabantugán ta,

asta pangadapán ta,

asta durungán ta!”

* 4:8 4:10 Isaias 6:2-3. † 4:10 4:10 Tô gó tô pató na ágpabbabà-babà dan tun ta Manama. * 5:5 5:5 Si Jesus tô igngadanan Liyun. Ahaán tô Genesis 49:9. † 5:6 5:6a Ahaán tô Isaias 53:7; Zacarias 4:10. ‡ 5:6 5:6b Ugis Espiritu, ó pittu mga espíritu. Ahaán tô 1:4.

¹³ Igdinág ku tō kanta katō langun tun ta langit, tun ta banuwa, tun ta siráb katō tanà, asta tun dalám katō dagat. Igkanta sikandan, na mà dan,
“Nángngà ka durungán sikandin na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu,
asta durungán tō Nati Karnero.

Mólà pa ka pabantugán, asta pangadapán, asta duwán kabákkárran ka ándà ágtamanán!”

¹⁴ Igtaba tō áppat matulus mannanap, na mà dan, “Matuman ni!”

Iglingkóod tō mga ágpangulun, asta igpangadap dan.

6

Igakas tō mga silyo tun ta papel

¹ Na, igkita ku na igakas katō Nati Karnero tō tagnà katō pittu mga silyo na iga pató tun ta papel na iglulun. Igdinág ku tō kagi katō tagnà matulus mannanap, asta iring na dalágdag ka kilat tō kagi din, na mà din, “Sadun ka dini!”

² Na, igkita ku tō mapputi kudà, asta duwán igsaké na iga pid ka panà. Igbággayan sikandin ka korona, asta iga pid sikandin ébô talun din tō mga usig din.*

³ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikaduwa silyo, igdinág ku tō kagi katō ikaduwa matulus mannanap, na mà din, “Sadun ka dini!”

⁴ Igluwà tō kudà na tuu mallutù. Tō igsaké, tō gó tō iga pid ébô samukán tō mga manubù nit banuwa. Purisu pamatayé dan. Duwán mallayat kampilan na iga bággé tun ta igsaké.

⁵ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikatállu silyo, igdinág ku tō kagi katō ikatállu matulus mannanap, na mà din, “Sadun ka dini!”

Na, igkita ku tō métám kudà. Duwán igsaké na iga pid ka timbangan.

⁶ Duwán igdinág ku iring na kagi tun ta tánggaan katō áppat matulus mannanap. Igkagiyán din tō igsaké, na mà din, “Pallayat nu tō lagà ka makan dan, su sábbad dád litro ka trigo na mému bállin ka sábbad abuk ka salapi na denario,† asta tállu dád litro ka sebada na mému bállin ka sábbad abuk ka salapi na denario. Asal yaka ágpallayat katō lagà ka langis ka olibo asta katō bino!”

⁷ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikappat silyo, igdinág ku tō kagi katō ikappat matulus mannanap, na mà din, “Sadun ka dini!”

⁸ Na, igkita ku tō mararám kudà. Si Kamatayan tō ngadan katō igsaké, asta si Hades tō ngadan katō ágtalundug kandin. Igpapid dan ébô matayan dan tō ikappat bahin katō mga manubù nit banuwa ukit katō gira, ballus, bógók, asta magani mga mannanap ka kabánnássan nit banuwa.

⁹ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikalima silyo, duwán igkita ku tun ta ligad katō dakál ággóbówanan tun ta saruwan ka Manama. Igkita ku tō mga gimukud katō mga manubù na igmatayan tingód katō kólit dan ka kagi ka Manama asta katō kapamaké dan ki Jesus.

¹⁰ Igullaó sikandan, na mà dan, “Aglangngagán na Matulus, ugís asta ágkasarigan ka. Madugé pa tō karuud nu asta tō kasupak nu katō mga manubù na góddó nit banuwa tingód katō kamaté dan ákmái?”

¹¹ Na, duwán mapputi kapa na iga bággé tun ta tagsábbad-sábbad kandan. Igkagiyán dan na kailangan mangat dan pa tun ta mabbabà timpo sippang ka makompleto tō langun kadumaan dan na ágsuguánnán asta kataladi dan, su duwán pa matayan iring kandan.

¹² Tō igakas katō Nati Karnero tō ikannám silyo, duwán linug na tuu mabákkár, asta igmangittáng tō álló iring na óggét na tuu métám, asta igmallutù tō bulan iring na dipanug.‡

¹³ Idabù tō mga karani nit bówwó ka tanà iring na mangngud mga buuy ka kayu igera na ágkómpad ka duwán mabákkár karamag.§

¹⁴ Itángngà tō langit iring na papel na ilulun. Ilubà asta inalin tō langun pabungan asta tō mga purú tikud tun ta lugar dan.

¹⁵ Tō mga manubù, agad mga harì, duma mga manubù na iga pangulu, mga pangulu ka sundalo, mga ágkادuwánnan, mga magani, asta langun manubù agad állang ó ánnà, igállás dan tun ta mga takub asta tun ta siráb ka mga magdakál batu tun ta pabungan.

¹⁶ Igtawar sikandan katō mga pabungan asta mga magdakál batu, na mà dan, “Tambuni ké, asta sidalungi ké ébô dì ké kitanán katō Manama na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu tun ta langit. Állás ké ébô dì ké dungguan katō supak tikud tun ta Nati Karnero,

¹⁷ su igdunggù dán tō álló ka kasupak dan ka mga manubù, asta ándà palang makaluwà tikud tun ta supak.”*

* 6:2 6:2 Ahaán tō Zacarias 1:8; 6:1-3. † 6:6 6:6 Tō sábbad abuk ka salapi na denario, tō gó tō tandan ka sábbad dád álló.

‡ 6:12 6:12 Ahaán tō Joel 2:31. § 6:13 6:13 Ahaán tō Isaias 34:4. * 6:17 6:17 Ahaán tō Malaquias 3:2.

Igpatówan tō 144 mararan Judio

¹ Na, duwán áppat panaligan na igkita ku. Igtindág dan tun ta áppat sunu ka banuwa, asta ippasodó dan tō áppat karamag ébō di ágkaramagan tō tanà, dagat, asta mga kayu.

² Igkita ku tō ássa panaligan na igaunggu tikud tun ta silatan. Igpid din tō pagpató katô manté Manama. Igtawar sikandin ka mabákkár tun ta áppat panaligan na igaunggu ka Manama katô katulusan ébō dadattan tō tanà asta dagat.

³ Igkagi tō panaligan, na mà din, "Yakó ágdadat katô tanà, dagat asta kayu ka di dé pa patówan tō bukád katô mga ágsuguánnán ka Manama ta."*

⁴ Na, idinág ku tō karapungan katô mga manubù na igaungwan. Sábbad gatus kappatan áppat mararan (144,000) tō igaungwan tikud tun ta langun grupo ka mga rubbad i Israel.

⁵ Sapulù duwa mararan (12,000) tō manubù na igaungwan tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Juda. Sapulù duwa mararan (12,000) tō igaungwan tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Ruben. Sapulù duwa mararan (12,000) tō igaungwan tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Gad.

⁶ Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Aser. Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Neftali. Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Manases.

⁷ Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Simeon. Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Levi. Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Isacar.

⁸ Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Zabulon. Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Jose. Sapulù duwa mararan (12,000) tō tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Benjamin.

Mga manubù tun ta saruhan katô gunsadanan ka Manama

⁹ Na, igkita ku tō tuu marapung manubù na di ágkéyap. Tikud dan tun ta langun banuwa, mga grupo, mga klasi ka manubù asta mga kinagiyen. Igtindág dan tun ta saruhan katô gunsadanan ka pangulu, tun ta saruhan katô Nati Karnero. Igumpak dan ka mapputì kapa, asta igawidan dan tō mga daun ka palmera.

¹⁰ Igullaó sikandan, na mà dan, "Durungán tō Manama ta na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu, asta durungán tō Nati Karnero, su igaupluwá ké ikandan tikud tun ta kérreyat!"

¹¹ Tō langun panaligan iglibut tun ta gunsadanan ka pangulu, mga ágpangulun, asta áppat matulus mannanap. Igingkóod dan tun ta saruhan katô gunsadanan ka pangulu, asta igpangadap dan ka Manama.

¹² Igkagi sikandan, na mà dan, "Matuman ni! Sikuna Manama tō durungán dé, pangadapán dé, pasalamatan dé, asta pabantugán dé. Bánnal ka mapandé, matulus, asta makémü katô langun sippang ka ándá ágtamanán! Matuman ni."

¹³ Na, duwán sábbad ágpangulun na iginsà kanak, na mà din, "Isóddóran nu ka sadan ni mga manubù na igumpak ka mapputì kapa? Isóddóran nu ka ánda é igtikudan dan?"

¹⁴ Igtaba a, na mà ku, "Sir, ikasóddór ka, asal sakán ándá."

Igkagi sikandin, na mà din, "Sikandan tō igtikud tun ta dakál kérreyat.[†] Iglaaan dan tō kapa dan[‡] ukit ka dipanug katô Nati Karnero ébō tuu kumapputì.

¹⁵ Purisu igtindág dan dán tun ta saruhan katô gunsadanan ka Manama. Ágtuman dan katô kakalyag din tun ta templo din agad álló asta dukilám. Ágtómmóngan dan katô Manama na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu.

¹⁶ Dì dan gó ballusán. Dì dan gó katákkangan. Dì dan kagáttasan tingód katô kénit ka álló, ó agad ándin klasiyi ka kénit,[§]

¹⁷ su ágdóppónan dan katô Nati Karnero na madani tun ta gunsadanan ka pangulu. Piddán din sikandan tun ta mga sánnáp ka wayig na makabággé ka kantayan. Punasan ka Manama tō langun luhà dan."*

Igakas tō ikapittu silyo

¹ Na, tō igakas katô Nati Karnero tō ikapittu silyo, igtagnáp tō langun tun ta langit dalám ka tángngá ka oras.

* 7:3 7:3 Ahaán tō Ezequias 9:4. † 7:14 7:14a Ahaán tō Daniel 12:1. ‡ 7:14 7:14b Tō kalaba dan katô kapa tō panunggiringan tingód katô kapamaké dan ki Jesus ébō pasinsiyaan ka Manama tō salà dan ukit katô dipanug i Jesus.

§ 7:16 7:16 Ahaán tō Isaías 49:10; Salmo 121:6. * 7:17 7:17 Ahaán tō Salmo 23:2; Isaías 25:8.

² Na, igkita ku tō pittu mga panaligan na ágtindág tun ta saruhan ka Manama, asta duwán pittu mga trumpeta na igbággé kandan.

³ Duwán ássa panaligan na ippid ka bulawan ágtaguanan ka pamammut. Igpadani sikandin tun ta dakál ággóbówanan na bulawan tun ta saruhan katô gunsadanán ka pangulu. Duwán dakál pamammut na igbággé kandin na igtákkássan katô mga kadasal ka langun sakup ka Manama.*

⁴ Igábbál tō pamammut na iggóbbó tun ta ágtaguanan na gawidan katô panaligan tun ta saruhan ka Manama, asta tō ábbál igtákkássan katô mga kadasal katô mga sakup ka Manama.

⁵ Na, igipánnu katô panaligan tō ágtaguanan ka baga tikud tun ta dakál ággóbówanan, asta igdabù din tun ta banuwa. Purisu mabákkár tō dalágdág ka kilat, igséllá tō kirám, asta iglinug.

Mga trumpetá

⁶ Na, ikataganá tō pittu mga panaligan ébô midup dan katô pittu mga trumpeta.

⁷ Igidup tō tagnà panaligan katô trumpetá din, asta duwán idabù tun ta banuwa iring na magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu. Idabù tō apuy na duwán ibalát dipanug. Purisu igóbbó tō ikatállu bahin katô tanà. Igóbbó tō ikatállu bahin ka mga kayu. Igóbbó tō langun ka sigbát.

⁸ Igidup tō ikaduwa panaligan katô trumpetá din, asta duwán idabù tun ta dagat iring na tuu dakál pabungan na igrágrág. Purisu tō ikatállu bahin ka dagat inému na dipanug,

⁹ asta inaté tō ikatállu bahin ka mga sáddà, asta idattan tō ikatállu bahin ka mga barko.

¹⁰ Igidup tō ikatállu panaligan katô trumpetá din, asta idabù tō dakál karani tikud tun ta langit na ágrágrág iring na sulù. Idabù tō dakál karani tun ta ikatállu bahin ka mga wayig asta mga sánnáp.

¹¹ Mappait tâ ngadan katô karani. Purisu igmappait tō ikatállu bahin ka wayig, asta marapung tō mga manubù na inaté su ignám dan kani.

¹² Igidup tō ikappat panaligan katô trumpetá din, asta igmangittáng tō ikatállu bahin ka álló, igmangittáng tō ikatállu bahin ka bulan, asta igmangittáng tō ikatállu bahin ka mga karani, su inandá tō ikatállu bahin ka iló dan. Purisu ándà palang giló dalám ka ikatállu bahin ka oras ka álló asta dukilám.

¹³ Na, igkita ku tō banug na áglayang tun ta kawang-awangan. Igdinág ku tō kagi din na mabákkár, su igullaó tō banug ka makatállu, na mà din, “Makédu-édu gó! Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tō mga manubù na góddó tun ta banuwa, su masig dán midup tō tállu pa mga panaligan katô trumpetá dan!”

9

¹ Na, igidup tō ikalima panaligan katô trumpetá din, asta duwán igkita ku iring na karani tun ta banuwa, su taganà sikandin idabù tikud tun ta langit. Igbággayan sikandin ka susi ébô pókéan din tō sagpáng katô bóbbo na ándà ágtamanán tō kadálámmán.

² Igpókéan din tō sagpáng katô bóbbo, asta igluwà tō ábbál iring na ágtikud tun ta dakál ággóbówanan. Tō álló isidalungan asta igmangittáng, su igluwà tō ábbál tikud tun ta bóbbo.

³ Igluwà tō marapung mga apang tikud tun ta ábbál, asta igbággayan dan ka katulusan ébô makadadat katô mga manubù ukít katô sággád dan iring na aras ka mananipit.

⁴ Igkagiyán sikandan na dí dan dadattan tō sigbát, tō mga pamulanán, asta tō mga kayu. Asal mému dan dák dadattan tō mga manubù na ándà pató ka Manama tun ta bukád dan.

⁵ Agad mému dan irrayatan tō mga manubù dalám ka lima bulan, asal dí dan mému matayan tō mga manubù. iring na aras ka mananipit tō kérrayat dan katô mga manubù.

⁶ Dalám katô lima bulan, pamasakán katô mga manubù tō kapókit ébô maté dan, asal ándà kitánán dan. Agad kakalyag dan na maté, asal dí dan makému.

⁷ Tô lawa katô mga apang iring na lawa ka kudà na sakayan katô manubù na gumira. iring na korona na bulawan tō igtágù tun ta ulu dan. Tô báttuk dan iring na báttuk ka manubù,

⁸ mallayat tô ulu dan iring na ulu ka bayi, asta tō ngipán dan iring na ngipán ka liyun.

⁹ Tô kagpa dan iring na putó kalasag. Tô iglayang dan, igdagunut tō pakpak dan iring na dagunután ka marapung mga kalesa na ágguyudán ka kudà na ágpalaguy tun ta gira.

¹⁰ Tô ikug dan iring na ikug ka mananipit, su duwán sággád ébô makadadat dan katô mga manubù dalám ka lima bulan.

* **8:3** 8:3 Ahaán tō Salmo 141:2.

¹¹ Hari dan tō panaligan tikud tun ta bóbbo na ándà ágtamanán tō kadalámmán. Si Abbadon tō ngadan din tun ta kinagiyán ka Hebreo. Si Apolyón* tō ngadan din tun ta kinagiyán ka Griego.

¹² Ipángnga dán tō tagnà karasayan, asal duwán pa duwa karasayan na dumunggù.

¹³ Na, igidup tō ikannám panaligan katô trumpeteta din, asta duwán igdinág ku na igkagi tikud tun ta áppat panga katô dakál ággóbbówanan na bulawan tun ta saruhan ka Manama.

¹⁴ Igkagi tō igdinág ku tun ta ikannám panaligan na igrpid katô trumpeteta, na mà din, "Lángngai nu tō áppat panaligan na ibrágkás tun ta dakál Wayig ka Eufrates."

¹⁵ Purisu iglángngaan katô ikannám panaligan tō áppat panaligan na igrpataganà para kani ámmé, bulan, álló asta oras ni, ébò matayan dan tō ikatállu bahin ka mga manubù.

¹⁶ Idinág ku tō karapungan katô mga sundalo na ágsaké ka kudà, na duwa gatus milyon (200,000,000).

¹⁷ Iring kani tō bónnóng katô mga kudà asta katô mga sundalo na igpakita kanak. Tō mga sundalo na ágsaké duwán mga umpak dan na mallutù putó, iring na kallutù ka apuy. Duwán mga umpak dan na malunnó, iring na baták ka batu na ánggadanan sapiro na dakál é lagà. Duwán mga umpak dan na mararag, iring na asupri. Tō ulu katô mga kudà dan iring na ulu ka liyun, asta tikud tun ta babbà dan igluwà tō apuy, tō ábbál asta tō asupri.

¹⁸ Inaté tō ikatállu bahin katô mga manubù ukit kani tallu kadattan na apuy, ábbál, asta asupri na igluwà tikud tun ta babbà katô mga kudà dan.

¹⁹ Tun ta babbà asta tun ta ikug katô kudà duwán makadadat, su tō ikug dan iring na áppuy na garas, asta tō gó é makadadat katô mga manubù.

²⁰ Tō mga manubù na isamà asta ándà matayi katô mga kudà na makadadat, ándà dan rákkád katô mga madat na iglumu dan. Ándà dan sódó ka kapangadap dan katô madat mga espiritu asta katô mga ágmanaman na dì pakakita, dì pakadinág, asta dì pakapanó na igimu dan tikud tun ta bulawan, mapputi bulawan, burunsi, batu, asta kayu.

²¹ Ándà rákkád tō mga manubù katô kamaté dan, katô katimbaluy dan, katô kalayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma, asta katô katakó dan.

10

Tō panaligan asta tō délák papel

¹ Na, igkita ku tō ássa matulus panaligan na igsunnad tikud tun ta langit. Itángngás sikandin ka sagulapun, asta duwán binanganan na igrabówwó katô ulu din. Ágséllà tō báttuk din iring na sánnang ka álló, asta tō mga paa din iring na mga sumbái na ágrágrág.

² Tun ta bállad din igawidan din tō délák papel na ándà luluni. Tō kawanán paa din igragit din tun ta tángngaan ka dagat, asta tō ibang paa din igragit din tun ta tanà.

³ Igullao sikandin iring na kagi ka liyun. Tō igullaó sikandin, igkilat ka makapittu.

⁴ Tō igkilat ka makapittu, sumulatta pád katô kagi na igdinág ku. Asal igdinág ku tō igkagi tikud tun ta langit, na mà din, "Yaka ágsulát katô igkagi katô píttu mga kilat, su dì mému gulitán."

⁵ Na, tō panaligan na igkita ku na igtindág tun ta dagat asta tanà, igtayó sikandin ka kawanán bállad din,

⁶ asta igtandó sikandin ukit katô ngadan ka manté Manama sippang ka ándà ágtamanán, tō igimu katô langit, tanà, dagat, asta langun-langun. Igtandó din na dì dán maring-baring,

⁷ su ka midup tō ikapittu panaligan katô trumpeteta din, tumanán katô Manama tō kakalyag din na taganà din iglit tun ta mga propeta na ágsuguánnán din sayyan.

⁸ Na, igkagi puman kanak tō igdinág ku tikud tun ta langit, na mà din, "Sadun ka tun ta panaligan na igtindág tun ta dagat asta tun ta tanà. Kange nu tō papel na ándà luluni tun ta bállad din."

⁹ Purisu igsadunna tun ta panaligan, asta igpamuyù ku tō délák papel. Igkagi sikandin, na mà din, "Tanggap nu ni papel, asta kan nu. Mammis iring na tánnab tun ta babbà nu, asal ka dumunggù ni tun ta gátták nu kumappait."*

¹⁰ Purisu igtanggap ku tō délák papel na igrpid katô panaligan, asta igkan ku. Mammis iring na tánnab tun ta babbà ku, asal tō iglámmád ku, igmappaít tun ta gátták ku.

¹¹ Na, igkagi puman tō igdinág ku tikud tun ta langit, na mà din, "Kailangan mulit-ulit ka puman katô ágpakagin ku áknikó tingód katô marapung klasi ka mga manubù, mga banuwa, mega kinagiyán asta mga hari."

* 9:11 9:11 Tō kóbadan katô duwa ngadan din, Taradadat. * 10:9 10:9 Ahaán tō Ezequias 2:8-3:3.

11

Tô duwa taraulit ka kabánnalan

¹ Na, duwán pagtáppáng iring na tukád na igbággé kanak. Duwán igkagi kanak, na mà din, “Tindág ka, asta táppáng nu tó templo ka Manama asta tó dakál ággóbbówanan, asta iyap nu tó mga manubù na ágpangadap dutun.

² Asal yaka ágtáppáng katô plasa tun ta luwà katô templo. Pabayà nù yan, su igbággé tun ta mga ánnà Judío. Sumulung dan katô ugis lunsud ka Jerusalem dalám ka kappatan duwa (42) bulan.

³ Papiddán ku tó duwa taraulit na gumpak ka óggét na gimun sako,* asta pakagin ku sikandán dalám ka sábbad mararan duwa gatus kannámmán (1,260) álló.”

⁴ Tó duwa taraulit na papiddán din, tó gó tó igtádduan katô panunggiringan sayyan tingód katô duwa kayu olibo asta tó duwa sulù tun ta saruhan katô Áglangngagán na ágpangulu katô langun manubù nit banuwa.

⁵ Atin ka duwán dumadat katô duwa taraulit, duwán apuy na lumuwà tikud tun ta babbà dan ébô góbbón tó mga usig dan. Ukit katô apuy, matayan dan tó mga dumadat kandan.

⁶ Papiddán tó duwa taraulit ébô dalangan dan tó mga sagulapun ébô dì mudan dalám ka álló ka kapakagi ka Manama kandan. Papiddán dan ébô imun na dipanug tó mga wayig, asta irrayatan dan tó mga manubù nit banuwa ukit katô mga kadattan agad kadángngan e kakalyag dan.

⁷ Atin ka mapángnga dan mulit-ulit, sulungán dan katô magani mannanap na lumuwà tikud tun ta bóbbo na ándà ágtamanán tó kadalámmán. Talun katô magani mannanap tó duwa taraulit, asta matayan din sikandan.

⁸ Tó mga lawa katô inaté pabayaán tun ta dakál dalan katô ágkabantug lunsud na igmatayan katô Áglangngagán dan na igaipansalan tun ta krus. Tun ta panunggiringan tingód katô lunsud, ánggadanán tó lunsud Sodoma[†] ó Ehipto.

⁹ Marapung tó mga manubù na madun tikud tun ta ássa-ássa klasi ka mga manubù, mga grupo, mga kinagiyang asta mga banuwa ébô sumállág dan katô mga lawa katô duwa taraulit dalám ka tallú álló ágtángngà. Dì mému kandan ka lábbángngán tó duwa lawa.

¹⁰ Kadawayan tó mga manubù na góddò tun ta banuwa tingód ka kamatayan katô duwa taraulit. Purisu palimudé dan, asta pabággayé dan ka mga gasa, su inaté dán tó duwa propeta na taganá igaiddat kandan.

¹¹ Asal pángnga ka tallú álló ágtángngà, iganté puman ka Manama tó duwa taraulit, asta igtindág dan. Purisu tuu imáddangan tó mga manubù na igsállág kandan.

¹² Duwán igaiddínág katô duwa taraulit na igkagi ka mabákkár tikud tun ta langit, na mà din, “Sadun kó dini!”

Na, ibatur tó duwa taraulit tun ta langit na igtákkássan ka sagulapun, asta isállággan katô mga usig dan.

¹³ Tigkó dák duwán mabákkár linug, asta idattan tó ikasapulù bahin ka mga balé tun ta lunsud. Pittu mararan (7,000) tó mga manubù na inaté tingód katô linug. Tuu imáddangan tó mga manubù na isamà, asta igaídurung dan tó Manama na góddò tun ta langit.

¹⁴ Ipángnga dán tó ikauduwa karasayan, asal duwán pa ikatállu karasayan na masig dumunggu.

Ikapittu trumpeta

¹⁵ Na, igidup tó ikapittu panaligan katô trumpetá din, asta marapung tó mga igkagi ka mabákkár tun ta langit, na mà dan, “Tó mga pangulu ka manubù isakup dán tun ta pagpangulu katô Áglangngagán ta asta katô kandin Mesiyas.[‡] Mangulu sikandin sippang ka ándà ágtamanán.”[§]

¹⁶ Na, iglingkóod tó duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun na gunsad tun ta saruhan ka Manama, asta igaipangadap dan katô Manama.

¹⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán dé na Manama na matulus, duwán kad sayyan asta áknganni. Ágpasalamat ké áknikó su igaipakita nud na matulus ka, asta igtigkané kad ágpangulu nit banuwa.

¹⁸ Agad isókó tó mga manubù áknikó, asal igaídunggù dán tó álló na sumupak ka kandan, asta tó álló na rumuuud ka katô mga manubù na inaté. Igdunggù dán tó álló na mággé ka

* **11:3** 11:3 Gumpak dan ka óggét na gimun sako, su tó gó tó pató na kailangan rumákkad tó mga manubù na gulitan dan. † **11:8** 11:8 Sodoma tó lunsud na madani tun ta Ranó ka Asin na igaiddattan ka Manama sayyan ukit katô apuy su tuu madat tó áglumun ka mga taga Sodoma. Ahaán tó Genesis 19:23-26. ‡ **11:15** 11:15a Mesiyas tó kagi ka Hebreo na magunawa katô kagi ka Griego “Cristo.” Tó kóbadan kani, “tó isalin ka Manama.” Si Jesu-Cristo tó ánggadanán na Mesiyas.

§ **11:15** 11:15b Ahaán tó Daniel 7:14.

katô pulusán tun ta mga ágsuguánnán nu na mga propeta, asta tun ta mga sakup nu asta mga manubù na ágrespoto áknikó agad ágkayù-ayuan ó mallayat é kamanubuan. Igdunggù dán tó álló na matayan nu tó mga manubù na igdadat katô banuwa.”

¹⁹ Na, igpókéan tó templo ka Manama tun ta langit, asta igkita ku tó kaban na ágtguan katô kasabotan ka Manama. Igkirám, mabákkár tó dalágdág ka kilat, iglinug, asta idabù tó magdakál mga ayis iring na mga batu.

12

Kasalábbuan tingód katô bayi asta dragon

¹ Na, duwán dakál kasalábbuan na igkita ku tun ta langit. Igkita ku tó bayi na igumpak katô iring na álló. Duwán bulan tun ta siyung katô mga paa din, asta duwán sapulù duwa (12) karani na igkorona tun ta ulu din.

² Masig dán mamasusu tó bayi, asta igullaó sikandin tingód katô kasakit, su ágpangalalan sikandin.*

³ Na, duwán ássa kasalábbuan na igkita ku tun ta langit. Duwán dakál mallutù dragon na igkita ku. Pittu tó mga ulu din, sapulù (10) tó mga panga din, asta duwán korona tun ta tagsábbad-sábbad katô ulu din.

⁴ Ukit katô ikug din, igkarit din tó ikatállu bahin ka mga karani, asta igdabù din tó mga karani tun ta banuwa. Igtindág tó dragon tun ta tubang katô bayi na masig dán mamasusu ébô sékót din kannán tó batà na pamasusun katô bayi.

⁵ Duwán batâ mama na ipamasusu, asta sikandin tó mangulu katô langun manubù nit banuwa, asta ándà makatu kandin. Asal igdagmit ka Manama tó batâ, asta igpid din tun ta gunsadanan din tun ta langit.

⁶ Igpalaguy tó bayi tun ta disyerto, su duwán lugar na igtaganà katô Manama ébô dóppónan din tó bayi dalám ka sábbad mararan duwa gatus kannámmán (1,260) álló.

⁷ Na, duwán gira tun ta langit. Si Miguel† tó igpid katô mga panaligan ka Manama, asta igsulung dan tó dragon. Agad igatu tó dragon asta tó mga panaligan din,

⁸ asal italu tó dragon asta tó mga panaligan din, asta igpéwà dan tikud tun ta langit.

⁹ Igdabù tó dakál dragon tikud tun ta langit. Sikandin tó áppuy sayyan, asta ángngadanán ki Maibuyan ó Satanás. Katig sikandin áglimbung katô langun manubù tun ta banuwa. Igdabù sikandin asta tó mga panaligan din tun ta banuwa.

¹⁰ Na, igdinág ku tó kagi na mabákkár tun ta langit, na mà din, “Igdunggù dán tó álló na tábbusán ka Manama tó mga manubù. Igpakita din dán na matulus sikandin. Igtigkané dán tó pagpangulu ka Manama, asta igpapangulu din dán tó Mesiyas, su igdabù din dán tikud tun ta langit tó ágdimanda tingód katô mga katalad ta. Dì sikandin ágsodó ágdimanda tingód kandan tun ta saruwan katô Manama dé agad álló asta dukilám.

¹¹ Italu dán si Maibuyan katô mga ágpampamaké ukit katô dipanug katô Nati Karnero na igmatayan tun ta krus, asta ukit katô kólit dan tingód ki Jesu-Cristo. Dì dan ágkamáddangan agad matayan dan.

¹² Purisu kailangan kadayawan kó na mga taga langit asta sikiyu na góddô tun ta langit! Asta makédu-edú kó gó na mga taga tanà asta mga taga dagat, su igdunggù dán si Maibuyan tun ákniyu. Tuu isókó sikandin, su isóddóran din na masig dán sikandin supakan!”

¹³ Tó ikasóddór tó dragon na igdabù dán sikandin tun ta banuwa, igagtà din tó bayi na igpamasusu ka batâ mama.

¹⁴ Asal duwán duwa pakpak na iring na pakpak ka dakál banug na ighbágge ka Manama tun ta bayi ébô makalayang sikandin tun ta disyerto asta dì kasabban katô dragon. Dóppónan sikandin ka Manama dalám ka tallú ámmé ágtángngá.

¹⁵ Igpaluwà katô dragon tó dakál wayig tikud tun ta babbà din ébô anudán din tó bayi,

¹⁶ asal igtabangan katô tanà tó bayi, su ibóbbowan tó tanà, asta ikahu tó dakál wayig na igpaluwà katô dragon tikud tun ta babbà din.

¹⁷ Purisu isókó tó dragon katô bayi, asta igtigkané sikandin igsulung katô duma mga gabatâ katô bayi. Sikandan tó ágbánnal katô mga sugù ka Manama asta gulit katô kabánnalan na ágtinuruán tingód ki Jesus.

Igtindág tó dragon tun ta baklayanán na madani tun ta dagat.

13

Tô duwa mannanap

* **12:2** 12:2 Ahaán tó Miqueas 4:10. † **12:7** 12:7 Si Miguel tó sábbad pangulu katô mga panaligan ka Manama. Ahaán tó Judas bersikulo 9.

¹ Na, igkita ku tō magani mannanap na igláttó tikud tun ta dagat. Sapulù (10) tō mga panga din, asta pittu tō mga ulu din. Duwán korona na igtágù tun ta tagsábbad-sábbad panga din. Duwán tuu madat ngadan na ágtulád ka Manama na igsulat tun ta mga ulu din.

² Tō magani mannanap na igkita ku iring na magani mannanap ka kabánnássan na ánggadanan leyopardo. Tō mga paa din iring na paa ka mannanap ka kabánnássan na ánggadanan oso. Tō babbà din iring na babbà ka liyun. Igbággé katô dragon tun ta magani mannanap tō katulusan din, tō pagpangulu din, asta tō kapid din.

³ Tō sábbad ulu katô magani mannanap duwán dakál amù, asta iring na makamaté. Asal inólian, asta isalábbuan gó tō langun manubù nit banuwa, asta igtákkás dan katô magani mannanap.

⁴ Igpangadap dan tō dragon, su sikandin tō igbággé katô pagpangulu tun ta magani mannanap. Igpangadap dan tō magani mannanap, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà palang makéring kani magani mannanap, asta ándà makatu kandin.”

⁵ Igpabayà pô ka Manama tō kapadadurung katô magani mannanap asta tō katulád din kandin, asta tō kalumu din ka madat dalám katô kappatan duwa (42) bulan.

⁶ Tō igkagi sikandin, igtulád din tō Manama, tō góddóan ka Manama tun ta langit, asta tō mga ággamaké ka Manama na góddó tun datas ta langit.

⁷ Igpabayà pô ka Manama tō kasulung katô magani mannanap katô mga sakup ka Manama tun ta banuwa, asta tō kapanalu katô magani mannanap kandan. Inému sikandin na pangulu katô langun grupo, mga klasi ka manubù, mga kinagiyán, asta mga banuwa.

⁸ Pangadapán tō magani mannanap katô langun manubù na góddó tun ta banuwa, agad sadan tō mga manubù na ándà kasulat tō ngadan dan tun ta libro ka kantayan.* Tō ándà pa imuwi tō banuwa, taganà gó igsulat tō mga ngadan dan tun ta libro katô Nati Karnero na igmatayan.

⁹ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ággakin ku.

¹⁰ Sikiyu na igsalin ébô ámmáttán,
matuman kó gó ámmáttán.

Sikiyu na igsalin ébô matayan ukit ka kampilan,
matayan kó gó ukit ka kampilan.[†]

Purisu sikita na mga sakup ka Manama, kailangan tumiis ki katô kahirapan, asta kailangan sumarig ki katô Manama.

¹¹ Na, igkita ku tō sábbad magani mannanap na igluwà tikud tun ta siráb ka tanà. Duwán duwa panga din iring na panga ka nati ka karnero, asta tō kagi din iring na kagi ka dragon.

¹² Iggamit din tō katulusan katô tagnà magani mannanap ébô piritán din tō mga manubù nit banuwa na mangadap katô tagnà magani mannanap na duwán amù na makamaté na inólian dán.

¹³ Marapung tō mga kasalábbuan na igimu katô ikaduwa mannanap, su duwán apuy na igdabú din tikud tun ta langit na igkita katô mga manubù.

¹⁴ Ukit katô mga kasalábbuan na igaipalumu katô ikaduwa mannanap kandin, iglimbungan din tō mga manubù nit banuwa. Igsugù din sikandin ébô imun dan tō ággamanaman na iring katô bónnóng ka tagnà mannanap na inamù ka kampilan asal ándà kamaté.

¹⁵ Igbággé katô ikaduwa mannanap tō laginawan tun ta ággamanaman na igaipému. Purisu ikakagi tō ággamanaman, asta igaipamatayan din tō mga manubù na dì ággangadap kandin.

¹⁶ Igpatówan din pagsik tō langun manubù tun ta kawanán bállad dan ó tun ta bukád dan, agad ággangadanan ó dì ággangadanan, agad ággaduwánnan ó ággayú-ayuan, agad álland ó ánná.

¹⁷ Ándà makabálli, asta ándà makabarigýa ka dì dan patówan katô ngadan ka magani mannanap ó numero katô ngadan din.

¹⁸ Kailangan duwán kapandayan katô mubad ka panunggiringan ka numero katô ngadan ka mannanap, su igállás tō ngadan din tun ta numero ka manubù na ánnám gatus kannámmán ánnám (666).

14

Kanta katô mga ágtákkás katô Nati Karnero

¹ Na, igkita ku tō Nati Karnero na igtindág tun ta pabungan na ánggadanan Sion.* Dutun pagsik tō kadumaan din na sábbad gatus kappatan áppat mararan (144,000) mga manubù. Sikandan tō mga manubù na duwán ngadan katô Nati Karnero asta ngadan katô Ámmà din na Manama na igsulat tun ta bukád dan.[†]

* **13:8** 13:8 Tingód katô libro ka kantayan, ahaán tō 3:5.   † **13:10** 13:10 Ahaán tō Jeremias 15:2.   * **14:1** 14:1a Sion tō ássa ngadan katô lunsud ka Jerusalem.   † **14:1** 14:1b Ahaán tō Ezequias 9:4.

² Na, duwán igdinág ku tun ta langit na igkagi iring na arukán ka magdakál mga wayig na garus, asta iring na mabákkár dalágdág ka kilat. Tô kagi na igdinág ku iring na dagingán ka marapung mga ággadaging ka alpa.

³ Igtindág dan tun ta saruhan katô gunsadanan ka pangulu, katô áppat matulus mannanap, asta katô mga ággangulun. Igkanta dan ka mantu kanta. Ándà duma na ikakatig ka mantu kanta katô sábbad gatus kappatan áppat mararan (144,000) mga manubù na itábbus tikud tun ta mga manubù na góddó tun ta banuwa.

⁴ Matalláng dan mga manubù su iring dan na mallaki na ándà pa layuk ka bayi. Ágtákkás dan katô Nati Karnero agad ánda é ágsadunan din. Itábbus dan tikud tun ta banuwa, asta inému dan na iring na tagnà buuy na ágbággén tun ta Manama asta tun ta Nati Karnero.

⁵ Ándà palang bulaló na igkagi dan, su matalláng dan.

Tô tallu panaligan

⁶ Na, igkita ku tô ássa panaligan na áglayang tun ta kawang-awangan. Igulit din tô madigár gulinítan na dì ágkapalin tun ta mga manubù na ígóddó tun ta kaluwagan kani banuwa, agad tun ta langun banuwa, mga grupo, mga kinagiyán asta mga klasi ka manubù.

⁷ Igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, "Respetowi yu tô Manama, asta pabantug yu sikandin, su igaunggù dán tô álló na ruudan din tô mga manubù. Kailangan pangadapán yu sikandin na igimu ka langit, tanà, dagat, asta mga sánnáp."

⁸ Duwán ikaduwa panaligan na igtalundug katô tagnà, asta igullaó sikandin, na mà din, "Idattan dán tô ágkabantug lunsud na ánggadanán Babilonia, su igkinnaman katô mga taga Babilonia tô langun manubù tun ta kaluwagan ka banuwa ébô masakup dan tun ta madat lumu dan."[‡]

⁹ Na, duwán ikatállu panaligan na igtalundug katô ikaduwa, asta igullaó sikandin, na mà din, "Atin ka mangadap tô mga manubù katô magani mannanap asta katô ágmanaman na igapému din, asta patówan dan tun ta bukád ó tun ta bállad,

¹⁰ supakan dan ka Manama, su ikataganà dán sikandin sumupak, asta ándà kédu din. Supakan ka Manama sikandin ukit ka apuy asta asupri tun ta saruhan katô mga panaligan ka Manama asta tun ta Nati Karnero.

¹¹ Mábbál tô apuy katô supak din kandan sippang ka ándà ágtamanán. Agad álló ó dukilám, dì gó sumódó tô supak kandan, su igaungadap dan katô magani mannanap asta katô ágmanaman na igapému din, asta igpatówan dan ka ngadan katô magani mannanap."

¹² Kailangan tumiis katô kahirapan tô mga sakup ka Manama, tô mga manubù na ágtuman katô mga sugù ka Manama asta ágpamaké ki Jesus.

¹³ Na, duwán igdinág ku na igkagi tikud tun ta langit, na mà din, "Sulat nu ni. Agad maté tô mga ágpamaké katô Áglangngagán, asal kadayawan dan."

Igkagi tô Ugis Espiritu, na mà din, "Kadayawan dan gó su sumódó dan katô lumu dan, asta makapaginawa dan dán, su duwán madigár bággén kandan tingód katô madigár linumuwan dan!"

Supak tun ta banuwa

¹⁴ Na, igkita ku tô mapputì sagulapun, asta duwán igunsad dutun na iring na bónnóng katô Igpamanubù.[§] Duwán korona na bulawan na igtágù tun ta ulu din, asta duwán matam garab na gawidan din.

¹⁵ Duwán ássa panaligan na igluwà tikud tun ta templo, asta igtawar sikandin ka mabákkár tun ta igunsad tun ta sagulapun, na mà din, "Gamit nud tô garab nu, asta káttu kad. Igdunggù dán tô álló ka kakáttu, su tuu dán malutù tô ágkáttun tun ta banuwa."^{*}

¹⁶ Purisu tô igunsad tun ta sagulapun, iggamit din tô garab din, asta igkáttawan din ni banuwa.

¹⁷ Na, duwán ássa panaligan na igluwà tikud tun ta templo tun ta langit, asta duwán pagsik matam garab din.

¹⁸ Na, igaunggù tô ássa panaligan tikud tun ta dakál ággóbbówanan ka pamammut tun ta templo. Sikandin tô ágtómmóng ka apuy tun ta dakál ággóbbówanan. Igtawar sikandin ka mabákkár tun ta panaligan na igapid ka garab, na mà din, "Gamit nud tô garab nu, asta kangé nud tô mga buuy ka paras tun ta banuwa, su malutù dán."

¹⁹ Purisu iggamit katô panaligan tô garab din, asta igkangé din tô mga buuy ka paras tun ta banuwa. Igdabù din tun ta dakál garikanan ka buuy ka paras na panunggiringan ka supak ka Manama katô mga masalà-salà.

[‡] **14:8** 14:8 Ahaán tô Isaias 21:9.   [§] **14:14** 14:14 Tô kagi "Igpamanubù" tô iggamit i Jesus, su sikandin tô Manama na igpamanubù ébô tábbusán ki ikandin tikud tun ta salà.   ^{*} **14:15** 14:15 Ahaán tô Joel 3:13. Magunawa tun ta bersikulo 18.

²⁰ Na, igarik tō mga igkangé tun ta garikanan tun ta luwà ka lunsud, asta sábbad metro ágtángngā tō kadalámmán katō dipanug. Igarus tō dipanug tikud tun ta garikanan sippang ka mga tállu gatus (300) kilometro.

15

Tō mga panaligan na igrpid ka mga kadattan

¹ Na, duwán ássa dakál kasalábbuan na igkita ku tun ta langit na tuu makasalábbù. Duwán pittu mga panaligan na igrpid ka pittu mga kadattan. Ni gó tō ágtamanán ka kadattan, su ni gó tō ágtamanán katō supak ka Manama.

² Duwán igkita ku iring na ranó na tuu matiò iring na pangalungan, asal ibaláttan ka apuy. Igkita ku tō mga manubù na ikapanalu katō magani mannanap, su ándà dan pangadap katō ágmanaman na igrpému din, asta ándà dan papató katō numero ka ngadan din. Igtindág dan tun ta ligad katō matiò ranó, asta igrpadaging dan tō mga alpa na ibrágé ka Manama kandan.

³ Igkanta dan katō kanta i Moises* na ágsuguánnán ka Manama sayyan, asta tō kanta katō Nati Karnero, na mà dan,

“Aglangngagán na matulus Manama,
tuu madigár tō áglumun nu!

Nángngà asta ágkasarigan tō áglumun nu.

Sikuna tō harì tun ta langun banuwa!

⁴ Aglangngagán, respetowan ka asta pabantugán ka katō langun manubù,
su sikuna dád tō ugís.

Pangadapán ka katō mga manubù tun ta langun banuwa,
su igrpakita nud na madigár tō áglumun nu.”

⁵ Na, pángnga igkanta dan, igkita ku na igrpókéan tō templo ka Manama tun ta langit, asta igkita ku tō tun dalám katō Ugis Lugar na ágtaguán katō mga sugù ka Manama na igsulat.

⁶ Igluwà tikud tun ta templo tō pittu mga panaligan na igrpid katō pittu mga kadattan. Igumpak dan ka mapputí kapa na ágséllà, asta bulawan tō igrbád tun ta kagpa dan.

⁷ Duwán pittu mga bulawan linipung na ipánnù katō supak ka Manama na manté ka ándà ágtamanán. Tō gó tō ibrágé katō sábbad katō áppat matulus mannanap tun ta pittu mga panaligan.

⁸ Ipánnù tō templo ka ábbál na pató katō kabantug asta katulusan ka Manama, asta ándà makahu tun ta templo sippang ka mapángnga tō pittu mga kadattan na igrpid katō pittu mga panaligan.

16

Mga linipung na igtawar katō supak ka Manama

¹ Na, duwán igdinág ku tun ta templo na igtawar ka mabákkár tun ta pittu mga panaligan, na mà din, “Pid yu tō pittu mga linipung tun ta banuwa, asta busbus yu, su tō gó tō supak ka Manama.”

² Purisu igrpid katō tagnà panaligan tō linipung din, asta ibrabusbus din tun ta banuwa. Madat asta tuu masakit tō bakukang na igrdunggú tun ta mga manubù na igrpatówan katō magani mannanap asta igrpangadap katō ágmanaman na igrpému din.

³ Na, ibrabusbus katō ikaduwa panaligan tō linipung din tun ta dagat. Purisu tō dagat inému na dipanug, iring na dipanug ka manubù na inaté, asta inaté tō langun tun dalám ka dagat.

⁴ Na, ibrabusbus katō ikatállu panaligan tō linipung din tun ta mga wayig asta tun ta mga sánnáp. Purisu tō langun wayig inému na dipanug.

⁵ Igdinág ku tō panaligan na igsarigan katō mga wayig, na mà din, “Ugis Manama na duwán ákganni, asta duwán sayyan, matullid tō karuud nu katō mga manubù ákganni,

⁶ su igmaté dan katō mga sakup nu asta katō mga propeta nu sayyan. Purisu igrénám nu ka dipanug tō mga igsupakan nu, su tō gó tō nángngà kandan!”

⁷ Duwán igdinág ku tun ta dakál ággóbówanan na igullaó, na mà din, “Aglangngagán na matulus Manama, nángngà asta matullid tō supak nu katō mga manubù!”

⁸ Na, ibrabusbus katō ikappat panaligan tō linipung din tun ta álló, asta ilapa tō mga manubù ukit katō tuu kénít.

⁹ Ilapa dan su tuu igménit tō álló, asta igtulád dan tō Manama na igrapid kani mga kadattan. Asal ándà dan rákkád katō madat lumu dan, asta ándà dan durung ka Manama.

* 15:3 15:3 Ahaán tō Exodus 15:1; Salmo 145:17.

¹⁰ Na, igbusbus katô ikalima panaligan tô linipung din tun ta gunsadanan katô magani mannanap, asta igmangittâng tô ágganguluwan din. Igkagat katô mga manubù tô dilà dan tingód katô kasakit na igaunggù kandan.

¹¹ Igtulád dan tô Manama tun ta langit tingód katô mga kasakit asta mga bakukang na inókitan dan. Asal ándà dan rákkâd katô madat mga lumu dan.

¹² Na, igbusbus katô ikannám panaligan tô linipung din tun ta dakál Wayig ka Eufrates. Purisut ititti tô wayig ébô makókit tô mga hari na dumunggù tikud tun ta silatan.

¹³ Igkita ku tô tallú madat espiritu, asta tô bónnóng dan iring na bakkak. Igluwâ tô sábbad tikud tun ta babbâ katô dragon, igluwâ tô ikauduwa tikud tun ta babbâ katô magani mannanap, asta igluwâ tô ikatallú tikud tun ta babbâ katô bulalón propeta.

¹⁴ Tô tallú madat espiritu ikémü ka mga kasálbbuan, asta igaipid dan i Maibuyan tun ta langun hari tun ta kaluwagan ka banuwa ébô limudán dan tô mga sundalo, su matu dan katô Manama na matulos ka dumunggù tô álló na manalu tô Manama katô langun-langun.

¹⁵⁻¹⁶ Purisu iglimud katô tallú madat espiritu tô mga hari asta tô mga sundalo katô mga hari tun ta lugar na ággadanan Armagedon tun ta kinagiyán ka Hebreo.

Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Tô kadunggù ku iring na kadunggù ka takón na dì kasöddoran! Kadawayan tô dì ágtudug tun ta kadunggù ku, asal gumpak ébô dì kitánán na ándà umpak asta dì kayyaan tun ta tubang katô mga manubù!”

¹⁷ Na, igbusbus katô ikappu panaligan tô linipung din tun ta karamag, asta duwán igtawar ka mabákkár tikud tun ta gunsadanan ka Manama tun ta templo, na mà din, “Ipángnga dán!”

¹⁸ Tíkgô dâd igkirám, duwán mabákkár dalágdág ka kilat, asta duwán dakál linug. Tikud tun ta katigkanayan ka banuwa, ándà palang manubù na igriyu ka linug iring kani, su tuu igkálláng-kálláng tô tanâ.

¹⁹ Tô ágkabantug lunsud ka Babilonia ibahin ka tallú, asta idattan tô mga lunsud ka banuwa. Igtuman ka Manama tô tandô din tingód katô mga taga Babilonia. Purisu igpadungguan din sikandin ka supak din, su tuu isókó sikandin.

²⁰ Inandâ tô langun purù asta tô langun pabungan.

²¹ Idabuan tô mga manubù ka magdakál mga ayis tikud tun ta langit iring na magdakál mga batu na kaliman (50) kilo tô kabággat katô tagsábbad-sábbad abuk. Igtulád dan tô Manama su tuu makamáddang tô kadattan.

17

Ágkabantug madat bayi

¹ Na, igpadani kanak tô sábbad panaligan na taganà igaipid katô linipung, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tákkás ka kanak, asta pakitanán ku áknikó tô supak ka Manama katô madat bayi na ágkabantug asta gunsad tun ta marapung mga wayig.”*

² Iglayukan sikandin katô mga hari ka banuwa, asta ilasing tô mga manubù na góddô tun ta banuwa ukít katô bino na igpénám din kandan ébô lumayuk dan kandin.”

³ Na, igaipida katô panaligan tun ta disyerto, asta duwán igpakita katô Ugis Espiritu kanak. Igkita ku tô madat bayi na igsaké ka mallutù magani mannanap. Marapung tô mga ngadan na ágbuyas-buyas ka Manama na igsulat tun ta lawa katô mannanap, asta pittu tô mga ulu din asta sapulù (10) tô mga panga din.

⁴ Tô madat bayi igumpak ka mallutù na tuu dakál é lagâ iring na gumpakán ka hari. Igtaguán sikandin ka bulawan, mga batu na dakál é lagâ, asta mga perlas. Igawidan din tô bulawan kopa na ipánnu ka mga madat asta maripâ tingód ka kalayuk din katô mga ánnâ kandin duma.

⁵ Tun ta bukád din igsulat tô ngadan na duwán kóbadan na ikallás, “BABILONIA NA ÁGKABANTUG LUNSUD, ASTA ÁGTIKUDAN KATÔ MADAT MGA GABAYI ASTA MGA KADATTAN NIT BANUWA.”

⁶ Igkita ku na ilasing dán tô madat bayi, su iginám din tô dipanug katô mga sakup ka Manama na igmatayan din su igulit dan tingód ki Jesus.

Tô igkita a katô madat bayi, tuuwa isalábbuan.

⁷ Asal igkagi tô panaligan, na mà din, “Yaka ágkasálbbuan, su ultán kud áknikó tô kóbadan tingód kani madat bayi, asta tingód katô magani mannanap na igsakayan din na pittu tô mga ulu asta sapulù (10) tô mga panga.

⁸ Tô magani mannanap na igkita nu, agad manté dángngan, asal áknganni inaté dán. Tun ta mabbabâ timpo, lumuwâ sikandin tikud tun ta bóbbo na ándà ágtamanán tô kadalámmán. Dabuán sikandin tun ta ágsupakanan. Kasalábbuan tô mga manubù na góddô tun ta banuwa

* 17:1 17:1 Ahaán tô Jeremias 51:13.

na ándà kasulat tō ngadan dan tun ta libro ka kantayan. Tō gó tō libro na igsulat tō ándà pa imuwi ni banuwa. Kasalábbuan dan su tō magani mannanap manté dángangan asta inaté, asal inanté puman.

⁹ “Kailangan mapandé tō manubù ébô makagpát kani. Tō pittu mga ulu katô magani mannanap, tō gó tō pittu mga pabungan na gunsadan katô madat bayi.

¹⁰ Tō pittu mga ulu katô magani mannanap, tō gó pagsik tō pittu mga hari. Inaté dán tō lima hari, duwán sábbad hari na manté ákgannni, asta duwán pa sábbad hari na ándà pa pangulu. Atin ka dumunggù tō ikapittu hari, mangulu sikandin tun ta mabbabà timpo.

¹¹ Tō magani mannanap na manté dángangan asta inaté dán, tō gó tō ikawalu hari, asal magunawa sikandin katô pittu mga hari na ikóna, asta dungguan sikandin ka supak.

¹² “Tō sapulù (10) mga panga na igkita nu, tō gó tō sapulù (10) mga hari na ándà pa pangulu. Asal imun dan na mga hari, asta padángangané dan mangulu na tákkássan katô magani mannanap, asal tun ta mabbabà dâd timpo.

¹³ Pasábbadé tō panámdám katô sapulù (10) hari, asta pasakup dan katô magani mannanap, asta mánnal dan kandin.

¹⁴ Sumulung dan katô Nati Karnero, asal talun din sikandan, su sikandin tō Áglangngagán katô langun ágpangulun, asta sikandin tō Hari katô langun hari.[†] Tō mga manubù na ágtákkás katô Nati Karnero, tō gó tō igtawar asta igsalin ka Manama, asta ágkasarigan dan.”

¹⁵ Igkagi tō panaligan kanak, na mà din, “Tō mga wayig na igkita nu na igunsadan katô madat bayi, tō gó tō marapung klasi ka mga manubù na dì ágkéyap tikud tun ta mga banuwa asta mga kinagiyen.

¹⁶ Tō sapulù (10) mga panga na igkita nu asta tō magani mannanap másókó katô madat bayi. Sulungán dan tō bayi, adólan dan, kannán dan tō ákkud din, asta góbbón dan sikandin,

¹⁷ su bággyan dan ka Manama ka kakalyag ébô tumanán dan tō ágdantulán din. Purisu pasábbadé dan ka panámdám ébô imun dan na pangulu dan tō magani mannanap sippang ka matuman tō kagi ka Manama na igsulat sayyan.

¹⁸ Tō madat bayi na igkita nu, tō gó tō ágkabantug lunsud na ágpangulu katô langun hari ka banuwa.”

18

Kadattan katô Babilonia

¹ Na, igkita ku tō ássa panaligan na igsunnad tikud tun ta langit. Matulus ni panaligan ni, asta igmappawá tō tibuk banuwa tingód katô séllaán din.

² Igullaó sikandin, na mà din,

“Idattan dán. Idattan dán tō ágkabantug lunsud ka Babilonia!

Inému dán góddoán ka madat mga espiritu.

Ipánnuan ka langun ka madat mga espiritu.

Ipánnuan ka langun ka maripà mga manuk ta kayu.*

³ Ikataglang tō langun manubù tun ta bówwó ka tanà katô madat mga kakalyag din.

Tō mga hari ka banuwa iglayuk kandin.

Iduwánnan tō mga negosyante tun ta banuwa ukit katô madat mga kakalyag din.”[†]

⁴ Na, duwán igdinág ku tun ta langit na igkagi, na mà din, “Sikiyu na igapasakup kanak, iwà kód tikud tun ta lunsud ébô dì kó makéring katô mga salà din, asta ébô dì kó mapil katô supak na dumunggù kandin.

⁵ Atin ka limudán tō mga salà din, dumunggù tun ta langit, su tuu marapung tō mga salà din, asta dì gó kalingawan ka Manama.

⁶ Agad ándin tō madat na iglumu din, tō gó tō lumun tun kandin, asta makaduwan pa luppián tō sulì kandin. Makaduwan pa luppián tō kasulì ka Manama kandin ka tandingán katô kérrayat katô bayi ka duma mga manubù.

⁷ Agad igmánnu din tō kapadadurung din asta katuman din katô madat kakalyag din, asal tō sulì kandin tō kahirapan asta karanu. Igpanámdám sikandin na su rayna sikandin, dì gó maranu iring katô mga balu.

⁸ Purisu dalám ka sábbad dâd álló, dungguan sikandin katô mga kadattan na mga bógók, ranu, asta ballus. Góbbón sikandin, su matulus tō Áglangngagán na Manama na rumuud kandin.”

⁹ Atin ka kitanán tō ábbál tikud tun ta kagóbó kandin, sumággó asta maranu tō mga hari na iglayuk kandin asta igapasábbad tun ta madat kakalyag din.

* 17:14 17:14 Ahaán tō Deuteronomio 10:17; 1 Timoteo 6:15; Igpakita 19:16.   * 18:2 18:2 Ahaán tō Isaías 21:9.   † 18:3 18:3 Ahaán tō Jeremias 25:15,27.

¹⁰ Matud dan tun ta madiyù su agó mapil dan katô supak na dumunggù kandin, asta kumagi sikandan, na mà dan, "Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tō tuu ágkabantug lunsud na Babilonia! Su tun ta sábbad dád oras, igdungguan ka supak."

¹¹ Sumággo asta maranu tō mga negosyante nit banuwa tingód katô kadadat kandin, su ándà dán málli katô mga ágbarigyaán dan

¹² na bulawan, mapputi bulawan, mga batu na dakál é lagà, mga perlas, mapputi óggét, óggét ka harì na dakál é lagà, mallutù óggét, mga kayu na pamammut, asta marapung klasi ka mga kaduwánnan na igimu tikud tun ta bangkil ka elefante, mga tabla na dakál é lagà, tumbaga, putó, asta batu marmol.

¹³ Ándà málli katô mga kaningag, mga anag, pamammut na góbbón, bawì na ángadanán mira, dità na pamammut, bino, langis ka olibo, harina, trigo, mga baka, mga karnero, mga kudà, mga kareton, asta agad mga állang dan.

¹⁴ Kumagi tō mga negosyante, na mà dan, "Inandà dán tō mga ágkadigárran nu. Inandaan kad katô langun kaduwánnan nu na dakál é lagà, asta katô mga impán na ágpadadurungán nu, asta di nud kitáná!"

¹⁵ Tō mga negosyante na iduwánnan ukit katô lunsud tumindág tun ta madiyù agó mapil dan katô kadattan. Sumággo asta maranu dan.

¹⁶ Kumagi sikandan, na mà dan, "Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tō ágkabantug lunsud! Tō mga manubù diyan igumpak ka madigár mapputi óggét, asta óggét ka harì, asta mallutù. Igtaguán dan ka bulawan, mga batu na dakál é lagà, asta mga perlas!

¹⁷ Makédu-édu gó, su dalám ka sábbad dád oras, idattan tō langun ka kaduwánnan din."

Igpadiyù tō mga tarapid ka barko, asta tō mga ágsaké ka barko, tō mga taralumu ka barko, asta tō langun manubù na ágpapid ka karga tun ta barko.

¹⁸ Tō igkita dan katô ábbál tikud tun ta kagóbbó katô lunsud, igullaó sikandan, na mà dan, "Ándà palang lunsud na tuu ágkabantug ka tandingán kani lunsud ni!"

¹⁹ Igtaguán tō barukbuk ka tanà tun ta kandan ulu tingód katô ranu dan. Igsággo dan, asta igullaó sikandan, na mà dan, "Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tō ágkabantug lunsud! Iduwánnan tō langun tigatun ka barko na igpid ka kaduwánnan katô lunsud na dakál é lagà! Makédu-édu gó su idattan tō tibuk lunsud dalám ka sábbad dád oras!"

²⁰ Kailangan kadawayan kó na taga langit tingód ka kadattan katô lunsud. Kailangan kadawayan kó na mga sakup ka Manama, mga apostoles, asta mga propeta, su igsupakan dán ka Manama tō lunsud tingód katô iglumo din ákniyu!

²¹ Na, igpudut katô matulus panaligan tō dakál batu iring na dakál gilingan, asta igdabù din tun ta dagat. Igkagi sikandin, na mà din, "Iring katô batu na igdabù ku, masig dán idattan tō ágkabantug lunsud ka Babilonia, asta di dán gó kitáná."

²² Dì dán gó dinággán tō dagingán ka mga alpa, asta tō manubù na áhkanta, asta tō dagingán ka plawta asta trumpetá. Dì dán gó kitánan dutun tō mga manubù na katig gimu ka agad ándin, asta dì dán gó dinággán dutun tō dagunután ka gilingan.

²³ Ándà dán palang rumákkat ka sulù dutun. Ándà dán pakasal dutun. Igsupakan tō mga taga Babilonia su igpadadurung tō mga negosyante dutun, asta ukit katô katimbalyu katô mga taga Babilonia, ilimbungan tō langun manubù tun ta banuwa.

²⁴ Igsupakan tō mga taga Babilonia, su sikandan tō igmaté katô mga propeta, katô mga sakup ka Manama, asta katô langun manubù na igmatayan tun ta banuwa."

19

Dayó tun ta langit

¹ Na, duwán igdinág ku na iring na igullaó tō tuu marapung manubù tun ta langit. Igullaó sikandan, na mà dan, "Durungán tō Manama! Sikandin tō ágtábbus, mabantug asta matulus.

² Matullid asta nángngà tō karuud ka Manama katô mga usig din. Igruudan din dán tō ágkabantug madat bayi na igdadat katô mga manubù tun ta banuwa ukit katô kalayuk din kandan. Igsupakan sikandin ka Manama su igmatayan din tō mga ágsuguánnán ka Manama."

³ Igullaó puman sikandan, na mà dan, "Durungán tō Manama! Gábbál tō apuy ka kagóbbó katô ágkabantug lunsud sippang ka ándà ágtamanán."

⁴ Na, iglingkóod tō duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun asta tō áppat matulus mga mannanap, asta iga pangadap dan ka Manama na igunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. Igkagi sikandan, na mà dan, "Ituman dán. Durungan tō Manama!"

⁵ Na, duwán igkagi tikud tun ta gunsadanan ka pangulu, na mà din, "Tō langun yu na mga ágsuguánnán ka Manama ta asta ágrespeto kandin, agad ágkayù-ayuan asta mallayat é kamanubuan, durung yu tō Manama."

Kasal katô Nati Karnero

⁶ Na, duwán igdinág ku iring na igullaó tō tuu marapung manubù, iring na arukán ka magdakál mga wayig asta dalágdág ka kilat. Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán tō Manama! su iga pangulu dán tō Áglangngagán ta na Manama na matulus.

⁷ Kailangan kadayawan ki, asta durungán ta sikandin, su igdunggù dán tō timpo ka kasal katô Nati Karnero, asta ikataganá dán tō pakasal kandin.

⁸ Duwán umpak na ighágge kandin na tuu mapputì óggét asta ándà buring.” Tō kóbadan katô mapputì óggét, tō gó tō nángngà linumuwan katô mga sakup ka Manama tun ta saruhan din.

⁹ Na, igkagi tō panaligan, na mà din, “Sulat nu ni. Kadayawan tō mga manubù na iga nggat tun ta kalimudan ka kasal katô Nati Karnero.”

Na, igkagi sikandin kanak, na mà din, “Ni gó tō bánnal mga kagi ka Manama.”

¹⁰ Na, iglingkóódda tun ta saruhan katô panaligan ébô pangadapán ku sikandin, asal igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágpangadap kanak! Tō Manama dák tō nángngà pangadapán nu. Ágsuguánnána dák na iring áknikó asta iring katô mga kataladi nu na gulit-ulit katô kabánnalan tingód ki Jesus.”

Tō kabánnalan tingód ki Jesus, tō gó tō igkagi asta iga sulat katô mga propeta ka Manama.

Tō iga saké katô mapputì kudà

¹¹ Na, igkita ku tō lágít na ipókéan, asta duwán mapputì kudà! Tō iga saké, tō gó tō ánggadanán Ágkasarigan asta Kabánnalan. Nángngà tō káruruud din asta kasulung din katô mga usig din.

¹² Tō mga mata din iring na apuy na ágrágrág. Marapung tō mga korona tun ta ulu din. Duwán ngadan na iga sulat tun ta ulu din, asal sikandin dák tō ikasóddór katô kóbadan.*

¹³ Tō kapa din iga rám tun ta dipanug, asta ánggadanán sikandin Kagi ka Manama.

¹⁴ Igtalundug kandin tō tuu marapung mga sundalo tikud tun ta langit. Igumpak dan ka óggét na tuu mapputì asta ándà buring, asta iga saké dan ka mga kudà na mapputì.

¹⁵ Duwán matam kampilan na ágluwà tikud tun ta babbà din, asta tō gó tō laniban din ébô talun din tō mga pangulu tun ta kaluwagan ka banuwa, asta ándà makatu katô kandin pagpangulu. Pakitanán din kandan tō supak katô Manama na matulus.

¹⁶ Duwán ngadan na iga sulat tun ta kapa din asta tun ta bubun din, “HARÌ KATÔ LANGUN HARÌ, ASTA ÁGLANGNGAGÁN KATÔ LANGUN ÁGPANGULUN.”†

¹⁷ Na, igkita ku tō ássá panaligan na iga tindág tun ta sánnang katô álló. Igtawar sikandin ka mabákkár tun ta langun manuk na áglayang tun ta kawang-awangan, na mà din, “Sadun kó dini. Palimudé kó, su dakál tō pakannán ka Manama ákniyu.

¹⁸ Kuman kó katô ákkud ka mga harì, mga kapitan, mga sundalo, mga kudà, asta mga manubù na iga saké ka kudà. Kannán yu tō ákkud katô langun manubù, agad állang asta ánná állang, agad ágkayú-ayuan asta mallayat é kamanubuan.”

¹⁹ Igkita ku tō magani mannanap asta tō mga harì tun ta banuwa na iga tkákkássan katô mga sundalo dan. Ilímid dan ébô sumulung katô iga saké tun ta mapputì kudà asta katô mga sundalo din na tikud tun ta langit.

²⁰ Tō iga sulung dan, inammát tō magani mannanap, asta tō ánná bánnal propeta na taganá igimu katô mga kasalábbuan ukít ka katulusan katô magani mannanap ébô makalimbung katô mga manubù na iga patówan katô magani mannanap, asta katô mga iga pangadap katô ágmanaman na iga pému din. Igda bù tō magani mannanap asta tō ánná bánnal propeta din tun ta líno ka apuy na duwán asupri na ágrágrág.

²¹ Asal iga matayan tō mga sundalo dan ukít katô kampilan na ágluwà tikud tun ta babbà katô iga saké ka mapputì kudà. Ibássug tō langun manuk ta kayun na igkan katô ákkud dan.

20

Tō sábbad mararan ámmé

¹ Na, igkita ku tō panaligan na iga sunnad tikud tun ta langit. Igpid din tō susi katô bóbbó na ándà ágtamanán tō kadalámmán, asta duwán dakál kadina na iga bitbit din.

² Igámmát din tō dragon na áppuy sayyan na si Maibuyan. Igbagkás din ni dalám ka sábbad mararan (1,000) ámmé.

³ Igda bù din tō dragon tun ta bóbbó na ándà ágtamanán tō kadalámmán, iga sagpángngan din tō bóbbó, asta iga patówan din tō sállat ébô dí makalimbung tō dragon katô mga manubù tun ta langun banuwa. Pángnga ka sábbad mararan (1,000) ámmé, lángngaan sikandin asal tun dád ta mabbabà timpo.

* **19:12** 19:12 Ahaán tō Daniel 10:6. † **19:16** 19:16 Ahaán tō Deuteronomio 10:17; 1 Timoteo 6:15; Igpakita 17:14.

⁴ Na, igkita ku tō mga gunsadanan ka pangulu. Igunsad dutun tō mga manubù na igsalin ébô rumuud.* Igkita ku tō mga gimukud katō mga manubù na igtampáddan ka alig tingód katō kólit-ólít dan tingód ki Jesus asta tingód katō katinurù dan ka kagi ka Manama, su ándà dan pangadap katō magani mannanap ó ágmanaman na igapému din, asta ándà dan papató† tun ta bukád dan ó bállad dan. Inanté dan puman, asta iga pangulu dan na duma i Cristo dalám ka sábbad mararan (1,000) ámmé.

⁵ Tō gó tō tagnà kanté puman ka Manama katō mga manubù na inaté, su ándà din pa antayi puman tō duma mga inaté róggun na ándà pa kapángnga tō sábbad mararan (1,000) ámmé.

⁶ Kadayawan asta ugis tō mga manubù na antén puman ka Manama tun ta tagnà kanté din! Dì dan dungguan ka ikaduwa kamatayan,‡ asal imun dan na mga parí na ágtuman ka kakalyag ka Manama asta i Cristo. Mangulu dan duma ki Cristo dalám ka sábbad mararan (1,000) ámmé.

Igdabù si Maibuyan tun ta linó ka apuy

⁷ Pángnga katō sábbad mararan (1,000) ámmé, lángngaan si Maibuyan tikud tun ta igprisowan kandin,

⁸ asta limbungan din tō mga manubù tun ta kaluwagan ka banuwa, tō banuwa na ánggadanon Gog asta Magog. Limudán i Maibuyan sikandan ébô sumulung dan tun ta mga sakup ka Manama. Marapung tō mga manubù na limudán din iring na karapungan katō mga baklayan tun ta dagat na dì ágkéyap.§

⁹ Atin ka panó dan, tumalap dan tun ta kaluwagan ka tanà, asta libutan dan tō kampo katō mga sakup ka Manama asta tō lunsud na ágginaawaan din. Asal dabuan ka Manama sikandan ka apuy tikud tun ta langit, asta maté dan.

¹⁰ Si Maibuyan na iglimbung kandan dabuán tun ta linó ka apuy asta asupri na taganà igdabuan katō magani mannanap asta katō ánnà bánnal propeta din. Supakan dan dutun agad álló asta dukilám sippang ka ándà ágtamanán.

Kapángngaan ka karuud

¹¹ Na, igkita ku tō dakál mapputí gunsadanan ka pangulu, asta duwán igunsad dutun. Inandà tō tanà asta tō langit, asta dì dán ágkitanán.

¹² Na, igkita ku tō mga inaté agad mallayat é kamanubuan asta ágkayù-ayuan. Igtindág dan tun ta saruhan katō gunsadanan ka pangulu. Igbákka tō mga libro. Igbákka pagsik tō libro ka kantayan. Igruudan dan ukit katō igsulat tun ta mga libro tingód katō linumuwan dan.*

¹³ Igluwà tō mga inaté tikud tun ta dagat, tikud tun ta tanà, asta tikud tun ta Hades. Igruudan tō langun dan tingód katō linumuwan dan.

¹⁴ Igdabù tun ta linó ka apuy tō kamatayan asta tō Hades. Tō linó ka apuy, tō gó tō ikaduwa kamatayan.

¹⁵ Tō manubù na ándà kitayi tō ngadan din tun ta libro ka kantayan, tō gó tō igdabù tun ta linó ka apuy.

21

Mantu langit asta mantu banuwa

¹ Na, duwán mantu langit asta mantu banuwa na igkita ku, su ibullasan tō tagnà langit asta tō tagnà banuwa, asta inandà dán tō dagat.

² Igkita ku tō ugis lunsud na ánggadanon Mantu Jerusalem* na iga pasunnad katō Manama tikud tun ta langit. Ni lunsud ni ikataganà dán, iring katō ágkasalán bayi na igumpak dán para ka kasal asta ikataganà dán sumumar katō mama na kalyagan din.

³ Na, duwán mabákkár kagi na igdinág ku tun ta gunsadanan ka pangulu, na mà din, “Na, móddò dán tō Manama tun ta mga manubù. Móddò sikandin duma kandan. Imun din sikandan na kandin mga manubù. Sikandin tō dumóppón kandan, asta sikandin tō ágsarigan dan.

⁴ Punasan din tō luhà tun ta mga mata dan. Ándà dán palang maté. Ándà dán maranu. Ándà sumággó. Ándà palang kabógókan, su inandà dán tō tagnà banuwa.”†

⁵ Na, igkagi tō igunsad tun ta gunsadanan ka pangulu, na mà din, “Pamantun ku tō langun.”‡

* 20:4 20:4a Ahaán tō Daniel 7:9,22,27. † 20:4 20:4b Papató, ó pamarka. ‡ 20:6 20:6 Ahaán tō 20:14. § 20:8 20:8

Ahaán tō Ezequias 38:1-23. * 20:12 20:11-12 Ahaán tō Daniel 7:9-10. * 21:2 21:2 Ánggadanon Mantu Jerusalem tō góddóan na ígimu ka Manama para óddóan katō mga manubù na igsalin din. † 21:4 21:4 Ahaán tō Isaias 25:8. ‡ 21:5

21:5 Ahaán tō Isaias 43:19.

Igkagi sikandin, na mà din, "Sulat nu ni, su ágkasarigan asta bánnal ni kagi na igdinág nu."

⁶ Na, igkagi sikandin kanak, na mà din, "Ituman dán! Sakán tó Alpa asta tó Omega, § su sakán tó katigkanayan asta tó ágtamanán. Pénámmán ku tó mga ágkatákkangan tun ta sánnapá ka wayig na ágbággé ka kantayan, asta dí ku pabayadan.*

⁷ Duwán pulusán na bággén ku tun ta mga manubù na makapanalu ka kadattan, su imunna na Manama dan, asta imun ku sikandan na mga gabatá ku.

⁸ Asal tó mga talón, tó mga dí ágpanayun ka kasarig dan kanak, tó mga masalà-salà, tó mga taramaté, tó áglayuk ka ánnà kandan sawa ó duma, tó ágtimbaluy, tó ágpangadap ka mga ágmanaman, asta tó langun bulalón, tó sadunan dan tó linó ka apuy asta asupri. Tó gó tó ikaduwa kamatay."

Mantu Jerusalem

⁹ Na, igpadani kanak tó sábbad katô pittu panaligan na taganà ighbusbus katô pittu kadattan tikud tun ta pittu linipung dan. Igkagi sikandin, na mà din, "Sadun ka dini, su pakitanán ku áknikó tó bayi na mému dán sawa katô Nati Karnero."

¹⁰ Na, ipánnuanna katô Ugis Espiritu, asta igaipidda katô panaligan tun ta pabungan na tuu mallayat. Igpakita din kanak tó ugis lunsud ka Jerusalem na igapasunnad katô Manama tikud tun ta langit.

¹¹ Duwán séllaán ka Manama dutun. Igséllà tó lunsud iring na mga batu na dakál é lagà, iring na haspe, asta matiò iring na pangalungan.

¹² Tuu mallayat tó koral na áglibut katô lunsud, asta sapulù duwa (12) tó mga sállat. Sapulù duwa (12) tó mga panaligan tun ta mga sállat. Igsulatan tó sállat katô ngadan ka sapulù duwa (12) grupo katô mga rubbad i Israel.

¹³ Duwán tallú mga sállat dadan tun ta silatan, tallú tó mga sállat dadan tun ta norte, tallú tó mga sállat dadan tun ta sur, asta tallú tó mga sállat dadan tun ta salláppan.

¹⁴ Sapulù duwa (12) tó magdakál mga batu na igaponsadan katô mallayat koral, asta igsulatan tó batu katô mga ngadan katô sapulù duwa (12) mga apostoles katô Nati Karnero.

¹⁵ Tó panaligan na igkagi kanak igapid katô pagtáppáng na bulawan iring na tukád ébó táppángngán din tó lunsud, tó mga sállat, asta tó koral.

¹⁶ Magunawa tó kallayatan, tó kaluwagan asta tó kadakállan katô lunsud. Tó igtápáng sikandin katô lunsud, duwa mararan áppat gatus (2,400) kilometro tó kallayatan. Magunawa tó kaluwagan, tó kallayatan, asta tó kadakállan.

¹⁷ Igtápáng din pagsik tó kallayatan katô koral, kannámmán áppat (64) metros. Magunawa tó kallayatan katô metro na igaamít katô panaligan asta katô metro na ággamítan ta.

¹⁸ Igimu tó mallayat koral ka mga batu na dakál é lagà na ángadanhan haspe, asta igimu tó lunsud ka bánnal bulawan na matiò iring na pangalungan.

¹⁹ Tó magdakál mga batu na igaponsadan katô mallayat koral, tó gó tó igtuguán ka marapung mga klasi ka batu na dakál é lagà. Haspe tó tagnà, sapiro tó ikaduwa, agata tó ikatállu, esmeraldá tó ikappat,

²⁰ onise tó ikalima, kornalina tó ikannám, krisolito tó ikapittu, birilo tó ikawalu, topasyo tó ikasiyó, krisopraso tó ikasapulù, hasinto tó ikasapulù sábbad, asta amatista tó ikasapulù duwa.

²¹ Perlas tó saggóng katô sapulù duwa (12) sállat, su igimu tó tagsábbad-sábbad saggóng ka sábbad dád dakál perlas. Tó dakál dalan katô lunsud igimu ka bánnal bulawan na matiò iring na pangalungan.

²² Ándà templo na igkita ku tun ta lunsud, su taddô tó Áglangngagán na matulus Manama asta tó Nati Karnero na ágpangadapán dan.

²³ Ándà ágkailanganán katô séllaán ka álló ó bulan nit lunsud ni, su tó Manama tó ágséllà dutun, asta tó Nati Karnero tó sulù dutun.

²⁴ Tó langun manubù tun ta kaluwagan ka banuwa kappawaan katô séllaán tikud tun ta lunsud. Piddán ka mga hari ka banuwa tó kaduwánnan dan tun ta lunsud.

²⁵ Inaleyun ágpókéan tó mga sállat katô lunsud ka álló, asta ándà palang dukilám dutun.

²⁶ Mid tó mga manubù katô mga kaduwánnan dan na tuu dakál é lagà tun ta lunsud.

²⁷ Asal dí makahu tó mga maripà asta tó mga áglumú ka madat ó ágbulaló. Asal tó mga manubù na isulat tó ngadan dan tun ta libro ka kantayan katô Nati Karnero, tó dád gó é makahu tun ta lunsud.

§ 21:6 21:6a Tó alpa asta tó omega tó una litra asta tó tapuri litra tun ta kinagiyán ka Griego. Tó kóbadan katô igkagi din, "Sakán tó katigkanayan asta tó ágtamanán katô langun." * 21:6 21:6b Ahaán tó Isaias 55:1.

22

¹ Na, igpakita katô panaligan kanak tô wayig na ágbággé ka kantayan na tuu matiô iring na pangalungan, asta ágsánnáp tun ta gunsadanan katô Manama asta katô Nati Karnero.

² Gukit tô wayig tun ta tángngaan ka dakál dalan tun ta lunsud. Tun ta ligad katô wayig duwán mga kayu na ágbággé ka kantayan. Sapulù duwa (12) tô mga klasi ka buuy katô kayu, asta ágbuuwy kada bulan. Tô daun katô kayu ágbawián katô mga manubù.

³ Ándà dán palang kitaná dutun na ágkasókowan ka Manama.

Dutun tô gunsadanan katô Manama asta katô Nati Karnero, asta ágpangadapán tô Manama katô mga ágsuguánnán din.

⁴ Kumita dan katô bónnóng ka Manama, asta ngadan din tô sultatán tun ta mga bukád dan.

⁵ Ándà dán dukilám dutun. Purisu dì dan dán ágkailanganán tô mga sulù ó tô séllaán ka álló dutun, su tô Áglangngagán na Manama tô ágséllà kandan. Mangulu dan duma katô Manama sippang ka ándà ágtamanán.

Lumónód tô Áglangngagán

⁶ Na, igkagi tô panaligan kanak, na mà din, “Ágkasarigan asta bánnal ni mga kagi na igdinág nu, su tô Áglangngagán na Manama na igapakagi katô mga propeta din sayyan, igpapid din tô panaligan din ébô pakitanán katô mga ágsuguánnán din ka ándin tô masig dán malumu.”

⁷ Ágkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Na, masig ad dumunggù. Kadayawan tô mga manubù na mánnal katô mga kagi na igapasulat ku nit libro.”

⁸ Sakán si Juan, asta igdinág ku asta igkita ku tô igsulat ku kannun. Tô igdinágga kani asta tô igkita a kani, iglingkóodda tun ta saruhan katô panaligan na igapakita kani kanak ébô pangadapán ku sikandin.

⁹ Asal igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágpangadap kanak! Tô Manama dád tô nángngà pangadapán nu. Ágsuguánnán dád na iring áknikó asta iring katô mga kataladi nu na mga propeta ka Manama, asta iring katô mga manubù na mánmal katô kagi na igsulat nu nit libro.”

¹⁰ Na, igkagi sikandin kanak, na mà din, “Yaka gállás kani mga kagi na igapasulat ka Manama nit libro, su masig dán ni matuman.

¹¹ Manayun pa lumumu ka madat tô mga áglumu ka madat, asta manayun pa manámdám ka maripá tô mga ágpanámdám ka maripá. Asal tô mga áglumu ka madigár asta nángngà tun ta saruhan katô Manama manayun pa lumumu ka madigár asta nángngà.”

¹² Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, dì dán madugé lumónódha, asta duwán pulusán na bággen ku tun ta langun manubù tingód katô mga linumuwan dan.

¹³ Sakán tô Alpa asta tô Omega, sakán tô ikóna asta tô tapuri, asta sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán katô langun.”

¹⁴ Kadayawan tô mga manubù na iglaba katô kapa dan,* su mému dan kuman katô mga buuy ka kayu na ágbággé ka kantayan, asta mému dan mahu tun ta mga sállat katô lunsud.

¹⁵ Asal dì makahu tun ta lunsud tô mga áglumu katô makayayyà, tô mga ágsalamangka, tô áglayuk katô ánná kandan sawa ó duma, tô mga taramaté, tô ágpangadap ka mga ágmanaman, asta langun bulalón.

¹⁶ “Sakán si Jesus na igpapid katô panaligan ku tun áknikó ébô ultán ni kagi ku tun ta mga ágpamaké kanak tun ta mga simbaan. Sakán tô rubbad i David na igtandó sayyan. Sakán tô ágtawarán na karani na ágséllà ka masig dán malló.”†

¹⁷ Ágkagi ákniyu tô Ugis Espiritu asta tô bayi na kasalán katô Nati Karnero, na mà dan, “Sadun kó dini.”

Asta tô mga ágpaminág kani kailangan kumagi tun ta mga kadumaan yu, na mà yu, “Sadun kó dini.”‡

Agad sadan tô mga ágkatákkangan, papadani yu. Agad sadan tô mga duwán kakalyag, mému dan minám katô wayig na ágbággé ka kantayan na ándà bayad.

Ágtamanán kani sulat

¹⁸ Ni gó tô kagin ku tun ta langun na maminág kani mga kagi na igapasulat ka Manama nit libro. Atin ka duwán dumugang kani libro, dugangán ka Manama tun kandin tô mga kadattan na igulit ku nit libro.

¹⁹ Atin ka duwán mangé ka mga kagi tikud kani libro na igapasulat ka Manama, kangén ka Manama tikud tun kandin tô bahin din katô mga buuy ka kayu na ágbággé ka kantayan, asta dì sikandin pahun tun ta ugis lunsud na igulit ku nit libro.

* 22:14 22:14 Tô kalaba ka kapa dan tô panungiringan tingód katô kapamaké dan ki Jesus ébô pasinsiyaan ka Manama tô salâ dan ukit katô dipanug i Jesus. † 22:16 22:16 Ahaán tô Isaías 11:1,10. ‡ 22:17 22:17 Ahaán tô Isaías 55:1.

²⁰ Si Jesus tō ágpasóddór na bánnal ni igsulat ku, asta igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal gó na masiggad lumónód.”

Matuman ni. Áglangngagán Jesus, mójà pa ka lumónód kad!

²¹ Mójà pa ka kéduwan katô Áglangngagán na si Jesus tō langun yu na mga sakup ka Manama. Matuman ni.